

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Β. ΤΟΛΗΣ

**«ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΡΟΥ (19^{0Σ} ΑΙΩΝΑΣ)»
(ΤΟΜ. 1)**

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2012

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ.....	9
1. Το νησί.....	9
2. Η δυτική Τροιζηνία.....	19
3. Η ανατολική Τροιζηνία.....	26
4. Το χερσαίο συγκοινωνιακό δίκτυο.....	35
5. Το λιμάνι και η οικονομία της θάλασσας.....	42
6. Συμπεράσματα	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΟΙ ΠΗΓΕΣ.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ, ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ.....	87
1. Το μέγεθος των νοικοκυριών.....	90
2. Η σύνθεση των νοικοκυριών	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	110
1. Η σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία.....	110
2. Η επαγγελματική σύνθεση του πληθυσμού.....	129
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	148
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Η ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ.....	156
1. Ο αδρός δείκτης θνησιμότητας.....	164
2. Ταξινόμηση των αιτιών θανάτου.....	168
3. Η σύνθεση της θνησιμότητας κατά φύλο.....	180
4. Η σύνθεση της θνησιμότητας κατά ηλικία.....	182
5. Η εποχική εξέλιξη της θνησιμότητας.....	186
6. Συμπεράσματα	189
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ	190
1. Οι πάροικοι των ετών 1798-1827	190
2. Οι πρόσφυγες της Επανάστασης (1821-1828).....	198
3. Μεταναστεύσεις Ποριωτών κατά το δεύτερο μισό του 19 ^{ου} αιώνα.....	204
4. Μεταδημοτεύσεις προς την Ερμούπολη.....	211

5. Μεταδημοτεύσεις προς τον Πειραιά	215
6. Πληθυσμιακές εισροές στον δήμο Τροιζηνίων (1861-1883)	221
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	226
1. Τα βαπτιστικά ονόματα	226
2. Τα πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα.....	246
ΣΥΝΟΨΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	251
ΠΗΓΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	256
1. Πηγές.....	257
2. Βιβλιογραφία	258
3. Ιστότοποι.....	279
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.....	280

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανά χείρας διατριβή υπήρξε προϊόν πολύχρονης έρευνας και μελέτης, που επεκτάθηκε, μοιραία, πέραν των γεωγραφικών ορίων του Πόρου, προς τον ευρύτερο χώρο του Αργοσαρωνικού κόλπου, τόσο των νησιών όσο και των παραλίων του. Ένας από τους καρπούς αυτών των αναζητήσεων υπήρξε το βιβλίο μου για τη δημογραφία της 'Υδρας' το παρόν είναι ο δεύτερος· ελπίζω να ακολουθήσουν κι άλλοι. Κατά το μακρύ αυτό διάστημα, από την αρχική σύλληψη του θέματος μέχρι την ολοκλήρωσή του, μεσολάβησαν συγκυρίες και αντιξοότητες, οι οποίες με εξέτρεψαν από τον αρχικό στόχο, ευτυχώς προσωρινά. Για την αντιμετώπιση αυτών των δυσκολιών αλλά και όσων σχετίζονταν με αμιγώς επιστημονικά ζητήματα, η συμβολή ορισμένων προσώπων υπήρξε καθοριστική.

Καταρχάς του δασκάλου μου, Κώστα Κόμη, ο οποίος με τις γεμάτες πάθος παραδόσεις του στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, με τα βιβλία του αλλά και τις ατελείωτες συζητήσεις μας μου άνοιξε διάπλατα ένα παράθυρο για τη θέαση των δημογραφικών άρα και των κοινωνικών πραγματικοτήτων του παρελθόντος. Εν ολίγοις, με διαμόρφωσε ως ιστορικό. Στην τελική μορφή της διατριβής συνέβαλαν, βέβαια, με τις παρατηρήσεις και επιστημονικές τους και τα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς επιτροπής, ο κύριος Μιχάλης Κορδώσης και η κυρία Άννα Μανδουλαρά. Γι' αυτό τους ευχαριστώ θερμά.

Από το προσωπικό των αρχείων και των βιβλιοθηκών που επισκέφθηκα κατά τη διάρκεια της έρευνας, ιδιαίτερη μνεία οφείλω να κάνω στην κυρία Μουντζουβή, τέως υπεύθυνη του Δημοτολογίου Πόρου, διότι μου επέτρεψε όχι απλώς την πρόσβαση σε αρχαικό υλικό αποκείμενο στην υπηρεσία της αλλά και τη φωτογράφησή του, αίροντας κατ' αυτόν τον τρόπο το οικονομικό βάρος που θα συνεπαγόταν η επί τόπου παρουσία μου για την αποδελτίωση του υλικού. Ευχαριστίες οφείλω, βέβαια, και στη διάδοχό της στη συγκεκριμένη θέση, την κυρία Σοφία Μακρή. Επίσης, στις κυρίες Καίτη Χατζηκωτάκη και Μαρία Διαμαντοπούλου, οι οποίες με φιλοξένησαν επί εξάμηνο στον χώρο εργασίας τους, στο Δημοτικό Αρχείο του Πειραιά, ευρισκόμενο τότε σε ένα ανθυγιεινό υπόγειο της οδού Αλκιβιάδου, όπου φυλάσσονταν τα δημοτολόγια της πόλης, από την ίδρυσή της μέχρι τη σύγχρονη εποχή, αλλά και πρόσθετο αρχαικό υλικό, αναξιοποίητο εν πολλοίς από την ιστορική έρευνα.

Και βέβαια από τη σύντομη αυτή απαρίθμηση δεν θα μπορούσε να λείπει η οικογένειά μου. Πρώτα-πρώτα οι γονείς μου, οι οποίοι με στήριξαν οικονομικά καθόλη τη διάρκεια της έρευνας, αίροντας έτσι μία μόνιμη πηγή προβληματισμού και άγχους, τόσο οικεία σε όλους όσους έχουν αναλάβει παρόμοια εγχειρήματα. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω βέβαια και στη σύζυγό μου, Μαρία Οικονομίδου, η οποία επί τόσα χρόνια ανέχθηκε τον συχνά απένταρο, κάποτε ιδιότροπο, μονίμως αποστασιοποιημένο από τα μικροπροβλήματα της καθημερινότητας και βυθισμένο στο χαρτοβασιλείο του σύντροφό της. Στη δε κόρη μου, την Χρυσάνθη, οφείλω μία μεγάλη

συγγνώμη, διότι οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις της δουλειάς δεν μου άφηναν μεγάλα χρονικά περιθώρια αλλά και ψυχικά αποθέματα για να είμαι κοντά της. Γι' αυτό, λοιπόν, τον λόγο αλλά και διότι η παρουσία της και μόνο στη ζωή μου αποτελεί αστείρευτη πηγή αισιοδοξίας και δύναμης αλλά και κίνητρο δημιουργίας, της αφιερώνω ολόψυχα αυτό το έργο.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανά χείρας διδακτορική διατριβή εγγράφεται στη λογική της ιστορικής δημογραφίας, ενός, ως γνωστόν, νεοσύστατου σχετικά κλάδου της ιστορίας, ιδίως στη χώρα μας, ο οποίος επιχειρεί να διερευνήσει τα πληθυσμιακά φαινόμενα παρελθόντων κοινωνιών.

Το γεωγραφικό πλαίσιο της μελέτης δεν είναι ωστόσο τόσο σαφές, όσο ο τίτλος υπαινίσσεται, εφόσον τα όρια του Πόρου δεν περατώνονται, όπως στα περισσότερα νησιά, στη θάλασσα αλλά επεκτείνονται πέραν αυτής, στα απέναντι πελοποννησιακά παράλια, και συγκεκριμένα στην Τροιζηνία, από την οποία απέχει μόλις μερικές εκατοντάδες μέτρα. Στο ανατολικό τμήμα της Τροιζηνίας κείνται οι αγροτικές ιδιοκτησίες των Ποριωτών, ενώ στο δυτικό νεότερες οικιστικές συναθροίσεις, μικρού δημογραφικού αναστήματος, οι πληθυσμοί των οποίων εξαρτώνταν σχεδόν αποκλειστικά από την εκμετάλλευση μίας γόνιμης και με επάρκεια υδάτινων πόρων πεδιάδας. Ανατολικό και δυτικό τμήμα συναπαρτίζουν, πάντως, μία απολύτως διακριτή από τον γεωγραφικό της περίγυρο ενότητα, περικλειστη από την οροσειρά των Αδέρων και τη θάλασσα. Αναπόσπαστο εξάρτημά της ήταν και ο Πόρος με τον ομώνυμο οικισμό του, ο οποίος ασκεί την κυριαρχία του επί της ενδοχώρας είτε άμεσα, ελέγχοντας ένα μέρος των ιδιοκτησιών, είτε έμμεσα, με την εμβέλεια της αγοράς του. Με αυτά ως προϋπόθεση, η έρευνα όφειλε να εστιάσει το ενδιαφέρον της όχι μόνο στο νησί αλλά και στον ζωτικό του περίγυρο, με τον οποίο ανέπτυξε και αναπτύσσει πολυποικίλες σχέσεις, οικονομικού, δημογραφικού και πολιτισμικού χαρακτήρα, όχι πάντα ορατές στις πηγές της εποχής.

Εξίσου ρευστό είναι, όμως, και το χρονικό ανάπτυγμα της μελέτης, το οποίο καθορίστηκε βέβαια από τη διαθεσιμότητα τεκμηριωτικού υλικού, όχι, όμως, αποκλειστικά. Πράγματι ο 19^{ος} αιώνας, ο αιώνας της στατιστικής, παρήγαγε και ευτυχώς διέσωσε ως τις μέρες μας πολυάριθμες και πολύμορφες πηγές για τη δημογραφία της περιοχής, ικανές να αποδεσμεύσουν, στο μέτρο βέβαια του εφικτού και στον βαθμό που η πνευματική σκευή του ιστορικού και τα αιτούμενα της εποχής το επιτρέπουν, ορισμένες από τις όψεις ενός αντικειμενικά υπαρκτού παρελθόντος. Αξιοποιούνται, λοιπόν, τα κάτωθι τεκμήρια: α) τρεις καποδιστριακές απογραφές, δύο των κατοίκων του Πόρου (1828 και 1829) και μία του Δαμαλά (1828), β) το δημοτολόγιο του Δήμου Τροιζηνίων, το οποίο καλύπτει διάστημα εικοσιτριών ετών, από το 1861 ως το 1884, γ) τα δημοτολόγια του Πειραιά και της Ερμούπολης, τα οποία, καθώς θα δούμε, περιέχουν μεγάλο αριθμό Ποριωτών και Τροιζήνιων μεταναστών, δ) οι επίσημες κρατικές απογραφές και τέλος στ) το βιβλίο θανόντων του δήμου Τροιζηνίων, στο οποίο καταγράφονται, με κάποια αναπόφευκτα κενά, οι αποβιώσεις των ετών 1879-1928.

Ωστόσο, παρά τον τεράστιο όγκο τεκμηριωτικού υλικού, ο Πόρος, σε αντίθεση με τα γειτονικά του νησιά, την Ύδρα, τις Σπέτσες και την Αίγινα, βρέθηκε εκτός πεδίου παρατήρησης των ιστορικών. Μία απλή αναζήτηση στις

μεγαλύτερες εγχώριες βιβλιοθήκες και σε βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων το καταδεικνύει. Κρίθηκε επομένως σκόπιμο να ανασυσταθεί, σχεδόν εκ του μηδενός, το γεωγραφικό και οικονομικό πλαίσιο, εντός του οποίου οι άνθρωποι της εποχής, επώνυμοι ή αφανείς, «*δούλευαν, ερωτεύονταν και πέθαιναν*», για να παραφράσουμε ελαφρώς τον Αλμπέρ Καμύ. Εφόσον, όμως, οι γεωγραφικές και οικονομικές δομές εντάσσονται στη λεγόμενη μακρά διάρκεια, οι αυστηρές χρονικές οριοθετήσεις έπρεπε να διαρραγούν και να μετατεθεί η αφετηρία της έρευνας στον φθίνοντα 15^ο αιώνα, όταν δηλαδή μορφοποιείται το οικιστικό συγκρότημα του Πόρου. Σε διαφορετική περίπτωση τα διαθέσιμα τεκμήρια θα παρέμεναν σιωπηλά και το ανά χείρας πόνημα θα περιοριζόταν απλώς στην παράθεση στεγνών αριθμητικών δεδομένων δίχως ψυχή.

Με αυτές τις παραδοχές και αμφιβολίες κατά νου συντάχθηκε το παρόν. Στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου τόμου αναδεικνύονται οι στρατηγικές επιβίωσης των κατοίκων στον δοσμένο χώρο, με τους καταναγκασμούς που αυτός επιβάλλει και τα πλεονεκτήματα που παρέχει. Στο δεύτερο κεφάλαιο τίθενται στο επίκεντρο οι πηγές που αποθησαυρίστηκαν για τη σύνταξη της μελέτης, με απώτερη στόχευση την ανάδειξη της εσωτερικής τους λογικής, των συνθηκών παραγωγής τους και των μεθοδολογικών ζητημάτων, που θέτουν. Στο επόμενο κεφάλαιο επιχειρείται να σκιαγραφηθεί η πληθυσμιακή εξέλιξη της νήσου και της απέναντι ακτής. Από το τέταρτο κεφάλαιο αρχίζει η καταβύθισή μας στα δημογραφικά φαινόμενα της περιοχής. Μελετώνται, λοιπόν, η δομή και το μέγεθος των νοικοκυριών, οι ισχύουσες γαμήλιες και αναπαραγωγικές πρακτικές (τέταρτο κεφάλαιο), η κατά φύλο, ηλικία και επάγγελμα κατανομή του πληθυσμού (πέμπτο κεφάλαιο), τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των διοικούμενων από γυναίκες οικιακών ομάδων, δηλαδή ενός πληθυσμιακού υποσυνόλου με ειδική σημασία (έκτο κεφάλαιο), η θνησιμότητα (έβδομο κεφάλαιο) και οι πληθυσμιακές μετακινήσεις με απόληξη ή αφετηρία το νησί (όγδοο κεφάλαιο). Στο ένατο και τελευταίο κεφάλαιο μετατοπίζουμε την προσοχή μας σε ένα φαινομενικά διαφορετικό πεδίο, στο ονοματολογικό υλικό της περιοχής, δίδοντας έμφαση στα βαπτιστικά ονόματα και, από τα οικογενειακά, μόνο στα πατριδωνυμικά, τα οποία αποτελούν, τρόπον τινά, το απαραίτητο συμπλήρωμα προηγούμενων κεφαλαίων. Ακολουθεί, εν είδει κατακλείδας, η σύνοψη των προλεχθέντων και η ανάδειξη των βασικών συμπερασμάτων. Άρρηκτα δεμένες με το αφηγηματικό μέρος του πονήματος είναι οι ιδιαίτερες εκτεταμένες υποσημειώσεις, οι οποίες κρίθηκαν απολύτως απαραίτητες για την τεκμηρίωση και διασαφήνιση των γραφομένων. Στον δεύτερο και τρίτο τόμο, τέλος, δημοσιεύονται τα τεκμήρια επί των οποίων βασίστηκε η μελέτη (Παράρτημα I) και πρόσθετο βοηθητικό υλικό: αναλυτικοί στατιστικοί πίνακες (Παράρτημα I), χάρτες και φωτογραφίες (Παράρτημα II).

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ	Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας, 1821-1832. Αι Εθνικαί Συνελεύσεις
ΑΙΚ	Αρχειόν Ιωάννου Καποδίστρια
ΑΚΥ	Αρχειόν της Κοινότητος Ύδρας, 1778-1832
ΑΛΓΚ	Αρχεία Λαζάρου και Γεωργίου Κουντουριώτη
Annales E.S.C.	Annales. Économies, Sociétés, Civilisations
ΓΑΚ	Γενικά Αρχεία του Κράτους (Αθήνα)
ΓΑΚ-ΑΝΚ	Γενικά Αρχεία του Κράτους – Αρχεία Νομού Κυκλάδων
ΓΕΕ	Γενική Εφημερίς της Ελλάδος
ΓΣΥΕ	Γενική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΔΠ, ΓΑ	Δήμος Πειραιά, Γενικό Αρχείο
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΕΜΝΕ-ΜΝΗΜΩΝ	Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού – Μνήμων
ΙΑΔΠ	Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πειραιά
ΙΕΕ	Ιστορία του Ελληνικού Έθνους
ΙΕΕΕ	Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία Ελλάδος
ΙΝΕ	Απ. Βακαλόπουλος, Ιστορία του Νέου Ελληνισμού
ΙΝΕ (1770-2000)	Ιστορία του Νέου Ελληνισμού (1770-2000)
ΚΕΔΚΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος
LPS	Local Population Studies
ΜΛΙ	Μέγα Λεξικόν της Ιατρικής εικονογραφημένον μετά πλήρους και απλοποιημένου συστήματος διαγνωστικής και θεραπευτικής
ΥΥΠΝ	Υδρογραφική Υπηρεσία Πολεμικού Ναυτικού
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Το νησί

Ο Πόρος, με συνολική επιφάνεια 23 τ. χλμ.¹ και ανάπτυγμα ακτών 18 μίλια,² κείται στα βορειοδυτικά του Σκυλλαίου, του ανατολικότερου άκρου της Πελοποννήσου,³ από την οποία χωρίζεται με θαλάσσιο πορθμό. Η υδάτινη αυτή επιφάνεια προσδίδει στον Πόρο τον νησιωτικό του χαρακτήρα,⁴ ταυτόχρονα, όμως, τον ακυρώνει, καθιστώντας τον γεωγραφικό εξάρτημα της απέναντι ενδοχώρας, δεδομένου ότι η ελάχιστη απόστασή του από την τελευταία δεν υπερβαίνει τα 200 μέτρα.⁵ Κατά μία έννοια λοιπόν ο Πόρος δεν

¹ Το μεγαλύτερο νησί του Αργοσαρωνικού είναι η Σαλαμίνα με 95 τ. χλμ.· έπονται κατά σειρά η Αίγινα (83 τ. χλμ.), η Ύδρα (50 τ. χλμ.) και ο Πόρος. Η επιφάνεια των Σπετσών είναι κατά τι μικρότερη του Πόρου (22 τ. χλμ.), ενώ του Αγκιστρίου ανέρχεται σε 13 τ. χλμ. (ΕΣΥΕ, *Στατιστική επετηρίς της Ελλάδος, 1981*, Αθήναι χ.χ.έ., σ. 2· ΥΓΠΝ, *Ναυτιλιακάι οδηγία των ελληνικών ακτών. Πλοηγός*, τόμ. 2: *νοτιοανατολικαί ακταί*, Αθήναι ³1976, σ. 177). Για τον γεωγραφικό εντοπισμό των αναφερομένων στη μελέτη τοπωνυμίων μπορεί κανείς να συμβουλευθεί το Παράρτημα II.1-2 αλλά και τις εικόνες 1, 2, 3 και 5 του κειμένου.

² ΥΓΠΝ, *ό.π.*, σ. 177. Το ανάπτυγμα των παραλίων του Πόρου υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ σε 43 χλμ. (*ό.π.*, σ. 2), ενώ από τον Αντ. Μηλιαράκη σε είκοσι μίλια (*Γεωγραφία πολιτική, νέα και αρχαία, του νομού Αργολίδος και Κορινθίας*, εν Αθήναις 1886, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995, σ. 192).

³ ΥΓΠΝ, *ό.π.*, σ. 177. Βλ. και τους ακόλουθους χάρτες: «Πίναξ του νομού Αργολίδος και Κορινθίας υπό Αντωνίου Μηλιαράκη», κλίμαξ 1:200.000, εν Αθήναις 1886· «Στενόν και όρμος του Πόρου», Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία και ο Πόρος*, Αθήναι 1937· *Οδικός – τουριστικός – περιπατητικός χάρτης, Τροιζηνία – Πόρος – Μέθανα – Γαλατάς - Αρχαία Επίδαυρος – Ύδρα - Σπέτσες*, κλίμακα 1:60.000, έκδ. Όραμα-Νάκα· *Πόρος, τουριστικός χάρτης*, εκδ. Info graphic maps· *Πόρος*, κλίμακα 1:20.000, εκδ. Όραμα· *Νησιά Αργοσαρωνικού, οδικός, τουριστικός και ναυτικός χάρτης*, κλίμακα 1:140.000, εκδ. Όραμα· *Αργολίδα, οδικός και τουριστικός χάρτης*, κλίμακα 1:168.000, εκδ. Creative image.

⁴ Γενικά για το ελληνικό νησιωτικό φαινόμενο βλ. Σπ. Ασδραχάς, «Τα νησιά», *Οικονομία και νοοτροπίες*, Αθήνα 1988, σ. 235-244· ο ίδιος, «Το ελληνικό Αρχιπέλαγος. Μια διάσπαρτη πόλη», Βασ. Σφυρόερας – Άννα Αβραμέα – Σπ. Ασδραχάς, *Χάρτες και χαρτογράφοι του Αιγαίου πελάγους*, Αθήνα 1985, σ. 235-248· ο ίδιος, «Ο ελληνικός νησιωτισμός», Γ. Τόλιας, *Τα νησολόγια. Η μοναξιά και η συντροφιά των νησιών*, Αθήνα 2002, σ. 169-176· Κ. Κόμης, «Αντί εισαγωγής: Κατακερματισμός και ενότητα του νησιωτικού χώρου», *Νησιωτικά, Πληθυσμιακές μετακινήσεις, δημογραφικές ανακατατάξεις και οικονομικές διαμορφώσεις. Από την οθωμανική περίοδο στον 20ό αιώνα*, Ιωάννινα 2004, σ. 21-114.

⁵ Οι εκτιμήσεις ποικίλλουν, κυμαινόμενες μεταξύ 50 και 400 μέτρων: Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 200· Δημ. Λούπης, *Ο Πίρι Ρεΐς χαρτογραφεί το Αιγαίο. Η οθωμανική χαρτογραφία και η λίμνη του Αιγαίου*, Αθήνα 1999, σ. 296· Ed. Dodwell, *Classical and topographical tour through Greece, during the years 1801, 1805 and 1806*, τόμ. 2, Λονδίνο 1819, σ. 274· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *Voyage de la Grèce*, τόμ. 5, Παρίσι ²1827, σ. 254· W. Gell, *The itinerary of Greece with a commentary on Pausanias and Strabo and an account of the monuments of antiquity at present existing in that country compiled in the years 1801, 1802, 1805, 1806*, Λονδίνο 1810, σ. 135· M. Raybaud, *Mémoires sur la Grèce, pour servir a l'histoire de la guerre de l'indépendance*, τόμ. 2, Παρίσι 1825, σ. 61· H. Post, *A visit to*

είναι νησί αλλά απλή προέκταση της απέναντι ακτής, πραγματικότητα υποδηλούμενη άλλωστε από τη διοικητική του ένταξη στη μακρά διάρκεια⁶ αλλά και από την ονομασία του.⁷

Greece and Constantinople, in the year 1827-8, Νέα Υόρκη 1830, σ. 201· G. Jowans, *Sketches of naval life, with notices of men, manners and scenery, on the shores of the Mediterranean, in a series of letters from the brandywine and constitution frigates*, τόμ. 1, New Haven 1829, σ. 278· Μ. Μπούκας, *Οδηγός εμπορικός, γεωγραφικός και ιστορικός των πλείστων κυριωτέρων πόλεων της Ελλάδος του έτους 1875*, εν Αθήναις 1875, σ. 306· Ηλ. Οικονομόπουλος, *Μεγάλη - Γενική Γεωγραφία. Εμπορική, βιομηχανική, οικονομική, στρατιωτική, πολιτική, περιγραφική, στατιστική κλπ.*, εν Αθήναις 1901, σ. 215· Κ. Κυριακόπουλος, *Πόρος-Τροιζήνα*, Καλαυρία ²1994, σ. 17· Γ. Πουλάκης, *Ο Πόρος και η ιστορία του*, Πειραιάς 1992, σ. 13. Αξιοποιώντας διαδικτυακή εφαρμογή υπολογίζουμε την ελάχιστη απόσταση του Πόρου από την απέναντι ακτή σε 202 μέτρα (<http://gis.ktimanet.gr/wms/ktbasemap>).

⁶ Ο Πόρος προσαρτήθηκε στην οθωμανική επικράτεια το αργότερο το 1540, με τη λήξη δηλαδή του οθωμανο-βενετικού πολέμου. Ο γειτονικός Δαμαλός ήδη από το 1531 μνημονεύεται πάντως ως «*territorio turchesco*» (C. Sathas, *Documents inédits relatifs à l'histoire de la Grèce au moyen âge*, τόμ. 6, Αθήνα 1884, σ. 254· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 58· Ι. Ησαΐας, «Ιστορία της Επισκοπής Δαμαλών και Πεδιάδος», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 24). Το 1668, σύμφωνα με τη μαρτυρία του Οθωμανού περιηγητή Enliyâ Çelebi, ο Πόρος ήταν χάσι του καπουδάν πασά και ναχιές του καζά των Μεθάνων (*Οδοιπορικό στην Ελλάδα, 1668-1671. Πελοπόννησος, Νησιά Ιονίου, Κρήτη, Νησιά Αιγαίου*, Αθήνα ³2005, μετάφραση Δ. Λούπη, σ. 132). Το νησί δεν διοικούνταν, όμως, απευθείας από τον εκάστοτε καπουδάν πασά αλλά από βοεβόδα (Aug. de Jassaud, *Mémoire sur l'état physique et politique des isles d'Hydra, Spécie, Poro et Ipséra en l'année 1808*, Αθήνα 1978, σ. 71· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, Παρίσι 1927, σ. 307· Ν. Μοσχοβάκης, *Το εν Ελλάδι δημόσιον δίκαιον επί Τουρκοκρατίας*, εν Αθήναις 1882, σ. 118-119). Όταν κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 το Βουλευτικό πρότεινε να ενταχθεί το νησί στην επαρχία Αιγίνης, Σαλαμίνος και Αγκιστρίου (ΑΕΠ, αρ. 10, Αθήναι 1977, σ. 48-49), οι κάτοικοι αντέδρασαν, διότι επιθυμούσαν την παραμονή τους στην επαρχία Κορίνθου (ΑΕΠ, αρ. 2, Αθήνα 1973, σ. 15). Το επιχείρημα των Ποριωτών εδραζόταν στο γεγονός ότι κατείχαν εκτεταμένες ιδιοκτησίες στην Πελοπόννησο. Ιδού και η απάντηση του Εκτελεστικού: «*ό προβαλλόμενος λόγος τών ύποστατικών δέν έχει κανένα βάρος, έπειδή είτε εις μίαν καί τήν αύτήν είτε εις διαφόρους έπαρχίας εύρίσκονται τά ύποστατικά τών Ελλήνων, αι επί τούτων είσπράξεις μένουσιν αι αύταί*» (ΑΕΠ, αρ. 10, σ. 57). Επακολούθησε σφοδρή αντιπαράθεση ανάμεσα στις κοινότητες Αιγίνης και Πόρου, καθώς αμφότερες διεκδικούσαν την έδρα της νεοσύστατης επαρχίας (ΑΕΠ, αρ. 2, σ. 39, 46, 284, 291, 301, 313, 336, 367, 451, 453-454, 588 και αρ. 10, σ. 82-83 και αρ. 12, Αθήναι 1979, σ. 71-72). Η αντιπαράθεση αυτή, η οποία διήρκεσε από τον Μάιο του 1823 μέχρι και το 1824, τερματίστηκε με την ακόλουθη απόφαση: «*[...] νά διαιρεθώσιν εις δύο έπαρχίας κατά τόν άκόλουθον τρόπον: νά εκλέγωνται δύο παραστάται, ό εις παρά τών νήσων Αιγίνης, Σαλαμίνος, Άγκιστρίου, ό δέ άλλος παρά του Πόρου· νά διορίζηται έπαρχος μόνον εις τήν Αίγιαναν, καί άπεφασίσθη αύτη ή πρωτεύουσα, ήτοι μητρόπολις καί καθέδρα του έπάρχου, ό δέ Πόρος νά διοικηται από τρεις δημογέροντας, διοριζόμενοι παρά τής Διοικήσεως*» (ΑΕΠ, αρ. 2, σ. 373 και αρ. 6, Αθήναι 1972, σ. 220 και αρ. 10, σ. 445). Για τις μετεπαναστατικές διοικητικές μεταβολές βλ. Ελ. Σκιαδάς, *Ιστορικό διάγραμμα των δήμων της Ελλάδος, 1833-1912. Συμβολισμός – σύσταση – εξέλιξη – πληθυσμός – εμβλήματα*, Αθήνα 1994, σ. 257, 276-277· ΚΕΔΚΕ, *Στοιχεία συστάσεως και εξελίξεως των δήμων και κοινοτήτων*, τόμ. 5: *Νομός Αττικής*, Αθήναι 1962, σ. 332-337, 346-349· Μ. Χουλιαράκης, *Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, 1821-1971*, τόμ. 1^α, Αθήναι 1973, σ. 109, 116, 123, 125, 138-139, 141, 202, 203, 210-211· Α. Δρακάκη – Σ. Κούνδουρου, *Αρχεία περί της συστάσεως και εξελίξεως των Δήμων και Κοινοτήτων, 1836-1939, και της διοικητικής διαιρέσεως του κράτους*, τόμ. 1, Αθήναι 1939, σ. 64-65.

⁷ Η συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών νήσων φέρει ονόματα θηλυκού γένους και ενικού αριθμού (Κ. Παπαμιχαλόπουλου – Γ. Κρίτσα, *Αι ελληνικαί νήσοι*, εν Αθήναις 1911,

Το τοπωνύμιο «Πόρος», ευρύτατα διαδεδομένο στον ελληνικό χώρο,⁸ σχετίζεται είτε με τη διαπλευσιμότητα του θαλάσσιου στενού,⁹ είτε με την ύπαρξη περάματος, δηλαδή λέμβων επιφορτισμένων με την αδιάλειπτη επικοινωνία Πόρου-Γαλατά.¹⁰ Έτερη, μολονότι λιγότερο πειστική εκδοχή, συναρτά την ονοματοθεσία της νήσου με την υποτιθέμενη δυνατότητα μετάβασης πεζή στην αντίπερα πελοποννησιακή όχθη.¹¹ Σημειωτέον ότι για μια μακρά περίοδο, το νησί απαντάται στις πηγές με το όνομα «*Damala*», προφανώς καθ' έλξη από τον αντίκρου ευρισκόμενο ομώνυμο μεσαιωνικό οικισμό¹² (Δαμαλάς, από το 1929 Τροιζήνα).¹³ Αναφέρουμε χαρακτηριστικά ότι σε νησολόγιο του 1485, του Bartolomeo dalli Sonetti, το νησί αναφέρεται ως «*Damala novo*» κατ' αναλογία βέβαια του «*Damala vecchio*»,¹⁴ δηλαδή της σημερινής Τροιζήνας. Μόνο προς τα τέλη του 17ου αιώνα θα επικρατήσει το σημερινό τοπωνύμιο.

σ. 74-76). Ο Πόρος, όμως, εξαιρείται του κανόνα, γεγονός που αποτελεί μία έμμεση ένδειξη της στενής εξάρτησής του από την απέναντι ακτή. Ανάλογη σκέψη διατυπώνει και ο Robert Lidell (Γ. Σουλιώτης, *Ο Πόρος είναι...*, Αθήνα 2006, σ. 196).

⁸Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας - Διεύθυνσις Στατιστικής, *Λεξικόν των Δήμων, Κοινοτήτων και Συνοικισμών της Ελλάδος επί τη βάσει της απογραφής του πληθυσμού του έτους 1920*, εν Αθήναις 1923, σ. 94.

⁹ Δ. Δημητράκου, *Μέγα Λεξικόν όλης της ελληνικής γλώσσης*, τόμ. 12, Αθήναι χ.χ.έ., σ. 6012-6013· *Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης συνταχθέν υπό Σκαρλάτου Δ. του Βυζάντιου*, εν Αθήναις 1895, σ. 1.124· *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, Τεγόπουλος-Φυτράκης, Αθήνα ²1999, σ. 950· Γ. Μπαμπινιώτης, *Λεξικό για το σχολείο και το γραφείο*, εκδ. Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα 2004, σ. 843. Βλ. επίσης Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 7· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι του Πόρου*, Πόρος 1999, σ. 31· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 17· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16· R. Chandler, *Travels in Asia Minor and Greece*, τόμ. 2, Οξφόρδη 1825, σ. 259· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 177. Για μια διαφορετική ερμηνεία βλ. W. M. Leake, *Travels in the Morea with a map and plans*, τόμ. 2, Λονδίνο 1830, σ. 451.

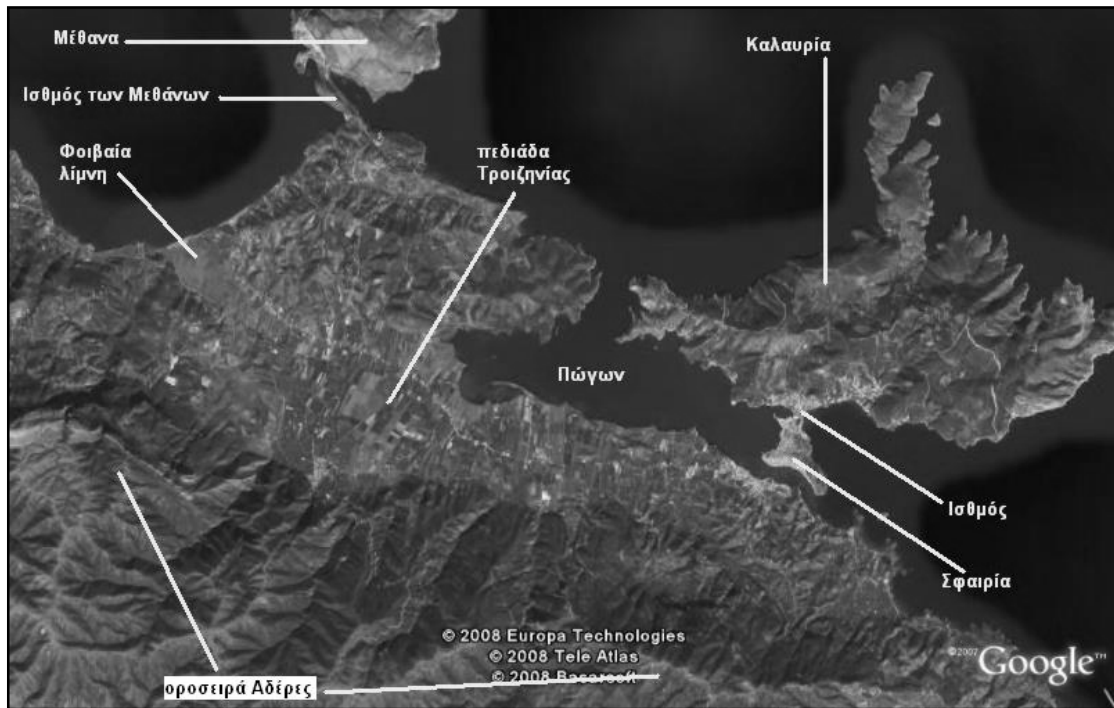
¹⁰ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 200-201· Εμμ. Κανέλλη, *Περιγραφή της νήσου Πόρου*, εν Αθήναις 1887, σ. 12· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 27· Ιακ. Δραγάτση, *Εκδρομαί ανά την Ελλάδα. Πόρος*, εν Αθήναις 1910, σ. 7· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 274· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 63· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 135· ο ίδιος, *Narrative of a journey in the Morea*, Λονδίνο 1823, σ. 406· M. Raybaud, *ό.π.*, σ. 61-62· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 185· Η. Post, *ό.π.*, σ. 202· Α. Ανδρέου, «Εκδρομή εις Αίγινα, Πόρον και Τροιζηνίαν», *Η Ευτέρπη*, τόμ. 5, αρ. 118 (1852), σ. 516· *Ελλάς ήτοι ιστορική, γεωγραφική και τοπογραφική περιγραφή της Ελλάδος και οδηγός των ταξιδιωτών και περιηγητών υπό Ευαγγελίδου και Μαυρογένη (κατά τον Μπέντεκερ)*, Αθήνα 1901, σ. 358. Σήμερα δραστηριοποιούνται 35 περίπου βάρκες για την εξυπηρέτηση των κατοίκων και των επισκεπτών (εφ. *Νέα του Σαρωνικού*, τχ. 6, 7-20 Οκτ. 2004, σ. 10).

¹¹ Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 17· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 29· Κ. Φρεαρίτης, «Επιστολή γραφείσα εν Πόρω προς τινά εν Αθήναις οικούντα φίλον», *Πανδώρα*, τόμ. 9, αρ. 208, 1858, σ. 374. Βλ. και Παυσανίου *Κορινθιακά*, τόμ. 2, Αμαρούσιον 1975, εκδ. Πάπυρος, σ. 186-187.

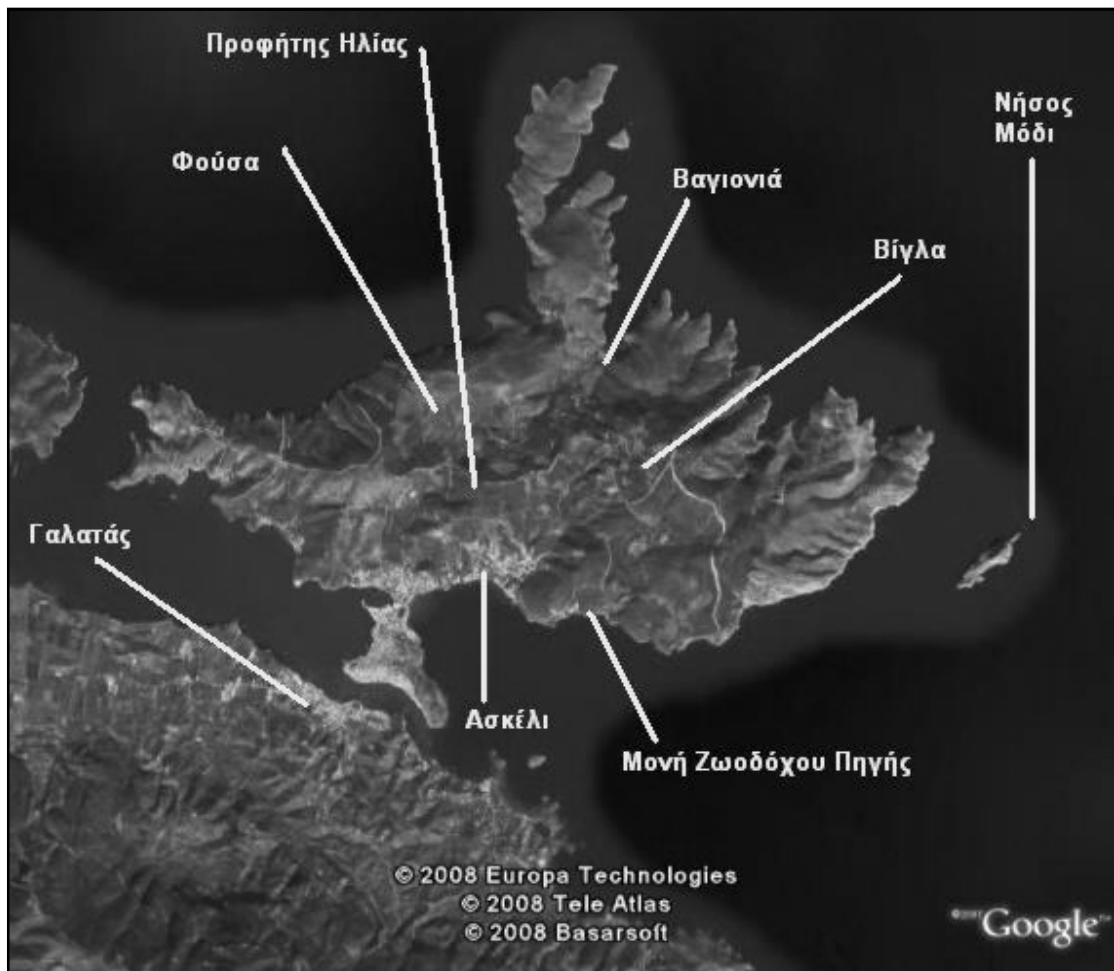
¹² Δ. Λούπη, *ό.π.*, σ. 296· M. Boschini, *L' Arcipelago con tutte le Isole, Scogli, Secche, e bassi fondi*, Βενετία 1658, σ. 100. Το συγκεκριμένο τοπωνύμιο απαντάται επίσης σε χάρτες του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα (Βασ. Σφυρόερας – Άννα Αβραμέα – Σπ. Ασδραχάς, *Χάρτες*, σ. 90-91, 98-99· Γ. Τόλιας, *Οι ελληνικοί ναυτικοί χάρτες. Πορτολάνοι, 15^{ος}-17^{ος} αιώνες. Συμβολή στη μεσογειακή χαρτογραφία των νεότερων χρόνων*, Αθήνα 1999, σ. 154-155). Βλ. Παράρτημα ΙΙ.3-5.

¹³ Α. Δρακάκη – Σ. Κούνδουρου, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 352-353.

¹⁴ Γ. Τόλιας, *Τα νησολόγια*, σ. 91. Βλ. και Παράρτημα ΙΙ.3.

Εικόνα 1. Ο Πόρος και η Τροιζηνία [φωτογραφία από δορυφόρο]

Εικόνα 2. Ο Πόρος [φωτογραφία από δορυφόρο]

Ο Πόρος συναπαρτίζεται από τη Σφαιρία και την Καλαυρία, οι οποίες κατά την αρχαιότητα αποτελούσαν δύο ανεξάρτητες νησιωτικές οντότητες¹⁵ διαφορετικής γεωλογικής δομής. Η πρώτη, ηφαιστειογενούς προέλευσης και γι' αυτό εντελώς άνυδρη, άγονη και απότομη,¹⁶ αποτελείται κυρίως από τραχείτες, ενώ στη δεύτερη επικρατούν οι ασβεστόλιθοι και οι φλύσχες.¹⁷ Προϊόντος του χρόνου και εξαιτίας της απόθεσης γεωλογικού υλικού από χειμάρρους της Καλαυρίας στον πυθμένα της θάλασσας, συνδέθηκαν με αμμώδη ισθμό μήκους 150 μέτρων.¹⁸ Στο εσωτερικό της Καλαυρίας δεσπόζουν οι ορεινοί όγκοι της Βίγλας (359 μέτρα) και του Προφήτη Ηλία (303 μέτρα), οι παραφυάδες των οποίων εξακτινώνονται προς όλες τις κατευθύνσεις, φτάνοντας μέχρι τη θάλασσα.¹⁹ Μεταξύ των δύο κορυφών βρίσκεται η ορεινή θέση Παλάτια, όπου σώζονται μέχρι σήμερα ακόμη τα ερείπια αρχαίου ναού αφιερωμένου στον Ποσειδώνα.²⁰ Το πεύκο καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της νησιωτικής επιφάνειας,²¹ περιορίζοντας δραστικά τον καλλιεργήσιμο χώρο.

¹⁵ Πausανίου, *ό.π.*, σ. 187· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 28· W. M. Leake, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 450-452· R. Anderson, *Observations upon the Peloponnesus and the greek islands, made in 1829*, Βοστώνη 1830, σ. 148· K. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 374· K. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 20· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16, 19· Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας. Πέντε ταξίδια στο Αιγαίο, 1845-1851*, Αθήνα 1999, σ. 95· T. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 356· L. Lacroix, *Îles de la Grèce*, Παρίσι 1853, σ. 522· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 8-9, 10.

¹⁶ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 193, 194· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 7, 21-23, 23· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 7· M. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 306· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 65· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 135· M. Raybaud, *ό.π.*, σ. 61· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 148· K. Μπαζίλι, *Ένας Ρώσος στην Ελλάδα του Καποδίστρια. Το Αρχιπέλαγος και η Ελλάδα στα 1830-1831*, Αθήνα 2000, σ. 77· K. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 20· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16, 19-20· K. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 373.

¹⁷ Για τη γεωλογική σύσταση της νήσου βλ. Ευαγγ. Αποστόλου - Ευστ. Αρμανίδης, *Γεωλογική και τεκτονική μελέτη Πόρου*, πτυχιακή εργασία στο Τμήμα Γεωλογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 2002· Γ. Αθανασάκη - Ηρ. Κόππα, *Γεωλογικές παρατηρήσεις στο νησί Πόρος*, διπλωματική εργασία στο Τμήμα Γεωλογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 1992· Γ. Χριστοδούλου, «Η ηλικία και η τεκτονική σχέσις σχηματισμών τινών της νησίδος Πόρος Αργολίδος», *Δελτίον της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρείας*, τόμ. 8, αρ. 2 (1971), σ. 163-180· M. Δερμιτζάκης - Δ. Νικολάκης - Χ. Ντρίνια - Μ. Τριανταφύλλου - Σ. Βασιλοπούλου - Β. Κουσκουνά, «Γεωλογικό παρελθόν και κλιματικές συνθήκες του ευρύτερου Σαρωνικού κόλπου», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 423-434· Δ. Κισκύρα, «Η Πελοπόννησος από σεισμολογική άποψη», *Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά*, τόμ. 2 (1958), σ. 103-115. Πρβλ. και I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 28-32· F.-C.-H.-L. Rouqueville, τόμ. 5, σ. 252-253· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 275-276· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 148· I. P. Ραγκαβή, *Τα Ελληνικά ήτοι περιγραφή, γεωγραφική, ιστορική, αρχαιολογική και στατιστική της αρχαίας και νέας Ελλάδος*, τόμ. 3, εν Αθήναις 1854, σ. 103· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16, 17, 19.

¹⁸ I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 28, 38· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 8-9· I. P. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104· K. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 374· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16.

¹⁹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 192· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 39-40· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 8· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 3· I. Νουχάκης, *Ελληνική χωρογραφία. Γεωγραφία, ιστορία, στατιστική πληθυσμού και αποστάσεων*, εν Αθήναις 1901, σ. 472· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 218· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 177· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 23-25· L. Lacroix, *ό.π.*, σ. 522.

²⁰ K. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 32-36· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 40-45· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 14-16· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 261-262· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 23, 43-45· T. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 357-358· I. P. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104·

²¹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 192, 194, 201· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 40, 46· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 3· I. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 472· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 177· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 218· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 276· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 255· Γ.

Εκτός λοιπόν από τη Φούσα στο εσωτερικό του νησιού και τις παράκτιες θέσεις Βαγιονιά, Ασκέλι και Μονή δεν εντοπιζόνταν άλλες άξιες λόγου πεδινές εκτάσεις.²²

Το μικροκλίμα του Πόρου, παρόμοιο με αυτό της Αττικής, παρουσιάζει τα ακόλουθα γενικά χαρακτηριστικά: ήπιο χειμώνα με σπάνιες χιονοπτώσεις (δύο με τρεις ημέρες κατ' έτος), σχετικά υψηλή υγρασία κατά τους φθινοπωρινούς και χειμερινούς μήνες και θερμό καλοκαίρι, ενίοτε με καύσωνες, οι οποίοι μετριάζονται κάπως υπό την επίδραση των μελτεμιών. Η μέση ανώτερη ετήσια θερμοκρασία παρατηρείται κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο (27,9 βαθμοί Κελσίου), ενώ η κατώτερη τον Γενάρη (10,9 βαθμοί Κελσίου).²³

Οι υδάτινοι πόροι του νησιού²⁴ αδυνατούσαν να καλύψουν τις τοπικές ανάγκες, οι οποίες αυξήθηκαν κατακόρυφα κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα εξαιτίας της δημογραφικής ανάπτυξης. Στο πρόβλημα της ανεπάρκειας των υδάτων θα έπρεπε να προστεθεί αυτό της χαμηλής ποιότητάς τους. Σε τεκμήριο του 1839 χαρακτηρίζονται «*κάκιστα καί φρεατινά*» σε αντίθεση με τα «*κάλλιστα καί πηγαία*» της Τροιζηνίας.²⁵ Έτσι, οι κάτοικοι του νησιού αναγκάζονταν να κατασκευάζουν οικιακές δεξαμενές για τη συσσώρευση και αποθήκευση των ομβρίων υδάτων,²⁶ να ανοίγουν πηγάδια²⁷ ή να

Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16, 17, 23, 24, 25· L. Lacroix, *ό.π.*, σ. 522. Το νησί διαθέτει πλούσια βλάστηση, η οποία παρουσιάζει αξιοσημείωτες ομοιότητες με την χλωρίδα της απέναντι πελοποννησιακής ακτής (Δημ. Ζαγανιάρης, *Η χλωρίς του Πόρου. Μελέτη συστηματικής βοτανικής*, εν Αθήναις 1935, σ. 5).

²² Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 193, 194, 201· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 4· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 40· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, Ελληνικός Ταχυδρόμος*, έτος Γ', αρ. 70-71, 19 Νοε. / 1 Δεκ. 1839, παράρτημα· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 260· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 177· G. Jowans, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 276-277· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 358. Ο R. Anderson σημειώνει ότι η Καλαυρία ήταν σχεδόν εξ ολοκλήρου ακαλλιέργητη (*ό.π.*, σ. 149).

²³ Μ. Δερμιτζάκης - Δ. Νικολάκης - Χ. Ντρίνια - Μ. Τριανταφύλλου - Σ. Βασιλοπούλου - Β. Κουσκουνά, *ό.π.*, σ. 434-437· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 25· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 171, 177-178, 184· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 67· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 20. Για μια συνοπτική παρουσίαση του κλίματος της χώρας βλ. Ηλ. Μαρσιολόπουλου, *Επισκόπησις του κλίματος της Ελλάδος*, εν Αθήναις 1953.

²⁴ Ύδατα ανιχνεύονταν στις θέσεις Βρύση, Βαγιονιά, Κάνταλη, Κονδίτο, Μπούγια, στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής και αλλού (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 193, 194, 201· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 20· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 40, 46· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 4, 9· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 260, 261· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 65· L. Lacroix, *ό.π.*, σ. 522· Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 223· Η. Post, *ό.π.*, σ. 203· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 375· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17, 24· Ηλ. Δροσινού, *Ο δήμαρχος Τροιζηνίων Σπυρίδων Δημ. Καραμάνος, 1821-1895*, Αθήναι 2001, σ. 33· Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα ηπειρωτική και Αιγαίο μεταξύ 1826-1829, σύμφωνα με νέες άγνωστες πηγές και άλλα αρχειακά στοιχεία*, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 161). Αντίθετα, ο Οθωμανός περιηγητής Ενλίγâ Çelebi κάνει λόγο για αφθονία υδάτων στις ακτές του νησιού (*ό.π.*, σ. 132).

²⁵ *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*

²⁶ Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 33· ΑΛΓΚ, τόμ. 7: 1826, εν Αθήναις 1967, σ. 484· Ζωή Αλεξανδρή, *Άμεσος συλλογή λαογραφικής ύλης εκ της νήσου Πόρου Επαρχίας Τροιζηνίας Νομού Πειραιώς και Νήσων*, χειρόγραφη εργασία στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 1969, σ. 9-10. Βλ. και Γ. Σουλιώτης, *ό.π.*, σ. 88-89.

²⁷ Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 23· Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα*, σ. 161.

προμηθεύονται πόσιμο νερό από την απέναντι ακτή.²⁸ Στη δεκαετία του 1880 και μετά από σχετική επιστημονική προεργασία,²⁹ δημιουργήθηκαν υποδομές για την υδροδότηση της πόλης: υποθαλάσσιοι σιδερένιοι σωλήνες μετέφεραν πλέον το νερό της πηγής Μπέλεσι της ανατολικής Τροιζηνίας σε δεξαμενή εντός του οικισμού, κατασκευασμένη το 1881 από τον δήμαρχο Σπ. Καραμάνο. Εν συνεχεία, διοχετευόταν στις διάσπαρτες ανά την πόλη κρήνες.³⁰ Επίσης, άλλη πηγή, στη θέση Βρύση αυτή, στα ανατολικά του Ισθμού της Σφαιρίας, υδροδοτούσε τις δυτικές συνοικίες της πόλης.³¹ Μεγάλη δεξαμενή υπήρχε όμως και πλησίον της θέσης Παλάτια, τουλάχιστον από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα, όπου συλλέγονταν τα ύδατα παρακείμενων ρυακιών για αρδευτικούς σκοπούς.³²

Η εδαφική λοιπόν διαμόρφωση, η φυτική κάλυψη της νήσου και η μικρή διαθεσιμότητα ύδατος συνιστούσαν παράγοντες ανασταλτικούς για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα. Ως εκ τούτου, η τοπική παραγωγή, συνιστάμενη κυρίως από ρητίνη,³³ εσπεριδοειδή,³⁴ ελαιόλαδο,³⁵ σταφύλια³⁶ και δημητριακά³⁷ ήταν αμελητέα.

Ο οικισμός του Πόρου ιδρύθηκε από αλβανικούς πληθυσμούς επί της Σφαιρίας, μετά την κατάλυση του Δεσποτάτου του Μορέως από τις οθωμανικές δυνάμεις (1460).³⁸ Η χωροθέτηση του αρχικού οικιστικού πυρήνα

²⁸ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 199-200· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 23· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 12· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104· Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 223· Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 95· Νικ. Τσαπράζη, *Ο πολεμικός ναύσταθμος Σαλαμίνας*, έκδ. Ιστορικής Υπηρεσίας Πολεμικού Ναυτικού, χ.τ.έ. 1991, σ. 27· Ελ. Κούκκου, «Το πολεοδομικό, αρχιτεκτονικό και εξυγιαντικό έργο του πρώτου κυβερνήτου της Ελλάδος στον Πόρο (1828-1831)», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 274-275, 277.

²⁹ Αναστ. Χρηστομάνου, *Χημική ανάλυσις του ύδατος της θέσεως Μπέλεσι μέλλοντος να διοχετευθή εις την πόλιν Πόρου, εν Αθήναις 1879.*

³⁰ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 196, 199-200, 204· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 23-24· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 11· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 4· Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 32-41, 52-53.

³¹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 194, 200· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 11.

³² R. Chandler, *ό.π.*, σ. 261.

³³ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 194, 201, 203· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 20· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 9· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 218. Στο δημοτολόγιο του 1861 εντοπίστηκαν μεταξύ άλλων και τρεις ρητινοσυλλέκτες, ενώ στον «*Βουλευτικό κατάλογο του Δήμου Τροιζήνος*» του 1875 τρεις ρητινοπώλες (ΓΑΚ, *Εκλογικά συλλογής Βλαχογιάννη*, φ. 53, αρ. 062).

³⁴ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 194· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 9· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 218· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17.

³⁵ Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 9· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 276· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 255· L. Lacroix, *ό.π.*, σ. 522· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 218· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17.

³⁶ Αμπέλια εντοπίζονταν στην πεδιάδα της Φούσας (Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 40· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 9· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 376· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17, 24· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 62). Στη γεωργική απογραφή του 1911 κατεγράφησαν πάντως επί του Πόρου 175 στρέμματα με αμπέλια, εκ των οποίων τα 13 κατάλληλα προς βρώση, ενώ τα υπόλοιπα για την παρασκευή κρασιού (Παράρτημα Ι.7).

³⁷ Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 276. Στη γεωργική απογραφή του 1911 καταμετρήθηκαν 23 στρέμματα σίτου και 10 κριθαριού (Παράρτημα Ι.7).

³⁸ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 9, 91-95· Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *Ο Πόρος λίγο πριν το 1821*, Αθήνα 1998, σ. 1 (πρόκειται για ανέκδοτη μελέτη, η οποία μου παραχωρήθηκε από τον πρώην δήμαρχο Πόρου, κ. Σπύρο Σπυριδών· Μιχ. Λαμπρινίδη, *Οι Αλβανοί κατά την κυρίως Ελλάδα και την Πελοπόννησον*.

εξασφάλιζε τρία σημαντικά πλεονεκτήματα στους κατοίκους της: α) εύκολη πρόσβαση στη θάλασσα και ένταξη μέσω αυτής στο νησιωτικό πολύπλεγμα, β) δυνατότητα ελέγχου των απέναντι πελοποννησιακών ακτών, όπου μέχρι και σήμερα τοποθετείται το κέντρο βάρους της γεωργικής δραστηριότητας των Ποριωτών και γ) σχετική ασφάλεια από έξωθεν προσβολές, κατεξοχήν πειρατικές.

Για τις σχέσεις του οικισμού με τη θάλασσα και τον απέναντι ηπειρωτικό χώρο αναφερόμαστε διεξοδικά στη συνέχεια. Ως προς το τρίτο ζήτημα τώρα, των αμυντικών χαρακτηριστικών του:³⁹ ο αρχικός οικιστικός

Υδρα - Σπέτσαι, εν Αθήναις 1907, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1992, σ. 15-17· Αντ. Λιγνός, *Ιστορία της νήσου Υδρας*, τόμ. 1: *Τα από της αρχαιότητας μέχρι της επαναστάσεως του 1821*, Αθήναι 1946, σ. 5-9· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις και η δικαιοσύνη των τουρκοκρατούμενων νήσων Αίγινα – Πόρος – Σπέτσαι - Υδρα κλπ.*, Αθήναι 1954, σ. 10· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 33· Κ. Μπίρη, *Αρβανίτες. Οι Δωριείς του νεώτερου Ελληνισμού. Ιστορία των Ελλήνων Αρβανιτών*, Αθήνα ⁴1998, σ. 141-143· Em. Kolodny, *La population des îles de la Grèce. Essai de géographie insulaire en Méditerranée orientale*, τόμ. 1, Aix-en-Provence 1974, σ. 177-178· Γ. Μικέ Παϊδούση-Παπαντωνίου, *Η Ερμιονίδα ανά τους αιώνες*, Αθήνα 1996, σ. 219-225· Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος ήτοι ιστορία της νήσου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς*, τόμ. 2: *Από της Φραγκοκρατίας μέχρι της συγχρόνου εποχής*, εν Αθήναις 1927, ανατύπ., Αθήνα 2004, σ. 149-162, ιδίως σ. 149, 161· Γ. Κόλια, *Ιστορική γεωγραφία του ελληνικού χώρου*, Αθήναι ²1969, σ. 101-103· Κ. Κόμης, «Καταγραφές νησιδων και βραχονησίδων του Αργοσαρωνικού (1828)», *Νησιωτικά*, σ. 360-361· Π. Παρασκευαΐδης, *Ιστορία των Σπετσών από την αρχαιότητα έως το 1822*, Σπέτσες 2007, σ. 31-36. Για μια συνολική θεώρηση του ζητήματος της αλβανικής μετανάστευσης βλ. Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος-18ος αιώνας*, Αθήνα 1987, σ. 68-100· Α. Ducellier, *Οι Αλβανοί στην Ελλάδα (13ος-15ος αι.). Η μετανάστευση μιας κοινότητας*, Αθήνα 1995· ο ίδιος, «Δημογραφία, μεταναστεύσεις και πολιτισμικά σύνορα από τα τέλη του Μεσαίωνα στη νεώτερη εποχή», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 5 (Ιούν. 1986), σ. 19-44· Ηλ. Σκουλίδας, «Μετοικεσίες αλβανοφώνων στον ελλαδικό χώρο. Φυσικές προσβάσεις και πληθυσμιακή αναδιάταξη», *Ηπειρωτικά Χρονικά*, τόμ. 33 (1998-1999), σ. 277-290. Πρβλ. και μία μυθική εκδοχή για την ίδρυση του οικισμού του Πόρου: Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 78-79.

³⁹ Μ. Μανούδη, «Το Καστέλι του Πόρου. Η ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη του νεότερου οικισμού», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ. 79 (Ιούν. 2001), σ. 58-65· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 9· Ν. Μπελαβίλας, *Λιμάνια και οικισμοί στο Αιγαίο της πειρατείας. Μετασχηματισμοί στον χώρο του ναυτικού και οικιστικού δικτύου των νησιών κατά την περίοδο της πειρατικής ναυτιλίας 1420-1815*, διδ. διατριβή στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Αθήνα 1992, σ. 248-262· Β. Γκάτσου, *Η ανασυγκρότηση της Ερμιονίδας, 7^{ος}-20^{ός} μ.Χ. αιώνας. Κρανιδιωτών Πολιτεία*, Αθήνα 2001, σ. 72· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 34. Για τους οχυρωμένους και αμυντικούς νησιωτικούς οικισμούς γενικά βλ. ενδεικτικά Θεόδ. Δημητριάδης, *Το Καστέλλι των Σπετσών. Ο προ του 1800 οικισμός*, Αθήνα 1954, ανατύπ. Επιτροπή υποβοήθησης και εμπλουτισμού του Ιστορικού Αρχείου Σπετσών, Πειραιεύς 2004· Χαρ. Πέννας, *Η βυζαντινή Αίγινα*, Αθήνα 2004, σ. 41-83· Σπ. Ασδραχάς, «Το ελληνικό Αρχιπέλαγος», σ. 236-237· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 64-67· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 2: *Τουρκοκρατία, 1453-1669. Οι ιστορικές βάσεις της νεοελληνικής κοινωνίας και οικονομίας*, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 154-156· Μ. Φίλιππα-Αποστόλου, *Μικροί οχυρωμένοι οικισμοί του Αιγαίου. Στα ίχνη της ιστορικής τους ταυτότητας*, Αθήνα 2000· η ίδια, «Κάστρα και πυργόσπιτα. Η κατασκευή οχυρωμένων οικισμών για την άμυνα και προστασία των πληθυσμών από τους πειρατές», *Επτά Ημέρες, Πειρατές και κουρσάροι*, εφ. *Καθημερινή* (16/2/1997), σ. 16-19· Στέφ. Ήμελλου, *Ζητήματα παραδοσιακού υλικού βίου (ενδεικτικές επισημάνσεις)*, Αθήνα 1993, σ. 25-26· Ευ. Ρόζου, *Οι νησιώτες του Αιγαίου στον Αγώνα. Θέση και κατάσταση των νησιωτών του Αιγαίου στις παραμονές του 1821. Η συμβολή και οι θυσίες τους στον Αγώνα*, Αθήνα 1971, σ. 62-63.

πυρήνας συγκροτήθηκε στο Καστέλλι,⁴⁰ στη δυτική πλευρά του ορεινού όγκου της Σφαιρίας, σε υψόμετρο ογδόντα περίπου μέτρων.⁴¹ Επρόκειτο για φύσει οχυρά θέση, δυσπρόσιτη από τη θάλασσα λόγω των απόκρημνων ακτών της, ιδιαιτέρως των ανατολικών,⁴² και σχετικώς αθέατη από τα παραπλέοντα καράβια. Επιπροσθέτως, οι κάτοικοι είχαν τη δυνατότητα εποπτείας, τόσο των απέναντι πελοποννησιακών ακτών, όσο και ολόκληρου του θαλάσσιου διαύλου, από το ακρωτήριο Σκυλλαίον μέχρι τη βορειοδυτική είσοδο της θάλασσας του Πώγωνος.⁴³ Η φυσική οχυρότητα της θέσης ενισχύθηκε με την ανέγερση φρουρίου, η ύπαρξη του οποίου μαρτυρείται ήδη από τις αρχές του 16^{ου} αιώνα, ενώ η ίδρυσή του σχεδόν συμπίπτει χρονικά με τον εποικισμό της νήσου στα τέλη του προηγούμενου αιώνα.⁴⁴ Οι λόγοι που υπαγόρευαν την αμυντική θωράκιση του οικισμού αντανακλώνται στο ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο της εποχής: αλληπάλληλες οθωμανο-βενετικές συγκρούσεις, ένταση της πειρατικής δραστηριότητας και γενικευμένη ανασφάλεια. Στη δεκαετία του 1880, όπως μας πληροφορεί ο Αντώνιος Μηλιαράκης, εξακολουθούσαν να υφίστανται στο Καστέλλι υπολείμματα των μεσαιωνικών οχυρώσεων.⁴⁵

⁴⁰ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 5. Το τοπωνύμιο προέρχεται από το λατινικό *Castrum* (=μικρό κάστρο) < υποκορ. *Castellum* < Καστέλλι, Καστέλλα (Δ. Βαγιακάκος, «Καταγωγή ονομάτων και τοπωνυμίων: Καστέλλι - Καστέλλα», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 51, Σεπ. 1972, σ. 159).

⁴¹ Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 20. Κατά τον Ν. Μπελαβίλα το υψόμετρο ανέρχεται σε τριάντα μέτρα (*ό.π.*, σ. 254).

⁴² Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 19.

⁴³ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 8· Β. Γκάτσου, *ό.π.*, σ. 65, όπου κατατοπιστικός χάρτης. Μία άλλη πτυχή του συστήματος ασφαλείας του οικισμού ήταν η ύπαρξη βιγλάτορα, δηλαδή ανθρώπου επιφορτισμένου με την κατόπτευση του θαλάσσιου διαύλου, ώστε σε περίπτωση εμφάνισης στον ορίζοντα φίλιων και κυρίως εχθρικών πλοίων να ειδοποιείται εγκαίρως η κοινότητα. Το τοπωνύμιο Βίγλα, εξαιρετικά διαδεδομένο στον ελληνικό νησιωτικό χώρο, απαντάται και στην υπό έρευνα περιοχή, συνδεδεμένο πιθανώς με την ύπαρξη τέτοιου παρατηρητηρίου. Δυνατότητα κατόπτευσης του θαλασσίου ορίζοντα παρείχε και η θέση Σχίνος εντός του οικισμού (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198). Την ύπαρξη σκοπιωρών επιβεβαιώνει αδημοσίευτο έγγραφο της καποδιστριακής περιόδου: «*ή Νήσος αύτη μέ ὄλην της τήν ἄντικρυς περιοχὴν, ἦτον ἀσίδοτος ἐπιφορτισμένη οὔσα νά ἔχη δέκα ἀνθρώπους νά προβλέπουν τά παράλια διὰ νά δίδουν φαινομένων πειρατῶν, εἶδησιν εἰς Ναύπλιον*» (βλ. Παράρτημα III.3). Ενδεικτικά για τα καθήκοντα και τον τρόπο ζωής των βιγλατόρων είναι ὅσα γνωρίζουμε για τον Αντώνιο Βιγλαρη, σκοπιωρό της Ὑδρας κατά την επαναστατική περίοδο: εγκατεστημένος στην κορυφή του ὄρους Ἐρε, μόλις ανακάλυπτε με το τηλεσκόπιό του την ταυτότητα του πλοίου που προσέγγιζε στην ακτή, ἔτρεχε στην πόλη, καλύπτοντας πεζή ἀπόσταση δύο περίπου ωρών, για να ειδοποιήσει τους ενδιαφερομένους, ἀπό τους οποίους εξασφάλιζε την αμοιβή του (Αντ. Μιαούλης, *Ιστορία της νήσου Ὑδρας ἀπό των ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι της εν ἔτει 1821 ἐκραγείσης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως*, εν Αθήναις 1874, σ. 17-18· Γ. Κριεζής, *Ιστορία της νήσου Ὑδρας προ της ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως του 1821*, εν Πάτραις 1860, σ. 6· Αλεξ. Δημ. Κριεζή, *Απομνημονεύματα*, Αθήνα 1996, σ. 180· Γ. Καραμήτσος, *Ὑδρα, νήσος ἐντελής Δρυόπων*, Ὑδρα 1998, σ. 23-24). Βλ. και Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 2, σ. 37, 155-156.

⁴⁴ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198· Δ. Λούπη, *ό.π.*, σ. 296· Μ. Boschini, *ό.π.*, σ. 100· Ε. Celebi, *ό.π.*, σ. 132.

⁴⁵ «*Αἱ πρῶται οἰκίαι τοῦ Πόρου δὲν ἠγέρθησαν παρά τήν παραλίαν, ἀλλ' ὑψηλά ἐπί τοῦ βουνοῦ, ἔνθα νῦν ἡ συνοικία Καστέλλι [όπου] σώζονται ἔτι ὑπεράνω τινῶν ὁδῶν τμήματα τῶν ἀψίδων δι' ὧν ἐκαλύπτοντο αἱ ὁδοί καί ἐπροφυλάσσοντο ἐκ πειρατικῶν ἐπιδρομῶν*» (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198). Τα σκεπαστά αὐτά περάσματα «*πρόσφεραν ἀσφαλῆστατη διακίνηση σε ὥρες κινδύνου και συνετέλεσαν στην ἐξοικονόμηση χώρου*» (Χρ. Αρναούτογλου, *Ὑδρα*, Αθήνα 1992, σ. 14-15).

Ανάλογες συνθήκες⁴⁶ προσδιόρισαν και τη φρουριακή αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της Μονής Ζωοδόχου Πηγής,⁴⁷ η οποία ιδρύθηκε μεταξύ των ετών 1713-1729⁴⁸ στο νότιο τμήμα της Καλαυρίας, σε απόσταση μιας περίπου ώρας από τον οικισμό του νησιού.⁴⁹

---

⁴⁶ Αναφερόμαστε στις πολεμικές επιχειρήσεις μεταξύ Γαληνοτάτης και Υψηλής Πύλης για τον έλεγχο του Μοριά (1715) αλλά και στην έξαρση της πειρατείας. Για την τελευταία διαθέτουμε κάποιες μαρτυρίες: τον Οκτώβριο του 1729 ο αββάς Fourmont έγινε μάρτυρας πειρατικής επιδρομής Φράγκων στον Δαμαλά (H. Omont, *Missions archéologiques françaises en Orient aux XVII et XVIII siècles*, τόμ. 1, Παρίσι 1802, σ. 581-582· Κ. Σιμόπουλος, *Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα*, τόμ. 2: 1700-1800, Αθήνα 2001, σ. 135), ενώ το προηγούμενο έτος η Ύδρα προσχώρησε τυπικά στο ρωμαιοκαθολικό δόγμα, για να απαλλαγεί, όπως έχει υποστηριχθεί, από τους καθολικούς πειρατές (Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 25-27· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα. Λησμονημένη γλώσσα*, τόμ. 1, Αθήνα 2006, σ. 50-61· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρα*, σ. 210-213, όπου μία διαφορετική άποψη επί του θέματος· Απ. Βακαλόπουλος, *INE*, τόμ. 2, σ. 149 και τόμ. 3: *Τουρκοκρατία, 1453-1669. Οι αγώνες για την πίστη και την ελευθερία*, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 11-12). Δεν αποκλείεται, ωστόσο, ο φρουριακός χαρακτήρας της Μονής να υπήρξε απλά προϊόν μίμησης παραδοσιακών αρχιτεκτονικών προτύπων.

⁴⁷ Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 95· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 66.

⁴⁸ Ιδρυτής της υπήρξε ο μητροπολίτης Αθηνών, Ιάκωβος Β' (Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 43-45· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 65-66· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 46· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 91). Ο Ιάκωβος Δραγάτσης εκτιμά λανθασμένα ότι η Μονή ιδρύθηκε στα μέσα του 17^{ου} αιώνα (*ό.π.*, σ. 9)

⁴⁹ Ι. Σταματάκη, *Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος περιέχων τα ονόματα, τας αποστάσεις και τον πληθυσμόν των δήμων, πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων*, εν Αθήναις 1846, σ. 77· Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 201· Ι. Νουχάκης, *Νέος χωρογραφικός πίναξ συνταχθείς και εκδοθείς εγκρίσει του Υπουργείου των Στρατιωτικών*, εν Αθήναις 1890, σ. 152. Η δια θαλάσσης απόσταση ανερχόταν σε μισή ώρα (Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 18).

2. Η δυτική Τροιζηνία

Η Τροιζηνία, ευρισκόμενη στο νοτιο-ανατολικό άκρο της Αργολίδας, απέναντι από τον Πόρο, οριοθετείται από την κορυφογραμμή της οροσειράς των Αδέρων και τη θάλασσα. Ανάμεσά τους εκτείνεται ομώνυμη πεδιάδα (της Τροιζηνίας), μήκους δέκα χιλιομέτρων και μεγίστου πλάτους τριών.⁵⁰ Οι κάτοικοι του δυτικού τμήματος της γεωγραφικής αυτής περιοχής, απόλυτα εξαρτημένοι από την πεδιάδα και γι' αυτό εκτεθειμένοι στην επιχωριάζουσα ελονοσία,⁵¹ κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα κατανέμονταν στις ακόλουθες πληθυσμιακές συναθροίσεις: στον Δαμαλά, στην Κοκκινιά, στο Βίδι, στον Πασά, στα Μαζώματα, στη Δάρα και στο Βαλαριό. Άκρως ενδιαφέροντα στοιχεία για τις συγκεντρώσεις αυτές αντλούμε από ένα ανέκδοτο έγγραφο του 1827, επιγραφόμενο «*Σημείωσις τῆς καταμετρήσεως τῶν χωρίων ἀπὸ τῆς Ἐπιδαύρου μέχρι τῆς Ἀπαθείας*».⁵²

Ο μακροβιότερος⁵³ και ισχυρότερος δημογραφικά οικισμός ήταν αυτός του Δαμαλά.⁵⁴ Τοποθετημένος στο νότιο τμήμα της τροιζηνιακής πεδιάδας, στις πλαγιές των Αδέρων και σε απόσταση δύο περίπου ωρών από το Γαλατά⁵⁵ συνόρευε στα ανατολικά με την Κατάρρα, στα δυτικά με την Κοκκινιά και στον βορρά με τα χωριά Πασά και Μαζώματα.⁵⁶ Οι κάτοικοί του, απασχολούμενοι σχεδόν αποκλειστικά με τη γεωργία, είχαν υπό τον έλεγχο τους μία περιοχή 5.080 στρεμμάτων, από τα οποία τα 4.760 στρέμματα αποτελούσαν καλλιεργήσιμες γαίες και τα υπόλοιπα 320 παραθαλάσσιο τέναγος, με την ονομασία «*τῆς Βενετιάς*».⁵⁷ Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821

⁵⁰ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 195. Βλ. επίσης Παράρτημα II.9^{α+β}, όπου σχεδιαστική αποτύπωση της πεδιάδας από τον W. Gell.

⁵¹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 195, 196, 202, 203· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 27· I. P. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 105· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 264, 268· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 267, 271· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 250· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 122· *Γεωγραφία μεθοδική και καταγραφή απάσης της Οικουμένης εκ παλαιών τε και νεωτέρων σοφών συγγραφέων συνερανισθείσα και συντεθείσα παρά του αρχιμανδρίτου και ιατροδιδασκάλου Διονυσίου Πύρρου του Θετταλού*, εν Ναυπλίω 21834, σ. 214· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 42, 59-60· Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 91· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες*, *ό.π.*

⁵² Βλ. Παράρτημα III.1. Στο Παράρτημα I.1, 2, 7 εκτίθενται για συγκριτικούς λόγους και τα δεδομένα της γεωργικής απογραφής του 1911.

⁵³ Η πρώτη μνεία για την ύπαρξη του Δαμαλά ανάγεται στα τέλη του 9^{ου} αιώνα. Για μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία του οικισμού βλ. Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 55-58· I. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 33· I. Ησαΐας, *ό.π.*, σ. 23-24· Κ. Μουστάκας, «Ζητήματα της μεσαιωνικής ιστορίας της Τροιζηνίας», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 36-37· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 55-58· Ν. Κοντογιάννης, «Οδοιπορικό στα μεσαιωνικά κάστρα και τις οχυρώσεις της επαρχίας Τροιζηνίας», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 45-67, ιδίως σ. 57-62. Σημειώνουμε μάλιστα ότι μνεία του Δαμαλά γίνεται και στο Χρονικόν του Μορέως (*Το Χρονικόν του Μορέως κατά τον Κώδικα της Κοπεγχάγης μετά συμπληρώσεων και παραλλαγών εκ του Παρισινού*, εκδ. Εκάτη, χ.τ.έ. χ.χ.έ., σ. 63).

⁵⁴ Για τη δημογραφική εξέλιξη των οικισμών της δυτικής Τροιζηνίας βλ. Παράρτημα I.14, ενώ για την ετυμολογία του τοπωνυμίου βλ. Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 55· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 358.

⁵⁵ Βλ. Παράρτημα I.8^α, 9^α, 10^α, 12.

⁵⁶ Βλ. Παράρτημα III.1 και G. Jowns, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 279.

⁵⁷ Βλ. Παράρτημα III.1. Σε έτερη καταγραφή, της εποχής του Καποδίστρια, οι καλλιεργήσιμες γαίες του Δαμαλά ανέρχονταν σε 897 στρέμματα (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, Κέρκυρα 1987,

εντοπίζονταν στην περιοχή αυτή δύο κήποι,⁵⁸ περιβόλια με ελιές,⁵⁹ λεμονιές και άλλα δένδρα,⁶⁰ ιδιόκτητος αμπελώνας 150 στρεμμάτων, έτερος αμπελώνας στον βορρά⁶¹ και τέσσερις ιδιόκτητοι νερόμυλοι.⁶² Στις παραγωγικές δραστηριότητες των κατοίκων αξίζει να προσθέσουμε και τη μελισσοκομία, για τις τεχνικές της οποίας μας πληροφορεί ο Felix de Beaujour.⁶³ Οι κάτοικοι του Δαμαλά χαρακτηρίζονται, τέλος, ως οι μόνοι ελληνόφωνοι στην ευρύτερη περιοχή.⁶⁴

Στα βορειοδυτικά του Δαμαλά έκειτο η Κοκκινιά, μια εύθραυστη οικιστική οντότητα, αποτελούμενη στα 1827 από δέκα καλύβια,⁶⁵ όπου διέμεναν καλλιεργητές από τα Μέθανα και την Αθήνα.⁶⁶ Η περιοχή αυτή, συνολικής έκτασης 3.375 στρεμμάτων, διέθετε πολλές άγριες και ήμερες ελιές, επάρκεια βοσκής και άφθονα τρεχούμενα νερά.⁶⁷ Παρά τα πλεονεκτήματά της, κατά τη διάρκεια της Επανάστασης μεγάλες εκτάσεις της παρέμεναν ακαλλιεργητές,⁶⁸ καθώς, όπως υποθέτουμε, η γειτνίασή της με τη Φοιβαία

σ. 258), ενώ η Μονή Αγίου Δημητρίου Δαμαλά διέθετε 197,5 στρέμματα ακαλλιεργητων ποτιστικών εκτάσεων (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258). Κατά τον Αστυνόμο του Κάτω Ναχαγέ η γη του Δαμαλά, εθνική ως επί το πλείστον, ανερχόταν σε εξήντα ζευγάρια, ενώ κατά τους δημογέροντες του τόπου σε 2.000 στρέμματα (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 260).

⁵⁸ Ο μεγαλύτερος περιείχε 250 λεμονιές, 13 κυτρίες, 3 αμυγδαλιές και 6 συκές, ενώ ο μικρότερος 100 λεμονιές και 4 κυτρίες (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 260).

⁵⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Σε καποδιστριακή απογραφή καταμετρήθηκαν συνολικά 597 ιδιόκτητα ελαιόδενδρα, ενώ η Μονή Αγίου Δημητρίου διέθετε 1.600 ρίζες (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258).

⁶⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Κατά την καποδιστριακή περίοδο ανέρχονταν σε 798, μη συμπεριλαμβανομένων των ελαιοδένδρων: συγκεκριμένα, 96 συκές (90 ιδιόκτητες και 6 εθνικές), 26 ιδιόκτητες αμυγδαλιές και 676 άλλα δένδρα (309 ιδιόκτητα και 367 εθνικά), κατά πάσα πιθανότητα, στην πλειοψηφία τους, λεμονιές (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258-259). Αναφορά στην ύπαρξη συκεώνων κάνει και ο Ηλ. Οικονομόπουλος (ό.π., σ. 215). Στα παραπάνω οφείλουμε να συνυπολογίσουμε και τα 305 δένδρα της Μονής Αγίου Δημητρίου (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258).

⁶¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Λίγα χρόνια αργότερα οι αμπελώνες του Δαμαλά, φυτεμένοι σε εθνική γη, υπολογίστηκαν σε 171 στρέμματα και της Μονής Αγίου Δημητρίου σε 19 (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258, 260).

⁶² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Σύμφωνα με άλλη πηγή, στον Δαμαλά ευρίσκοντο τρεις ιδιόκτητοι νερόμυλοι και δύο κατεδαφισμένοι εθνικοί, ενώ έτερος αποτελούσε ιδιοκτησία της Μονής Αγίου Δημητρίου (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 260). Βλ. και *Voyage de Paris a Constantinople par bateau a vapeur. Nouvel itinéraire, par Marchebeus*, Παρίσι 1839, σ. 90.

⁶³ Πίνακας του εμπορίου της Ελλάδος στην Τουρκοκρατία, 1787-1797, τόμ. 1, Αθήνα 1974, σ. 99.

⁶⁴ Αντ. Μηλιαράκης, ό.π., σ. 202· Ηλ. Οικονομόπουλος, ό.π., σ. 215.

⁶⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Ο G. Jowhs κάνει λόγο για έναν άθλιο οικισμό 25 σπιτιών «two of stone, the rest, wig-wams in every sense of the word» (ό.π., τόμ. 1, σ. 279). Σε άλλο δημοσιευμένο τεκμήριο αναφέρονται τα εξής: «εις τό χωρίον Κοκκινιά δεν έσημειώθη άριθμός κατοίκων έπειδή οί γεωργοῦντες είναι ξένοι και δεν έχουν σταθερήν κατοικίαν εις αυτό» (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 256).

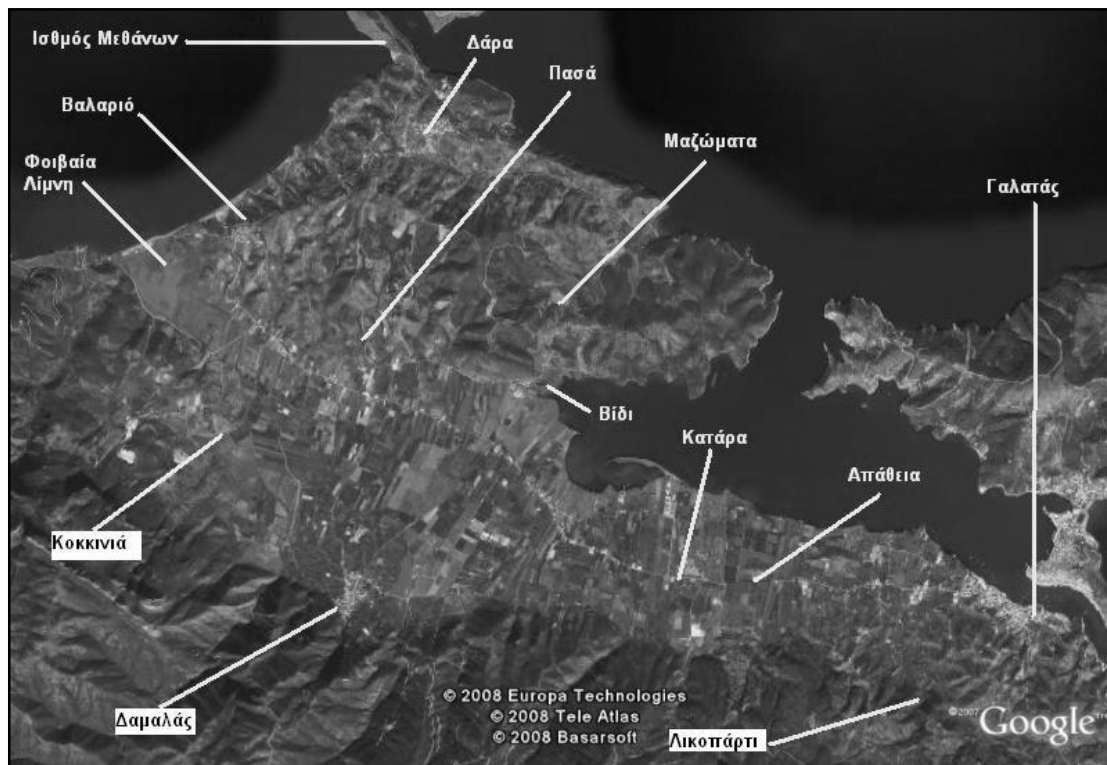
⁶⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Συναφείς με το θέμα του εισαγόμενου ανθρώπινου δυναμικού στην υπό έρευνα περιοχή είναι και οι αναφορές της Ευτ. Λιάτα στους παρακεντέδες του Άργους (*Αργεία γη. Από το περιτόριο στο βιλιάπι, τέλη 17^{ου}, αρχές 19^{ου} αι.*, Αθήνα 2003, σ. 90-95, 122-123).

⁶⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Σε καποδιστριακή απογραφή καταμετρήθηκαν 10 ιδιόκτητοι κήποι, 325 ιδιόκτητα δένδρα, εκ των οποίων τα 300 ελιές, και 876 στρέμματα γης (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 243, 246).

⁶⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Από τα 876 στρέμματα γης, τα 600 ήταν ακαλλιεργητα (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 246).

λίμνη (Ψήφτα) καθιστούσε τους κατοίκους της ευάλωτους στις επιθέσεις της ελονοσίας.

Εικόνα 3. Η πεδιάδα και οι οικισμοί της Τροιζηνίας [φωτογραφία από δορυφόρο]

Περί τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, στον δυτικό μυχό του Πώγωνος (υδάτινη επιφάνεια μεταξύ Πόρου-Τροιζηνίας) και δίπλα σε ελώδη έκταση,⁶⁹ δημιουργήθηκε το Βίδι. Πρόκειται για μια βραχύβια⁷⁰ και δημογραφικά ασήμαντη πληθυσμιακή οντότητα,⁷¹ η ίδρυση της οποίας σχετίζεται πιθανότατα με τη δυνατότητα που παρείχε στους περιόικους πληθυσμούς να επικοινωνούν με τον Πόρο δια θαλάσσης, αποφεύγοντας κοπιαστική πεζοπορία κατά μήκος της τροιζηνιακής πεδιάδας μέχρι τον Γαλατά.⁷² Γνωρίζουμε τέλος

⁶⁹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 203. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η έκταση αυτή υπολογίστηκε σε 30 στρέμματα (Παράρτημα Ι.7). Βλ. και Δ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Το γαλλικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα στην περίοδο του Καποδίστρια, 1828-1831*, Αθήνα 1985, σ. 140-141, 152-153, όπου αναφορά στην πρόταση των J. Rabusson και D. Urquhart (θέρος του 1828) προς τις ελληνικές αρχές να τους παραχωρηθεί η περιοχή «ως κτήμα αιώνιον», με σκοπό την αποξήρανσή της και την οργάνωση αγροκτήματος.

⁷⁰ Το Βίδι εμφανίζεται για πρώτη φορά στις απογραφές του ελληνικού κράτους το 1889 και τελευταία το 1928 (Μ. Χουλιάρης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, Αθήνα 1974, σ. 124· ΚΕΔΚΕ, *Στοιχεία συστάσεως*, τόμ. 5, σ. 347).

⁷¹ Ο πληθυσμός του δεν υπερέβη ποτέ τις 40 ψυχές: 29 το 1896 (Μ. Χουλιάρης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 192· Ι. Νουχάκης, *Ελληνική χωρογραφία*, σ. 470) και 37 το 1907 (Μ. Χουλιάρης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 285).

⁷² Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 202-203. Αναφέρεται σχετικά σε οδηγό της εποχής: «ή μετάβασις [εκ Πόρου εις Τροιζήνα] γίνεται ή διά τοῦ περάματος εἰς τόν ἀντίκρυ Γαλατᾶν καί ἐκεῖθεν δι' ἵππου ή καί ἀμάξης εἰς Δαμαλᾶν [...] ή διά θαλάσσης μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ μυχοῦ τοῦ σχηματιζομένου κατά τό στόμιον τοῦ ὄρμου τοῦ Πόρου καί ἐκεῖθεν πεζῇ ή δι' ἵππου εἰς Δαμαλᾶν» (Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 358).

ότι περί τα μέσα του 19^{ου} αιώνα λειτουργούσε εκεί τυροκομείο για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων της οροσειράς των Αδέρων.⁷³

Ο οικισμός Πασά⁷⁴ (ή Μπασιά), ενσφηνωμένος μεταξύ των Μαζωμάτων, του Βαλαριού και του Δαμαλά,⁷⁵ απαντάται για πρώτη φορά στις πηγές το 1668.⁷⁶ Καθόλη τη διάρκεια του μεθεπόμενου αιώνα το δημογραφικό του κεφάλαιο διατηρήθηκε σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, ώστε η καλλιέργεια των εδαφών του, εν συνόλω 2.080 στρέμματα,⁷⁷ να εξαρτάται εν πολλοίς από την εργασία εισαγόμενου ανθρώπινου δυναμικού.⁷⁸ Στα 1827 διέθετε μόλις οκτώ «σκεπασμένα» σπίτια και ορισμένα «ξέσκεπα».⁷⁹

Τα Μαζώματα, εμφανιζόμενα για πρώτη φορά στις πηγές στις αρχές του 18^{ου} αιώνα,⁸⁰ βρίσκονται στα ανατολικά του Πασά. Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις του οικισμού κατελάμβαναν έκταση 2.040 στρεμμάτων.⁸¹ Εκτός από αμπέλια,⁸² κήπους,⁸³ μεγάλα βοσκοτόπια,⁸⁴ ελαιόδενδρα⁸⁵ και χαρουπιές⁸⁶ αναφέρεται, επίσης, το 1827, η ύπαρξη ενός μοναστηριού (της Παναγίας),⁸⁷ ο ηγούμενος του οποίου εκμεταλλεόταν κτήματα σαράντα στρεμμάτων, ιδιοκτησίας κατά το ήμισυ των Μαζωμιτών και κατά το υπόλοιπο των Δαμαλιτών.⁸⁸ Πλησίον της θαλάσσης υπήρχε βάλτος 110 στρεμμάτων.⁸⁹

⁷³ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 202· Β. Καλαμαρά, *Βαλτέτσι*, Αθήνα 1991, σ. 63, 65.

⁷⁴ Έχει υποστηριχθεί, μάλλον αυθαίρετα, ότι στον οικισμό έδρευε προεπαναστατικά οθωμανός πασάς με στρατιωτική φρουρά για τον έλεγχο της περιοχής, εξού και η ονομασία του (Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 34, 46-51, 55· Β. Κουτουζής, *Καλαυρία, Σφαιρία, Πόρος, Μέθανα, Τροιζηνία*, Πειραιάς 2002, σ. 31). Πιο πιθανό, όμως, θεωρείται να ήταν τσιφλίκι, που έφερε ως όνομα τον τίτλο του ιδιοκτήτη του.

⁷⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

⁷⁶ Ε. Celebi, *ό.π.*, σ. 132.

⁷⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Σε άλλο τεκμήριο η εθνική γη εκτιμάται σε 347,5 στρέμματα. Επίσης, η περιοχή διέθετε και 72 δένδρα, εκ των οποίων τα 60 ήταν ελιές (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 249, 252).

⁷⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

⁷⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Κατά την καποδιστριακή περίοδο κατοίκουσαν στο χωριό έξι οικογένειες, οι οποίες καλλιεργούσαν εθνικά χωράφια (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 243).

⁸⁰ Κ. Ντόκος, «Breve descrizione del Regno di Morea. Αφηγηματική ιστορική πηγή ή επίσημο βενετικό έγγραφο της Β' Βενετοκρατίας στην Πελοπόννησο;», *Εώα και Εσπέρια*, τόμ. 1 (1993), σ. 104.

⁸¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Από τα 586 στρέμματα, που καταγράφονται σε καποδιστριακή πηγή, μόνο τα 18 ήταν ποτιστικά και μόνο τα 86 καλλιεργημένα (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 243, 246).

⁸² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Τα αμπέλια κατελάμβαναν έκταση 40 στρεμμάτων (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 246).

⁸³ Ήταν έκτασης 21 στρεμμάτων (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 246).

⁸⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

⁸⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Επί Καποδίστρια καταμετρήθηκαν 400 ιδιόκτητα ελαιόδενδρα (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 246).

⁸⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Σε καποδιστριακή πηγή γίνεται λόγος για είκοσι ιδιόκτητα δένδρα, χωρίς όμως αναφορά στο είδος τους (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 246).

⁸⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1. Πρόκειται για τη Μονή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Βίδι (Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 74· ΓΑΚ, *Αρχείο Μοναστηριακών*, 1833-1886, φ. 254).

⁸⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

⁸⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

Κοντά στον Ισθμό των Μεθάνων, σε υψόμετρο 130 μέτρων⁹⁰ και σε απόσταση τριών περίπου ωρών από τον Πόρο⁹¹ βρισκόταν το χωριό Δάρα, το οποίο αργότερα μετονομάστηκε σε Τακτικούπολη.⁹² Πρόκειται για νεότερο οικιστικό συγκρότημα, καθώς απαντάται για πρώτη φορά στο περιηγητικό έργο του Ed. Dodwell, ο οποίος παραθέτει τα εξής ενδιαφέροντα: «*Θερμή υποδοχή και περιποιήσεις στο χωριό Δάρα. Τα σπίτια ήταν γεμάτα με αγροτικά προϊόντα. Σ' εκείνο που φιλοξενηθήκαμε ήταν τόσα πολλά τα βαρέλια με τις ελιές, τα σακιά με τα χαρούπια και οι ζάρες με το μέλι, που δύσκολα βρήκαμε μια γωνιά για να απλώσουμε τα στρώματά μας. Ο νοικοκύρης διασκέδασε τους ξένους με τη λύρα και η νοικοκυρά μαγείρεψε ένα νόστιμο ψάρι. Ήταν ευχαριστημένοι από τη ζωή τους, γιατί το χωριό βρισκόταν απόμερα και δεν ενοχλήθηκαν ποτέ από τους Τούρκους*».⁹³ Λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία επισήμανση του Ed. Dodwell αλλά και τη μη συμπερίληψη του οικισμού στην Καταμέτρηση του 1827, όπου καταγράφονται τα εθνικά κτήματα της ευρύτερης περιοχής, συμπεραίνουμε ότι ο οικισμός Δάρα, σε αντίθεση με τους γειτονικούς, δεν αποτελούσε τσιφλίκι. Μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα σημείωσε εντυπωσιακή δημογραφική ανάπτυξη: από 73 ψυχές το 1879⁹⁴ σε 229 το 1907.⁹⁵

Τέλος, το Βαλαριό, «*χωρίον νοσσοδέστατον*»,⁹⁶ εφραπτόμενο σχεδόν στη Φοιβαία λίμνη, στο δυτικότερο άκρο της τροιζηνιακής πεδιάδας, απέχει περίπου 2,5 με 3 ώρες από τον Πόρο.⁹⁷ Για πρώτη φορά μνημονεύεται στη βενετική απογραφή της Πελοποννήσου του 1700, σύμφωνα με την οποία διέθετε 29 κατοίκους,⁹⁸ ενώ από μεταγενέστερη πηγή προκύπτει ότι κύρια απασχόλησή τους ήταν η γεωργία.⁹⁹ Στην καποδιστριακή περίοδο οι καλλιεργημένες γαίες του, όλες ιδιόκτητες, υπολογίστηκαν σε 362,5 στρέμματα, ενώ οι αμπελώνες σε είκοσι.¹⁰⁰ Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα και ιδίως από το δεύτερο μισό, ο πληθυσμός του οικισμού παρουσίασε σημαντική άνοδο.¹⁰¹

Κατά την οθωμανική περίοδο ορισμένοι από τους οικισμούς της δυτικής Τροιζηνίας αποτελούσαν τσιφλίκια, τα οποία με την εκδήλωση της Επανάστασης του 1821 εντάχθηκαν στην κατηγορία των εθνικών γαιών, για

⁹⁰ Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, ΓΣΥΕ, *Υψομετρική κατανομή της επιφανείας, του πληθυσμού και των διοικητικών διαιρέσεων της Ελλάδος*, Αθήναι 1938, σ. 18.

⁹¹ Βλ. Παράρτημα Ι.8^β, 9^β, 12.

⁹² Η κοινότητα Δάρα μετονομάστηκε σε κοινότητα Τακτικούπόλεως το 1927 (Α. Δρακάκη – Σ. Κούνδουρου, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 352).

⁹³ Κ. Σιμόπουλος, *Ξένοι ταξιδιώτες*, τόμ. 3^α: 1800-1810, Αθήνα 2001, σ. 176· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 284.

⁹⁴ Μ. Χουλιάρκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 61.

⁹⁵ Μ. Χουλιάρκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 285.

⁹⁶ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 202.

⁹⁷ Ι. Σταματάκη, *ό.π.*, εν Αθήναις 1846, σ. 77· ο ίδιος, *Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος περιέχων τα ονόματα, τας αποστάσεις και τον πληθυσμόν των δήμων, πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων*, εν Αθήναις 1863, σ. 84· Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 470.

⁹⁸ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 247.

⁹⁹ Από τους 28 επαγγελματίες στα 1861, τέσσερις ήταν κτηματίες, είκοσι γεωργοί και ένας εργάτης (βλ. εδώ πίνακα 46).

¹⁰⁰ ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 243, 246.

¹⁰¹ Οι κάτοικοί του αυξήθηκαν από 87 το 1844 (Ι. Σταματάκη, *ό.π.*, εν Αθήναις 1846, σ. 77) σε 133 το 1896 (Μ. Χουλιάρκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 192· Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 470).

να πωληθούν εν συνεχεία σε ιδιώτες, κυρίως Υδραίους.¹⁰² Οι τελευταίοι, αντιμέτωποι με την κρίση της εμπορικής ναυτιλίας και εκμεταλλευόμενοι τις προσβάσεις τους στην κεντρική εξουσία, άρχισαν να επενδύουν τα ανενεργά κεφάλαιά τους στην αγορά γης.¹⁰³ Έτσι, οι Κουντουριώτες αγόρασαν την Απάθεια,¹⁰⁴ ο Εμμ. Τομπάζης παρακείμενη έκταση,¹⁰⁵ ο Κ. Τσαμαδός τα Μαζώματα και την Κοκκινιά,¹⁰⁶ οι Κ. Σκούρτης και Λ. Μπρούσκος τον Δαμαλά,¹⁰⁷ ενώ οι Βλάσης και Μοίρας το Βαλαριό.¹⁰⁸

Στον πίνακα 1 εκτίθεται η κατανομή των γαιών της Τροιζηνίας σε αρδευόμενες και μη, με βάση τις καποδιστριακές στατιστικές.¹⁰⁹ Αφήνοντας κατά μέρος τα ζητήματα αξιοπιστίας που ευλόγως τίθενται, προκύπτει η οριακή ποσοτική υπεροχή των ξερικών επί των ποτιστικών γαιών: 53,2% του συνόλου οι πρώτες, 46,8% οι δεύτερες. Τα μεγέθη αυτά, τα οποία καταδεικνύουν την ύπαρξη σημαντικών υδάτινων πόρων στην περιοχή (Κρεμαστός ποταμός, Φοιβαία λίμνη, βαλτώδεις εκτάσεις, χείμαρροι), αποκλίνουν σημαντικά από τα ισχύοντα στο σύνολο της Πελοποννήσου (78,56% και 21,44% αντίστοιχα).¹¹⁰ Από τον ίδιο πίνακα διαπιστώνεται,

¹⁰² Σύμφωνα με το τεκμήριο του 1827 οι εκποιήσεις των ρηθισών γαιών έλαβαν χώρα το 1825 (Παράρτημα ΙΙΙ.1). Βλ. και Α. Ανδρέου, «Εκδρομή», σ. 517· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 373· Αν. Χατζηαναργύρου, *Τα Σπετσιωτικά*, Αθήνησι 1861, επανέκδ. ΙΕΕΕ, τόμ. 1, τχ. 1, Αθήναι 1979, σ. 40· Β. Τόλης, *Ιστορική δημογραφία του ελλαδικού χώρου. Το παράδειγμα της Ύδρας (18^{ος}-19^{ος} αιώνας)*, Αθήνα 2010, σ. 20.

¹⁰³ Γράφει σχετικά ο Β. Φίλιας: «Όταν μετά το 1815 η ευρωπαϊκή συγκυρία [...] μεταβάλλεται τότε φαίνεται καθαρά πόσο επιφανειακή είναι η αστικοποίηση των νησιωτών εφοπλιστο-κοτζαμπάσηδων. Όχι μόνο δεν στρέφονται σε άλλες αστικές δραστηριότητες για ν' αντιμετωπίσουν τη κρίση, αλλά και ρίχνουν το βάρος τους στη σταθεροποίηση της θέσης τους σαν γαιοκτήμονες» (*Κοινωνία και εξουσία στην Ελλάδα. Η νόθα αστικοποίηση 1800-1864*, Αθήνα 1974, σ. 34-35). Επίσης, πρβλ. σχετικά Αν. Ορλάνδου, *Περί της νήσου Πέτσας ή Σπετσών*, εν Πειραιεί 1877, ανατύπ. Καραβίας, Αθήναι 1976, σ. 39· Δ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Το γαλλικό ενδιαφέρον*, σ. 160· η ίδια, *Η δίωξις της πειρατείας και το θαλάσσιον δικαστήριον κατά την πρώτην καποδιστριακήν περίοδον, 1828-1829*, τόμ. 1: *η δίωξις της πειρατείας*, εν Αθήναις 1973, σ. 205.

¹⁰⁴ ΑΚΥ, τόμ. 12: 1826, εν Πειραιεί 1930, σ. 36· ΓΑΚ, *Αρχείον Αγώνα, Υπ. Εσωτερικών*, φ. 106· Σπ. Τρικούπης, *Ιστορία της ελληνικής Επανάστασεως*, τόμ. 4, εν Λονδίνω 1857, σ. 286-287· ΑΛΓΚ, τόμ. 8: 1827, εν Αθήναις 1967, σ. 327-328· ΑΕΠ, αρ. 8, Αθήναι 1974, σ. 436.

¹⁰⁵ Αν. Γούδα, *Βίοι παράλληλοι των επί της αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρων*, τόμ. 4: *Πλούτος και θυσία*, Αθήναι 1871, σ. 357· ΑΛΓΚ, τόμ. 9: *Από 30 Σεπτ. 1827-1829*, εν Αθήναις 1968, σ. 531· ΓΕΕ 1829, αρ. 41 (29 Μαΐου)· Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 93· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 357· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 10. Ο Υδραίος ναύαρχος Αντώνιος Μιαούλης απέκτησε και αυτός εθνικό κτήμα, σε άλλη όμως περιοχή, στην τοποθεσία «Γλυκειά» Ναυπλίου (Ντ. Αδαμοπούλου - Αν. Πρασσά, *Ανδρέας Μιαούλης*, Αθήνα 2010, σ. 95-96· Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 178-179). Επίσης, μεγάλος αριθμός Υδραίων αγόρασε κτήματα στην Αττική μετά την αποχώρηση των Οθωμανών (ΓΕΕ 1831, αρ. 20, 14 Μαρτίου· αρ. 21, 18 Μαρτίου· αρ. 22, 21 Μαρτίου· αρ. 24, 28 Μαρτίου).

¹⁰⁶ ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 256.

¹⁰⁷ Αγόρασαν τους δύο κήπους, όλη την εθνική γη και τον βάλτο (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 260). Βλ. και ΑΕΠ, αρ. 8, σ. 436. Ο στρατηγός Κ. Σκούρτης διετέλεσε και ενοικιαστής φόρων στην ευρύτερη περιοχή (ΑΕΠ, αρ. 7, Αθήναι 1973, σ. 10 και αρ. 8, σ. 2).

¹⁰⁸ ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 256.

¹⁰⁹ ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 243-260.

¹¹⁰ Σπ. Ασδραχάς, «Αρδεύσεις και καλλιέργειες στις ελληνικές περιοχές της οθωμανικής αυτοκρατορίας», *Οικονομία και νοσοτροπίες*, σ. 105.

επίσης, η ισομερής κατανομή μεταξύ καλλιεργημένων και ακαλλιέργητων γαιών (1.657 έναντι 1609,5 στρεμμάτων).¹¹¹

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Κατανομή γαιών της Τροιζηνίας κατά οικισμό
με βάση καποδιστριακές απογραφές (σε στρέμματα)

	ποτιστικές γαίες		ξερικές γαίες	
	καλλιεργημένες	ακαλλιέργητες	καλλιεργημένες	ακαλλιέργητες
Βαλαριό	178,0	-	184,5	-
Πασά	12,5	-	135,0	200,0
Μαζώματα	18,0	-	68,0	500,0
Κοκκινιά	96,0	300,0	180,0	300,0
Δαμαλάς	615,5	112,0	169,5	-
Μονή Αγ. Δημητρίου Δαμαλά	-	197,5	-	-
Σύνολο	920,0	609,5	737,0	1.000
	1.529,5 (46,8%)		1.737,0 (53,2%)	

Από όσα ήδη εκτέθηκαν αξίζει να συγκρατήσουμε την αδυναμία των κατοίκων να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το πρόβλημα των ελών, γεγονός που επιδρούσε αρνητικά στη δημογραφική εξέλιξη της περιοχής αλλά και στην καλλιέργεια του εδάφους. Εξαιτίας αυτού, κατά την περίοδο της Επανάστασης διαπιστώνουμε την εισροή εργατικού δυναμικού από γειτονικές περιοχές (Αθήνα, Μέθανα κλπ.), ενώ, όπως επισημαίνουν διάφοροι περιηγητές, μεγάλα τμήματα της τροιζηνιακής πεδιάδας, για όλη την υπό εξέταση περίοδο, παρέμεναν ακαλλιέργητα.¹¹²

¹¹¹ Στην Πελοπόννησο κατά την ίδια περίοδο οι καλλιεργούμενες γαίες του ελληνικού πληθυσμού ανέρχονταν σε 297.128,37 στρέμματα, ενώ οι ακαλλιέργητες σε 164.597,12 (Αυτ., σ. 106).

¹¹² R. Chandler, *ό.π.*, σ. 266· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 66· F.-C.-H.-L. Pouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 250· H. Post, *ό.π.*, σ. 40, 43· Α. Ανδρέου, «Εκδρομή», σ. 517. Ο Ed. Dodwell γράφει χαρακτηριστικά: «*Great part of the plain of Troezen remains in an uncultivated state, owing to the deficiency of population*» (*ό.π.*, σ. 267, 273). Άλλοι περιηγητές υποστηρίζουν το ακριβώς αντίθετο (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 164· G. Cochrane, *Wanderings in Greece*, τόμ. 1, Λονδίνο 1837, σ. 32).

3. Η ανατολική Τροϊζηνία

Οι ιδιοκτησίες των κατοίκων του Πόρου εντοπίζονταν στα ανατολικά της νοητής γραμμής, που συνέδεε τον οικισμό του Δαμαλά με το επίγειό του, το Δρέπανο,¹¹³ περιλαμβάνοντας τις τοποθεσίες Λεμονοδάσος,¹¹⁴ Λικοπάρτι,¹¹⁵ Μπέλεσι, Παλαιοχώρι,¹¹⁶ Γαλατάς, Απάθεια και Κατάρρα.¹¹⁷ Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα δεν υπήρχε εκεί συμπαγής οικιστική συνάθροιση, παρά μόνο διάσπαρτα σπίτια, αγροικίες και ξωκλήσια.¹¹⁸ Τόσο το νησί όσο και τα γεωγραφικά του εξαρτήματα στην Πελοπόννησο αποτελούσαν «τό πάλα», σύμφωνα με αδημοσίευτο υπόμνημα των προκρίτων του Πόρου, ιδιοκτησία της κοινότητας.¹¹⁹ Όπως επισημαίνεται δε στο ίδιο τεκμήριο, «μετά καιρόν δέ

¹¹³ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 66· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 268· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 10· O. Dapper, *Description exacte des isles de l' Archipel et de quelques autres adjacentes*, Άμστερνταμ 1703, σ. 284. Ποριώτικες ιδιοκτησίες υπήρχαν, βέβαια, και στη δυτική Τροϊζηνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το περιβόλι του καπ. Χριστόδουλου Ποριώτη στα ανατολικά του χωριού Μαζώματα (Βλ. Παράρτημα III.1).

¹¹⁴ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 197, 223· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 33· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 15· J. Hartley, *Researches in Greece and the Levant*, Λονδίνο 1831, σ. 327-328· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 357· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 97. Γλαφυρή είναι η κάτωθι περιγραφή του Λεμονοδάσους: «εκτείνεται στην πλαγιά και μοιράζεται σε ένδεκα γιγάντιες αναβαθμίδες από έντεκα νερόμυλους, οι οποίοι μεταπέμπουν ο ένας στον άλλον ένα υδάτινο ρεύμα, που προκαλεί την κίνηση τους και αρδεύει τα δένδρα. Στην κορυφή έχει χτιστεί μια πλατιά δεξαμενή, όπου μαζεύονται οι λιγοστές ροές των ορεινών ρευμάτων και πηγών για να τις διοχετεύσει στο άλσος. [...] Χωρίς οδηγό μην προσπαθήσετε να φτάσετε σ' αυτό το ύψωμα· εδώ βρίσκεστε σε έναν λαβύρινθο από σκοτεινά μονοπάτια» (Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 94). Παρόμοια είναι και η περιγραφή της Christiana Lüth: «Το μονοπάτι μέσα από το Λεμονοδάσος γινόταν πολύ ανηφορικό. Οι λεμονιές ήταν ψηλές και πυκνοφυτεμένες [...]. Δίπλα στο δρόμο μας κυλούσε ένα ποταμάκι, που με το τρεχούμενο νερό του κατόρθωνε να τροφοδοτεί δέκα νερόμυλους, σε διαφορετικό ύψος ο καθένας. Το νερό, ξεκινώντας από τον ψηλότερο, κατευθυνόταν στους επόμενους με τη βοήθεια σωλήνων» (Αρμενίζοντας, σ. 98-99).

¹¹⁵ Το Λικοπάρτι μνημονεύεται σε αναλυτική κατάσταση οικισμών της Πελοποννήσου (Κ. Ντόκος, «Breve descrittione», σ. 104), ενώ στη βενετική απογραφή του 1700 παρουσιάζεται κατοικημένο από έξι μόνο οικογένειες και 21 συνολικά ψυχές (Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 247). Έκτοτε τα ίχνη του χάνονται.

¹¹⁶ Βρισκόταν στα τρωϊζηνιακά παράλια απέναντι ακριβώς από τη Μονή του Πόρου. Στα μέσα του 18^{ου} αιώνα αναφέρεται η ύπαρξη ερειπίων και μιας εγκαταλειμμένης εκκλησίας (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 263). Βλ. επίσης Gen. Guillaume de Vaudoncourt, *Memoirs on the Ionian islands considered in a commercial, political and military point of view*, Λονδίνο 1816, σ. 201.

¹¹⁷ Βλ. Παράρτημα I.13, όπου η πληθυσμιακή εξέλιξη της ανατολικής Τροϊζηνίας.

¹¹⁸ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 66· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 274, 278· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 253-254.

¹¹⁹ Βλ. Παράρτημα III.3. Σύμφωνα με μία μαρτυρία της επαναστατικής περιόδου οι αγροτικές ιδιοκτησίες ήταν κατακερματισμένες, ενώ η τιμή ενός στρέμματος γης στην πεδιάδα ανερχόταν περίπου σε 300 πιάστρα (Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα*, σ. 161). Για τον κατατεμαχισμό της νησιωτικής γαιοκτησίας βλ. Σπ. Ασδραχάς, «Νησιωτικές κοινότητες: οι φορολογικές λειτουργίες (I)», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 5, τχ. 8, σ. 35· ο ίδιος, «Κατακερματισμός της αγροτικής ιδιοκτησίας: το παράδειγμα της Πάτμου», *Ζητήματα ιστορίας*, Αθήνα 1999, σ. 65-78· Δ. Δημητρόπουλος, *Η Μύκονος τον 17^ο αιώνα. Γαιοκτητικές σχέσεις και οικονομικές συναλλαγές*, Αθήνα 1997, σ. 47· Ευτ. Λιάτα, *Η Σέριφος κατά την Τουρκοκρατίαν, 17^{ος}-19^{ος} αι.*, Αθήνα 1987, σ. 130-145· Ευαγγ. Μπαλτά, «Από το φορολογικό

καλλιεργουμένου του ἔτους» οι κατακτητές ιδιοποιήθηκαν «τό καλλίτερον τῆς Γῆς ταύτης μέρος», την Απάθεια, ενώ οι υπόλοιπες περιοχές παρέμειναν υπό τον έλεγχο της κοινότητας και των Μοναστηριών.¹²⁰ Στα τελευταία ανήκε, αν θεωρήσουμε αξιόπιστη την πληροφορία του L. A. Gosse, το 1/3 των συνολικών εκτάσεων.¹²¹

Σύμφωνα με σύγχρονες επίσημες μετρήσεις, η επικράτεια του Πόρου, συμπεριλαμβανομένων και των προεκτάσεων του στην Τροιζηνία, ανέρχεται σε 49,6 τ. χλμ, είναι δηλαδή υπερδιπλάσια της συνολικής επιφάνειας του νησιού.¹²² Οι εκτάσεις αυτές ήταν ζωτικής σημασίας για τη νησιωτική οικονομία, διότι εξασφάλιζαν σχετική επάρκεια σε βασικά είδη διατροφής είτε άμεσα με την επιτόπια κατανάλωση της γεωργικής παραγωγής είτε έμμεσα με την εμπορευματοποίηση των πλεονασμάτων.

Η παραγωγή δημητριακών, του βασικού είδους διατροφής για τους αγροτικούς πληθυσμούς της Ευρώπης και της ελληνικής χερσονήσου ειδικότερα,¹²³ κυμαινόταν σε τόσο χαμηλά επίπεδα, ώστε δεν επαρκούσε παρά

τεκμήριο στην αγροτική οικονομία: οι καλλιέργειες στη Σαντορίνη τον 18^ο αιώνα», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 6, σ. 293-297.

¹²⁰ Εκτός από τις τοπικές μονές (Ζωοδόχου Πηγής Πόρου, Κοιμήσεως Θεοτόκου Βιδίου και Αγίου Δημητρίου Δαμαλά) εκτάσεις κατείχαν και άλλες μονές, όπως η Φανερωμένη Σαλαμίνας και οι Ταξιάρχες Σερίφου (Παράρτημα ΙΙΙ.1· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 402-403, 410-411· Ευτ. Λιάτα, *Η Σέριφος*, σ. 64).

¹²¹ Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα*, σ. 161.

¹²² ΕΣΥΕ, *Κατανομή της εκτάσεως της χώρας κατά βασικές κατηγορίες χρήσεως (προσπογραφικά στοιχεία της απογραφής γεωργίας – κτηνοτροφίας του έτους 1981)*, Αθήναι 1986, σ. 85· ΕΣΥΕ, *Κατανομή της εκτάσεως της Ελλάδος κατά βασικές κατηγορίες χρήσεως (προσπογραφικά στοιχεία της απογραφής γεωργίας – κτηνοτροφίας του έτους 1991)*, Αθήνα 1995, σ. 50.

¹²³ F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός, οικονομία και καπιταλισμός (15^{ος}-18^{ος} αιώνες)*, τόμ. 1: *Οι δομές της καθημερινής ζωής: το δυνατό και το αδύνατο*, Αθήνα 1995, σ. 105-146· ο ίδιος, «Γενική εισαγωγή. Διατροφή και κατηγορίες της ιστορίας», *Ιστορία της διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Αθήνα 2003, σ. 16-17· M. Bloch, «Οι τροφές στην Παλαιά Γαλλία», *στο ίδιο*, σ. 36-39· P. Camporesi, «Κουζίνα της πόλης και κουζίνα της υπαίθρου», *στο ίδιο*, σ. 131· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού, ένα οξιτανικό χωριό από το 1294 έως το 1324*, Αθήνα 2008, σ. 31· C. Cipolla, *Η Ευρώπη πριν από τη βιομηχανική επανάσταση. Κοινωνία και οικονομία, 1000-1700 μ.Χ.*, Αθήνα 1988, σ. 22, 45-46· J. Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, Θεσσαλονίκη 1993, σ. 492· N. Todorov, *Η βαλκανική πόλη, 15^{ος}-19^{ος} αιώνες*, τόμ. 2, Αθήνα 2003, σ. 558· Σπ. Ασδραχάς (με τη συνεργασία των Ν. Καραπιδάκη, Ό. Κατσαρδής-Hering, Ε. Λιάτα, Άν. Ματθαίου, Μ. Sivignon, Τ. Stoianovich), *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, Αθήνα 2003, σ. 531-532· Δ. Ψυχογιός, *Προίκες, φόροι, σταφίδα και ψωμί. Οικονομία και οικογένεια στην αγροτική Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα 1995, σ. 113-128· Ν. Ανδριώτης, *Πληθυσμός και οικισμοί της ανατολικής Κρήτης (16^{ος}-19^{ος} αιώνες)*, Ηράκλειο 2006, σ. 41· Ευ. Ρόζου, *ό.π.*, σ. 49· Στ. Ήμελλου, *ό.π.*, σ. 68-84, ιδίως σ. 68-69· Δ. Λουκόπουλου, *Αιτωλικαί οικήσεις σκεύη και τροφαί*, εν Αθήναις 1925, ανατύπ. Δωδώνη, Αθήνα-Γιάννινα 1984, σ. 107-116· Π. Κοντογιάννη, *Το νοικοκυριό του χωριάτικου σπιτιού στη Λευκάδα*, Αθήνα 1985, σ. 262-276. Ένα σημαντικό μέρος των εξόδων διατροφής ακόμη και των αστικών νοικοκυριών αφορούσε σε άλευρα και προϊόντα αρτοποιίας (Ευτ. Λιάτα, *Τιμές και αγαθά στην Αθήνα, 1839-1846. Μια μαρτυρία από το κατάστιχο του εμπόρου Χριστόδουλου Ευθυμίου*, Αθήνα 1984, σ. 54-58· Χρ. Λούκος, *Οικονομικές συμπεριφορές, ψυχολογία και βιοτικό επίπεδο ενός Συριανού τοκιστή: Στέφανος Δ. Ρήγας*, Αθήνα 1991, σ. 62, 78-79· Β. Κρεμμυδάς, «Αστικά διατροφικά πρότυπα: ένα παράδειγμα από την Ερμούπολη του 1837», *Διπλό ταξίδι. Ψηλαφήσεις ενός ιστορικού*, Αθήνα 2009, σ. 256-257· ο ίδιος, «Στο τέλος του 18^{ου} αιώνα: μια αρχοντική οικογένεια μεταναστεύει και ενδιαπάται», *στο ίδιο*, σ. 186-187). Στη λαογραφική εργασία της Ζωής Αλεξανδρή γίνεται μνεία μίας πληθώρας τροφών και

για την κάλυψη τμήματος μόνο της τοπικής ζήτησης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη γεωργική απογραφή του 1882, τα ποσοτικά στοιχεία της οποίας αξιοποιεί στο έργο του ο Μηλιαράκης, στον δήμο Τροιζηνίων παράγονταν ετησίως 7.100 κοιλιά ή 200.000 περίπου σημερινά χιλιόγραμμα σιταριού, προοριζόμενα για τις διατροφικές ανάγκες ενός πληθυσμού 6.444 ψυχών (απογραφή 1881).¹²⁴ Ορίζοντας το ζωτικό ελάχιστο σε 200 χγ. ετησίως κατ' άτομο,¹²⁵ απαιτείτο συνολική ποσότητα 1.288.800 χιλιογράμμων δημητριακών, δηλαδή παραγωγή εξαπλάσια από την καταγραφόμενη, χωρίς να συνυπολογίζονται οι καταβαλλόμενες σε είδος φορολογικές υποχρεώσεις των καλλιεργητών (π.χ. η δεκάτη), ούτε οι αναγκαίοι για την επόμενη σπορά καρποί. Σε μεταγενέστερη, περισσότερο αξιόπιστη, γεωργική απογραφή, του 1911, καταμετρήθηκαν στον δήμο Τροιζηνίων 3.423 στρέμματα σπαρμένα με σιτάρι, 231 με κριθάρι, 8 με άλλα δημητριακά και 150 με διάφορων ειδών όσπρια.¹²⁶ Άρρηκτα συνυφασμένοι με την τοπική οικονομία ήταν και οι παραδοσιακοί αλευρόμυλοι (ανεμόμυλοι ή νερόμυλοι), διάσπαρτοι στην τροιζηνιακή πεδιάδα αλλά και στις κορυφές της Σφαιρίας.¹²⁷

Κυριότερα προϊόντα της συγκεκριμένης γεωγραφικής ενότητας και μάλιστα εξαγωγικά ήταν τα εσπεριδοειδή και το ελαιόλαδο. Τα πρώτα και κυρίως τα λεμόνια εξαγόταν σε μεγάλες ποσότητες στην Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη, τη Scalapona, τη Μαύρη Θάλασσα και τη Θεσσαλονίκη,¹²⁸ αλλά και σε εγγύτερες αγορές (Κόρινθος,¹²⁹ Αθήνα¹³⁰ και Εύβοια¹³¹), αποφέροντας,

---

γλυκισμάτων με βάση τα δημητριακά: σπιτικά ζυμαρικά, χυλοπίτες, τραχανάς, γκογκολίθρες ή μπουκιές (τα γνωστά τζόλια άλλων αρβανίτικων κοινωνιών), ντρόμσες αλλά και δίπλες, τηγανίτες και λουκουμάδες (ό.π., σ. 14-17).

¹²⁴ Αντ. Μηλιαράκης, ό.π., σ. 203· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*: Χ. Μακρίδου, *Γενικός ετήσιος οδηγός της Ελλάδος μετά ημερολογίου των πλείστων πρακτικών γνώσεων, εν Αθήναις 1889*, σ. 220. Ο Ab. Trant κατά την μετάβασή του από τον Γαλατά στον Δαμαλά είδε κατά μήκος του δρόμου σιταροχώρα και χωρικούς να οργώνουν (*Narrative of a journey through Greece in 1830, with remarks upon the actual state of the naval and military power of the Ottoman Empire*, Λονδίνο 1830, σ. 106).

¹²⁵ Σπ. Ασδραχάς, «Η ελληνική οικονομία στον ΙΗ' αιώνα. Οι Μηχανισμοί», *Ελληνική κοινωνία και οικονομία, ιη' και ιθ' αι.*, Αθήνα 1988, σ. 6. Αντίθετα, ο Δ. Ψυχογιός υπολογίζει το ζωτικό ελάχιστο σε 11 κοιλιά ετησίως, δηλαδή σε 310 χγ. (ό.π., σ. 114).

¹²⁶ Παράρτημα Ι.7.

¹²⁷ R. Chandler, ό.π., σ. 268· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 118, 121· W. M. Leake, ό.π., τόμ. 2, σ. 447· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 22, 23· Κ. Μπαζλι, ό.π., σ. 92, 94· Η. Post, ό.π., σ. 41· Marchebeus, ό.π., σ. 90· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 357· Β. Κουτουζής, ό.π., σ. 33. Βλ. και Παράρτημα ΙΙΙ.1, 3.

¹²⁸ Αντ. Μηλιαράκης, ό.π., σ. 195, 197, 201, 203· Εμμ. Κανέλλη, ό.π., σ. 28· Ι. Ρ. Ραγκαβή, ό.π., τόμ. 3, σ. 105· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*: Μ. Μπούκας, ό.π., σ. 306-307· F.-C.-H.-L. Rouqueville, ό.π., τόμ. 5, σ. 254· G. Cochrane, ό.π., σ. 32· M. Raybaud, ό.π., σ. 61· Ab. Trant, ό.π., σ. 104· J. Hartley, ό.π., σ. 328· Β. Κρεμμυδάς, *Έμποροι και εμπορικά δίκτυα στα χρόνια του Εικοσιένα (1820-1835). Κυκλαδίτες έμποροι και πλοιοκτήτες*, Αθήνα 1996, σ. 106, 165· Χ. Μακρίδου, ό.π., σ. 220· Δ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Η δίωξις της πειρατείας και το θαλάσσιον δικαστήριο κατά την πρώτην καποδιστριακήν περίοδον, 1828-1829*, τόμ. 2: *το θαλάσσιον δικαστήριο*, εν Αθήναις 1973, σ. 112· ΑΚΥ, τόμ. 1: *1778-1802*, εν Πειραιεί 1921, σ. 98, 243 και τόμ. 5: *1813-1817*, εν Πειραιεί 1924, σ. 378.

¹²⁹ Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 71.

¹³⁰ Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 71.

¹³¹ Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 71· Αλεξ. Δημ. Κριεζή, ό.π., σ. 191.

κατά την εκτίμηση του Jassaud (1808), ετήσιο εισόδημα αξίας 13.500 γαλλικών φράγκων.¹³²

Επιχειρώντας μία χαρτογράφηση των λεμονοδένδρων μέσα από τις πηγές, διαπιστώνουμε την παρουσία τους σε όλη την υπό έρευνα περιοχή με εξαίρεση ένα μεγάλο τμήμα της δυτικής Τροιζηνίας.¹³³ Σύμφωνα με τα δεδομένα της γεωργικής απογραφής του 1911, ο δήμος Τροιζηνίων διέθετε 32.279 λεμονιές (σε σύνολο 189.832 δένδρων),¹³⁴ από τις οποίες οι μισές περίπου φύονταν στο Λεμονοδάσος.¹³⁵ Για το ύψος της τοπικής παραγωγής έχουμε αποθησαυρίσει τα κάτωθι στοιχεία:

1808:	20	φορτία ¹³⁶
1827-1828:	8.000.000	τεμάχια ¹³⁷
μέσα 19 ^{ου} αι.:	25.000.000	τεμάχια ¹³⁸
δεκ. 1880:	21.000.000	τεμάχια ¹³⁹
1911:	9.038.120	τεμάχια ¹⁴⁰

¹³² Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74. Ο F.-C.-H.-L. Rouqueville κάνει λόγο για 13.000 φράγκα (*ό.π.*, τόμ. 6, σ. 310).

¹³³ Εσπεριδοειδή εντοπιζόνταν στην παράλια έκταση μπροστά από τη Μονή Ζωοδόχου Πηγής (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 260· J. Hartley, *ό.π.*, σ. 324· H. Post, *ό.π.*, σ. 203), κοντά στη θέση Παλάτια στο εσωτερικό του νησιού, αρδευόμενα από γειτονική πηγή (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 261), στα Β-ΒΔ της Καλαυρίας (Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17, 24), στο Λεμονοδάσος (Ch. C. Frankland, *Travels to and from Constantinople in the years 1827 and 1828*, τόμ. 1, Λονδίνο 1829, σ. 313· J. Hartley, *ό.π.*, σ. 327), στην Απάθεια (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 134) και στα περιχώρα του Δαμαλά (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 118, 122· M. Raybaud, *ό.π.*, σ. 60-61· H. Post, *ό.π.*, σ. 40· Α. Ανδρέου, «Εκδρομή», σ. 517· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 22· G. Jowns, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 279).

¹³⁴ Βλ. Παράρτημα Ι.1. Οφείλουμε επίσης να συναθροίσουμε στο μέγεθος αυτό 16 κιτριές, 915 πορτοκαλιές, 3.528 μανταρινιές, 239 νερατζιές και 76 φράπες (*Αυτ.*). Βλ. και R.A.H. Bickford-Smith, *Η Ελλάδα την εποχή του Γεωργίου του Α΄*, Αθήνα 1993, σ. 67-68· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 26, 34.

¹³⁵ Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 42-46. Ο J. Hartley κάνει λόγο για πάνω από 10.000 ρίζες (*ό.π.*, σ. 327), ενώ μαρμάρινη αναμνηστική επιγραφή για πάνω από 20.000 (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 197, 223· Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 44-46). Επίσης, αναφέρουμε ενδεικτικά ότι το κληροδότημα του Σπ. Καραμάνου προς τον Δήμο Πόρου αφορούσε σε κτήμα με 600 λεμονιές, στη θέση Κανδάλη επί της νήσου και έτερο στην τροιζηνιακή πεδιάδα, στη θέση Μεγάλου Ποταμίου, με 500 λεμονοπορτοκαλιές (Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 69). Επίσης, στους δύο κήπους του Δαμαλά, για τους οποίους έγινε λόγος πρωτίτερα, περιέχονταν 350 λεμονιές και 17 κυτριές (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 260).

¹³⁶ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74.

¹³⁷ Ch. C. Frankland, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 313. Τα ίδια μεγέθη αναπαράγει και ο J. Norie (*New piloting directions for the Mediterranean sea, the Adriatic or Gulf of Venice, the Black Sea, Grecian Archipelago and the seas of Marmara and Azof, containing instructions for navigating the various coasts, islands, bays, ports and harbours and for avoiding the numerous rocks, shoals and other dangers in those seas to which are occasionally added concise accounts of the customs, manners and commerce of the inhabitants; With the produce, imports, exports and geographical positions of the principal places*, Λονδίνο 1831, σ. 215).

¹³⁸ Α. Ανδρέου, «Εκδρομή», σ. 516.

¹³⁹ Εάν πολλαπλασιάσουμε το ύψος της παραγωγής, ανερχόμενο κατά τον Εμμ. Κανέλλη σε 3.000.000 οκάδες (*ό.π.*, σ. 28), με το 7, που αντιστοιχεί στον αριθμό των λεμονιών ανά οκά (Β. Γκάτσου, *ό.π.*, σ. 367), έχουμε: 3.000.000 X 7 = 21.000.000 τεμάχια.

¹⁴⁰ Για να καταλήξουμε στο συγκεκριμένο αριθμητικό αποτέλεσμα πολλαπλασιάσαμε τον συνολικό αριθμό δένδρων της απογραφής του 1911 με τη μέση απόδοση ανά ρίζα,

δεκ. 1950: 5.000.000 τεμάχια¹⁴¹

Η παρατηρούμενη από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα τάση εξασθένησης της τοπικής παραγωγής σχετίζεται, προφανώς, με τον δριμύ χειμώνα του 1850 και κυρίως με την ασθένεια (κομμίαση) του 1873, που είχαν ως αποτέλεσμα την ολοσχερή καταστροφή των λεμονιών. Το 1882-83, με πρωτοβουλία του δημάρχου Σπ. Καραμάνου και τις σύντονες προσπάθειες του δημοτικού συμβουλίου εν γένει, το δάσος αναφυτεύθηκε.¹⁴² Ωστόσο, επακολούθησε νέα γενικευμένη καταστροφή (1908) και αναδάσωση (1913) στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.¹⁴³ Οφείλουμε, επίσης, να σημειώσουμε ότι το προκύπτον από την εμπορευματοποίηση των λεμονιών εισόδημα ήταν δυσανάλογα μικρό σε σχέση με το συνολικό ύψος της παραγωγής τους και τη γεωγραφική κατανομή των δένδρων στην περιοχή, ίσως εξαιτίας της χαμηλής τιμής του προϊόντος στην αγορά. Έτσι, τα ελαιόδενδρα, ενώ ήταν υπερτετραπλάσια σε αριθμό από τις λεμονιές (148.070 έναντι 32.279 σύμφωνα με τη γεωργική απογραφή του 1911), απέδιδαν πενηνταπλάσιο εισόδημα στο νησί (675.000 φρ. έναντι 13.500 φρ. κατά τον Jassaud).¹⁴⁴

Περί τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ιδρύθηκε μάλιστα εργοστάσιο επεξεργασίας λεμονιών, το οποίο απασχολούσε πενήντα εργάτες και παρασκεύαζε κιτρέλαιο, κιτρικό οξύ και συμπυκνωμένο ζωμό για τη σικελική αγορά. Η δραστηριότητα αυτή απέφερε σημαντικό εισόδημα στο νησί της τάξεως των 500.000 δρχ. (1885).¹⁴⁵

Σε ό,τι αφορά δε στα ελαιόδενδρα, σύμφωνα με τη γεωργική απογραφή του 1882, στον δήμο Τροιζηνίων φύονταν 51.000 ρίζες, εκ των οποίων οι 40.000 ανήκαν στην κοινότητα Πόρου. Κατελάμβαναν έκταση 2.150 στρεμμάτων και απέδιδαν ετησίως 250.000 οκάδες ελαιόλαδο ή πλέον σε περίοδο ευφορίας.¹⁴⁶ Η γεωργική απογραφή του 1911 υπολογίζει για το σύνολο του δήμου τον μεν αριθμό των ελαιοδένδρων σε 148.070 ρίζες, τη δε

υπολογιζόμενη σε 40 οκάδες (Β. Γκάτσου, *ό.π.*, σ. 367): $32.279 \times 40 = 1.291.160$ οκάδες. Εν συνέχεια ακολουθήσαμε τη διαδικασία της προηγούμενης υποσημείωσης: $1.291.160 \times 7 = 9.038.120$ τεμάχια.

¹⁴¹ Δ. Σφαέλλου, *Τα νησιά του Αργοσαρωνικού ζητούν κρατικήν αντίληψιν. Αίγινα, Πόρος, Ύδρα, Σπέτσαι, Κύθηρα*, Πειραιεύς 1950, σ. 21. Στην ανωτέρω ποσότητα θα έπρεπε να προστεθούν 18.000.000 τεμάχια άλλων εσπεριδοειδών (πορτοκαλιών, μανταρινιών και νερατζιών).

¹⁴² Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 197, 203, 223· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 26· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28· Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 27, 42-46· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 77, 114-115.

¹⁴³ Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 97.

¹⁴⁴ Βλ. κάποιες σχετικές ειδήσεις: R. Chandler, *ό.π.*, σ. 261· M. Raybaud, *ό.π.*, σ. 61· H. Post, *ό.π.*, σ. 204. Βλ. και Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74. Σε κατάστιχο του 1824 αναφέρονται και τιμές πώλησης του λεμονιού: 6:05, 6:20 και 7:20 γρόσια η χιλιάδα (ΓΑΚ, *Κατάστιχο σύναξης ελαιώνος Πόρου*).

¹⁴⁵ Αι. Tombasis, *La Grèce sous le point de vue agricole*, Αθήνα 1878, σ. 41· Α. Βερναρδάκη, *Περί του εν Ελλάδι εμπορίου*, εν Αθήναις 1885, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1980, σ. 25· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307.

¹⁴⁶ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 203· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28. Ενδεικτικά σημειώνουμε ότι επί Καποδίστρια ο Δαμαλάς διέθετε 597 ελαιόδενδρα, 1.600 η Μονή Αγίου Δημητρίου, 400 τα Μαζώματα και 300 η Κοκκινιά (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258, 246).

κατειλημμένα από αυτά έκταση σε 6.181 στρέμματα.¹⁴⁷ Η ελαιοπαραγωγή, ως επί το πλείστον, κατέληγε στις αγορές της Κωνσταντινούπολης, της Σμύρνης και μέσω της Αθήνας στις σαπωνοποιίες της Κρήτης και της Γαλλίας.¹⁴⁸ Η αξία του εμπορίου αυτού αποτιμάται από τον Jassaud (1808) σε 675.000 γαλλικά φράγκα,¹⁴⁹ ενώ κατά τον Rouqueville ο εξαγόμενος όγκος ελαιολάδου ανερχόταν σε χίλιους τόνους.¹⁵⁰ Ελαιόδενδρα φύονταν έμπροσθεν της Μονής,¹⁵¹ στο Β-ΒΔ τμήμα της Καλαυρίας,¹⁵² στην Απάθεια,¹⁵³ στον Δαμαλά,¹⁵⁴ στην Κοκκινιά¹⁵⁵ και στα Μαζώματα.¹⁵⁶ Ο J. Hartley μας πληροφορεί ότι ο πολλαπλασιασμός τους επιτυγχανόταν με την τεχνική του κεντρώματος των άγριων δένδρων με κλαδιά ήμερων.¹⁵⁷ Το συγκεκριμένο προϊόν προϋπέθετε βέβαια και την ύπαρξη υποδομών για την επεξεργασία του ελαιοκάρπου.¹⁵⁸ Πράγματι, το 1829 λειτουργούσαν μόνο μέσα στην πόλη τρία ελαιοτριβεία.¹⁵⁹

Κατά το 1911 οι ελιές και οι λεμονιές αποτελούσαν από κοινού το 95% των υπαρχόντων στο δήμο δένδρων, μέγεθος το οποίο καταδεικνύει τη βαρύτητα τους στην τοπική οικονομία. Παράγονταν επίσης, σε μικρότερες ποσότητες, βαμβάκι,¹⁶⁰ σύκα,¹⁶¹ πεπόνια,¹⁶² σταφίδα,¹⁶³ κρασί¹⁶⁴ και άλλα

¹⁴⁷ Βλ. Παράρτημα Ι.1, 7.

¹⁴⁸ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 310· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28. Για τα σαπωνοποιεία της Κρήτης βλ. Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 40· Β. Κρεμμυδάς, *Εισαγωγή στην ιστορία της νεοελληνικής κοινωνίας (1700-1821)*, Αθήνα 1988, σ. 144-145· Κ. Κόμης, «Κρήτη: τεκμήρια από το στατιστικό έργο της καποδιστριακής εποχής», *Νησιωτικά*, σ. 318-319.

¹⁴⁹ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 310.

¹⁵⁰ F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 310.

¹⁵¹ R. Chandler, *ό.π.*, σ. 260· Η. Post, *ό.π.*, σ. 203.

¹⁵² Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 17, 24.

¹⁵³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1, 3.

¹⁵⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 120.

¹⁵⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

¹⁵⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

¹⁵⁷ J. Hartley, *ό.π.*, σ. 327.

¹⁵⁸ Δύο είδη ελαιοδένδρων φύονταν στο νησί, οι χοντροελιές προς βρώση και οι κορωνέικες για λάδι. Η συγκομιδή γινόταν είτε με ραβδισμό είτε με το χέρι (άρμεγμα). Μετά το μάζεμα, οι ελιές θρυμματίζονταν με μυλόπετρες που κινούσαν βόδια ή άλογα και ακολουθούσε η τοποθέτηση του πολτού σε μουτάφια (σακιά από τρίχινη ψάθα) και η μεταφορά του στο ελαιοτριβείο (Ζωή Αλεξανδρή, *ό.π.*, σ. 18-19). Γενικά για την ελιά βλ. το συνοπτικό, πλην όμως κατατοπιστικό, βιβλίο του Αλ. Αλεξάκη, *Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του*, Αθήνα 2008, γενικώς.

¹⁵⁹ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 192.

¹⁶⁰ Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 266· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 68. Στη γεωργική απογραφή του 1911 το βαμβάκι εκτιμάται ότι κατελάμβανε έκταση 25 στρεμμάτων (Παράρτημα Ι.7).

¹⁶¹ Αντ. Μηλιάρκης, *ό.π.*, σ. 203· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 66. Σε καποδιστριακή απογραφή καταμετρήθηκαν 96 συκές στον Δαμαλά, 6 στη Μονή Αγίου Δημητρίου, 5 στον Πασά και 15 στην Κοκκινιά (*ΑΙΚ*, τόμ. 8, σ. 246, 252, 258-259), ενώ στη γεωργική απογραφή του 1911 524 ρίζες (Παράρτημα Ι.1).

¹⁶² Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 68.

¹⁶³ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 68. Το 1911 καλλιεργούνταν 27 στρέμματα με σουλτανίνα σταφίδα στην περιοχή του Γαλατά (Παράρτημα Ι.7).

¹⁶⁴ Η παραγωγή κρασιού ανερχόταν το 1882 σε 103.000 οκάδες (Αντ. Μηλιάρκης, *ό.π.*, σ. 203). Αμπέλια φύονταν, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, μπροστά από τη Μονή Πόρου (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 260), στη Φούσα (Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 376· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*,

προϊόντα.¹⁶⁵ Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, συλλέγονταν σημαντικές ποσότητες ρητίνης από τους πευκώνες της Καλαυρίας, ενώ στην ανατολική πλευρά της Σφαιρίας εξορύσσονταν μυλόπετρες.¹⁶⁶

Η τοπική κτηνοτροφία, κατά βάσιν οικόσιτη, εξυπηρετούσε ποικίλες ανάγκες: διατροφικές, παρέχοντας στα νοικοκυριά τις απαραίτητες ποσότητες κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων.¹⁶⁷ αγροτικές, δεδομένου ότι κτήνη χρησιμοποιούνταν στην άρση, στο αλώνισμα ή άλλες εργασίες¹⁶⁸ και βέβαια μεταφορικές.¹⁶⁹ Επ' ουδενί όμως δεν μπορούμε να κάνουμε λόγο για ισχυρό

σ. 17, 24) και στο μέσον της διαδρομής Γαλατά-Δαμαλά (Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 278· Ab. Grant, *ό.π.*, σ. 99, 105-106· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 66). Επίσης, επί Καποδίστρια οι αμπελώνες του Δαμαλά ανέρχονταν σε 171 στρέμματα, της Μονής Αγίου Δημητρίου σε 19, του Βαλαριού σε 20 και των Μαζωμάτων σε 40, άπαντα ιδιόκτητα (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 246, 258). Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα υπήρχαν στον δήμο Τροιζηνίων 717 στρέμματα με αμπέλια κατάλληλα προς βρώση ή παρασκευή οίνου (Παράρτημα Ι.7). Ο J. Hartley καταγράφει μάλιστα και τον τρόπο καθαρισματος των αμπελιών από τους κατοίκους (*ό.π.*, σ. 327). Πρβλ. επίσης Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες*, *ό.π.*: Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 68.

¹⁶⁵ Καταγράφουμε εδώ και τον αριθμό των δένδρων του δήμου Τροιζηνίων κατά το 1911: 591 αχλαδιές, 262 μηλιές, 402 ροδακινιές, 530 βερυκοκιές, 38 κερασιές, 52 βυσσινιές, 3 δαμασκηγιές, 1.157 κυδωνιές, 103 μουριές, 4 καστανιές, 600 καρυδιές, 313 αμυγδαλιές και 130 χαρουπιές (Παράρτημα Ι.1).

¹⁶⁶ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 194, 203· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 26· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 9· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 218. Κάποιες άλλες πληροφορίες κάνουν λόγο για ποριώτικο πωρόλιθο ή πλάκες, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στην οικοδόμηση των νεοκλασικών οικιών του Πειραιά (ΑΚΥ, τόμ. 11: 1825, εν Πειραιεί 1929, σ. 342-343· Β. Τσοκόπουλος, *Πειραιάς, 1835-1870. Εισαγωγή στην ιστορία του ελληνικού Μάντσεστερ*, Αθήνα 1984, σ. 67, 127).

¹⁶⁷ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 202· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 28· *Ιατροστατιστικοί Πίνακες*, *ό.π.*. Στη γεωργική απογραφή του 1911 οι γαλακτοφόρες αγελάδες για όλο τον δήμο Τροιζηνίων υπολογίστηκαν σε 14 (Παράρτημα Ι.6, όπου συνολικά μεγέθη κατά οικισμό και είδος ζώου).

¹⁶⁸ Fr. Thiersch, *Η Ελλάδα του Καποδίστρια. Η παρούσα κατάσταση της Ελλάδος (1828-1833) και τα μέσα για να επιτευχθεί η ανοικοδόμηση της*, τόμ. 2, Αθήνα 1972, σ. 9-10· Δ. Λουκόπουλου, *Γεωργικά της Ρούμελης*, Αθήνα 1938, ανατύπ. Δωδώνη, Αθήνα-Γιάννινα 1983, σ. 83-112, 177-178, 248-252. Όταν ο Κονοφάος διαδέχθηκε τον Στίβενσον στην διαχείριση του κτήματος της Απάθειας παρέλαβε μεταξύ άλλων δώδεκα βόδια, δέκα μουλάρια και έναν όνο, ζώα απαραίτητα σε ποικίλες αγροτικές εργασίες (Γ. Κουλικούρδη, *Αίγινα Ι*, Αθήνα 1990, σ. 82). Αξίζει, επίσης, να υπογραμμίσουμε ότι οι ποιμένες της περιοχής προμήθευαν τους καλλιεργητές με φουσκή για την λίπανση των κτημάτων τους (ΑΛΓΚ, τόμ. 7, σ. 315, 323).

¹⁶⁹ Ζώα μετέφεραν τα παραγόμενα προϊόντα από το χωράφι στις αποβάθρες, απ' όπου φορτώνονταν εν συνεχεία στα εμπορικά πλοία, συχνά με τη συνδρομή μικρών καϊκιών (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 204). Βλ. και σχετική εγγραφή σε κατάστιχο του έτους 1824: «ήμερωκάματα τῶν ζῶων 30 ὠπού τό ἔκουβαλοῦσαν [το λεμόνι] πρὸς 5 γρῶσια, 150 γρῶσια» και «πληρωμή ἰς τὰ καῖκησ ὠπού τό ἔκουβάλησαν ἰς τό καράβι, 80 γρῶσια» (ΓΑΚ, *Κατάστιχο σύναξις ελαιώνου Πόρου*). Επίσης, υποζύγια χρησιμοποιούσαν όσοι επιθυμούσαν να μεταβούν στο εσωτερικό του νησιού (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 260, 262· J. Hartley, *ό.π.*, σ. 324· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 375· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 136). Ο R. Chandler περιγράφει μάλιστα και τον τρόπο με τον οποίο οι ιδιοκτήτες τους τα καθοδηγούσαν (*ό.π.*, σ. 260-261). Για τη χρήση των ζώων στις μεταφορές βλ. Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, *Δρόμοι και διακίνηση στον ελλαδικό χώρο κατά τον 18^ο αιώνα*, Αθήνα 1993, σ. 55-62, 68-70. Στη γεωργική απογραφή του 1911 κατεγράφησαν, πάντως, 107 ἵπποι, 103 ημίονοι, 95 όνοι, 159 βόδια αλλά κανένα βουβάλι (Παράρτημα Ι.6), ενώ η συνολική έκταση των χωραφιών, που παρήγαγαν ζωτροφές, ανερχόταν σε 255 στρέμματα και των βοσκοτόπων σε 30.108 στρέμματα (Παράρτημα Ι.7). Πάντως, σημαντική παρουσία ἵππων, όνων και ημιόνων παρατηρείται κυρίως στον Γαλατά και στον Δαμαλά, δηλαδή σε σημαντικά αφετηριακά και καταληκτήρια σημεία

κτηνοτροφικό τομέα,¹⁷⁰ καθώς ο χαρακτήρας του ήταν αμιγώς αυτοκαταναλωτικός και συμπληρωματικός ως προς τις κύριες δραστηριότητες, τη γεωργία και τη ναυτιλία.¹⁷¹ Περιθωριακή θέση κατείχε στην υπό έρευνα περιοχή και η συλλεκτική οικονομία (κυνήγι¹⁷² και αλιεία¹⁷³).

Σε όσα έχουν ήδη αναφερθεί αξίζει να προσθέσουμε την ίδρυση το 1886 του ιδρύματος απόρων κορασίδων, οργανωμένου από το Σπ. Καραμάνο κατά τα πρότυπα του αντίστοιχου αθηναϊκού, στο οποίο απασχολούνταν τριάντα περίπου κορίτσια στην παρασκευή υφαντών και άλλων χειροτεχνημάτων.¹⁷⁴

Ειδική μνεία οφείλουμε στην απόπειρα του Ι. Καποδίστρια να εισάγει πειραματικά στην περιοχή και μέσω αυτής σε ολόκληρη τη χώρα την καλλιέργεια της πατάτας.¹⁷⁵ Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα πάντως η αφιερωμένη στο συγκεκριμένο προϊόν έκταση παρέμενε μικρή, μόλις δώδεκα στρέμματα σε ολόκληρο τον δήμο Τροιζηνίων.¹⁷⁶

Κλείνουμε την παρούσα υποενότητα με τις εισαγωγές εμπορευμάτων στο νησί, για τις οποίες, όμως, το υπάρχον πληροφοριακό υλικό κρίνεται ανεπαρκές. Σύμφωνα με την πολύτιμη μαρτυρία του Jassaud, των αρχών του 19^{ου} αιώνα, οι εισαγωγές συνίσταντο κυρίως σε νομίσματα, υφάσματα διαφόρων ποιοτήτων (μάλλινα από την Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη,

του οδικού δικτύου της Αργολικής χερσονήσου (Παράρτημα Ι.6). Πρβλ. και Γ. Καραμήτσος, «Περί κομίστρων, ήτοι αχθοφορικών, ανθρώπων και ημιόνων», *Υδρα*, σ. 184-185.

¹⁷⁰ Παράρτημα Ι.3-6, όπου το αριθμητικό δυναμικό της τοπικής κτηνοτροφίας σύμφωνα με την απογραφή του 1911.

¹⁷¹ Κατά τον G. Cochrane «*every family in the town had a pig*» (ό.π., σ. 31). Πρβλ. και ένα ενδιαφέρον στιγμιότυπο για το χαμηλό πολιτιστικό επίπεδο των κτηνοτρόφων της περιοχής (R. Chandler, ό.π., σ. 262).

¹⁷² Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 68· Γ. Πουλάκης, ό.π., σ. 18· Ζωή Αλεξανδρή, ό.π., σ. 20-22. Για τη συλλεκτική οικονομία στον ελληνικό χώρο γενικώς βλ. Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 51-57.

¹⁷³ Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 68· Γ. Πουλάκης, ό.π., σ. 18· Ζωή Αλεξανδρή, ό.π., σ. 23-31, όπου αναλυτική έκθεση των εφαρμοζομένων τεχνικών αλλά και των χρησιμοποιουμένων εργαλείων. Σύμφωνα με την απογραφή του Νικόλαου Αποστολίδη, καθηγητή Ζωολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο Πόρος διέθετε στα 1879 πέντε αλιευτικά σκάφη συνολικής χωρητικότητας 60 τόνων και 35 αλιείς (Ευδ. Ολυμπίτου, «Ψαρεύοντας στο Αιγαίο τον 19^ο αιώνα», *Ψαρεύοντας στις ελληνικές θάλασσες. Από τις μαρτυρίες του παρελθόντος στη σύγχρονη πραγματικότητα, Τετράδια Εργασίας*, αρ. 33, Αθήνα 2010, σ. 141). Για την αλιεία στη Μεσόγειο εν γένει βλ. F. Braudel, *Η Μεσόγειος*, τόμ. 1, σ. 168-169.

¹⁷⁴ Εμμ. Κανέλλη, ό.π., σ. 10· Χ. Μακρίδου, ό.π., σ. 220· Ηλ. Δροσινού, ό.π., σ. 54-56. Για τον Σύλλογο Απόρων Γυναικών Αθηνών βλ. *Πανελλήνιος Σύντροφος, Ετήσιον πολιτειακόν, οικονομολογικόν και στατιστικόν ημερολόγιον*, 1890, εν Αθήναις 1889, σ. 278.

¹⁷⁵ Για την καλλιέργεια της πατάτας στην Απάθεια και την Αίγινα βλ. Γ. Κουλικούρη, ό.π., σ. 70-84, όπου άφθονο τεκμηριωτικό υλικό από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 8: *η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση, 1821-1829. Ιωάννης Καποδίστριας ή η επώδυνη γένεση του νεοελληνικού κράτους*, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 242-243· Fr. Thiersch, ό.π., τόμ. 2, σ. 42· Στ. Λυκούδη, «Η εισαγωγή της πατάτας στην Ελλάδα», *Κήρυξ Αιγίνης*, φ. 6 (Ιουλ. 1947), σ. 4-6· Χρ. Κωνσταντινόπουλος, *Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια*, Αθήνα 1968, σ. 39· Σ. Σφυρόερα, *Αίγινα. Πρώτη πρωτεύουσα της νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 2002, σ. 371-375· ΓΕΕ 1828, αρ. 8 (1 Φεβρ.), 12 (15 Φεβρ.), 26 (14 Απρ.), 28 (21 Απρ.), 36 (19 Μαΐου)· ΓΕΕ 1829, αρ. 1-2 (5 Ιαν.), 48 (6 Ιουλ.), 84-85 (14 Δεκ.). Γενικά για τη θέση της πατάτας στην ανθρώπινη διατροφή βλ. F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, τόμ. 1, σ. 172-178· C. Cipolla, ό.π., σ. 303-304.

¹⁷⁶ Βλ. Παράρτημα Ι.7.

κετσέδες από τη Marguesie, μεταξωτά και αλατζάδες από την Προύσα και τη Θεσσαλονίκη) και είδη κιγκαλερίας (από τη Μασσαλία, τη Γένοβα, το Λιβόρνο και τη Βενετία).¹⁷⁷ Πρόσθετα στοιχεία για το θέμα αντλούμε από ένα δημοσίευμα της Γενικής Εφημερίδας, σχετικό με τα αφιχθέντα στο νησί εμπορικά πλοία κατά το διάστημα 8-14 Δεκεμβρίου 1829.¹⁷⁸ Εκφόρτωσαν, λοιπόν, σιτάρι,¹⁷⁹ όσπρια, ρύζι, οίνο, σταφίδες, μέλι, τυρί, πρόβατα, δέρματα, πορτοκάλια, καπνό, καφέ,¹⁸⁰ αλάτι, ταριχευμένα ψάρια, γαϊάνθρακες, πυρίτιδα, μάρμαρα, άλειμμα, θείο και ξυλεία.¹⁸¹ Ας λάβουμε, όμως, υπόψη ότι ορισμένα από τα προϊόντα αυτά δεν προορίζονταν για την τοπική κατανάλωση αλλά για εξαγωγή.¹⁸²

---

¹⁷⁷ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 73-74.

¹⁷⁸ ΓΕΕ 1829, αρ. 86, 18 Δεκ.

¹⁷⁹ Εάν τα στοιχεία του Μηλιαράκη για την παραγωγή σιταριού, τα οποία αξιοποιήσαμε σε προηγούμενο συλλογισμό μας, βρίσκονται κοντά στην πραγματικότητα, τότε οι εισαγωγές δημητριακών από άλλες περιοχές ήταν επιβεβλημένες.

¹⁸⁰ Για την εισαγωγή και διάδοση του καπνού και του καφέ στον ευρωπαϊκό χώρο βλ. F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 271-277, 277-281. Για τη χρήση τους στον ελληνικό χώρο βλ. Cl. Stéphanos, *La Grèce au point de vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical*, extrait du *Dictionnaire encyclopédique des sciences médicales*, Παρίσι 1884, σ. 484· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 71. Ειδικά για τον Πόρο βλ. δύο ενδιαφέροντα σπιγμιότυπα τελετουργικού σερβιρίσματος καφέ αλλά και τσιμπικιού στο G. Cochrane *ό.π.*, σ. 29-30, 34. Πρβλ. Η. Post, *ό.π.*, σ. 35· ΑΚΥ, τόμ. 4, σ. 171-172.

¹⁸¹ Η ξυλεία, η οποία εισαγόταν και από την απέναντι ακτή (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 259· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 67· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104), ήταν απαραίτητη όχι μόνο για τη θέρμανση και τις οικοδομικές εργασίες αλλά και για τη ναυπηγική.

¹⁸² Στα προς εξαγωγή προϊόντα, σύμφωνα με τους απόπλους εμπορικών πλοίων κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, βρίσκουμε πολλά εισαγόμενα εμπορεύματα: σιτάρι, καπνό, οίνο, πορτοκάλια, ταριχευμένα ψάρια, σταφίδες, μέλι, πυρίτιδα, αλάτι και τυρί.

4. Το χερσαίο συγκοινωνιακό δίκτυο

Η Τροιζηνία επικοινωνούσε με τις όμορες της περιοχές (Ερμιονίδα, Ναυπλία, Κορινθία) και κατ' επέκταση με τους κύριους οδικούς άξονες της Πελοποννήσου, μέσω δύσβατων και ολιγοσύχναστων δρόμων.¹⁸³

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Αποστάσεις Πόρου από γειτονικούς οικισμούς (σε ώρες)

	Dodwell	Gell	Rouqueville	Νουχάκης	Οικονομόπουλος
Πόρος – Ναύπλιο	17:00	18:58	19:36	15:00	18:26
Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Χατζημέτου)	-	10:10	11:02	-	-
Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Φαναρίου)	11:15	10:35	-	-	-
Πόρος – Κόρινθος	-	21:40 & 21:15	22:07	-	-
Πόρος – Καστρί	-	06:00	06:08	-	-
Πόρος – Κρανίδι	-	07:30	07:38	-	-
Πόρος – Δίδυμα (μέσω Καστρίου)	-	09:00	-	-	-

Κυριότερος ήταν ο δίαυλος Δαμαλά–Ναυπλίου με ενδιάμεσους σταθμούς τους οικισμούς Καραντζά, Χατζημέτου και Λιγουριό.¹⁸⁴ Το πρώτο μισό της διαδρομής, από τον Δαμαλά μέχρι την Επίδαυρο, ήταν ιδιαίτερα δυσπρόσιτο εξαιτίας του ανώμαλου ανάγλυφου και της κακής κατάστασης του οδικού δικτύου. Ο W. Gell το χαρακτηρίζει ως ένα από τα πλέον κουραστικά της περιήγησής του και γι' αυτό συνιστά στους ταξιδιώτες διανυκτέρευση στο χωριό Ποταμός.¹⁸⁵ Ορισμένοι περιηγητές, προκειμένου να παρακάμψουν αυτό το σκέλος της διαδρομής, καλύπτουν την απόσταση δια θαλάσσης. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του R. Chandler, ο οποίος, αφού επισκέφθηκε τον οικισμό του Πόρου, τη Μονή, τον ναό του Ποσειδώνα και τις

¹⁸³ Για το οδικό δίκτυο βλ. γενικά Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, *Δρόμοι και διακίνηση*: ο ίδιος, «Σχέσεις δρόμου και χωριών στην βαλκανική χερσόνησο τον 18^ο αιώνα», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 2, τχ. 4 (Δεκ. 1985), σ. 405-422· Α. Mehlan, «Οι εμπορικοί δρόμοι στα Βαλκάνια κατά την Τουρκοκρατία», Σπ. Ασδραχάς (επιμ.), *Η οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών (15^{ος}-19^{ος})*, Αθήνα 1979, σ. 367-407· Στ. Παπαγεωργίου, «Ο δρόμος. Το χερσαίο οδικό δίκτυο στον ελληνικό χώρο κατά την οθωμανική περίοδο και κατά τον 19^ο αιώνα», *Θέματα Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας*, Αθήνα 2000, σ. 169-200· Γ. Μακρής - Στ. Παπαγεωργίου, *Το χερσαίο δίκτυο επικοινωνίας στο κράτος του Αλή Πασά Τεπελενλή. Ενίσχυση της κεντρικής εξουσίας και απόπειρα δημιουργίας ενιαίας αγοράς*, Αθήνα 1990, ιδίως σ. 67 κ.ε.· Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 111-118· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 123-130· F. Braudel, *Η Μεσόγειος και ο μεσογειακός κόσμος την εποχή του Φιλίππου Β' της Ισπανίας*, τόμ. 1: *ο ρόλος του περιγύρου*, Αθήνα 2005, σ. 340-356.

¹⁸⁴ W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 114-122, 134-135· Ab. Trant, *ό.π.*, σ. 111-115· Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 13-14, 178-179· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 236-237· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 253-273· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 360.

¹⁸⁵ W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 114.

απέναντι ευρισκόμενες αρχαιότητες, επιβιβάστηκε σε πλοίο για να φθάσει μέσω Μεθάνων στην Επίδαυρο και εν συνεχεία στο Ναύπλιο οδικώς.¹⁸⁶

Η σύνδεση της Τροιζηνίας με την Κορινθία επιτυγχάνετο μέσω της Παλαιάς Επιδαύρου. Δύο εναλλακτικά δρομολόγια υπήρχαν για να προσεγγίσει κανείς στην τελευταία: το πρώτο, το παραλιακό, περνούσε από το Βαλαριό, τη Λεσιά και το Φανάρι.¹⁸⁷ Το δεύτερο, το μεσογειακό, συνέπιπτε με τον άξονα Δαμαλά – Ναυπλίου μέχρι τον οικισμό Χατζημέτου, απ' όπου διακλάδωση οδηγούσε στην Παλαιά Επίδαυρο.¹⁸⁸ Ακολούθως ο δρόμος συνέχιζε την πορεία του, πριν καταλήξει στην Κόρινθο, περνώντας είτε από την κοιλάδα του Σοφικού και τις Κεγχρεές είτε από το Αγγελόκαστρο και τον Άγιο Ιωάννη.¹⁸⁹ Επίσης, από το χωριό Καραντζά ξεκινούσε διακλάδωση με κατεύθυνση προς νότον, η οποία και διασπόταν. Ο ένας βραχίονας διέσχισε τη δυτική πλευρά των Διδύμων για να οδηγήσει στον ομώνυμο οικισμό και ο άλλος την ανατολική με τερματικό σημείο το Καστρί,¹⁹⁰ το οποίο συνδεόταν απευθείας και με το χωριό Ποτάμια μέσω του οροπεδίου των Ειλίων.¹⁹¹ Έτερος δρόμος, ανηφορικός και δύσβατος επίσης, οδηγούσε από τον Δαμαλά στο Καστρί και εν συνεχεία στο Κρανίδι.¹⁹²

Το υπάρχον δίκτυο, που μόλις περιγράψαμε, διασυνδεόταν με τα οδικά συστήματα των γειτονικών περιοχών με τέτοιο τρόπο ώστε να καθίσταται εφικτή, εκ μέρους των ταξιδιωτών, η χρήση πολυάριθμων εναλλακτικών διαδρομών. Ο Οθωμανός περιηγητής των μέσων του 17^{ου} αιώνα Ενλιγιά Çelebi, για να περιοριστούμε σε ένα μόνο παράδειγμα, ξεκινώντας από το Ναύπλιο, κατέληξε στον Πόρο ακολουθώντας ένα ανορθόδοξο δρομολόγιο: μετά από

¹⁸⁶ R. Chandler, *ό.π.*, σ. 258-278. Βλ. και ΑΛΓΚ, τόμ. 5: *Ιούλιος-Δεκέμβριος 1825*, εν Πειραιεί 1927, σ. 509. Το θαλάσσιο αυτό δρομολόγιο περιγράφεται σε ελληνικό πορτολάνο: «*ἀπό τὰ Πίδαυρα πέρ σιρόκο εὐρίσκεις τόν κάβον τοῦ Μεθάνου τόν χοντρόν. ἐκεῖ τό λέγουν εἰς τόν Ἅγιον Γεώργιον. Καί ἄν θέλῃς νά ὑπᾶς εἰς τόν Δαμαλά, ἀπογύρισε τόν κάβον τοῦ Μεθάνου καί ἄφῃς τον εἰς τόν μάστορα καί ἐσὺ βάνῃς τήν πλώρη σου εἰς τόν γαρμπή καί ὑπάγῃς εἰς τόν Δαμαλά*» (A. Delatte, *Les portulans grecs*, Λιέγη 1947, σ. 222-223). Πρβλ. Τ. Γριτσόπουλου - Κ. Κοτσώνη (επιμ.), *Αργολικόν Ιστορικόν Αρχεῖον, 1791-1878*, Αθήναι 1994, σ. 227, όπου ο Δαμαλῶν Ιωνάς προτρέπει τον Δημήτριο Τζόκρη, ο οποίος βρισκόταν στο Βαλαριό και επιθυμούσε να μεταβεί στην Πιάδα, τα εξής: «*φρόντισον, φίλτατε, διά καῖκι διά νά μισεύσετε ἀπ' αὐτοῦ μίαν ὥραν πρωτύτερα. [...] Γράψε τοῦ παπα-Γεώργη, ὅπου τό καῖκι του εἶναι σίγουρον*». Επίσης βλ. και το δρομολόγιο του Λουδοβίκου Ρος: ξεκινώντας από το Ναύπλιο πήγε οδικώς μέχρι την Επίδαυρο και συνέχισε το ταξίδι του στον Πειραιά ακτοπλοϊκῶς (L. Ross, *Αναμνήσεις και ανακοινώσεις από την Ελλάδα, 1832-1833*, Αθήνα 1976, σ. 43, 64-65, 216-218).

¹⁸⁷ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 14, 178-179· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 139-140· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 284-289.

¹⁸⁸ W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 114-118· W. Gell, *Narrative of a journey*, σ. 401· W. M. Leake, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 456· Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 14, 178-179· F.-C.-H.-L. Rouquerville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 248-249· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 262-273· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 360.

¹⁸⁹ Μιχ. Κορδῶσης, *Συμβολή στην ιστορία και τοπογραφία της περιοχής Κορίνθου στους μέσους χρόνους*, διδακτ. διατρ., Αθήνα 1981, σ. 42· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 140-142· F.-C.-H.-L. Rouquerville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 247-248.

¹⁹⁰ W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 115.

¹⁹¹ W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 125.

¹⁹² R. Chandler, *ό.π.*, σ. 266, 267· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 123-126, 132· W. Gell, *Narrative of a journey*, σ. 401, 406. Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 178-179· F.-C.-H.-L. Rouquerville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 257· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 359-360.

δίωρη πορεία προς τα ανατολικά, μέχρι τον οικισμό Βολίμιρο, κινήθηκε νότια, φτάνοντας στην Ίρια. Από εκεί πεζοπορώντας με δυσκολία, πιθανότατα κατά μήκος του χειμάρρου Μπεδένι, βρέθηκε στο Μοναστήρι του Αυγού. Τετράωρη πορεία προς τα ανατολικά τον έφερε στην κορυφή του Ορθολιθίου, όπου βρισκόταν ομώνυμος ερημωμένος οικισμός. Τελικά, μέσω Λεσιάς εισήλθε στην τριζηνιακή πεδιάδα.¹⁹³

Εικόνα 4. Το οδικό δίκτυο της Αργολίδας
[ως βάση χρησιμοποιήθηκε ο χάρτης του Αντ. Μηλιαράκη]

Οι διαδοχικοί ορεινοί όγκοι και το δύσβατο του εδάφους δυσχέραιναν την κινητικότητα ανθρώπων και εμπορευμάτων, ενώ το οδικό δίκτυο μπορούσε να ικανοποιεί τις ανάγκες μόνο μιας περιορισμένης και βραδείας

¹⁹³ E. Çelebi, *ό.π.*, σ. 131-132.

ανθρώπινης διακίνησης.¹⁹⁴ Συγκεκριμένα, η μετάβαση οδικώς από τον Πόρο στο Ναύπλιο μέσω Δαμαλά, Χατζημέτου και Λιγουριού απαιτούσε κοπιαστικό ταξίδι δεκαεπτά περίπου ωρών. Αντίστοιχα, η Επίδαυρος απείχε κατά προσέγγιση 10 ώρες, η Κόρινθος 21, το Καστρί 6 και το Κρανίδι 7,5 ώρες.¹⁹⁵ Η χερσαία διακίνηση αφορούσε, με εξαίρεση ένα τμήμα της τριοιζηνιακής πεδιάδας,¹⁹⁶ οδοιπόρους και υποζύγια, όχι όμως άμαξες, η χρήση άλλωστε των οποίων ήταν εξαιρετικά περιορισμένη κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα.¹⁹⁷ Για την εξυπηρέτηση των ταξιδιωτών υπήρχαν κατά μήκος του οδικού δικτύου χάνια¹⁹⁸ και όπου το γεωφυσικό ανάγλυφο το απαιτούσε γέφυρες.¹⁹⁹ Επίσης, οι ταξιδιώτες όφειλαν να συνυπολογίζουν και τους πάσης φύσεως κινδύνους (ληστρικές επιδρομές,²⁰⁰ επιθέσεις αδέσποτων σκυλιών ή άλλων αγρίων ζώων,²⁰¹ ατυχήματα, ακραίες κλιματολογικές συνθήκες),²⁰² τις αναγκαστικές καθυστερήσεις (π.χ. λόγω διανυκτέρευσης,²⁰³ επικινδυνότητας του οδικού

¹⁹⁴ D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία. Οι τελευταίοι αιώνες, 1700-1922*, Αθήνα 2006, σ. 213. Χαρακτηριστική είναι η περιγραφή του οδικού δικτύου της νοτιοανατολικής Αργολίδας από τον Ηλ. Οικονομόπουλο (ό.π., σ. 214): «*Η συγκοινωνία [...] έκτελείται δι' όδων ήμιονικών, μιάς μόνον άμαξητής τοιαύτης ύπαρχούσης μεταξύ Κρανιδίου καί Πορτοχέλι. [...] Θ' άκολουθήσομεν τάς δυσβάτους όδούς τών όρέων καί τάς στενάς άτραπούς άς διέρχονται μόνον οί ήμιονηγοί [...]*».

¹⁹⁵ Βλ. Παράρτημα I.8-12, όπου αναλυτικοί πίνακες.

¹⁹⁶ Αντ. Μηλιάρκης, ό.π., σ. 203· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 358.

¹⁹⁷ Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, *Δρόμοι και διακίνηση*, σ. 70-77· Fr. Thiersch, ό.π., τόμ. 2, σ. 30-31· Δ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Το γαλλικό ενδιαφέρον*, σ. 168· Μ. Συναρέλλη, *Δρόμοι και λιμάνια στην Ελλάδα (1830-1880)*, Αθήνα 1989, σ. 21-22, όπου και πλούσια βιβλιογραφία· Κ. Μπαζίλι, ό.π., σ. 177· Ηλ. Οικονομόπουλος, ό.π., σ. 214· Α. Mehlan, «Οι εμπορικοί δρόμοι», σ. 379-381.

¹⁹⁸ Γνωρίζουμε την ύπαρξη τέτοιων σταθμών για τους ταξιδιώτες κοντά στο χωριό Λιγουριό, δηλαδή στο μέσο της διαδρομής Ναυπλίου - Επίδαυρου (Ηλ. Οικονομόπουλος, ό.π., σ. 213).

¹⁹⁹ Ιδιαίτερη μνεία αξίζει να γίνει στο «*Διαβολογέφυρο*» κοντά στον οικισμό του Δαμαλά, για το οποίο υπάρχει και σχετική λαϊκή παράδοση (Κ. Ρωμαίου, *Παγκόσμιος λαογραφική και γεωγραφική εγκυκλοπαίδεια. Ελλάς*, τόμ. 2, Αθήνα 1969, σ. 388-389· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 57-61· Κ. Μπαζίλι, ό.π., σ. 92· Ηλ. Οικονομόπουλος, ό.π., σ. 215· Γ. Πουλάκης, ό.π., σ. 99· Marchebeus, ό.π., σ. 90· Ι. Νουχάκης, ό.π., σ. 471· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 359· Γ. Σουλιώτης, ό.π., σ. 68-73, όπου συναφές απόσπασμα από το διήγημα του Α. Ρ. Ραγκαβή «*Εκδρομή εις Πόρον*», το οποίο δημοσιεύτηκε σε συνέχειες στο περιοδικό *Χρυσάλλης*, τόμ. 1 (1863), αρ. 5, αρ. 6, αρ. 7).

²⁰⁰ Υδραϊκή παράδοση, την οποία διασώζει ή επινοεί ο Γεώργιος Κριεζής, αναφέρεται σε επίθεση ληστών που δέχθηκε κάποιος Αργεΐος, επ' ονόματι Θεοδωράκης Βλάσης, κοντά στο Σοφικό (Γ. Κριεζής, ό.π., σ. 59).

²⁰¹ Για μια τοπική αναφορά βλ. Π. Ηπίτου, *Η πανώλη εις Πόρον ή ημερολόγιον των εις ταύτην την νήσον κατά τον Απρίλιον, Μάιον και Ιούνιον του έτους 1837 διατρεξάντων*, εν Αθήναις 1837, σ. 8, 20.

²⁰² Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, *Δρόμοι και διακίνηση*, σ. 91-137· F. Braudel, *Η Μεσόγειος*, τόμ. 1, σ. 302-303· Α. Mehlan, «Οι εμπορικοί δρόμοι», σ. 377-379.

²⁰³ Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι ο Ed. Dodwell έκανε τέσσερις περίπου ημέρες για να ολοκληρώσει τη διαδρομή Ναύπλιο - Πόρος: ξεκίνησε στις 14 Δεκεμβρίου· το πρώτο βράδυ διανυκτέρευσε στο Λιγουριό, το δεύτερο στην Επίδαυρο, το τρίτο στο χωριό Καραντζά και το τελευταίο στον Δαμαλά. Στόν Πόρο έφθασε τελικά το πρωί της 18^{ης} Δεκεμβρίου (ό.π., σ. 253-274). Οφείλουμε βέβαια να υπογραμμίσουμε ότι οι ταξιδιωτικοί αυτοί ρυθμοί αφορούσαν μόνο όσους ταξίδευαν χάριν θεωρίας, π.χ. τους περιηγητές, και όχι τους αυτόχθονες κατοίκους, οι οποίοι συνήθιζαν να πεζοπορούν αδιάκοπα για 10 ώρες ημερησίως, χωρίς να σπαταλούν το χρόνο τους σε επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων και τοπογραφικές παρατηρήσεις (Στ. Παπαγεωργίου, «Ο δρόμος», σ. 184, 191).

δικτύου²⁰⁴ ή αποπροσανατολισμού)²⁰⁵ αλλά και το υψηλό κόστος των ζωοτροφών,²⁰⁶ παράγοντες οι οποίοι καθιστούσαν ασύμφορη ή και σε πολλές περιπτώσεις απαγορευτική τη χερσαία μεταφορά εμπορευμάτων σε μεγάλες αποστάσεις.²⁰⁷ Είναι προφανές ότι οι θαλάσσιοι δρόμοι, οι οποίοι διέθεταν μεγαλύτερη μεταφορική ικανότητα,²⁰⁸ ήταν σαφώς συντομότεροι²⁰⁹ και λιγότερο δαπανηροί²¹⁰ αλλά εξίσου απρόβλεπτοι και επικίνδυνοι εξαιτίας των αστάθμητων μετεωρολογικών φαινομένων²¹¹ και της πειρατείας.²¹² Αυτούς άλλωστε επέλεξαν και τα νέα γα να κυκλοφορήσουν.²¹³

²⁰⁴ Η εξαιρετικά κακή κατάσταση του δρόμου Δάρα-Μεθάνων ανάγκασε τον Ed. Dodwell και τη συνοδεία του να επιβραδύνουν τον βηματισμό τους σε τέτοιο βαθμό, ώστε να καλύπτουν μόνο 1,5 μίλι/ώρα (ό.π., σ. 280-281). Σημειωτέον ότι σε ομαλές συνθήκες ένας πεζοπόρος διανύει απόσταση 5 χλμ./ώρα (Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 114· Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, *Δρόμοι και διακίνηση*, σ. 53· Στ. Παπαγεωργίου, «Ο δρόμος», σ. 179). Σύμφωνα με εγχειρίδιο του ελληνικού στρατού ένας άνθρωπος δύναται να καλύψει κατά μέσο όρο 4 χλμ./ώρα κινούμενος σε κανονικό δρόμο την ημέρα, 3 χλμ./ώρα σε δρόμο τη νύχτα και 2 χλμ./ώρα εκτός δρόμου την ημέρα (Γενικό Επιτελείο Στρατού - Διεύθυνση Κέντρου Εκπαίδευσης Νεοσυλλέκτων, *Μνημόνιο αντικειμένων βασικής εκπαίδευσης ν/σ οπλιτών*, Αθήνα 2000, σ. 27).

²⁰⁵ Ο Ed. Dodwell έχασε τον προσανατολισμό του μεταξύ των οικισμών Ποτάμια και Δαμαλά, καθώς επίσης και κατά τη διαδρομή από τον Πόρο προς τα Μέθανα (ό.π., σ. 267, 279, 281). Για τις καθυστερήσεις κατά τη διάρκεια των ταξιδιών γενικά βλ. Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, *Δρόμοι και διακίνηση*, σ. 162-164.

²⁰⁶ D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 209-210.

²⁰⁷ Αναφέρει χαρακτηριστικά ο D. Quataert: «τα караβάνια μετέφεραν σχεδόν πάντοτε αγαθά μεγάλου κόστους και μικρού όγκου, όπως υφάσματα και άλλα βιοτεχνικά αγαθά, καθώς και σχετικά ακριβές πρώτες ύλες όπως μπαχαρικά. Οι μεταφορές τροφίμων με караβάνια, από την άλλη, ήταν σπάνιες, καθώς το κόστος μεταφοράς υπερέβαινε συνήθως την τιμή πώλησής τους. Παραδείγματος χάρη, η μεταφορά δημητριακών με караβάνια από την Αγκυρα στην Κωνσταντινούπολη θα ανέβαζε την τιμή τους 3,5 φορές, ενώ από το Ερζερούμ στην Τραπεζούντα τρεις φορές» (*Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 215). Πρβλ. και C. Cipolla, ό.π., σ. 145· Τζ. Χαρλαύτη, *Ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας, 19^{ος}-20^{ος}*, Αθήνα 3²⁰⁰¹, σ. 45.

²⁰⁸ D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 210.

²⁰⁹ D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 209. Το Ναύπλιο απείχε από τον Πόρο δέκα ώρες με ατμόπλοιο, η Ύδρα τρεις, και η Αίγινα τρεις (Marchebeus, ό.π., table de matières). Για τις θαλάσσιες αυτές αποστάσεις σε μίλια βλ. Ηλ. Οικονομόπουλος, ό.π., σ. 221.

²¹⁰ Εύγλωττη είναι η αναφορά του Fr. Thiersch: «τα έξοδα μεταφοράς είναι τέτοια που το σιτάρι που αγοράζει στο Ναύπλιο και που φθάνει πάνω σε καράβια από την Οδησό έρχεται φθηνότερο από το σιτάρι που μπορούσε να μεταφερθεί από την Τριπολιτσά απάνω σε γαϊδούρια» (ό.π., τόμ. 2, σ. 31). Βλ. και D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 209· C. Cipolla, ό.π., σ. 46.

²¹¹ Οι θαλάσσιοι κίνδυνοι ελλόχευαν ακόμη και σε ταξίδια μικρών αποστάσεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του πλοίου, στο οποίο επιβιβάστηκε ο R. Chandler για να μεταβεί από την Αίγινα στον Πόρο: ήρθε αντιμέτωπο με έντονα καιρικά φαινόμενα και γλύτωσε μόνο χάρη στην επιμονή, τις ικανότητες και την προνοητικότητα του καπετάνιου (ό.π., σ. 258-259· πρβλ. και Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 122, 138-139, όπου ένα ακόμη σχετικό επεισόδιο). Επικίνδυνα για τα καράβια ήταν όμως και τα θαλάσσια ρεύματα ή ακόμη και η πλήρης νηνεμία, που τα ακινητοποιούσε καθιστώντας τα ευάλωτα σε πειρατικές επιθέσεις (D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 210· J. Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, σ. 193-194). Ο F. Braudel αναφέρει ότι «το θερινό εξάμηνο ήταν η καλή εποχή για το θαλασσινό εμπόριο, την πειρατεία και τον πόλεμο» (*Η Μεσόγειος*, τόμ. 1, σ. 286, 314-315), ενώ αντιθέτως τον χειμώνα επικρατούσε ακινησία και κάμψη των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων (αυτ., 303-310, 323). Πρβλ. έγγραφο, με ημερομηνία 7 Φεβρουαρίου 1794, σύμφωνα με το οποίο η κοινότητα Ύδρας αδυνατούσε να καταβάλει τους ορισμένους φόρους στον καπουδάν πασά λόγω κακοκαιρίας: «έως ώρας δεν ήμπορέσαμεν, διά τούς μεγάλους και

Από όσα ήδη εκτέθηκαν συνάγεται η υπεροχή των θαλάσσιων έναντι των χερσαίων δρόμων, πραγματικότητα η οποία ευνοούσε, αν δεν επέβαλλε, τη σύναψη πολυποικίλων δεσμών ανάμεσα στο νησί και την αντίπερα ακτή.²¹⁴ Ο Πόρος αποτελούσε, λοιπόν, για την Τροιζηνία, εκτός από σύνδεσμο με τον υπόλοιπο κόσμο, και τόπο συγκέντρωσης των όποιων δημογραφικών της πλεονασμάτων αλλά και την πλησιέστερη αγορά, όπου κατέληγε μέρος της παραγωγής και των χρηματικών διαθεσίμων της για την κατανάλωση μη παραγομένων επιτοπίως προϊόντων. Η λογοτεχνική περιγραφή του Peter Gray συμπυκνώνει σε λιγιστές γραμμές τη σύνθετη αυτή σχέση: «*Το νησί δεν θα μπορούσε να μας συντηρήσει πιο πολύ απ' όσο θα έκανε ένα καράβι. Το πόσιμο νερό, το κρέας, το κρασί, το γάλα, το κάρβουνο, τα χορταρικά, τα φρούτα και λαχανικά, όλα ερχόντουσαν από απέναντι. Μέχρι και τα τραγούδια, εκτός από κείνα που τραγούδαγαν οι ψαράδες και οι πιο πολλές*

σφοδρούς έναντίους καιρούς, όπου σχεδόν σαράντα ημέρας φυσούν, όπου νά στείλωμεν τόν επίτροπόν μας διά τόν καπιλακᾶ τοῦ παρόντος ἔτους τοῦ μακτοῦ τοῦ νησίου μας» (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 51). Το Αρχείο Κοινότητας Ὑδρας περιέχει αρκετές πληροφορίες για ναυαγία πλοίων. Βλ. ενδεικτικά ἔγγραφο των προεστών Ὑδρας προς τον διερχόμενον του στόλου Παναγιωτάκη Μουρούζη, στο οποίο αναφέρεται ότι μέσα σε δέκα μήνες (1803-1804) «*τζακίστηκαν*» οκτώ καράβια, με αποτέλεσμα να πνιγούν 80 άνθρωποι (ΑΚΥ, τόμ. 2: *1803-1806*, εν Πειραιεὶ 1921, σ. 145).

²¹² Βλ. για παράδειγμα την περίπτωση του Ανδρέα Τζακώνη, Ὑδραίου, ο οποίος στα 1795-1796, έχοντας «*τό γιατάκι του εἰς τὴν Τζακωνιά, χωρίον Λενίδῃ*» και «*συντροφευμένος με διαφόρους ταϊφάδες, πότε μὲν Μανιάταις, πότε δὲ με ἄνθρώπους τοῦ γνωστοῦ Ζαχαριᾶ*» «*παραμονεύει με μικραῖς βάρκες*» στα παράλια της Πελοποννήσου, από την Κυπαρισσία μέχρι τον Αργοσαρωνικό «*καὶ προξενεῖ μεγάλον ἀφανισμόν καὶ ζημίαν*» (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 82-86, 95· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 56· Θ. Βαγενάς, «*Ανδρέας Τζακώνης. Ο περίφημος Τσάκωνας κουρσάρος*», *Χρονικά των Τσακώνων*, τόμ. 1, 1956, σ. 43-51). Ο Βαλής του Μορέως κατηγορεῖ μάλιστα τους κατοίκους της Ὑδρας, των Σπετσών και του Πόρου ότι τον συντρέχουν (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 80-81). Η ίδια κατηγορία απευθύνεται στους κατοίκους των τριών νήσων με αφορμή μία ἄλλη μεταγενέστερη υπόθεση πειρατείας, του Παναγιώτη Κουμουνδουράκη (ΑΚΥ, τόμ. 2, σ. 45-47). Για την πειρατική δραστηριότητα στις ελληνικές θάλασσες εν γένει βλ. Ν. Μπελαβίλας, *ό.π.*· Αλεξ. Κραντονέλλη, *Ιστορία της πειρατείας στους πρώτους χρόνους της Τουρκοκρατίας (1390-1538)*, Αθήνα 1985· η ίδια, *Ιστορία της πειρατείας στους μέσους χρόνους της Τουρκοκρατίας (1538-1699)*, Αθήνα 1991· η ίδια, *Ελληνική πειρατεία και κούρσος τον ΙΗ' αἰώνα και μέχρι την Ελληνική Επανάσταση*, Αθήνα 1998· Δ. Θεμελή – Κατηφόρη, *Η δίωξις της πειρατείας και το θαλάσσιον δικαστήριον κατά την πρώτην καποδιστριακὴν περίοδον, 1828-1829*, τόμ. 1-2, εν Αθήναις 1973· Ν. Κεφαλληνιάδη, *Πειρατεία. Κουρσάροι στο Αιγαίο*, Αθήνα 1984· Β. Κρεμμυδάς, «*Πειρατεία και καταδρομή στο Εικοσιένα. Οι γαλλικές αντιδράσεις, 1821-1827*», *Η Επανάσταση του 1821. Μελέτες στη Μνήμη της Δέσποινας Θεμελή-Κατηφόρη*, Αθήνα 1994, σ. 29-42· ο ίδιος, *Το εμπόριο της Πελοποννήσου στον 18^ο αἰώνα (1715-1792), με βάση τα γαλλικά αρχεία*, Αθήνα 1972, σ. 97-107· Κ. Κόμης, *Ιστορικοδημογραφικά. Μελέτες ιστορίας και ιστορικής δημογραφίας του ελληνικού χώρου*, Αθήνα 1999, σ. 71-106· Γ. Λεονταρίτης, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία (1453-1850)*, Αθήνα 1987, σ. 18-22· Κ. Βάρφης, *Βενετοτουρκικοί και ρωσοτουρκικοί πόλεμοι στις ελληνικές θάλασσες (1453-1821)*, Αθήνα 1995, σ. 67-72· *Επτά Ημέρες, Πειρατές και κουρσάροι*, εφ. *Καθημερινή* (16/2/1997).

²¹³ Όταν η Christiana Lüth και οι συνταξιδιώτες της αφίχθησαν στο λιμάνι του Πόρου, την 20^ή Αυγούστου του 1847, «*[...] περίμενε κόσμος πολύς που ήθελε να μάθει νέα από την πρωτεύουσα. Ο καπετάν Ρεβίδης βγήκε αμέσως στη στεριά και άρχισε να διηγείται τα σχετικά με τον Κριεζώτη, με την εξέγερση στο Νεγρεπόντε και με την κυβέρνηση του Κωλλέτη*» (Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 96). Πανομοιότητες σκηνές εκτυλίχθηκαν και στον επόμενο σταθμό, στην Ὑδρα (Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 102). Βλ. επίσης ενδεικτικά Αν. Χατζηναργύρου, *ό.π.*, τόμ. 1, τχ. 2, Αθήναι 1979, σ. 48· ΑΛΓΚ, τόμ. 7, σ. 240, 265, 267, 371.

²¹⁴ Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 17.

ιστορίες και οι χοροί είχαν έρθει από τα απέναντι χωριά. Στο γυμνό και κατάξερο νησάκι τα περιμέναμε όλα από τα απέναντι βουνά, σαν τους ναύτες που παίρνουν όλα τους τα εφόδια για το καράβι τους από το λιμάνι. Και βλέποντας την πρασινάδα και τα δένδρα να αλλάζουν χρώματα στις πλαγιές των απέναντι βουνών, από κει καταλαβαίναμε πότε άλλαζαν οι εποχές. Κρεμιόμαστε πάντα από τα αγαθά που έφερναν από απέναντι. Οι χωριάτες και οι τσοπάνηδες από τα βουνά ερχόντουσαν στο νησί να ψωνίσουνε ξυπνητήρια, ρολόγια, μπριγιαντίνη και μουσαμάδες, που έφερναν τα μαγαζιά στον Πόρο από τον Πειραιά. Και παίρνανε και φρέσκο ψάρι από τους ψαράδες. Ερχόντουσαν να πιούνε και μπίρα και να γνωρίσουνε πώς ζούσανε οι ξένοι».²¹⁵ Σε ανάλογο κλίμα κινείται και η παρατήρηση του Robert Lidell: «Ο Πόρος είναι η πόλη, η ναυτική βάση, το διοικητικό κέντρο και το λιμάνι απ' όπου ξεκινάς τα ταξίδια στη θάλασσα. Ο Γαλατάς είναι ο κύριος εσωτερικός δρόμος απ' όπου έρχονται οι προμήθειες: πρόβατα από τα βουνά, φρούτα και λαχανικά από τις πεδιάδες».²¹⁶ Για την πολιτιστική διάσταση αυτών των ανταλλαγών αλλά και για την επιρροή του Πόρου στον γεωγραφικό του περίγυρο ιδιαίτερος χρήσιμη καθίσταται η μαρτυρία του Μηλιαράκη, σύμφωνα με την οποία οι κάτοικοι του Δαμαλά, αν και κατά πλειοψηφία αγρότες, είχαν υιοθετήσει τους ενδυματολογικούς κώδικες των Ποριωτών, συγκεκριμένα τη νησιωτική βράκα.²¹⁷

---

²¹⁵ P. Gray, *Οι Ποριώτες στο νησί τους. Σκίτσο από ένα μικρό ελληνικό νησί*, Αθήνα 2002, σ. 317-318. Με καράβι αγκυροβολημένο στην ακτή παρομοιάζει τον Πόρο και ο F.-C.-H.-L. Rouqueville (ό.π., τόμ. 6, σ. 307). Γενικά για την παρομοίωση των νησιών με καράβια βλ. Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 25.

²¹⁶ Γ. Σουλιώτης, ό.π., σ. 194.

²¹⁷ Αντ. Μηλιαράκης, ό.π., σ. 202. Για την νησιωτική βράκα βλ. L. Ross, ό.π., σ. 27, 137-138, όπου ενδιαφέρουσες επισημάνσεις για τις ενδυματολογικές διαφοροποιήσεις κατά κοινωνική τάξη· Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 34-37, 71.

5. Το λιμάνι και η οικονομία της θάλασσας

Οι εδαφικές εξάρσεις της νήσου και των πελοποννησιακών ακτών οριοθετούν τη θάλασσα του Πάγωνος και ταυτόχρονα συγκροτούν ένα φυσικό τείχος, αδιαπέραστο από τους ανέμους, με εξαίρεση τους νοτιοανατολικούς.²¹⁸ Η εν λόγω θάλασσα διαθέτει δύο στόμια. Το μικρό βάθος των υδάτων σε ορισμένα σημεία και οι διάσπαρτοι σκόπελοι δυσχέραναν τη διάπλευση του ανατολικού.²¹⁹ Το δεύτερο στόμιο, στο βορρά, αποτελούσε λοιπόν την ασφαλέστερη είσοδο.²²⁰

Αρχικά, το λιμάνι του Πόρου, ευρισκόμενο στο εσωτερικό της εν λόγω θάλασσας και έμπροσθεν του οικισμού, διέθετε ξύλινη προκυμαία, στηριγμένη πάνω σε πασσάλους.²²¹ Με το νόμο της 7^{ης} Αυγούστου 1861 συστάθηκε ταμείο για τη δημιουργία λιμενικών εγκαταστάσεων.²²² Με νέο νόμο, της 1^{ης} Μαρτίου του 1871, επιβλήθηκε εκ νέου φορολογία υπέρ του λιμανιού,²²³ ενώ δημαρχεύοντας του Σπ. Καραμάνου έγιναν πρόσθετες επεμβάσεις στο κρηπίδωμα της παραλιακής οδού.²²⁴ Εύλογα λοιπόν ο Εμμ. Κανέλλης σχολίαζε στα 1887, ότι ο Πόρος διέθετε ήδη «λαμπράν προκυμαίαν».²²⁵ Τεχνητή αποβάθρα υπήρχε κατά τη δεκαετία του 1880 και στον Γαλατά, την οποία χρησιμοποιούσαν μόνο μικρά πλοία και κυρίως οι περαματάρηδες του

²¹⁸ I. P. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 105· J. B. Lechevalier, *Voyage de la Troade, fait dans les années 1785 et 1786*, τόμ. 1, Παρίσι 1802, σ. 167· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 63· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 137. Η κατωθι δημοσίευση της Γενικής Εφημερίδος επιβεβαιώνει τον κανόνα: «Χθές πρὸς τὴν 11 ὥραν τῆς νυκτὸς, ἐνῶ ἐσκοτίζετο ὁ οὐρανὸς ἀπὸ συννεφίαν, ἐξερράγη αἰφνιδίως θύελλα ἐν τῷ λιμένι τοῦ Πόρου συνωδευμένη μὲ ραγδαίαν βροχήν, βροντὰς καὶ αστραπὰς. Τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ βία τοῦ ἀνέμου, ὥστε τὰ πλειότερα τῶν ἐν τῷ λιμένι ἠγκυρωμένων δικρότων εἰσώσθησαν, καὶ ἀπόγαιος ὧν ὁ ἄνεμος τὰ ἐκκλινεν, ὡς εἰς τὴν μεγίστην τρικυμίαν, ἃν καὶ ἐψιλώθησαν αὐτῶν τὰ κατάρτια. Πολλὰ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν δικώπων, τὰ ὁποῖα ὑπάγουν καὶ ἔρχονται ἐπὶ τῶν πλοίων, ἀνεστράφησαν καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν ἰστία, καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐξ ἀπ' αὐτοῦς ἐπνίγησαν, καὶ δώδεκα ἐσώθησαν ἀπὸ τὰ Ῥωσσικὰ δίκωπα. Ἡ φρεγάτα Ἐλισάβετ, ἥτις ἔπλεεν ἐκ Ναυπλίου εἰς Πόρον καὶ εὐρίσκετο ἐγγύτατα τοῦ λιμένος τούτου, προσεβλήθη ἀπὸ τὸν τρομερὸν τοῦτον στρόβιλον, καὶ κατ' εὐτυχίαν ἐκόπησαν ὡς διὰ μαχαίρας τὰ πρῶρινά αὐτῆς κατάρτια, ἀλλῶως, ἤθελεν ἀναστραφῆ ἢ φρεγάτα αὕτη» (ΓΕΕ 1829, αρ. 83, 7 Δεκ.).

²¹⁹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 201· *Description géographique du golfe de Venise et de la Morée. Avec des remarques pour la navigation, et des cartes et plans des côtes, villes, ports et mouillages, par le Sieur Bellin*, Παρίσι 1771, σ. 222· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 24· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 103-104· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 185, 186-187· Δ. Λούπης, *ό.π.*, σ. 296· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 276· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 254 και τόμ. 6, σ. 307· Ab. Trant, *ό.π.*, σ. 99, 101· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 12· J. Norie, *ό.π.*, σ. 214-215· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16, 19· ΑΛΓΚ, τόμ. 7, σ. 193-194.

²²⁰ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 194· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 12· ΥΥΠΝ, *ό.π.*, σ. 181· J.-N. Bellin, *ό.π.*, σ. 221-222· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 149· Ab. Trant, *ό.π.*, σ. 101.

²²¹ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64.

²²² Μ. Συναρέλλη, *ό.π.*, σ. 196· Α. Βερναρδάκη, *ό.π.*, σ. 219. Το έργο αποπερατώθηκε πριν από το 1865, ενώ μέχρι τον Δεκέμβριο του 1868 είχαν εισπραχθεί 58.448 δρχ., από τις οποίες μόνο 19.600 απορροφήθηκαν στα έργα (Μ. Συναρέλλη, *ό.π.*, σ. 196).

²²³ Α. Βερναρδάκη, *ό.π.*, σ. 219.

²²⁴ Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 51· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 25.

²²⁵ Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 8.

πορθμού.²²⁶ Επίσης, για τη διευκόλυνση της ναυσιπλοΐας ιδρύθηκε το 1870 φάρος «ΣΤ' τάξεως φωτός έρυθροῦ σταθεροῦ επί τετραγώνου λιθόκτιστου οίκισκου [...] μεταρρυθμισθείς τῷ 1879».²²⁷

Τα πλεονεκτήματα του λιμανιού, καθώς και η σημασία του για το σύστημα της θαλάσσιας διακίνησης στην ευρύτερη περιοχή επισημάνθηκαν αρκετά νωρίς από περιηγητές και γεωγράφους: ασφαλές,²²⁸ ευρύχωρο,²²⁹ με δυνατότητες οχύρωσης²³⁰ και σε επίκαιρη θέση (επάνω σε θαλάσσια αρτηρία) θεωρήθηκε ως το πλέον κατάλληλο για την ίδρυση του ναυστάθμου του ελληνικού πολεμικού στόλου.²³¹ Πράγματι, από το 1828 μέχρι το 1878, οπότε και μεταφέρθηκε στη Σαλαμίνα, ο Πόρος φιλοξενούσε τις εγκαταστάσεις του πολεμικού ναυστάθμου, με προφανείς θετικές επιπτώσεις στον δημογραφικό τομέα, στην οικονομία και την κοινωνική εν γένει ζωή του νησιού.²³²

²²⁶ Τα νερά στα τριζηνιακά παράλια ήταν ρηχά, με αποτέλεσμα να αδυνατούν τα μεγάλα πλοία να προσεγγίσουν στην ακτή (R. Chandler, *ό.π.*, σ. 263· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 268· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 138).

²²⁷ Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 473. Ο Α. Βερναρδάκης αναφέρει ότι ο φάρος του Πόρου ανηγέρθη το 1873 και ότι ανήκε στην Δ' τάξη (*ό.π.*, σ. 223). Βλ. επίσης Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 27, 40· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 138· Πανελλήνιος Σύντροφος, σ. 508.

²²⁸ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 200· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 9· ο ίδιος, «Καταγραφή του Μορέως (1811 Ιανουαρίου 10)», *Εστία Εικονογραφημένη*, Ιαν.-Ιούν. 1891, σ. 317 (αναδημοσιεύτηκε στην *Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά*, τόμ. 6, 1962, σ. 320)· ΥΓΠΝ, *ό.π.*, σ. 181· J.-N. Bellin, *ό.π.*, σ. 221-222 και χάρτη υπ' αριθμόν 45· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 105· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 63· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 307· J. H. Tuckey, *Maritime geography and statistics or a description of the ocean and its coasts, maritime commerce, navigation etc.*, τόμ. 2, Λονδίνο 1815, σ. 272· W. M. Leake, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 442· J. B. Lechevalier, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 167· Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 76· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 13· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 373· L. Lacroix, *ό.π.*, σ. 522· J. Norie, *ό.π.*, σ. 215.

²²⁹ Αντ. Μηλιαράκης, *Γεωγραφία*, σ. 177· ΥΓΠΝ, *ό.π.*, σ. 181· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 105· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64· W. M. Leake, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 442· M. Raybaud, *ό.π.*, σ. 61· J. Hartley, *ό.π.*, σ. 323· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 373· Ad. Joanne - Ém. Isambert, *Itinéraire descriptif, historique et archéologique de l' Orient*, Παρίσι 1861, σ. 236· Κ. Ντόκος, «Breve descrittione», σ. 128-129.

²³⁰ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 204· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 307-308· Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα*, σ. 74. Για το φρούριο Έιντεκ, το οποίο είχε θεμελιωθεί σε ακατοίκητη νησίδα στην είσοδο του ανατολικού στομιού και αποτελούσε σημαντικό εξάρτημα του οχυρωματικού συστήματος του ναυστάθμου βλ. Γ. Γκίκα, «Το Μπούρτζι του Πόρου. Το επίκεντρο μιας εθνικής τραγωδίας», *Κάστρα-ταξίδια στην Ελλάδα του θρύλου και της πραγματικότητας*, τόμ. 5, Αθήνα 1995, σ. 194-205.

²³¹ Δεν έλλειψαν, βέβαια, και διαφορετικές προτάσεις. Έτσι, τον Ιούλιο του 1827, ο Gosse πρότεινε στον Λόρδο Cochrane τη μεταφορά του πολεμικού ναυστάθμου από τον Πόρο στην Πάρο (Δ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Το γαλλικό ενδιαφέρον*, σ. 42-43).

²³² Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 199, 203· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 9, 14-19, 25· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 11, 22, 28· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 105· Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 356-357· Νικ. Τσαπράζη, *ό.π.*, γενικώς· Ι. Ρούσκας, *Πόρος. Ναύσταθμος και εκπαιδευτήριο του Πολεμικού Ναυτικού*, έκδ. Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, Αθήνα 1989· ο ίδιος, «Οι Πολεμικοί Ναύσταθοι», *Επτά Ημέρες, Το Πολεμικό Ναυτικό*, εφ. *Καθημερινή* (7/7/1996), σ. 31· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 73-81· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 74, 85· Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 27-28· Κ. Φρεαρίτης, *ό.π.*, σ. 376· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 282, 283· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 36.

Παράλληλα με τη γεωργία και συμπληρωματικά ως προς αυτήν αναπτύχθηκε, από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα και μετά, η εμποροναυτιλιακή δραστηριότητα.²³³ Η νέα εξέλιξη αποτυπώνεται μεταξύ άλλων και στο φορολογικό καθεστώς του νησιού: μέχρι τα τέλη του 18^{ου} αιώνα κυριαρχούσαν οι επί της παραγωγής και οι προσωπικοί φόροι²³⁴ (κεφαλικός φόρος,²³⁵ δεκάτη,²³⁶ τελωνειακοί δασμοί).²³⁷ εν συνεχεία, όμως, καθιερώθηκαν τα μελαχικά, τα οποία αποτέλεσαν εφεξής τη σημαντικότερη οικονομική επιβάρυνση για την κοινότητα.²³⁸ Η ευνοϊκή ευρωπαϊκή πολιτική συγκυρία,²³⁹ η διαθεσιμότητα επενδύσιμων κεφαλαίων²⁴⁰ και τα γεωγραφικά

²³³ Η ναυτιλία του Πόρου όμως δεν γνώρισε ανάπτυξη ανάλογη της υδραϊκής και σπετσιωτικής λόγω της παράλληλης ενασχόλησης των κατοίκων της με τη γεωργία (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 198· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 254). Ο Κ. Φρεαρίτης γράφει επί του θέματος: «οί κάτοικοι τοῦ Πόρου εἶναι συνάμα ναῦται καί γεωργοί, καί αὕτη δυστυχῶς ἡ ἀμφιβιότης αὐτῶν, πολύ συνετέλεσεν εἰς τήν ὑποδεεστέραν αὐτῶν κοινωνικήν θέσιν ἀπέναντι τῶν [...] Ὑδραίων» (*ό.π.*, σ. 374).

²³⁴ M. Collignon, «Le consul Jean Giraud et sa relation de l' Attique au XVIIe siècle», *Mémoires de l' Académie des Inscriptions et Belles-lettres*, τόμ. 39, Παρίσι 1914, σ. 387, 391· J. Spon – G. Wheler, *Voyage d' Italie, de Dalmatie, de Grece et du Levant, fait aux années 1675 et 1676*, τόμ. 2, Χάγη 1724, σ. 153-154.

²³⁵ Ο κεφαλικός φόρος, cizye στα οθωμανικά, συχνά συγχέεται στις πηγές με το haraç. Βλ. σχετικά Η. Inalcik, *Η Οθωμανική αυτοκρατορία. Η κλασική εποχή, 1300-1600*, Αθήνα 1995, σ. 23, 378, 413· Μιχ. Σακελλαρίου, *Η Πελοπόννησος κατά την δευτέραν Τουρκοκρατίαν (1715-1821)*, Αθήνα 1939, ανατύπ. Ερμής, Αθήνα 1978, σ. 54-59· Δ. Τσοποτός, *Γη και γεωργοί της Θεσσαλίας κατά την Τουρκοκρατίαν*, Αθήνα 1983, σ. 115-116· Ν. Σβορώνος, *Το εμπόριο της Θεσσαλονίκης τον 18^ο αιώνα*, Αθήνα 1996, σ. 59-60· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 15, 17-18, 50· Αν. Κυρκίνη-Κούτουλα, *Η οθωμανική διοίκηση στην Ελλάδα. Η περίπτωση της Πελοποννήσου, 1715-1821*, Αθήνα 1996, σ. 34-40· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 75, 76-77· Ν. Σαρρής, *Οσμανική πραγματικότητα. Συστημική παρά-θεση δομών και λειτουργιών*, τόμ. 2: *η δοσιματική διοίκηση*, Αθήνα 1990, σ. 163-172· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 2, σ. 34.

²³⁶ Για τη δεκάτη (öşur) βλ. Μιχ. Σακελλαρίου, *ό.π.*, σ. 60-62· Δ. Τσοποτός, *ό.π.*, σ. 116-118· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 19· Αν. Κυρκίνη-Κούτουλα, *ό.π.*, σ. 33-34, 40-44· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 74· Ν. Σαρρής, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 161-163· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 2, σ. 32.

²³⁷ Μιχ. Σακελλαρίου, *ό.π.*, σ. 67-68· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 24· Αν. Κυρκίνη-Κούτουλα, *ό.π.*, σ. 52-54· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 74, 77-78· Ν. Σαρρής, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 176-178.

²³⁸ Τα μελαχικά συνίσταντο στην ετήσια υποχρέωση ορισμένων νησιωτικών κοινοτήτων να αποστέλλουν αριθμό ναυτών για την επάνδρωση του οθωμανικού στόλου (Β. Σφυρόερας, *Τα ελληνικά πληρώματα του τουρκικού στόλου*, Αθήναι 1968, γενικώς). Στον Πόρο τα μελαχικά καθιερώθηκαν στα τέλη του 18^{ου} αιώνα (Παράρτημα ΙΙΙ.3), ο αριθμός, όμως, των ναυτολογουμένων και το συνολικό ύψος του συγκεκριμένου φόρου δεν ήταν σταθερά, καθώς εξαρτώνταν από τις εκάστοτε πολιτικές συγκυρίες αλλά και τον βαθμό επιρροής της κοινότητας στην κεντρική εξουσία (Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 74· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 19-22). Ενδεικτικά σημειώνουμε ότι το 1807 το νησί αναγκάστηκε να αποστείλει σαράντα ναύτες (ΑΚΥ, τόμ. 3: *1807-1809*, εν Πειραιεί 1922, σ. 5· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 20· Β. Σφυρόερας, *ό.π.*, σ. 86), το 1808 οκτώ (ΑΚΥ, τόμ. 3, σ. 170-171· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 20) και το 1809 σαράντα (ΑΚΥ, τόμ. 3, σ. 474-475· Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 20). Βλ. και Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *ό.π.*, σ. 2-21.

²³⁹ Ν. Σβορώνος, «Οι Έλληνες ναυτικοί στην υπηρεσία της πρώτης γαλλικής δημοκρατίας», *Ανάλεκτα νεοελληνικής ιστορίας και ιστοριογραφίας*, Αθήνα 1995, σ. 199-218· Σπ. Ασδραχάς, «Η ελληνική οικονομία στον ΙΗ' αιώνα», σ. 63-64· Β. Κρεμμυδάς, *Ελληνική Ναυτιλία 1776-1835*, τόμ. 1: *Όψεις της μεσογειακής ναυσιπλοΐας*, Αθήνα 1985, σ. 21-25· ο ίδιος, *Εισαγωγή*, σ. 24-27· Τζ. Χαρλαύτη, *ό.π.*, σ. 81-82· Γ. Λεονταρίτης, *ό.π.*, σ. 34-35, 44,

πλεονεκτήματα της περιοχής, μεταξύ αυτών δε και η πλούσια εγχώρια αγροτική παραγωγή, συνέβαλαν καθοριστικά στην ανάπτυξη της τοπικής ναυτιλίας.

Στον πίνακα 3 αποθησαυρίζονται πληροφορίες σχετικές με το ναυτιλιακό δυναμικό του νησιού, οι οποίες καλύπτουν ολόκληρο τον 19^ο αιώνα. Ωστόσο, τα εμπειροχόμενα μεγέθη, χαρακτηριζόμενα από υψηλό βαθμό αναξιοπιστίας, δύνανται απλώς να υποδείξουν γενικές τάσεις και όχι πραγματικές αυξομειώσεις του μεγέθους ή της συνολικής χωρητικότητας του ποριώτικου ναυτικού. Για την ορθή ανάγνωση του πίνακα υπογραμμίζουμε, τέλος, ότι το όριο ανάμεσα στις δύο κλάσεις πλοίων δεν παρέμεινε καθόλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα σταθερό: αρχικά, το 1828, ανερχόταν σε δεκαπέντε τόνους,²⁴¹ για να αυξηθεί το 1833 σε τριάντα²⁴² και το 1858 σε εξήντα.²⁴³

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Εξέλιξη του ποριώτικου στόλου (19^{ος} αιώνας)

Έτη	Κλάση	Αριθμ.	Χωρ/τα	μ. ό.	Άνδρες	Κανόνια
1804 ²⁴⁴		16				
1807-1808 ²⁴⁵	300 τόνων:	4	1.200,0	300,0	60	12
	200 τόνων:	6	1.200,0	200,0	50	10
1815 ²⁴⁶		4	600,0	150,0	180	24
1821 ²⁴⁷	A' κλάση:	22	228,0	10,4		
	B' κλάση:	9	580,0	64,4		
1821 ²⁴⁸			500,0			

52-57· Γ. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους, 1830-1920*, τόμ. 1, Αθήνα ⁵2009, σ. 84-91, 99-101· Β. Παναγιωτόπουλος, «Ο οικονομικός χώρος των Ελλήνων στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας», *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα*, Αθήνα 2003, σ. 45-46· Τ. Στοϊανovich, «Ο κατακτητής ορθόδοξος Βαλκάνιος έμπορος», *Η οικονομική δομή*, σ. 309· Κ. Αλεξανδρής, *Η αναβίωση της θαλασσίας μας δυνάμεως κατά την τουρκοκρατίαν*, Αθήναι 1960, σ. 133-148, 182-216, 256-302· Ε. Hobsbawm, *Η εποχή των επαναστάσεων, 1789-1848*, Αθήνα ³1997, σ. 43-44· Δ. Σιάτρας, *Ο κοινοτικός πολιτισμός της τουρκοκρατούμενης νησιωτικής Ελλάδας, χ.τ.έ.* 2007, σ. 44-46· Β. Φίλιας, *ό.π.*, σ. 39· Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *ό.π.*, σ. 27.

²⁴⁰ Για επενδύσεις ξένων κεφαλαίων στην ποριώτικη ναυτιλία βλ. ΑΚΥ, τόμ. 4: *1810-1812*, εν Πειραιεί 1923, σ. 263-264, 187 και τόμ. 5, σ. 434-435, 438, 439, 472, 494. Για την πειρατεία ως μέσο πρωταρχικής συσσώρευσης κεφαλαίου βλ. Γ. Λεονταρίτης, *ό.π.*, σ. 18-22, 28, 35-36· Τ. Στοϊανovich, *ό.π.*, σ. 308· Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 85, 89· Σπ. Ασδραχάς, «Πραγματικότητες από τον ελληνικό ΙΗ' αιώνα», *Ελληνική κοινωνία και οικονομία*, σ. 174· Β. Κρεμμυδάς, *Εισαγωγή*, σ. 118· Ν. Τοδορον, *Η βαλκανική πόλη*, τόμ. 2, σ. 289· Δ. Σιάτρας, *ό.π.*, σ. 43-44· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 30. Γράφει σχετικά ο C. Cipolla: «οι λεηλασίες και οι ληστείες ενόπλων συμμοριών εναλλακτικά βοηθούσαν στο σχηματισμό περιουσιών και την επανατοποθέτηση τους σε κυκλοφορία» (*ό.π.*, σ. 66).

²⁴¹ ΓΕΕ 1828, αρ. 16, 3 Μαρτίου.

²⁴² Μ. Συναρέλλη, *ό.π.*, σ. 115.

²⁴³ *Αυτ* Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 114.

²⁴⁴ F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 295.

²⁴⁵ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 71, 94-95· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 310.

²⁴⁶ F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 294-295· Α. Βερναρδάκης, *ό.π.*, σ. 211· Κ. Παπαθανασόπουλος, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία (1833-1856). Εξέλιξη και αναπροσαρμογή*, Αθήνα ²2001, σ. 37.

²⁴⁷ ΑΚΥ, τόμ. 16: *1708-1854*, εν Πειραιεί 1932, σ. 187· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 68· Ι. Λυκούρη, *Η διοίκηση*, σ. 44· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 58· Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *ό.π.*, σ. 26· Π. Ευαγγέλου, *Πειραιϊκό Αρχείο*, τόμ. 3, Πειραιάς 1986, σ. 303.

1827 ²⁴⁹		100				
1833 ²⁵⁰	A' κλάση:	102	615,0	6,0		
	B' κλάση:	2	91,1	45,5		
1834 ²⁵¹	B' κλάση:	165				
1840 ²⁵²	A' κλάση:	154	710,0	4,6	1.600 ²⁵³	
	B' κλάση:	2	80,0	40,0		
1852 ²⁵⁴			2.604,0			
1853 ²⁵⁵		178	1.848,0	10,4		
1855 ²⁵⁶	A' κλάση:	203	2.000,0	9,8		
	B' κλάση:	11	1.228,0	111,6		
1864 ²⁵⁷		303	3.868,0	12,8	1.150	
1875 ²⁵⁸	A' κλάση:	193	1.509,0	7,8		
	B' κλάση:	9	1.886,0	209,5		
1886 ²⁵⁹	μικρά και μεγάλα: σπογγαλιευτικά:	50 1				
1887 ²⁶⁰		104	1.324	12,7		
1888 ²⁶¹	άνω των 30 τόν.	12	1.919,7	160,0		

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα ανωτέρω δεδομένα, ο Πόρος διέθετε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα δέκα καράβια άνω των 150 τόνων (τέσσερα κατά τον Rouqueville), τα οποία ήταν καλά επανδρωμένα και εξοπλισμένα με κανόνια για την αντιμετώπιση των πειρατών.²⁶² Παράλληλα, όμως, υπήρχε και ένας

²⁴⁸ «Περί του εμπορικού ναυτικού της Ελλάδος. Άρθρον πρώτον», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ε', φ. 97 (1 Απρ. 1854), σ. 10· Κ. Παπαθανασόπουλος, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία*, σ. 28.

²⁴⁹ G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 13: «Close to the town were about a hundred Greek merchant vessels, belonging to the principal individuals in the place».

²⁵⁰ ΑΚΥ, τόμ. 16, σ. 187· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 68· Π. Ευαγγέλου, *ό.π.*, σ. 303.

²⁵¹ Διονυσίου Πύρρου του Θετταλού, *ό.π.*, σ. 215.

²⁵² Fr. Strong, *Greece as a kingdom; or a statistical description of that country, from the arrival of King Otho, in 1833, down to the present time. Drawn up from official documents and other authentic sources*, Λονδίνο 1842, σ. 159.

²⁵³ Από αυτούς οι 400 αναφέρονται ως «employed» και οι υπόλοιποι ως «not employed».

²⁵⁴ «Περί του εμπορικού ναυτικού», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ε', φ. 97 (1 Απρ. 1854), σ. 11.

²⁵⁵ «Εμπορικόν ναυτικόν της Ελλάδος», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ε', φ. 103 (1 Ιουλ. 1854), σ. 161 και φ. 104 (15 Ιουλ. 1854), σ. 192· Κ. Παπαθανασόπουλος, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία*, σ. 77.

²⁵⁶ «Εμπορικόν Ναυτικόν της Ελλάδος εν έτει 1855», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ζ', φ. 151 (1 Ιουλ. 1856), σ. 164· Κ. Παπαθανασόπουλος, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία*, σ. 78.

²⁵⁷ Α. Μανσόλα, *Πολιτειαγραφικαί πληροφορίες περί Ελλάδος*, εν Αθήναις 1867, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1980, σ. 200.

²⁵⁸ Α. Βερναρδάκης, *ό.π.*, σ. 231.

²⁵⁹ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 203.

²⁶⁰ Χ. Μακρίδου, *ό.π.*, σ. 221, 511.

²⁶¹ *Πανελλήνιος Σύντροφος*, σ. 339.

²⁶² Βλ. τις ακόλουθες ενδεικτικές περιπτώσεις: τον Ιανουάριο του 1794 ο Γιάννης του Γεωργάκη Ποριώτης, καπετάνιος του καϊκιού «*Παναγία του Πόρου*», ιδιοκτησίας του Υδραίου Βασίλη Μπουντούρη, δέχτηκε επίθεση από κουρσάρους στη νήσο Πρώτη, πλησίον της Κορώνης (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 49-50, 51-53, 56). Την άνοιξη του 1812 Αλγερίνοι πειρατές κατέλαβαν, μεταξύ άλλων, το καράβι του Ποριώτη Μάνθου Γεωργίου Πιπίνου. Το πλήρωμα συνελήφθη και οδηγήθηκε στο Αλγέρι, όπου παρέμεινε για αρκετά χρόνια σε καθεστώς αιχμαλωσίας (ΑΚΥ, τόμ. 4, σ. 244, 246, 248-249 και τόμ. 5, σ. 71-72, 89-90, 99-100· Αντ.

διόλου ευκαταφρόνητος στόλος πλοίων μικρότερης χωρητικότητας (σακολέβες και σαΐτες),²⁶³ τα οποία ήταν επιφορτισμένα κυρίως με την εξαγωγή των εγχώριων αγροτικών προϊόντων. Η τοπική τους εμβέλεια ήταν σαφέστατα μικρότερη από την αντίστοιχη των караβιών της Β' κλάσης, τα οποία εκτελούσαν εμπορικά ταξίδια μεγάλων αποστάσεων.²⁶⁴

Στις παραμονές της Επανάστασης του 1821 η τοπική ναυτιλία αριθμούσε 31 ιστιοφόρα, 22 πρώτης τάξεως και 9 δεύτερης, με μέση χωρητικότητα 10,4 και 64,4 τόνους αντίστοιχα. Για την πρώτη μετεπαναστατική περίοδο τα δεδομένα του πίνακα περιγράφουν με σαφήνεια την προοδευτική αύξηση της δυναμικότητας της ποριώτικης ναυτιλίας, η οποία το 1863 άγγιξε το ανώτατο επίπεδο ανάπτυξής της, υπερβαίνοντας τον αριθμό των τριακοσίων πλοίων.²⁶⁵ Η μετεπαναστατική ναυτιλία του Πόρου διατηρεί, όμως, τα προεπαναστατικά χαρακτηριστικά της: λιγοστά πλοία μεγάλης χωρητικότητας και πολυάριθμα μικρότερης. Η εισαγωγή του ατμού στις θαλάσσιες μεταφορές, η οποία έγινε ιδιαίτερως αισθητή από την δεκαετία του 1880, υπονόμεισε τη δραστηριότητα των ιστιοφόρων, οδηγώντας τα σε σταδιακή παρακμή.²⁶⁶ Έτσι, το 1886, σύμφωνα με τον Αντώνιο Μηλιαράκη, ο Πόρος δε διέθετε παρά πενήντα συνολικά σκάφη.

Αξίζει στο σημείο αυτό να υπογραμμιστεί ότι ανάμεσα στους δύο τομείς της οικονομίας, αγροτικό και ναυτιλιακό, δεν υπήρχαν σαφείς διαχωριστικές

Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 143-151). Το 1814 πειρατές κατέλαβαν άλλο ποριώτικο πλοίο. Εν συνεχεία ζήτησαν από τον καπετάνιο του λύτρα για την απελευθέρωση των υπολοίπων μελών του πληρώματος (ΑΚΥ, τόμ. 6: *1818-1821*, εν Πειραιεί 1925, σ. 180-183, 187-189).

²⁶³ Ανώνυμος, «Quelques notices sur divers points de la Morée et quelques-unes des îles sur l' Archipel grec, recueillies par un officier de la marine, pendant la station qu' il a faite dans ces parages en 1827», *Annales maritimes et coloniales par M. Bajot*, 2e partie, τόμ. 2, Παρίσι 1828, σ. 650. Για τους τύπους πλοίων που αναφέρονται στη μελέτη μπορεί κανείς να συμβουλευθεί τα κάτωθι έργα: Κ. Δαμιανίδης, *Ελληνική παραδοσιακή ναυπηγική*, Αθήνα 1998, σ. 41-98· Γ. Κατσοβίλλη, *Περί εξαρτισμού των πλοίων*, εν Σύρω ²1919, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995· Ηλ. Γαλέττας- Μ. Μπουζουμπάρδη, *Σπέτσες. Ιστορία-Λαογραφία*, τόμ. 2, Πειραιάς 2004, σ. 118-141, όπου πλούσια εικονογράφηση· Β. Κρεμμυδάς, *Το εμπόριο της Πελοποννήσου*, σ. 249-253.

²⁶⁴ Βλ. ενδεικτικά το ταξίδι της φορτωμένης με λεμόνια σκούνας του Γιάννη Δημητρίου Πασχάλη στην Κωνσταντινούπολη το 1817 (ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 388), της πολάκας του Μάνθου Γεωργίου Πιπίνη στην Ισπανία, το 1814, για να πουλήσει σιτάρι (ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 439) αλλά και του πλοίου του Παύλου Νικολοκούβαρου στην Κέρκυρα, το 1816, φορτωμένου με το αυτό προϊόν (ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 472). Επίσης, γνωρίζουμε ότι οι οθωμανικές αρχές με άδειά τους επέτρεπαν στα υδραϊκά, σπετσιώτικα, ψαριανά και ποριώτικα καράβια να εισέρχονται στη Μαύρη Θάλασσα για να φορτώνουν σιτάρι (ΑΚΥ, τόμ. 2, σ. 6, 7, 12, 24, 28-29, 37, 97-98, 101, 102-103, 106, 107 και τόμ. 1, σ. 2, 29, 31, 37-38). Βλ. και Ανώνυμος, «Quelques notices», σ. 650.

²⁶⁵ Για την μετεπαναστατική τάση μείωσης της χωρητικότητας των караβιών βλ. Μ. Συναρέλλη, *ό.π.*, σ. 117-130.

²⁶⁶ Τζ. Χαρχαυτή, *ό.π.*, σ. 120-126, 214-216, 235-266· Β. Καρδάσης, *Από του ιστίου εις τον ατμόν. Ελληνική εμπορική ναυτιλία (1858-1914)*, Αθήνα 1993· Κ. Παπαθανασόπουλος, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία*, σ. 99 κ.ε.· ο ίδιος, «Η εμπορική ναυτιλία: από το ιστίο στον ατμό», Δ. Τσαούσης (επιμ.), *Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19ου αιώνα*, Αθήνα ²1998, σ. 73-105· Κ. Παπαθανασόπουλος – [Β. Καρδάσης], «Ευρωπαϊκή ατμοπλοία και συριανό εμπόριο (1833-1853)», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 2, τχ. 3 (Μάιος 1985), σ. 125-148· Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα 1994, σ. 90, 100· Γ. Λεονταρίτης, *ό.π.*, σ. 62-65· D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 210-213· Αν. Ορλάνδου, *Περί της νήσου Πέτσας*, σ. 40-49.

γραμμές, καθώς οι απασχολούμενοι στον δεύτερο μεταπηδούσαν εποχιακά στον πρώτο και αντιστρόφως. Αυτό αποτέλεσε, τουλάχιστον σε μια αρχική φάση, σημαντικό πλεονέκτημα για τον εντόπιο πληθυσμό, καθώς ο πρωτογενής τομέας απορρόφησε τους κραδασμούς, που προκάλεσε η κρίση της εμπορικής ναυτιλίας μετά την επικράτηση του ατμού. Έτσι, όταν μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα οι κάτοικοι της Ύδρας, των Σπετσών, του Κρανιδίου και της Αίγινας στράφηκαν μαζικά προς τη σπογγαλιεία, οι Ποριώτες δεν διέθεταν παρά μόνο ένα σπογγαλιευτικό σκάφος.²⁶⁷

Απόλυτα συνυφασμένη με την οικονομία της θάλασσας ήταν, εννοείται, και η ναυπηγική.²⁶⁸ Η ένταση της εμποροναυτιλιακής δραστηριότητας μετά τη συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζή αποτέλεσε ευνοϊκό παράγοντα για την ίδρυση τοπικού ιδιωτικού ταρσανά, η λειτουργία του οποίου βέβαια προϋπέθετε την ύπαρξη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού (καλαφατών, караβομαραγκών, σιδηρουργών και λεπτουργών). Ναυπηγικές εγκαταστάσεις εντοπιζόνταν κοντά στη θέση Σταυρός, πίσω από το λοιμοκαθακτήριο, όπου κατασκευάζονταν και επιδιορθώνονταν μικρής χωρητικότητας πλοία, κάτω των 100 τόνων, κυρίως σακολέβες και σαΐτες.²⁶⁹ Σύμφωνα με τον Jassaud (1808), όσα μεγάλα πλοία διέθετε το νησί κατά την περίοδο αυτή, είχαν αγοραστεί από τα γειτονικά ναυπηγεία των Σπετσών και της Ύδρας.²⁷⁰

Δύο προεπαναστατικά έγγραφα εμπλουτίζουν τις γνώσεις μας για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Στο πρώτο επισημαίνεται η υποχρέωση των κοινοτήτων Ύδρας, Σπετσών και Πόρου να αποστέλλουν στα κρατικά οθωμανικά ναυπηγεία της Κωνσταντινούπολης τεχνίτες, τη μισθοτροφοδοσία των οποίων ανελάμβαναν οι ίδιες.²⁷¹ Έτσι, το 1803 εργάζονταν εκεί συνολικά 40 τεχνίτες και από τα τρία νησιά. Το δεύτερο έγγραφο αναφέρεται στην άφιξη στον Πόρο το 1817 του σερασκέρμπεη για να επιστατήσει τις εργασίες ναυπήγησης μιας γαλιότας. Ανήσυχη η κοινότητα μετακαλεί στο νησί Ποριώτες τεχνίτες απασχολούμενους στα ναυπηγεία της Ύδρας, επικεφαλής των οποίων φέρεται κάποιος μαστρο-Αναγνώστης.²⁷² Πιθανότατα, όμως, οι συγκεκριμένες

²⁶⁷ Α. Βερναρδάκη, *ό.π.*, σ. 42-43· Δ. Σφαέλλος, *ό.π.*, σ. 31, 37-48· Ι. Λυκούρη, «Η σπογγαλιεία ως πλουτοπαραγωγικός παράγων», *Κήρυξ της Αιγίνης*, φ. 1 (Φεβρ. 1947), σ. 9-11 και φ. 2 (Μάρτ. 1947), σ. 5-7· ο ίδιος, «Η κρίση της σπογγαλιείας», *Κήρυξ της Αιγίνης*, φ. 9 (Οκτ. 1947), σ. 19· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 95-96· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρα*, σ. 11-24.

²⁶⁸ Για τη ναυπηγική δραστηριότητα στον ελληνικό χώρο βλ. Αικ. Μπεκιάρογλου-Εξαδακτύλου, *Οθωμανικά ναυπηγεία στον παραδοσιακό ελληνικό χώρο*, Αθήνα 2002· Κ. Δαμιανίδης, *ό.π.*: ο ίδιος, «Η ναυπηγική τέχνη κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ. 97 (Δεκ. 2005), σ. 8-13· Β. Κρεμμυδάς, *Εισαγωγή*, σ. 137-143· ο ίδιος, *Ελληνική ναυτιλία 1776-1835*, τόμ. 2: *οι μηχανισμοί*, Αθήνα 1986, σ. 17-35· ο ίδιος, «Κόστος παραγωγής και απόδοση: επενδύσεις στα καράβια κατά το πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα», *Διπλό ταξίδι*, σ. 275-294· Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 257-258· Γ. Κατσοβίλλη, *ό.π.*: Γ. Σταματίου, *Η ξυλοναυπηγική τέχνη των Σπετσών (Από τις απαρχές ως τις μέρες μας)*, Αθήνα 2002· Ηλ. Γαλέττας-Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 54-117, όπου άφθονο εικονογραφικό υλικό· Ν. Σαρρής, *Οσμανική πραγματικότητα. Συστηματική παρά-θεση δομών και λειτουργιών*, τόμ. 1: *το δεσποτικό κράτος*, Αθήνα 1990, σ. 541-542, 544-546.

²⁶⁹ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64, 72. Βλ. και Κ. Δαμιανίδης, *Ελληνική Παραδοσιακή Ναυπηγική*, σ. 24, 30.

²⁷⁰ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 72.

²⁷¹ ΑΚΥ, τόμ. 2, σ. 85· Αικ. Μπεκιάρογλου-Εξαδακτύλου, *ό.π.*, σ. 146-147.

²⁷² ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 382· Αικ. Μπεκιάρογλου-Εξαδακτύλου, *ό.π.*, σ. 116.

επιβαρύνσεις δεν είχαν τακτικό χαρακτήρα αλλά εντάσσονταν στη λογική των φόρων *avariz*.²⁷³

Η ναυπηγική δραστηριότητα θα συνεχισθεί αμείωτη και μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Για τις περιόδους 1838-1840 και 1843-1858 διαθέτουμε μάλιστα και ποσοτικά στοιχεία για τον κύκλο εργασιών του τοπικού ναυπηγείου. Κατά το πρώτο διάστημα κατασκευάστηκαν δώδεκα εμπορικά πλοία κάτω των τριάντα τόνων και ένα μεγαλύτερο,²⁷⁴ ενώ κατά το δεύτερο 26 ιστιοφόρα, συνολικής χωρητικότητας 331 τόνων και δυναμικότητας 97 ναυτών, εκ των οποίων τα 21 ήταν κάτω και τα πέντε πάνω από 30 τόνους.²⁷⁵ Παράλληλα, στο νεώριο του πολεμικού ναυστάθμου ναυπηγήθηκαν μέσα σε μία εικοσαετία (1833-1853) τριάντα πλοία: ένδεκα κανονιοφόροι, τέσσερα κότερα, τρεις γολέτες, δύο κορβέτες, δύο ξύλινα ατμόπλοια κ.ά.²⁷⁶ Επίσης, στα μέσα του 19^{ου} αιώνα ο τοπικός ταρσανάς ανέλαβε την κατασκευή τριών βυθοκόρων, τα μηχανικά μέρη των οποίων θα αγοράζονταν από το Λονδίνο.²⁷⁷ Τέλος, κατά το ίδιο διάστημα δεν έλλειψαν και παραγγελίες πλοίων από γειτονικά ναυπηγεία. Μόνο από την Αίγινα αγοράστηκαν μεταξύ των ετών 1838-1850 δεκαπέντε πλοία, από τα οποία τα ένδεκα ήταν τρεχαντήρια και το ένα βρατσέρα.²⁷⁸

Η ενασχόληση, λοιπόν, των κατοίκων με το εμπόριο, τη ναυτιλία και υποτυπωδώς με τη ναυπηγική προσπόριζε στο νησί συμπληρωματικά εισοδήματα.

²⁷³ Για την κατηγορία των φόρων *avariz* βλ. Ν. Σαρρής, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 181-186· Αικ. Μπεκιάρογλου-Εξαδακτύλου, *ό.π.*, σ. 22.

²⁷⁴ Fr. Strong, *ό.π.*, σ. 149.

²⁷⁵ Ειδικότερα, δώδεκα τρεχαντήρια, πέντε βομβάρδες, μία βρατσέρα και οκτώ λέμβοι («Ναυπηγία εν Ελλάδι», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Θ', φ. 215, 1 Μαρτ. 1859, σ. 517-518· Κ. Παπαθανασόπουλος, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία*, σ. 96-97· Κ. Δαμιανίδης, *Ελληνική Παραδοσιακή Ναυπηγική*, σ. 27).

²⁷⁶ Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 78-79· Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 100, 264, 299· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 282. Βλ. και Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 307, όπου αναφορά στις ναυπηγικές εγκαταστάσεις του ναυστάθμου. Πρβλ. και μία προγενέστερη μαρτυρία του Κ. Μπαζίλι, σύμφωνα με την οποία η παρουσία του ρωσικού στόλου στο νησί κατά την περίοδο της Επανάστασης του 1821 ευνόησε την ανάπτυξη των ναυπηγικών εργασιών (*ό.π.*, σ. 76). Για τη ναυπηγική δραστηριότητα στο νησί κατά την επαναστατική περίοδο βλ. Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα*, σ. 62-63, όπου δημοσιεύεται και λογαριασμός εξόδων «εἰς διόρθωσιν τοῦ πλοίου Ἄρεως» (εξαγωγή σαβούρας, καλαφάτισμα, καρενάρισμα).

²⁷⁷ Μ. Συναρέλλη, *ό.π.*, σ. 198. Το καλοκαίρι του 1847 η Christiana Lüth τα είδε «μισοχωμένα στο βούρκο της θάλασσας» να σαπίζουν αχρησιμοποίητα (*Αρμενίζοντας*, σ. 100).

²⁷⁸ Γ. Κουλικούρδη, *Αίγινα I*, σ. 104-126.

6. Συμπεράσματα

Περατώνουμε το παρόν κεφάλαιο συνοψίζοντας σε αδρές γραμμές τα προλεχθέντα. Ο Πόρος, σχεδόν εφραπώμενος στα πελοποννησιακά παράλια, αποτελεί κατά μία έννοια απλή προέκταση τους, όχι μόνο από γεωγραφικής αλλά και από οικονομικής απόψεως. Από γεωγραφικής, εφόσον τα περάματα διασφάλιζαν τη συνεχή και απρόσκοπτη επικοινωνία μεταξύ των δύο εδαφικών οντοτήτων και από οικονομικής, καθώς τα αδιέξοδα που προέκυπταν από την ανεπάρκεια πλουτοπαραγωγικών πηγών στο νησί εκτονώνονταν στην αντίπερα ακτή. Ό,τι, λοιπόν, χώρισε, έστω ατελώς, η γεωγραφία επανένωσε η ανθρώπινη δραστηριότητα.

Ο μοναδικός και ομώνυμος οικισμός του Πόρου συμπήχθηκε από αλβανικούς πληθυσμούς στη χερσόνησο της Σφαιρίας, ακριβώς απέναντι από την τροιζηνιακή πεδιάδα, στο ανατολικό τμήμα της οποίας εντοπιζόνταν ως επί το πλείστον οι αγροτικές ιδιοκτησίες των κατοίκων. Εκεί πραγματοποιούνταν η παραγωγή φυσικών αξιών, μέσω της οποίας, βέβαια, αφενός μεν εξασφαλιζόταν η διατροφή του πληθυσμού και αφετέρου με την εμπορευματοποίηση των πλεονασμάτων εκπληρώνονταν οι φορολογικές του υποχρεώσεις απέναντι στην εκάστοτε εξουσία. Το δυτικό τμήμα της πεδιάδας ήταν διάστικτο από εύθραυστες αγροτικές οικιστικές συγκεντρώσεις, εκτεθειμένες στη μάστιγα της ελονοσίας. Για αμφότερα τα τμήματα της Τροιζηνίας, ανατολικό και δυτικό, τα οποία ήταν αποκομμένα από τις όμορες τους περιοχές εξαιτίας της δυσβατότητας του εδάφους και της κακής κατάστασης του οδικού δικτύου, ο Πόρος με το λιμάνι του αποτελούσε τη βασική πύλη επικοινωνίας με τον υπόλοιπο κόσμο αλλά και την πλησιέστερη αγορά. Σε αυτήν την τελευταία απευθύνονταν οι κάτοικοι της υπαίθρου για να ρευστοποιήσουν τμήμα της γεωργικής τους παραγωγής αλλά και για να προμηθευθούν εισαγόμενα προϊόντα. Ανάμεσα στον Πόρο και την Τροιζηνία, εξυφαίνεται, λοιπόν, ένα δίκτυο επικοινωνιών, οικονομικών και δημογραφικών σχέσεων αλλά και πολιτισμικών ανταλλαγών.

Κύρια χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας ήταν επιγραμματικά η ελλειμματική παραγωγή σιτηρών, η ύπαρξη συμπληρωματικών καλλιεργειών, ορισμένες δε εξ αυτών εξαγωγίμες (λεμόνια και λάδι) και η οικόσιπη κτηνοτροφία. Εκ παραλλήλου και σε συνάφεια με την πλούσια γεωργική παραγωγή, άρχισε να διογκούται, κυρίως μετά το 1770, και η οικονομία της θάλασσας (εμπόριο, ναυτιλία και ναυπηγική). Μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα διαπιστώνονται, όμως, σημαντικές ρηγματώσεις στις οικονομικές δομές, οι οποίες πυροδότησαν δημογραφικές ανακατατάξεις, ζήτημα το οποίο θα μας απασχολήσει σε άλλο σημείο της μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΟΙ ΠΗΓΕΣ

Στο παρόν κεφάλαιο κρίθηκε σκόπιμο να παρουσιαστεί σε αδρές γραμμές το πραγματολογικό υλικό που αποθησαυρίστηκε και αξιοποιήθηκε για τη σύνταξη της μελέτης, δεδομένου ότι αυτό καθόρισε όχι μόνο το χρονικό της ανάπτυξη αλλά και τη δομή, το περιεχόμενο και την προβληματική της. Ο κύριος όγκος των πρωτογενών πηγών, αποτελούμενος από πληθυσμιακές απογραφές, δημοτολόγια και βιβλία θανόντων, καλύπτει ολόκληρο τον 19^ο αιώνα, εποχή κατά την οποία εισάγεται στην Ελλάδα και αναπτύσσεται η στατιστική έρευνα. Στη συνέχεια επιχειρείται η περιγραφή των διαθέσιμων τεκμηρίων, η διερεύνηση του βαθμού αξιοπιστίας τους, η μελέτη των διαδικασιών παραγωγής τους και άλλα συναφή ζητήματα.

Για το δημογραφικό ανάστημα του Πόρου και των οικισμών της τριζηνιακής πεδιάδας κατά την προεπαναστατική περίοδο διαθέτουμε δύο πηγές, την περιηγητική γραμματεία και τη βενετική απογραφή της Πελοποννήσου του 1700. Τα ποιοτικά και ποσοτικά πληθυσμιακά δεδομένα των περιηγητικών κειμένων, προερχόμενα συνήθως από προσωπική αυτοψία στο χώρο, ενίοτε όμως και εξ αντιγραφής, μολονότι χαρακτηρίζονται από μικρό βαθμό αξιοπιστίας²⁷⁹ και είναι άνισα κατανομημένα στον χρόνο, αποδεικνύονται ιδιαίτερος χρήσιμα, διότι δύνανται να αποδεσμεύσουν ένα σχήμα για την πληθυσμιακή εξέλιξη των υπό έρευνα οικισμών στη μακρά διάρκεια και μάλιστα για μία περίοδο φτώχης σε άλλου τύπου πηγές. Η βενετική απογραφή, από την άλλη μεριά, δημοσιευμένη εξ ολοκλήρου από τον Β. Παναγιωτόπουλο, περιλαμβάνει στοιχεία για το συνολικό μέγεθος, την κατά φύλο κατανομή και ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού των κάτωθι συγκεντρώσεων της Τριζηνίας: Porto Porro, Apathia, Licoparti, Cattara, Passa, Damalla και Valario.²⁸⁰ Για τη μελέτη μάλιστα του οικιστικού της δικτύου αξιοποιείται πρόσθετο δημοσιευμένο βενετικό υλικό.²⁸¹

²⁷⁹ Για τον χαμηλό βαθμό αξιοπιστίας των περιηγητικών κειμένων όσον αφορά στα αριθμητικά τους μεγέθη βλ. Β. Παναγιωτόπουλος, «Δημογραφικές εξελίξεις», ΙΕΕ, τόμ. 11, Αθήνα 1975, σ. 152-153· ο ίδιος, «Προβλήματα δημογραφίας και γεωγραφίας του ελληνικού χώρου», *Τετράδια Εργασίας*, τχ. 7 (1984), σ. 13-14· Δημ. Δημητρόπουλος, «Ιστοριογραφικές χρήσεις των προ-στατιστικών μαρτυριών για τον πληθυσμό», *Πρακτικά Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας: Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, τόμ. 2, Αθήνα 2004, σ. 59-76· ο ίδιος, *Μαρτυρίες για τον πληθυσμό των νησιών του Αιγαίου, 15ος-αρχές 19ου αιώνα*, Αθήνα 2004, σ. 15-24· Δ. Ανωγιάτης-Πελέ, «Δημογραφικές πληροφορίες για την Ελλάδα από περιηγητές (1800-1821)», *Μνήμων*, τόμ. 10 (1985), σ. 1-16· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 27· Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 103· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 22-23. Για τα περιηγητικά κείμενα ως πηγές της οθωμανικής ιστορίας βλ. επίσης Σ. Φαροχί, *Προσεγγίζοντας την Οθωμανική Ιστορία. Εισαγωγή στις πηγές*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 165-210.

²⁸⁰ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 144-145, 231-289· ο ίδιος, «Η βενετική απογραφή της Πελοποννήσου του 1700», *Πρακτικά του Α' Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών (Σπάρτη, 7-14 Σεπτ. 1975)*, τόμ. 3, Αθήνα 1976, σ. 203-216.

²⁸¹ Κ. Ντόκος, «Breve descrittione», σ. 101-130· Μιχ. Κορδώσης, *ό.π.*, σ. 395-398, ιδίως σ. 397, όπου κατάλογος οικισμών από το Αρχείο Nani. Για μια συνοπτική έκθεση των

Ήδη από τα πρώτα έτη της Επανάστασης του 1821 ανέκυψε το ζήτημα της συλλογής, επεξεργασίας και διαχείρισης στατιστικών δεδομένων για τον πληθυσμό των εξεγερμένων περιοχών, το παραχθέν, όμως, έργο υπήρξε τελικά πενιχρό.²⁸² Στην περίοδο αυτή ανήκει δημοσίευτο τεκμήριο, το οποίο εντοπίστηκε στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, με τίτλο «*Καταμέτρησις τῶν χωρίων ἀπὸ Ἐπιδαύρου μέχρι Ἀπάθειας*». Φέρει τη χρονολογική ένδειξη 2 Σεπτεμβρίου 1827 και υπογράφεται από τους Παναγιώτη Τζολακόπουλο, Αναγνώστη Λογοθέτου και Ν. Λουριώτη, μέλη επιτροπής, που διορίστηκαν από τις Γραμματείες των Εσωτερικών και της Αστυνομίας για την καταγραφή ὄσων οικισμῶν και εθνικῶν γαιῶν εκτείνονταν μεταξύ Επιδαύρου και Απάθειας.²⁸³ Απώτερος στόχος του εγχειρήματος η εκλογή κατάλληλης τοποθεσίας για την αποκατάσταση των Σουλιωτῶν προσφύγων, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις της Γ' Εθνοσυνέλευσης.²⁸⁴ Στο τεκμήριο περιέχεται πλήθος δημογραφικῶν και ὄχι μόνο πληροφοριῶν για δεκαεπτὰ συνολικά πληθυσμιακές συγκεντρώσεις. Από αυτές αξιοποιούμε εδῶ μόνο ὄσες ανήκουν γεωγραφικά στην Τροιζηνία, τούτέστιν την Κοκκινιά, τον Δαμαλά, τα Μαζώματα, τον Πασά και την Απάθεια.

Κατὰ τη διάρκεια της επακολουθησάσης καποδιστριακῆς περιόδου το ενδιαφέρον για τον πληθυσμό και τη συλλογή στατιστικῶν υλικῶν εν γένει ενισχύθηκε,²⁸⁵ καθώς η αριθμητικὴ απεικόνιση της πραγματικότητας αποτελοῦσε βασικὴ προϋπόθεση για την επίλυση των σύνθετων και γι' αὐτὸ δυσεπίλυτων προβλημάτων της χώρας, σημαντικότερα εκ των οποίων ἦταν η

διαφόρων ἀπόψεων ὅσον ἀφορᾷ στη χρονολόγηση του δημοσιευμένου ἀπὸ τον Κ. Ντόκο τεκμηρίου βλ. Κ. Κόμης, *Πληθυσμὸς και οικισμοὶ της Μάνης, 15^{ος}-19^{ος} αἰῶνας*, Ἰωάννινα 1995, σ. 89-92.

²⁸² Κ. Κόμης, *Ἱστορικὴ δημογραφία του νεοελληνικῶν χώρου. Πηγές (19^{ος} αἰῶνας)*, Ἰωάννινα 2002, σ. 13-14, 39· Γ. Μπαφούνης, *Ἡ ἑλληνικὴ στατιστικὴ τον 19^ο αἰῶνα. Στατιστικὴ και πλάνη εἶναι λέξεις συνώνυμοι...*, Ἀθήνα 2006, σ. 16-22, 255-257· Χρ. Ρέππας, «Γενικὴ απογραφή του πληθυσμοῦ του Ναυπλίου κατὰ το 1825», *Μνημοσύνη*, τόμ. 9 (1982-1984), σ. 261-349· Ἀργ. Βατσάκη, *Ἡ γενικὴ απογραφή του πληθυσμοῦ του Ναυπλίου (1825)*, διπλωμ. εργασία στο Τμήμα Ἱστορίας-Αρχαιολογίας του Παν. Κρήτης, Ρέθυμνο 2001.

²⁸³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

²⁸⁴ Ἀπ. Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες και προσφυγικὸν ζήτημα κατὰ την Επανάστασιν του 1821*, εν Θεσσαλονίκη 1939, σ. 89-92, 103· ο ἴδιος, *ΙΝΕ (1770-2000)*, τόμ. 7: *Ἡ Μεγάλῃ Ἑλληνικὴ Επανάστασις (1821-1829). Ὁ Αφρικανικὸς Σιμούν ἢ ἡ ἐπιδρομὴ του Ἰμπραῖμ στην Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη 1986, σ. 717-718· Ἀνδρ. Μάμουκα, *Τα κατὰ την αναγέννησιν της Ελλάδος ἤτοι συλλογὴ των περὶ την αναγεννωμένην Ελλάδα συνταχθέντων πολιτευμάτων, νόμων και ἄλλων ἐπισήμων πράξεων ἀπὸ του 1821 μέχρι τέλους του 1832*, τόμ. 4, εν Πειραιεὶ 1839, σ. 48, 55 και τόμ. 5, εν Πειραιεὶ 1839, σ. 31-33 και τόμ. 6, εν Πειραιεὶ 1839, σ. 133-136 και τόμ. 7, εν Αθήναις 1840, σ. 66 και τόμ. 8, εν Αθήναις 1840, σ. 52-56, 99-101, 135-137· ΑΛΓΚ, τόμ. 8, σ. 432· ΑΕΠ, αρ. 3, Αθήναι 1971, σ. 521-522, 635· Κ. Κόμης, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία την Επανάστασις του 1821· αγροτικοὶ και αστικοὶ ἐποικισμοὶ (1821-1831)», *Σύναμμα. Κοινωνικὴς δομές και ὄψεις του νεοελληνικῶν χώρου: πόλεις, πληθυσμιακές μετακινήσεις, μηχανισμοὶ κυριαρχίας και ἄλλα σχετικὰ ζητήματα*, Ἰωάννινα 2007, σ. 25.

²⁸⁵ Για την καποδιστριακὴ στατιστικὴ εν γένει βλ. Κ. Κόμης, *Ἱστορικοδημογραφικά*, 281-282· ο ἴδιος, *Ἱστορικὴ δημογραφία*, σ. 14-15, 20-21· ο ἴδιος, *Νησιωτικά*, σ. 303-306· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 36-40, 64-65· Ελ. Μπελιά, «Στατιστικά του ἑλληνικῶν κράτους κατὰ το 1830», *Μνημοσύνη*, τόμ. 7 (1978-1979), σ. 291-297· Α. Μανσόλα, *ὁ.π.*, σ. 1-5· Ελ. Σκιαδάς, *ὁ.π.*, σ. 81-82· Ἀνδρ. Ἀνδρεάδου, *Περὶ απογραφῆς. Διάλεξις γενομένη εν τῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶ τη 25 Ὀκτωβρίου 1907*, εν Αθήναις 1908, σ. 29-31· Γ. Μπαφούνης, *Ἡ ἑλληνικὴ στατιστικὴ*, σ. 22-28· Β. Τόλης, *ὁ.π.*, σ. 37-43.

αποκατάσταση των προσφύγων,²⁸⁶ η αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων²⁸⁷ και η ανασυγκρότηση της οικονομίας.²⁸⁸ Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο Ι. Καποδίστριας εξέδωσε γενικές οδηγίες προς τους νεοδιορισθέντες Εκτάκτους Επιτρόπους για την καταγραφή του πληθυσμού, των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των μοναστηριών της επικράτειάς τους.²⁸⁹ Αντιπροσωπευτικά δείγματα των στατιστικών εργασιών αυτής της περιόδου²⁹⁰

²⁸⁶ Απ. Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες*, γενικώς· Κ. Κόμης, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία την Επανάσταση του 1821· αγροτικοί και αστικοί εποικισμοί», σ. 15-47· ο ίδιος, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία το 1821. Το παράδειγμα της Σάμου», *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 241-244· ο ίδιος, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία το 1821. Ένα τεκμήριο από τη Μύκονο (1826)», *Νησιωτικά*, σ. 164-170· Εμμ. Πρωτοψάλτη, «Πρόσφυγες κατά την Ελληνικήν Επανάστασιν», *Νέα Εστία*, τόμ. 44, τχ. 509 (15 Σεπτ. 1948), σ. 1154-1157 και τχ. 510 (1 Οκτ. 1948), σ. 1237-1241 και τχ. 511 (15 Οκτ. 1948), σ. 1298-1303.

²⁸⁷ Για τη διαδικασία συγκρότησης τακτικού στρατού επί Ι. Καποδίστρια και τις προκληθείσες αντιδράσεις βλ. Στ. Παπαγεωργίου, *Η στρατιωτική πολιτική του Καποδίστρια. Δομή, οργάνωση και λειτουργία του στρατού ξηράς της καποδιστριακής περιόδου*, Αθήνα 1986. Για ανάλογες προσπάθειες στο ελληνικό πολεμικό ναυτικό βλ. Κ. Βάρφη, *Το ελληνικό ναυτικό κατά την καποδιστριακή περίοδο. Τα χρόνια της προσαρμογής*, Αθήνα 1994.

²⁸⁸ Αθαν. Κανελλόπουλου, «Η οικονομική πολιτική του Κυβερνήτη», *Δάφνη στον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια. Διακόσια χρόνια από τη γέννηση του, Τετράδια Ευθύνης*, 5 (1978), σ. 41-64· Σπ. Λουκάτος, «Η ανοικοδόμηση των ερειπωμένων πόλεων στην ελεύθερη Ελλάδα επί Ιω. Καποδίστρια», *Έτος Καποδίστρια. Διακόσια χρόνια από τη γέννησή του*, Αθήνα 1978, σ. 79-207.

²⁸⁹ ΓΕΕ 1828, αρ. 29, 25 Απριλίου. Προηγήθηκε βέβαια η διοικητική ανασυγκρότηση της χώρας, κατά την οποία ο Πόρος εντάχθηκε στο διοικητικό διαμέρισμα των Δυτικών Σποράδων (ΓΕΕ 1828, αρ. 27, 18 Απριλίου· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 84) με πρώτο Έκτακτο Επίτροπο τον Βιάρο Καποδίστρια (ΓΕΕ 1828, αρ. 34, 12 Μαΐου). Για τα καθήκοντα των Εκτάκτων Επιτρόπων γενικά βλ. ΓΕΕ 1828, αρ. 29 (25 Απριλίου).

²⁹⁰ Ακολουθούν δημοσιεύματα βασισμένα σε καποδιστριακό στατιστικό υλικό: Ανδρ. Μάμουκα, *ό.π.*, τόμ. 11, Αθήνα 1852, σ. 258-268· ΑΕΠ, αρ. 4, Αθήνα 1973, σ. 245-248· Γ. Κατσούλης – Μ. Νικολινάκος – Β. Φίλιας, *Οικονομική ιστορία της νεώτερης Ελλάδας από το 1453 μέχρι το 1830*, τόμ. 1, Αθήνα 1985, σ. 103-108· ΑΙΚ, τόμ. 8, γενικώς· Κ. Κόμης, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 109-183, 295-315· ο ίδιος, *Νησιωτικά*, σ. 191-276, 303-324, 325-339, 341-372, 373-423, 425-466· Ελ. Μπελιά, «Στατιστικά του ελληνικού κράτους», σ. 291-319· η ίδια, «Στατιστικά της Ηλείας κατά την καποδιστριακήν περίοδο», *Πρακτικά του Α΄ Συνεδρίου Ηλειακών Σπουδών* (Πύργος, 23-26 Νοεμ. 1978), Αθήνα 1980, σ. 141-148· η ίδια, «Στατιστικά στοιχεία της επαρχίας Επιδαύρου Λιμηράς κατά το 1828», *Λακωνικά Σπουδαί*, τόμ. 5 (1980), σ. 60-117· η ίδια, «Στατιστικά στοιχεία της Λακωνίας κατά την Καποδιστριακήν περίοδο», *Λακωνικά Σπουδαί*, τόμ. 3 (1977), σ. 417-448· Αθ. Φωτόπουλου, «Στατιστικές ειδήσεις περί Αλαγονίας (1828)», *Λακωνικά Σπουδαί*, τόμ. 11 (1992), σ. 581-594· ο ίδιος, «Στατιστικές ειδήσεις για την επαρχία Ναυπλίου», *Ναυπλιακά Ανάλεκτα*, τόμ. 4 (2000), σ. 316-335· Γ. Νικολάου, «Ανέκδοτη ονομαστική απογραφή οικογενειών και ψυχών οικισμών της Λακωνίας της καποδιστριακής περιόδου: προβλήματα και πρώτη ανάλυση δεδομένων», *Πρακτικά Β΄ Τοπικού Συνεδρίου Λακωνικών Σπουδών*, τόμ. 2 (2004), σ. 183-210· ο ίδιος, «Οικισμοί, γαιοκτησία και φορολογία στην περιοχή Ναυπλίου κατά την ύστερη τουρκοκρατία», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 18, τχ. 34 (Ιούν. 2001), σ. 71-106· Β. Τόλης, *ό.π.*, γενικώς· Σπ. Λουκάτος, «Πολιτειογραφικά Κορώνης, Μεθώνης και Νεοκάστρου, 1830», *Πελοποννησιακά*, τόμ. 15 (1982-1984), σ. 209-231· Τ. Γριτσόπουλος, «Στατιστικά ειδήσεις περί Πελοποννήσου», *Πελοποννησιακά*, τόμ. 8 (1971), σ. 411-459· Μ. Βουρλιώτης, «Ιωάννη Λεκάτη συνοπτική περιγραφή της νήσου Σάμου», *Σαμιακή Επιθεώρηση*, τόμ. 10, τχ. 37-38 (Ιαν. 1989), σ. 17-32· Χ. Λάνδρος, «Ονομαστικός κατάλογος των εν Σάμω ιερέων, ιερομονάχων και μοναχών. Μια απογραφή των κληρικών της Σάμου το 1830», *ανάτυπ., Αντιπελάργηση. Τιμητικός τόμος στο Νικόλαο Α. Δημητρίου*, Αθήνα 1992, σ. 375-448· Ηλ. Παπαθανασόπουλος, «Ανέκδοτα έγγραφα περί των τουρκικών κτημάτων και της

αποτελούν δύο απογραφές των κατοίκων του Πόρου, των ετών 1828 και 1829, αποκείμενες αμφότερες στα Γενικά Αρχεία του Κράτους και έτερη, των κατοίκων του Δαμαλά, του 1828, ειλημμένη από τον ίδιο αρχαικό φορέα.

Η πρώτη, επιγραφόμενη «*Καταγραφή γενική τών έγκατοίκων τής Νήσο Πόρρο*», ολοκληρώθηκε στις 25 Ιουνίου 1828.²⁹¹ Πρόκειται για μία αναλυτική, κατά ενορία²⁹² και νοικοκυριό, απογραφή πληθυσμού, τα δεδομένα της οποίας διατάσσονται σε ένδεκα στήλες: α) αύξων «*άριθμός*»· β-γ) «*όνομα*» και «*έπίθετον*» της «*κεφαλής τής φαμελίας*»· δ) «*ήληκία*»· ε) «*γυναίκας*», η οποία συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση που ο επικεφαλής του νοικοκυριού είναι έγγαμος· στ) «*τέκνα*», όπου δηλώνεται ο αριθμός και το φύλο αυτών· ζ) «*κτιματῖα*», όπου καταχωρούνται όσοι διαθέτουν κτηματική περιουσία· η) «*τεχνήτα*», όπου καταγράφονται τα επαγγέλματα των επικεφαλής των νοικοκυριών· θ) «*αυτόχθωνα*»· ι) «*ξένο*», όπου μνεία στον τόπο καταγωγής τους και ια) «*παρατιρήσεις*». Στην τελευταία στήλη εντοπίζονται εγγραφές αφορώσες στα πρόσθετα μέλη των οικιακών ομάδων, πλην των συζύγων και των τέκνων (π.χ. γονείς, αδέρφια, νύφες, ψυχοπαίδια), καθώς επίσης και στο συνολικό χρόνο διαμονής εκάστου ξένου στο νησί (π.χ. «*παροικόν 20 χρόνους*»). Μία απαραίτητη διευκρίνιση: στη δέκατη στήλη καταχωρούνται όσοι ετερόχθονες εγκαταστάθηκαν στο νησί πριν από το 1821, ουσιαστικά δηλαδή οι οικονομικοί μετανάστες, ενώ η μαζική παρουσία προσφύγων στην πόλη σχεδόν αποσιωπάται.²⁹³

Το τεκμήριο, έκτασης 61 σελίδων, υπογράφεται από τον γραμματέα της κοινότητας, Ιωάννη Αισωπίδη,²⁹⁴ και τους δημογέροντες Α. Δουζίνα, Κωνστ. Ιω. Δουζίνα και Μάνθο Πιπίνη. Ο πρώτος ανέλαβε, κατά τα φαινόμενα, τη συγκέντρωση των συμπληρωμένων από τους ιερείς ενοριακών απογραφικών δελτίων,²⁹⁵ την καθαρογραφή τους σε ενιαίο κατάλογο και την

προσαρτήσεως της Ευβοίας», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 17 (1971), σ. 335-337· ο ίδιος, «Ο πληθυσμός του Μοριά», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 115 (Ιαν. 1978), σ. 122-123.

²⁹¹ Βλ. Παράρτημα III.5 και II.14. Για μία πρώτη παρουσίαση της απογραφής βλ. Αντ. Βιρβίλης, «Οι απογραφές του Πόρου κατά το 1828 και 1829 (όψεις της πληθυσμιακής και κοινωνικής δομής του νησιού)», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 289-291, 296-300. Τα τελικά αποτελέσματα της απογραφής αναδημοσιεύθηκαν στα κάτωθι έργα: R. Anderson, *ό.π.*, σ. 148· ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 305, 307· Ελ. Μπελιά, «Στατιστικά του ελληνικού κράτους», σ. 314-315, 318· Χ. Λούκος, *Η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια, 1828-1831*, Αθήνα 1988, σ. 404· Ελ. Κούκκου, «Το πολεοδομικό, αρχιτεκτονικό και εξυγιαντικό έργο», σ. 273-274.

²⁹² Βλ. Παράρτημα I.15, όπου πίνακας των ενοριών του οικισμού των ετών 1828, 1861, 1875 και 1889.

²⁹³ Μοναδικές εξαιρέσεις αποτελούν έξι πρόσωπα, τα οποία εγκαταστάθηκαν στο νησί κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 και θα μας απασχολήσουν στο οικείο κεφάλαιο.

²⁹⁴ Ο μισθός του για το διάστημα 18 Μαρτίου - 1 Ιουλίου 1828 ανήλθε σε 260 γρόσια (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27, αρ. 040).

²⁹⁵ Οι ιερείς, έγκυροι γνώστες του έμψυχου δυναμικού των ενοριών τους και στοιχειωδώς εγγράμματοι, σε αντίθεση με τη συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων, αξιοποιήθηκαν πλειστάκις κατά την προστατιστική περίοδο για την εκτέλεση απογραφικών εργασιών (Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 151, 154· Κ. Κόμης, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 50-52· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 22-23). Η απογραφή του 1879 περιέχει ενδιαφέροντα στοιχεία για το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων του δήμου Τροιζηνίων και επεξηγεί την επιλογή των ιερέων από τις αρχές ως απογραφέων. Σε σύνολο 6.444 ψυχών, οι 1.032 ήταν εγγράμματοι και οι 5.412 αγράμματοι. Το ποσοστό αλφαριθμητισμού, ανερχόμενο σε 16% επί του συνόλου, ήταν υψηλότερο για τον άρρενα

εξαγωγή των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων. Τα τελευταία εκτίθενται σε πίνακα στο δεύτερο φύλλο του καταστίχου υπό τον τίτλο «*Συνοπτική έπαναρίθμησης τών έγκατοίκων τής Νήσου Πόρου*», ο οποίος, όμως, βρίθεται αθροιστικών σφαλμάτων. Η επιστασία του όλου εγχειρήματος ανήκε προφανώς στα μέλη της δημογεροντίας.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι η εν λόγω απογραφή συνδέθηκε με τη διαδικασία ανάδειξης νέας τοπικής ηγεσίας, όπως προκύπτει από αδημοσίευτο αρχειακό υλικό αλλά και από αντίστοιχες πρακτικές σε γειτονικά νησιά. Σχετικά με το πρώτο επισημαίνουμε ότι αλιεύθηκαν στους φακέλους των Γενικών Αρχείων του Κράτους τα πρακτικά εκλογής των ενοριακών παραστατών²⁹⁶ και ο οικονομικός λογαριασμός της απελευθέρωσης δημογεροντίας,²⁹⁷ έγγραφα τα οποία διασαφηνίζουν το πλαίσιο εντός του οποίου τελέσθηκε η καταμέτρηση του εντόπιου πληθυσμού.

Ως προς το δεύτερο ζήτημα τώρα, κατά τη διάρκεια του θέρους του ίδιου έτους διεξήχθησαν απογραφές πληθυσμού και σε άλλα νησιά του Αργοσαρωνικού. Συγκεκριμένα, στις 8 Ιουνίου, ο Έκτακτος Επίτροπος Δυτικών Σποράδων, Βιάρος Καποδίστριας, απέστειλε στις τοπικές αρχές της Ύδρας διαταγή για την καταγραφή του έμψυχου υλικού της νήσου, η οποία διήρκεσε μία εβδομάδα, από τις 13 μέχρι τις 20 Ιουνίου. Για την υλοποίησή της εργάστηκαν οι ενοριακοί ιερείς, οι οποίοι, βέβαια, συνέταξαν τα απογραφικά δελτία, ενώ η Έκτακτος Επιτροπή Ύδρας, αποτελούμενη από τους Λ. Κουντουριώτη, Β. Μπουντούρη, Νικ. Οικονόμου και Γιακ. Τομπάζη, επιφορτίστηκε με την οργάνωση και τον συντονισμό της όλης επιχείρησης. Ακολούθησε η ανάδειξη νέας δημογεροντίας από τους παραστάτες των ενοριών σε συνέλευσή τους στην αυλή του μοναστηριού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και η δημοσιοποίηση των τελικών απογραφικών και εκλογικών αποτελεσμάτων την 15^η Αυγούστου στη Γενική Εφημερίδα.²⁹⁸

Στις γειτονικές Σπέτσες σημειώθηκαν ανάλογες εξελίξεις: σύμφωνα με αδημοσίευτο έγγραφο, η Έκτακτος Επιτροπή του νησιού απηύθυνε στις 7 Αυγούστου έκκληση στον Άγιο Οικονόμου, έναν εκ των ιερέων της πόλης, να επισπεύσει την καταμέτρηση του πληθυσμού της ενορίας του.²⁹⁹ Τις επόμενες ημέρες η απογραφή περατώθηκε και στις 16 Αυγούστου εκλέχθηκε η νέα δημογεροντία, με μέλη τον Χατζή Ιωάννη Μέξη, τον Γκίκα Μπόταση, τον Ανδρέα Χατζή Αναργύρου και τον Βασίλειο Ν. Λαζάρου Ορλώφ.³⁰⁰ Για το νησί της Αίγινας, είμαστε ανεπαρκώς πληροφορημένοι. Από δημοσίευμα στη Γενική Εφημερίδα γνωρίζουμε μόνο τη σύνθεση της νέας τοπικής αρχής (Γεώργιος Λογιωτάτου, Σπύρος Μάρκελος, Μιχαήλ Μαλλοκάης) και τη διαδικασία μέσα

πληθυσμό: 19,6% έναντι 12,8% για τον γυναικείο (Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879, εν Αθήναις 1881, σ. 146*).

²⁹⁶ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο*, Έκτακτοι Επίτροποι, φ. 27, αρ. 14-27.

²⁹⁷ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο*, Έκτακτοι Επίτροποι, φ. 27, αρ. 040. Πρβλ. και ΓΕΕ 1828, αρ. 53, 25 Ιουλίου.

²⁹⁸ Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 37-43. Η νέα δημογεροντία απαρτίστηκε από τους Λάζαρο Κουντουριώτη, Δημήτριο Τσαμαδό, Δημήτριο Βούλγαρη και Ιωάννη Ορλάνδο (ΓΕΕ 1828, αρ. 59, 15 Αυγ.).

²⁹⁹ ΙΕΕΕ, χφ. 13226.

³⁰⁰ ΓΕΕ 1828, αρ. 65, 5 Σεπτ.

από την οποία αυτή προέκυψε, αγνοούμε, όμως, αν προηγήθηκε καταμέτρηση των κατοίκων της, όπως στα τρία ανωτέρω νησιά.³⁰¹

Έτσι, διαπιστώνουμε ότι οι υιοθετηθείσες απογραφικές και εκλογικές πρακτικές υπήρξαν σε γενικές γραμμές πανομοιότυπες σε όλα τα νησιά (Πόρο, Ύδρα, Σπέτσες, Αίγινα): σε πρώτη φάση συντάσσονταν από τους ιερείς τα ενοριακά απογραφικά δελτία, βάσει των οποίων καταρτίζονταν οι κατάλογοι των εκλεκτόρων και εν συνεχεία αυτοί οι τελευταίοι συνέρχονταν σε σώμα, παρουσία των κατοίκων, για να εκλέξουν τους νέους τοπικούς άρχοντες.

Στα Γενικά Αρχεία του Κράτους φυλάσσεται, επίσης, απογραφή των κατοίκων του Δαμαλά, διενεργηθείσα τον Σεπτέμβριο του 1828,³⁰² η οποία περιλαμβάνει στοιχεία για τον αριθμό των ενδαιτημάτων, τα ονόματα των επικεφαλής των νοικοκυριών, την οικογενειακή τους κατάσταση και την κατά φύλο κατανομή των τέκνων τους. Ο πληθυσμός, κατά την πάγια πρακτική της εποχής, διακρίνεται σε δύο επιμέρους κατηγορίες, στους αυτόχθονες και στους παροίκους, στεγαζόμενοι οι μεν πρώτοι σε οικίες, ενώ οι δεύτεροι σε καλύβες.

Δυσχέρειες, ωστόσο, δεν έλειψαν. Έγινε ήδη λόγος για τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν στις Σπέτσες, ενώ στην Ύδρα, παρά τις αρχικές προθέσεις, δεν κατέστη δυνατόν να απογραφούν και τα περιουσιακά στοιχεία των κατοίκων.³⁰³ Αλλά και στον Πόρο τα αποτελέσματα της πρώτης αυτής απογραφής φαίνεται ότι δεν κρίθηκαν ικανοποιητικά από την κεντρική εξουσία, πρωτίστως διότι εξαιρέθηκαν οι πρόσφυγες της Επανάστασης. Λίγους μήνες αργότερα, κατά πάσα πιθανότητα στις αρχές του 1829, οπωσδήποτε πάντως πριν από την 23^η Μαρτίου,³⁰⁴ διεξήχθη νέα καταμέτρηση του ανθρώπινου δυναμικού του νησιού, περιλαμβάνουσα αυτή τη φορά και τους πρόσφυγες, όχι μόνο όσους διέμεναν εντός του πολεοδομικού ιστού αλλά και εκτός αυτού είτε σε καλύβες επί της νήσου είτε στην απέναντι ηπειρωτική ακτή.

Το τεκμήριο, επιγραφόμενο «*Καταγραφή τῶν κατοίκων καί παροίκων τῆς νήσου Πόρου ἐν ἔτει 1829*»,³⁰⁵ διαθέτει, σε σχέση με το προηγούμενο, μεγαλύτερο όγκο δεδομένων. Απαρτίζεται από δεκατρείς στήλες, οι οποίες περιέχουν τα κάτωθι στοιχεία: α) τον αριθμό των οικιών και των εντός αυτών διαμενόντων νοικοκυριών, β) τα ονόματα και την οικογενειακή κατάσταση

³⁰¹ ΓΕΕ 1828, αρ. 56, 4 Αυγ. Η Ελ. Μπελιά δημοσίευσε πάντως και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα μιας καποδιστριακής απογραφής των κατοίκων της Αίγινας («Στατιστικά του ελληνικού κράτους», σ. 314-315, 318· ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 304-310· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 243). Αγνοούμε, ωστόσο, τον ακριβή χρόνο εκπόνησής της.

³⁰² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.2 και ΙΙ.17.

³⁰³ Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 43.

³⁰⁴ Από το διαβιβαστικό σημείωμα της απογραφής προκύπτει ότι ο Προσωρινός Διοικητής Πόρου, Νικόλαος Γκίκας, απέστειλε στις 23 Μαρτίου 1829 τον κατάλογο «*τῶν κατοίκων καί παροίκων ταύτης τῆς νήσου, καί τοῦ ἀντίκρου μέρους αὐτῆς*» στη Γενική Γραμματεία της Επικράτειας (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 192, αρ. 349). Στις 26 Μαρτίου, η τελευταία ενημέρωσε τον αποστολέα ότι ο κατάλογος ελήφθη (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 193, αρ. 099). Συνεπώς, η απογραφή διεξήχθη πριν από την 23^η Μαρτίου του 1829, πιθανότατα στις αρχές του έτους, υπόθεση η οποία επιβεβαιώνεται και από τον Αμερικανό περιηγητή Rufus Anderson, ο οποίος αναφέρει ότι αυτή πραγματοποιήθηκε λίγο πριν από την άφιξη του, στις αρχές Μαΐου του 1829 (*ό.π.*, σ. 148).

³⁰⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6 και ΙΙ.15-16. Για μία πρώτη παρουσίαση του τεκμηρίου βλ. Αντ. Βιρβίλης, *ό.π.*, σ. 291-300.

των επικεφαλής τους, γ) τον αριθμό των τέκνων και των υπηρετών τους και την κατά φύλο κατανομή τους. Επίσης, όσον αφορά στον πληθυσμό των παροίκων, εκτός των ανωτέρω δεδομένων, δηλώνεται και ο τόπος καταγωγής. Στο τελευταίο φύλλο του καταστίχου εκτίθενται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της απογραφής, ενώ αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι ανιχνεύθηκε πλήθος ορθογραφικών λαθών, φαινόμενο δηλωτικό του βαθμού αλφαριθμητισμού και του μορφωτικού επιπέδου του ανώνυμου συντάκτη.³⁰⁶

Συνοψίζοντας, η απογραφή του 1828 καταγράφει τα επαγγέλματα, τις ηλικίες και την κτηματική κατάσταση των επικεφαλής των νοικοκυριών, αυτοχθόνων ή οικονομικών μεταναστών, ενώ η μεταγενέστερη, του 1829, εκτός του ότι διαθέτει μεγαλύτερη γεωγραφική εμβέλεια, περιλαμβάνει πρόσθετα στοιχεία για το υπηρετικό προσωπικό, τον προσφυγικό πληθυσμό και την εγχώρια κτηριακή υποδομή. Παράλληλα, σε ένα δεύτερο επίπεδο, ο βαθμός ταύτισης και αλληλοεπικάλυψης των δύο πηγών κινείται σε ιδιαιτέρως χαμηλά επίπεδα: μόνο 222 αυτόχθονες αρχηγοί με τις οικογένειές τους ανευρίσκονται και στα δύο τεκμήρια, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 28% των οικιακών ομάδων του 1828 και στο 25,2% του 1829. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις κατορθώσαμε να συνδέσουμε πρόσωπα των δύο πηγών, το μέγεθος και η σύνθεση των διοικουμένων από αυτούς νοικοκυριών δεν συμπίπτουν, όμως, απολύτως είτε λόγω απόκρυψης είτε λόγω δημογραφικών μεταβολών στο μεσοδιάστημα (γεννήσεις, γάμοι, θάνατοι). Υπήρξαν, τέλος, επώνυμα απαντώμενα μόνο στην μία από τις δύο πηγές, γεγονός το οποίο σχετίζεται με τη ρευστότητα αλλά και τον υψηλό βαθμό συνωνυμίας των οικογενειακών ονομάτων κατά την περίοδο αυτή.³⁰⁷

Τέλος, για την καποδιστριακή περίοδο χρησιμοποιούνται, εν προκειμένω, επικουρικές τα απογραφικά δεδομένα της γαλλικής επιστημονικής αποστολής,³⁰⁸ οι απαντήσεις του Ιωάννη Καποδίστρια στα 28 ερωτήματα των αντιπρέσβων των μεγάλων δυνάμεων³⁰⁹ και μία αδημοσίευτη

³⁰⁶ Από το διαβιβαστικό προκύπτει ότι κατά την περίοδο αυτή χρέη γραμματέα της κοινότητας εκτελούσε ο Α. Ν. Μαριολάκης (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 192, αρ. 349).

³⁰⁷ Δ. Δημητρόπουλος, *Η Μύκονος*, σ. 116-117· ο ίδιος, *Μαρτυρίες*, σ. 127. Όπως επισημαίνει ο Σπ. Ασδραχάς, μπορεί να βρεθούμε «μπροστά σε ασυνέχειες ονοματολογικές, οι οποίες δεν είναι και ασυνέχειες οικογενειακές» (Σπ. Ασδραχάς, «Νησιωτικές κοινότητες: οι φορολογικές λειτουργίες ΙΙ», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 5, τχ. 9, Δεκ. 1988, σ. 250, 240-242).

³⁰⁸ Bory de Saint-Vincent, *Expédition Scientifique de la Morée*, τόμ. 2, Παρίσι 1834, σ. 94· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 45. Για το έργο της γαλλικής επιστημονικής αποστολής βλ. επίσης Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 54-55· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 39· Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 2-5· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 30-32· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 26-27· Ιφ. Χειρδάρη, «Η απογραφή της "Γαλλικής Αποστολής" στην Ελλάδα, 1828-1829», *Τετράδια Ιστορικής Δημογραφίας (Ίόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ιστορίας, Μεταπτυχιακό πρόγραμμα ιστορικής δημογραφίας)*, Κέρκυρα 2004-2008, σ. 268-274. Επίσης, για μία άλλη πτυχή του έργου της βλ. Κ. Κριμπάς, «Η Γαλλική Επιστημονική Αποστολή στον Μοριά: η φυσιογνωμία στην Ελλάδα και η απαρχή της αντιπαράθεσης των ξένων επιστημονικών επιρροών», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 12, τχ. 23 (Δεκ. 1995), σ. 317-334.

³⁰⁹ Ανδρ. Μάμουκα, *ό.π.*, τόμ. 11, σ. 261· ΑΕΠ, αρ. 4, σ. 248· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 28-32· Γ. Κατσούλης - Μ. Νικολινάκος - Β. Φίλιας, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 107· Στ. Παπαγεωργίου, *Από το γένος στο έθνος. Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, 1821-1862*, Αθήνα 2004, σ. 100-104. Επίσης πρβλ. και Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 22-23.

αχρονολόγητη έκθεση των προκρίτων του Πόρου.³¹⁰ Πάντως, παρά τις αδιάκοπες και εργώδεις προσπάθειες του Κυβερνήτη, το στατιστικό του έργο δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, εξαιτίας κυρίως των κυβερνητικών αρρυθμιών, της καχυποψίας των απογραφόμενων αλλά και της απουσίας σχετικής τεχνογνωσίας και εμπειρίας.³¹¹

Η μέριμνα της Αντιβασιλείας και μετέπειτα του Όθωνα για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων σχετικών με τον πληθυσμό της χώρας εκφράζεται αφενός με τη σύσταση (1834) του Γραφείου Δημόσιας Οικονομίας³¹² και αφετέρου με τη δημοσίευση του νόμου περί σχηματισμού των δήμων (1834),³¹³ αλλά και του διατάγματος περί ληξιαρχικών βιβλίων (1836).³¹⁴ Η πρώτη απόπειρα καταμέτρησης του πληθυσμού του ελληνικού Βασιλείου, σε επίπεδο μάλιστα οικισμών, ανάγεται στο 1834-1835.³¹⁵ Έκτοτε, οι γενικές απογραφές απέκτησαν μίαν ασταθή περιοδικότητα: αρχικά διενεργούνταν σε ετήσια βάση (1836, 1837, 1838, 1839,³¹⁶ 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845), εν συνεχεία σε άτακτα διαστήματα (1848, 1853, 1856, 1861, 1870, 1879, 1889,³¹⁷ 1896, 1907, 1928, 1940), ενώ μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο

³¹⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.3.

³¹¹ Σε επιστολή του προς τον Γ. Κουντουριώτη ο Ι. Καποδίστριας ομολογεί τη μερική αποτυχία του στατιστικού του εγχειρήματος (ΑΛΓΚ, τόμ. 9, σ. 312-313· *Επιστολαί Ι. Α. Καποδίστρια, Κυβερνήτου της Ελλάδος, διπλωματικά, διοικητικά και ιδιωτικά, γραφείσαι από 8 Απριλίου 1827 μέχρις 26 Σεπτεμβρίου 1831*, τόμ. 2, Αθήνησι 1841, σ. 296-298). Πρβλ. και Fr. Thiersch, *Η Ελλάδα του Καποδίστρια. Η παρούσα κατάσταση της Ελλάδος (1828-1833) και τα μέσα για να επιτευχθεί η ανοικοδόμησή της*, τόμ. 1, Αθήνα 1972, σ. 267-268.

³¹² ΦΕΚ, 18/22 Μαΐου 1834. Βλ. επίσης Κ. Κόμης, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 28· Μ. Χουλιάρακης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 247· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 11-18, 27-28· Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 7, 82· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 28-36. Επικεφαλής του Γραφείου διετέλεσαν κατά σειρά οι Σ. Σπηλιωτάκης, Σπ. Αντωνιάδης, Ιω. Σούτσος και Αλ. Μανσόλας. Για βιογραφικά στοιχεία βλ. Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 237-249.

³¹³ Σύμφωνα με τον σχετικό νόμο «έκαστος υπήκοος του κράτους πρέπει να ήναι αυτός και ή οίκογένειά του μέλος Δήμου τινός» (ΦΕΚ, 3/10 Ιανουαρίου 1834). Επίσης, βλ. Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 82· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία και ιστορία της καθημερινότητας. Στη Ραψάνη από το 1900 έως το 1950*, Αθήνα 1995, σ. 17.

³¹⁴ Άπαντα τα άρθρα του διατάγματος δημοσιεύονται από τον Κ. Κόμη (*Ιστορική δημογραφία*, σ. 65-74). Επίσης βλ. Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 35· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 77-78.

³¹⁵ Ειδικά για την υπό έρευνα περιοχή βλ. ΦΕΚ, 19/26 Μαΐου 1834. Για γενικότερες σχετικές πληροφορίες βλ. Κ. Κόμης, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 28· Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 82· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 45-46· Γ. Μπαφούνης, «Προλεγόμενα», *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός του έτους 1861*, εν Αθήναις 1862, ανατύπ. ΕΜΝΕ-ΜΝΗΜΩΝ, Αθήνα 1991, σ. 12. Τα αριθμητικά δεδομένα της απογραφής δημοσιεύει ο Ελ. Σκιαδάς (*ό.π.*, σ. 277, όπου τα σχετικά με τον δήμο Τροιζηνίων). Για μία σύντομη επισκόπηση των ευρωπαϊκών απογραφικών εγχειρημάτων βλ. Ch. Samaran (διεύθυνση), *Ιστορία και μέθοδοί της*, τόμ. 2: *μεθοδική αναζήτηση των μαρτυριών*, τχ. 3, Αθήνα 1988, 183-188.

³¹⁶ Κατά τα έτη 1838-1840 δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό Ελληνικός Ταχυδρόμος ιατροστατιστικοί πίνακες διαφόρων επαρχιών του ελληνικού Βασιλείου, στους οποίους μεταξύ άλλων εμπεριέχονταν και πληθυσμιακά κατά δήμο δεδομένα. Για τους ιατροστατιστικούς πίνακες εν γένει βλ. Κ. Κόμης, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 30· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 39-40· Γ. Μπαφούνης, «Προλεγόμενα», σ. 12-13· Κ. Μ., «Πρώται γραμμαί μιας ιατρικής τοπογραφίας και καταστατικής της Πελοποννήσου», *Ερανοστής ήτοι συλλογή διατριβών πρωτοτύπων και μεταφραζομένων εκ των αρίστων περιοδικών συγγραμμάτων*, φύλ. 5 (1842), σ. 293-325 και φύλ. 8 (1843), σ. 535-554.

³¹⁷ Τα μεγέθη της απογραφής αναπαράγει και ο Ι. Νουχάκης (*Νέος χωρογραφικός πίναξ*, σ. 152).

Πόλεμο απέκτησαν δεκαετή συχνότητα (1951, 1961, 1971, 1981, 1991, 2001).

Οφείλουμε, επίσης, να υπογραμμίσουμε ότι δεν διεξήχθησαν όλες με το αυτό απογραφικό σύστημα· συνεπώς η αξιοπιστία των δεδομένων τους ποικίλει. Μέχρι το 1861 δύο ξεχωριστές επιτροπές, η πρώτη επανδρωμένη από δημοτικούς υπαλλήλους και η δεύτερη από ιερείς, συνέτασσαν διαφορετικούς ονομαστικούς καταλόγους, τους οποίους απέστειλαν στις κατά τόπους νομαρχίες για έλεγχο. Εν συνεχεία, καταρτίζονταν συνολικοί πίνακες, οι οποίοι προωθούνταν στο Γραφείο Δημόσιας Οικονομίας για περαιτέρω επεξεργασία και από το 1846 για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.³¹⁸ Παρενθετικά αναφέρουμε ότι τα δημοσιευμένα στοιχεία αφορούσαν αρχικά στο συνολικό πληθυσμό των νομών και των δήμων. Αργότερα, από το 1856, άρχισε να γνωστοποιείται και ο πληθυσμός των πρωτευουσών των δήμων, ενώ μόνο από το 1879 διαθέτουμε αναλυτικά κατά οικισμό δεδομένα.³¹⁹ Στις απογραφές του έτους 1861, 1870 και 1879, επιτροπή συνέλλεγε τα ορισμένα στοιχεία από πόρτα σε πόρτα, τα οποία κατέληγαν δια της γνωστής οδού (από τον δήμαρχο στον έπαρχο και κατόπιν στον νομάρχη) στο αρμόδιο Γραφείο.³²⁰ Για πρώτη φορά μάλιστα το 1861 τα τελικά αποτελέσματα δημοσιεύθηκαν εξ ολοκλήρου σε ειδική διγλωσση έκδοση.³²¹ Στην επόμενη απογραφή, του 1889, καθιερώθηκε το σύστημα των οικογενειακών δελτίων,³²² το οποίο, σημειωτέον, είχε εφαρμοστεί δοκιμαστικά το 1861 στην Αθήνα και τον Πειραιά και ακολούθως το 1879 αποκλειστικά στην Αθήνα αυτή τη φορά.³²³ Στις απογραφές του 1896 και 1907 χρησιμοποιήθηκαν, αντί των οικογενειακών, ατομικά δελτία.³²⁴

Εν κατακλείδι, ο βαθμός αξιοπιστίας των απογραφικών δεδομένων του 19^{ου} αιώνα εξαρτάται από τις εφαρμοζόμενες κάθε φορά πρακτικές, από την προθυμία των απογραφόμενων να συνεργαστούν αλλά και από την οργάνωση, τον ζήλο και τη μεθοδικότητα των εκάστοτε αρμόδιων αρχών.³²⁵

³¹⁸ Κ. Κόμης, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 28-29· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 76-77· Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 82-83· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 248· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 46· Γ. Μπαφούνης, «Προλεγόμενα», σ. 10-11.

³¹⁹ Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 248-249, 250-251· Γ. Μπαφούνης, «Προλεγόμενα», σ. 10, 11-12, 23. Υπενθυμίζουμε ότι ο Ι. Σταματάκης δημοσιεύει τα κατά οικισμό πληθυσμιακά δεδομένα των απογραφών του 1844 και του 1861 (*ό.π.*, εν Αθήναις 1846 και 1863 αντίστοιχα), ενώ ο Ι. Ρ. Ραγκαβής του 1851 (*Τα Ελληνικά*).

³²⁰ Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 7-8· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 34-35· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 77· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 47-48· ο ίδιος, «Προλεγόμενα», σ. 16-17, 19-20.

³²¹ *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός του έτους 1861*· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 77· Γ. Μπαφούνης, «Προλεγόμενα», σ. 21-23.

³²² Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. XIII· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 36· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 51-52, 77-78· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 251· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 51· Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 85.

³²³ Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. XIII· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 34, 35-36· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 77· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 250· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 48, 50· ο ίδιος, «Προλεγόμενα», σ. 16-17.

³²⁴ Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. XIII· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 13-15· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 78· Μ. Χουλιαράκης, *ό.π.*, τόμ. 1^ο, σ. 251-252· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 52, 53· Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 86.

³²⁵ Η καψυποψία των κατοίκων απέναντι στους εκάστοτε κρατικούς απογραφικούς μηχανισμούς εκφραζόταν με την απόκρυψη των πραγματικών τους στοιχείων, με την παροχή

Επιπροσθέτως, αξιοποιείται και το σωζόμενο δημοτολόγιο του δήμου Τροιζήνος,³²⁶ το οποίο καλύπτει χρονική περίοδο εικοσιτεσσάρων ετών, από το 1861 μέχρι το 1884, περιλαμβάνοντας, εκτός από την πρωτεύουσα, τους οικισμούς Γαλατά, Δαμαλά, Βαλαριό, Μαζώματα, Πασά και Ντάρα. Από τις δεκαπέντε έντυπες στήλες του καταστίχου,³²⁷ μόνο τρεις συμπληρώνονται συστηματικά, αυτές που αφορούν στο ονοματεπώνυμο, την ηλικία και το επάγγελμα των δημοτών. Επίσης, στις αρχικές εγγραφές, όπως άλλωστε είναι ευνόητο, γίνονται ετεροχρονισμένες προσθήκες (μεταδημοτεύσεις,³²⁸ διαγραφές αποβιωσάντων³²⁹ κλπ.) ή παραπομπές σε μεταγενέστερα μητρώα,³³⁰ ενίοτε δε και διορθώσεις (επωνύμου³³¹ ή ηλικίας³³²). Αντίθετα, όσον αφορά στους κατοίκους των οικισμών Βαλαριό, Δάρα, Πασά και Μαζώματα, απουσιάζουν άλλες εγγραφές πλην των αρχικών, γεγονός που υποδηλώνει πλημμελή τήρηση του μητρώου και χαλαρή σχέση των χωριών αυτών με την εδρεύουσα στον Πόρο δημοτική αρχή. Στη συνέχεια εκτίθεται η δομή του τεκμηρίου:

a.a. 0.001 – 6.180 : Πόρος (1861)

a.a. 0.001 – 0.501 : Ενορία Αγ. Ιωάννη Θεολόγου

a.a. 0.502 – 0.977 : Ενορία Υπαπαντής

ψευδών πληροφοριών ή ακόμη και με την πλήρη άρνηση απογραφής τους (Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 15-16· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 9, 11, 18-20, 28, 34, 41-43· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 26· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 135-142· Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη της παρακμής. Η ελληνική κοινότητα της Θεσσαλονίκης κατά τη δεκαετία του 1830 με βάση ένα οθωμανικό κατάστιχο απογραφής του πληθυσμού*, Ηράκλειο 1997, σ. 5). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ψευδής δήλωση ηλικίας εκ μέρους των ανδρών αποσκοπούσα κυρίως στην αποφυγή της στράτευσης, ζήτημα το οποίο θα μας απασχολήσει σε άλλο σημείο της μελέτης. Στο συλλογικό υποσυνείδητο, εξάλλου, οι απογραφές ταυτίζονταν με την προσπάθεια της εκάστοτε κεντρικής εξουσίας να επιβάλει νέους φόρους ή να προβεί σε στρατολογήσεις, εν τέλει να ασκήσει ασφυκτικότερο κοινωνικό έλεγχο. Για το τελευταίο βλ. την πολύ ενδιαφέρουσα αναφορά του Β. Δημητριάδη, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 17. Φαινόμενα δυσπιστίας απέναντι στις απογραφές παρατηρούνται άλλωστε και στην εποχή μας (δημοσιογραφική ομάδα Ιός, «Πόσοι είμαστε;», εφημ. *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία*, 24/2/1991).

³²⁶ Βλ. Παράρτημα III.4 και II.18. Για τα δημοτολόγια ως πηγή ιστορικής δημογραφίας βλ. S. Marre, «Le dimotologion: une source originale en Grèce», *Histoire et Mesure*, 19 (2004), σ. 133-159· ο ίδιος, «La population du royaume de Grèce (1834-1914). Les sources et leurs apports», *The Historical Review / La Revue Historique*, τόμ. 6 (2009), σ. 216-217.

³²⁷ Πρόκειται για τις ακόλουθες: «αὔξων ἀριθμός δημοτῶν», «αὔξων ἀριθμός οἰκογενειῶν», «ὄνομα καί ἐπώνυμον δημότου», «πῶς ἀπέκτησε τό δικαίωμα τῆς Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας», «ἔτος [εγγραφῆς]», «μῆν [εγγραφῆς]», «ἡμ. [εγγραφῆς]», «ἡλικία», «ἔγγαμος, ἄγαμος ἢ ἐν χρείᾳ», «ἐπάγγελμα», «πατρίς», «κατοικία», «θρησκεία», «πῶς ἔχει κεκτημένον τό δικαίωμα τοῦ δημότου» και «παρατηρήσεις».

³²⁸ Βλ. παράδειγμα: «δι' αἰτήσεως του μετέφερε τήν δημοτικότητά του εἰς Πειραιᾶ, ὄρα ἀριθ. πρωτ. 1031 τοῦ ἔτους 1884».

³²⁹ Συνήθως παρουσιάζουν τις εξής μορφές: «ἀπεβίωσεν» ἢ «ἀπέθανεν».

³³⁰ Οι παραπομπές σημειώνονται συνήθως ως εξής: «ὄρα ἀριθ. δημοτολ. 8402» ἢ «ὄρα καί 8589 δημοτολόγιον συζύγου του Καλομοίρας».

³³¹ Βλ. παράδειγμα: «[Κασκαδάμη] ἢ Δάγκλης κατὰ τήν ἔγγραφον πιστοποιήσιν τῶν συγγενῶν τοῦ Νικολάου Μπάθα καί Μάνθου Κασκαδάμη» ἢ «ἡ χήρα πρέπει νά ᾖ Ἰω. Γιαννάκου [καί ὄχι Εμμ. Γιαννάκου]».

³³² Βλ. παράδειγμα: «Ἐξεδόθη [...] πιστοποιητικόν τοῦ δημάρχου Μ. Μαρίνη ὅτι ὁ Δημ. Μπουκάκης ἄγει τό 52 ἔτος τῆς ἡλικίας του».

- α.α. 0.979 – 1.676 : Ενορία Αγ. Γεωργίου
 α.α. 1.678 – 2.495 : Ενορία Μεταμορφώσεως
 α.α. 2.498 – 3.191 : Ενορία Ευαγγελισμού
 α.α. 3.194 – 3.758 : Ενορία Αγ. Κυριακής
 α.α. 3.760 – 3.942 : Ενορία Αγ. Ματθαίου
 α.α. 3.943 – 4.735 : Ενορία Αγ. Κωνσταντίνου
 α.α. 4.736 – 5.524 : Ενορία Γενεθλίου της Θεοτόκου
 α.α. 5.525 – 5.987 : Ενορία Αγ. Νικολάου Πόρου
 α.α. 5.990 – 6.180 : Ενορία Αγ. Νικολάου Γαλατά
α.α. 6.182 – 6.521 : Δαμαλάς, Ενορία Αγ. Ιωάννη Χρυσοστόμου (1861)
α.α. 6.525 – 6.643 : Βαλαριό, Ενορία Μεταμορφώσεως (1861)
α.α. 6.644 – 6.654 : Δάρα, Ενορία Ζωοδόχου Πηγής (1861)
α.α. 6.655 – 6.676 : Πασά
α.α. 6.677 – 6.692 : Μαζώματα (1861)
α.α. 6.693 – 7.841 : προσθήκες πόλεως Πόρου (1862-1884)

Οι αύξοντες αριθμοί δεν αντιστοιχούν σε οικογενειακές μερίδες αλλά σε μεμονωμένα πρόσωπα, γεγονός το οποίο θέτει ανυπέρβλητα προσκόμματα στον ερευνητή. Αν και προτάσσεται ο επικεφαλής (πατέρας ή χήρα μητέρα) και τα προστατευόμενα μέλη έπονται σε φθίνουσα ηλικιακή κλίμακα, οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ των νοικοκυριών δεν είναι πάντοτε απολύτως σαφείς και διακριτές.

Ερμηνευτικές δυσχέρειες παρουσιάζει ένα ακόμη φαινόμενο, αυτό της παραβίασης της φυσιολογικής προόδου των αυξόντων αριθμών. Μολονότι ο τελευταίος δημότης του καταστίχου φέρει τον αριθμό 7.841, το πραγματικό σύνολο των εμπεριεχομένων εγγραφών είναι αισθητά κατώτερο. Πρόκειται, προφανώς, για συνειδητούς και όχι εκ παραδρομής διασκελισμούς, οφειλόμενους στην ύπαρξη ενός προγενέστερου μητρώου,³³³ βάσει του οποίου συντάχθηκε το παρόν. Κατά τη μεταφορά, όμως, των δεδομένων από το ένα στο άλλο εξαιρέθηκαν ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. οι μεταδημοτεύσαντες, οι τεθνεώτες και οι αποχωρήσαντες από το πατρικό νοικοκυριό για να συγκροτήσουν δικό τους), οι οποίες, κατά τα φαινόμενα, διατήρησαν τον αύξοντα αριθμό του αρχικού δημοτολογίου. Αξίζει, τέλος, να επισημάνουμε ότι από το σύνολο των δεδομένων απομονώσαμε και δημοσιεύουμε μόνο αυτά του έτους 1861, εφόσον αποτελούν μία φωτογραφική απεικόνιση της δημογραφικής πραγματικότητας, απολύτως συγκρίσιμη με τις καποδιστριακές καταμετρήσεις. Οι μεταγενέστερες εγγραφές χρησιμοποιούνται μόνο στον βαθμό που αναφέρονται στη γεωγραφική κινητικότητα του πληθυσμού (μεταδημοτεύσεις).

Παράλληλα, συνεξετάζονται και τα δημοτολόγια δύο σημαντικών αστικών κέντρων του 19^{ου} αιώνα, του Πειραιά³³⁴ και της Ερμούπολης.³³⁵ Στο παράρτημα της μελέτης δημοσιεύονται οι οικογενειακές μερίδες 465 Ποριωτών και Τροιζηνίων, οι οποίοι μεταδημότευσαν στον Πειραιά μεταξύ των ετών 1840-1900, καθώς και άλλων σαράντα, οι οποίοι ενεγράφησαν στα δημοτολόγια της Ερμούπολης κατά το διάστημα 1846-1900. Από την

³³³ Υπέρ της άποψης αυτής συνηγορούν εγγραφές σαν την ακόλουθη: «*ὄρα ἀριθ. 8487 παλαιοῦ Δημοτολογίου*».

³³⁴ Βλ. Παράρτημα III.7.

³³⁵ Βλ. Παράρτημα III.8.

επεξεργασία των δεδομένων αυτών προκύπτουν ενδιαφέροντα συμπεράσματα για τη διασπορά του υπό έρευνα πληθυσμού κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα.

Πριν ολοκληρώσουμε την παρούσα ενότητα εστιάζουμε σε έναν τελευταίο τύπο πηγών, στα ληξιαρχικά βιβλία, τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς από την ιστορική έρευνα.³³⁶ Η εισαγωγή του ληξιαρχικού συστήματος στη δημόσια διοίκηση θεσπίστηκε, όπως προαναφέραμε, με το διάταγμα του 1836, επί δεκαετίες, όμως, αυτό παρέμενε ανενεργό.³³⁷ Με τον Αστικό Ελληνικό Νόμο του 1856 επιχειρήθηκε εκ νέου να εμπεδωθεί η αναγκαιότητα τήρησης ληξιαρχικών βιβλίων από τις δημοτικές αρχές του Βασιλείου.³³⁸ Το ζήτημα πάντως αντιμετωπίστηκε οριστικά κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα με αλληπάλληλες νομοθετικές παρεμβάσεις.³³⁹ Εντούτοις, ήδη από το 1845, συστηματικότερα δε από το 1860, άρχισαν να δημοσιεύονται επίσημα συγκεντρωτικά στοιχεία για την κίνηση του ελληνικού πληθυσμού, βασιζόμενα, ως επί το πλείστον, στα κατά τόπους ενοριακά βιβλία γάμων, βαπτίσεων και θανάτων.³⁴⁰

Στην ίδια κατηγορία πηγών ανήκουν και δύο κατάστιχα του Δήμου Τροιζηνίων με ετήσιους ονομαστικούς πίνακες αποβιωσάντων. Το ένα φέρει στο εξώφυλλο τον τίτλο «*Βιβλίον θανόντων, 1879-1928, βάσει καταστάσεων άστυνομίας*». Στις εσωτερικές του σελίδες, όπου παρεμβάλλονται ενίοτε βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και ληξιαρχικές πράξεις θανάτου, επικρατεί σχετική αταξία, ανομοιογένεια και προχειρότητα, τα οποία, σε συνδυασμό με τα εκτεταμένα κενά και την ποικιλία γραφικών χαρακτήρων, καθιστούσαν την χρήση του από τους αρμόδιους υπαλλήλους προβληματική.

Εξ αυτού του λόγου παρήχθη ένα δεύτερο κατάστιχο, πιο εύχρηστο και λειτουργικό από το πρώτο.³⁴¹ Στις χειρόγραφες στήλες του περιέχονται τα προσωπικά στοιχεία των αποβιωσάντων («*επωνυμιον*», «*ονομα*», «*ονομα πατρός*», «*πατρίς*», «*εργασία*», «*ετών*», «*μηνών*»), ο «*αύξων αριθμός*»

³³⁶ Σε ληξιαρχικά βιβλία ή πράξεις έχουν βασιστεί τα κάτωθι έργα: Μ. Τομαρά-Σιδέρη – Ν. Σιδέρης, *Συγκρότηση και διαδοχή των γενεών στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα. Η δημογραφική τύχη της νεότητας*, Αθήνα 1986· η ίδια, *Ιστορική δημογραφία. Από τις δημογραφικές διαδικασίες στις συλλογικές νοοτροπίες και συμπεριφορές*, Αθήνα 1998· Δ. Ανωγιάτης-Πελέ – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα και θνησιμότητα στους Παξούς, μέσα 19^{ου} – τέλος 20^{ου} αι.*, Αθήνα 2011· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία* η ίδια, *Από τις Νέες Κυδωνίες στο Δήμο Αιγάλεω. Η συγκρότηση μιας πόλης στον 20^ο αιώνα*, Αιγάλεω 2002, σ. 59-76· Μ. Παππά, *Νόσοι και θνησιμότητα: το παράδειγμα των Ιωαννίνων (1913-1923)*, διπλ. εργασία στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2009. Βλ. και S. Marre, «La population», σ. 218-222.

³³⁷ Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 77-78· ο ίδιος, «Προλεγόμενα», σ. 15· Κ. Κόμης, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 29. Για μια επισκόπηση της ιστορίας των ληξιαρχικών βιβλίων στην Ευρώπη βλ. *Ιστορία και μέθοδοί της*, τόμ. 2, τχ. 3, 177-183.

³³⁸ Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 28, 79· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 15· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 77-82· ο ίδιος, «Προλεγόμενα», σ. 15. Αναφέρει σχετικά ο Ανδρ. Ανδρεάδης: «*ό πόθος τής καινοτομίας έφευρεν επί κρημνόν τά νομοθετήματα του 1836 και 1856*» (*Περί απογραφής*, σ. 22).

³³⁹ Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 79· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 15. Πρβλ. και Αντ. Μιχαλέα, *Δημογραφία*, Θεσσαλονίκη 1985, σ. 245.

³⁴⁰ Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 36-42· Σ. Κλαδά, *Η στατιστική*, σ. 79· Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας και στατιστικής. Δημογραφική μελέτη του πληθυσμού της Ελλάδος*, Αθήνα 1943, σ. 26· Γ. Μπαφούνης, «Προλεγόμενα», σ. 15.

³⁴¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.9 και ΙΙ.19.

εκάστου σε συνεχόμενη αρίθμηση,³⁴² ο χρόνος («μῆν» και «ἡμέρα») και η αιτία θανάτου («νόσος»). Παρά το γεγονός ότι εντοπίζονται πολυάριθμα και εκτεταμένα κενά (συχνή παράλειψη των θανατηφόρων νοσημάτων, μη καταγραφή των επαγγελμάτων, μη συμπερίληψη των ετών 1892 και 1893 στους πίνακες), η αξία του για τη μελέτη της εντόπιας θνησιμότητας παραμένει ανεκτίμητη. Γι' αυτό αποφασίσαμε να δημοσιεύσουμε το μέρος αυτό του δεύτερου καταστίχου, που εντάσσεται στα χρονικά πλαίσια της μελέτης (δηλαδή τις εγγραφές μέχρι και το έτος 1900), χωρίς όμως τα ονοματεπώνυμα των τεθνεώτων.³⁴³

---

³⁴² Στο αρχικό κατάστιχο, αντίθετα, κάθε ετήσιος πίνακας φέρει ξεχωριστή αρίθμηση.

³⁴³ Ο νόμος περί προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων αποτελεί πλέον για τους ιστορικούς ένα σοβαρό εμπόδιο. Εν προκειμένω, ωστόσο, η παράλειψη των ονομάτων δεν ακυρώνει σε καμία περίπτωση το εγχείρημα επεξεργασίας της συγκεκριμένης πηγής, εφόσον η ανάλυση επικεντρώνεται στους στατιστικούς μέσους όρους και όχι στις μεμονωμένες περιπτώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ

Στο παρόν κεφάλαιο διερευνάται η διαδικασία δημογραφικής εξέλιξης του Πόρου στη μακρά διάρκεια, από την αρχική συγκρότηση του οικισμού μέχρι τον αρχόμενο 20^ο αιώνα, όπως αυτή προκύπτει από τη μελέτη των διαθέσιμων ποσοτικών στοιχείων, τα οποία εκτίθενται στους ακόλουθους πίνακες. Παράλληλα, αναδεικνύονται και εξετάζονται οι ποικίλοι παράγοντες, οι οποίοι επέδρασαν καθοριστικά στο πληθυσμιακό κεφάλαιο του νησιού, ενώ, τέλος, επιχειρείται η ανασύσταση, στο μέτρο, βέβαια, του εφικτού, της όψης του οικισμένου χώρου σε διαφορετικές χρονικές στιγμές, προκειμένου να εντοπιστούν τα αποτυπώματα της δημογραφικής εξέλιξης στο οικιστικό τοπίο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
Η πληθυσμιακή εξέλιξη του Πόρου (1668-1834)³⁴⁴

Έτος	Αριθμός ψυχών	Παρατηρήσεις	Πηγές
1668	2.000	«ένα πλούσιο και ευτυχημένο χωριό απίστων, με 500 σπίτια» (500 x 4)	Evliyâ Çelebi ³⁴⁵
1700	275	«famiglie: 71»	Βενετική απογραφή ³⁴⁶
1766	800	«the town, which consists of about two hundred houses» (200 x 4)	R. Chandler ³⁴⁷
1785-1786	-	«La petite ville de Porø»	J. Lechevalier ³⁴⁸
1817	-	«bien peuplé»	F. de Beaujour ³⁴⁹
1800	-	«rarely visited, and almost unknown [...] it is now inhabited by [...] Arnaouts, or Albanians»	Ed. D. Clarke ³⁵⁰
αρχές 19 ^{ου} αιώνα	-	«a large and opulent trading town»	W. Gell ³⁵¹
1808	8.000		Aug. de Jassaud ³⁵²
1815	-	«It has a little town on an	J. Tuckey ³⁵³

³⁴⁴ Βλ. και Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 244.

³⁴⁵ *Ό.π.*, σ. 132.

³⁴⁶ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 247.

³⁴⁷ *Ό.π.*, σ. 259.

³⁴⁸ *Ό.π.*, σ. 167.

³⁴⁹ *Voyage militaire dans l'empire othoman, ou description de ses frontieres et de ses principales defenses, soit naturelles soit artificielles*, τόμ. 1, Παρίσι 1829, σ. 32.

³⁵⁰ *Travels in various countries of Europe, Asia and Africa*, τόμ. 2, Λονδίνο 1814, σ. 454-455.

³⁵¹ *The itinerary of Greece*, σ. 135.

³⁵² *Ό.π.*, σ. 71, 95.

		<i>eminence</i> »	
1820	8.000		F.-C.-H.-L. Rouqueville ³⁵⁴
πριν από το 1821	7.000		Υπόμνημα Ι. Καποδίστρια ³⁵⁵
1821	1000	«υποθετικά»	Eu. Ρόζου ³⁵⁶
1827		« <i>L' île est peu peuplée et les habitants sont pour la plupart des marines hydriotes</i> »	V. Fontanier ³⁵⁷
1827	3.000	« <i>d' environ</i> »	Ανώνυμος ³⁵⁸
1828	3.222		Απογραφή 1828 ³⁵⁹
1828	10.000	« <i>but this is probably an exaggeration</i> »· 1.300 σπίτια	J. Hartley ³⁶⁰
1829	7.464	3.639 ντόπιοι και 3.825 ξένοι	Απογραφή 1829 ³⁶¹
1829 (;)	4.770		Έκθεση προκρίτων ³⁶²
1829	4.464		Fr. Thiersch ³⁶³
1829	10.000		Γαλλική επιστημονική αποστολή ³⁶⁴
1830-1831	2.400	600 σπίτια (600 x 4)	Κ. Μπαζίλι ³⁶⁵
1833	2 - 3.000	« <i>2 ou 3.000 habitants</i> »	Marchebeus ³⁶⁶
1834	6.000	« <i>έως</i> »	Δ. Πύρρου του Θετταλού ³⁶⁷

Με μία πρώτη ανάγνωση διαπιστώνουμε ότι τα αριθμητικά δεδομένα του ανωτέρω πίνακα, εκκινώντας από το έτος 1668, δεν διαθέτουν μεγάλο χρονικό βάθος και ομαλή διασπορά: η προ του 1668 περίοδος και ολόκληρος σχεδόν ο 18^{ος} αιώνας στερούνται στατιστικών ειδήσεων για τον πληθυσμό, ενώ, αντίθετα, αυτές πυκνώνουν, και μάλιστα εντυπωσιακά, μόνον από τις

³⁵³ *Ο.π.*, τόμ. 2, σ. 272.

³⁵⁴ *Voyage de la Grèce*, τόμ. 6, σ. 307.

³⁵⁵ Ανδρ. Μάμουκα, *ό.π.*, τόμ. 11, σ. 261· ΑΕΠ, αρ. 4, σ. 248· Γ. Κατσούλης - Μ. Νικολινάκος - Β. Φίλιας, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 107· Στ. Παπαγεωργίου, *Από το γένος στο έθνος*, σ. 100-104.

³⁵⁶ *Ο.π.*, σ. 33. Σε άλλο σημείο ο ίδιος συγγραφέας υποθέτει ότι στα τέλη του 18^{ου} αιώνα ο Πόρος «*ήταν ακατοίκητος ή ελάχιστα κατοικημένος*» (*ό.π.*, σ. 22)!

³⁵⁷ *Ο.π.*, σ. 176.

³⁵⁸ «*Quelques notices*», σ. 650.

³⁵⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5.

³⁶⁰ *Ο.π.*, σ. 326-327.

³⁶¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6. Βλ. και R. Anderson, *ό.π.*, σ. 148. Σημειώνουμε ότι στα μεγέθη αυτά κατέληξε ο συντάκτης της πηγής. Η δική μας καταμέτρηση μας οδήγησε σε ελαφρώς κατώτερα μεγέθη: 3.639 αυτόχθονες, 3.821 ετερόχθονες, 7.460 εν συνόλω.

³⁶² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.3.

³⁶³ Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 272. Πιθανότατα ο συγγραφέας αντέγραψε εσφαλμένα το τελικό αποτέλεσμα της απογραφής του 1829 (4.464 αντί για 7.464 ψυχές). Το λάθος απαντάται και στη γαλλική έκδοση του έργου (Fr. Thiersch, *De l' état actuel de la Grèce et des moyens d' arriver à sa restauration*, τόμ. 1, Leipzig 1833, σ. 272).

³⁶⁴ Bory de Saint-Vincent, *Expédition Scientifique*, τόμ. 2, σ. 58· Μ. Χουλιάρης, *ό.π.*, τόμ. 1^α, σ. 94.

³⁶⁵ *Ο.π.*, σ. 79.

³⁶⁶ *Ο.π.*, σ. 90.

³⁶⁷ *Ο.π.*, σ. 215.

αρχές του 19^{ου} αιώνα. Προκειμένου, λοιπόν, να αναπληρώσουμε τα εκτεταμένα κενά και να εμπλουτίσουμε το πληροφοριακό υλικό μας, αξιοποιούμε και τα υπάρχοντα ποιοτικά στοιχεία, το χρονικό ανάπτυγμα των οποίων είναι σαφώς μεγαλύτερο.

Η προφορική παράδοση τοποθετεί τον εποικισμό των νησιών του Αργοσαρωνικού, ο οποίος, σημειωτέον, αποτελεί ένα από τα επεισόδια της αθρόας μετανάστευσης των Αλβανών από την αρχική τους κοιτίδα, το Άρβανον, προς τον νότο της βαλκανικής χερσονήσου, μετά την οθωμανική κατάκτηση της Πελοποννήσου (1460).³⁶⁸ Η εκδοχή αυτή, όσον αφορά τουλάχιστον στην περίπτωση του Πόρου, επαληθεύεται, δεδομένου ότι στις αρχές του 16^{ου} αιώνα εντοπίζεται, σύμφωνα με τον Οθωμανό χαρτογράφο και περιηγητή Πιρί Ρεΐς, συμπαγής ανθρώπινη εγκατάσταση στο νησί και μάλιστα εντός «*ανθεκτικού κάστρου*», ελεγχόμενου από τη Βενετία.³⁶⁹ Οι αλληπάλληλες οθωμανο-βενετικές αντιπαραθέσεις κατά την περίοδο αυτή³⁷⁰ και η συνακόλουθη έξαρση της πειρατικής δραστηριότητας,³⁷¹ ευνοημένη μάλιστα η τελευταία από την αρχιτεκτονική των παραλίων³⁷² και την ύπαρξη πολυάριθμων ακατοίκητων νησιδίων,³⁷³ προσέδωσαν στον αρχικό οικιστικό πυρήνα οχυρωματικά χαρακτηριστικά.

Ενάμιση αιώνα αργότερα, το 1668, ο Ενλιγάτσελεβί, έτερος Οθωμανός ταξιδευτής, θα δώσει μία εντελώς διαφορετική εικόνα του οικισμένου χώρου: «*[Ο Πόρος] είναι [ένα] μικρό κατεστραμμένο κάστρο χτισμένο σ' έναν ψηλό βράχο. Στο εσωτερικό του βρίσκεται ένα μεγάλο μοναστήρι [μάλλον εκκλησία]. Κάτω στην παραλία υπάρχει ένα πλούσιο και ευτυχισμένο χωριό*

³⁶⁸ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 1, υποσημ. 38.

³⁶⁹ Δ. Λούπης, *ό.π.*, σ. 296. Περιηγητές του 17^{ου} και του αρχόμενου 18^{ου} αιώνα επισημαίνουν την αλβανική σύνθεση του πληθυσμού (Μ. Collignon, *ό.π.*, σ. 391· J. Spon – G. Wheler, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 154· Ο. Dapper, *ό.π.*, σ. 284· *The travels of the Late Charles Thompson Esq., containing his observations on France, Italy, Turkey in Europe, the Holy Land, Arabia, Egypt and many other parts of the world*, τόμ. 1, Reading 1752, σ. 356). Πρβλ. και μία ανάλογη μαρτυρία των αρχών του 19^{ου} αιώνα: Ed. Clarke, *ό.π.*, σ. 455.

³⁷⁰ Αναφερόμαστε κυρίως στους δύο πρώτους οθωμανο-βενετικούς πολέμους. Για τα συμβάντα του πρώτου (1463-1479) βλ. Κ. Σάθας, *Τουρκοκρατούμενη Ελλάς. Ιστορικών δοκίμιον περί των προς αποτίναξιν του οθωμανικού ζυγού επαναστάσεων του ελληνικού έθνους (1453-1821)*, Αθήνησι 1869, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995, σ. 11-30· Κ. Βάρφης, *Βενετοτουρκικοί και ρωσσοτουρκικοί πόλεμοι*, σ. 27-30· Κ. Άμαντος, *Σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων από του ενδεκάτου αιώνα μέχρι του 1821*, τόμ. 1: *οι πόλεμοι των Τούρκων προς κατάληψιν των ελληνικών χωρών (1071-1571)*, Αθήναι 1955, σ. 152-154· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 3, σ. 18-50· *ΙΕΕ*, τόμ. 10, Αθήνα 1974, σ. 263-275· Γ. Μ. Παϊδούση-Παπαντωνίου, *ό.π.*, σ. 202-204. Για τον δεύτερο οθωμανο-βενετικό πόλεμο (1499-1503) βλ. Κ. Σάθας, *Τουρκοκρατούμενη Ελλάς*, σ. 59-72· Κ. Βάρφης, *Βενετοτουρκικοί και ρωσσοτουρκικοί πόλεμοι*, σ. 30-33· Κ. Άμαντος, *ό.π.*, σ. 160-161· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 3, σ. 71-79· *ΙΕΕ*, τόμ. 10, σ. 281-288· Γ. Μ. Παϊδούση-Παπαντωνίου, *ό.π.*, σ. 214.

³⁷¹ Ενδεικτικά σημειώνουμε ότι μεταξύ των ετών 1500-1536 μόνο στην ευρύτερη γεωγραφική ζώνη του Αργολικού κόλπου κατεγράφησαν 38 κρούσματα πειρατείας (Αλεξ. Κραντονέλλη, *Ιστορία της πειρατείας κατά τους πρώτους χρόνους*, σ. 368, 387). Έχει επίσης υποστηριχθεί ότι ο κόλπος της Βαγιονιάς, στο βόρειο μέρος του νησιού, ονομαζόταν άλλοτε της «*Μπαρμπαριάς*», καθώς χρησίμευε ως ορμητήριο πειρατών (Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 33).

³⁷² Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 7.

³⁷³ Για τα ακατοίκητα νησιδία πέριξ του Πόρου βλ. Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 204-205· Ηλ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 9· Ι. Ρ. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 106-107· Ι. Νουχάκης, *Ελληνική χωρογραφία*, σ. 470· *ΥΓΠΝ*, *ό.π.*, σ. 176-177, 179-181.

απίστων, με 500 σπίτια και πέντε μοναστήρια [μάλλον εκκλησίες]. Οι αντάρτες από τη Μάνη και τη Μάλτα χωρίς να βγαίνουν από τις φρεγάτες τους, αγκυροβολούν στο λιμάνι και ανταλλάσσουν προϊόντα με τους κατοίκους. Πουλούν μουσουλμάνους σκλάβους και αγοράζουν λαχανικά, ψωμί και τυρί [...]».³⁷⁴ Από το σύντομο αυτό παράθεμα προκύπτει ότι το μεν κάστρο είχε εγκαταλειφθεί στη φθορά του χρόνου, καθώς, προφανώς, εξέλειπαν οι λόγοι της συντήρησής του, ο δε οικισμός είχε αρχίσει ήδη να εξαπλώνεται έξω από τα στενά όρια των τειχών, προς την παραλία. Οι εξελίξεις αυτές, αναντίστοιχες προς το δυσμενές πολιτικό πλαίσιο της εποχής,³⁷⁵ υποδηλώνουν μία στενότερη σχέση των κατοίκων με την οικονομία της θάλασσας, της πειρατείας συμπεριλαμβανομένης.³⁷⁶ Σημειώνουμε μάλιστα ότι ανάλογες τάσεις παρατηρούνται και στα γειτονικά νησιά του συμπλέγματος.³⁷⁷

Στο μεσοδιάστημα των δύο μαρτυριών (αρχές 16^{ου}-μέσα 17^{ου} αιώνα) έλαβαν χώρα δύο πληθυσμιακές εισροές στο νησί, σχετιζόμενες αμφότερες, αμέσως ή εμμέσως, με τον τρίτο οθωμανο-βενετικό πόλεμο (1537-1540). Όπως είναι γνωστό, με τη συνθήκη ειρήνης του 1540 οι Βενετοί έχασαν όλα τα ερείσματά τους στην Πελοπόννησο (Ναύπλιο, Μονεμβασιά, Αίγινα), με αποτέλεσμα ένα σημαντικό τμήμα των αυτοχθόνων υποστηρικτών τους να τους ακολουθήσει κατά την αποχώρησή τους. Μία άλλη, σαφώς μικρότερη,

³⁷⁴ E. Çelebi, *ό.π.*, σ. 132.

³⁷⁵ Αναφερόμαστε κυρίως στον Κρητικό πόλεμο (1645-1669) και στην οθωμανο-βενετική σύγκρουση για τον έλεγχο της Πελοποννήσου. Για τα γεγονότα του πρώτου βλ. Κ. Σάθας, *Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα*, σ. 222-311· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 3, σ. 483-525· *ΙΕΕ*, τόμ. 10, σ. 334-351· Μ. Λαμπρινίδη, *Η Ναυπλία από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι και τον Όθωνα*, Αθήνα 1895, ανατύπ., Αθήνα 1999, σ. 186-202. Πρβλ. επίσης E. Çelebi, *ό.π.*, σ. 133-134.

³⁷⁶ Η πειρατεία στην ευρύτερη περιοχή του Αργοσαρωνικού ήταν, κατά τη διάρκεια του 17^{ου} αιώνα, σχεδόν ενδημική. Πειρατικές επιδρομές γνωρίζουμε ότι υπέστη το 1603, το 1615, το 1617, το 1634, το 1650, το 1654, το 1656, το 1667, το 1668, το 1669, το 1671, το 1674, το 1675 και το 1676 (Αλ. Κραντονέλλη, *Ιστορία της πειρατείας στους μέσους χρόνους*, σ. 109, 123, 129-130, 181, 182, 185, 220, 334, 340, 342, 344, 353, 357, 359, 361, 364, 366-367· E. Çelebi, *ό.π.*, σ. 133· Αντ. Μιαούλης, *Υπόμνημα περί της νήσου Ύδρας αφ'ής εποχής κατακτήθη μέχρι του έτους 1821*, εν Αθήναις 1864, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1975, σ. 13-15· Σ. Δημητρακόπουλος, «Εκκλησιαστικές ειδήσεις για τα νησιά του Αργοσαρωνικού από τα τέλη του 17^{ου} ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 305-306).

³⁷⁷ Συγκεκριμένα, στην Ύδρα, κατά την προφορική παράδοση, ιδρύθηκε το 1643, δίπλα ακριβώς από το λιμάνι, η Μονή της Παναγίας (Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 12-13· Αντ. Μιαούλης, *Ιστορία*, σ. 24· Α. Βάλληνδα, *Κυθνιακά ήτοι της νήσου Κύθνου χωρογραφία και ιστορία μετά του βίου των συγχρόνων Κυθνίων*, εν Ερμούπολει Σύρου 1882, σ. 90-91· ο ίδιος, *Ιστορία της νήσου Κύθνου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς σχετιζομένη προς την των ομοταγών νήσων του Αιγαίου*, εν Αθήναις 1896, ανατύπ. Συνδέσμου Κυθνίων και Κοινότητας Κύθνου, Αθήνα 1990, σ. 96· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 16· Τρ. Ευαγγελίδου, *Ιστορία του εποικισμού της Ύδρας*, εν Αθήναις 1934, σ. 129. Επίσης, πρβλ. τη μονογραφία του Ν. Χαλιορή, *Το Μοναστήρι ήτοι η παλαιά Μονή της Κοιμήσεως της Θεομήτορος και ήδη μητροπολιτικός ναός της νήσου Ύδρας*, Πειραιεύς 1929), ενώ το 1657 ναυπηγήθηκε στο ίδιο νησί το πρώτο πλοιάριο (Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 18· Αικ. Μπεκιάρογλου-Εξαδακτύλου, *ό.π.*, σ. 114-115· Κ. Δαμιανίδης, *Ελληνική Παραδοσιακή Ναυπηγική*, σ. 22, 23). Τέλος, σε έργο της εποχής, εκδοθέν το 1658, οι κάτοικοι της Ύδρας και των Σπετσών από κοινού χαρακτηρίζονταν ως «καλοί ψαράδες» (Μ. Boschini, *ό.π.*, σ. 100). Επίσης, πρβλ. και Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 27-29· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 2, σ. 394-395 και τόμ. 3, σ. 81-82· Δ. Δημητρόπουλος, «Κάστρο και παλαιά χώρα Μήλου: η παράλληλη πορεία δύο οικισμών (15^{ου}-19^{ου} αιώνας)», *Πληθυσμός και οικισμοί του ελληνικού χώρου*, σ. 171.

ομάδα πιθανολογείται ότι αναζήτησε καταφύγιο στα νησιά του Αργοσαρωνικού.³⁷⁸ Δεν αποκλείεται, όμως, και το ενδεχόμενο προγενέστερης εγκατάστασης στο νησί με προέλευση την Αίγινα, ως επακόλουθο της καταστροφικής επιδρομής του Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα το 1537.³⁷⁹ Σημειωτέον ότι κατά το αυτό έτος ιδρύθηκε το μπεηλερμπεηλίκι των Νήσων της Άσπρης Θαλάσσης,³⁸⁰ στο οποίο υπήχθη, άγνωστο πότε ακριβώς, και ο Πόρος.³⁸¹

Ταυτόχρονα, η συνθήκη του 1540 σηματοδότησε την πολιτική ενοποίηση του ελλαδικού χώρου υπό οθωμανική διοίκηση και μία παρατεταμένη περίοδο γενικευμένης ειρήνης και ασφάλειας.³⁸² Δημιουργήθηκαν έτσι ευνοϊκές προϋποθέσεις για την εφαρμογή εκ μέρους της κεντρικής εξουσίας ενός εποικιστικού προγράμματος (sürgün), το οποίο αποσκοπούσε στη δημογραφική ενίσχυση των νησιωτικών οικισμών.³⁸³ Η άφιξη, κατά την παράδοση, δώδεκα οικογενειών στην Ύδρα³⁸⁴ και μιας στον Πόρο (του Γεωργίου Κριεζή από την Εύβοια)³⁸⁵ μεταξύ των ετών 1580-1643 πιθανότατα εγγράφεται στο πλαίσιο αυτών των εποικισμών. Εδραιώνεται, λοιπόν, η πεποίθηση ότι από το δεύτερο μισό του 16^{ου} αιώνα, ιδιαιτέρως μετά

³⁷⁸ Για τα γεγονότα του οθωmano-βενετικού πολέμου του 1537-1540 βλ. Κ. Σάθας, *ό.π.*, σ. 110-126· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 3, σ. 143-170· Κ. Βάρφης, *Βενετοτουρκικοί και ρωσοτουρκικοί πόλεμοι*, σ. 36-38· Κ. Άμαντος, *ό.π.*, σ. 166-168· ΙΕΕ, τόμ. 10, σ. 297-304· Γ. Μ. Παϊδούση-Παπαντωνίου, *ό.π.*, σ. 313-318· Μ. Λαμπρινίδη, *Η Ναυπλία*, σ. 150-158. Για τις εγκαταστάσεις επήλυδων στα νησιά του Αργοσαρωνικού μετά τη λήξη του πολέμου βλ. Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 11-12· Τρ. Ευαγγελίδου, *Ιστορία του εποικισμού της Ύδρας*, σ. 31-32· Π. Παρασκευαΐδης, *ό.π.*, σ. 37· Θ. Κριεζή, *Οι Κριεζήδες του Εικοσιένα*, Αθήναι 1948, σ. 21· Δ. Λισμάνη, *Υδραίιοι πρόδρομοι και ναυμάχοι του Εικοσιένα. Επιφανείς και αφανείς*, μέρος Α', Αθήνα 1994, σ. 12· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 34· Β. Κουτουζής, *ό.π.*, σ. 33.

³⁷⁹ Σύμφωνα με μία υπερβολική εκτίμηση, όλος ο αρσενικός πληθυσμός της πόλης σφαγιάστηκε, ενώ ο άμαχος αιχμαλωτίστηκε (W. Miller, *Η Φραγκοκρατία στην Ελλάδα, 1204-1566*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997, σ. 578· Ι. Λυκούρη, *Αι ανά τους αιώνες καταστροφές της Αιγίνης*, Πειραιεύς 1950, σ. 14· Κ. Σταμάτη, *Αίγινα. Ιστορία-πολιτισμός*, τόμ. 1, Αθήνα χ.χ.έ., σ. 163-166· Γ. Κουλικούρδη, *Αίγινα Ι*, σ. 19· Σ. Σφυρόερα, *Αίγινα*, σ. 93· Χ. Πέννας, *ό.π.*, σ. 81· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 3, σ. 151).

³⁸⁰ Η. Inalcik, *ό.π.*, σ. 185-186· Δ. Κιτσίκης, *Ιστορία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, 1280-1924*, Αθήνα 1988, σ. 98· Δ. Σιάτρας, *ό.π.*, σ. 29· Ν. Σαρρής, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 547-548.

³⁸¹ Έχει υποστηριχθεί ότι ο Πόρος περιήλθε στη δικαιοδοσία του καπουδάν πασά αμέσως μετά την ανακατάληψη της Πελοποννήσου από τους Οθωμανούς, το 1715 (Ι. Λυκούρη, *Η διοικήσεις*, σ. 10· Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *ό.π.*, σ. 5-6). Ωστόσο, οι μαρτυρίες του Enliyâ Çelebi (*ό.π.*, σ. 132), του J. Giraud (M. Collignon, *ό.π.*, σ. 391) και των J. Spon και G. Wheler (*ό.π.*, τόμ. 2, σ. 153) τοποθετούν το γεγονός αυτό πριν από την βενετική κυριαρχία της Πελοποννήσου (1685).

³⁸² Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 3, σ. 210.

³⁸³ Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 360· F. W. Hasluck, «Albanian settlements in the Aegean islands», *The Annual of the British School at Athens*, τόμ. 15 (1908-1909), σ. 224, 227-228· ο ίδιος, «Depopulation in the Aegean islands and the Turkish Conquest», *The Annual of the British School at Athens*, τόμ. 17 (1910/1911), σ. 163, 173-175· ΙΕΕ, τόμ. 10, σ. 90-91. Βλ. και Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *ό.π.*, σ. 1-2.

³⁸⁴ Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 9-15· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 14-18· Αντ. Μιαούλης, *Ιστορία*, σ. 35-38· Τρ. Ευαγγελίδου, *Ιστορία του εποικισμού της Ύδρας*, σ. 32-33· Α. Βάλληνη, *Κυθνιακά*, σ. 90· ο ίδιος, *Ιστορία*, σ. 95-97· Θ. Κριεζή, *ό.π.*, σ. 59· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 2, σ. 134· R. Matton, *Hydra et la guerre maritime (1821-1827)*, Αθήνα 1953, σ. 21· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 23. Πρβλ. και την περίπτωση των Σπετσών: Π. Παρασκευαΐδης, *ό.π.*, σ. 39.

³⁸⁵ Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 11-12· Θ. Κριεζή, *ό.π.*, σ. 59-60.

τη ναυμαχία της Ναυπάκτου, ο πληθυσμός του νησιού παρουσίασε αυξητικές τάσεις.³⁸⁶

Το πρώτο αξιόπιστο μέγεθος για το δημογραφικό ανάστημα του Πόρου αντλείται από τη βενετική απογραφή της Πελοποννήσου του 1700.³⁸⁷ Ανερχόμενο σε 275 συνολικά ψυχές, υπολείπεται σημαντικά από την εκτίμηση του Ενλιγιά Çelebi για το έτος 1668 (500 σπίτια ή 2.000 ψυχές), γεγονός που καταδεικνύει τη χαμηλή αξιοπιστία ενίων αριθμών, κατεξοχήν των περιηγητικών.³⁸⁸ Παράλληλα, το μέγεθος αυτό αντιστοιχεί σε έναν οικισμό μεσαίου μεγέθους και σε μία πληθυσμιακή πυκνότητα κατά τέσσερις περίπου ψυχές υψηλότερη από την ισχύουσα για το σύνολο της Πελοποννήσου (11, 95 προς 8,4 ψ./τ. χλμ.).³⁸⁹ Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι, κατά τη σύντομη βενετική κυριαρχία (1685-1715), αναδείχθηκαν τα γεωγραφικά πλεονεκτήματα του νησιού: το μεν λιμάνι αποτέλεσε καταφύγιο και ορμητήριο του βενετικού στόλου,³⁹⁰ ο δε οικισμός ορίστηκε, για απογραφικούς όμως λόγους, ως έδρα

³⁸⁶ Υπενθυμίζουμε ότι κατά τη διάρκεια του 16^{ου} αιώνα τόσο ο ευρωπαϊκός όσο και ο βαλκανικός πληθυσμός κατέγραψαν αυξητικές τάσεις (Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 69, 78· Σπ. Ασδραχάς, *Μηχανισμοί της αγροτικής οικονομίας στην Τουρκοκρατία, 1ε΄-18΄ αιώνας*, Αθήνα 2^η 1999, σ. 162-163· ο ίδιος, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 138-139· ο ίδιος, *Πατριδογραφήματα*, Αθήνα 2003, σ. 48· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 111-123· Ν. Τodorov, *Η βαλκανική πόλη, 15^{ος}-19^{ος} αιώνας*, τόμ. 1, Αθήνα 2^η 2003, σ. 101-118· Δ. Καρύδης, *Χωρο-γραφία νεωτερική ή λόγος για τη συγκρότηση και εξέλιξη των ελληνικών πόλεων από τον 15^ο στον 19^ο αιώνα με βάση δημοσίευτες οθωμανικές και δυτικο-ευρωπαϊκές αρχαιολογικές πηγές*, Αθήνα 2^η 2000, σ. 51-87· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 52, 90· Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης. Εικόνες από τις κοινωνίες της ελληνικής χερσονήσου, 14^{ος}-19^{ος} αιώνας*, Ηράκλειο 1995, σ. 248-249· F. Braudel, *Η Μεσόγειος*, τόμ. 1, σ. 399-400· ο ίδιος, *Υλικός πολιτισμός*, τόμ. 1, σ. 21-22· E. Le Roy Ladurie, *The peasants of Languedoc*, Urbana and Chicago 1976, σ. 51-55· C. McEvedy – R. Jones, *Atlas of world population history*, Penguin 1980, σ. 112-113· R. A. Houston, «The population history of Britain and Ireland 1500-1750», Μ. Anderson (επιμ.), *British population history. From the Black Death to the present day*, Cambridge 1996, σ. 118-119, 120· C. Cipolla, *ό.π.*, σ. 16, 198· J. Berenger-P. Contamine-F. Rapp, *Γενική ιστορία της Ευρώπης*, τόμ. 3: *Η Ευρώπη από το 1300 μέχρι το 1660*, Αθήνα 1990, σ. 270-273), ενώ, αντίθετα, ο 17^{ος} αιώνας υπήρξε δημογραφικά άγονος (Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 86, 95, 111-117· ο ίδιος, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 122-124· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 123-134· Σπ. Ασδραχάς, «Φορολογικές και περιοριστικές λειτουργίες των κοινοτήτων στην Τουρκοκρατία», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 5, 1986, σ. 50-51· ο ίδιος, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 139· ο ίδιος, *Πατριδογραφήματα*, σ. 40, 47· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 88-90· Κ. Κωστής, *ό.π.*, σ. 249-250· F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, τόμ. 1, σ. 21-22· R. A. Houston, «The population», σ. 118-119, 120, 122· C. McEvedy – R. Jones, *ό.π.*, σ. 112· D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 197· J. Berenger-Y. Durand, *Γενική ιστορία της Ευρώπης*, τόμ. 4: *Η Ευρώπη από το 1660 μέχρι το 1789*, Αθήνα 1990, σ. 199-200· C. Cipolla, *ό.π.*, σ. 198).

³⁸⁷ Αμφίβολης αξιοπιστίας είναι η πληροφορία του Φλωρεντινού ιατρού Al. Pinni ότι στις αρχές του 18^{ου} αιώνα το νησί ήταν ερημωμένο λόγω της πειρατείας (Αλ. Μάλλιαρης, *Alessandro Pini: ανέκδοτη περιγραφή της Πελοποννήσου, 1703*, Βενετία 1997, σ. 7, 28).

³⁸⁸ Για την ανάγκη κριτικής αντιμετώπισης των δημοσιευμένων από τον Ενλιγιά Çelebi μεγεθών βλ. Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 86· Γ. Πλουμίδης, *Γεωγραφία της ιστορίας του νεοελληνικού χώρου*, Ιωάννινα 1993, σ. 53.

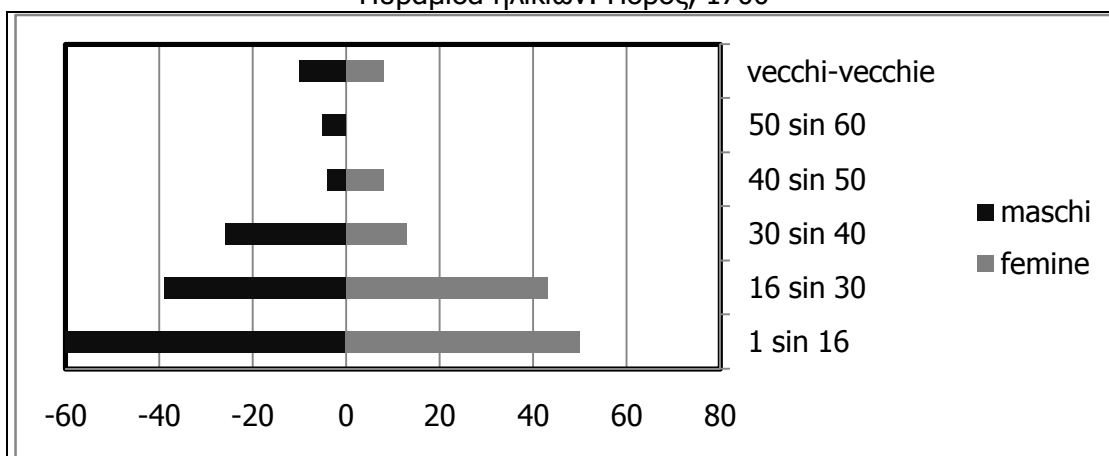
³⁸⁹ Βλ. Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 170-182, ιδίως σ. 170· Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 75, υποσημ. 35· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 27.

³⁹⁰ J. Paton, *The Venetians in Athens, 1687-1688. From the Istoria of Cristoforo Ivanovich*, Αθήνα 1940, σ. 43-46· Κ. Σάθας, *Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα*, σ. 371-372, 400, 417, 421, 425, 426· ο ίδιος, «Φραγκίσκος Μοροζίνης ο Πελοποννησιακός», *Χρυσάλλις*, τόμ. 3, αρ. 54 (1865), σ. 166· Ι. Λυκούρη, *Η διοίκησης*, σ. 10· Μ. Λαμπρυνίδη, *Η Ναυπλία*, σ. 220, 222.

μίας ευρείας γεωγραφικής περιοχής, υπό την ονομασία *giurisdizione di Porto Porro*, η οποία υπαγόταν στο *territorio di Korinto* και ξεπερνούσε κατά πολύ τα όρια της σημερινής Τροιζηνίας.³⁹¹ Στην εν λόγω επικράτεια υπήρχαν, ωστόσο, οικιστικές συγκεντρώσεις με μεγαλύτερο πληθυσμιακό κεφάλαιο, μεταξύ αυτών δε και ο Δαμαλάς με 333 ψυχές.

Λαμβάνοντας ως βάση τα συνολικά αποτελέσματα των απογραφών του 1700 και του 1828, ανερχόμενα σε 275 και 3.222 ψυχές αντίστοιχα, υπολογίζουμε τον ετήσιο ρυθμό αύξησης του ποριώτικου πληθυσμού σε 19,4‰.³⁹² Ενοφθαλμιζοντας στην οπτική μας και την μετριοπαθή εκτίμηση του R. Chandler για το έτος 1766 (200 σπίτια ή 800 ψυχές), ο ετήσιος ρυθμός πληθυσμιακής αύξησης διαμορφώνεται ως εξής: 16,3‰ για το πρώτο μισό του 18^{ου} αιώνα και 27,2‰ για το επόμενο διάστημα μέχρι το 1828. Τα ποσοστά αυτά, εναρμονιζόμενα με τις γενικές τάσεις του ελληνικού και ευρωπαϊκού πληθυσμού στην ίδια περίοδο,³⁹³ παραπέμπουν σε μια ιλλιγιώδη δημογραφική ανάπτυξη, οφειλόμενη εν μέρει στην υψηλή γεννητικότητα των εντοπίων και πρωτίστως στα αλλεπάλληλα μεταναστευτικά κύματα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
Πυραμίδα ηλικιών: Πόρος, 1700

Ως προς το πρώτο ζήτημα χαρακτηριστική είναι η ηλικιακή σύνθεση των κατοίκων κατά το 1700 (βλ. Διάγραμμα 1): σε σύνολο 275 ψυχών οι νέοι,

³⁹¹ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 161-162, 163-166.

³⁹² Το ποσοστό προέκυψε από τον τύπο του ανατοκισμού. Βλ. σχετικά Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 73, υποσημ. 27.

³⁹³ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 141-176, ιδίως σ. 141· ο ίδιος, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 123-124· Β. Παναγιωτόπουλος, «Δημογραφικές εξελίξεις», σ. 156-158· Ευτ. Λιάτα, *Αργεία γη*, σ. 38· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 90-94· Δ. Δημητρόπουλος, «Η κατάσταση των Ελλήνων. Ο πληθυσμός», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 1, Αθήνα 2003, σ. 77-78, 83· Κ. Κωστής, *ό.π.*, σ. 250-251· F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, τόμ. 1, σ. 22· C. Cipolla, *Η οικονομική ιστορία της ανθρωπότητας*, Αθήνα 1974, σ. 84· R. A. Houston, «The population», σ. 120· M. Anderson, «Population change in north-western Europe, 1750-1850», *British population history*, σ. 209-214· C. McEvedy – R. Jones, *ό.π.*, σ. 112· J. Berenger-Y. Durand, *ό.π.*, τόμ. 4, σ. 200-225· Ευ. Ρόζου, *ό.π.*, σ. 25. Συγκριτικά αναφέρουμε ότι ο ευρωπαϊκός πληθυσμός αυξανόταν ετησίως κατά 3,1‰ στο πρώτο μισό του 18^{ου} αιώνα, κατά 5,4‰ στο δεύτερο μισό και κατά 4,3‰ στο σύνολο του αιώνα (J. Dupâquier, «La croissance de la population européenne au XVIII siècle et ses conséquences», *Revue Roumaine d' Histoire*, τόμ. 22, 1983, σ. 14-15).

ηλικίας 1-16 ετών, αντιπροσώπευαν το 43,3%. Καθώς, λοιπόν, το ήμισυ περίπου των κατοίκων αναμενόταν να εισέλθει σε αναπαραγωγική φάση, η οποία στις παραδοσιακές, τουλάχιστον, κοινωνίες συνέπιπτε με τον έγγαμο βίο, η αύξηση του πληθυσμού στο άμεσο μέλλον θεωρείται δεδομένη, με την προϋπόθεση, βέβαια, ότι δεν θα ακυρωνόταν υπό την επίδραση διαφόρων εξωδημογραφικών παραγόντων, όπως η μετανάστευση, οι πόλεμοι και οι επιδημίες.³⁹⁴

Καθοριστικές για τη δημογραφική ανάπτυξη του νησιού κατά την περίοδο 1700-1828 υπήρξαν και οι έξωθεν εισροές. Η επανάκτηση της Πελοποννήσου από τους Οθωμανούς το 1715³⁹⁵ και τα Ορλωφικά αργότερα,³⁹⁶ πυροδότησαν πληθυσμιακές μετακινήσεις, ιδιαίζοντας εκτεταμένες στη δεύτερη περίπτωση, από τις οποίες ο Πόρος πιθανότατα επωφελήθηκε, παραμένοντας αμέτοχος στις πολεμικές συγκρούσεις. Αλλεπάλληλες αφίξεις μεταναστών σημειώθηκαν, όμως, και μετά την υπογραφή της συνθήκης του Κιουτσούκ-Καϊναρτζή (1774), οι οποίες τροφοδοτούσαν την αναπτυσσόμενη τοπική οικονομία με εργατικό δυναμικό. Για την περίοδο 1798-1821 διαθέτουμε μάλιστα συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία:³⁹⁷ από τους 58 παροίκους-επικεφαλής νοικοκυριών της απογραφής του 1828, 13 εγκαταστάθηκαν στην πόλη το 1798, 20 την πρώτη δεκαετία του 19^{ου} αιώνα και 16 τη δεύτερη. Στη συντριπτική τους πλειονότητα προέρχονταν από γειτονικές περιοχές: 42 από την ανατολική Πελοπόννησο, 4 από τα νησιά του Αργοσαρωνικού και ισάριθμοι από τα αττικά παράλια. Δεν έλλειψαν, βέβαια, κατά την περίοδο αυτή και αντίρροπες κινήσεις, καθώς το επώνυμο Ποριώτης απαντάται τόσο στα νησιά Ύδρα και Σπέτσες όσο και στην Αθήνα, παρουσιάζοντας υψηλή συχνότητα στα πρώτα³⁹⁸ και ασήμαντη στη δεύτερη.³⁹⁹

³⁹⁴ Βλ. Δ. Τσαούση, *Κοινωνική δημογραφία*, Αθήνα 1986, σ. 33-34· J. Vallin, *Ο πληθυσμός της γης. Εξελίξεις, προβλήματα, προοπτικές*, Αθήνα 1989, σ. 40-45, ιδίως σχεδιαγράμματα σ. 42-43· C. Cipolla, *ό.π.*, σ. 93-95, 199, 201, 204· Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 60· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 22-23.

³⁹⁵ Για τη μετανάστευση Πελοποννησίων το 1715 προς τα νησιά του Αργοσαρωνικού βλ. Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 12-13· Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 15· Αντ. Μιαούλης, *Ιστορία*, σ. 38· Τρ. Ευαγγελίδου, *Ιστορία του εποικισμού της Ύδρας*, σ. 33· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, σ. 41· Γ. Μ. Παϊδούση-Παπαντωνίου, *ό.π.*, σ. 343-344· Μ. Λαμπρυνίδη, *Η Ναυπλία*, σ. 271· Δ. Λισμάνης, *ό.π.*, σ. 16.

³⁹⁶ Για τις πληθυσμιακές μετακινήσεις λόγω των Ορλωφικών βλ. Μιχ. Σακελλαρίου, *ό.π.*, σ. 197-199· Παντ. Κοντογιάννης, *Οι Έλληνες κατά τον πρώτον επί Αικατερίνης Β' Ρωσοτουρκικόν πόλεμον (1768-1774)*, εν Αθήναις 1903, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1989, σ. 378-423. Ειδικά για τους πρόσφυγες της Ύδρας βλ. Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 13, 27-28· Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 26-28· Αντ. Μιαούλης, *Υπόμνημα*, σ. 18-21· Αντ. Μιαούλης, *Ιστορία*, σ. 39· Μ. Λαμπρυνίδη, *Οι Αλβανοί*, σ. 39-40· ο ίδιος, *Η Ναυπλία*, σ. 293· Τρ. Ευαγγελίδου, *Ιστορία του εποικισμού της Ύδρας*, σ. 33, 46· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 93· Β. Κρεμμυδάς, *Ελληνική ναυτιλία*, τόμ. 2, σ. 84· Κ. Βάρφης, *Βενετοτουρκικοί και Ρωσοτουρκικοί πόλεμοι*, σ. 99-114· Π. Παρασκευαΐδης, *ό.π.*, σ. 52-54· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 144· Ad. Joanne - Ém. Isambert, *ό.π.*, σ. 237· W. M. Leake, *Travels in the Morea*, τόμ. 1, Λονδίνο 1830, σ. 204· *A picture of Greece in 1825; as exhibited in the personal narratives of James Emerson, Esq., Count Pecchio and W. H. Humphreys, Esq.*, τόμ. 1, Λονδίνο 1826, σ. 131.

³⁹⁷ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 8.1.

³⁹⁸ Στην απογραφή των κατοίκων της Ύδρας του 1828 το όνομα «Ποριώτης» απαντώμενο 17 φορές, αποτελεί ένα από τα πιο διαδεδομένα πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα του νησιού (Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 79). Για την παρουσία του συγκεκριμένου

Τα πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα των κατοίκων της πόλης, όπως αυτά αποτυπώνονται στην απογραφή του 1828, δύνανται να σκιαγραφήσουν έναν θολό, οπωσδήποτε, όμως, ενδεικτικό χάρτη με τους τόπους προέλευσης των εγκατεστημένων στο νησί μεταναστών πριν από το έτος 1798. Αφού, λοιπόν, αποκλείσαμε τα πατριδωνυμικά ονόματα των παροίκων, καθώς και τα εθνικά εν συνόλω, καταλήξαμε σε έναν όγκο δεδομένων, ο οποίος παραπέμπει κατά 61% στην ανατολική Πελοπόννησο, κατά 21,9% στην ελληνική νησιωτική ζώνη και κατά 4,9% στον υπόλοιπο οθωμανικό χώρο.⁴⁰⁰

Οι ανωτέρω, θετικές για το δημογραφικό δυναμικό του Πόρου, εξελίξεις αντανακλώνται τόσο στον πίνακα (βλ. τα αφορώντα τις τρεις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα μεγέθη) όσο και στην όψη της πόλης, η οποία κατά την εποχή αυτή άλλαξε άρδην σε σχέση με το παρελθόν. Συγκεκριμένα, ο οικιστικός ιστός καταλάμβανε το δυτικό τμήμα της χερσονήσου της Σφαιρίας, παρουσιάζοντας αμφιθεατρική διάταξη⁴⁰¹ και πυκνή δόμηση με δρόμους ανηφορικούς, στενούς και κακοσυντηρημένους.⁴⁰² Τα σπίτια, στη συντριπτική τους πλειοψηφία λευκά, ταπεινά, με επίπεδες στέγες και κατασκευασμένα από ευτελή υλικά του περιβάλλοντα χώρου (ηφαιστειακή πέτρα, άχυρο, ασβέστης, χώμα, ξύλο)⁴⁰³ συμποσούνταν, σύμφωνα με την απογραφή του 1829 σε 846: 834 κατοικημένα, δέκα ερείπια και δύο εύκαιρα.⁴⁰⁴ Μεταξύ αυτών, όμως,

---

πατριδωνυμικού στις Σπέτσες βλ. Ηλ. Γαλέπτας-Μ. Μπουζουμπάρδη, *Σπέτσες. Ιστορία-Λαογραφία*, τόμ. 1, Πειραιάς 2004, σ. 41 αλλά και το μεταγενέστερο τεκμήριο «*Μητρώο Εθνοφυλακής*» Σπετσών (<http://sites.google.com/site/spetseskivotos>: α.α. 45, 46, 47, 48, 60, 61, 268, 510, 511, 575, 576, 1458, 1459, 2699, 3356).

³⁹⁹ Το όνομα «*Ποριώτης*» απαντάται σε κατάλογο του Δ. Σουρμελή, που επιγράφεται «*αί οικογένειαι τῶν Ἀθηνῶν αἱ ἐπαναστατήσασαι κατά τῶν κρατούντων*» (*Ιστορία των Αθηνών κατά τον υπέρ ελευθερίας αγώνα αρχομένη από της Επαναστάσεως μέχρι της αποκαταστάσεως των πραγμάτων, εν Αθήναις χ.χ.έ.*, σ. 311).

⁴⁰⁰ Βλ. Παράρτημα I.16.

⁴⁰¹ J. B. Lechevalier, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 167· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 259· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 148· A. Trant, *ό.π.*, σ. 100· Marchebeus, *ό.π.*, σ. 90· V. Fontanier, *ό.π.*, σ. 175· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 13.

⁴⁰² Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64· R. Anderson, *ό.π.*, σ. 148· H. Post, *ό.π.*, σ. 201· K. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 79· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 27, 31· Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 95· I. P. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104.

⁴⁰³ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64· R. Chandler, *ό.π.*, σ. 259· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 13· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 254· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 275· A. Trant, *ό.π.*, σ. 99-100· H. Post, *ό.π.*, σ. 201· V. Fontanier, *ό.π.*, σ. 176· I. P. Ραγκαβή, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 104. Επίπεδες στέγες διέθεταν, επίσης, τα σπίτια του Δαμαλά και του Καστριού, τα οποία, σύμφωνα με τον W. Gell, ήταν πιο ευρύχωρα και λιγότερο ευάλωτα στη βροχή συγκριτικά με τα κεραμοσκεπή (*The itinerary of Greece*, σ. 122, 128-129). Αρνητική εντύπωση προκαλούν τα ποριώτικα οικοδομήματα στον R. Anderson, ο οποίος τα χαρακτηρίζει «*of coarse workmanship*» (*ό.π.*, σ. 148). Αλλά και η Christiane Lüth (1847) αναφέρει ότι «*τα σπίτια από μακριά φαίνονταν ασπρισμένα και καλοβαλμένα, όσο όμως πλησιάζαμε, βλέπαμε πως ήταν απεριποίητα, παραμελημένα*» (*Αρμενίζοντας*, σ. 95). Για την εξωτερική εμφάνιση, την εσωτερική διαρρύθμιση, τους βοηθητικούς χώρους και τη βασική οικοσκευή του ποριώτικου σπιτιού βλ. Ζωή Αλεξανδρή, *ό.π.*, σ. 1-10.

⁴⁰⁴ Βλ. Παράρτημα III.6. Σε 500 τα υπολογίζει ο E. Çelebi (*ό.π.*, σ. 132), σε 200 ο R. Chandler (*ό.π.*, σ. 259), σε 1.200 ο Aug. de Jassaud (*ό.π.*, σ. 64), σε 1.300 ο J. Hartley (*ό.π.*, σ. 326) και σε 600 ο K. Μπαζίλι (*ό.π.*, σ. 79). Όμορφα θεωρεί τα σπίτια του Πόρου ο F. Beaujour σε αντίθεση με αυτά του Δαμαλά, διαφορά την οποία αποδίδει στην ενασχόληση των Ποριωτών με την ακτοπλοΐα και στον εξ αυτής παραγόμενο πλούτο (*Voyage militaire*,

υπήρχαν και ορισμένες νεόδμητες ευπρόσωπες οικοδομές, οι οποίες προορίζονταν να υπηρετήσουν εκτός από τις πάγιες πρακτικές (προστασία από τα στοιχεία της φύσης) και συμβολικές ανάγκες των ευκατάστατων ιδιοκτητών τους.⁴⁰⁵ Γύρω από το λιμάνι και την προκουμαία⁴⁰⁶ αρθρωνόταν η κοινωνική και οικονομική ζωή του νησιού. Εκεί βρίσκονταν τα εμπορικά καταστήματα,⁴⁰⁷ τα καφενεία,⁴⁰⁸ το νεκροταφείο,⁴⁰⁹ το λοιμοκαθακτήριο, πλησίον του οποίου, όπως προαναφέραμε, λειτουργούσε ναυπηγείο και βέβαια το κτήριο της δημογεροντίας, όπου συναθροίζονταν καθημερινά οι φορείς της τοπικής εξουσίας για τη διευθέτηση των κοινοτικών ζητημάτων.⁴¹⁰ Κατά το 1826 συστήθηκε μάλιστα αλληλοδιδασκτικό σχολείο⁴¹¹ και αργότερα, με

τόμ. 1, σ. 32). Πρβλ. και τον Marchebeus, ο οποίος κάνει λόγο για μικρά σπίτια χωρίς φυσιονομία (ό.π., σ. 90).

⁴⁰⁵ Α. Βιρβίλης, ό.π., σ. 291, υποσημ. 3. Ο Α. Trant κάνει λόγο για «*few good houses*» (ό.π., σ. 103), ενώ ο Ι. Καποδίστριας αναφέρει στους πρέσβεις των μεγάλων δυνάμεων ότι «*εις τόν Πόρον δέν υπάρχουν οικίαι άξιαί Υμών πρός ενοίκησιν. Είς τάς Σπέτζας εύρίσκονται καί ίκαναί καί καλά*» (ΑΕΠ, αρ. 4, σ. 228).

⁴⁰⁶ Για την προκουμαία του Πόρου βλ. Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 64· Κ. Μπαζίλι, ό.π., σ. 80.

⁴⁰⁷ Γράφει ο Η. Post: «*The only part of the town that exhibits any animation, is the vicinity of the bazaar – a small square, opening upon the water and surrounded by a few paltry shops, where bakers and butchers and retailers of wine, friers of fish and entrails, and venders of old clothes and rusty arms, congregate together to dispose of their several commodities. This spot is also the rendezvous of the caiques which are constantly sailing to Hydra, Aegina, and other islands*» (ό.π., σ. 201-202). Μετάφραση του αποσπάσματος αυτού υπάρχει στο Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 8, σ. 98-99, ο οποίος το αποδίδει εσφαλμένα στον Ch. Frankland. Στην απογραφή του 1829 εντοπίστηκαν, πάντως, 34 μαγαζιά (Παράρτημα ΙΙΙ.6). Βλ. επίσης Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 64.

⁴⁰⁸ Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 64· Α. Trant, ό.π., σ. 100, 103, 104-105· G. Jowns, ό.π., τόμ. 1, σ. 277.

⁴⁰⁹ Κ. Μπαζίλι, ό.π., σ. 85· Ηλ. Κανέλλη, ό.π., σ. 11· Αντ. Μηλιαράκης, ό.π., σ. 199· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 356. Σύμφωνα με τους ιατροστατιστικούς πίνακες του 1839, ο Πόρος διέθετε δύο νεκροταφεία, «*τό μέν άπέναντι τής πρωτευούσης κατά τόν Γαλατά, τό δέ εις τήν νήσον χωρίς περιφραγμόν άμφότερα*» (Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.). Το νεκροταφείο βρισκόταν αρχικά στη θέση του πρώην 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου, μέχρι το 1845, οπότε μεταφέρθηκε στη σημερινή του θέση, πλησίον του ισθμού (Ηλ. Δροσινού, ό.π., σ. 51· Ρ. Gray, ό.π., σ. 103, υποσημ. 6, συνταχθείσα από τον Γ. Μανιάτη). Κατά τη διάρκεια της πανώλης του 1837 αρκετοί αποβιώσαντες ρίφθηκαν σε βόθρο στη θέση Αλυκή Τροιζήνος, ενώ άλλοι τάφηκαν κρυφά από τους συγγενείς τους στην εξοχή (Π. Ηπίτου, *Η πανώλη εις Πόρον*, σ. 7-8, 14). Κατά την Christiana Lüth στο νεκροταφείο του Πόρου «*με το μοναδικό του φοίνικα και τα λιγοστά του κυπαρίσσια*» είχαν ταφεί και Βαυαροί στρατιώτες (Αρμενίζοντας, σ. 101, 140).

⁴¹⁰ Aug. de Jassaud, ό.π., σ. 65. Το κτήριο της δημογεροντίας δεν αποτελούσε ιδιοκτησία της κοινότητας, καθώς κατά το διάστημα 18 Μαρτίου - 1 Ιουλίου 1828 κατεβλήθησαν ως ενοίκιο 113 γρόσια (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27, αρ. 040). Κατά την καποδιστριακή περίοδο λειτουργούσε στην πόλη και φυλακή, στην οποία εγκλείονταν μεταξύ άλλων και ένοχοι για πειρατική δραστηριότητα (Δ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Η δίωξις της πειρατείας*, τόμ. 1, σ. 150-156, 159).

⁴¹¹ Αντ. Βιρβίλης, «Το αλληλοδιδασκτικό σχολείο του Πόρου», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 301-303· ΑΛΓΚ, τόμ. 7, σ. 366, 372· Τρ. Ευαγγελίδου, *Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας (ελληνικά σχολεία από της Αλώσεως μέχρι Καποδιστρίου)*, τόμ. 2, εν Αθήναις 1936, σ. 28-29, 32-33. Οι υπάρχουσες για την προεπαναστατική εκπαίδευση πληροφορίες είναι λιγοστές: στα 1808 ο Auguste de Jassaud σημειώνει ότι «*l' éducation est très négligée à Poro. Il n' y a pas d' école publique*» (ό.π., σ. 72). Γνωρίζουμε, πάντως, ότι για δύο χρόνια (1788-1790) δίδαξε στο νησί ο Επιφάνιος Δημητριάδης, από την Σκιάθο, ο οποίος στην έμμετρη αυτοβιογραφία

πρωτοβουλία του Καποδίστρια, ιερατική σχολή εντός της Μονής, ο βίος της οποίας υπήρξε, όμως, βραχύς.⁴¹² Στις καποδιστριακές απογραφές καταμετρήθηκαν, επίσης, εντός των ορίων της πόλης δεκαπέντε ενοριακοί ναοί⁴¹³ και τρία ελαιοτριβεία.⁴¹⁴ Η έντονη ναυτιλιακή κίνηση,⁴¹⁵ ο μεγάλος αριθμός των αγκυροβολημένων πλοίων,⁴¹⁶ το μονότονο παλινδρομικό δρομολόγιο των περαμάτων και η ισχυρή ανθρώπινη παρουσία δημιουργούσαν την αίσθηση μιας ζωντανής και ακμαίας πόλης. Υπήρχαν, όμως, και προβλήματα: η άναρχη οικιστική επέκταση, η πυκνή δόμηση, η κακή κατάσταση του οδικού δικτύου και κυρίως η έλλειψη υγιεινών συνθηκών διαβίωσης.⁴¹⁷

του περιγράφει τα προβλήματα που αντιμετώπισε κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, οφειλόμενα κυρίως στην αδυναμία του να επικοινωνήσει με τους αλβανόφωνους μαθητές του («Επιφάνιος Δημητριάδης ο Σκιαθίος», *Νέος Ελληνομνημών*, τόμ. 13, τχ. Δ', 31 Δεκ. 1916, σ. 422-437· Τρ. Ευαγγελίδου, *Η Παιδεία*, τόμ. 2, σ. 16-17, 28· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 164). Επίσης, πληροφορούμαστε ότι στα 1812-1813 λειτουργούσε στο νησί «*έλληνικόν σχολεῖον*» (Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 70), ενώ κατά την ίδια περίοδο (1813) διέτριβε στη Μονή δάσκαλος, επ' ονόματι κυρ-Γεράσιμος (Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 192).

⁴¹² Τρ. Ευαγγελίδου, *Η Παιδεία*, τόμ. 2, σ. 14, 29-32· Ι. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 64-69· Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 68-69 και τόμ. 2, σ. 104-105· G. L. von Maurer, *Ο ελληνικός λαός. Δημόσιο, ιδιωτικό και εκκλησιαστικό δίκαιο από την έναρξη του Αγώνα για την ανεξαρτησία ως την 31η Ιουλίου 1834*, τόμ. 1, Αθήνα 1976, σ. 324-330· Ιακ. Δραγάση, *ό.π.*, σ. 9· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 8, σ. 207.

⁴¹³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5 και Ι.15. Ο Ε. Çelebi απαρίθμησε έξι εκκλησίες το 1668 (*ό.π.*, σ. 132), μία εντός του φρουρίου και πέντε εκτός αυτού, ο Aug. de Jassaud δεκαπέντε με δεκαοκτώ (*ό.π.*, σ. 64), ενώ ο R. Chandler αναφέρθηκε συμπτωματικά μόνο σε δύο (*ό.π.*, σ. 259-260). Φτωχούς και ακατάλληλους για τον εορτασμό του Πάσχα χαρακτηρίζει τους ναούς του Πόρου ο Κ. Μπαζλι (*ό.π.*, σ. 159).

⁴¹⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6.

⁴¹⁵ Αναφέρουμε ενδεικτικά ότι μεταξύ της 8^{ης} και 14^{ης} Δεκεμβρίου του 1829 κατέπλευσαν στο λιμάνι του Πόρου ένα μπρίκι, τέσσερις γολέτες και 79 τρεχαντήρια, συνολικά δηλαδή 84 πλοία και απέπλευσαν το ίδιο διάστημα 85, τέσσερις γολέτες και 81 τρεχαντήρια (ΓΕΕ 1829, αρ. 86, 18 Δεκ.). Επίσης, το 1835 αφίχθησαν στο λιμάνι 2.834 καράβια και αναχώρησαν 3.011 (Fr. Strong, *ό.π.*, σ. 156), ενώ το 1837 2.070 και 2.139 καράβια αντίστοιχα (Fr. Strong, *ό.π.*, σ. 160-161). Αξίζει, επίσης, να προσθέσουμε ότι από τα 2.070 πλοία του 1837, 2.028 προέρχονταν από ελληνικά λιμάνια, 39 από οθωμανικά και τρία από ευρωπαϊκά (Βρετανία, Ιόνιο, Αυστρία), ενώ, από τα 2.139 πλοία, 1.975 απέπλευσαν για ελληνικά λιμάνια, 141 για οθωμανικά και μόνο ένα για την Ιταλία (*αυτ.*).

⁴¹⁶ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 64· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 276· Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 241· A. Trant, *ό.π.*, σ. 66· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 13. Ο μεγάλος συνωστισμός πλοίων στο λιμάνι ανάγκασε μάλιστα τον Κυβερνήτη να εκδώσει ειδική διαταγή για την αποκατάσταση της ευταξίας (ΓΕΕ 1829, αρ. 76, 9 Νοεμ.).

⁴¹⁷ Ο R. Anderson με ισχυρή δόση υπερβολής χαρακτηρίζει τον Πόρο ως το πιο βρώμικο μέρος που συνάντησε κατά την περιήγησή του (*ό.π.*, σ. 148), ενώ έτερος περιηγητής αναφέρει ότι τα γουρούνια κυκλοφορούσαν ελεύθερα στους δρόμους της πόλης (G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 31· Κ. Σιμόπουλου, *Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21*, τόμ. 5: 1826-1829, Αθήνα 1999, σ. 155). Επίσης πρβλ. Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 276· A. Trant, *ό.π.*, σ. 103· G. Cochrane, *ό.π.*, σ. 27, 31· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 10. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, η περιγραφή του υδραϊκού λιμανιού και της αγοράς από τον L. Ross, η οποία είναι αντιπροσωπευτική των συνθηκών υγιεινής, που ίσχυαν γενικώς στο νησιωτικό χώρο (*ό.π.*, σ. 21, 134-135). Κατά τη διάρκεια της καποδιστριακής περιόδου έγιναν, πάντως, προσπάθειες για τον εξωραϊσμό και την εξυγίανση της πόλης (ΓΕΕ 1829, αρ. 88, 28 Δεκ.).

Καθόλη τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 ο Πόρος παρέμεινε υπό τον έλεγχο των επαναστατικών δυνάμεων,⁴¹⁸ με αποτέλεσμα να εισρεύσουν στο νησί πολυάριθμοι πρόσφυγες. Ο συνολικός αριθμός τους υπολογίζεται, κατά την απογραφή του 1829, σε περίπου 4.000, οι οποίοι διέμεναν επί της νήσου αλλά και σε καλύβες στην ύπαιθρο χώρα.⁴¹⁹ Παράλληλα, η ίδρυση του ναυστάθμου το 1828, ο οποίος απασχολούσε εκατοντάδες τεχνίτες και άλλο προσωπικό,⁴²⁰ καθώς επίσης και η εκλογή του Πόρου ως βάσης του ρωσικού στόλου στο Αιγαίο⁴²¹ ενδυνάμωσαν την τοπική οικονομία. Δεν έλειψαν βέβαια και απώλειες ανθρώπινου δυναμικού λόγω των πολεμικών επιχειρήσεων, ο αριθμός τους, όμως, υπήρξε αμελητέος.⁴²² Ιδιαίτερη μνεία αξίζει να γίνει στο αντιπολιτευτικό κίνημα του Ιουλίου του 1831, το οποίο κορυφώθηκε με τη μαζική, αν και προσωρινή, φυγή των κατοίκων, τον εμπρησμό του εθνικού

⁴¹⁸ Ο Πόρος επαναστάτησε στις αρχές Απριλίου του 1821 (Στ. Παπαγεωργίου, «Πρώτον Έτος της Ελευθερίας». Από τις Παρίστριες Ηγεμονίες στην Επίδαυρο», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 3, Αθήνα 2003, σ. 61· ΙΕΕ, τόμ. 12, Αθήνα 1975, σ. 101, 105) ή, σύμφωνα με άλλη εκδοχή, στα τέλη Μαρτίου (Κ. Σταμάτη, *Αίγινα*, σ. 182· Γ. Κουλικούρδη, *Αίγινα ΙΙ. Η Αίγινα στην επανάσταση του 1821. Αιγηνίτες Αγωνιστές*, Αίγινα 2002, σ. 5-6).

⁴¹⁹ Βλ. εδώ κεφάλαιο 8.2.

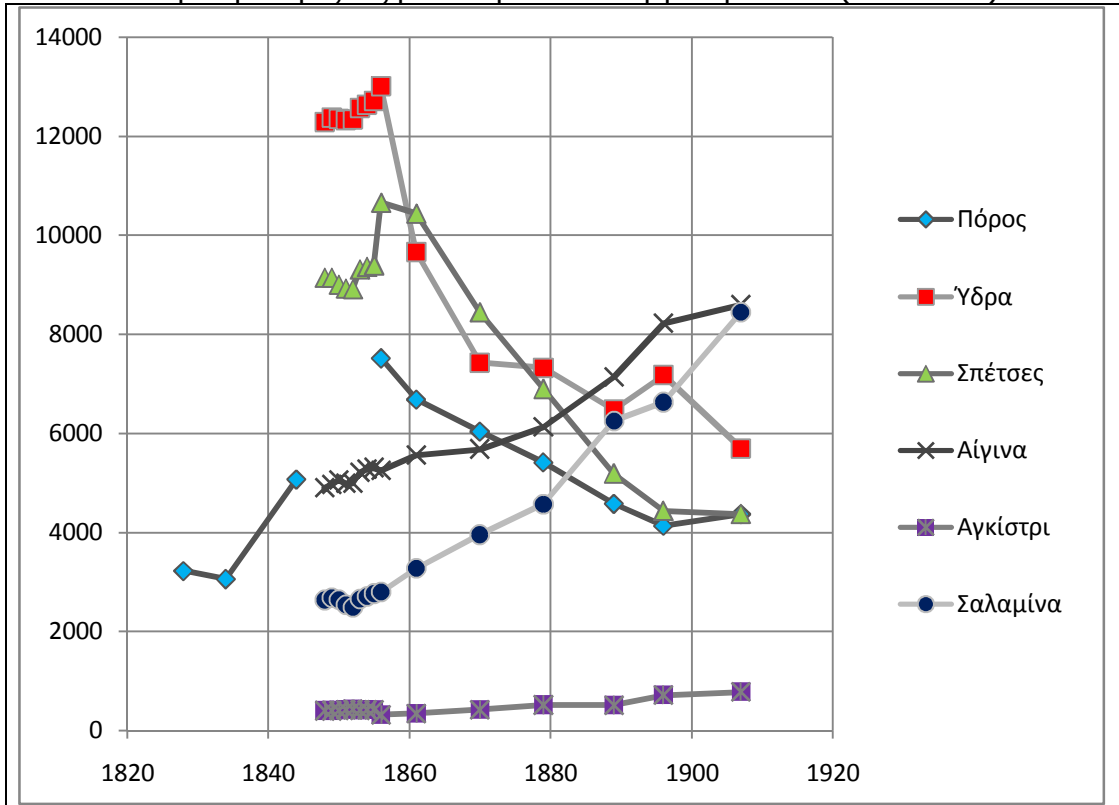
⁴²⁰ Για τον ναύσταθμο βλ. εδώ κεφάλαιο 1, υποσημ. 232. Μεταξύ των εργαζομένων εκεί βρίσκονταν βέβαια και Βαυαροί (Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 97, 99, 101, 122-123). Η πληροφορία του Fr. Strong ότι διαβιούσαν στο νησί 115 καθολικοί σχετίζεται προφανώς με τη λειτουργία του ναυστάθμου (ό.π., σ. 366).

⁴²¹ Κατά τον Κ. Μπαζίλι η παρουσία του ρωσικού στόλου στο νησί ευνόησε ποικιλοτρόπως τους κατοίκους του: η ζήτηση καταλυμμάτων ενισχύθηκε, καινούργια καταστήματα άνοιξαν για την εξυπηρέτηση των Ρώσων ναυτών, οι ναυπηγικές δραστηριότητες εντάθηκαν και ο όγκος δουλειάς των βαρκάρηδων του λιμανιού αυξήθηκε (ό.π., σ. 76-77, 79, 95). Από κατάλογο των ρωσικών πλοίων στη Μεσόγειο, που δημοσιεύει η Γενική Εφημερίδα, προκύπτει ότι αυτά ανέρχονταν εν συνόλω σε 21, εκ των οποίων τα επτά ανήκαν στον στόλο του ναυάρχου Ρίκορντ (ΓΕΕ 1829, αρ. 7, 23 Ιαν.). Πρβλ. και ΓΕΕ 1829, αρ. 72 (19 Οκτ.), αρ. 76 (9 Νοε.) και αρ. 83 (7 Δεκ.)· Γ. Πουλάκης, ό.π., σ. 93-95· Fr. Strong, ό.π., σ. 316, 308· Α. Τραντ, ό.π., σ. 100.

⁴²² Ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τις απώλειες του γηγενούς πληθυσμού κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 δεν διαθέτουμε. Όλες, όμως, οι ενδείξεις υποδεικνύουν ότι αυτές κινήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα: οθωνικό κατάστιχο κάνει λόγο για πέντε «*morts*» και έξι «*invalides*» (ΓΑΚ, *Οθωνικό Αρχείο, Υπουργείο επί των Οικονομικών*, φ. 215). Επίσης, σε προσφάτως δημοσιευμένη ανακοίνωση του Γ. Αθανασίου περιέχονται τα ονόματα δώδεκα Ποριωτών αγωνιστών, οι οποίοι φονεύθηκαν στο πεδίο της μάχης. Πρόκειται για τους ακόλουθους: Δουζίνας Κυριάκος του Δημητρίου, Δουζίνας Μελέτιος, Ιωσήφ Δημήτριος ή Ιατρού, Καραμάνος Γεώργιος του Ι., Κουφός Ανδρέας του Αναγνώστη, Κοφινάς Γεώργιος του Σπύρου, Μέξης Γεώργιος του Μερτίκα, Μέξης Δημήτριος του Μερτίκα, Παπακυριακού Γεώργιος του Χριστοδούλου, Παυλής Νικόλαος ή Μεθενίτης, Πρωτόπαππας Γεώργιος του Πέτρου και Πρυμικήρης Κυριάκος του Αντ. («Ποριώτες αγωνιστές της ελληνικής Επανάστασης», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 169-262). Συμπληρωματικές πληροφορίες περιέχουν και τα ναυτικά ημερολόγια των ελληνικών πολεμικών πλοίων της Επανάστασης (βλ. Δημ. Δημητρόπουλου, «Ημερολόγια πλοίων στα χρόνια της Επανάστασης του '21», *Ενθέματα*, εφημ. *Η Κυριακάτικη Αυγή*, 24/3/01): την 7^η Σεπτεμβρίου 1827 «έσκότωσαν από μίαν κανονιέραν έναν άνθρωπον, και άλλον έναν από τήν ίδιαν έπλήγωσαν βαρέως, και οί δύο Ποριώτα» (Γ. Σαχτούρης, *Ιστορικά ημερολόγια του ναυτικού αγώνος του 1821 εκ των πρωτοτύπων ημερολογίων αυτού*, εν Αθήναις 1890, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1994, σ. 266-267), ενώ την 11^η Απριλίου 1824 «έλάβωσαν τόν Γεώργιον Ποριώτην εις τό κεφάλ» (*Ιστορικά ημερολόγια των ελληνικών ναυμαχιών του 1821 εκ των ημερολογίων του ναυμάχου Αν. Τσαμαδού*, εν Αθήναις 1886, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1978, σ. 84-85). Βλ. και την είδηση του θανάτου του Ποριώτη Σταματίου Καπασάκη σε ναυμαχία (ΓΕΕ 1829, αρ. 14, 16 Φεβρ.).

πολεμικού στόλου και τη λεηλασία της πόλης από τα κυβερνητικά στρατεύματα.⁴²³

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
Πληθυσμιακή εξέλιξη των νησιών του Αργοσαρωνικού (1828-1907)

⁴²³ Για το κίνημα του 1831 βλ. Κ. Βάρφης, *Πόρος 1831. Το κίνημα – Οι πρωταγωνιστές*, Αθήνα 1986· Ι. Μαζαράκης-Αινιάν, *Τα συμβάντα του Πόρου από 17 γράμματα του Α. Μιαούλη (16 Ιουλίου – 1 Αυγούστου 1831)*, ανάτυπ., *Δελτίο ΙΕΕΕ*, τόμ. 23 (1980), σ. 111-145· Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 8, σ. 669-683· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 3: *τα προ και μετά την εν Ναβαρίνω ναυμαχίαν. Τα καποδιστριακά. Τα μέχρι της ελεύσεως του Όθωνος*, Αθήναι 1953, σ. 153-181· Χ. Λούκος, *Η αντιπολίτευση*, σ. 328-338· Στ. Παπαγεωργίου, *Από το γένος στο έθνος*, σ. 277-280· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 81-85· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 63-68· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 71-72· *ΙΕΕ*, τόμ. 12, σ. 554-558· Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 85-87· Ιακ. Δραγάτση, *ό.π.*, σ. 13. Ενδιαφέρουσες πληροφορίες και περιγραφές περιέχει και το έργο του Ρώσου Κ. Μπαζίλι, ο οποίος υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας των γεγονότων (*ό.π.*, σ. 212-237).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Πληθυσμιακή εξέλιξη: νησιά του Αργοσαρωνικού, 1834-1907

	Πόρος	Διακυ- μάνσεις	Ύδρα	Σπέτσες	Αίγινα	Αγκίστρι	Σαλαμίνα
1834-1835 ⁴²⁴	3.049	-	12.581	6.800	2.777	248	1.663
1839 ⁴²⁵	4.000	31,2%	-	-	-	-	-
1844 ⁴²⁶	5.071	26,8%	11.564	8.777	4.580	352	2.374
1848 ⁴²⁷	-	-	12.285	9.147	4.902	400	2.629
1849 ⁴²⁸	-	-	12.376	9.148	4.961	402	2.670
1850 ⁴²⁹	-	-	12.346	9.004	5.061	408	2.631
1851 ⁴³⁰	5.821 ⁴³¹	14,8%	12.325	8.929	4.989	418	2.529
1852 ⁴³²	-	-	12.332	8.913	4.991	427	2.481
1853 ⁴³³	-	-	12.572	9.311	5.210	413	2.648
1854 ⁴³⁴	-	-	12.631	9.363	5.271	420	2.700
1855 ⁴³⁵	-	-	12.708	9.400	5.309	422	2.759
1856 ⁴³⁶	7.514	29,1%	13.008	10.660	5.251	320	2.787
1861 ⁴³⁷	6.682	-11,1%	9.666	10.443	5.566	341	3.265
1870 ⁴³⁸	6.035	-9,7%	7.428	8.443	5.683	420	3.950
1879 ⁴³⁹	5.414	-10,3%	7.324	6.899	6.127	519	4.569
1889 ⁴⁴⁰	4.579	-15,4%	6.478	5.192	7.137	511	6.254
1896 ⁴⁴¹	4.611	0,7%	7.177	4.432	8.231	713	6.633
1907 ⁴⁴²	4.991	8,2%	5.695	4.373	8.600	779	8.452

Μετατοπίζοντας την προσοχή μας στα δεδομένα του πίνακα 5 και του αντίστοιχου σχεδιαγράμματος, τα οποία βασίζονται στις επίσημες απογραφές του ελληνικού κράτους, διαπιστώνουμε ότι ο πληθυσμός του Πόρου βαίνει αυξανόμενος μέχρι το 1856, οπότε αγγίζει το μέγιστο της ανάπτυξής του με 7.514 ψυχές. Δηλαδή, μέσα σε μία εικοσαετία (1834-1856), το δημογραφικό

⁴²⁴ Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 110-111, 117, 272, 277, 281. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και το ανθρώπινο δυναμικό της Μονής Ζωοδόζου Πηγής, ανερχόμενο σε δέκα ψυχές.

⁴²⁵ *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.* Το μέγεθος αυτό αναφέρεται στον πληθυσμό του Δήμου Καλαυρίας, ο οποίος περιλάμβανε τον οικισμό του Πόρου, τη Μονή Ζωοδόχου Πηγής και τις αντίκρου ευρισκόμενες αγροικίες.

⁴²⁶ Ι. Σταματάκη, *ό.π.*, εν Αθήναις 1846, σ. 2-3, 77-78.

⁴²⁷ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 1, 4.

⁴²⁸ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 1, 4.

⁴²⁹ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 1, 4.

⁴³⁰ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 1, 4.

⁴³¹ Ι. Ρ. Ραγκαβή, *Τα Ελληνικά*, τόμ. 2, εν Αθήναις 1853, σ. 282-283.

⁴³² Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 10, 13.

⁴³³ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 10, 13.

⁴³⁴ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 10, 13.

⁴³⁵ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 10, 13.

⁴³⁶ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 19, 26.

⁴³⁷ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 28, 35.

⁴³⁸ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 38, 45.

⁴³⁹ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 51, 61-62.

⁴⁴⁰ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 109, 123-124.

⁴⁴¹ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 176, 191-192. Στο μέγεθος του Πόρου έχει συμπεριληφθεί ο πληθυσμός τόσο της πόλης όσο και του λιμανιού (4.135 και 476 αντίστοιχα).

⁴⁴² Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 264-265, 285-286. Στο μέγεθος αυτό έχει προσμετρηθεί εκτός του πληθυσμού της πόλης του Πόρου και αυτός του Κεντρικού Προγυμναστηρίου (4.369 και 622 αντίστοιχα).

του κεφάλαιο αυξήθηκε κατά 146%. Η επιδημία πανώλης του 1837,⁴⁴³ αν και προκάλεσε ποικίλα προβλήματα στο νησί, μεταξύ αυτών δε και τον θάνατο τουλάχιστον 150 ανθρώπων,⁴⁴⁴ δεν φαίνεται να ανέκοψε την ανοδική τάση του εντόπιου πληθυσμού, καθώς, μεταξύ των ετών 1834-1839, διαπιστώνεται ένα πλεόνασμα 1.000 περίπου ψυχών.

Μετά το 1856, όμως, καταγράφονται σημαντικές δημογραφικές απώλειες και μάλιστα παρά την άφιξη Κρητών προσφύγων κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του 1866-1869,⁴⁴⁵ ένα μέρος των οποίων πιθανότατα εγκαταστάθηκε μόνιμα στο νησί. Η ολοσχερής καταστροφή των λεμονοδένδρων κατά το έτος 1873,⁴⁴⁶ η σταδιακή, πλην όμως επιταχυνόμενη μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, παρακμή της ιστιοφόρου ναυτιλίας⁴⁴⁷ και η μεταφορά του ναυστάθμου στη Σαλαμίνα το 1878⁴⁴⁸ επέφεραν ανεπανόρθωτα πλήγματα στην τοπική οικονομία, τα οποία, σε συνάρτηση με την ισχυρή ελκτική δύναμη των νεο-αναπτυσσομένων αστικών κέντρων της χώρας (Αθήνα, Πειραιάς και Ερμούπολη), συνωθούσαν τους κατοίκους στα κανάλια της μετανάστευσης. Έτσι, μέσα σε μία τεσσαρακονταετία (1856-1896), ο πληθυσμός του Πόρου απώλεσε 2.903 ψυχές, ουσιαστικά δηλαδή επανήλθε στα επίπεδα του 1839 (βλ. πίνακα 5). Η μεγαλύτερη, ωστόσο, μείωση (835 ψυχές), της τάξεως του 15,4%, παρατηρείται μεταξύ των ετών 1879-1889, εξέλιξη οφειλόμενη κατά μέγα μέρος στην απόσπαση του Γαλατά από το οικιστικό συγκρότημα του Πόρου. Όμως, ακόμη κι αν προσθέσουμε στον πληθυσμό του τελευταίου τους κατοίκους του Γαλατά, το τεκμαρτό

⁴⁴³ Π. Ηπίτου, *Η πανώλη εις Πόρον*. Κ. Βίμμερ, *Ιστορική έκθεσις της εν Πόρω πανώλους κατά τους μήνας Απρίλιον, Μάιον και Ιούνιον του 1837 και των παρά της Κυβερνήσεως ληφθέντων μέτρων*, εν Αθήναις 1837· Β. Κιατίπη, *Η πανώλη εις Πόρον και ο Κάρολος Βίμμερ εις την Ελλάδα ή παράρτημα του ημερολογίου των εις Πόρον κατά το περασμένον καλοκαίριον διατρεξάντων· και ολίγα τινά περί της ταχείας καταστροφής του μιάσματος της πανώλης και περί της ολιγοστεύσεως των ημερών της εκκαθάρσεως*, εν Αθήναις 1837· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 511· Fr. Strong, *ό.π.*, σ. 93-94· I. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 69-71· Κ. Κωστής, *ό.π.*, σ. 35, 43, 62-63, 67-68, 71-72, 93, 119, 170, 293, 411· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 162· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 83-84· L. Ross, *ό.π.*, σ. 128-129· Μ. Κορασιδου, *Όταν η αρρώστια απειλεί. Επιτήρηση και έλεγχος της υγείας του πληθυσμού στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα 2002, σ. 102-103.

⁴⁴⁴ Κ. Βίμμερ, *ό.π.*, σ. 43. Σύμφωνα με τον Fr. Strong, ο οποίος χρησιμοποιεί στο έργο του επίσημες πηγές, ο τελικός απολογισμός ήταν 206 νεκροί (*ό.π.*, σ. 94). Ανάλογο μέγεθος προτείνει και ο L. Ross (*ό.π.*, σ. 128-129). Ο ακριβής αριθμός των αποβιωσάντων, όπως υποστηρίζει ο Π. Ηπίτης, είναι αδύνατον να υπολογιστεί, διότι ορισμένοι κήδευσαν τους συγγενείς τους κρυφά από τις αρχές, στην εξοχή (*Η πανώλη εις Πόρον*, σ. 14).

⁴⁴⁵ I. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 84· Απ. Παινεσάκη, *Οικογένειαι Κρητών αγωνιστών εις Πόρον Τροιζηνίας κατά την επανάστασιν του 1866-69*, Αθήναι 1974, όπου δημοσιεύεται αρχαιακό υλικό και μία ονομαστική κατάσταση όσων Κρητών προσφύγων δέχθηκαν χρηματική ή άλλη ενίσχυση. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι οι πρόσφυγες ανέρχονταν τουλάχιστον σε 525 άτομα, 490 από την περιοχή Ρεθύμνου και 35 από το Αμάρι. Σε ποσοστό 57,3% ο πληθυσμός αυτός αποτελούνταν από γυναίκες. Γενικά για τα γεγονότα της εξέγερσης και άλλα συναφή ζητήματα βλ. ενδεικτικά D. Dakin, *Η ενοποίηση της Ελλάδας, 1770-1923*, Αθήνα 5^η 2001, σ. 168-187· Λ. Καλλιβρετάκης, «Η Κρήτη, 1829-1869. Μεταξύ δύο επαναστάσεων», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 4, Αθήνα 2003, σ. 380-388· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 169-170, 239· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 287, 292-294, 303-305.

⁴⁴⁶ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 1, υποσημ. 142.

⁴⁴⁷ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 1, υποσημ. 266.

⁴⁴⁸ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 1, υποσημ. 232.

πληθυσμιακό μέγεθος εξακολουθεί να υπολείπεται αυτού της προηγούμενης καταμέτρησης (4.579+560=5.139 έναντι 5.414 ψυχές).

Η Ύδρα και οι Σπέτσες, υποκείμενες σε πανομοιότυπες δυσμενείς συγκυρίες, παρουσίασαν ανάλογη εξέλιξη: αύξηση ή στασιμότητα μέχρι το 1856 και μεγάλης έκτασης δημογραφική συρρίκνωση στο δεύτερο μισό του αιώνα.⁴⁴⁹ Αντιθέτως, τα υπόλοιπα νησιά του Αργοσαρωνικού, προφανώς ευνοημένα από την αλλαγή του ελλαδικού αστικού χάρτη μετά την Επανάσταση του 1821,⁴⁵⁰ ενίσχυσαν σημαντικά το δημογραφικό τους κεφάλαιο. Έτσι, μεταξύ των ετών 1834-1907, ο πληθυσμός του Αγκιστρίου αυξήθηκε κατά 214%,⁴⁵¹ της Αίγινας κατά 210% και της Σαλαμίνας ακόμη περισσότερο, κατά 408%, γεγονός που συνδέεται και με την εγκατάσταση εκεί του πολεμικού ναυστάθμου.⁴⁵²

Οι ανωτέρω περιγραφείσες δημογραφικές εξελίξεις άφησαν βέβαια τα ίχνη τους και στον οικιστικό ιστό, ο οποίος επεκτάθηκε έτι περαιτέρω κατά μήκος των ακτών αλλά σχετικά άναρχα. Σε έγγραφό του προς το Υπουργείο των Εσωτερικών, της 18^{ης} Ιουνίου 1858, ο Νομάρχης Αργολίδος και Κορινθίας αναφέρει ότι «*ή πόλις μηδένα κανονικόν ρυθμόν τηρούσα προχωρεί αυξανούσα τας οίκιας τῆς ἐπί τῆς αὐτῆς ἀταξίας*», εξελίξεις «*ἐπιβλαβεῖς εἰς τό συμφέρον τῆς πόλεως καί τοῦ λιμένος, κακοζήλως καί ἀτάκτως τῆς μὲν καί κατὰ τό παράλιον σχηματιζομένης, τοῦ δέ στενουμένου κατὰ τό στόμιον*».⁴⁵³ Σε έτερη μεταγενέστερη αναφορά του, της 10^{ης} Αυγούστου 1860, ο Νομάρχης επανέρχεται, κάνοντας λόγο για «*τὴν προσγενομένην ἐν τῇ πόλει τοῦ Πόρου βλάβην ἔνεκεν τῶν ἀνεγειρομένων ἀτάκτως οἰκοδομῶν διὰ τό ἀκανόνιστον τοῦ σχεδίου αὐτῆς*» και επισημαίνει την ανάγκη λήψης μέτρων «*συνεννοούμενοι μετὰ τῆς ἀρμοδίας λιμενικῆς ἀρχῆς, ἵνα μὴ μολώνηται ὁ λιμὴν τοῦ Πόρου καί γίνωνται οἰκοδομαὶ ἐπὶ τῶν μολωμάτων*».⁴⁵⁴

Μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα πολλαπλασιάστηκαν πάντως οι παρεμβάσεις για τον εξωραϊσμό της πόλης⁴⁵⁵ αλλά και οι προσπάθειες για την

⁴⁴⁹ Ειδικά για την Ύδρα βλ. Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 71-73.

⁴⁵⁰ Γ. Πολύζος, «Εξέλιξη της δομής του δικτύου των αστικών κέντρων της Ελλάδας και επιπτώσεις στη διαμόρφωση του χώρου», *Σύγχρονα Θέματα*, περίοδος Β', χρόνος 2ος, τχ. 6 (Σεπτ.-Νοέμβρ. 1979), σ. 69-70.

⁴⁵¹ Για τη δημογραφική εξέλιξη του Αγκιστρίου βλ. Κ. Κόμης, «Καταγραφές νησίδων και βραχονησίδων», *Νησιωτικά*, σ. 358-367· Γ. Γιαγκάκη, *Το Αγκίστρι του Σαρωνικού. Άλλοτε και τώρα...*, Νέα Λιόσια 1996, σ. 33-37. Βλ. επίσης Αν. Πελαγινή, *Αγκίστρι, ένα μικρό νησί κι ένα διάφανο βάθος*, Αθήνα 1998, γενικώς.

⁴⁵² Στην απογραφή του 1907 κατεγράφησαν στο ναύσταθμο 1.515 ψυχές, ενώ το 1920 4.564, εκ των οποίων οι 250 γυναίκες (Θ. Παντελή, *Σαλαμίνα. Πορεία στο χρόνο*, Αθήνα 2003, σ. 145-146).

⁴⁵³ ΓΑΚ, *Οθωνικό Αρχείο, Υπουργείο Εσωτερικών, Αρχείον Σχεδίων Πόλεων*, φ. 34, αρ. 018.

⁴⁵⁴ ΓΑΚ, *Οθωνικό Αρχείο, Υπουργείο Εσωτερικών, Αρχείον Σχεδίων Πόλεων*, φ. 34, αρ. 016. Γράφει σχετικά ο Αντ. Μηλιαράκης: «*πᾶσαι δ' αἱ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου χώρου ἐκτισμένα οἰκίαι παρά τὴν παραλίαν κείνται ἐπὶ τῶν ἐπιχωματώσεων τῆς θαλάσσης, ἥτις πρότερον ἔφθανε μέχρι τῶν βραχωδῶν προπόδων τοῦ βουνοῦ, ὡς γίνεται δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ναΐσκου τοῦ πρὸς τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, σήμερον κατὰ τό ἐν τρίτον τοῦ ὕψους του ὄντος κεχωσμένου ἐντός τοῦ ἐδάφους*» (*ό.π.*, σ. 199).

⁴⁵⁵ Κατά το διάστημα αυτό ανακαινίστηκε ο μητροπολιτικός ναός του Αγίου Γεωργίου (Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 25), βελτιώθηκαν τα σκαλοπάτια (Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 51), φυτεύθηκαν φοίνικες στις πλατείες (Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 51) και ανεγέρθηκαν μνημεία, όπως η προτομή του Καποδίστρια «*παρά τὴν προκυμαίαν, ἔξωθεν τοῦ δημοτικοῦ*

υλοποίηση έργων υποδομής, όπως η ανέγερση φάρου (1870), η δημιουργία λιμενικών εγκαταστάσεων,⁴⁵⁶ η υδροδότηση της πόλης (1881),⁴⁵⁷ η διάνοιξη διώρυγας στον Ισθμό για τη διευκόλυνση της θαλάσσιας κυκλοφορίας, η κατασκευή εν συνεχεία γέφυρας για την επανένωση των αποκοπέντων τμημάτων (1877),⁴⁵⁸ η ίδρυση σχολείων⁴⁵⁹ και ο εξηλεκτρισμός του οικισμού ήδη από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα (1906).⁴⁶⁰ Αξίζει προσέτι να επισημάνουμε ότι κατά την περίοδο αυτή ολοκληρώθηκε η μετεγκατάσταση του πολεμικού ναυστάθμου από την αρχική του θέση⁴⁶¹ στον Ισθμό της Σφαιρίας,⁴⁶² ενώ πέραν αυτού εκτοπίστηκε το νεκροταφείο.⁴⁶³

Ο εκδοθείς το 1875 εμπορικός οδηγός του Μιλτιάδη Μπούκα αποτελεί μίαν ανεκτίμητη πηγή για την ανασύσταση του οικιστικού τοπίου του Πόρου στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, καθώς μνημονεύει τα δημόσια και ιδιωτικά καταστήματα της πόλης, συνοδευόμενα από πληροφορίες για την χωροταξική τους κατανομή (βλ. πίνακα 6). Η συνοικία της Υπαπαντής, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, ήταν το πιο ζωντανό κομμάτι της πόλης, εφόσον περιέκλειε την πολύβοη αγορά με τα επτά καφενεία, τα δεκαοκτώ οινοπωλεία και τα οκτώ παντοπωλεία της. Εντός των ορίων της βρισκόταν, επίσης, το δημαρχείο, συστεγαζόμενο με τη χωροφυλακή, ίσως και τη δημοτική αστυνομία, η εφορία, το φαρμακείο του Ιω. Κεχαγιά και ένα δικηγορικό γραφείο, ενώ στη θέση Κολώνα⁴⁶⁴ κατέφθαναν τα ατμόπλοια της γραμμής ή τα εμπορικά, μεταφέροντας ανθρώπους, ειδήσεις και εμπορεύματα, αλλά και τα πλοία που συνέδεαν τον οικισμό με την απέναντι ακτή. Είναι προφανές ότι η συνοικία αυτή προσέλκυε σε καθημερινή βάση πλήθος κόσμου: τους υπαλλήλους και πελάτες των καταστημάτων, τους συναλλασσόμενους με τις δημοτικές ή κρατικές υπηρεσίες, τον μαθητικό πληθυσμό, τους εργαζόμενους στο λιμάνι αλλά και τους αργόσχολους θαμώνες των καφενείων.⁴⁶⁵

καταστήματος» (Ιακ. Δραγάση, *ό.π.*, σ. 6· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 356· Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 54· Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 11).

⁴⁵⁶ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 1.5.

⁴⁵⁷ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 1.1.

⁴⁵⁸ Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 38· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 16· P. Gray, *ό.π.*, σ. 102, υποσημ. 3.

⁴⁵⁹ Αντί του αλληλοδιδακτικού σχολείου της Επανάστασης, η πόλη διέθετε πια στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, τρία εκπαιδευτικά καταστήματα: ένα Ελληνικό Σχολείο, άνωθεν της θέσεως Κολώνα και δύο δημοτικά, το αλληλοδιδακτικό αρρένων στην ενορία της Υπαπαντής και το αντίστοιχο θηλέων στη θέση Σταυρός (Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 308).

⁴⁶⁰ Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 10· P. Gray, *ό.π.*, σ. 56, υποσημ. 13.

⁴⁶¹ Αρχικά «ο παλαιός Ναύσταθμος ευρίσκετο εις τον χώρον του σημερινού Β' Δημοτικού Σχολείου και του Γυμνασίου Πόρου» (Ηλ. Δροσινού, *ό.π.*, σ. 49). Βλ. έκθεση του Ναυτικού Διευθυντηρίου προς την Γραμματεία επί των Ναυτικών, συνταχθείσα το 1843, όπου περιγράφεται με μελανά χρώματα η κατάσταση του ναυστάθμου, πριν από την οριστική μεταφορά του στον Ισθμό (Ι. Ρούσκας, *Ναύσταθμος και εκπαιδευτήριο*, σ. 18-19· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 74).

⁴⁶² Νικ. Τσαπράζη, *ό.π.*, σ. 30-31· Ι. Ρούσκας, *Ναύσταθμος και εκπαιδευτήριο*, σ. 44-53· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 75-79.

⁴⁶³ Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 19-20· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 356.

⁴⁶⁴ Ιακ. Δραγάση, *ό.π.*, σ. 7.

⁴⁶⁵ Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 11.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Κατανομή καταστημάτων κατά ενορία: Πόρος, 1875⁴⁶⁶

Συνοικίες-ενορίες	Αγ. Νικολάου	Υπαπαντής	Αγ. Ιωάννου	Αγ. Γεωργίου	Αγ. Ματθαίου	Αγ. Κυριακής	Παναγίας	Ευαγγελισμού	Μητροπόλεως	Αγ. Κων/νου	Γαλατάς	Σύνολο
Καταστήματα												
Δημόσια	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	9
Δημοτικά	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Συμβολαιογραφεία	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Εκπαιδευτικά	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Τράπεζες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Πρακτορεία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Δικηγορικά γραφεία	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Ιατρεία	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	4
Φαρμακεία	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Ζαχαροπλαστεία	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	5
Καφενεία	-	7	-	-	-	-	1	-	-	-	-	8
Εμπορικά	2	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	8
Εμποροραφεία	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Μεσιτικά γραφεία	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Παντοπωλεία	-	8	4	-	4	-	-	2	6	12	-	36
Οινοπωλεία	8	18	-	-	-	-	4	-	-	-	-	30
Σύνολο	13	43	11	2	5	1	11	5	9	12	1	117

Εικόνα 5. Η Σφαιρία [φωτογραφία από δορυφόρο]

⁴⁶⁶ Μ. Μπούκας, *ό.π.*, σ. 308-311. Πρβλ. και Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 13-14.

Εικόνα 6. Πανοραμική άποψη του οικισμού του Πόρου και της Σφαιρίας [αεροφωτογραφία]

Δεν θα πρέπει, επίσης, να παραλείψουμε τα κύματα ταξιδιωτών από την πρωτεύουσα, που επισκέπτονταν το νησί, ιδίως κατά τους εαρινούς και θερινούς μήνες, για να απολαύσουν τις ομορφιές και τα αξιοθέατά του.⁴⁶⁷ Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα μπορούσαν μάλιστα να καταλύσουν σε ένα από τα ξενοδοχεία του νησιού, με τις επωνυμίες «Οίκια Πάλλη», «Ξενών» και «Πρίγκηψ Γεώργιος», «ὅπερ καί τό μᾶλλον εὐάερον κατά τό θέρος».⁴⁶⁸ Αξίζει τέλος να προσθέσουμε ότι οι ανασκαφές της Σουηδικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας στο ναό του Ποσειδώνα κατά το έτος 1894 προφανώς συνέβαλαν στην ενδυνάμωση του ρεύματος των αρχαιοφίλων προς το νησί.⁴⁶⁹

Κατά μήκος της νότιας πλευράς της Σφαιρίας, στην επονομαζόμενη Πούντα, εκτείνονταν οι συνοικίες του Αγίου Νικολάου και του Αγίου Ιωάννη. Στην πρώτη ανήκαν το ειρηνοδικείο, το ταχυδρομείο, δύο εμπορικά καταστήματα, ένας μεσίτης και οκτώ οινοπωλεία, ενώ στη δεύτερη το λιμεναρχείο, το τελωνείο, το υγειονομείο, τέσσερα παντοπωλεία και διάφορα γραφεία. Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει το γεγονός ότι το σύνολο των

⁴⁶⁷ Ο Κ. Φρεαρίτης, ο οποίος δημοσίευσε το κείμενό του στο περιοδικό Πανδώρα το 1858, χαρακτηρίζει το νησί «*θελκτικόν ένδιαίτημα οίκογενειών τινών τών Αθηνών, κατά τούς άύχμηρους μήνας του̃ θέρους*» (ό.π., σ. 372, 374), ενώ λίγα χρόνια νωρίτερα, το 1852, ο Α. Ανδρέου δημοσίευσε τις εντυπώσεις του από μία τέτοια εκδρομή στην περιοχή (ό.π., σ. 515-518). Από τα αξιοθέατα του νησιού και της απέναντι πελοποννησιακής ακτής ο Θεόδ. Κοντέρης αναφέρει το Μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής, τα ερείπια του ναού του Ποσειδώνα, το Προγυμναστήριο, το Λεμονοδάσος, τον Δαμαλά και το Γεφύρι του Διαβόλου (*Ο Σαρωνικός και τα ιστορικά νησιά*, εν Αθήναις 1930, σ. 36-39). Βλ. και Ηλ. Δροσινού, ό.π., σ. 53-54· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 358.

⁴⁶⁸ Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 356, 357.

⁴⁶⁹ Ι. Νουχάκης, ό.π., σ. 472· Ρ. Gray, ό.π., σ. 107, υποσημ. 8· Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, ό.π., σ. 357· Ιακ. Δραγάτση, ό.π., σ. 14. Για προγενέστερες ανασκαφές στην Τροιζηνία βλ. *Πανελλήνιος Σύντροφος*, σ. 440.

ζαχαροπλαστέων της πόλης, τα οποία φημίζονταν για τους «*κουραμπιέδες και τὰ σκαλτζούνια, γλυκίσματα κατασκευαζόμενα ἄριστα ὑπὸ τῶν Ποριωτισσῶν*»,⁴⁷⁰ εντοπίζεται στην ενορία της Παναγίας, μαζί με τέσσερα οινοπωλεία, ένα φαρμακείο (του Αθ. Σαραβάνου) και ένα καφενείο.

Στην άλλη πλευρά της Σφαιρίας, την επονομαζόμενη Μπρίνια, υπήρχε η συνοικία του Αγίου Κωνσταντίνου, η οποία συγκέντρωνε τα περισσότερα παντοπωλεία της πόλης, δώδεκα στον αριθμό, και λιγοστά εμπορικά καταστήματα. Κατά μήκος της παραλιακής οδού («*Παλαιοῦ Ναυστάθμου*») ευρίσκετο παράρτημα της Εθνικής Τράπεζας, καθώς και δύο πρακτορεία, της «*Ελληνικῆς Ατμοπλοΐας*» και της Ασφαλιστικῆς Εταιρείας «*Φοίνιξ*». Αντιθέτως, οι ενορίες της Αγίας Κυριακῆς, του Αγίου Γεωργίου στο Καστέλι, του Αγίου Ματθαίου και του Ευαγγελισμού (ἢ Τριῶν Εκκλησιῶν) αποτελούσαν, ως ἐπὶ το πλείστον, χώρους οἰκησης.

Τα ανωτέρω περιγραφέντα επιβεβαιώνονται και συμπληρώνονται ἀπὸ τον Αντώνιο Μηλιαράκη. Ο λόγος σε αὐτόν: «*Περὶ τὴν παραλίαν [...] ὑπάρχει εὐρεία ὁδὸς μετὰ προκυμαίας, παρά τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσιν αἱ μεγαλιτέραι καὶ κομψότεραι οἰκίαι τῆς πόλεως, ἡ ἀγορὰ τῶν ἐδωδῶν καὶ τὰ καφενεῖα. Τὰ ἐμπορικὰ δὲ καταστήματα τῶν ὑφασμάτων καὶ λοιπῶν τεχνουργημάτων εἶνε διεσπαρμένα ἐν ταῖς συνοικίαις τῆς ἄνω πόλεως. Περὶ τὴν παραλίαν ὑπάρχουσι καὶ δύο πλατεῖαι, ἡ μὲν παρά τὴν ἀγορὰν ἔχουσα ἐν μέσῳ κρήνην μαρμαρίνην κυλινδροειδῆ κομψήν, περὶ τὴν ὁποίαν εἶναι πεφυτευμένοι 4 εὐκάλυπτοι, ἡ δὲ πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν Πλατεῖα Καποδιστρίου καλουμένη, ἔνθα ὑπάρχει ὡσαύτως κρήνη [...] καὶ ἡ προτομὴ τοῦ Καποδιστρίου [...]. Αὐτόθι δὲ παράκεινται καὶ τὰ δημοτικὰ καταστήματα κατέχοντα τὸν χῶρον τοῦ παλαιοῦ ναυστάθμου [...]. Τὸ νεκροταφεῖον [...] κεῖται πρὸς Β τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Σφαιρίας*».⁴⁷¹

Πριν περατώσουμε την παρούσα ἐνότητα, κρίθηκε σκόπιμο να διερευνήσουμε ἐν τάχει την οικιστικὴ συγκρότηση και πληθυσμιακὴ ἐξέλιξη της Τροιζηνίας. Για τον σκοπὸ αὐτὸ πινακοθετοῦμε τα δεδομένα τεσσάρων πηγῶν, το χρονικὸ εὖρος των οποίων καλύπτει δύο ολόκληρους αἰῶνες: την βενετικὴ καταμέτρηση του 1700 και τρεῖς ἐπίσημες κρατικὲς απογραφές του 19^{ου} αἰῶνα (1834, 1861 και 1896).

Συγκρίνοντας τις δύο ακραίες χρονικὰ απογραφές, του 1700 και του 1896, παρατηροῦμε καταρχὰς ὅτι ο πληθυσμὸς της υπαίθρου παρουσίασε στο μεσοδιάστημα αὐξητικὲς τάσεις. Συνεκτιμώντας τα συγκεντρωτικὰ αποτελέσματα των απογραφῶν του 1834 και του 1861, διαπιστώνουμε ὅτι η αὐξηση αὐτὴ δεν κατανέμεται ἰσομερῶς σε ολόκληρη την ὑπὸ ἔρευνα περίοδο, ἐφόσον μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αἰῶνα ο πληθυσμὸς παρέμεινε σε γενικὲς γραμμὲς σταθερὸς, περὶ τις 600 με 700 ψυχές. Ἐκτοτε, ὁμως, η δημογραφικὴ ἐνίσχυση της πεδιάδας υπῆρξε ταχεία και συνάμα ἐντυπωσιακὴ: ἀπὸ 729 ψυχές το 1861 σε 1.869 το 1896, δηλαδὴ συνολικὴ αὐξηση 156,4% και ἐτήσιος ρυθμὸς 27,2‰. Η ἐξέλιξη αὐτὴ δεν αποτελεί τοπικὴ ἰδιαιτερότητα, καθὼς ἐγγράφεται στο γενικότερο πλαίσιο δημογραφικῆς ἀνασυγκρότησης του πεδινοῦ χώρου κατὰ την μετεπαναστατικὴ περίοδο,

⁴⁷⁰ Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ὁ.π.*, σ. 357.

⁴⁷¹ Αντ. Μηλιαράκης, *ὁ.π.*, σ. 199. Πρβλ. και τις περιγραφές του Εμμ. Κανέλλη (*ὁ.π.*, σ. 7-8) και του Ιακ. Δραγάση (*ὁ.π.*, σ. 5-7).

αποτέλεσμα κυρίως της γεωγραφικής κινητικότητας των ορεινών πληθυσμών.⁴⁷² Οι ανακατατάξεις αυτές θα συμβάλουν στην επέκταση των αγροτικών δραστηριοτήτων και στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής.⁴⁷³

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
Πληθυσμιακή εξέλιξη οικισμών Τροιζηνίας (18^{ος}-19^{ος} αιώνας)⁴⁷⁴

Οικισμοί	1700	1834	1861	1896
Μπέλεσι	67	-	-	-
Απάθεια	90	20	-	-
Λικοπάρτι	21	-	-	-
Αι αντίκρυ του Πόρου Αγροικία	-	22	-	-
Αγροικία	-	-	32	-
Γαλατάς	-	-	(180) ⁴⁷⁵	798
<i>Ανατολική Τροιζηνία</i>	<i>178</i>	<i>42</i>	<i>212</i>	<i>798</i>
Κατάρρα	68	34	-	-
Πασά	77	13	22	69
Δαμαλάς	333	406	352	532
Βαλαριό	29	39	128	133
Μαζώματα	*	63	15	-
Κοκκινιά	*	31	-	-
Βίδι	-	-	-	29
Δάρα	-	-	-	182
Μούλικα / Μούλκια	-	-	-	126
<i>Δυτική Τροιζηνία</i>	<i>507</i>	<i>586</i>	<i>517</i>	<i>1.071</i>
<i>Σύνολο</i>	<i>685</i>	<i>628</i>	<i>729</i>	<i>1.869</i>

Για την ερμηνεία του φαινομένου αυτού μετατοπίζουμε την προσοχή μας στην διάρθρωση του οικιστικού πλέγματος της περιοχής. Στην απογραφή του 1700 ανευρέθησαν, πλην του Πόρου, επτά οικισμοί, τρεις στην ανατολική

⁴⁷² Κ. Κόμης, «Εποικισμοί και πόλεις (1833-1862)», *Σύναμμα*, σ. 94-123. Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 207-208, 213-215· ο ίδιος, «Η βιομηχανική επανάσταση και η Ελλάδα, 1832-1871», *Εκσυγχρονισμός και βιομηχανική επανάσταση στα Βαλκάνια τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 1980, σ. 225· ο ίδιος, «Αγροτική έξοδος και σχηματισμός της εργατικής δύναμης στην ελληνική πόλη», *Πρακτικά του διεθνούς συμποσίου ιστορίας «Νεοελληνική πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Αθήνα 26-28 Σεπτεμβρίου 1984 και *Ερμούπολη 29-30 Σεπτεμβρίου 1984*, τόμ. 2, Αθήνα 1985, σ. 521-531· ο ίδιος, «Δημογραφικές εξελίξεις», σ. 157· ο ίδιος, «Η αποχώρηση των πληθυσμών από την πεδιάδα στο βουνό στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Ένας εξηγηματικός μύθος σύνθετων δημογραφικών φαινομένων», *Πρακτικά του Ελληνογαλλικού Συνεδρίου «Ο αγροτικός κόσμος στον μεσογειακό χώρο»*, Αθήνα 4-7 Δεκ. 1984, Αθήνα 1988, σ. 203-205· Χρ. Αγριαντώνη, *Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 2010, σ. 71-72· Χ. Κωνσταντινόπουλος, *Οι παραδοσιακοί χτίστες της Πελοποννήσου*, Αθήνα 1983, σ. 93· Στ. Τσοτσόρος, *Οικονομικοί και κοινωνικοί μηχανισμοί στον ορεινό χώρο. Γορτυνία (1715-1828)*, Αθήνα 1986, σ. 64-65· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 493.

⁴⁷³ Μεταξύ των ετών 1860-1875 κατεγράφη αύξηση των καλλιεργούμενων εδαφών κατά 23% (ΑΙ. Tombasis, *La Grèce*, σ. 10). Επίσης, στο διάστημα 1860-1911 η καλλιεργούμενη επιφάνεια αυξήθηκε, grosso modo, κατά 59% (από επεξεργασία στοιχείων που δημοσιεύει ο Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση*, σ. 100).

⁴⁷⁴ Βλ. Παράρτημα Ι.13-14, όπου πίνακες των διαθέσιμων πληθυσμιακών μεγεθών εκάστου οικισμού της Τροιζηνίας, των μοναστηριών συμπεριλαμβανομένων.

⁴⁷⁵ Το μέγεθος αφορά στους δημότες της ενορίας του Αγίου Νικολάου Γαλατά κατά το έτος 1861 και όχι στον πραγματικό πληθυσμό του.

Τροιζηνία και τέσσερις στη δυτική. Εάν προσθέσουμε δε τα Μαζώματα και την Κοκκινιά, η ύπαρξη των οποίων τεκμηριώνεται από άλλες βενετικές πηγές της εποχής, χωρίς, όμως, πληθυσμιακή ένδειξη,⁴⁷⁶ ο αριθμός των οικισμών της πεδινής ζώνης αναβιβάζεται σε εννέα, ενώ ο συνολικός αριθμός των κατοίκων της σε 685 ψυχές. Το 26% αυτών (178 ψυχές) διέμενε στο ανατολικό τμήμα και το υπόλοιπο ποσοστό, το 74% (507 ψυχές), στο δυτικό.

Διακόσια χρόνια αργότερα, το οικιστικό δίκτυο της Τροιζηνίας θα έχει ριζικώς μεταλλαχθεί. Από τους εννέα οικισμούς της βενετικής περιόδου, τρεις μόνο εξακολουθούν να υφίστανται (Δαμαλάς, Πασά και Βαλαριό), δύο έχουν προ πολλού ερειπωθεί (Λικοπάρτι και Μπέλεσι) και τέσσερις προσφάτως εγκαταλειφθεί (Απάθεια, Κατάρα, Κοκκινιά και Μαζώματα). Στην απογραφή του 1896 καταγράφονται μάλιστα τέσσερις νέες πληθυσμιακές συγκεντρώσεις, ανύπαρκτες στα 1700, ο Γαλατάς, το Βίδι, τα Μούλκια και η Δάρα. Οι τρεις πρώτοι συμπήχθηκαν κατά την μετεπαναστατική περίοδο, ενώ η ύπαρξη του τελευταίου μαρτυρείται ήδη από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Ο συνολικός αριθμός των κατοίκων της Τροιζηνίας έχει φτάσει τις 1.869 ψυχές, από τις οποίες 1.071 κατοικούσαν στο δυτικό τμήμα (57,3%) και 798 στο ανατολικό (42,7%).

Εκτός των ορίων των οργανωμένων οικιστικών συγκεντρώσεων υπήρχαν, όμως, και πολυάριθμες, διάσπαρτες ανά την πεδιάδα, αγροικίες, στις οποίες διέμεναν, μόνιμα ή εποχιακά, οι καλλιεργητές των παρακείμενων γαιών, πιθανότατα δε και κάποιοι από τους ιδιοκτήτες τους.⁴⁷⁷ Υποθέτουμε ότι ο πληθυσμός τους είτε δεν συμπεριελήφθη στις απογραφές του ελληνικού κράτους είτε προσμετρήθηκε στο δημογραφικό κεφάλαιο γειτονικών οικισμών. Έτσι, η Απάθεια, ακατοίκητη τουλάχιστον από το 1844, εάν πιστέψουμε τις επίσημες απογραφές, μνημονεύεται από τον Αντώνιο Μηλιαράκη (1886) ως θέση «*πλήρης έπαύλεων καί κήπων*». Αλλά και ο Εμμανουήλ Κανέλλης (1887) κάνει λόγο για «*χωρίδια μέ όλιγους κατοίκους*», όπως η Κατάρα, το Ανάθεμα και η Κοκκινιά, τα οποία δεν περιέχονται στην απογραφή του 1889.⁴⁷⁸ Επομένως, η αποτύπωση του οικιστικού πλέγματος της περιοχής από τα απογραφικά τεκμήρια του 19^{ου} αιώνα θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με σκεπτικισμό.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του Γαλατά,⁴⁷⁹ ο οποίος εμφανίζεται για πρώτη φορά ως ανεξάρτητος οικιστικός πόλος στην απογραφή του 1889 με 560 κατοίκους. Η μη συμπερίληψή του στα προγενέστερα τεκμήρια δεν συνεπάγεται αυτομάτως απουσία μόνιμα εγκατεστημένου πληθυσμού στη συγκεκριμένη τοποθεσία. Αντιθέτως, σε συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου Τροιζήνος της 8^{ης} Ιουνίου 1858 διαπιστώνεται ότι «*είς τό άπέναντι τής πόλεως Πόρου μέρος τό επί τής Πελοποννήσου κείμενον είς Γαλατᾶ όνομαζόμενον, οίκοδομοῦσι συνεχῶς οί συνδημόται μας, άλλ' άτάκτως*

⁴⁷⁶ Βλ. τους καταλόγους οικισμών, που δημοσιεύουν οι Κ. Ντόκος («Breve descrittione», *ό.π.*, σ. 104) και Μιχ. Κορδώσης (*ό.π.*, σ. 397-398), του 1702-1704 και του 1703-1705 αντίστοιχα.

⁴⁷⁷ Για την εικόνα μιας πεδιάδας διάσπικτης από αγροτόσπιτα βλ. Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 274, 278, 279· Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 66.

⁴⁷⁸ Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 13.

⁴⁷⁹ Έχει υποστηριχθεί, μάλλον άστοχα, ότι το τοπωνύμιο προέρχεται από τη φράση «*Καλά άκτά*» (Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 357).

καί άκανονίστως, έπειδή δέν ύπάρχει συντεταγμένον σχέδιον πόλεως, καθ' ό όφείλουσι νά κτίζωσιν τάς οίκίας των».⁴⁸⁰ Στο δημοτολόγιο του 1861 καταχωρούνται μάλιστα 180 πρόσωπα ανήκοντα στην ενορία Αγίου Νικολάου Γαλατά, που ήταν μία από τις ένδεκα συνοικίες του Πόρου.⁴⁸¹ Αλλά και ο Αντώνιος Μηλιαράκης υπολογίζει, λίγα χρόνια αργότερα (1886), τον αριθμό των οικιών του Γαλατά σε 70,⁴⁸² μέγεθος που αντιγράφει ο Εμμανουήλ Κανέλλης (1887), προσθέτοντας μάλιστα ότι σε αυτό αντιστοιχούσε πληθυσμός 170 περίπου ψυχών.⁴⁸³

Παρά το γεγονός ότι από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα διαθέτουμε πλήθος έγκυρων πληροφοριών για τον Γαλατά, για την προγενέστερη περίοδο τα υπάρχοντα στοιχεία είναι πενιχρά. Ο W. Gell, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα δεν συναντά εκεί παρά μόνο ένα σπίτι και ένα πηγάδι,⁴⁸⁴ ενώ στην απεικόνιση του χώρου από τον Stackelberg δεν εντοπίζονται ίχνη ανθρώπινης εγκατάστασης.⁴⁸⁵ Ακόμη και στην απογραφή του 1829 οι εγκατεστημένοι στην απέναντι του Πόρου ακτή ήσαν, με λιγοστές εξαιρέσεις, άπαντες πάροικοι.

Κατά συνέπεια η σταδιακή μορφοποίηση του οικιστικού συγκροτήματος του Γαλατά αρχίζει δειλά στην δεκαετία του 1830, χωρίς να αποκλείεται, όμως, και μετάθεση του χρονικού αυτού σημείου νωρίτερα. Η εγγύτητά του στο μοναδικό αστικό κέντρο της περιοχής, τον Πόρο, η γειτνίασή του με τα υποστατικά της Τροιζηνίας αλλά και η λειτουργία του ως σημείου περαιώσης αποτέλεσαν ευνοϊκούς παράγοντες για την περαιτέρω δημογραφική του ανάπτυξη. Έτσι, από 560 ψυχές το 1889, ο πληθυσμός του θα αυξηθεί σε 798 το 1896 και σε 902 το 1907, καταγράφοντας σε μία δεκαεπταετία άνοδο της τάξης του 61,1%.

Ανακεφαλαιώνοντας, παρακολουθήσαμε τη σταδιακή μεταμόρφωση του Πόρου από ασήμαντο περιτειχισμένο χωριό σε πολυάνθρωπο, για τα δεδομένα του 19^{ου} αιώνα, αστικό κέντρο. Ευνοημένος από τις πολιτικές και οικονομικές συγκυρίες παρουσιάζεται να απορροφά τα πληθυσμιακά περισεύματα διαφόρων περιοχών αλλά και του περιβάλλοντος χώρου, ο οποίος εισήλθε σε καθεστώς δημογραφικής στασιμότητας. Μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα το σκηνικό ανατρέπεται: ο μεν Πόρος εισέρχεται σε μακρά περίοδο οικονομικής παρακμής με αυτονόητες επιπτώσεις στο πληθυσμιακό του κεφάλαιο, οι δε οικισμοί της Τροιζηνίας ακολουθούν αντίστροφη πορεία, κατορθώνοντας να υπερβούν από κοινού το φράγμα των 700 ψυχών, χωρίς όμως να αποκτήσουν ποτέ αστικά χαρακτηριστικά.

⁴⁸⁰ ΓΑΚ, *Οθωνικό Αρχείο, Υπουργείο Εσωτερικών, Αρχείον Σχεδίων Πόλεων*, φ. 34, αρ. 019.

⁴⁸¹ Βλ. εδώ, πίνακα 38.

⁴⁸² *Γεωγραφία*, σ. 200.

⁴⁸³ *Ό.π.*, σ. 12.

⁴⁸⁴ *The itinerary of Greece*, σ. 135.

⁴⁸⁵ *La Grèce. Vues pittoresques et topographiques, dessinées par O. M. Baron de Stackelberg*, Παρίσι 1834. Ενδείξεις για την ύπαρξη οικιστικού συγκροτήματος στη θέση αυτή απουσιάζουν, όμως, και από το σχέδιο του W. Linton (1856), αν και οι αρχαιακές πηγές που προαναφέρθηκαν τον διαψεύδουν (*The scenery of Greece and its islands*, Λονδίνο 1856). Αντιθέτως, ο J.-N. Bellin, ο οποίος εξέδωσε το έργο του το 1771, αποτυπώνει στον χάρτη του ένα σύμπλεγμα κτισμάτων στην αντίκρου του Πόρου πελοποννησιακή ακτή, όπου τα υποστατικά των κατοίκων του (*ό.π.*, pl. 45). Τα σχέδια αυτά δημοσιεύονται μαζί με άλλα στο Παράρτημα II.6-7, 11-13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ, ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ

Η μελέτη του συγκεκριμένου πεδίου, δηλαδή της ιστορίας του νοικοκυριού, το οποίο συνιστούσε βασικό κύτταρο κοινωνικής οργάνωσης και θεμελιώδη μονάδα παραγωγής, κατανάλωσης αλλά και βιολογικής αναπαραγωγής κατά την προβιομηχανική περίοδο, έχει προσελκύσει εδώ και δεκαετίες το ενδιαφέρον ιστορικών, ανθρωπολόγων και κοινωνιολόγων με αποτέλεσμα να σωρευθεί ένας μεγάλος όγκος εργασιών.

Ευθύς εξαρχής, πριν επικεντρώσουμε την προσοχή μας στο στατιστικό υλικό, οφείλουμε να διευκρινίσουμε ορισμένα ζητήματα ορολογίας, γύρω από τα οποία έχει αναπτυχθεί, και διεθνώς, ένας έντονος προβληματισμός. Έχουν προταθεί μεταξύ άλλων, για τον χαρακτηρισμό των ανθρωπίνων συμβιώσεων, που αποτυπώνονται στις απογραφές του παρελθόντος, οι όροι «οικογένεια» και «νοικοκυριό». Ο πρώτος αφορά σε συνενώσεις ατόμων επί τη βάση της εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγένειας, ενώ ο δεύτερος, προτάσσει τα κριτήρια της κοινής στέγης και των κοινών δραστηριοτήτων, κυρίως οικονομικών αλλά όχι μόνο, των μελών.⁴⁸⁶

Ανεξαρτήτως πάντως των όποιων θεωρητικών προσεγγίσεων και διενέξεων, ο όρος «οικογένεια» κρίνεται ανεπαρκής για τα υπό διερεύνηση τεκμήρια, εφόσον απαντώνται αρκετά μορφώματα συνημμένα μεταξύ μη συγγενών. Ας δούμε επί τροχάδην ορισμένα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα: ο «Νικόλαος Χτίστης» από την Ύδρα παρουσιάζεται στην απογραφή του 1829 να συνοικεί με τους «Συντρόφους του».⁴⁸⁷ Πρόκειται κατά τα φαινόμενα για ένα μπουλουκι μαστόρων που συγκροτείται ενόψει της ανάληψης κάποιας

⁴⁸⁶ P. Laslett, «Introduction: the history of the family», *Household and family in past time*, Cambridge 1974, σ. 23-25· ο ίδιος, «Οικογένεια και νοικοκυριό. Ιστορικές προσεγγίσεις», Ρ. Καυταντζόγλου (επιμ.), *Οικογένειες του παρελθόντος. Μορφές οικιακής οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια*, Αθήνα 1996, σ. 36-37, 40-41· Κ. Κόμης, *Δημογραφικές όψεις της Πρέβεζας, 16ος-18ος αιώνας*, Ιωάννινα 1999, σ. 151-152· Μ. Todorova, *Balkan family structure and the European pattern. Demographic developments in Ottoman Bulgaria*, Washington 1993, σ. 105-109· R. Pressat, *Dictionnaire de Démographie*, Παρίσι 1979, σ. 71, 111· Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια και οργάνωση του οικιακού χώρου. Συρράκο, 1898-1930*, Αθήνα 1997, σ. 55-63· Δ. Τσαούση, *Η κοινωνία του ανθρώπου. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία*, Αθήνα 1987, σ. 440-441, 444· Α. Λαΐου-Θωμαδάκη, *Η αγροτική κοινωνία στην ύστερη βυζαντινή εποχή*, Αθήνα 2001, σ. 101-108· Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 100, 134· Β. Νιτσιάκος, *Παραδοσιακές κοινωνικές δομές*, Αθήνα 2^η 1993, σ. 102-104· S. Marre, «La population», σ. 211· Ν. Σαρρής, *Η οικογένεια στην Τουρκία. Κοινωνική πλαισίωση και θεσμική προσέγγιση*, Αθήνα 1990, σ. 16-17· Μ. Clark, «Ο μετασχηματισμός της οικιακής ομάδας στα Μέθανα, 1972-1987. Μορφή, λειτουργία και σημασία», Ε. Παπαταξιάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 224.

⁴⁸⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-520-2. Κάθε φορά που θα παραπέμπουμε σε νοικοκυριά της απογραφής του 1829, με τα κεφαλαία γράμματα θα δηλώνουμε τον τόπο διαμονής (Π: οικίες πόλης, ΠΚ: καλύβες νήσου, ΑΚ: καλύβες απέναντι ακτής), με το πρώτο νούμερο τον αύξοντα αριθμό της οικίας (ή της καλύβας) και με τον δεύτερο αριθμό τον αύξοντα αριθμό στο εσωτερικό της.

οικοδομικής εργασίας στο νησί, μέχρι την αποπεράτωση της οποίας, τα μέλη της συντροφίας αναγκάζονται να διαβιούν κάτω από την ίδια στέγη. Συγγενικοί δεσμοί δεν καταγράφονται, όμως, ούτε στην περίπτωση των τριών προσφύγων της ίδιας απογραφής, της «*Λιβαδίτσης Μαρίας*», της «*Λιβαδίτσης Άνας*» και της «*Γριπέσης Μαρίας*», οι οποίες διέμεναν στην αυτή καλύβα,⁴⁸⁸ ούτε, όμως, μεταξύ των πολυάριθμων υπηρετών και των αφεντικών τους.⁴⁸⁹ Το αυτό φαινόμενο, δηλαδή της συνοίκησης μη συγγενών, ανιχνεύεται με ιδιαίτερη ένταση και στη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερος μεταξύ συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων (ελεύθερες συμβιώσεις ζευγαριών μη απολήγουσες υποχρεωτικά στη σύναψη γάμου, συγκατοικήσεις φοιτητών ή αλλοδαπών οικονομικών μεταναστών κλπ.). Συμπερασματικά, εφόσον ο όρος «*οικογένεια*» δεν μπορεί να έχει καθολική εφαρμογή επί του συνόλου των περιπτώσεων, που περιέχονται στα υπό έρευνα τεκμήρια, επιλέχθηκε ο μεγαλύτερης εμβέλειας και καταλληλότερος όρος «*νοικοκυριό*» και εναλλακτικά ο νοηματικός παραπλήσιος «*οικιακή ομάδα*».

Οφείλουμε, επίσης, να διασαφηνίσουμε ότι οι απογραφές δεν συνιστούν παρά στιγμιότυπα του αναπτυξιακού κύκλου των νοικοκυριών,⁴⁹⁰ το μέγεθος και η σύνθεση των οποίων μεταβάλλονται διαρκώς στη ροή του χρόνου υπό την επιρροή των μείζονων γεγονότων του ανθρώπινου βίου: της γέννησης, του γάμου και του θανάτου. Ο γάμος δύναται να επιδράσει διαφοροτρόπως, ανάλογα με τα κατά τόπους επικρατούντα πρότυπα εγκατάστασης των νεονύμφων.⁴⁹¹ Σε περίπτωση κυριαρχίας του νεοτοπικού κανόνα, δηλαδή της εγκατάλειψης των πατρικών οίκων από το νέο ζευγάρι με σκοπό τη συγκρότηση αυτοτελούς νοικοκυριού, ευνοείται η διάδοση των πυρηνικών οικογενειακών μορφών και επιτελείται διαρροή εργατικής δύναμης αλλά και υλικών μέσων παραγωγής ή χρηματικών αξιών, συνήθως με τη μορφή της προίκας,⁴⁹² εις βάρος των προγονικών νοικοκυριών. Αντίθετα, σε περίπτωση ισχύος του πατροτοπικού κανόνα (ανδροπατροτοπικού ή

⁴⁸⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-12-1.

⁴⁸⁹ P. Laslett, «Οικογένεια», σ. 36, 37-38.

⁴⁹⁰ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 153-154· Ρ. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 16, 75-81· Ρ. Καυταντζόγλου – Μ. Ναούμη, «Μορφές οικογένειας στο Συρράκο στις αρχές του αιώνα», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τόμ. 58 (1985), σ. 34-35, 44-53· Ρ. Laslett, «Introduction», σ. 32-34· ο ίδιος, «Οικογένεια», σ. 47-49· Ε. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 82-83· Α. Λαΐου-Θωμαδάκη, *ό.π.*, σ. 105, 113-118· Δ. Τσαούση, *Η κοινωνία*, σ. 454-455· Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 97-112· Β. Νιτσιάκος, *ό.π.*, σ. 101-105. Βλ. και L. Berkner, «Η οικογένεια-κορμός και ο κύκλος εξέλιξης του αγροτικού νοικοκυριού. Ένα παράδειγμα από την Αυστρία του 18^{ου} αιώνα», *Οικογένειες του παρελθόντος*, σ. 71-100.

⁴⁹¹ Για το περιεχόμενο των όρων πατροτοπική, μητροτοπική και νεοτοπική εγκατάσταση βλ. Β. Νιτσιάκος, *ό.π.*, σ. 32-33· Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 100-101· Α. Λαΐου-Θωμαδάκη, *ό.π.*, σ. 109, 133-136· Ρ. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 143· Μ. Clark, *ό.π.*, σ. 220.

⁴⁹² Για τον ρόλο των διαφόρων θεσμοθετημένων μορφών μεταβίβασης της περιουσίας (προίκα, προγαμιαία δωρεά, αντιπροικοδοσία, πανωπροίκι, εξαγορά της νύφης, κληρονομιά κλπ.) στον αναπτυξιακό κύκλο των νοικοκυριών βλ. ενδεικτικά Σ. Δασκαλοπούλου - Καπετανάκη, «Εγκατάσταση - προίκα - κληρονομιά. Κατά φύλα διαφοροποιήσεις», *Ανθρωπολογία και παρελθόν*, σ. 291-306· Δ. Ψυχογιός, «Η προίκα ως παραγωγική σχέση του οικιακού τρόπου παραγωγής», *στο ίδιο*, σ. 307-321· ο ίδιος, *Προίκες*, σ. 129-133, 137-160, 172-183· Β. Νιτσιάκος, *ό.π.*, σ. 82-84. Πρβλ. Π. Φουρίκη, *Γάμος και γαμήλια σύμβολα στη Σαλαμίνα*, εν Αθήναις 1927, επανέκδ., Αθήνα 1996, σ. 124-128 και Δημήτρη Πάλλα, *Σαλαμινιακά έγγραφα*, Αθήνα 1996, όπου δημοσιεύονται προικοσύμφωνα της Σαλαμίνας.

γυναικοπατροτοπικού κατά περίπτωση) συγκροτούνται σύνθετες οικογενειακές μορφές, καθώς ο επικεφαλής της οικιακής ομάδας συσπειρώνει γύρω του τα τέκνα του, με ή χωρίς τις οικογένειές τους, αλλά και σημαντικούς πόρους, η αξιοποίηση των οποίων επιτελείται υπό την δική του επίβλεψη, μέχρι τουλάχιστον την απόσυρση ή τον θάνατό του. Στην κρίσιμη αυτή στιγμή το νοικοκυριό είτε συνεχίζει με νέο αρχηγό, συνήθως τον μεγαλύτερο σε ηλικία γιο του εκλιπόντα, είτε διασπάται, γεγονός που επιφέρει την κατάτμηση της οικογενειακής παρουσίας.⁴⁹³ Τότε ο κύκλος ολοκληρώνεται, για να ανοίξουν εν συνεχεία περισσότεροι, τροφοδοτούμενοι αενάως από τις γεννήσεις νέων μελών.

Μετά από τις σύντομες αλλά απαραίτητες αυτές διευκρινίσεις εστιάζουμε την προσοχή μας στο υπάρχον τεκμηριωτικό υλικό, προκειμένου να διερευνήσουμε σε μία πρώτη φάση το μέγεθος των οικιακών ομάδων του Πόρου και σε μία δεύτερη τα δομικά χαρακτηριστικά τους. Τέλος, επιχειρούμε να ιχνηλατήσουμε τα επικρατούντα στο νησί γαμήλια και αναπαραγωγικά πρότυπα, αξιοποιώντας τα πενιχρά σχετικά δεδομένα.

---

⁴⁹³ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 153· Σ. Δασκαλοπούλου-Καπετανάκη, *ό.π.*, σ. 294· Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 135· Ρ. Solinas, «Η οικογένεια», *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά*, Αθήνα ³1990, σ. 83-86.

1. Το μέγεθος των νοικοκυριών⁴⁹⁴

Στην απογραφή του 1828 εντοπίζονται συνολικά 3.222 πρόσωπα κατανομημένα σε 852 νοικοκυριά (βλ. πίνακα 8). Το μέσο μέγεθός τους διαμορφώνεται σε 3,8 ψυχές, προσεγγίζει δηλαδή τον ισχύοντα σε διάφορες περιοχές του ελλαδικού χώρου οικιακό συντελεστή (4 ψυχές/νοικοκυριό)⁴⁹⁵ αλλά και αυτόν που δέσποζε στο νησί στις αρχές του 18^{ου} αιώνα (1700: 3,9 ψυχές).⁴⁹⁶ Σε επίπεδο ενοριών, ωστόσο, παρουσιάζονται σημαντικές αποκλίσεις, από 3,4 έως 4,4 ψυχές. Σε τρεις ενορίες τα μέσα μεγέθη συμπίπτουν απόλυτα με το γενικό (υπ' αριθμόν 1, 2, και 4), σε οκτώ υπολείπονται αυτού (υπ' αριθμόν 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14) και σε τέσσερις το υπερβαίνουν (υπ' αριθμόν 3, 6, 12, 15). Τον υψηλότερο δείκτη καταγράφει η ενορία της Υπεραγίας Θεοτόκου (4,4 ψ./νοικ.), ενώ τον χαμηλότερο οι ενορίες Γενεθλίων της Θεοτόκου και Ταξιαρχών (3,4 ψ./νοικ.).

Στον πίνακα 9 εκτίθενται τα μέσα μεγέθη δύο πληθυσμιακών υποσυνόλων, των αυτοχθόνων και των παροίκων, τα οποία σχεδόν συμπίπτουν, τόσο μεταξύ τους όσο και ως προς τον γενικό συντελεστή. Η παρατήρηση αυτή εκ πρώτης όψεως προκαλεί εύλογα ερωτηματικά, εφόσον έχει παρατηρηθεί από την έρευνα ότι τα νοικοκυριά των οικονομικών μεταναστών διαθέτουν στη μακρά διάρκεια λιγότερα μέλη σε σχέση με αυτά

⁴⁹⁴ Το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών μίας περιοχής προκύπτει από τη διαίρεση του αριθμού των κατοίκων με τον αριθμό των νοικοκυριών.

⁴⁹⁵ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 60-61, 131-133· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 112-121· ο ίδιος, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 130-131, 305-309· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 120-121, 203-206· ο ίδιος, «Μέγεθος και σύνθεση της οικογένειας στην Πελοπόννησο γύρω στα 1700», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 1, τχ. 1 (Σεπτ. 1983), σ. 7-8, 16· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 41-42, 67· ο ίδιος, «Οικογένεια και φορολογικές καταστιχώσεις στα νησιά του Αιγαίου κατά την οθωμανική περίοδο», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 14, τχ. 27 (Δεκ. 1997), σ. 342· Σπ. Ασδραχάς, *Μηχανισμοί*, σ. 49· ο ίδιος, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 123-124· Μ. Κουρούκλη, «Η οικογένεια στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα», *Όψεις της ελληνικής κοινωνίας*, σ. 151, 157· η ίδια, «Οικογενειακές δομές και πρότυπα διαμονής στην Κέρκυρα τον 19ο αιώνα», *Ανθρωπολογία και παρελθόν*, σ. 270· Μ. Cougouclı, *Les oliviers du lignage. Une Grèce de tradition vénitienne*, Παρίσι 1985, σ. 64· Σ. Καράβας, «Η Λέσβος τον 19ο αιώνα: δημογραφικές παρατηρήσεις», Σ. Γ. Τάξης, *Συνοπτική ιστορία της Λέσβου και τοπογραφία αυτής*, εν Κωνσταντινουπόλει 1874, ανατύπ., Μυτιλήνη 1996, σ. xiv-xvi· Μ. Τομαρά-Σιδέρη – Ν. Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 37-38. Ωστόσο, δεν απουσιάζουν και παραδείγματα με αρκετά υψηλότερο δείκτη: Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 54-56· Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 154· ο ίδιος, *Νησιωτικά*, σ. 361-362, 366-367. Τα νοικοκυριά των κτηνοτροφικών κοινωνιών παρουσίαζαν εν γένει μεγαλύτερες διαστάσεις, καθώς και μία ροπή προς τις σύνθετες δομές (Β. Νιτσιάκος, *ό.π.*, σ. 74, 110· Β. Ψιμούλη, *Σούλι και Σουλιώτες*, Αθήνα 2006, σ. 193-201· Μ. Todoroņa, *Balkan family*, σ. 149-155· Μ. Κουρούκλη, «Η οικογένεια στην Κέρκυρα», σ. 152-153· Ρ. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 71-72, 97, 134-135). Βλ. και δύο νησιωτικά παραδείγματα υψηλών συντελεστών (Εφ. Kosmatou, *La population des Iles Ioniennes XVIIIème-XIXème siècle*, Thèse de doctorat de l' Université de Paris I, τόμ. 2, Παρίσι 1999, σ. 408, 410-432· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 55-56). Σε ανώτερα επίπεδα κινούνταν και οι οικιακοί συντελεστές της Αγγλίας (Ρ. Laslett, «Introduction», σ. 39-40, 76· Ρ. Laslett, «Οικογένεια», σ. 62· J.-L. Flandrin, *Families in former times. Kinship, Household and Sexuality*, Cambridge 1979, σ. 55-56· Ρ. A. Houston, «The population», σ. 119, 123).

⁴⁹⁶ 275 ψυχές : 71 «famiglie» (Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 247).

των εντοπίων λόγω της διάσπασής τους στον τόπο καταγωγής.⁴⁹⁷ Ο μέσος χρόνος παραμονής των επικεφαλής ετεροχθόνων στο νησί, ανερχόμενος σε 19,7 έτη, η σύνθεση των οικιακών τους ομάδων, την οποία διερευνούμε κατωτέρω,⁴⁹⁸ και το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό αυτών (58,6%) παρουσιάζεται να έχει αποκτήσει ήδη κτηματική περιουσία στον τόπο άφιξης συνηγορούν υπέρ μίας εγκατάστασης μόνιμου χαρακτήρα, η οποία και επεξηγεί τη σύγκλιση των οικιακών συντελεστών του εντόπιου και του ετερόχθονος πληθυσμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Μέσο μέγεθος των νοικοκυριών κατά ενορία: Πόρος, 1828

Ενορίες	Αρ. ψυχών	Αρ. νοικ.	MMN
1. Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου	233	61	3,8
2. Αγίου Κωνσταντίνου	301	80	3,8
3. Υπ. Θεοτόκου	22	5	4,4
4. Ευαγγελισμού	278	73	3,8
5. Κοιμήσεως	57	16	3,6
6. Αγίου Νικολάου	306	71	4,3
7. Γενεθλίων της Θεοτόκου	400	119	3,4
8. Αγίου Γεωργίου	363	97	3,7
9. Αγίου Σπυριδωνος	165	47	3,5
10. Ταξιαρχών	76	22	3,4
11. Υπαπαντής	115	32	3,6
12. Αγίας Κυριακής	312	75	4,2
13. Αγίου Ματθέου	98	28	3,5
14. Κοιμήσεως	54	15	3,6
15. Μεταμορφώσεως	442	111	4,0
Σύνολο	3.222	852	3,8

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα είχε η διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στο μέγεθος των οικιακών ομάδων και την οικονομική τους επιφάνεια. Για την τελευταία δεν διαθέτουμε, όμως, παρά δύο επισφαλή στοιχεία, την κατοχή ή μη κτηματικής περιουσίας από τους αρχηγούς (βλ. πίνακα 10) και τα δηλωμένα επαγγέλματά τους (πίνακας 11 και 12). Συγκρίνοντας, λοιπόν, τα νοικοκυριά με και χωρίς έγγεια ιδιοκτησία παρατηρούμε ότι τα δεύτερα ήταν μικρότερα κατά ένα περίπου μέλος από τα πρώτα.⁴⁹⁹ Δυστυχώς, η περαιτέρω

⁴⁹⁷ Κ. Κόμης, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού. Δύο παραδείγματα από την Ήπειρο (18ος-19ος αιώνας)*, Ιωάννινα 2000, σ. 25-26· ο ίδιος, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 220-221· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 113-114, 121· Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 116· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 81· Εφ. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 413-414· Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 121· Δ. Μαγκριώτης, «Η δημογραφική ιστορία της ελληνικής εμπορικής παροικίας του Λονδίνου, 1837-1881», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 6 (Δεκ. 1986), σ. 356-357· Μ. Aymard, «Αποδημίες», *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά*, σ. 120.

⁴⁹⁸ Αναφερόμαστε κυρίως στο μικρό ποσοστό των μονομελών νοικοκυριών: 3,5% για τον ετερόχθονα πληθυσμό έναντι 4,5% για τον εντόπιο.

⁴⁹⁹ Για την ύπαρξη θετικής σχέσης ανάμεσα στο μέγεθος ή τη δομή των νοικοκυριών και την οικονομική τους επιφάνεια βλ. Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 147-148, 160· ο ίδιος, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 310· J.-L. Flandrin, *Families*, σ. 57-60· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 57-58· Α. Λαΐου-Θωμαδάκη, *ό.π.*, σ. 118-122· Εφ. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 407-408· L. Berkner, *ό.π.*, σ. 83-85· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα. Η Κέρκυρα στα χρόνια της*

διερεύνηση του θέματος προσκρούει στην απουσία αναλυτικότερων στοιχείων για τη διάρθρωση των περιουσιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Μέσα μεγέθη αυτόχθονων και ετερόχθονων νοικοκυριών: Πόρος, 1828

Πληθυσμιακή ομάδα	Αρ. ψυχών	Αρ. νοικ.	MMN
Αυτόχθονες	2.992	794	3,8
Ετερόχθονες	230	58	4,0
Σύνολο	3.222	852	3,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Μέσα μεγέθη νοικοκυριών με ή χωρίς κτηματική περιουσία: Πόρος, 1828

Πληθυσμιακές ομάδες	Αρ. ψυχών	Αρ. νοικ.	MMN
Έχοντες κτηματική περιουσία	3.120	814	3,8
Στερούμενοι κτηματικής περιουσίας	102	38	2,7
Σύνολο	3.222	852	3,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Μέσο μέγεθος νοικοκυριών κατά επάγγελμα: Πόρος, 1828

Επαγγέλματα	ψυχ./νοικ.	MMN	Επαγγέλματα	ψυχ./νοικ.	MMN
Ναύτης	1.959 : 501	3,9	Βαφεύς	11 : 3	3,7
Έμπορος	292 : 77	3,8	Καζάζης	10 : 3	3,3
Γεωργός	246 : 54	4,6	Δραγάτης	10 : 2	5,0
Μυλωνάς	67 : 14	4,8	Κτίστης	5 : 2	2,5
Ψαράς	52 : 13	4,0	Μακελάρης	12 : 2	6,0
Καλαφάτης	50 : 11	5,5	Βαρελάς	1 : 1	1,0
Βοσκός	36 : 10	3,6	Βιολιντζής	2 : 1	2,0
Ράπτης	46 : 10	4,6	Ζωγράφος	4 : 1	4,0
Στρατιώτης	30 : 8	3,7	Κηπουρός	5 : 1	5,0
Τέκτονας	22 : 7	3,1	Μπαρμπέρης	3 : 1	3,0
Αγωγιάτης	19 : 5	3,8	Υφαντής	4 : 1	4,0
Μαραγκός	18 : 5	3,6	Ψωμάς	2 : 1	2,0
Παπουτσής	14 : 4	3,5	Κενό	66 : 20	3,3
Σύνολο			2.986 : 758		3,9

Σημαντικές διαφοροποιήσεις διαπιστώνονται, όμως, και στα μέσα μεγέθη των οικιακών σχηματισμών με βάση τα επαγγέλματα των επικεφαλής τους, χωρίς, όμως, να είμαστε σε θέση να τις ερμηνεύσουμε κατά περίπτωση (βλ. πίνακες 11 και 12): 4,3 ψυχές για τους απασχολούμενους στον πρωτογενή τομέα, 4,1 για τους τεχνίτες, 3,9 για τους ασκούντες ναυτικές εργασίες (ναυτικοί, αλιείς, καλαφάτες) και 3,8 για τους εμπόρους και τους χερσαίους μεταφορείς. Παραπλήσια διάταξη εμφανίζει και ο πίνακας 14, όπου αποτυπώνεται ο μέσος αριθμός τέκνων ανά νοικοκυριό και επάγγελμα: οι δραστηριοποιούμενοι στον πρωτογενή τομέα αρχηγοί διαθέτουν κατά μέσο όρο τα περισσότερα τέκνα (2,3), οι τεχνίτες έπονται (2 τέκνα), ενώ τα

χαμηλότερα μεγέθη καταγράφουν και πάλι οι ναυτικοί (1,8), οι αγωγιάτες (1,8) και οι έμποροι (1,5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Μέσο μέγεθος νοικοκυριών κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας: Πόρος, 1828

Τομείς της οικονομίας	Αρ. ψυχών	Αρ. νοικ.	ΜΜΝ
Θαλάσσιος ⁵⁰⁰	2.061	525	3,9
Πρωτογενής	339	78	4,3
α. αγροτικός ⁵⁰¹	251	55	4,6
β. κτηνοτροφικός	36	10	3,6
γ. αλιευτικός	52	13	4,0
Χερσαίων μεταφορών	19	5	3,8
Εμπορικός	292	77	3,8
Τεχνιτών ⁵⁰²	265	65	4,1

Οι ανωτέρω παρατηρηθείσες διαφορές τόσο όσον αφορά στις διαστάσεις των οικιακών ομάδων όσο και στον μέσο αριθμό τέκνων υπαινίσσονται την ύπαρξη ενός μηχανισμού οικογενειακού προγραμματισμού, απώτερος στόχος του οποίου ήταν η ορθολογική, στο μέτρο βέβαια του εφικτού, διαχείριση της γονιμότητας, προκειμένου από τη μια να διατηρείται σχετική ισορροπία ανάμεσα στον παραγόμενο από τα νοικοκυριά πλούτο και στο ανθρώπινο κεφάλαιό τους και από την άλλη να εξασφαλίζεται επάρκεια εργατικών χεριών για την αποδοτική αξιοποίηση της περιουσίας. Ελλείπει αυτών ο αρχηγός θα έπρεπε να εξασφαλίσει είτε την πρόσληψη πρόσθετου εργατικού δυναμικού (υπηρέτες ή εποχιακά μισθωμένους εργάτες) μέχρι τουλάχιστον την ενηλικίωση των απογόνων του,⁵⁰³ είτε τη συνδρομή της ευρύτερης οικογένειας.⁵⁰⁴ Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή υπερεπάρκειας εργατικών χεριών, η μετανάστευση των πλεοναζόντων προσώπων αποτελούσε μία πάγια διέξοδο. Τα πράγματα περιπλέκονται έτι περισσότερο, αν αναλογιστούμε τις ανατροπές που προκαλούσε στο μέγεθος άρα και στην παραγωγική βάση των νοικοκυριών η έξοδος λόγω γάμου των νεαρών σε ηλικία μελών. Το ερώτημα που ευλόγως αναφύεται είναι κατά πόσο ο ανωτέρω μηχανισμός διέθετε τα απαραίτητα εξαρτήματα προκειμένου να λειτουργήσει επιτυχώς. Η απάντηση είναι θετική, εφόσον οι πληθυσμοί της εποχής γνώριζαν τρόπους, μικρής έστω αποτελεσματικότητας, για την περιστολή της γεννητικότητάς τους, όπως λόγου χάρη τη σεξουαλική αποχή και την εγκράτεια, τη διακεκομμένη συνουσία (*coitus interruptus*) και την

⁵⁰⁰ Στην κατηγορία αυτή εντάξαμε τους ναύτες, τους ψαράδες και τους καλαφάτες. Οι δύο τελευταίες επαγγελματικές ομάδες συμπεριελήφθησαν αντίστοιχα στον αλιευτικό τομέα και σε αυτόν των τεχνιτών.

⁵⁰¹ Στη συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία προσμετρήθηκαν οι γεωργοί και ο μοναδικός κηπουρός.

⁵⁰² Στον τομέα των τεχνιτών εμπεριέχονται οι μυλωνάδες, οι καλαφάτες, οι ράπτες, οι τέκτονες, οι μαραγκοί, οι παπουτσήδες, οι βαφείς, οι καζάζηδες, οι κτίστες, οι μακελάρηδες, οι βαρελάδες, οι μπαρμπέρηδες, οι υφαντές και οι ψωμάδες.

⁵⁰³ J.-L. Flandrin, *ό.π.*, σ. 51· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 82, 264-265· L. Berkner, *ό.π.*, σ. 87-89, 92-94, 97.

⁵⁰⁴ P. Solinas, *ό.π.*, σ. 103· Β. Νιτσιάκος, *ό.π.*, σ. 68-69.

παρατεταμένη γαλουχία. Τον αυτό στόχο εξυπηρετούσαν και οι όψιμοι γάμοι.⁵⁰⁵

Με μία διαφορετική ανάγνωση των δεδομένων θα μπορούσε πάντως να υποστηριχθεί ότι τα πιο εύπορα νοικοκυριά διέθεταν περισσότερα τέκνα, επειδή απλώς επιβίωναν περισσότερα.⁵⁰⁶

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
Μέσος αριθμός τέκνων ανά νοικοκυριό και
επάγγελμα του επικεφαλής: Πόρος, 1828

Επαγγέλματα	Αρ. τέκνων	Αρ. νοικ.	τέκνα/νοικ.	Επαγγέλματα	Αρ. τέκνων	Αρ. νοικ.	τέκνα/νοικ.
Ναύτης	880	501	1,8	Βαφεύς	5	3	1,7
Έμπορος	116	77	1,5	Καζάζης	5	3	1,7
Γεωργός	137	54	2,5	Δραγάτης	6	2	3,0
Μυλωνάς	39	14	2,8	Κτίστης	1	2	0,5
Ψαράς	25	13	1,9	Μακελάρης	8	2	4,0
Καλαφάτης	26	11	2,4	Βαρελάς	0	1	0
Βοσκός	13	10	1,3	Βιολιντζής	0	1	0
Ράπτης	25	10	2,5	Ζωγράφος	2	1	2,0
Στρατιώτης	14	8	1,75	Κηπουρός	3	1	3,0
Τέκτονας	9	7	1,3	Μπαρμπέρης	1	1	1,0
Αγωγιάτης	9	5	1,8	Υφαντής	2	1	2,0
Μαραγκός	9	5	1,8	Ψωμάς	0	1	0
Παπουστής	3	4	0,75	Κενό	26	20	1,3
Σύνολο					1.364	758	1,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
Μέσο αριθμός τέκνων ανά νοικοκυριό και οικονομικό τομέα: Πόρος, 1828

Τομείς	Αρ. τέκνων	Αρ. νοικοκυριών	Τέκνα/νοικ.
Θαλάσσιος	931	525	1,8
Πρωτογενής	178	78	2,3
α. αγροτικός	140	55	2,5
β. κτηνοτροφικός	13	10	1,3
γ. αλιευτικός	25	13	1,9
Χερσαίων μεταφορών	9	5	1,8
Εμπορικός	116	77	1,5
Τεχνιτών	133	65	2,0

⁵⁰⁵ J.-L. Flandrin, *Families*, σ. 194-198· ο ίδιος, «Contraception, mariage et relations amoureuses dans l'Occident chrétien», *Annales E.S.C.*, τόμ. 24, (Νοέ.-Δεκ. 1969), σ. 1370-1390· R. Andorka, «Birth control in the eighteenth and nineteenth centuries in some Hungarian villages», *Local Population Studies*, τόμ. 22 (άνοιξη 1979), σ. 38-43· A. Sauvy, *Η πρόληψις των γεννήσεων*, Αθήναι 1965, σ. 9-14, 31-34, 37-38· A. Burguière, «Η δημογραφία», J. Le Goff – P. Nora (επιμ.), *Το έργο της ιστορίας*, τόμ. 3, Αθήνα 1975, σ. 133-159· M. Flinn, *ό.π.*, σ. 18-22, 31-32, 34, 43-46· C. Cipolla, *Η Ευρώπη*, σ. 201-204· R. A. Houston, «The population», σ. 131· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 252-254· Δ. Τσαούση, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 78· R. Pressat, *Κοινωνική δημογραφία*, Αθήναι 1975, σ. 74-88· Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 284.

⁵⁰⁶ R. Finlay, «Differential child mortality in pre-industrial England: the example of Cartmel Cumbria, 1600-1750», *Annales de démographie historique*, 1981, σ. 76.

Συνεχίζουμε με την απογραφή του 1829, η οποία παρουσιάζει ειδικό ενδιαφέρον, καθώς, εκτός των άλλων, μας γνωστοποιεί και την κατανομή των οικιακών ομάδων κατά τόπο διαμονής. Συνολικά καταμετρούνται 1.111 ενδιαιτήματα, εκ των οποίων τα 845 χαρακτηρίζονται από τους απογραφείς ως «οικίες»⁵⁰⁷ και τα υπόλοιπα 266 ως «καλύβες». Σε αυτά κατοικούσαν εν συνόλω 7.460 ψυχές, οι οποίες συγκροτούσαν 1.874 νοικοκυριά. Από την πινακοθέτηση των σχετικών δεδομένων συνάγονται χρήσιμα συμπεράσματα (βλ. πίνακες 15-18).

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Μέσος μεγεθος νοικοκυριών: Πόρος, 1829

	Ψυχές	Νοικοκυριά	ΜΜΝ
Οικίες πόλης	6.277	1.547	4,1
Καλύβες νήσου	84	22	3,8
Καλύβες απέναντι	1.099	305	3,6
Σύνολο	7.460	1.874	4,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Μέσος όρος νοικοκυριών ανά ενδιαίτημα: Πόρος, 1829

	Νοικοκυριά	Ενδιαιτήματα	Νοικ./ενδιαιτήματα
Οικίες πόλης	1.547	833	1,9
Καλύβες νήσου	22	16	1,4
Καλύβες απέναντι	305	250	1,2
Σύνολο	1.874	1.099	1,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

Μέσος όρος ψυχών ανά ενδιαίτημα: Πόρος, 1829

	Ψυχές	Ενδιαιτήματα	Ψυχ./ενδιαιτήματα
Οικίες πόλης	6.277	833	7,5
Καλύβες νήσου	84	16	5,2
Καλύβες απέναντι	1.099	250	4,4
Σύνολο	7.460	1.099	6,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

Μέσο μέγεθος αυτόχθονων και ετερόχθονων νοικοκυριών: Πόρος, 1829

	Ψυχές	Νοικοκυριά	ΜΜΝ
Αυτόχθονες	3.639	881	4,1
Ετερόχθονες	3.821	993	3,8
Σύνολο	7.460	1.874	4,0

Καταρχάς, το γενικό μέσο μέγεθος των οικιακών σχηματισμών της απογραφής, ανερχόμενο σε τέσσερις ψυχές, ελάχιστα αποκλίνει από το αντίστοιχο της προηγούμενης καταμέτρησης. Κατά δεύτερο λόγο, οι αυτόχθονες διέθεταν πολυμελέστερα νοικοκυριά σε σχέση με αυτά των ετεροχθόνων-προσφύγων της εποχής (4,1 έναντι 3,8 ψυχές).⁵⁰⁸ Η έξαρση της

⁵⁰⁷ Καθώς δώδεκα από τις οικίες αυτές ήταν ακατοίκητες (δέκα ερειπωμένες και δύο εύκαιρες), δεν συμπεριελήφθησαν στους πίνακες.

⁵⁰⁸ Κ. Κόμης, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού*, σ. 50, 74· ο ίδιος, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 307· Β. Παναγιωτόπουλος, «Μέγεθος και σύνθεση της οικογένειας»,

θησιμότητας εν καιρώ πολέμου, πλήττουσα κατεξοχήν τους κατοίκους των εμπόλεμων περιοχών, οι αλληπάλληλες μετακινήσεις αυτών για την εξεύρεση ασφαλούς καταφυγίου και οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης στους τόπους φιλοξενίας αποτελούν τα βασικά ερμηνευτικά κλειδιά αυτού του φαινομένου.

Προσθετόν δε στα παραπάνω ότι η υπερσυσσώρευση ετεροχθόνων στο νησί εκτίναξε, όπως άλλωστε ήταν φυσικό, τη ζήτηση κατοικιών, άρα και τα ενοίκια, στα ύψη, με αποτέλεσμα την απώθηση των λιγότερο εύπορων στρωμάτων σε καλύβες εκτός του κύριου οικιστικού ιστού. Στις ακατάλληλες πρόχειρες αυτές κατασκευές διαβιούσαν 1.162 πάροικοι ή το 30,4% αυτών αλλά και έξι νοικοκυριά αυτοχθόνων,⁵⁰⁹ αποτελούμενα από 21 συνολικά ψυχές, μεταξύ αυτών δε και δύο μυλωνάδες, ίσως αδελφοί, ο σαρανταεξάχρονος «*Ιωάννης Ντέλες*» του Γεωργίου με τη σύζυγό του⁵¹⁰ και ο τριανταπεντάχρονος «*Αντώνιος Ντέλες*» με τη γυναίκα του, τα τρία τέκνα και τον «*συμπέθερόν του*».⁵¹¹ Η επιλογή του τόπου κατοικίας των συγκεκριμένων προσώπων σχετίζεται προφανώς με την έδρα της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.⁵¹²

Αξίζει επίσης να επισημάνουμε ότι η ανεπαρκής στεγαστική υποδομή αντανakλάται και στις συνοικήσεις φαινομενικά άσχετων μεταξύ τους οικιακών ομάδων ή και προσώπων, με αποτέλεσμα να αντιστοιχούν σε κάθε οικία κατά μέσο όρο περισσότερα του ενός νοικοκυριά (1,9 για τις οικίες της πόλης, οι οποίες διέθεταν μεγαλύτερη διαθεσιμότητα χώρου, 1,4 για τις καλύβες στο νησί και 1,2 για τις καλύβες στην αντίπερα ακτή) και βέβαια μεγάλος αριθμός ενοίκων (7,5 για τις οικίες, 5,2 για τις καλύβες στο νησί και 4,4 για τις καλύβες στην πελοποννησιακή ακτή).

Πριν μετατοπίσουμε την προσοχή μας στην απογραφή του Δαμαλά, κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθεί η κατανομή των τέκνων ανά νοικοκυριό (βλ. πίνακα 19). Εξαρχής οφείλουμε να διασαφηνίσουμε ότι τα μεγέθη του πίνακα δεν αναφέρονται στον αριθμό των γεννηθέντων κατά συζυγική μονάδα παιδιών αλλά αυτών που διαβιούσαν μαζί με τους γονείς τους κατά τη στιγμή της απογραφής. Από μία απλή αντιπαραβολή των στοιχείων των δύο τεκμηρίων προκύπτει, παρά τις μικρές διαφοροποιήσεις, μία πανομοιότυπη εικόνα: ένα στα τέσσερα νοικοκυριά διέθετε ένα μόνο τέκνο, ενώ, αυτά που περιείχαν περισσότερα του ενός, έπονται σε φθίνουσα κλίμακα, η οποία στη μεν απογραφή του 1828 περατώνεται στα επτά μέλη, στη δε του 1829 στα εννέα. Σημαντικές αποκλίσεις καταγράφονται μόνο στα ποσοστά των άτεκνων

σ. 12, 15-16· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 81· Α. Duben, «Το νοικοκυριό και η οικογένεια των μουσουλμάνων στην Κωνσταντινούπολη της ύστερης οθωμανικής κοινωνίας», *Οικογένειες του παρελθόντος*, σ. 195.

⁵⁰⁹ «*Αντώνιος Μπουγιουκλής*» με τη σύζυγό του και τα τρία αρσενικά τέκνα τους (Παράρτημα III.6: AK-63-1), «*Ανδρέας Σαρής*» με δύο «*άδελφούς του*» (Παράρτημα III.6: AK-68-1), «*Γεώργιος Μπογιατζής με Άράπογλου*» (Παράρτημα III.6: AK-69-1) και «*Ντάνος Άργίτης*» με τη σύζυγό του και την «*Φλοροῦ Κόλιαδάμ*» (Παράρτημα III.6: AK-90-1).

⁵¹⁰ Βλ. Παράρτημα III.6: AK-191-1 και III.5: ix-28. Στο εξής, όταν παραπέμπουμε σε νοικοκυριό της απογραφής των κατοίκων του Πόρου του 1828, με τους λατινικούς αριθμούς θα δηλώνουμε την ενορία στην οποία διαμένει και με τους αραβικούς τον αύξοντα αριθμό του.

⁵¹¹ Βλ. Παράρτημα III.6: AK-249-1 και III.5: i-18.

⁵¹² Υπενθυμίζουμε ότι στην τριζηνιακή πεδιάδα λειτουργούσαν αρκετοί μύλοι (βλ. εδώ, κεφάλαιο 1.2).

οικιακών σχηματισμών: 25,4% στον πληθυσμό των αυτοχθόνων του 1828 αλλά μόνο 15,3% στην ίδια πληθυσμιακή κατηγορία του 1829. Συνεπώς, παρατηρούμε μία πύκνωση των συχνοτήτων στις οικιακές ομάδες με ένα ή δύο τέκνα, η οποία αντανακλάται άλλωστε στους μέσους αριθμούς παιδιών ανά νοικοκυριό: 1,76 για το σύνολο, 1,74 για τους αυτόχθονες, 2 για τους ετερόχθονες της απογραφής του 1828 και 2, 2,1 και 1,9 αντίστοιχα για την απογραφή του 1829. Τα συγκεκριμένα μεγέθη, συγκρινόμενα με αυτά άλλων γεωγραφικών περιοχών, κρίνονται, σε γενικές γραμμές, χαμηλά.⁵¹³

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

Κατανομή αυτόχθονων νοικοκυριών
με βάση τον αριθμό των τέκνων τους: Πόρος, 1828 και 1829

Αριθμ. μελών ανά νοικ.	Αυτόχθονες				Ετερόχθονες			
	Πόρος 1828		Πόρος 1829		Πόρος 1828		Πόρος 1829	
	Απόλ. μεγέθη	Σχετ. μεγέθη	Απόλ. μεγέθη	Σχετ. μεγέθη	Απόλ. μεγέθη	Σχετ. μεγέθη	Απόλ. μεγέθη	Σχετ. μεγέθη
0	202	25,4	135	15,3	11	19,0	207	20,8
1	212	26,7	228	25,9	15	25,9	241	24,3
2	156	19,6	204	23,1	14	24,1	251	25,3
3	103	13,0	155	17,6	8	13,8	155	15,6
4	74	9,3	94	10,7	4	6,9	78	7,8
5	33	4,2	46	5,2	4	6,9	33	3,3
6	11	1,4	13	1,5	2	3,4	18	1,8
7	3	0,4	4	0,4	-	-	8	0,8
8	-	-	2	0,2	-	-	1	0,1
9	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Σύνολο	794	100,0	881	100,0	58	100,0	993	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

Μέσο μέγεθος αυτόχθονων και ετερόχθονων νοικοκυριών: Δαμαλάς 1828

Πληθυσμιακές ομάδες	Αρ. ψυχών	Αρ.νοικ.	ΜΜΝ
Αυτόχθονες	224	66	3,4
Ετερόχθονες	149	36	4,1
Σύνολο	373	102	3,7

Επεξεργαζόμενοι την απογραφή των κατοίκων του Δαμαλά του 1828 (βλ. πίνακα 20), καταλήγουμε σε έναν σχετικά χαμηλό οικιακό συντελεστή για τον αυτόχθονα πληθυσμό, της τάξης των 3,4 ψυχών, και σε έναν υψηλό για τον ετερόχθονα-προσφυγικό (4,1 ψυχές). Η παραπάνω διαφορά πιθανόν αποτελεί απόρροια του διαδεδομένου μεταξύ των προσφύγων φαινομένου της συγκατοίκησης μη συγγενών. Από τη σύνθεση πάντως των δύο ανωτέρω μεγεθών προκύπτει το γενικό μέσο μέγεθος της πόλης (3,7 ψυχές), κινούμενο σε επίπεδα ελαφρώς κατώτερα από τα ισχύοντα, κατά την ίδια χρονική περίοδο, στον Πόρο.

⁵¹³ Παραδείγματα από άλλες περιοχές του ελλαδικού χώρου παραπέμπουν σε σαφώς ανώτερα μεγέθη: Σίφνος, 1829: 2,18 (Κ. Κόμης, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 309)· Αμοργός, 1829: 2,44 (Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 80-81)· Ραψάνη, αρχές 20^{ου} αιώνα: 5,12 (Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 30-31).

Δυστυχώς, η έλλειψη σαφών διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των οικογενειακών μερίδων του δημοτολογίου της περιοχής δεν μας επιτρέπει να προεκτείνουμε την έρευνά μας στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. Ωστόσο, η συγκεκριμένη πηγή μας χρησιμεύει στη συνέχεια σε διαφορετικού τύπου αναγνώσεις.

2. Η σύνθεση των νοικοκυριών

Για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου ζητήματος αξιοποιήσαμε το σχήμα του Βρετανού ιστορικού Peter Laslett, ο οποίος διακρίνει τα νοικοκυριά σε πέντε γενικούς τύπους: α) στα μονομελή, β) στα στερούμενα συζυγικών ή γονικών σχέσεων, γ) στα πυρηνικά, αποτελούμενα από ένα άρτιο ή μη ζευγάρι και τους πιθανούς απογόνους του, δ) στα διευρυμένα με ανιόντες, κατιόντες ή εκ πλαγίου συγγενείς και ε) στα πολυπυρηνικά.⁵¹⁴

Πριν, όμως, προχωρήσουμε στον σχολιασμό του πίνακα 21, όπου εκτίθεται η κατανομή των οικιακών σχηματισμών της απογραφής του 1828 σύμφωνα με το ανωτέρω σχήμα, επιβάλλονται ορισμένα διευκρινιστικά σχόλια. Εκτός από τα βιολογικά μέλη των νοικοκυριών, καταγράφονται στη στήλη των παρατηρήσεων και πρόσθετα πρόσωπα, ορισμένα εκ των οποίων μας προβλημάτισαν κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του πίνακα. Έτσι, σε δεκαπέντε περιπτώσεις δηλώνεται η ύπαρξη θηλυκών μελών, χωρίς, όμως, να καταδεικνύεται η σχέση τους με τον αρχηγό. Αναζητήσαμε τα συγκεκριμένα νοικοκυριά στην απογραφή του 1829 και τελικά ταυτίσαμε τα δώδεκα, στα εννέα από τα οποία τα εν λόγω θηλυκά καταχωρούνται ως θυγατέρες του αρχηγού. Το στοιχείο αυτό ενισχύεται και από την παρατήρηση ότι η στήλη των θηλυκών τέκνων στο τεκμήριο του 1828 παραμένει κενή και στις δεκαπέντε περιπτώσεις. Ως εκ τούτου, εκλάβαμε άπαντα τα «απροσδιόριστου» σχέσεως με τον επικεφαλής θηλυκά μέλη ως θυγατέρες αυτού.

Επίσης, ένας οικιακός σχηματισμός, αυτός του πενήνταεξαχρονου «*Σουρούπα Ίωάννη*»,⁵¹⁵ περιείχε στους κόλπους του και «*μία Νύμφη*», χωρίς, όμως, να δηλώνεται αν η γυναίκα αυτή ήταν παντρεμένη με γιο ή αδελφό του αρχηγού.⁵¹⁶ Επειδή, λοιπόν, στην πρώτη περίπτωση οδηγούμαστε σε πολυπυρηνικό νοικοκυριό και στη δεύτερη σε οριζοντίως διευρυμένο, αποφασίσαμε να το κατατάξουμε στα απροσδιόριστα μαζί με δύο ακόμη περιπτώσεις.⁵¹⁷ Τέλος, θεωρήσαμε όλες τις «*ψυχοπαίδες*» της πηγής, τέσσερις στον αριθμό, ως υπηρέτριες, παρά το γεγονός ότι μία από αυτές στην απογραφή του 1829 καταγράφεται ως απόγονος του αρχηγού.⁵¹⁸

⁵¹⁴ P. Laslett, «Introduction», σ. 28-32· P. Laslett, «Οικογένεια», σ. 41-46.

⁵¹⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: ii-11.

⁵¹⁶ Ανάλογα προβλήματα αντιμετώπισε στην έρευνά της και η Αγγελική Λαϊου-Θωμαδάκη (ό.π., σ. 147).

⁵¹⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: x-22 και xiii-2. Οι συγκεκριμένες περιπτώσεις θα μπορούσαν να ενταχθούν στην κατηγορία είτε των διευρυμένων είτε των πολυπυρηνικών οικογενειών.

⁵¹⁸ Για το θεσμό του ψυχοπαιδιού γενικά βλ. Ι. Κισκήρας, *Το αστικόν δίκαιον της Ύδρας*, διατριβή επί διδακτορία, Αθήνα 1961, σ. 37-43· ο ίδιος, «Ο θεσμός του ψυχοπαιδιού κατά το δίκαιον της Ύδρας», *Το Μέλλον της Ύδρας*, τχ. 191 (Ιαν. 1957), σ. 3-4· Μ.-Ε. Handman, «Ο παραδοσιακός τρόπος υιοθεσίας στην Αρναία Χαλκιδικής», *Ανθρωπολογία και παρελθόν*, σ. 203. Στον Πόρο οι θετοί γιοι δεν είχαν τα ίδια δικαιώματα με τα φυσικά τέκνα αλλά λάμβαναν μόνο ό,τι όριζε ο θετός πατέρας με τη διαθήκη (G. L. von Maurer, ό.π., τόμ. 1, σ. 185· Λ. Χρυσανθόπουλου, *Συλλογή τοπικών της Ελλάδος συνηθειών*, Αθήνησι 1853, σ. 65).

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
Σύνθεση νοικοκυριών: Πόρος, 1828

	Αυτόχθονες		Ετερόχθονες		Σύνολο	
	Απολ. Μεγ.	Σχετ. Μεγ.	Απολ. Μεγ.	Σχετ. Μεγ.	Απολ. Μεγ.	Σχετ. Μεγ.
ΜΟΝΟΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	36	4,5	2	3,5	38	4,5
1. Άγαμοι ή χήροι	17	2,1	2	3,5	19	2,2
2α. Χήρες	18	2,3	-	-	18	2,1
2β. Χήρες με υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	-	-	1	0,1
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΓΟΝΙ- ΚΕΣ Ή ΣΥΖΥΓΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	16	2,0	-	-	16	2,0
1. Άγαμα αδέρφια	15	1,9	-	-	15	1,9
2. Γιαγιά με εγγόνι	1	0,1	-	-	1	0,1
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	694	87,4	56	96,5	750	88,0
1α. Έγγαμα ζευγάρια χωρίς παιδιά	82	10,3	9	15,5	91	10,7
1β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	-	-	1	0,1
2α. Έγγαμα ζευγάρια με παιδιά	486	61,2	45	77,6	531	62,3
2β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	-	-	1	0,1
3. Χήροι με παιδιά	10	1,3	2	3,5	12	1,4
4. Χήρες με παιδιά	114	14,4	-	-	114	13,4
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	36	4,5	-	-	36	4,2
1α. Με ανιόντες συγγενείς	29	3,6	-	-	29	3,4
1β. Με ανιόντες και υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	-	-	1	0,1
2. Με κατιόντες συγγενείς	3	0,4	-	-	3	0,3
3. Με εκ πλαγίου συγγενείς	3	0,4	-	-	3	0,3
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΛΥΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	9	1,1	-	-	9	1,1
1. Ανιόντες πυρήνες	9	1,1	-	-	9	1,1
ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	3	0,4	-	-	3	0,3
Σύνολο	794	100,0	58	100,0	852	100,0

Εστιάζοντας στα δεδομένα των πινάκων 21 και 22 παρατηρούμε καταρχάς την απόλυτη αριθμητική κυριαρχία των απλών οικογενειακών πυρήνων στον πληθυσμό των αυτοχθόνων με ποσοστό 87,4%, φαινόμενο το οποίο παρουσιάζει μεγάλη χρονική και γεωγραφική εμβέλεια.⁵¹⁹ Αλλά και στον

⁵¹⁹ Για την αριθμητική κυριαρχία των απλών οικογενειακών πυρήνων βλ. M. Todorova, *Balkan family*, σ. 55, 113-114· J.-L. Flandrin, *Families*, σ. 66-68, 72-73· R. A. Houston, «The population», σ. 123· K. Κόμης, *Πρέβεζα*, 161-167· ο ίδιος, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού*, σ. 34-37, 64-65, 68-72· M. Couroucli, *ό.π.*, σ. 64-65· η ίδια, «Οικογενειακές δομές», σ. 269-274· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 81-82· L. Berkner, *ό.π.*, σ. 79-80· A. Λαΐου-Θωμαδάκη, *ό.π.*, σ. 111-114· Δ. Τσαούση, *Η κοινωνία*, σ. 441, 450· Ef. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 429· Ευ. Παπαταξάρχης, «Το παρελθόν στο παρόν. Ανθρωπολογία, ιστορία και η

ετερόχθονα πληθυσμό άπαντα τα νοικοκυριά, με εξαίρεση δύο μονομελή, του «*Τζοπάνη Δήμα*» από την Πελοπόννησο⁵²⁰ και του «*Κανέλου Μοραΐτη*» από την ίδια, καθώς δηλώνει και το όνομά του, περιοχή,⁵²¹ κατατάσσονται στην αυτή κατηγορία, καταγράφοντας ποσοστό 96,5%. Το τελευταίο εύρημα υποδηλώνει οικονομικού τύπου μετανάστευση, κατά την οποία οι αρχηγοί εγκαταλείπουν στους τόπους καταγωγής γονείς ή άλλους ανιόντες, συνήθως, συγγενείς. Παραμένοντας στην κατηγορία των απλών οικογενειών διαπιστώνουμε τη συντριπτική αριθμητική υπεροχή των διοικουμένων από χήρες οικιακών σχηματισμών έναντι των χήρων (13,4% προς 1,4% αντίστοιχα για το σύνολο του πληθυσμού), γεγονός οφειλόμενο μεταξύ άλλων στις επικρατούσες γαμήλιες πρακτικές, στη μεγαλύτερη μέση διάρκεια ζωής των γυναικών και στη διαφοροποιημένη κατά φύλο στάση όσον αφορά στους επαναληπτικούς γάμους.⁵²² Στο εσωτερικό της συγκεκριμένης κατηγορίας κυριαρχούν τα έγγαμα ζευγάρια με παιδιά, αποτελώντας το 70,9% του δείγματος και ακολουθούν τα τελούντα εν χηρεία νοικοκυριά (16,8%) και τα στερημένα απογόνων ζευγάρια (12,3%).

Οι μονομελείς οικιακές ομάδες αποτελούν τη δεύτερη πιο διαδεδομένη μορφή οικιακής οργάνωσης στο νησί, συγκεντρώνοντας το 4,5% του συνόλου των περιπτώσεων.⁵²³ Η εκπροσώπηση των δύο φύλων στη συγκεκριμένη κατηγορία παρουσιάζεται ισοσθενής (από 19 περιπτώσεις). Ωστόσο, ενώ γνωρίζουμε την οικογενειακή κατάσταση των μοναχικών γυναικών (χήρες), δεν συμβαίνει το ίδιο με τους άρρενες, καθότι η ανδρική χηρεία ουδέποτε επισημαίνεται από τους απογραφείς.⁵²⁴ Μεταξύ των μοναχικών ανδρών εντοπίσαμε, πάντως, έναν δεκαπεντάχρονο, τέσσερις δεκαοκτάχρονους, τρεις εικοσάχρονους, τέσσερις εικοσιπεντάχρονους, έναν εικοσιεπτάχρονο αλλά και έξι πρόσωπα μεταξύ 50 και 70 ετών. Πιθανότατα, ορισμένα από αυτά, ιδιαίτέρως τα πιο ηλικιωμένα, να ήταν χήροι με ή χωρίς απογόνους.

Έπονται τα διευρυμένα νοικοκυριά με 4,2%. Το 83,3% αυτών αφορά σε διευρύνσεις με ανιόντες συγγενείς (μητέρες, γιαγιάδες, πεθερές), το 8,3% σε κατιόντες (εγγόνια, ανηψιές) και ισάριθμο ποσοστό σε εκ πλαγίου (αδέλφια και ένας «*γυναικαδελφός*»). Όσον αφορά δε στους ανιόντες, πρόκειται, σε ποσοστό που υπερβαίνει το 73%, για χήρες μητέρες των επικεφαλής (22 από τις 30 περιπτώσεις). Η κατηγορία των χωρίς συζυγικές ή γονικές σχέσεις

μελέτη της νεοελληνικής κοινωνίας», *Ανθρωπολογία και παρελθόν*, σ. 44· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 238-240· ο ίδιος, «Τα πλεονάσματα», σ. 19.

⁵²⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vii-65.

⁵²¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: ii-6.

⁵²² Τα ζητήματα αυτά μας απασχολούν σε επόμενο κεφάλαιο (υπ' αριθμόν 6). Ειδικά όσον αφορά στον επαναληπτικό γάμο έχει παρατηρηθεί ότι οι χήροι τον τελούσαν με μεγαλύτερη ευκολία και συνήθως σε συντομότερο χρονικό διάστημα από τις χήρες (Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 46-49· Μ. Flinn, *ό.π.*, σ. 30· Ε. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 298-299· R. A. Houston, «The population», σ. 130· L. Berkner, *ό.π.*, σ. 78· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 238· Εφ. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 386· Μιχ. Μερακλής, *Ελληνική Λαογραφία. Ήθη και έθιμα*, Αθήνα 1986, σ. 25). Βλ. και Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 219-220.

⁵²³ Στην Ύδρα, σύμφωνα με την καποδιστριακή απογραφή του 1828, τα μονομελή νοικοκυριά αποτελούσαν μόνο το 1% του συνόλου (Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 56).

⁵²⁴ Για τη μη καταγραφή της ανδρικής χηρείας βλ. Α. Λαΐου-Θωμαδάκη, *ό.π.*, σ. 130-131· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 239.

οικιακών ομάδων, η οποία συγκεντρώνει το 2% του συνόλου των περιπτώσεων, περιλαμβάνει, ως επί το πλείστον, συγκατοικήσεις αγάμων, πιθανότατα ορφανών, αδελφών αλλά και μία περίπτωση συνοίκησης γιαγιάς με εγγονό. Ασήμαντη εκπροσώπηση, τέλος, παρουσιάζουν τα πολυπυρηνικά νοικοκυριά (1,1% ή εννέα περιπτώσεις), τα οποία αποτελούνται από συζυγικού τύπου ομάδες συμπεπλεγμένες με έναν δευτερεύοντα ανιόντα πυρήνα, ακρωτηριασμένο σε όλα τα παραδείγματα (χήρα μητέρα και αδέλφια του αρχηγού).

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

Κατανομή αυτοχθόνων κατοίκων κατά τύπο οικιακής ομάδας: Πόρος, 1828

Τύποι νοικοκυριών	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
ΜΟΝΟΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	37	1,2
1. Άγαμοι ή χήροι	17	0,6
2α. Χήρες	18	0,6
2β. Χήρες με υπηρετικό προσωπικό	2	0,1
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΓΟΝΙΚΕΣ Ή ΣΥΖΥΓΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	42	1,4
1. Άγαμα αδέρφια	40	1,3
2. Γιαγιά με εγγόνι	2	0,1
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	2.697	90,1
1α. Έγγαμα ζευγάρια χωρίς παιδιά	164	5,5
1β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	3	0,1
2α. Έγγαμα ζευγάρια με παιδιά	2.176	72,7
2β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	4	0,1
3. Χήροι με παιδιά	30	1,0
4. Χήρες με παιδιά	320	10,7
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	155	5,2
1α. Με ανιόντες συγγενείς	122	4,1
1β. Με ανιόντες και υπηρετικό προσωπικό	7	0,2
2. Με κατιόντες συγγενείς	13	0,4
3. Με εκ πλαγίου συγγενείς	13	0,4
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΛΥΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	46	1,5
1. Ανιόντες πυρήνες	46	1,5
ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	15	0,5
Σύνολο	2.992	100,0

Συμπερασματικά, οι απλές οικογενειακές μορφές περικλείουν το 88% των νοικοκυριών και το 90,1% των μελών, ενώ οι σύνθετες το 5,3 και το 6,7% αντίστοιχα (βλ. πίνακα 22). Σε ελαφρώς παραλλαγμένα αποτελέσματα μας οδηγούν τα επεξεργασμένα δεδομένα της απογραφής του 1829, τα οποία ακολουθούν πινακοθετημένα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
Σύνθεση νοικοκυριών: Πόρος, 1829

	Αυτόχθονες		Ετερόχθονες		Σύνολο	
	Απολ. Μεγ.	Σχετ. Μεγ.	Απολ. Μεγ.	Σχετ. Μεγ.	Απολ. Μεγ.	Σχετ. Μεγ.
ΜΟΝΟΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	18	2,0	45	4,5	63	3,4
1α. Άγαμοι ή χήροι	6	0,7	15	1,5	21	1,1
1β. Άγαμοι ή χήροι με υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	16	1,6	17	0,9
2. Άγαμες	1	0,1	5	0,5	6	0,3
3α. Χήρες	9	1,0	9	0,9	18	1,0
3β. Χήρες με υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	-	-	1	0,1
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΖΥΓΙΚΕΣ Ή ΓΟΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	10	1,1	54	5,4	64	3,4
1α. Άγαμα αδέρφια	5	0,6	16	1,6	21	1,1
1β. Άγαμα αδέρφια με υπηρετικό προσωπικό	2	0,2	1	0,1	3	0,2
2α. Συμβιώσεις συγγενών (εκτός αδελφών)	2	0,2	-	-	2	0,1
2β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	-	-	1	0,1	1	0,1
3α. Μη συγγενείς	1	0,1	31	3,1	32	1,7
3β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	-	-	5	0,5	5	0,3
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	737	83,6	780	78,5	1.517	80,9
1α. Έγγαμα ζευγάρια χωρίς παιδιά	69	7,8	81	8,2	150	8,0
1β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	9	1,0	6	0,6	15	0,8
2α. Έγγαμα ζευγάρια με παιδιά	466	52,9	431	43,4	897	47,9
2β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	44	5,0	24	2,4	68	3,6
3α. Χήροι με παιδιά	12	1,4	47	4,7	59	3,1
3β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	2	0,2	1	0,1	3	0,2
4α. Χήρες με παιδιά	130	14,9	189	19,0	319	17,0
4β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	5	0,6	1	0,1	6	0,3
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	112	12,7	98	9,9	210	11,2
1α. Με ανιόντες συγγενείς	95	10,8	76	7,6	171	9,1
1β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	11	1,2	5	0,5	16	0,8
2α. Με εκ πλαγίου συγγενείς	5	0,6	16	1,6	21	1,1
2β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	1	0,1	1	0,1	2	0,1
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΛΥΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	1	0,1	3	0,3	4	0,2
1. Ανιόντες πυρήνες	1	0,1	3	0,3	4	0,2
ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	3	0,3	13	1,3	16	0,8
Σύνολο	881	100,0	993	100,0	1.874	100,0

Καταρχάς, στον αυτόχθονα πληθυσμό οι απλές οικογένειες αποτελούν και πάλι τη μεγάλη πλειονότητα με 83,6%. Στο εσωτερικό της ταξινομικής αυτής κατηγορίας προπορεύονται τα έγγαμα ζευγάρια με παιδιά (57,9%) και έπονται, κατά φθίνουσα συχνότητα, οι χήρες (15,5%), τα έγγαμα ζευγάρια χωρίς απογόνους (8,8%) και οι χήροι (1,6%). Στον ετερόχθονα πληθυσμό η συγκεκριμένη κατηγορία, με ποσοστό κατά πέντε περίπου μονάδες χαμηλότερο από αυτό του εντόπιου (78,5%), εμφανίζει ανάλογη διάταξη στο εσωτερικό της, με τη διαφορά ότι τα ακρωτηριασμένα νοικοκυριά (χήροι/χήρες με παιδιά) παρουσιάζονται ενισχυμένα σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή (23,9% έναντι 17,1%).

Σημαντική εκπροσώπηση καταγράφουν και οι διευρυμένες οικογένειες, οι οποίες περικλείουν 210 περιπτώσεις επί συνόλου 1.874 (11,2%). Το 95,5% αυτών αφορά σε διευρύνσεις ανιούσας κατεύθυνσης, κυρίως με γεννήτορες θηλυκού γένους (60 μητέρες⁵²⁵ και 39 πεθερές έναντι επτά πατεράδων και ενός πεθερού), το 5,5% οριζόντιας κατεύθυνσης, ενώ απουσιάζουν παντελώς οικιακές ομάδες με κατιόντες συγγενείς του αρχηγού. Τα μονομελή και τα στερούμενα συζυγικών ή γονικών σχέσεων νοικοκυριά, συγκεντρώνοντας αμφότερα το 3,4% του συνόλου των περιπτώσεων, παρουσιάζουν, πράγμα αναμενόμενο άλλωστε, μεγαλύτερη διάδοση μεταξύ των προσφύγων: 4,5% έναντι 2% και 5,4% έναντι 1,1% αντίστοιχα. Τα πολυπυρηνικά νοικοκυριά, τέλος, καταγράφουν ασήμαντο ποσοστό επί του συνόλου, μόλις το 0,2%, στοιχείο το οποίο ανιχνεύσαμε, άλλωστε, και στην προηγούμενη καταμέτρηση.

Τέλος, αξίζει να σημειώσουμε ότι δεκαέξι νοικοκυριά δεν εντάχθηκαν σε καμία κατηγορία. Μεταξύ αυτών εντοπίστηκαν δύο πυρηνικές οικογένειες συμπεπλεγμένες με συμπεθέρους, δύο με νύφες και μία με γαμπρό του επικεφαλής. Τα υπόλοιπα νοικοκυριά, ένδεκα στον αριθμό, αποτελούνται από έναν απλό πυρήνα, με ή χωρίς απογόνους, ενωμένο με πρόσωπα αμφιβόλου σχέσεως με τον επικεφαλής. Παρά τις προφανείς δυσκολίες ένταξής τους σε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία, είναι σαφές ότι πρόκειται για σύνθετα μορφώματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

Σχέση ανάμεσα στο μέσο μέγεθος των αυτόχθονων νοικοκυριών και τη δομή τους:
Πόρος, 1828 και 1829

	MMN 1828	MMN 1829
Μονομελή νοικοκυριά	1,0	1,2
Νοικοκυριά χωρίς συζυγικές ή γονικές σχέσεις	2,6	2,6
Νοικοκυριά πυρηνικών οικογενειών	3,9	4,0
Νοικοκυριά διευρυμένων οικογενειών	4,3	5,0
Νοικοκυριά πολυπυρηνικών οικογενειών	5,1	4,0

Επιχειρώντας, στη συνέχεια, να διερευνήσουμε τη σχέση ανάμεσα στο μέγεθος και τη δομή των νοικοκυριών συστήσαμε τον πίνακα 24, ο οποίος

⁵²⁵ Ένα νοικοκυριό, διοικούμενο από την χήρα του «Γγρητένη Κωνσταντίνου», περιλάμβανε, εκτός των τεσσάρων τέκνων της αρχηγού, τη μητέρα και την πεθερά της (βλ. Παράρτημα, ΙΙΙ.6: Π-326-1).

περιέχει για συγκριτικούς λόγους τα δεδομένα και των δύο καποδιστριακών απογραφών.⁵²⁶ Παρατηρούμε ότι όσο πιο σύνθετοι γίνονταν οι οικιακοί σχηματισμοί τόσο πιο πολλά μέλη διέθεταν, χωρίς, όμως, οι διακυμάνσεις των μέσων μεγεθών να καθίστανται ιδιαίτερα έντονες (από ένα μέχρι πέντε μέλη). Μοναδική εξαίρεση στον κανόνα η κατηγορία των πολυπυρηνικών νοικοκυριών του 1829, η οποία στερείται στατιστικής εγκυρότητας, εφόσον απαρτίζεται από μία μόνο περίπτωση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
Ηλικίες των αρχηγών των αυτόχθονων οικιακών σχηματισμών
κατά τύπο νοικοκυριού: Πόρος, 1828

Τύπος νοικοκυριών	Μέση ηλικία αρρένων αρχηγών
ΜΟΝΟΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	-
1. Άγαμοι ή χήροι	30
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΓΟΝΙΚΕΣ Ή ΣΥΖΥΓΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	20
1. Άγαμα αδέρφια	20
2. Γιαγιά με εγγόνι	20
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	38
1α. Έγγαμα ζευγάρια χωρίς παιδιά	35
1β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	30
2α. Έγγαμα ζευγάρια με παιδιά	40
2β. Ομοίως με υπηρετικό προσωπικό	50
3α. Χήροι με παιδιά	49
4α. Χήρες με παιδιά	(22)
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	30
1α. Με ανιόντες συγγενείς	29
1β. Με ανιόντες και υπηρετικό προσωπικό	42
2α. Με κατιόντες συγγενείς	38
3α. Με εκ πλαγίου συγγενείς	28
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΛΥΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	24
1α. Ανιόντες πυρήνες	24
ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	37

Στον πίνακα 25 αποτυπώνεται η μέση ηλικία των αρρένων επικεφαλής κατά τύπο οικιακής ομάδας σύμφωνα με την απογραφή του 1828. Παραδόξως οι διευρυμένες και πολυπυρηνικές οικογένειες διευθύνονταν από νεαρούς σχετικά αρχηγούς (30 και 24 ετών κατά μέσο όρο αντίστοιχα),⁵²⁷ ενώ, αντίθετα, οι απλές από γηραιότερους (38 ετών κατά μέσο όρο). Σε γενικές γραμμές, τα σύνθετα οικογενειακά μορφώματα απαρτίζονταν κατά πλειοψηφία από νεαρά ζευγάρια, με ή χωρίς τέκνα, διευρυμένα με πρόσωπα ή συμπεπλεγμένα με άλλους πυρήνες σε ανιούσα φορά. Ακόμη πιο χαμηλή μέση ηλικία παρουσιάζουν, ως είναι ευνόητο, και οι αρχηγοί των στερουμένων συζυγικών ή γονικών σχέσεων νοικοκυριών (20 ετών), καθώς πρόκειται στην

⁵²⁶ Έχει, ωστόσο, υποστηριχθεί ότι δεν υφίσταται ευθεία σχέση ανάμεσα στη δομή και το μέγεθος των νοικοκυριών.

⁵²⁷ Για τη σχέση ανάμεσα στη δομή και στην ηλικία του αρχηγού βλ. Ρ. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 78.

ουσία για συγκατοικήσεις αγάμων ορφανών αδελφών. Αντιθέτως, στους μονομελείς σχηματισμούς, οι οποίοι απαρτίζονται από άγαμους νέους και χήρους, αντιστοιχούν τριακονταετείς κατά μέσο όρο αρχηγοί.

Από τις δύο φωτογραφικές απεικονίσεις των ποριώτικων νοικοκυριών, οι οποίες λήφθηκαν με διαφορά ολίγων μηνών, οφείλουμε να συγκρατήσουμε την αριθμητική υπεροχή των απλών συζυγικών οικογενειακών μορφωμάτων αλλά και την περιορισμένη διάδοση των σύνθετων νοικοκυριών, ιδιαιτέρως, μάλιστα, στην απογραφή του 1828. Από τα στοιχεία αυτά δημιουργείται η αίσθηση ότι επικρατούσε για τα άρτι νυμφευθέντα ζευγάρια ο νεοτοπικός κανόνας εγκατάστασης. Δυστυχώς δεν διαθέτουμε επαρκή δεδομένα όσον αφορά στο συγκεκριμένο ζήτημα. Πάντως, στη Σαλαμίνα ο γαμπρός όφειλε να διαθέτει οπωσδήποτε δική του κατοικία,⁵²⁸ συνήθεια ισχύουσα και στη γειτονική Ύδρα.⁵²⁹ Ανεκτίμητη καθίσταται για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου ζητήματος η απογραφή του 1829, διότι κατατάσσει τα νοικοκυριά της πόλης κατά ενδιαίτημα. Στις 375 από τις 834 οικίες (45%) αντιστοιχεί από ένα μόνο νοικοκυριό. Αφού εξαιρέσουμε τις κατειλημμένες από παροίκους, 30 στον αριθμό, διαπιστώνουμε ότι στις 60 από τις εναπομείνουσες (345 οικίες) κατοικούσαν έγγαμα ζευγάρια, αρτιμελή ή μη, μαζί με έναν από τους ανιόντες συγγενείς (μητέρα, πατέρα, πεθερά). Συνάγεται, λοιπόν, ότι ένα από τα τέκνα εγκαθίστατο με τη σύζυγό του στον πατρικό οίκο, αναλαμβάνοντας τη φροντίδα των ηλικιωμένων γονέων αλλά και τη μερίδα του λέοντος από την πατρική περιουσία.⁵³⁰ Τα περισσότερα τέκνα, όμως, αποχωρούσαν από το πατρικό νοικοκυριό μετά τον γάμο. Πάντως, η πρώιμη ένταξη των ναυτικών πληθυσμών του νησιού στην αγορά εργασίας επέτρεπε, σε θεωρητικό τουλάχιστον επίπεδο, την οικονομική τους ανεξαρτητοποίηση και συνεπώς τη σύναψη γάμων σε νεαρή ηλικία.⁵³¹ Στην απογραφή του 1828 επισημάναμε, όμως, μόνο τρεις έγγαμους αρχηγούς κάτω των 18 ετών:

- τον «*Σοτίρο Παπά Άρανίτου*», 13 ετών, ναύτη, ο οποίος συγκατοικούσε με τη σύζυγο, τη μητέρα και τον αδελφό του,⁵³²
- τον «*Δημήτριο Π. Πάλι*», 16 ετών, έγγαμο χωρίς τέκνα και⁵³³

⁵²⁸ Π. Φουρική, *ό.π.*, σ. 86. Για τα γαμήλια έθιμα της Σαλαμίνας βλ. επίσης Χρ. Μακρής, «Ο γάμος στη Σαλαμίνα πριν από μερικούς αιώνες», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 159-167. Για τον Πόρο βλ. Ζ. Αλεξανδρή, *ό.π.*, σ. 78· Β. Κουτουζής, *ό.π.*, σ. 106-107. Για τις Σπέτσες βλ. Ηλ. Γαλέττας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *Σπέτσες. Ιστορία – Λαογραφία*, τόμ. 3, Πειραιάς 2004, σ. 270-283.

⁵²⁹ Κ. Βακαλόπουλου, *Η επαναστατημένη Ελλάδα*, σ. 165.

⁵³⁰ Β. Ντισιάκος, *ό.π.*, σ. 113.

⁵³¹ Για τη χρήση παιδικού εργατικού δυναμικού, των λεγομένων μούτσων, στα ελληνικά εμπορικά καράβια βλ. Γ. Κριεζής, *ό.π.*, σ. 65-66, 68, 84· F.-C.-H.-L. Rouqueville, *ό.π.*, τόμ. 6, σ. 305· Κ. Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού, *ό.π.*, σ. 22· Αδ. Κοραής, «Υπόμνημα προς την Ευρώπην περί της παρούσης καταστάσεως της Ελλάδος», *Άπαντα*, εκδ. Μπίρης, τόμ. 2, Αθήνα 1970, σ. 60-61· Π. Φουρική, *ό.π.*, σ. 67-68· Ι. Μανιατόπουλος, *Το ναυτικόν δίκαιον της Ύδρας (1757-1821)*, Αθήναι 1939, σ. 72. Για τους πρώιμους γάμους των ναυτικών πληθυσμών της γειτονικής Ύδρας βλ. Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 286-287 και τόμ. 2, σ. 67.

⁵³² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: xv-98.

⁵³³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vii-75.

- τον «*Μανόλι Κ. Γιόργα*», 17 ετών, ναύτη, που συνοικούσε με τη σύζυγο, τη μητέρα, τον αδελφό και τη γιαγιά του.⁵³⁴

Στη συνέχεια, ολοκληρώνοντας τη συγκεκριμένη ενότητα, αποφασίσαμε να κινηθούμε σε εξόχως δύσβατα κι επικίνδυνα μονοπάτια, ικανά, ωστόσο, να μας εξασφαλίσουν μία διαφορετική, αν και θολή εικόνα, των δημογραφικών πραγματικοτήτων της ερευνώμενης περιοχής. Πηγή πληροφόρησής μας αυτή τη φορά το δημοτολόγιο του 1861, το οποίο καταγράφει τις ηλικίες απάντων των δημοτών. Ξεκινώντας, υπολογίζουμε τη μέση διαφορά ηλικίας μεταξύ των συζύγων: 10,3 έτη για τα ζευγάρια της αστικής ζώνης (η πόλη του Πόρου χωρίς την ενορία του Γαλατά) και 8,5 για τα αντίστοιχα της αγροτικής (ενορία Γαλατά, Δαμαλάς, Βαλαριό, Δάρα και Μαζώματα). Ας επισημάνουμε εδώ ότι ηλικιακές διαφορές ανάλογης κλίμακας διαπίστωσε και η Maria Todorova σε αγροτικούς και αστικούς οικισμούς της Βουλγαρίας.⁵³⁵

Βαίνοντας προς το τέλος του κεφαλαίου, επικεντρώνουμε τις προσπάθειές μας στον υπολογισμό της μέσης ηλικίας των γονέων κατά τον πρώτο τοκετό. Το εγχείρημα αυτό προσκρούει, όμως, στην πρακτική της νεοτοπικής εγκατάστασης των νεονύμφων, την οποία υπαινιχθήκαμε προηγουμένως, δηλαδή στη συνήθεια των νεαρών ζευγαριών να εγκαταλείπουν το πατρικό νοικοκυριό, με αποτέλεσμα να ελλοχεύει ο κίνδυνος παρείσφρησης στο δείγμα μας δευτερότοκων τέκνων εμφανιζόμενων ως πρωτότοκων. Για τον σκοπό αυτό επιλέξαμε αρχικά να αποκλείσουμε τα ζευγάρια, στα οποία η ηλικία της μητέρας ήταν άνω των τριάντα ετών. Αναγκαστήκαμε εν τέλει να αναπροσαρμόσουμε προς τα κάτω το ηλικιακό αυτό όριο, στα 25 έτη, δεδομένου ότι ανευρέθησαν αρκετές γυναίκες, οι οποίες είχαν την πρώτη τους εγκυμοσύνη πριν από τα δεκαπέντε. Παρά τις προσπάθειες μας να ελαχιστοποιήσουμε το περιθώριο σφάλματος, άλλοι αστάθμητοι παράγοντες, όπως οι εξώγαμες γεννήσεις,⁵³⁶ η υψηλή παιδική θνησιμότητα, η απόκτηση τέκνων από προηγούμενο γάμο και η ψευδής ή έστω κατά προσέγγιση δήλωση των ηλικιών από τους δημότες, ζητήματα τα οποία αναλύουμε

⁵³⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: xiii-2.

⁵³⁵ Στον ευρωπαϊκό χώρο η ηλικιακή διαφορά μεταξύ των συζύγων ανερχόταν σε 2 με 3 έτη (M. Flinn, *ό.π.*, σ. 28). Για την οθωμανική Βουλγαρία βλ. M. Todorova, *Balkan family*, σ. 40, 44. Αντιθέτως, τα διαθέσιμα ελληνικά δεδομένα παραπέμπουν σε σαφώς υψηλότερα μεγέθη: σε 6 περίπου χρόνια για τα ζευγάρια των Ιονίων νήσων (Ef. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 385, 393) και της Ραψάνης του 20^{ου} αιώνα (E. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 33), μεταξύ 5,5 και 7,5 έτη για το Συρράκο (P. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 170-171) και σε 5 έτη για το Αιγάλεω (E. Μπουρνόβα, *Από τις Νέες Κυδωνίες*, σ. 55). Πρβλ. και E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 298· Δ. Ψυχογιός, «Η προίκα», σ. 307.

⁵³⁶ Στην Ευρώπη του Παλαιού δημογραφικού καθεστώτος, για την οποία διαθέτουμε στοιχεία, οι εξώγαμες γεννήσεις σπανίως υπερέβαιναν το 5% του συνόλου (M. Flinn, *ό.π.*, σ. 19). Στη συνέχεια, όμως, μετά τα μέσα του 18^{ου} αιώνα, παρουσίασαν αύξηση (M. Flinn, *ό.π.*, σ. 81-82). Συνεπώς, σε γενικές γραμμές, η αναπαραγωγή τελούνταν εντός του γάμου (P. Goubert, *Beauvais et le Beauvaisis de 1600 à 1730. Contribution à l'histoire sociale de la France du XVIIe siècle*, Παρίσι 1960, σ. 31· M. Flinn, *ό.π.*, σ. 19, 25-26· M. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 79· M. Τομαρά-Σιδέρη – N. Σιδέρης, «Συγκρότηση και διαδοχή των γενεών στην Ελλάδα στο πρώτο μισό του 19^{ου} αι. Η δημογραφική τύχη της νεότητας», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 1, Αθήνα 1986, σ. 81).

εκτενώς σε επόμενα κεφάλαια, υπονομεύουν την απόλυτη εγκυρότητα των συμπερασμάτων, που ακολουθούν.

Με αυτές τις επιφυλάξεις υπόψιν συγκροτήσαμε ένα δείγμα 101 νοικοκυριών από τη μελέτη του οποίου διαπιστώσαμε ότι η ηλικία του πατέρα κατά τη γέννηση του πρώτου τέκνου ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 28 χρόνια και της μητέρας σε 18,5.⁵³⁷ Υποθέτοντας, τέλος, ότι το διάστημα ανάμεσα στον χρόνο τέλεσης του γάμου και στον πρώτο τοκετό ανέρχεται σε ενάμισυ έτος (εννέα μήνες για τη σύλληψη και ισάριθμοι για την κύηση),⁵³⁸ εκτιμούμε ότι οι άρρενες παντρεύονταν κατά μέσο όρο στην ηλικία περίπου των 26,5 ετών,⁵³⁹ ενώ οι γυναίκες στα 17.⁵⁴⁰

Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται από τη μελέτη των ποσοστών εγγάμων και αγάμων γυναικών κατά ηλικιακή ομάδα.⁵⁴¹ Συγκεκριμένα, έγγαμο ήταν, κατά τη στιγμή σύνταξης του δημοτολογίου, το 14% των θηλέων μεταξύ 16 και 20 ετών, το 69,8% της επόμενης ηλικιακής κλίμακας (21-25

⁵³⁷ Στη Βρετανία, από τα μέσα του 16^{ου} μέχρι τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, το χρονικό διάστημα ανάμεσα στον γάμο και τη γέννηση του πρώτου τέκνου κυμαινόταν μεταξύ 12 και 20 μηνών (R. A. Houston, «The population», σ. 130-134).

⁵³⁸ R. A. Houston, «The population», σ. 129: περί τα 5 χρόνια σε Αγγλία και Ιρλανδία.

⁵³⁹ Ακολουθούν συγκριτικά παραδείγματα μέσης ηλικίας γάμου: 25 με 30 έτη στην οθωνική Ελλάδα (Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 112, 151), 28 στην Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα (Δ. Τσαούση, *Μορφολογία της νεοελληνικής κοινωνίας*, Αθήναι 1971, σ. 29-30, 190· *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 55· ο ίδιος, *Η κοινωνία*, σ. 467), περί τα 30 στα νησιά του Ιονίου τον 19^ο και 20^ο αιώνα (Εφ. Κωσμάτου, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 384-385· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 250· Μ. Τομαρά-Σιδέρη – Ν. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 160), 29 έτη στο Αιγάλεω των μέσων του 20^{ου} αιώνα (Ε. Μπουρνόβα, *Από τις Νέες Κυδωνίες*, σ. 55), περί τα 25 έτη στο Συρράκο (Ρ. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 170) και 32 στη Ραψάνη στο πρώτο μισό του αυτού αιώνα (Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 33). Για την εξέλιξη της μέσης ηλικίας γάμου στις ΗΠΑ από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα βλ. Δ. Τσαούση, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 55. Για ορισμένα ευρωπαϊκά δεδομένα βλ. Ρ. Goubert, *ό.π.*, σ. 32· Ε. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 281-282· R. A. Houston, «The population», σ. 127-128. Για τη μέση ηλικία γάμου στην οθωμανική Βουλγαρία βλ. Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 40-46. Πρβλ. και Γ. Θανάτσης, *Αρραβώνες και γάμοι μικρής ηλικίας. Λαογραφική εξέταση*, διδ. διατρ., Αθήνα 1983, ιδίως σ. 13-33.

⁵⁴⁰ Η Ευρώπη στη μακρά διάρκεια παρουσίαζε μέση ηλικία γάμου για τον γυναικείο πληθυσμό άνω των 25 ετών (Μ. Flinn, *ό.π.*, σ. 28-29, 83-85, 124-127, όπου εκτενής πίνακας για το Βέλγιο, την Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και τη Σκανδιναβία· R. A. Houston, «The population», σ. 127-129· J.-L. Flandrin, *Families*, σ. 53· Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 86). Ωστόσο, υπήρχαν και αποκλίσεις από τη γενική αυτή τάση (R. A. Houston, «The population», σ. 125-126, 128· Ε. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 280-282· R. Bellingham, «Age at marriage in the late eighteenth century», *Local Population Studies*, τόμ. 61, φθιν. 1998, σ. 54-56). Έτσι, οι γυναίκες της βρετανικής αριστοκρατίας (1575-1699) τελούσαν το πρώτο γάμο τους μεταξύ 21 και 23 ετών (C. Cipolla, *Η Ευρώπη*, σ. 203), ενώ στην Φλωρεντία (1351-1475) μεταξύ 17 και 19 (C. Cipolla, *Η Ευρώπη*, σ. 203). Στον ελλαδικό χώρο η μέση ηλικία κατά τον γάμο κατέβηκε από 24 έτη το 1939 σε 22,5 το 1979 (Δ. Τσαούση, *Η κοινωνία*, σ. 467). Επίσης, στα νησιά του Ιονίου κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα ανερχόταν περί τα 25 έτη (Εφ. Κωσμάτου, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 384· Μ. Τομαρά-Σιδέρη – Ν. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 160· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 252), στο Αιγάλεω στα μέσα του 20^{ου} αιώνα σε 24 έτη (Ε. Μπουρνόβα, *Από τις Νέες Κυδωνίες*, σ. 55), στη Ραψάνη στο πρώτο μισό του αυτού αιώνα σε 26 έτη (Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 33), στο Συρράκο περί τα 20 έτη (Ρ. Καυταντζόγλου, *ό.π.*, σ. 167-170) και στο οθωμανικό βασίλειο περί τα 20-25 έτη (Δ. Ψυχογιός, *Προίκες*, σ. 151). Για τους πρώιμους γάμους των γυναικών στην οθωμανική Βουλγαρία βλ. Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 40-46.

⁵⁴¹ Βλ. Παράρτημα Ι.17.

ετών) και το 89,9% της μεθεπόμενης (26-30 ετών), ενώ, αντιθέτως, μόνο 17 σε σύνολο 673 γυναικών άνω των 31 ετών ήταν άγαμες (2,5%). Τέλος, εντοπίστηκαν και τέσσερα έγγαμα δεκαπεντάχρονα κορίτσια.

Από τα ανωτέρω επισφαλή στοιχεία διακινδυνεύουμε το συμπέρασμα ότι οι γαμήλιες και αναπαραγωγικές συμπεριφορές στο νησί προσομοιάζουν στο «ανατολικοευρωπαϊκό» μοντέλο, το οποίο χαρακτηριζόταν από πρώιμους γάμους και χαμηλά ποσοστά αγαμίας, πρακτικές οι οποίες οδηγούσαν στην παράταση της αναπαραγωγικής περιόδου της γυναίκας άρα και σε υψηλή γεννητικότητα, ικανή να αντιρροπήσει ή ακόμη και να υπερκεράσει τα υψηλά επίπεδα θνησιμότητας. Αντιθέτως, το «ευρωπαϊκό» μοντέλο, στοχεύοντας στον έλεγχο των γεννήσεων, παρουσίαζε υψηλά ποσοστά αγαμίας και όψιμους γάμους.⁵⁴²

Συνοψίζοντας, ο κυρίαρχος τύπος νοικοκυριού στο νησί ήταν η μονοεστιακή συζυγική οικογένεια, η γέννηση και η εξέλιξη της οποίας καθοριζόταν εν πολλοίς από την επικράτηση του νεοτοπικού κανόνα εγκατάστασης για τα νέα ζευγάρια, ενώ το μέσο μέγεθός του, ανερχόμενο σε τέσσερις περίπου ψυχές, παρουσιάζει αξιοσημείωτη σταθερότητα στη μακρά διάρκεια (3,9 ψυχές το 1700, 3,8 το 1828 και 4 το 1829). Παράλληλα, όμως, ανιχνεύθηκαν και επιμέρους αποκλίσεις από τον οικιακό αυτό συντελεστή, τόσο ανάμεσα στον αυτόχθονα και ετερόχθονα πληθυσμό όσο και μεταξύ των διαφόρων εισοδηματικών και επαγγελματικών ομάδων της πόλης, απόρροια προφανώς των διαφορετικών γαμήλιων και αναπαραγωγικών πρακτικών.

---

⁵⁴² J. Hajnal, «European marriage patterns in perspective», D. Glass – D. Eversley (επιμ.), *Population in history. Essays in Historical Demography*, Λονδίνο 1965, σ. 101-143· ο ίδιος, «Two kinds of pre-industrial household formation systems», J. Wall – J. Robin – P. Laslett (επιμ.), *Family forms in historic Europe*, Καίμπριτζ 1983, σ. 63-104.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

1. Η σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία

Στην παρούσα ενότητα επιχειρούμε να μελετήσουμε τη σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, αξιοποιώντας, κατά περίπτωση, τα εξής τεκμήρια: τις δύο καποδιστριακές απογραφές των κατοίκων του Πόρου (1828 και 1829), τον «κατάλογο τῶν ἐγκατοίκων» του Δαμαλά του 1828, το δημοτολόγιο του δήμου Τροιζηνίων του 1861 και τις επίσημες κρατικές απογραφές. Οφείλουμε, βέβαια, εισαγωγικά να επισημάνουμε ότι η απουσία σειραϊκών δεδομένων για τη γεννητικότητα, τη γαμηλιότητα και τη θνησιμότητα, δηλαδή για τις δημογραφικές μεταβλητές που επιδρούν καθοριστικά στη δομή του πληθυσμού, καθιστά την εις βάθος ανάπτυξη του θέματος δυσχερή και τα εξαγόμενα συμπεράσματα επισφαλή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

Κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού: Πόρος, 1828 (σχετικά μεγέθη)

Ενορίες	Άρρεν.	Θήλεις	Σύνολο	Άρ./θήλ.
1. Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου	116	117	233	0,99
2. Αγίου Κωνσταντίνου	153	148	301	1,03
3. Υπ. Θεοτόκου	9	13	22	0,69
4. Ευαγγελισμού	150	128	278	1,17
5. Κοιμήσεως	22	35	57	0,63
6. Αγίου Νικολάου	154	152	306	1,01
7. Γενεθλίων της Θεοτόκου	198	202	400	0,98
8. Αγίου Γεωργίου	214	149	363	1,44
9. Αγίου Σπυρίδωνος	88	77	165	1,14
10. Ταξιάρχων	41	35	76	1,17
11. Υπαπαντής	53	62	115	0,85
12. Αγίας Κυριακής	166	146	312	1,14
13. Αγίου Ματθέου	55	43	98	1,28
14. Κοιμήσεως	26	28	54	0,93
15. Μεταμορφώσεως	236	206	442	1,15
Σύνολο	1.681	1.541	3.222	1,09

Εστιάζουμε καταρχήν στον ανωτέρω πίνακα, ο οποίος περιέχει δεδομένα της πρώτης χρονολογικά απογραφής, αυτής του Πόρου του 1828. Με μία πρόχειρη ανάγνωση προκύπτει η αριθμητική κυριαρχία των αρρένων στο σύνολο του πληθυσμού, πραγματικότητα ανιχνεύσιμη σε μεγάλο αριθμό

τεκμηρίων του παρελθόντος,⁵⁴³ των επίσημων απογραφών του ελληνικού κράτους συμπεριλαμβανομένων (μέχρι το έτος 1907).⁵⁴⁴ Το φαινόμενο αποδίδεται πρωτίστως στην υποκαταγραφή των θηλέων,⁵⁴⁵ κυρίως των κοριτσιών και των ηλικιωμένων γυναικών, ως αποτέλεσμα αφενός μεν του στρατολογικού και φορολογικού χαρακτήρα των απογραφών⁵⁴⁶ και αφετέρου της πατριαρχίας, στο πλαίσιο της οποίας η σημασία των δύο φύλων καθίστατο ετεροβαρής.⁵⁴⁷ Οι σκοτεινές σκέψεις της Φραγκογιαννούς ή Χαδούλας,

⁵⁴³ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 137-140· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 122-136· ο ίδιος, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού*, σ. 27-29· ο ίδιος, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 129-130, 173-175, 311-314, 318· ο ίδιος, *Νησιωτικά*, σ. 205-206, 290, 313-314, 333, 367, 390, 441· Εφ. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 162-169, 171, 172· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 198-201· S. Marre, *Les enfants du Pirée. Mobilités, trajectoires individuelles et identité nationale dans un dème de la Grèce du 19e siècle*, Lille 2007, σ. 53-59· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 67· Μ. Τομαρά-Σιδέρη – Ν. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 34· Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 62· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 24-25· Μιχ. Κοκολάκης, *Το ύστερο γιαννιώτικο πασαλίκι. Χώρος, διοίκηση και πληθυσμός στην Τουρκοκρατούμενη Ήπειρο (1820-1913)*, Αθήνα 2003, σ. 297-300· Γερ. Κυτήρης, *Η Κέρκυρα στα μέσα του 19ου αιώνα*, Κέρκυρα 1988, σ. 55· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 2· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 68-70, 319· Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια*, σ. 160-165· Χ. Πατρινέλης, «Κατανομή ελληνικών πληθυσμών σε φύλα και σε ομάδες ηλικιών (τέλη 16ου-αρχές 19ου αιώνα)», *Ελληνικά*, τόμ. 34 (1982-1983), σ. 377-390, 405-406, 408· Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 120-121· Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 14· Ν. Todorov, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 454-455, 460, 465· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 446· Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 21-23· η ίδια, «Population structure, marriage patterns, family and household (according to ottoman documentary material from north-eastern Bulgaria in the 60s of the 19th century)», *Etudes balkaniques*, τόμ. 19 / αρ. 1 (1983), σ. 62-65 [το άρθρο αυτό αποτελεί σύνοψη του προηγούμενου]· Υ. Bafounis, *La formation d' un ville nouvelle: le Pirée au XIXe siècle (1835-1879)*, διδ. διατρ. στο Université Paris-IV, Παρίσι 1985, σ. 56-57.

⁵⁴⁴ Από την απογραφή του 1920 και εξής η αναλογία των δύο φύλων ανατράπηκε υπέρ των γυναικών (Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 123-124· Δ. Τσαούση, *Μορφολογία*, σ. 83, 181· Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 29· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 69, υποσημ. 81· *Στατιστική της Ελλάδος, 1861*, σ. ιστ'· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 201). Σύμφωνα με σύγχρονα απογραφικά δεδομένα, στις αναπτυγμένες περιοχές του πλανήτη (Ευρώπη, Βόρεια Αμερική), κυριαρχούν ποσοτικά οι γυναίκες (C. Rollet, *Ο πληθυσμός του πλανήτη. 6,5 δις σήμερα, αύριο πόσα;*, Αθήνα 2007, σ. 19· J. Vallin, *ό.π.*, σ. 39).

⁵⁴⁵ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 139· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 124-126, 133· ο ίδιος, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού*, σ. 28· ο ίδιος, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 130· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 29, 200-201· Εφ. Kosmatou, *La population*, τόμ. 1, σ. 162, 163, 169· Σπ. Ασδραχάς, *Μηχανισμοί*, σ. 297· ο ίδιος, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 120· Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 61· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 25· Μιχ. Κοκολάκης, *ό.π.*, σ. 298· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 69-70· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 52-53· Δ. Τσαούση, *Μορφολογία*, σ. 83, 181· Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια*, σ. 161-165· Χ. Πατρινέλης, «Κατανομή», σ. 394, 398, 408· C. Rollet, *ό.π.*, σ. 19· Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 21-23· η ίδια, «Population structure», σ. 64· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 244-246.

⁵⁴⁶ Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 15-16· D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 197. Εξαιτίας του φορολογικού και στρατολογικού χαρακτήρα της οθωμανικής απογραφής των κατοίκων της Θεσσαλονίκης του 1831, ο γυναικείος πληθυσμός αποκλείστηκε εντελώς (Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 4-5, 21). Πρβλ. επίσης θέσπισμα του Βουλευτικού της 10^{ης} Απριλίου του 1828 «νά γενῆ κατ' απογραφὴν στρατολογία εἰς ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν» (ΓΕΕ 1828, αρ. 29, 25 Απριλίου).

⁵⁴⁷ Για τη θέση των γυναικών του Πόρου στην τοπική κοινωνία βλ. Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 72· St. Linnér, *Μια Σουηδέζα στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα 1997, σ. 172-173. Για το ισχύον στην Ύδρα και τις Σπέτσες καθεστώς βλ. αντίστοιχα Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 53, υποσημ. 111 και Αν. Ορλάνδου, *Περί της νήσου Πέτσας*, σ. 59. Για την υποδεέστερη θέση

κεντρικής ηρωίδας της «Φόνισσας» του Παπαδιαμάντη, συμπυκνώνουν τα παραπάνω: «Εἰς τούς λογισμούς της, συγκεφαλαιοῦσα ὄλην τήν ζωήν της, ἔβλεπεν ὅτι ποτέ δέν εἶχε κάμει ἄλλο τίποτε εἰμή νά ὑπηρετῇ τούς ἄλλους. Ὅταν ἦτο παιδίσκη, ὑπηρετεῖ τούς γονεῖς της. Ὅταν ὑπανδρεύθη, ἔγινε σκλάβα τοῦ συζύγου της [...]· ὅταν ἀπέκτησε τέκνα, ἔγινε δούλα τῶν τέκνων της· ὅταν τά τέκνα της ἀπέκτησαν τέκνα, ἔγινε πάλιν δουλεύτρια τῶν ἐγγόνων της».⁵⁴⁸ Δύο πρόσθετοι παράγοντες, λειτουργώντας συνδυαστικά ἢ μεμονωμένα, σχετίζονται με την ερμηνεία του φαινομένου: ἡ διάσπαση των νοικοκυριῶν λόγω πολέμου⁵⁴⁹ ἢ οικονομικῆς μετανάστευσης⁵⁵⁰ και ἡ ἐνδεχόμενη υψηλή θνησιμότητα των γυναικῶν κατά το παρελθόν, ἀπότοκη κυρίως των δυσμενῶν συνθηκῶν διαβίωσής τους, τῆς ἐξαντλητικῆς ἐργασίας⁵⁵¹ και των διαδοχικῶν τοκετῶν,⁵⁵² ἴσως δε και πρακτικῶν βρεφοκτονίας.⁵⁵³

των γυναικῶν γενικά βλ. J. Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικῆς Δύσης*, σ. 396-398· D. Quataert, *Ἡ ὀθωμανικὴ αυτοκρατορία*, σ. 116-118. Για μία σύντομη ἐπισκόπηση τῆς ἱστορίας του φύλου στην ἐλληνικὴ ἱστοριογραφία βλ. Ἐφη Αβδελά, «Ἡ ἱστορία των γυναικῶν και του φύλου στη σύγχρονη ἐλληνικὴ ἱστοριογραφία: ἀποτιμήσεις και προοπτικὲς», *Πρακτικὰ Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ἱστορίας: Ἱστοριογραφία τῆς νεότερης και σύγχρονης Ἑλλάδας 1833-2002*, τόμ. 2, Αθήνα 2004, σ. 123-137.

⁵⁴⁸ Αλ. Παπαδιαμάντη, *Ἡ Φόνισσα*, ἐκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1988, σ. 8.

⁵⁴⁹ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 125, ὑποσημ. 202· Δ. Τσαούση, *Μορφολογία*, σ. 83· Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια*, σ. 165· Χ. Πατρινέλης, «Κατανομή», σ. 372-373.

⁵⁵⁰ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 125, 128· ὁ ἴδιος, *Δημογραφικὲς ὀψεις του ἐλληνικοῦ νοικοκυριοῦ*, σ. 29· ὁ ἴδιος, *Ἱστοριοδημογραφικά*, σ. 220-221· ὁ ἴδιος, *Νησιωτικά*, σ. 178, 260-262· Ε. Kolodny, «Ερμούπολις-Σύρος. Γέννησις και ἐξέλιξις μιᾶς ἐλληνικῆς νησιωτικῆς πόλεως», *Επετηρὶς Ἐταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν*, τόμ. 8 (1969), σ. 273-274· Υ. Bafounis, *ὀ.π.*, σ. 56-57· *Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος, 1861*, σ. 1στ'· Εφ. Kosmatou, *La population*, τόμ. 1, σ. 163, 170, 173· Μιχ. Κοκολάκης, *ὀ.π.*, σ. 299-300· Α. Μανσόλα, *ὀ.π.*, σ. 14· Δ. Τσαούση, *Κοινωνικὴ δημογραφία*, σ. 25· ὁ ἴδιος, *Μορφολογία*, σ. 83-85, 143-145· J. Vallin, *ὀ.π.*, σ. 39-40· Σπ. Ασδραχάς, *Μηχανισμοί*, σ. 296-297· ὁ ἴδιος, *Ἑλληνικὴ οικονομικὴ ἱστορία*, τόμ. 1, σ. 120-121· Ν. Ανδριώτης, *ὀ.π.*, σ. 69· Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια*, σ. 165· Ε. Μπουρνόβα, *Ἱστορικὴ δημογραφία*, σ. 25· Χ. Πατρινέλης, «Κατανομή», σ. 400-401, 409· Μ. Todorova, «Population structure», σ. 64. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρουμε ὅτι στο ἐλληνικὸ μεταναστευτικὸ ρεῦμα προς τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες κατά το διάστημα 1869-1924 οἱ ἄρρενες συμμετεῖχαν κατά 88% και οἱ γυναῖκες μόνο κατά 12% (ΓΣΥΕ, *Στατιστικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Ἑλλάδος, 1933*, Αθήνα 1934, σ. 430-431). Βλ. και ἓνα σύγχρονο διεθνὲς παράδειγμα, αὐτὸ των πετρελαιοπαραγωγῶν χωρῶν (C. Rollet, *ὀ.π.*, σ. 19).

⁵⁵¹ Β. Δημητριάδης, *ὀ.π.*, σ. 53· Γ. Δερτιλῆς, *Ἱστορία*, τόμ. 1, σ. 21-24· C. Cipolla, *Ἡ Ἑυρώπη*, σ. 101-102· Ε. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 291-292· J. Le Goff, *Ο πολιτισμός τῆς Μεσαιωνικῆς Δύσης*, σ. 396-397· Εὐδ. Ολυμπίου, «Τεχνικὲς και ἐπαγγέλματα», σ. 306· Ε. Μπουρνόβα, «Ἡ νεολαία τῆς Ραψάνης: ἐρευνα στην ἱστορικὴ δημογραφία και κοινωνικὴ και οικονομικὴ ἱστορία», *Πρακτικὰ Διεθνούς Συμποσίου «Ἱστορικὴ τῆς παιδικῆς ἡλικίας και τῆς νεότητος»*, Αθήνα 1-5 Ὀκτωβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1986, σ. 444· Ε. Kolodny, «Ερμούπολις-Σύρος», σ. 273-274· Fr. Thiersch, *ὀ.π.*, τόμ. 2, σ. 53. Αξίζει να ἀναφέρουμε ὅτι ὁ γυναικεῖος πληθυσμὸς τῆς Ἰδρας εἶχε ἐπωμιστεῖ τὴν παρασκευὴ ψωμιοῦ για τα πληρώματα, καθὼς και τὴν ὕφανση και τὸ ράψιμο πανιῶν για τα ἐντόπια καράβια κατ' οἶκον και μάλιστα ἀνεὺ ἀμοιβῆς (Γ. Κριεζῆς, *ὀ.π.*, σ. 21· Β. Κρεμμυδάς, *Ἐισαγωγή*, σ. 141, 148).

⁵⁵² *Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος, 1861*, σ. 1στ'· Α. Μανσόλα, *ὀ.π.*, σ. 14· Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 124-125· ὁ ἴδιος, *Δημογραφικὲς ὀψεις του ἐλληνικοῦ νοικοκυριοῦ*, σ. 28· Ν. Ανδριώτης, *ὀ.π.*, σ. 69· J. Vallin, *ὀ.π.*, σ. 39-40· Χ. Πατρινέλης, «Κατανομή», σ. 408· Μ. Todorova, «Population structure», σ. 64· Fr. Thiersch, *ὀ.π.*, τόμ. 1, σ. 287.

⁵⁵³ Em. Coleman, «L' infanticide dans le haut Moyen Âge», *Annales É.S.C.*, 29 (1974), σ. 315-335· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμὸς και οἰκισμοί*, σ. 38· C. Cipolla, *Ἡ Ἑυρώπη*, σ. 97-99· Ε. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 255· Ph. Ariès, *Αἰῶνες παιδικῆς ἡλικίας*, Αθήνα 1990,

Εξειδικεύοντας την έρευνά μας διαπιστώνουμε ότι οι άρρενες υπερείχαν στις εννέα από τις δεκαπέντε ενορίες του οικισμού (στον πίνακα αντιστοίχως στους αριθμούς 2, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15), ενώ οι γυναίκες σε έξι (1, 3, 5, 7, 11, 14). Από αυτές τις τελευταίες οι τέσσερις (3, 5, 11, 14) διαθέτουν μικρό και μη στατιστικά ισχυρό δημογραφικό κεφάλαιο, ανερχόμενο εν συνόλω σε 247 ψυχές, ενώ στις ενορίες του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου και των Γενεθλίων της Θεοτόκου η ποσοτική κυριαρχία τους είναι οριακή (50,2% και 50,4% αντίστοιχα). Παρατηρούμε, επίσης, ότι οι ενορίες με ανδρική πλειοψηφία είναι πολυανθρωπότερες από τις αντίστοιχες γυναικείες, καθώς κατά μέσο όρο αντιστοιχούν στις μεν πρώτες 260, ενώ στις δεύτερες 146,8 κάτοικοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

Κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού καταμετρημένου σε ευρείες κατηγορίες (γονείς-επικεφαλής, τέκνα, πρόσθετα μέλη): Πόρος, 1828 (απόλυτα μεγέθη)

Εν.	Γονείς-επικεφαλής			Τέκνα		Πρόσθετα μέλη		Σύνολο
	Επικεφαλής νοικοκυριών		Σύζυγοι	Α	Θ	Α	Θ	
	Α	Θ	Θ					
1	56	5	49	58	58	2	5	233
2	65	15	59	83	63	5	11	301
3	5	0	5	4	6	0	2	22
4	64	9	53	81	52	5	14	278
5	12	4	12	10	18	0	1	57
6	61	10	54	86	64	7	24	306
7	102	17	84	91	82	5	19	400
8	93	4	84	117	45	4	16	363
9	46	1	33	38	30	4	13	165
10	21	1	18	17	7	3	9	76
11	28	4	27	25	29	0	2	115
12	68	7	61	94	64	4	14	312
13	25	3	21	24	11	6	8	98
14	13	2	11	13	13	0	2	54
15	99	12	94	129	84	8	16	442
Σύν.	758	94	665	870	626	53	156	3.222
Αναλ.	1			1,39		0,34		1,09

Προκειμένου να εμβαθύνουμε έτι περαιτέρω στο ζήτημα, αναδιατάξαμε τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα με κριτήριο τη σχέση των μελών εκάστου νοικοκυριού προς τον επικεφαλής τους. Προέκυψαν, έτσι, τρεις

σ. 25-27· C. Rollet, *ό.π.*, σ. 18· M. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 60-61· M. Τομαρά-Σιδέρη – N. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 40· Π. Φουρική, *ό.π.*, σ. 66· A. Sauvy, *Η πρόληψις*, σ. 6, 11, 109. Σε ιατρικό λεξικό του Μεσοπολέμου περιγράφονται οι συνηθέστεροι τρόποι παιδοκτονίας, καταμετρημένοι σε δύο κατηγορίες, στους βίαιους θανάτους και στην πλημμελή φροντίδα. Στην πρώτη περιλαμβάνονται η «πνιγμονή», η «ρίψις εις βόθρον άποπάτου», ο «στραγγαλισμός», η «κατάδυσις», τα «τραύματα» και η «καύσις». Στη δεύτερη η παράλειψη «τροφής» και «ένδύσεως», καθώς και η μη «δέσις τοῦ όμφαλίου λώρου» (ΜΛΙ, Αθήναι 1929, τόμ. 3, σ. 1939). Αναφέρουμε επίσης σχετικά ότι ο αριθμός των κοριτσιών, που εισάγονταν στο Δημοτικό Βρεφοκομείο Αθηνών, ήταν μεταξύ των ετών 1859-1884 σταθερά ανώτερος των αγοριών (M. Κορασίδου, *Οι Άθλιοι των Αθηνών*, σ. 112-114).

πληθυσμιακές κατηγορίες (βλ. πίνακα 27). Στην πρώτη, όπου συναθροίζονται οι γονείς-επικεφαλής νοικοκυριών, παρατηρείται σχεδόν απόλυτη αριθμητική ισορροπία ανάμεσα στα δύο φύλα (758 προς 759 ψυχές). Στη δεύτερη, στην οποία εντάσσονται όλα τα δηλωμένα τέκνα ανεξαρτήτως ηλικίας, η αριθμητική κατίσχυση των αγοριών επί των κοριτσιών είναι συντριπτική (870 έναντι 626 ή αναλογία 1,39), φαινόμενο άλλωστε οικείο από απογραφικά τεκμήρια άλλων γεωγραφικών περιοχών.⁵⁵⁴ Τέλος, στην τρίτη πληθυσμιακή ομάδα, αποτελούμενη από διάφορα πρόσωπα μη ανήκοντα στον στενό οικογενειακό κύκλο (δηλαδή αδέρφια, νύφες, γυναικαδελφοί, μητέρες, μαμές, πεθερές, ψυχοπαίδια, ανήψια και εγγόνια), το εύρος της απόκλισης μεταξύ των δύο φύλων είναι σημαντικό και μάλιστα υπέρ του γυναικείου πληθυσμού.

Στη συνέχεια, αξίζει να διερευνήσουμε μία ακόμη ενδιαφέρουσα όψη του ζητήματος, την κατά φύλο σύνθεση δύο πληθυσμιακών υποσυνόλων, των αυτοχθόνων και των παροίκων. Υπενθυμίζουμε ότι οι τελευταίοι, στη συντριπτική τους πλειονότητα οικονομικοί μετανάστες, εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην πόλη μεταξύ των ετών 1798-1821.⁵⁵⁵ Με αυτή την επισήμανση κατά νου, μεταφερόμαστε στους πίνακες 28 και 29, όπου η κατά φύλο αναλογία των ετεροχθόνων παρουσιάζεται σαφώς μεγαλύτερη σε σχέση με αυτή των αυτοχθόνων, όχι μόνο στο σύνολο του πληθυσμού (διαφορά 0,10) αλλά και στην κατηγορία των γονέων-επικεφαλής. Επιχειρώντας να ερμηνεύσουμε το συγκεκριμένο φαινόμενο επισημαίνουμε κυρίως την απουσία νοικοκυριών διοικουμένων από χήρες στον πληθυσμό των ετεροχθόνων, γεγονός το οποίο αποδυναμώνει σημαντικά την αριθμητική εκπροσώπηση του γυναικείου στοιχείου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

Κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού των αυτοχθόνων και των παροίκων: Πόρος, 1828 (απόλυτα μεγέθη)

	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Αναλογία
Αυτόχθονες	1.556	1.436	2.992	1,08
Ετερόχθονες	125	105	230	1,19
Σύνολο	1.681	1.541	3.222	1,09

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

Αναλογία ανδρικού-γυναικείου πληθυσμού: Πόρος, 1828

	Σύνολο	Ετερόχθονες	Αυτόχθονες	Διαφορές
Γονείς-επικεφαλής	1,00	1,07	0,99	0,08
Τέκνα	1,39	1,37	1,39	-0,02
Πρόσθετα μέλη	0,34	(0:2)	0,34	-
Σύνολο	1,08	1,19	1,09	0,10

Στην ίδια απογραφή καταγράφονται επίσης οι ηλικίες των αρρένων επικεφαλής, οι οποίες, κατά την εύστοχη διατύπωση του Ariès, «*ανήκουν*

⁵⁵⁴ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 125-126· ο ίδιος, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού*, σ. 29· ο ίδιος, *Νησιωτικά*, σ. 216· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 29· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 78· Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια*, σ. 160, 162-164· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 25· S. Marre, *Les enfants*, σ. 54.

⁵⁵⁵ Για τα ζητήματα που άπτονται του συγκεκριμένου μεταναστευτικού ρεύματος βλ. εδώ, κεφάλαιο 8.1.

στον κόσμο της ακρίβειας και των αριθμών». ⁵⁵⁶ Πρόκειται συνολικά για 758 περιπτώσεις. Σε μία πρώτη φάση, οφείλουμε να ελέγξουμε τον βαθμό αξιοπιστίας τους, κατανέμοντάς τες με βάση το τελευταίο ψηφίο. ⁵⁵⁷ Προκύπτει, λοιπόν, ο πίνακας 30.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
Κατανομή των ηλικιών της απογραφής
σύμφωνα με το τελευταίο ψηφίο: Πόρος, 1828

Συχνότητες	Τελευταία ψηφία				Σύνολο
	Μη στρογγυλά ψηφία		Στρογγυλά ψηφία		
	2, 4, 6, 8	1, 3, 7, 9	0	5	
Απόλυτες	261	123	210	164	758
Σχετικές	0,34	0,16	0,28	0,22	1,00

Θεωρητικά έκαστο ψηφίο θα έπρεπε να συγκεντρώνει περίπου το 10% του συνολικού όγκου του δείγματος. Η προκύπτουσα, όμως, από τον πίνακα εικόνα είναι εντελώς διαφορετική: δύο μόνο ψηφία, το μηδέν και το πέντε, συγκεντρώνουν από κοινού το 50% των καταγεγραμμένων ηλικιών, ενώ οκτώ ψηφία συναθροίζουν το υπόλοιπο ποσοστό. Είναι εμφανής, λοιπόν, μία τάση ενίσχυσης των στρογγυλών αριθμών, η οποία περιγράφει πρακτικές συνειδητής απόκρυψης εκ μέρους των απογραφομένων της πραγματικής τους ηλικίας ή αδυναμία αυτών να προσδιορίσουν επακριβώς την ημερομηνία γέννησής τους. ⁵⁵⁸ Η πραγματικότητα αυτή παραπέμπει, κατ' επέκταση, στην ανικανότητα του υπό διαμόρφωση ακόμη διοικητικού μηχανισμού να ασκήσει αποτελεσματικό κοινωνικό έλεγχο.

Επίσης, οφείλουμε να αναρωτηθούμε αν οι 758 επικεφαλής νοικοκυριών αντιπροσωπεύουν τον ενεργό ανδρικό πληθυσμό του Πόρου στο σύνολό του ή αν απλά αποτελούν κλάσμα του. Εν πρώτοις, επισημαίνουμε ότι τα ηλικιακά κριτήρια με βάση τα οποία προσδιοριζόταν ο ανδρικός παραγωγικός πληθυσμός, διέφεραν από εποχή σε εποχή, από τόπο σε τόπο και από διοίκηση σε διοίκηση: ⁵⁵⁹ στη βενετοκρατούμενη Πελοπόννησο ενεργός θεωρούνταν ο πληθυσμός μεταξύ 16 και 60 ετών, ⁵⁶⁰ στις οθωμανοκρατούμενες περιοχές, αν λάβουμε υπόψη μας τα ηλικιακά όρια των

⁵⁵⁶ Ph. Ariès, *Αιώνες παιδικής ηλικίας*, σ. 44.

⁵⁵⁷ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 156-158· Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 79, 87, 89· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 65-66· R. Pressat, *Dictionnaire*, σ. 10.

⁵⁵⁸ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 139· Ef. Kosmatou, *La population*, τόμ. 1, σ. 169· Δ. Ανωγιάτης-Pelé – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 57· Γ. Προγουλάκης, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα*, σ. 246-247, 249· Ανδρ. Ανδρεάδου, *Περί απογραφής*, σ. 19-20· Χρ. Βάρδα, «Στρατολογικά στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα. Παράδειγμα: Δήμος Ναυπλιέων 1870-1877», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 6 (Δεκ. 1986), σ. 375, 385· Δ. Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 26· S. Marre, *Les enfants*, σ. 54-55· Ε. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 24· Ph. Ariès, *Αιώνες παιδικής ηλικίας*, σ. 44, 47· M. Todorova, «Population structure», σ. 62· Υ. Βαφουνίς, *ό.π.*, σ. 50-51, 57-58.

⁵⁵⁹ Έχει μάλιστα υποστηριχθεί από τον Ph. Ariès ότι η παιδική ηλικία, στον δυτικό τουλάχιστον κόσμο, άρχισε να ανακαλύπτεται σχετικά αργά, από τον 17^ο αιώνα (*Αιώνες παιδικής ηλικίας*, γενικώς, ιδίως σ. 68-90). Σε διαφορετικά συμπεράσματα καταλήγει ο Le Roy Ladurie μελετώντας τις καταθέσεις των κατοίκων ενός μικρού χωριού του 14^{ου} αιώνα στην Ιερά Εξέταση (*Μονταγιού*, σ. 309-312).

⁵⁶⁰ Βλ. εδώ, διάγραμμα 1.

υπόχρεων του κεφαλικού φόρου, μεταξύ 15 και 75 ετών,⁵⁶¹ και στη σύγχρονη εποχή μεταξύ 15 και 60 ή 64 ετών.⁵⁶² Η ιστορική έρευνα, μελετώντας παραδείγματα από διαφορετικές περιοχές του ελλαδικού χώρου, έχει υπολογίσει το ποσοστό του ενεργού ανδρικού πληθυσμού επί του συνολικού σε 30% κατά προσέγγιση.⁵⁶³ Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ωστόσο, το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (23,5%), καθώς ένας σημαντικός αριθμός Ποριωτών, αν και οικονομικά ενεργός, έχει αποκλειστεί από το μελετώμενο δείγμα λόγω της θέσης του στην ιεραρχία του νοικοκυριού. Πρόκειται κυρίως για τα αρσενικά τέκνα άνω των 15 ετών που συμβίωναν με τους γονείς τους και για τους παροπλισμένους αρχηγούς νοικοκυριών κάτω των 65.

Μετατοπίζοντας την προσοχή μας στην απογραφή του 1829, παρατηρούμε ότι σε επίπεδο συνολικού πληθυσμού η αναλογία μεταξύ των δύο φύλων κλίνει οριακά υπέρ των γυναικών: 3.755 έναντι 3.705 ψυχές, δηλαδή 0,99 (βλ. πίνακα 31). Δεδομένου ότι το τελευταίο μέγεθος αποτελεί προϊόν σύνθεσης δύο πληθυσμιακών υποσυνόλων, των αυτοχθόνων και των παροίκων, θα τα μελετήσουμε ξεχωριστά (βλ. πίνακες 32 και 33).

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

Κατά φύλο σύνθεση του συνολικού πληθυσμού: Πόρος, 1829 (απόλυτα μεγέθη)

	ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ		ΣΥΖΥΓΟΙ	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΛΗ		ΤΕΚΝΑ		ΥΠΗΡΕΤΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	A	Θ	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Οικίες στην πόλη	1244	303	1126	123	202	1668	1434	97	80	3132	3145
Καλύβες στο νησί	18	4	15	4	2	23	18	0	0	45	39
Καλύβες απέναντι	221	84	176	27	34	275	277	5	0	528	571
Σύνολο	1483	391	1317	154	238	1966	1729	102	80	3705	3755
Σύνολο:										7.460	

⁵⁶¹ Το εν λόγω ηλικιακό εύρος αφορούσε τους υποκείμενους στον κεφαλικό φόρο (cizye), δηλαδή τους μη μουσουλμάνους ενήλικες άνδρες, οι οποίοι εξαγόραζαν την απαλλαγή τους από τη στρατιωτική υπηρεσία (N. Σαρρής, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 163). Άλλες πηγές προσδιορίζουν την ηλικία της πρώτης καταβολής του κεφαλικού φόρου στα 5, 8, 12, 14 ή και 16 έτη (Μιχ. Σακελλαρίου, *ό.π.*, σ. 55· Αν. Κυρκίνη-Κούτουλα, *Η οθωμανική διοίκηση*, σ. 36· Ι. Λυκούρη, *Η διοίκησης*, σ. 18· Ν. Σβορώνος, *Το εμπόριο της Θεσσαλονίκης*, σ. 60· Η. Inalcik - D. Quataert, *Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας*, τόμ. 1: 1300-1600, Αθήνα 2008, σ. 27).

⁵⁶² Δ. Τσαούση, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 26· ο ίδιος, *Μορφολογία*, σ. 80· J. Vallin, *ό.π.*, σ. 41. Στο παρελθόν, το κατώφλι της γεροντικής ηλικίας άρχιζε πολύ νωρίς (Ph. Ariès, *Αιώνες παιδικής ηλικίας*, σ. 65-67· Ν. Σιδέρης, «Άρρωστιες και άρρωστοι στη Λευκάδα τον 19^ο αιώνα», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 1, τχ. 1 (Σεπτ. 1983), σ. 116· P. Goubert, *ό.π.*, σ. 33.

⁵⁶³ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 61-62· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 128· Ν. Ανδριώτης, *ό.π.*, σ. 54-55· Ιω. Ψαράς, *Ο θεσμός της πολιτοφυλακής στις βενετικές κτήσεις του ελληνικού χώρου (16^{ος}-18^{ος} αι.)*, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 75, 83. Πρβλ. και Υ. Bafounis, *ό.π.*, σ. 53.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

Κατά φύλο σύνθεση του αυτόχθονος πληθυσμού: Πόρος, 1829 (απόλυτα μεγέθη)

	ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ		ΣΥΖΥΓΟΙ	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΛΗ		ΤΕΚΝΑ		ΥΠΗΡΕΤΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	A	Θ	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Οικίες στην πόλη	719	156	682	24	112	1025	798	58	44	1826	1792
Καλύβες στο νησί	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Καλύβες απέναντι	6	0	4	4	1	5	1	0	0	15	6
Σύνολο	725	156	686	28	113	1030	799	58	44	1841	1798
Σύνολο:										3.639	

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

Κατά φύλο σύνθεση του ετερόχθονος πληθυσμού: Πόρος, 1829 (απόλυτα μεγέθη)

	ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ		ΣΥΖΥΓΟΙ	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΛΗ		ΤΕΚΝΑ		ΥΠΗΡΕΤΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	A	Θ	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Οικίες στην πόλη	525	147	444	99	90	643	636	39	36	1306	1353
Καλύβες στο νησί	18	4	15	4	2	23	18	0	0	45	39
Καλύβες απέναντι	215	84	172	23	33	270	276	5	0	513	565
Σύνολο	758	235	631	126	125	936	930	44	36	1864	1957
Σύνολο:										3.821	

Κατ' αρχάς, μεταξύ των εντοπίων, τόσο των διαμενόντων σε οικίες εντός του πολεοδομικού ιστού, όσο και σε καλύβες εκτός αυτού, απαντάται ένα πλεόνασμα αρρένων, ζήτημα το οποίο επισημάναμε και αναλύσαμε ήδη επαρκώς, με αφορμή τα δεδομένα της απογραφής του 1828. Το αντίστροφο ισχύει στον ετερόχθονα πληθυσμό, καθώς κατεγράφησαν εν συνόλω 1.957 γυναίκες έναντι 1.864 ανδρών. Ακριβώς επειδή η κατηγορία των παροίκων δεν συγκροτείται, εν προκειμένω, από οικονομικούς μετανάστες, όπως στην προηγούμενη απογραφή, αλλά κατεξοχήν από πρόσφυγες της Επανάστασης του 1821, περιέχει στους κόλπους της μεγάλο αριθμό αμάχων, άρα και γυναικών.⁵⁶⁴ Παράλληλα, διαπιστώνουμε, για μία ακόμη φορά, την υπεροχή των αγοριών έναντι των κοριτσιών και στις δύο υποκατηγορίες, στον πληθυσμό των εντοπίων, όμως, αυτή καθίσταται συντριπτική (1.030 προς 799 αντίστοιχα). Από τη σύνθεση των επιμέρους μεγεθών, αυτοχθόνων και

⁵⁶⁴ Βλ. Κ. Κόμης, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 312, 314· ο ίδιος, *Νησιωτικά*, σ. 171· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 53, 65· Σπ. Μουρατίδης, *Πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, Πόντου και ανατολικής Θράκης στην Κέρκυρα (1922-1932)*, Αθήνα 2005, σ. 144-153· Κοινωνία των Εθνών, *Η εγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα. Γενεύη 1926*, Αθήνα 1997, σ. 21-22· Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, *Οι πρόσφυγες του κόσμου 1997-1998. Προβλήματα και στρατηγικές*, Αθήνα 1998, σ. 86.

παροίκων, προκύπτει, λοιπόν, η ποσοτική κατίσχυση των θηλέων στο σύνολο του πληθυσμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

Κατά φύλο σύνθεση του αυτόχθονος πληθυσμού: Δαμαλάς, 1828 (απόλυτα μεγέθη)

	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Αναλογία
Γονείς-επικεφαλής	52	58	110	0,90
Τέκνα	67	47	114	1,42
Σύνολο	119	105	224	1,13

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

Κατά φύλο σύνθεση του ετερόχθονος πληθυσμού: Δαμαλάς, 1828 (απόλυτα μεγέθη)

	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Αναλογία
Γονείς-επικεφαλής	26	33	59	0,79
Τέκνα	39	51	90	0,76
Σύνολο	65	84	149	0,77

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

Κατά φύλο σύνθεση του συνολικού πληθυσμού: Δαμαλάς, 1828 (απόλυτα μεγέθη)

	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Αναλογία
Γονείς-επικεφαλής	78	91	169	0,86
Τέκνα	106	98	204	1,08
Σύνολο	184	189	373	0,97

Σε πανομοιότυπα συμπεράσματα καταλήγουμε, μελετώντας τους πίνακες 34, 35 και 36, οι οποίοι περιέχουν δεδομένα της απογραφής των κατοίκων του Δαμαλά κατά το έτος 1828: στον εντόπιο πληθυσμό δεσπόζουν αριθμητικά οι άρρενες, ενώ στον ετερόχθονα-προσφυγικό και στον συνολικό οι γυναίκες.

Στη συνέχεια, επικεντρώνουμε την προσοχή μας στο δημοτολόγιο του δήμου Τροιζηνίων του έτους 1861. Από τους σχετικούς πίνακες (υπ' αριθμόν 37 και 38) συνάγεται η ποσοτική υπεροχή των αρρένων, τόσο στον Πόρο, όσο και στους οικισμούς Γαλατά, Βαλαριό και Δάρα. Ειδικώς στον πρώτο παρατηρούμε ότι αυτοί πλειοψηφούσαν σε πέντε από τις δέκα ενορίες, σε ορισμένες εξ αυτών μάλιστα με σημαντική διαφορά (βλ. ενορίες Υπαπαντής και Ευαγγελισμού) και σε ισάριθμες οι γυναίκες. Την υψηλότερη αναλογία παρουσιάζει, όμως, ο Γαλατάς. Ευρισκόμενος σε ελάχιστη απόσταση από το μοναδικό αστικό κέντρο της περιοχής, τον Πόρο, και ταυτόχρονα εντός της αγροτικής ζώνης, κατέστη κατά την υπό εξέταση περίοδο πόλος συσσώρευσης άρρενος εργατικού δυναμικού, απαραίτητου για την καλλιέργεια των παρακείμενων υποστατικών.⁵⁶⁵ Η διαδικασία αυτή προφανέστατα επέδρασε και επί της δομής του πληθυσμού. Αντίθετα, στα χωριά Δαμαλά, Πασά και Μαζώματα ο ανδρικός πληθυσμός παρουσιάζει χαμηλή αναλογία. Η ελλιπής καταγραφή των δημοτών της ενδοχώρας, φαινόμενο σχέσιν έχον με την αδυναμία του εδρεύοντος στον Πόρο κρατικού μηχανισμού να κάνει αισθητή

⁵⁶⁵ Σε πηγή του αρχόμενου 20^{ου} αιώνα ο Γαλατάς αναφέρεται ως συνοικισμός «Πελοποννησίων ιδίως» (Τ. Ευαγγελίδου - Γ. Μαυρογένη, *ό.π.*, σ. 357).

την παρουσία του στην περιοχή, συνιστά, πάντως, ένα από τα ερμηνευτικά κλειδιά αυτού του φαινομένου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

Κατά φύλο και ενορία σύνθεση του πληθυσμού:
Πόρος, δημοτολόγιο 1861 (σχετικά και απόλυτα μεγέθη)

Ενορίες	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Αναλογία
Αγ. Ιωάννου Θεολόγου	221	244	465	0,91
Υπαπαντής	220	196	416	1,12
Αγ. Γεωργίου	323	324	647	0,00
Μεταμορφώσεως	399	365	764	1,09
Ευαγγελισμού	268	246	514	1,09
Αγ. Κυριακής	251	235	486	1,07
Αγ. Ματθαίου	70	87	157	0,80
Αγ. Κωνσταντίνου	372	354	726	1,05
Γενεθλίου της Θεοτόκου	319	322	641	0,99
Αγ. Νικολάου	186	205	391	0,91
Σύνολο	2.629	2.578	5.207 ⁵⁶⁶	1,02

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

Κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού:
οικισμοί δήμου Τροιζηνίων, δημοτολόγιο 1861 (σχετικά και απόλυτα μεγέθη)

Οικισμοί	Άρρε- νες	Θήλεις	Σύνολο	Αναλο- γία
Πόρος	2.629	2.578	5.207	1,02
Γαλατάς (εν. Αγ. Νικολάου) ⁵⁶⁷	102	78	180	1,31
Δαμαλάς (εν. Αγ. Ιωάννη Χρυσοστόμου)	152	162	314	0,94
Βαλαριό (εν. Μεταμορφώσεως)	58	51	109	1,14
Δάρα (εν. Ζωοδόχου Πηγής)	6	5	11	1,20
Πασά	10	12	22	0,83
Μαζώματα	6	9	15	0,67
Σύνολο	2.963	2.895	5.858 ⁵⁶⁸	1,02

Επιχειρώντας, τέλος, να συγκρίνουμε την αναλογία ανδρικού-γυναικείου πληθυσμού μεταξύ πόλης και υπαίθρου, συναθροίσαμε όλους τους κατοίκους των αγροτικών οικισμών της ενδοχώρας (Γαλατάς, Δαμαλάς, Βαλαριό, Δάρα, Πασά, Μαζώματα). Σε σύνολο 651 ψυχών καταμετρήθηκαν, λοιπόν, 334 άρρενες και 317 γυναίκες. Ως εκ τούτου, η αναλογία στην ύπαιθρο διαμορφώνεται σε επίπεδα ελαφρώς υψηλότερα από τα ισχύοντα στον Πόρο (1,05 έναντι 1,02 αντίστοιχα),⁵⁶⁹ διαπίστωση η οποία αντανακλά

⁵⁶⁶ Οκτώ πρόσωπα δεν συμπεριελήφθησαν στον πίνακα, εφόσον αγνοούμε το φύλο τους.

⁵⁶⁷ Ο Γαλατάς δεν εθεωρείτο κατά την εποχή σύνταξης του δημοτολογίου ανεξάρτητος οικιστικός πόλος αλλά συνοικία του Πόρου. Ωστόσο, επιλέξαμε να τους διαχωρίσουμε, δεδομένου ότι η επαγγελματική γεωγραφία του πρώτου παρουσιάζει, σε αντίθεση με τον δεύτερο, έντονα αγροτικά χαρακτηριστικά. Υπενθυμίζουμε ότι ο επίσημος διαχωρισμός του Γαλατά από τον οικισμό του Πόρου καταγράφεται για πρώτη φορά στην απογραφή του 1889.

⁵⁶⁸ Εντοπίστηκαν και οκτώ περιπτώσεις δημοτών χωρίς ένδειξη ηλικίας.

⁵⁶⁹ Ef. Kosmatou, *La population*, τόμ. 1, σ. 163.

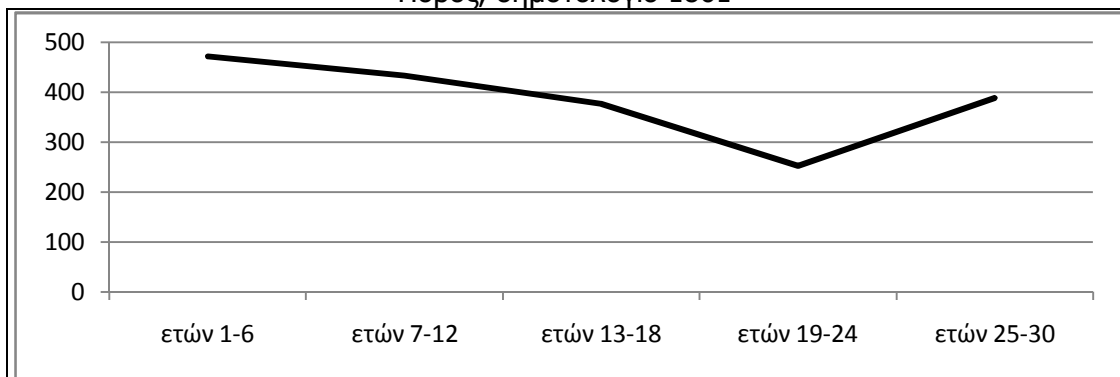
τη δημογραφική ενίσχυση της αγροτικής ζώνης, κυρίως του Γαλατά, με εισαγόμενο ανδρικό εργατικό δυναμικό, τάση η οποία θα ενταθεί το επόμενο διάστημα στο πλαίσιο του εποικισμού των πεδινών περιοχών της χώρας από ορεινούς πληθυσμούς.⁵⁷⁰

Στο ίδιο τεκμήριο, μεταξύ άλλων, καταγράφονται και οι ηλικίες των δημοτών, όχι μόνο των επικεφαλής των οικιακών ομάδων, όπως στην απογραφή του 1828, αλλά όλων των μελών ανεξαιρέτως. Πριν, όμως, προχωρήσουμε στη μελέτη των σχετικών στοιχείων, επιβάλλεται η διερεύνηση της εγκυρότητάς τους, με τη μέθοδο της αναλογίας μονών-ζυγών αριθμών.

Ο πίνακας 39 επικυρώνει προηγούμενες διαπιστώσεις μας για τον μικρό βαθμό αξιοπιστίας των ηλικιακών δεδομένων στα απογραφικά τεκμήρια της εποχής: οι περιττοί - μη στρογγυλοί αριθμοί καταγράφουν ποσοστό ανερχόμενο στο ήμισυ του φυσιολογικού (21% αντί 40%), οι άρτιοι κυμαίνονται σε σχετικά αναμενόμενα επίπεδα (44% αντί 40%), ενώ οι στρογγυλοί παρουσιάζονται σημαντικά υπερδιογκωμένοι (35% αντί 20%). Επιμένοντας στο ίδιο ζήτημα, παραθέτουμε το κάτωθι διάγραμμα, όπου αποτυπώνεται η συχνότητα εμφάνισης συγκεκριμένων ηλικιών (1-30) του αρσενικού πληθυσμού. Η καθίζηση που παρατηρείται στις στρατεύσιμες ηλικίες (19-24 ετών)⁵⁷¹ οφείλεται προφανώς στην προσπάθεια ορισμένων να παραποιήσουν συνειδητά ή ακόμη και να αποκρύψουν τα πραγματικά τους στοιχεία από τις αρχές.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Συχνότητα εμφάνισης των ηλικιών τμήματος του αρσενικού πληθυσμού:
Πόρος, δημοτολόγιο 1861

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

Κατανομή των ηλικιών σύμφωνα με το τελευταίο ψηφίο: Πόρος, δημοτολόγιο 1861

Συχνότητες	Τελευταία ψηφία				Σύνολο
	Μη στρογγυλά ψηφία		Στρογγυλά ψηφία		
	2, 4, 6, 8	1, 3, 7, 9	0	5	
Απόλυτες	2.267	1.097	961	809	5.134 ⁵⁷²
Σχετικές	0,44	0,21	0,19	0,16	100

⁵⁷⁰ Βλ. εδώ, υποσημ. 472.

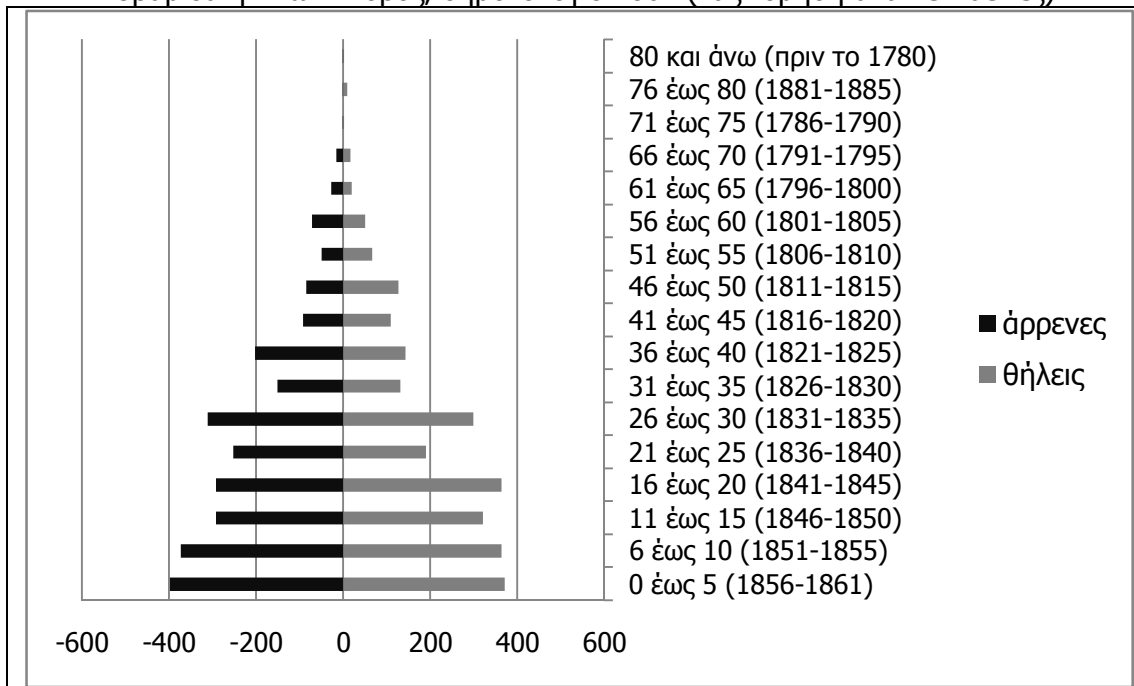
⁵⁷¹ Για το σύστημα στρατολόγησης στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα βλ. Χρ. Βάρδα, *ό.π.*, σ. 369-386· Α. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 15· Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 137· R.A.H. Bickford-Smith, *ό.π.*, σ. 278.

⁵⁷² Έχουν αποκλειστεί από τον πίνακα 73 εγγραφές. Από αυτές 4 δεν συνοδεύονται από ηλικιακή ένδειξη, ενώ οι υπόλοιπες 69 αναφέρονται σε πρόσωπα κάτω του έτους.

Συνεχίζουμε με τα διαγράμματα 4, 5 και 6, όπου παρουσιάζονται τα αφορώντα στον Πόρο ηλικιακά δεδομένα του δημοτολογίου, ομαδοποιημένα στο μεν πρώτο κατά πενταετίες, στο δεύτερο κατά δεκαετίες και στο τελευταίο κατά ευρείες ηλικιακές ομάδες (παιδικός, ώριμος, γεροντικός πληθυσμός).

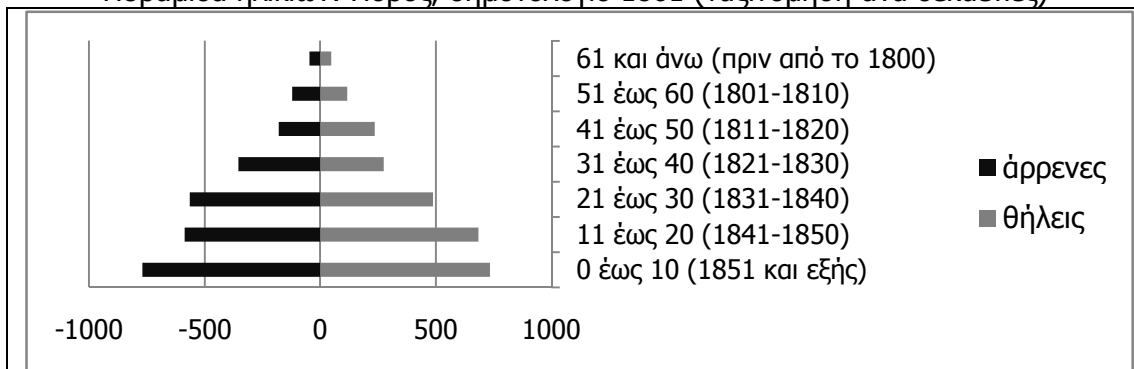
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Πυραμίδα ηλικιών: Πόρος, δημοτολόγιο 1861 (ταξινόμηση ανά πενταετίες)

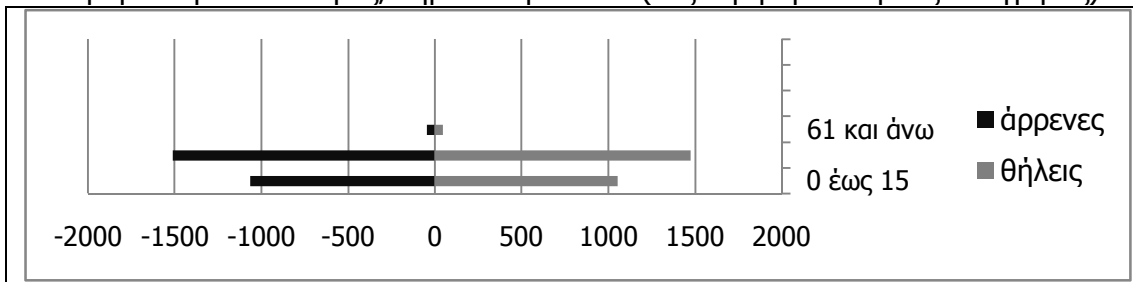
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

Πυραμίδα ηλικιών: Πόρος, δημοτολόγιο 1861 (ταξινόμηση ανά δεκαετίες)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

Πυραμίδα ηλικιών: Πόρος, δημοτολόγιο 1861 (ταξινόμηση σε ευρείες κατηγορίες)

Κατ' αρχάς παρατηρούμε ότι τα δύο πρώτα διαγράμματα, παρουσιάζοντας διευρυμένη βάση και οξεία κορυφή, τείνουν να λάβουν τριγωνική μορφή, η οποία παραπέμπει σε ένα προβιομηχανικό δημογραφικό καθεστώς, χαρακτηριζόμενο αφενός μεν από υψηλή γεννητικότητα και αντιστοιχη θνησιμότητα και αφετέρου από χαμηλό προσδόκιμο επιβίωσης.⁵⁷³ Οι νέοι ηλικίας 0-15 ετών περικλείουν το 40,7% του συνολικού πληθυσμού, ενώ οι ηλικίες άνω των 60 ετών δεν αντιστοιχούν παρά στο 1,8% αυτού (βλ. Διάγραμμα 6).⁵⁷⁴ Επιπροσθέτως, ο γυναικείος πληθυσμός άνω των 70 ετών είναι τριπλάσιος του ανδρικού (13 και 4 ψυχές αντίστοιχα), γεγονός που ενισχύει τα πορίσματα της έρευνας σχετικά με τη μεγαλύτερη διάρκεια ζωής των θηλέων.⁵⁷⁵ Παράλληλα, ο ενεργός πληθυσμός, ανερχόμενος στο 57,5% του συνόλου, υπερέρχει αισθητά του εξαρτημένου (παιδικού και γεροντικού: 42,5%), ζήτημα το οποίο εξετάζουμε διεξοδικά στη συνέχεια.

Διεισδύοντας ακόμα βαθύτερα στο διαθέσιμο υλικό, μετατοπίζουμε την προσοχή μας στο τέταρτο διάγραμμα, όπου απεικονίζονται δύο προεξοχές, κοινές και για τα δύο φύλα. Η πρώτη, αφορώσα στη γενιά του 1821-1825, σχετίζεται, προφανώς, με την αθρόα έλευση προσφυγικού πληθυσμού κατά τη διάρκεια της επαναστατικής περιόδου. Η δεύτερη, εντοπιζόμενη στις ηλικίες

⁵⁷³ J. Vallin, *ό.π.*, σ. 70-73· C. Cipolla, *Η οικονομική ιστορία*, σ. 63-67· Αντ. Μιχαλέα, *ό.π.*, σ. 63, 76, 77, 81· F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 64-88· M. Todorova, *Balkan family*, σ. 101· η ίδια, «Population structure», σ. 62-63· Y. Bafounis, *ό.π.*, σ. 59· Δ. Τσαούση, *Μορφολογία*, σ. 245· Ef. Kosmatou, *La population*, τόμ. 1, σ. 176-178, 182.

⁵⁷⁴ M. Τομαρά-Σιδέρη – N. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 207· E. Kolodny, «Ερμούπολις-Σύρος», σ. 273-276· N. Todorov, *Η βαλκανική πόλη*, τόμ. 2, σ. 454· Δ. Τσαούση, *Μορφολογία*, σ. 80· S. Marre, *Les enfants*, σ. 53 και 54-59. Βλ. και ορισμένα ευρωπαϊκά παραδείγματα P. Laslett, «One necessary knowledge: age and aging in the societies of the past», D. Kertzer – P. Laslett (επιμ.), *Aging in the Past: Demography, Society and Old Age*, Berkeley 1995, σ. 13, όπου αναλυτικός πίνακας· R. A. Houston, «The population», σ. 124.

⁵⁷⁵ Γνωρίζουμε, πάντως, ότι, ενώ κατά την γέννηση οι άνδρες ανέκαθεν υπερτερούσαν των γυναικών, σταδιακά έχαναν το αριθμητικό τους πλεονέκτημα, όντες πιο επιρρεπείς στην επίδραση της θνησιμότητας (Δ. Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 25· J. Vallin, *ό.π.*, σ. 39-40· C. Rollet, *ό.π.*, σ. 18-19· Αντ. Μιχαλέα, *ό.π.*, σ. 148· A. Μανσόλα, *ό.π.*, σ. 39· M. Τομαρά-Σιδέρη – N. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 30-33, 72· M. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 60· E. Μπουρνόβα, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 25). Για τη μεγαλύτερη μακροβιότητα των γυναικών έναντι των ανδρών βλ. P. Laslett, «One necessary knowledge», σ. 10-27, ιδίως ο πίνακας 1.1, σ. 12· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 298· M. Τομαρά-Σιδέρη – N. Σιδέρης, *ό.π.*, σ. 34· Ef. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 384· X. Πατρινέλης, «Κατανομή», σ. 407· C. Rollet, *ό.π.*, σ. 19· J. Vallin, *ό.π.*, σ. 39· Δ. Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 25· ο ίδιος, *Μορφολογία*, σ. 200. Πρβλ. επίσης P. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια*, σ. 166, όπου συνάγεται ότι η ανισορροπία των φύλων στην ηλικιακή κατηγορία άνω των 60 ετών βαίνει προς όφελος των θηλέων: 73 γυναίκες έναντι 46 άνδρες.

26-30 ετών, παραπέμπει στην πρώτη μετεπαναστατική πενταετία (1831-1835) και περιγράφει μία ανάκαμψη της γεννητικότητας αμέσως μετά τη λήξη του πολέμου. Ειδικότερα, κατά το διάστημα αυτό, το πολιτικό πλαίσιο παγιώνεται, ο ελλαδικός πληθυσμός επιχειρεί να επουλώσει, και σε δημογραφικό επίπεδο, όπως αποδεικνύεται εδώ, τα τραύματα του πολέμου και οι οικονομικές δομές της χώρας υπόκεινται σε διαδικασία ανασυγκρότησης. Δεν έλλειψαν ωστόσο και αρνητικοί παράγοντες, με σημαντικότερους ίσως το κίνημα του 1831,⁵⁷⁶ τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια (27 Σεπτεμβρίου 1831)⁵⁷⁷ και τις συνακόλουθες αντιπαραθέσεις μεταξύ κυβερνητικών-αντικυβερνητικών δυνάμεων για τη νομή της πολιτικής εξουσίας.⁵⁷⁸ Η άφιξη του Όθωνα (30 Ιανουαρίου 1833), όμως, σύντομα αποκατέστησε το αίσθημα ασφάλειας στους κατοίκους του ελληνικού βασιλείου, έστω προσωρινά, άρα και τις προσδοκίες για άμεση οικονομική ανάπτυξη.⁵⁷⁹ Δύο μικρότερες προεξοχές, στη γενιά 1801-1805 όσον αφορά στους άρρενες και σε αυτήν του 1811-1815 όσον αφορά στις γυναίκες σχετίζονται με τις προεπαναστατικές εισροές και εγκαταστάσεις εργατικού δυναμικού από άλλες περιοχές στο νησί. Τέλος, η εσοχή στην κοόρτη της ηλικιακής ομάδας των 21-25 ετών, η οποία αντιστοιχεί στη γενιά του 1836-1840, οφείλεται μάλλον σε υπερθνησιμότητα λόγω της επιδημίας πανώλης του 1837. Συμπίπτει μάλιστα χρονικά με την οικονομική κρίση του 1836-1839,⁵⁸⁰ κατά τη διάρκεια της οποίας εκδηλώθηκαν εξεγέρσεις στην Ύδρα και στις Σπέτσες (1838),⁵⁸¹ ενώ είχε προηγηθεί και καταστρεπτικός σεισμός, μεγέθους 6,2 R., τον Μάρτιο του 1837, που προκάλεσε σοβαρές βλάβες στην κτηριακή υποδομή της ευρύτερης περιοχής αλλά και τον θάνατο ενός Ποριώτη και αρκετών ζώων από κατολισθήσεις.⁵⁸² Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι η ηλικιακή πυραμίδα φέρει στο σώμα της τα σημάδια της ιστορίας.

Στον πίνακα 40 παρουσιάζεται ο δείκτης εξάρτησης των οικισμών της Τροιζηνίας, ο οποίος χρησιμοποιείται από τη σύγχρονη δημογραφία για να

⁵⁷⁶ Βλ. εδώ, υποσημ. 423.

⁵⁷⁷ Απ. Βακαλόπουλος, *ΙΝΕ*, τόμ. 8, σ. 700-726· *ΙΕΕ*, τόμ. 12, σ. 561-562· Χ. Λούκος, *Η αντιπολίτευση*, σ. 375-391· J. Petropoulos, *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο ελληνικό βασίλειο (1833-1843)*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1997, σ. 150-151.

⁵⁷⁸ Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 103-204· *ΙΕΕ*, τόμ. 12, σ. 563-575· Στ. Παπαγεωργίου, *Από το Γένος στο Έθνος*, σ. 291-295· D. Dakin, *Η ενοποίηση*, σ. 104-107.

⁵⁷⁹ Πράγματι, κατά τα έτη 1833, 1834 και 1835 η αγροτική παραγωγή αυξήθηκε, το εμπόριο (εισαγωγικό, εξαγωγικό και διαμετακομιστικό) και η ναυτιλία αναζωπυρώθηκαν, ενώ ο τομέας των κατασκευών απογειώθηκε (Θ. Σακελλαρόπουλος, *Οι κρίσεις στην Ελλάδα, 1830-1857. Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές όψεις*, τόμ. 1: *1830-1845*, Αθήνα 1994, σ. 65-69). Το διάχυτο κλίμα αισιοδοξίας αποτυπώθηκε άλλωστε στην υποδοχή που επιφυλάχθηκε στον νεαρό βασιλιά (Στ. Παπαγεωργίου, *Από το Γένος στο Έθνος*, σ. 295-297· J. Petropoulos, *ό.π.*, σ. 185-186).

⁵⁸⁰ Θ. Σακελλαρόπουλος, *ό.π.*, σ. 69-131. Βλ. και Ευτ. Λιάτα, *Τιμές και αγαθά*, σ. 34-35, 37.

⁵⁸¹ Κ. Αρώνη-Τσίχλη, *Αγροτικές εξεγέρσεις στην Παλιά Ελλάδα, 1833-1881*, Αθήνα 1989, σ. 146-155· Θ. Σακελλαρόπουλος, *ό.π.*, σ. 96-97.

⁵⁸² Π. Σπυρόπουλου, *Χρονικό των σεισμών της Ελλάδος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*, Αθήνα-Γιάννινα 1997, σ. 116· L. Ross, *ό.π.*, σ. 129· Δ. Κισκύρα, «Η Πελοπόννησος από σεισμολογική άποψη», σ. 108, όπου αναφορές και σε άλλα σεισμικά γεγονότα του 19^{ου} αιώνα· Κ. Αρώνη-Τσίχλη, *ό.π.*, σ. 143· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας αλφαβητάριον*, Ύδρα 2001, σ. 431-435· I. Ρουμάνη, *Το μοναστήρι*, σ. 77, 114-115· Επ. Κυριακίδου, *Ιστορία του σύγχρονου ελληνισμού από της ιδρύσεως του βασιλείου της Ελλάδος μέχρι των ημερών μας, 1832-1892*, τόμ. 1, εν Αθήναις 1892, σ. 603-604.

εκφράσει τη μαθηματική σχέση ανάμεσα στα μη παραγωγικά και στα παραγωγικώς ενεργά μέλη της κοινωνίας.⁵⁸³ Στη σημερινή εποχή τα όρια μεταξύ των δύο πληθυσμιακών υποκατηγοριών είναι, αν και συμβατικά, σε γενικές γραμμές σαφή: τα πρώτα δεκαπέντε χρόνια της ζωής του ανθρώπου αντιστοιχούν στην απόκτηση, ιδιαιτέρως μέσω της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, στοιχειωδών δεξιοτήτων για την ομαλή επαγγελματική ένταξη, τα επόμενα στον ενεργό εργασιακό βίο, μέχρι την ηλικία περίπου των 60-65 ετών, οπότε επέρχεται η συνταξιοδότηση. Με άλλα λόγια, ο συγκεκριμένος δείκτης εκφράζει την ικανότητα του παραγωγικού πληθυσμού να συντηρεί τα εξαρτημένα μέλη του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40⁵⁸⁴

Δείκτης εξάρτησης: οικισμοί δήμου Τροιζηνίων, δημοτολόγιο 1861

Οικισμοί	$[(0-15 \text{ χρ.}) + (61 \text{ και άνω χρ.})] / (16-60 \text{ χρ.})$	Δείκτης εξάρτησης
Πόρος	2.214/2.988	0,74
Γαλατάς	69/110	0,63
Δαμαλάς	137/170	0,81
Βαλαριό	49/60	0,82
Δάρα	6/5	1,20
Πασά	8/14	0,57
Μαζώματα	5/10	0,50
Σύνολο	2.488/3.357	0,74

Μετά τις απαραίτητες αυτές διευκρινήσεις επανερχόμαστε στα δεδομένα του πίνακα 40. Παρατηρούμε ότι ο δείκτης εξάρτησης των οικισμών του δήμου Τροιζήνος κινείται σε αριθμητικά επίπεδα μικρότερα της μονάδας, με μοναδική εξαίρεση τον οικισμό Δάρα, όπου ο παιδικός και ο γεροντικός πληθυσμός από κοινού υπερέρχει του ενεργού, κατά μία μόνο ψυχή. Αξίζει, ωστόσο, να υπογραμμίσουμε ότι τέτοιου είδους επεξεργασίες, αν και απολύτως χρήσιμες για σύγχρονες δημογραφικές πραγματικότητες, καθίστανται προβληματικές για τη μελέτη των προβιομηχανικών πληθυσμών, δεδομένου ότι η συμβολή της εργασίας των ανηλίκων και των ηλικιωμένων στην οικιακή οικονομία ήταν σημαντική.⁵⁸⁵ Χαρακτηριστικές ως προς αυτό

⁵⁸³ Δ. Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 26, 29-31· ο ίδιος, *Μορφολογία*, σ. 80-81· Ef. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 170.

⁵⁸⁴ Όσες περιπτώσεις στερούνται ηλικιακού προσδιορισμού, έχουν, εννοείται, αποκλειστεί από τον πίνακα.

⁵⁸⁵ Γενικά για τη συμμετοχή των παιδιών στην παραγωγική διαδικασία κατά την προβιομηχανική εποχή βλ. Β. Δημητριάδης, *ό.π.*, σ. 52-54· C. Cipolla, *Η Ευρώπη*, σ. 99-101· Υ. Bafounis, *ό.π.*, σ. 53-54· J. Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, σ. 398-399· Α. Sauvy, *Η πρόληψις*, σ. 61· Χρ. Κωνσταντινόπουλος, *Οι παραδοσιακοί χτίστες*, σ. 29, 30, 51-52, 59· Ευδ. Ολυμπίου, «Τεχνικές και επαγγέλματα. Μια εθνολογική προσέγγιση», *INE (1770-2000)*, τόμ. 1, σ. 306· M. Couturier, «Η ένταξη των νέων στην ενεργό ζωή στην εθιμική Γαλλία, 1368-1789», *Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας*, τόμ. 2, σ. 388· Γ. Παπαγεωργίου, *Οι συντεχνίες στα Γιάννενα κατά τον 19^ο και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα (αρχές 19^{ου} αιώνα ως 1912)*, Ιωάννινα 1982, σ. 22-24· ο ίδιος, «Η μαθητεία στις συντεχνίες κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας», *Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας*, τόμ. 2, σ. 395-405· Π. Φουρίκη, *ό.π.*, σ. 65· Β. Νικήτα, «Εκμάθηση και αυθεντία στους μαστόρους της Δυτικής Μακεδονίας. Οι "παρέες" σε τρεις γενεές», *Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας*, τόμ. 2, σ. 407-412, ιδίως 409-410· Μ. Ρηγίνος, *Μορφές παιδικής εργασίας στη βιομηχανία και στη βιοτεχνία (1870-1940)*, Αθήνα 1995, σ. 19-24· ο ίδιος, «Μορφές παιδικής εργασίας στην ελληνική

είναι οι περιπτώσεις εργαζομένων τέκνων κάτω των δεκαπέντε ετών, οι οποίες περιέχονται στο δημοτολόγιο του 1861.⁵⁸⁶ Υπενθυμίζουμε, επίσης, ότι οι αντιλήψεις και οι αντίστοιχες νομοθετικές παρεμβάσεις για τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης και για την αναγνώριση δικαιώματος σύνταξης στους ηλικιωμένους ουσιαστικά καθιερώθηκαν και επικράτησαν στη σύγχρονη εποχή. Εκτός, όμως, από την παιδική εργασία, υπήρχε πάντα στους προβιομηχανικούς πληθυσμούς η δυνατότητα προσέλκυσης πληθυσμιακών περισσευμάτων από άλλες περιοχές για την αποκατάσταση της διασαλευθείσης ισορροπίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

Κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού:
δήμος Τροιζηνίων, απογραφή 1861 (σχετικά και απόλυτα μεγέθη)

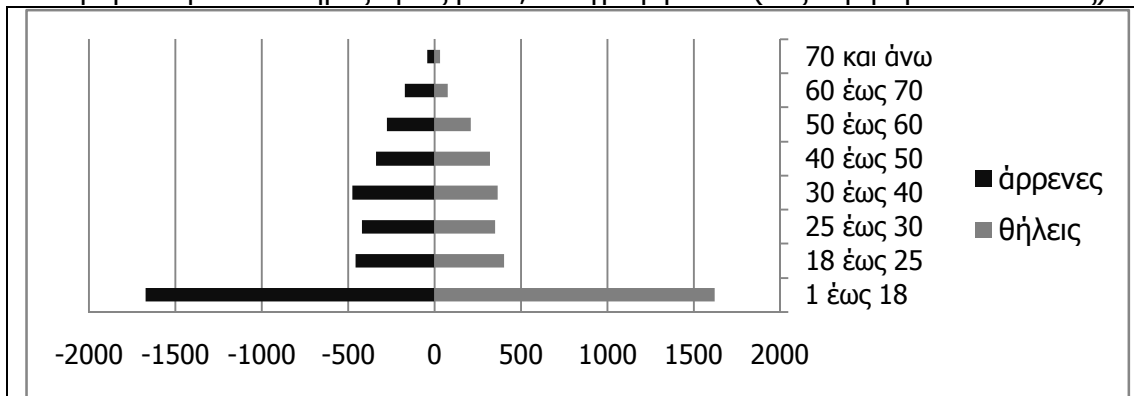
Ηλικιακές ομάδες	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Αναλογία
1-18	1.672	1.623	3.295	1,03
18-25	458	403	861	1,14
25-30	422	352	774	1,20
30-40	478	365	843	1,31
40-50	341	319	660	1,07
50-60	277	211	488	1,31
60-70	171	75	246	2,28
70 κ.ε.	44	32	76	1,37
Σύνολο	3.863	3.380	7.243	1,14

βιομηχανία-βιοτεχνία, 1909-1936», *Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας*, τόμ. 2, σ. 417-423· Ε. Μπουρνόβα, «Η νεολαία της Ραψάνης», *Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας*, τόμ. 2, σ. 443-444· Β. Νιτσιάκος, *ό.π.*, σ. 117. Πρβλ. τα παιδικά βιώματα του Ι. Μακρυγιάννη (*Στρατηγού Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα*, εκδ. Μπάυρον, Αθήνα χ.χ., σ. 94-96· Σπ. Ασδραχάς, *Βίωση και καταγραφή*, σ. 203), του Π. Σκουζέ (*Χρονικό της σκλαβωμένης Αθήνας στα χρόνια της τυρανίας του Χατζαλή γραμμένο στα 1841 από τον αγωνιστή Παναγή Σκουζέ. Παλιό και νέο χειρόγραφο επιμελημένο και αποκαταστημένο από τον Γ. Βαλέτα*, Αθήνα 1948, επανέκδ. 1984, σ. 78-79, 84-94, 95· Σπ. Ασδραχάς, *Βίωση και καταγραφή*, σ. 238) και του Γ. Βιζυηνού («Το μόνον της ζωής του ταξείδιον», *Νεοελληνικά διηγήματα*, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1986, σ. 168-201· Κ. Θ. Δημαράς, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας από τις πρώτες ρίζες ως την εποχή μας*, Αθήνα 2000, σ. 490, όπου αναφορά στην τάση του συγγραφέα να αναβιώνει στα έργα του προσωπικές του αναμνήσεις). Για βιογραφικά στοιχεία των τριών συγγραφέων (Βιζυηνού, Μακρυγιάννη και Σκουζέ) βλ. Α. Ακριτόπουλος – Γ. Κοτσιφός, *Βιογραφίες Νεοελλήνων Συγγραφέων*, Αθήνα 1997, σ. 63-65, 270, 410-411.

⁵⁸⁶ Συγκεκριμένα ανευρέθησαν 28 περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων δε και δύο επτάχρονων αγοριών. Εξυπακούεται ότι το μέγεθος αυτό δεν αντιστοιχεί στον πραγματικό αριθμό των εργαζομένων ανηλίκων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

Πυραμίδα ηλικιών: δήμος Τροιζηνίων, απογραφή 1861 (ταξινόμηση ανά δεκαετίες)

Συνεχίζουμε με τα ηλικιακά δεδομένα της κρατικής απογραφής του 1861, η οποία περιέχει συνολικά κατά δήμο δεδομένα. Από μία πρώτη αξιολόγηση του πίνακα 41 και του αντίστοιχου διαγράμματος (υπ' αριθμόν 7) διαπιστώνουμε, για πολλοστή φορά, την αριθμητική κυριαρχία του ανδρικού πληθυσμού, η οποία στην ηλικιακή κατηγορία των 60-70 ετών προσλαμβάνει τεράστιες διαστάσεις (2,28). Υψηλή αναλογία, της τάξεως του 1,31, καταγράφεται και στις ηλικίες 30-40 και 50-60 ετών, ενώ η χαμηλότερη εντοπίζεται στον παιδικό πληθυσμό (1,03). Όσον αφορά δε στην πυραμίδα ηλικιών, διαπιστώνουμε μίαν υστέρηση στις ώριμες ηλικίες. Οι παραδοξότητες αυτές συνιστούν, κατά την άποψή μας, ενδείξεις χαμηλού βαθμού αξιοπιστίας των δεδομένων της απογραφής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

Σύγκριση συνολικών μεγεθών απογραφής-δημοτολογίου: οικισμοί Τροιζηνίας, 1861

Οικισμοί	Απογραφή 1861	Δημ/λόγιο 1861	Διαφορές
Πόρος	6.682	5.207	1.295
Γαλατάς		180	
Δαμαλάς	352	314	38
Βαλαριό	128	109	19
Δάρα	-	11	-
Πασά	22	22	0
Μαζώματα	15	15	0
Μονή Ζωοδόχου Πηγής	11	-	-
Αγροικία	32	-	-
Σύνολο	7.242	5.858	1.352

Αξίζει, επίσης, να επισημάνουμε ότι τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της απογραφής του 1861 και του δημοτολογίου του αυτού έτους παρουσιάζουν μεταξύ τους αξιοσημείωτες αριθμητικές αποκλίσεις, εκτιθέμενες στον πίνακα 42: έτσι ο Πόρος διαθέτει σύμφωνα με την απογραφή 1.295 ψυχές περισσότερες σε σχέση με το δημοτολόγιο, ο Δαμαλάς 38 και το Βαλαριό 19. Οι αποκλίσεις αυτές απορρέουν, βέβαια, από τον διαφορετικό χαρακτήρα των δύο πηγών, καθώς, ως γνωστόν, η μεν πρώτη περικλείει τον πραγματικό (7.242 ψυχές), ενώ η δεύτερη τον νόμιμο πληθυσμό του τόπου

(5.858 ψυχές).⁵⁸⁷ Σε δύο περιπτώσεις τα αριθμητικά δεδομένα των τεκμηρίων συμπίπτουν απολύτως. Πρόκειται για τους οικισμούς Πασά και Μαζώματα με 22 και 15 ψυχές αντίστοιχα. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι στα μέσα του 19^{ου} αιώνα το αυτόχthon πληθυσμιακό κεφάλαιο ενισχύθηκε με έξωθεν εισροές, τάση η οποία στα αμέσως επόμενα χρόνια θα αντιστραφεί.

Περατώνουμε την παρούσα ενότητα με τα συγκεντρωτικά κατά οικισμό αποτελέσματα των κρατικών απογραφών του 19^{ου} αιώνα (βλ. πίνακα 43). Και στις τρεις πηγές ο ανδρικός πληθυσμός του Πόρου, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στο δημοτολόγιο του 1861, παρουσιάζεται υποδεέστερος του γυναικείου, ιδίως στις απογραφές του 1879 και 1896, γεγονός άμεσα συναρτημένο με την απουσία του ναυτικού πληθυσμού εκτός νησιού κατά την εποχή της καταμέτρησης αλλά και με την έξοδο του ανδρικού πληθυσμού από το νησί για αναζήτηση εργασίας στα αστικά κέντρα της εποχής. Ακόμη και ο συνυπολογισμός των υπαλλήλων του Κεντρικού προγυμναστηρίου, οι οποίοι ανέρχονταν το 1896 σε 475 ψυχές, και δευτερευόντως των μοναχών της Ζωοδόχου Πηγής δεν δύναται να ανατρέψει την ποσοτική κυριαρχία των θηλέων σε επίπεδο νησιού (1.815+475+12=2.302 άρρενες έναντι 2.320 θηλέων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

Αναλογία ανδρικού-γυναικείου πληθυσμού: οικισμοί δήμου Τροιζήνος, 1879-1896

Οικισμοί	1879 ⁵⁸⁸	1889 ⁵⁸⁹	1896 ⁵⁹⁰
Πόρος	0,76	0,99	0,78
Λιμήν & προπαιδευτική μοίρα	-	-	[475 προς 1]
Βαλαριό	0,98	1,07	0,87
Γαλατά	-	1,25	1,14
Δαμαλά	1,18	1,31	1,18
Δάρα	1,21	1,19	1,04
Βίδι	-		1,23
Μαζώματα	1,00	1,17	-
Πασά	0,94		1,03
Μούλικά	-	-	1,62
Μονή Ζοδόχου Πηγής	[14 άρρενες]	[9 άρρενες]	[12 προς 1]
Μονή Καλαυρίας	-	-	[32 προς 10]
Παραχειμάζοντες	-	1,13	-
Ναυτικοί αλιείας & ακτοπλοΐας	[296 άρρενες]	-	-
Σύνολο	0,89	1,05	1,04

⁵⁸⁷ Σύμφωνα με τον ορισμό του Δ. Τσαούση «πραγματικός είναι ο πληθυσμός που βρίσκεται σε μια περιοχή κατά την ημέρα της απογραφής, είτε κατοικεί μόνιμα εκεί είτε διαμένει προσωρινά. Ο νόμιμος πληθυσμός αποτελείται από όσους είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ενός δήμου ή κοινότητας την ημέρα της απογραφής» (*Κοινωνική δημογραφία*, σ. 17). Βλ. επίσης Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 163, 241, 333, 441· ο ίδιος, *Σύναμμα*, σ. 193· Μιχ. Κοκολάκης, *ό.π.*, σ. 294-296.

⁵⁸⁸ Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστική 1879*, σ. 140.

⁵⁸⁹ Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός. Απογραφή της 15-16 Απριλίου 1889. Μέρος Β' . Πίνακες Α' , εν Αθήναις 1890, σ. 37.*

⁵⁹⁰ Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστικά αποτελέσματα της απογραφής του πληθυσμού κατά την 5-6 Οκτωβρίου 1896. Μέρος Β' . Πίνακες Α' . Πληθυσμός κατά νομούς, επαρχίας, δήμους, πόλεις και χωρία*, εν Αθήναις 1897, σ. 60.

Τελείως διαφορετική εικόνα παρουσιάζει η αγροτική ενδοχώρα. Στον Γαλατά, οι άρρενες δεσπόζουν αριθμητικά σε όλα τα τεκμήρια για τους λόγους που προαναφέραμε (311 έναντι 249 θηλέων το 1889 και 426 έναντι 372 αντίστοιχα το 1896). Το αυτό συμβαίνει στους οικισμούς Δαμαλά και Δάρα, σε αντιδιαστολή μάλιστα με τα δεδομένα του δημοτολογίου. Η μεγαλύτερη, ωστόσο, αναλογία καταγράφεται στον οικισμό Μούλκια («*Μούλκια*» σύμφωνα με άλλες πηγές), όπου υπερβαίνει το 1,6, ενώ στα Μαζώματα επικρατεί κατά το έτος 1879 απόλυτη αριθμητική ισορροπία ανάμεσα στα δύο φύλα. Τέλος, στον οικισμό Βαλαριό διαπιστώνουμε, κατά τεκμήριο, αξιοσημείωτες διακυμάνσεις: 0,98 το 1879, 1,07 το 1889 και 0,87 το 1896. Σε τελική ανάλυση τα μεγέθη του πίνακα αναδεικνύουν δύο αντίρροπες κινήσεις: αφενός μεν τη μαζική μετανάστευση Ποριωτών στα αναπτυσσόμενα αστικά κέντρα της εποχής (Αθήνα, Πειραιάς, Ερμούπολη) και αφετέρου τη δημογραφική ενίσχυση της αγροτικής ενδοχώρας με πληθυσμούς της ορεινής, όπως θα δούμε, ζώνης.

2. Η επαγγελματική σύνθεση του πληθυσμού

Η μελέτη της επαγγελματικής γεωγραφίας των οικισμών της Τροιζηνίας εδράζεται στις καποδιστριακές απογραφές του 1828-1829, στο δημοτολόγιο του 1861 και επικουρικώς στα επίσημα στοιχεία του δεύτερου μισού του 19^{ου} αιώνα.

Πριν εστιάσουμε, όμως, στις διαθέσιμες πηγές, οφείλουμε να διατυπώσουμε ορισμένες γενικού χαρακτήρα παρατηρήσεις. Καταρχάς, η όποια προσπάθεια αναγωγής από τα δηλωμένα επαγγέλματα στην ταξική διαστρωμάτωση της κοινωνίας καθίσταται εξ ορισμού απαγορευτική, καθώς στο εσωτερικό εκάστης επαγγελματικής ομάδας παρουσιάζονται έντονες διαφοροποιήσεις, όχι μόνο όσον αφορά στο ύψος εισοδήματος των απογραφομένων αλλά και στη θέση, που αυτοί καταλαμβάνουν, στην παραγωγική διαδικασία. Επιπροσθέτως, ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες θέτουν σοβαρά ερμηνευτικά προβλήματα. Αγνοούμε, για παράδειγμα, τους λόγους που υπαγόρευαν τη διάκριση των κτιστών από τους τέκτονες στην απογραφή του 1828 ή αν οι δηλωμένοι μαραγκοί διατηρούσαν σχέσεις και με τον ναυπηγο-επισκευαστικό τομέα (καραβομαραγκοί). Δυσερμήνευτοι, μεταξύ άλλων, είναι και οι όροι «*βαφεύς*» και «*εργάτης*». Ο πρώτος μπορεί να παραπέμπει είτε σε μπογιατζή είτε σε βαφέα νημάτων, ενώ ο δεύτερος σε τεχνίτες ή χειρώνακτες εν γένει, μηδὲ των αγρεργατών εξαιρουμένων.⁵⁹¹ Τα παραδείγματα αυτά θα μπορούσαν αβίαστα να πολλαπλασιαστούν. Επίσης, δυσχέρειες παρουσιάζει κάθε απόπειρα κατάταξης των δηλωμένων επαγγελμάτων σε ευρύτερες κατηγορίες.⁵⁹² Το κύριο πρόβλημα εστιάζεται στην αδυναμία διαχωρισμού του τομέα της παραγωγής ενός εμπορεύματος από αυτόν της πώλησης.⁵⁹³ Λόγου χάρη, το σημαίνον «*ψωμάς*» μπορεί να αντιστοιχεί είτε σε παρασκευαστή (αρτοποιός) είτε σε πωλητή αρτοποιημάτων (αρτοπώλης), χωρίς να αποκλείεται, όμως, η σύμπτωση των δύο δραστηριοτήτων στο αυτό πρόσωπο.⁵⁹⁴ Τέλος, με τη δήλωση του κύριου επαγγέλματος εκ μέρους των απογραφομένων αποσιωπώνται δευτερεύουσες απασχολήσεις τους στο πλαίσιο της συμπληρωματικότητας της

⁵⁹¹ Κατά το λεξικό του Δ. Δημητράκου είναι «*ὁ ἐργαζόμενος κυρίως διὰ τῶν χειρῶν του· ὁ χειρώναξ· ὁ ἀποχειροβίτος· ὁ ἐπὶ ἡμερομισθίῳ παρέχων χειρωνακτικὴν ἐργασίαν*». Παραθέτει μάλιστα και μία παροιμία, η οποία επιβεβαιώνει ότι ο όρος παραπέμπει και στους εργαζόμενους στην αγροτική οικονομία: «*πού 'χει ἀμπέλια βάζει εργάτες και καράβια καλαφάτες*» (Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 6, σ. 2935). Ο Σκαρλάτος Βυζάντιος το διατυπώνει με μεγαλύτερη σαφήνεια: «*ὁ ἐργαζόμενος κυρίως εἰς ἀγρόν ἐπὶ μισθῶ*» (ό.π., σ. 526). Πρβλ. και Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 360, 444, 446, 448· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 84.

⁵⁹² Στα κάτωθι έργα προτείνονται συγκεκριμένοι τρόποι κατάταξης των επαγγελμάτων σε ομοειδείς κατηγορίες, άπαντες, όμως, παρουσιάζουν προβλήματα: Ν. Todorov, *Η βαλκανική πόλη*, τόμ. 2, σ. 525-546· Β. Δημητριάδης, *ό.π.*, σ. 55· S. Marre, *Les enfants*, σ. 77-82· Αργ. Βατσάκη, *ό.π.*, σ. 47-50· Ε. Kolodny, «Ερμούπολις-Σύρος», σ. 278-279, 282.

⁵⁹³ Β. Δημητριάδης, *ό.π.*, σ. 55-56· Αργ. Βατσάκη, *ό.π.*, σ. 49· S. Marre, *Les enfants*, σ. 81.

⁵⁹⁴ Εκτός από τον όρο ψωμάς, απαντώνται στις υπάρχουσες πηγές και οι όροι αρτοποιός, αρτοπώλης και φούρναρης. Βλ. σχετικά S. Marre, *Les enfants*, σ. 79.

οικονομίας, οι οποίες, όμως, ήταν ζωτικής σημασίας για την επιβίωσή τους.⁵⁹⁵ Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτό του Κωνσταντίνου Ράπτη, ο οποίος στην απογραφή του 1828 αναγράφεται ως ράπτης και ιδιοκτήτης ακίνητης περιουσίας. Από άλλη πηγή πληροφορούμαστε, όμως, ότι κατείχε ταυτόχρονα μία φελούκα δύο τόννων, ονόματι «*Άγιος Νικόλαος*», στην οποία εργάζονταν, εκτός του πλοίαρχου, δύο ναύτες.⁵⁹⁶ Συνεπώς, τα μέσα επιβίωσης του συγκεκριμένου προσώπου συνδέονταν με τρεις διαφορετικούς κλάδους της οικονομίας, ίσως και τέσσερις: την χειροτεχνία, το εμπόριο, στο βαθμό βέβαια που διοχέτευε ο ίδιος τα προϊόντα της εργασίας του στην αγορά, τη γεωργία και τη ναυτιλία. Στο σύμπλεγμα αυτό προβλημάτων προσθέτουμε και την αναξιοπιστία των απογραφικών τεκμηριών της εποχής, ζήτημα το οποίο έχουμε ήδη θίξει πλειστάκις με διάφορες αφορμές.⁵⁹⁷

ΠΙΝΑΚΑΣ 44⁵⁹⁸
Επαγγέλματα: Πόρος, 1828 (σχετικά και απόλυτα μεγέθη)

Επαγγέλματα	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Επαγγέλματα	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Ναύτης	501	67,9	Βαφεύς	3	0,4
Έμπορος	77	10,4	Καζάζης	3	0,4
Γεωργός	54	7,3	Δραγάτης	2	0,3
Μυλονάς	14	1,9	Κτίστης	2	0,3
Ψαράς	13	1,8	Μακυλάρης	2	0,3
Καλαφάτης	11	1,5	Βαρελάς	1	0,1
Βοσκός	10	1,4	Βιολεντζής	1	0,1
Ράπτης	10	1,4	Ζωγράφος	1	0,1
Στρατιώτης	8	1,1	Κυπουρός	1	0,1
Τέκτον	7	1,0	Μπαρμπέρης	1	0,1
Αγωγιάτης	5	0,7	Υφαντής	1	0,1
Μαραγγός	5	0,7	Ψωμάς	1	0,1
Παπουτζής	4	0,5	Σύνολο	738	100

Ξεκινώντας από την απογραφή του 1828, επισημαίνουμε ότι δηλώνονται οι επαγγελματικές ενασχολήσεις μόνο όσων ανδρών φέρονται επικεφαλής σε κάποιο από τα νοικοκυριά της πόλης. Πρόκειται για 738 περιπτώσεις, κατανεμημένες σε 25 επαγγέλματα (βλ. πίνακα 44).⁵⁹⁹

Ένα φράγμα σιωπής καλύπτει, λοιπόν, τον επαγγελματικό βίο των γυναικών. Εικάζουμε, ωστόσο, ότι η ζωτικότητά τους διοχετευόταν σε ποικίλα πεδία: στις πάσης φύσεως οικιακές εργασίες, στην ανατροφή των παιδιών,

⁵⁹⁵ Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 446· Σπ. Ασδραχάς, *Μηχανισμοί*, σ. 23-63· ο ίδιος, «Η ελληνική οικονομία», σ. 5-7· ο ίδιος, «Θέματα οικονομικής ιστορίας των χρόνων της οθωμανικής κυριαρχίας», *Σχόλια*, Αθήνα 1993, σ. 146-149· Ν. Todorov, *Η βαλκανική πόλη*, τόμ. 1, σ. 131-132. Ο Γ. Δερτιλής χρησιμοποιεί τον όρο «εντατική πολυδραστηριότητα» ή «πολυέργεια» (Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 155).

⁵⁹⁶ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 86, αρ. 052.

⁵⁹⁷ Για τα ζητήματα που ανακύπτουν από την επεξεργασία στοιχείων αφορόντων στην επαγγελματική κατανομή ενός πληθυσμού βλ. γενικά Γ. Μπαφούνης, *Η ελληνική στατιστική*, σ. 66-77 και S. Marre, *Les enfants*, σ. 77-83.

⁵⁹⁸ Ακολουθείται στον πίνακα η ορθογραφία της πηγής.

⁵⁹⁹ Για είκοσι άρρενες επικεφαλής δεν διαθέτουμε πληροφόρηση αναφορικά με την επαγγελματική τους δραστηριότητα, καθώς η σχετική στήλη παραμένει κενή.

στη φροντίδα των ηλικιωμένων και ανήμπορων μελών, σε αγροτικές απασχολήσεις ή ακόμη και σε χειροτεχνικές δραστηριότητες εντός ή εκτός του οίκου.⁶⁰⁰ Κατά τον Jassaud, η ζωή των γυναικών του Πόρου ήταν λιγότερο αποτραβηγμένη συγκριτικά με της Ύδρας και των Σπετσών, λόγω της ενασχόλησής τους με τα οικογενειακά υποστατικά,⁶⁰¹ άποψη με την οποία συμφωνεί και η Φρεντερικά Μπρέμερ, σημειώνοντας επιπροσθέτως ότι «ο χρόνος περνάει για τη γυναίκα με το νοικοκυριό, τους υπηρέτες και τις μικροασχολίες της καθημερινής ζωής [...]», για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι «οι γυναίκες από τις τάξεις των εργαζομένων είναι πιο ευτυχισμένες».⁶⁰² Κατά τη μαρτυρία του Κ. Μπαζίλι, γραμματέα του Ρώσου ναυάρχου Ρίκορντ, «όλες τις δουλειές του σπιτιού και σχεδόν όλες τις αγροτικές τις εκτελούν οι γυναίκες. Στο λιμάνι δεκάδες Ποριώτισσες με άγρια χάρη στα πρόσωπα μπαίνουν στις γερασμένες βάρκες με στάμνες και μεταφέρονται στην ακτή του Μοριά για να πάρουν νερό· ύστερα επιστρέφουν διπλωμένες στα δύο κάτω από το βάρος και σαν αγριοκασίκες σκαρφαλώνουν στους βράχους προς τις δυσπρόσιτες κατοικίες τους. Ανάμεσά τους μερικές φορές μπορείται να δείτε και τις θυγατέρες των αρχόντων».⁶⁰³ Ανάλογη εικόνα μας μεταφέρει και η Christiana Lüth: «Όλη την ημέρα βλέπει κανείς να πηγαινοέρχονται βάρκες με φτωχοντυμένες γυναίκες και παιδιά που μεταφέρουν νερό μέσα σε μικρά βαρέλια. Στα κουπιά κάθονται οι ίδιες οι γυναίκες και η δουλειά τους είναι να προμηθεύουν τον κόσμο νερό».⁶⁰⁴

Επιστρέφοντας στον πίνακα, παρατηρούμε ότι τη μεγαλύτερη συχνότητα παρουσιάζει το επάγγελμα του ναυτικού.⁶⁰⁵ Διεσπαρμένοι σε όλες τις ενορίες της πόλης, με εξαίρεση τη δημογραφικά ασήμαντη της Υπεραγίας Θεοτόκου, οι ναύτες αποτελούν το 67,9% του συνόλου των περιπτώσεων. Το μέγεθος αυτό υποκρύπτει, όμως, πολύ πιο σύνθετες κοινωνικές πραγματικότητες: σύμφωνα με την ίδια απογραφή, το 98,2% των ναυτών παρουσιάζεται ταυτόχρονα να κατέχει κτηματική περιουσία, από την εκμετάλλευση της οποίας προσποριζόταν, βέβαια, και αγροτικά εισοδήματα. Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι οι απασχολούμενοι στη ναυτιλία διατηρούσαν στενούς δεσμούς και με τον αγροτικό τομέα. Επίσης, στη συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία κατατάσσονται συλλήβδην και χωρίς καμία απολύτως διάκριση ναύτες, πλοίαρχοι και πλοιοκτήτες, δηλαδή πρόσωπα με

⁶⁰⁰ Βλ. εδώ, υποσημ. 551.

⁶⁰¹ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 72. Πρβλ. M. Raybaud, *ό.π.*, σ. 62, όπου αναφορά σε γυναίκες, που σκάβουν τη γη.

⁶⁰² St. Linnér, *ό.π.*, σ. 172-173. Πρβλ. τη συναρπαστική περιγραφή από τον G. Cochrane της επίσκεψής του στο σπίτι του Τομπάζη, όπου είχε μία σύντομη επαφή με την έφηβη κόρη του οικοδεσπότη (*ό.π.*, σ. 29-30).

⁶⁰³ Κ. Μπαζίλι, *ό.π.*, σ. 80-81. Για την εμπλοκή γυναικών από ευκατάστατες οικογένειες σε αγροτικές εργασίες κάνει λόγο και η Φρεντερικά Μπρέμερ: η «ευκατάστατη χήρα Γκίκα» δουλεύει «στον τρύγο του αμπελιού της, έχοντας ένα αντρικό ψάθινο καπέλο στο κεφάλι, λερωμένη με χρώματα και χυμούς σταφυλιών. [...] Με τα ίδια της τα χέρια φυτεύει ένα ολόκληρο αμπέλι» (St. Linnér, *ό.π.*, σ. 172-173).

⁶⁰⁴ Chr. Lüth, *Αρμενίζοντας*, σ. 95. Πρβλ. και R. Anderson, *ό.π.*, σ. 149.

⁶⁰⁵ Οι Ποριώτες ναύτες εργάζονταν σε πλοία όχι μόνο εντόπια αλλά και γειτονικών νησιών (Αν. Χατζηαναργύρου, *ό.π.*, τόμ. 1, τχ. 2, σ. 165-166).

διαφορετικές κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες.⁶⁰⁶ Δηλώνονται, λοιπόν, ως ναύτες, για να περιοριστούμε σε λίγες μόνον ενδεικτικές περιπτώσεις, ο καπετάνιος και δημογέροντας Μάνθος Πιπίνος, Ποριώτης με πολιτική επιρροή και οικονομική επιφάνεια,⁶⁰⁷ ο Βασίλειος Καπασάκης, πλοίαρχος και ιδιοκτήτης του τρεχαντηριού «*Αρετούσα*»⁶⁰⁸ και ο Γεώργιος Δημητρίου Καπασάκης, ιδιοκτήτης της σακολέβας «*ο Λεωνίδα*», χωρητικότητας 24 τόνων και δυναμικότητας επτά ανδρών, του πλοίαρχου συμπεριλαμβανομένου.⁶⁰⁹ Το ζήτημα περιπλέκεται έτι περαιτέρω, αν αναλογιστούμε ότι τα πλοία επί των οποίων εργαζόταν το ναυτικό προσωπικό διενεργούσαν παράλληλα και εμπόριο.⁶¹⁰ Προσθέτοντας στον αριθμό των δηλωμένων ναυτών τους ένδεκα καλαφάτες⁶¹¹ και τους δεκατρείς ψαράδες, διαπιστώνουμε ότι η οικονομία της

⁶⁰⁶ «Ο καπετάνιος, ήταν λοιπόν, το κεντρικό πρόσωπο όλης της λειτουργίας της ναυτιλίας: διαχειριστής και των δύο εταιρειών, της πλοιοκτησίας και του κεφαλαίου του φορτίου, κυβερνήτης του πλοίου, αγοραστής και πωλητής του εμπορεύματος, εκκαθαριστής των επιχειρήσεων, διανομέας των κερδών, υπεύθυνος για τη συντήρηση του πλοίου, μέτοχος, πολλές φορές με το υψηλότερο ποσοστό, και των δύο εταιρειών ήταν ένα πρόσωπο με οικονομική ισχύ και κοινωνικό κύρος» (Β. Κρεμμυδάς, «Η οικονομία των Ελλήνων. Πενήντα κρίσιμα χρόνια, 1770-1821», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 1, Αθήνα 2003, σ. 290-291).

⁶⁰⁷ Ο Μάνθος Γεωργίου Πιπίνος ή Πιπίνης, γεννηθείς κατά δήλωση του το 1783, στην απογραφή του 1828 καταγράφεται ως ναύτης (Παράρτημα ΙΙΙ.5: xiii-12). Ανατρέχοντας, όμως, σε υλικό του Αρχείου της Κοινότητας Ύδρας πληροφορούμαστε ότι ήταν καπετάνιος, ίσως και ιδιοκτήτης, ενός караβιού, το οποίο συνελήφθη από Αλγερίνους πειρατές την άνοιξη του 1812 (ΑΚΥ, τόμ. 4, σ. 244, 246, 249). Την τύχη του караβιού και του πληρώματος δεν την γνωρίζουμε. Ο ίδιος πάντως επανεμφανίζεται στις πηγές δύο χρόνια αργότερα να εκτελεί ταξίδια μεγάλων αποστάσεων με μία πολάκα. Σε ένα από αυτά μετέφερε σιτάρι στην Ισπανία με σερμαγιά σχηματισμένη από υδραϊκά κεφάλαια (ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 439). Σε έτερη πηγή γίνεται λόγος για κάποιον «*Ποριώτη Μάνθο*», στον οποίο η οικογένεια Χατζηπαναγιώτη του Λεωνιδίου έδωσε σερμαγιά (Β. Κρεμμυδάς, *Αρχείο Χατζηπαναγιώτη*, τόμ. 1, Αθήνα 1973, σ. 147). Μάλλον πρόκειται για το ίδιο πρόσωπο, αν σκεφτούμε τη μικρή σχετικά διάδοση του βαπτιστικού Μάνθος στην πόλη. Παράλληλα με την εμποροναυτική του δραστηριότητα εξασφάλιζε εισοδήματα και από τον αγροτικό τομέα: στην απογραφή του 1828 δηλώνει κτηματίας, ενώ σε έτερο τεκμήριο του 1824, επιγραφόμενο «*Κατάστιχο σύναξις δεκατιάς ελαιώνος Πόρου*», ανιχνεύουμε την ακόλουθη εγγραφή: «*καπετάν Μάνθος, 2:16 γρόσια*» (ΓΑΚ, *Κατάστιχο σύναξις ελαιώνος Πόρου*). Μία ακόμη πτυχή της σταδιοδρομίας του ήταν η ενασχόλησή του με τις κοινοτικές υποθέσεις. Κατά το διάστημα 18 Μαρτίου - 2 Ιουλίου 1828 άσκησε καθήκοντα δημογέροντα (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27, αρ. 040), ενώ αμέσως μετά έθεσε υποψηφιότητα για παραστάτης στην ενορία του Αγίου Ματθαίου, όπου διέμενε με την οικογένειά του, χωρίς, όμως, να κατορθώσει τελικά να εκλεγεί, καθώς απέσπασε μόνο 11 θετικές ψήφους (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27, αρ. 17 και 25). Η προσωπική του εμπλοκή στα πολιτικά πράγματα της ιδιαίτερης πατρίδας του συνεχίσθηκε και τα επόμενα χρόνια. Προκειμένου να σχηματίσουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για το πρόσωπό του προσθέτουμε ότι η οικογένειά του αποτελείτο, σύμφωνα με την απογραφή του 1828, από τη σύζυγό του και δύο αρσενικά τέκνα, ενώ στην απογραφή του επόμενου έτους εμφανίζονται δύο νέα μέλη, ένας ακόμη γιος και ένας υπηρέτης (Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-589-1).

⁶⁰⁸ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 85, αρ. 020.

⁶⁰⁹ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 83, αρ. 072.

⁶¹⁰ Β. Κρεμμυδάς, *Εισαγωγή*, σ. 118, 127-128· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 151· Δ. Σιάτρας, *ό.π.*, σ. 56· Τζ. Χαρλαύτη, *ό.π.*, σ. 260-261.

⁶¹¹ Καλαφάτης είναι ο τεχνίτης, «*που κλείνει με πίσσα ή στουπί τα κενά ανάμεσα στις σανίδες караβιού ή βαρελιού*» (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό, ό.π.*, σ. 534· Δ. Δημητράκου, *Μέγα Λεξικόν*, τόμ. 7, σ. 3562). Ο Β. Κρεμμυδάς κατατάσσει τους εργαζόμενους στον ναυπηγοεπισκευαστικό τομέα στην κατηγορία των ναυτικών και όχι των τεχνιτών ή των βιοτεχνών (*Εισαγωγή*, σ. 179).

θάλασσας απασχολούσε συνολικά το 71,1% του πληθυσμού (525 περιπτώσεις). Αντίθετα, οι χερσαίες μεταφορές εκπροσωπούνται μόνο από πέντε αγωγιάτες (0,7%), άπαντες πάροικοι εκ Πελοποννήσου, διαμένοντες στην ενορία του Αγίου Κωνσταντίνου.

Από τα προεκτεθέντα και δεδομένης της συμπληρωματικότητας της οικονομίας ανακύπτει αβίαστα το ερώτημα: ποιοί λόγοι υπαγόρευαν τη δήλωση εκ μέρους των Ποριωτών του ναυτικού και όχι, λόγου χάρη, του αγροτικού επαγγέλματος ως βασικού; Το κάτωθι χωρίο, από τη «*Σχολαστική γεωγραφία*», που δημοσιεύτηκε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα στη Βιέννη, όταν δηλαδή η ελληνική εμπορική ναυτιλία βρισκόταν στο απόγειό της, μπορεί να αναφέρεται στους κατοίκους της Ύδρας, δίνει, όμως, κάποια ερμηνευτικά κλειδιά για το ζήτημα που μας απασχολεί, ειλημμένα από το πεδίο της οικονομίας και των συλλογικών νοοτροπιών: «*Διά τό πετρώδες αὐτῆς ἔδαφος κανένα σχεδόν προϊόν δέν ἔχει ἐξαρκοῦν, ὅμως τὰ ἀπολαμβάνει ὅλα δαφιλέστερον ἀπό τὰς λοιπὰς νήσους, καί ἀπό πολλάς πόλεις τῆς ξηρᾶς, ἐπειδή οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι γένος εἰς ἄκρον θαλασσοπόρον καί ἐμπορικόν, ὥστε τὰ καράβια τῶν εἶναι περισσότερα ἀπό τὰ ὀσπήτια τῆς νήσου. Τούτους ἐάν ἐμιμῶντο καί τῶν λοιπῶν νήσων οἱ κάτοικοι, δέν ἤθελαν λιμῶνττουσι καί νά στεροῦνται τῶν ἀναγκαίων, καί ἐκ τούτου νά βιάζωνται νά ταξιδεύωσιν, ἄλλοι μὲν εἰς τήν Ρούμελην, καί ἄλλοι εἰς τήν Ἀνατολήν, διά νά ἀποκτῶσι τόν ἐπιούσιον ἄρτον μέ τόσας κακοπαθείας καί κόπους. Κανείς σχεδόν Νιδριώτης δέν φαίνεται οὔτε εἰς τήν Ρούμελην, οὔτε εἰς τήν Ἀνατολήν νά περπατῆ χωρίς βρακί ἀπό χωρίον ἕως χωρίον· καί ποτέ μὲν νά γίνεται ζήτουλας, ποτέ δέ νά τρέχη εἰς τὰ ξένα ἀμπέλια καί τούς ἀγρούς νά σκάπη καί νά θερίζη, ἢ νά βαστᾷ εἰς τούς ὠμούς ἕνα ζεμπίλι μέ ἕνα μιστρί καί ἕνα σκουριασμένον σκεπάρνι καί πριόνι διά νά μερεμετίζη τὰς καλύβας τῶν χωρικῶν· ἀλλ' ὅλοι οἱ Νιδριῶται πλέουσι τήν Θάλασσαν ὡσάν δελφίνια, καί ἀποκτῶσιν εἰς ὄλην του τήν ζωήν· ἐπομένως μήτε καμμία Νιδριώτισσα δέν φαίνεται εἰς ξένον τόπον ὅτι εἶναι μαγεῖρισα, ἢ βυζάστρα: ἐπειδή οἱ ἄνδρες τῶν τὰς τρέφουν καί τὰς ἐνδύουσιν πλουσιοπαρόχως».⁶¹² Σύμφωνα λοιπόν με τον συγγραφέα, η ανωτερότητα των ναυτικών έναντι των υπολοίπων (αγροτών και τεχνιτών) εδραζόταν πρωτίστως στην ικανότητά τους να εξασφαλίζουν δια της εργασίας τους ένα υψηλό επίπεδο διαβίωσης (δεν πεινούν, δεν στερούνται τα αναγκαία, ντύνουν τις γυναίκες τους πλουσιοπάροχα), κάποτε κοινωνική άνοδο⁶¹³ και ζωή ελεύθερη, απαλλαγμένη από πάσης φύσεως καταναγκασμούς (πλέουν σαν δελφίνια). Κεντρική θέση κατέχει και η έννοια της αξιοπρέπειας: δεν ξενιτεύονται για να ασκήσουν ταπεινά επαγγέλματα, δεν γίνονται ζήτουλες, ούτε βγάζουν τις γυναίκες τους στο μεροκάματο. Οφείλουμε να προσθέσουμε στα παραπάνω και μία πρόσληψη του ναυτικού επαγγέλματος, που ενισχύεται στον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας, αυτή του ατρόμητου θαλασσοπόρου, που σπάει κατ' επανάληψη τον αγγλικό αποκλεισμό, που αντιμετωπίζει με σθένος*

⁶¹² *Σχολαστική Γεωγραφία διερμηνευτική του νέου μεθοδικού σχολαστικού άτλαντος συντεθείσα γερμανιστί υπό του Αδάμ Χριστιανού Γασπάρεως αξιώσει δε του κυρίου Στέφανου Μπούμπα, μεταφρασθείσα εις την νυν ελληνικήν διάλεκτον και της τελευταίας ογδῆς εκδόσεως υπό του Κυριακού Καπετανάκη. Προς χρήσιν των ελληνικών σχολείων, εν Βιέννη 1808, σ. 341-342.*

⁶¹³ Για την καταξίωση μέσω της υιοθέτησης ενός επιδεικτικού τρόπου ζωής βλ. Σπ. Ασδραχάς, *Βίωση και καταγραφή*, σ. 208-210.

πειρατές και κουρσάρους,⁶¹⁴ που ταξιδεύει «*μέ μεγαλωτάτην εύκολίαν εις ὅλας τὰς θάλασσας*».⁶¹⁵ Συμπερασματικά, το σημαίνουν «ναύτης» συνέλκει σημαϊνόμενα υψηλής κοινωνικής υποδοχής.

Επανερχόμενοι στα δεδομένα του πίνακα παρατηρούμε ότι σημαντική είναι και η παρουσία των εμπόρων, οι οποίοι συμποσούνται σε 77 ψυχές, κατανομημένες στο σύνολο των ενοριών της πόλης, πλην της Κοιμήσεως (ποσοστό 10,4%). Στη συγκεκριμένη κατηγορία περικλείονται, βέβαια, ποικίλες και άνισης εμβέλειας εμπορικές δραστηριότητες. Γράφει σχετικά ο Σπ. Ασδραχάς, με αφορμή την αθηναϊκή οικογένεια Σκουζέ: «*[...] μπορεί κανείς να εμπορεύεται τα προϊόντα του τόπου με τρόπο ώστε να μπαίνουν αδιαμεσολάβητα στη διακίνηση του μεγάλου εμπορίου, δηλαδή να γίνεται από τον ίδιο η διακίνηση του μεγάλου εμπορίου· μπορεί όμως να μεσολαβεί ανάμεσα στους παραγωγούς των προϊόντων και σε εκείνους που επιδίδονται στο εξαγωγικό εμπόριο. Μπορεί, θα έλεγε κανείς, η εμπορία των προϊόντων του τόπου να συνίστατο στο ότι είχε ένα μαγαζί [...] στο οποίο πουλούσε τι; Σιτάρια, λάδια και άλλα, να έκανε ακόμη χονδρεμπόριο, θα θέλαμε να ξέρουμε αν πουλούσε μεγάλες ποσότητες στους εξαγωγείς, αν ο ίδιος ήταν εξαγωγέας. Στην περίπτωση όπου έκανε λιανεμπόριο, δεν θα λεγόταν έμπορος, θα λεγόταν μπακάλης, αργαστηριάρης, δηλαδή παντοπώλης, αν και το λιανικό εμπόριο μπορούσε να συμβαδίζει με το χονδρικό. Σε αυτή την εκδοχή [...] θα ήταν "παζαρίτης" [...]*».⁶¹⁶ Ωστόσο, ορισμένα στοιχεία υπαινίσσονται για τη συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία εισοδήματα άνω του μέσου όρου:⁶¹⁷ το 98,7% των εμπόρων ήταν ιδιοκτήτες κτηματικής περιουσίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο του πληθυσμού κινείται σε χαμηλότερα αριθμητικά επίπεδα (95,5%). Επίσης, από τη συσχέτιση των απογραφικών δεδομένων του 1828 και του 1829, προκύπτει ότι ένας σημαντικός αριθμός εμπόρων διατηρούσε υπηρετικό προσωπικό:

- Δουζίνας Κωνσταντίνος του Ιω., μία υπηρέτρια⁶¹⁸
- Θεοφάνενας ή Θεοφάνους Γεώργιος του Σταμάτη, έναν υπηρέτη⁶¹⁹
- Καμπούρης Γεώργιος, έναν υπηρέτη και μία υπηρέτρια⁶²⁰
- Κιζάνης Αναστάσιος, έναν υπηρέτη⁶²¹
- Κριεζής Λεονάρδος, έναν υπηρέτη και μία υπηρέτρια⁶²²
- Ντέντες Δημήτριος του Μιχ., έναν υπηρέτη⁶²³

⁶¹⁴ Ανωνύμου του Έλληνο, *Ελληνική Νομαρχία*, εν Ιταλία 1806, εκδ. Κάλβος, Αθήνα 1980, σ. 176.

⁶¹⁵ Ανωνύμου του Έλληνο, *Ελληνική Νομαρχία*, σ. 179. Βλ. επίσης σχετικά Ελ. Κωβαίου, «Έλληνες των νησιών και οι μυθοπλασίες των Γερμανών φιλελλήνων την εποχή της Ελληνικής Επανάστασης», *Ο Πολίτης*, τχ. 115 (Οκτ. 2003), σ. 42-50.

⁶¹⁶ Σπ. Ασδραχάς, *Βίωση και καταγραφή*, σ. 217-218. Πρβλ. και Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 173-174· S. Marre, *Les enfants*, σ. 80.

⁶¹⁷ Μ. Κορασίδου, *Οι Άθλιοι των Αθηνών*, σ. 195.

⁶¹⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vi-2 και ΙΙΙ.6: Π-223-1.

⁶¹⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: x-9 και ΙΙΙ.6: Π-360-2.

⁶²⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: iii-3 και ΙΙΙ.6: Π-507-1.

⁶²¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vi-15 και ΙΙΙ.6: Π-199-1.

⁶²² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: x-14 και ΙΙΙ.6: Π-234-1.

⁶²³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: i-42 και ΙΙΙ.6: Π-35-1.

- Ντούρος Γεώργιος, μία υπηρέτρια⁶²⁴
- Οικονόμου Νικόλαος του Κ., μία υπηρέτρια⁶²⁵
- Πανάγος Αντώνιος, έναν υπηρέτη⁶²⁶
- Πασότου ή Πασιώτη Δημήτριος του Αναγνώστου, έναν υπηρέτη⁶²⁷
- Περαματζής Σταμάτιος του Κ., έναν υπηρέτη⁶²⁸
- Πολυχρόνης Κυριάκος, μία υπηρέτρια⁶²⁹
- Πολυχρόνης Νικόλαος, έναν υπηρέτη⁶³⁰
- Ρακυτζή Γεώργιος του Σπύρου, έναν υπηρέτη⁶³¹
- Σέρφος Αντώνιος, έναν υπηρέτη⁶³²
- Τζιτζεκλής Λουκάς, μία υπηρέτρια⁶³³

Αν και οι γεωργικές δραστηριότητες αποτελούσαν τις πλέον μόνιμες και σταθερές στη μακρά διάρκεια, μόνο 55 κάτοικοι δήλωσαν γεωργοί και κηπουροί (ποσοστό 7,4%). Στην πραγματικότητα, όμως, ο συγκεκριμένος τομέας είχε πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα, καθώς το 95,5% των απογραφομένων νοικοκυριών, ανεξάρτητα από τα επαγγέλματα των επικεφαλής τους, παρουσιάζεται να κατέχει κτηματική περιουσία. Αντίθετα, η κτηνοτροφία και η αλιεία, με ποσοστά απασχολούμενων 1,4 και 1,8% αντίστοιχα, διαδραμάτιζαν περιθωριακό ρόλο στην τοπική οικονομία. Αξίζει, επίσης, να υπομνησθεί ότι το σύνολο των βοσκών της απογραφής ήταν επήλυδες πελοποννησιακής καταγωγής, γεγονός το οποίο τεκμηριώνει την απουσία κτηνοτροφικής παράδοσης στην περιοχή. Το συνολικό ποσοστό των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, αλιεία, κτηνοτροφία) ανέρχεται, λοιπόν, σε 10,4% (77 περιπτώσεις).

Επίσης, καταγράφονται δύο δραγάτες,⁶³⁴ ετερόχθονες πελοποννησιακής καταγωγής αμφότεροι, οι οποίοι ήταν επιφορτισμένοι από την κοινότητα με τη διαφύλαξη των αγροτικών ιδιοκτησιών της απέναντι ακτής, οκτώ στρατιώτες, μεταξύ των οποίων και ο γνωστός αγωνιστής της Επανάστασης Χριστόδουλος

⁶²⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: xii-8 και ΙΙΙ.6: Π-325-1.

⁶²⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: iv-11 και ΙΙΙ.6: Π-169-1.

⁶²⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: xv-23 και ΙΙΙ.6: Π-853-1.

⁶²⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vii-6 και ΙΙΙ.6: Π-151-1.

⁶²⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vii-2 και ΙΙΙ.6: Π-188-1.

⁶²⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: xi-6 και ΙΙΙ.6: Π-249-1.

⁶³⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: xi-5 και ΙΙΙ.6: Π-248-1.

⁶³¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vi-17 και ΙΙΙ.6: Π-205-1.

⁶³² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vi-26 και ΙΙΙ.6: Π-182-1.

⁶³³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: vii-94 και ΙΙΙ.6: Π-100-1.

⁶³⁴ Δραγάτης ονομαζόταν ο αγροφύλακας και κυρίως ο αμπελοφύλακας (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό, ό.π., σ. 350*. Δ. Δημητράκου, *Μέγα Λεξικόν*, τόμ. 4, σ. 2105). Στον οικονομικό λογαριασμό που συνέταξε η απελθούσα δημογεροντία κατά την πρώτη Ιουλίου του 1828 ανιχνεύονται οι εξής σχετικές εγγραφές: «*Νά λάβη άφ' όσα είς τούς φύλακας τών περιβολίων... Γρ. 950*», «*άφ' όσα είς φύλακας άμπελώνων τόν χειμόνα... Γρ. 875:39*», «*άφ' όσα όμοίως είς δύο φύλακας τών περιβολίων... Γρ. 250*» και «*άφ' όσα είς φύλακας τών άμπελίων διά τόν καρπόν... Γρ. 212:20*» (ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27, αρ. 040). Μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους οι αγροφύλακες διορίζονταν και μισθοδοτούνταν από τους Δήμους (Γ. Κατσούλης – Μ. Νικολινάκος – Φίλιας, *ό.π., τόμ. 2, σ. 51*).

Μέξης⁶³⁵ και δύο καλλιτέχνες, ένας ζωγράφος από την Ύδρα και ένας βιολιντζής.

Εκτός των ανωτέρω, εντοπίζεται και ένα πλήθος επαγγελματιών, ποικίλων εξειδικεύσεων, οι οποίοι εξυπηρετούσαν βασικές ανάγκες του πληθυσμού της πόλης και των γειτονικών αγροτικών οικισμών. Καταμετρήθηκαν, λοιπόν, 14 μυλωνάδες αλλά μόνο ένας αρτοποιός από τον Εύριπο (Εύβοια), καθώς η παρασκευή του ψωμιού, του βασικότερου είδους διατροφής για τους μεσογειακούς πληθυσμούς, γινόταν κατ' οίκον,⁶³⁶ ένας βαρελάς, τα προϊόντα της εργασίας του οποίου χρησίμευαν στην αποθήκευση του ελαιολάδου, του νερού, του κρασιού ή άλλων υγρών, δύο «μακυλάρηδες» (κρεοπώλες ή σφαγείς ζώων)⁶³⁷ και ένας «μπαρμπέρης». Στον κλάδο ένδυσης και υπόδησης κατατάσσονται οι ακόλουθοι επαγγελματίες: δέκα ράπτες, εκ των οποίων οι τέσσερις πάροικοι πελοποννησιακής καταγωγής, τέσσερις παπουτσήδες, τρεις καζάζηδες,⁶³⁸ και ένας μόνον υφαντής από την Αθήνα. Η μικρή έκταση του συγκεκριμένου τομέα επιβεβαιώνει την αναφορά του Auguste de Jassaud ότι τα υφάσματα αποτελούσαν βασικό είδος του εισαγωγικού εμπορίου.⁶³⁹ Η ύπαρξη τριών βαφέων, εννέα τεκτόνων και κτιστών, από τους οποίους οι επτά επήλυδες, προερχόμενοι κυρίως από την Πελοπόννησο (οι πέντε από τους επτά), καθώς και πέντε μαραγκών υποδηλώνει τάσεις ενίσχυσης της οικοδομικής δραστηριότητας στο νησί. Αξίζει, τέλος, να υπογραμμιστεί η απουσία από τους πίνακες των ιερέων, οι οποίοι ανέλαβαν, όπως γνωρίζουμε, την κατάρτιση των ενοριακών απογραφικών δελτίων.

Συμπληρωματικά στοιχεία για την επαγγελματική γεωγραφία της πόλης αντλούμε από την απογραφή του 1829, όπου σε τέσσερις στήλες προσγράφεται το υπηρετικό προσωπικό. Πρόκειται για 182 πρόσωπα (102 άρρενες και 80 γυναίκες), διεσπαρμένα σε 140 νοικοκυριά, από τα οποία τα 76 διέθεταν αυτόχθονες επικεφαλής και τα υπόλοιπα 64 ετερόχθονες. Ειδικότερα, το 75% αυτών απασχολούσε έναν υπηρέτη (105 περιπτώσεις), το 20% δύο (28 περιπτώσεις), το 4,3% τρεις (έξι περιπτώσεις) και το 0,7% τέσσερις (μία περίπτωση). Ο μέσος όρος υπηρετών ανά νοικοκυριό σταθμίζεται, λοιπόν, στο 1,34, ενώ το ποσοστό τους επί του συνολικού πληθυσμού είναι εξαιρετικά χαμηλό, μόλις 2,4% (2,8% για τον αυτόχθονα πληθυσμό και 2,1% για τον ετερόχθονα).⁶⁴⁰ Εκτός από πέντε υπηρέτες, οι εργοδότες των οποίων διέμεναν

⁶³⁵ Γ. Αθανασίου, *ό.π.*, σ. 217-227, όπου αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.

⁶³⁶ Για την ύπαρξη φούρνου στο ποριώτικο σπίτι βλ. Ζωή Αλεξανδρή, *ό.π.*, σ. 8. Πρβλ. F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, τόμ. 1, σ. 140-144· Σπ. Ασδραχάς, *Βίωση και καταγραφή*, σ. 119.

⁶³⁷ Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 9, σ. 4441· *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, *ό.π.*, σ. 674.

⁶³⁸ Καζάζης είναι ο μεταξουργός (Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 7, σ. 3499· Αργ. Βατσάκη, *ό.π.*, σ. 77).

⁶³⁹ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74.

⁶⁴⁰ Το αντίστοιχο ποσοστό για την Πρέβεζα ήταν εξίσου χαμηλό, μόλις 3-4% (Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 155), ενώ στην Αθήνα του 1870 ανερχόταν σε 7% (Μ. Κορασίδου, *Οι Άθλιοι των Αθηνών*, σ. 196-197). Η δυτική Ευρώπη κατέγραφε πολύ υψηλότερα ποσοστά: 12,5 με 18% η Αγγλία (P. Laslett, «Οικογένεια», σ. 37· R. A. Houston, «The population», σ. 169), 17% η Ισλανδία (*Αυτ.*) και περί το 10% διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις (C. Cipolla, *Η Ευρώπη*, σ. 109-110, όπου αναλυτικός πίνακας).

σε καλύβες της πελοποννησιακής ακτής, όλοι οι υπόλοιποι εργάζονταν σε οικίες εντός του πολεοδομικού ιστού. Αν κρίνουμε, πάντως, από την κατά φύλο σύνθεση της συγκεκριμένης επαγγελματικής ομάδας, η δραστηριότητά τους δεν περιοριζόταν αποκλειστικά στον οικιακό χώρο.⁶⁴¹

Μολονότι οι επαγγελματικές ενασχολήσεις των κατοίκων δεν απασχόλησαν τους απογραφείς, με εξαίρεση, όπως προαναφέραμε, το υπηρετικό προσωπικό, εν τούτοις, εντοπίστηκαν λιγοστές σχετικές αναφορές, οι οποίες εμφίλοχώρησαν συμπτωματικά στο σώμα του τεκμηρίου: 25 ιερείς, από τους οποίους οι ένδεκα αυτόχθονες και οι υπόλοιποι πάροικοι, ένας καποτάς από τον Ασπροπόταμο,⁶⁴² ένας χρυσοχόος από την Αθήνα,⁶⁴³ ένας αυτόχθων κτίστης,⁶⁴⁴ ένας ειρηνοδίκης,⁶⁴⁵ ένας «αναφορογράφος» επ' ονόματι Κατζομήτης,⁶⁴⁶ δύο διδάσκαλοι,⁶⁴⁷ εννιά γιατροί και μία «ιάτρησα»,⁶⁴⁸ δύο ζωγράφοι⁶⁴⁹ και ένας ψυχογιός.⁶⁵⁰ Παραθέτουμε, επίσης, και τα ακόλουθα νοικοκυριά ετεροχθόνων, τα οποία παρουσιάζουν ειδικό ενδιαφέρον:

- «Βελισάριος, Αρμάσης» (από τη Μεθώνη) με μία υπηρέτρια⁶⁵¹
- «Μουσοῦ Σαντόν με Δραγουμάνον του» (από τη Ρωσία) και έναν υπηρέτη⁶⁵²
- «Βλασόπουλος Κόνσωλος με Ζωγράφον του» (από την Πάτρα) και τρεις υπηρέτες⁶⁵³

⁶⁴¹ S. Marre, *Les enfants*, σ. 81, 88· Μ. Κορασίδου, *Οι Άθλιοι των Αθηνών*, σ. 196.

⁶⁴² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-31-2.

⁶⁴³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-69-3.

⁶⁴⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-710-1.

⁶⁴⁵ Πρόκειται για τον Ν. Φλογαΐτη από τα Επτάνησα, ο οποίος συγκατοικούσε με τον υπηρέτη του. Σημειωτέον ότι το εν λόγω πρόσωπο απεγράφη δύο φορές (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-151-3 και Π-344-1).

⁶⁴⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-198-1

⁶⁴⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-145-2 και Π-840-1.

⁶⁴⁸ Βλ. στο Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-127-2, Π-249-3, Π-262-3, Π-308-2, Π-324-2, Π-447-2, Π-499-2, Π-547, Π-641-2, ΑΚ-144.

⁶⁴⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-128-2.

⁶⁵⁰ Υπογραμμίζουμε ότι στην απογραφή του 1828 κατεγράφησαν τέσσερα ψυχοπαΐδια (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: ν-14, νι-36, νιι-39, νιιι-62).

⁶⁵¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-551-3. Πρόκειται μάλλον για τον αδελφό του γραμματέα του διερμηνέως του οθωμανικού στόλου, Ιωάννη Βελισάριου (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 2, 101 και τόμ. 2, σ. 23). Ο Κωνσταντίνος εκτελούσε για λογαριασμό του καπουδάν πασά και του δραγουμάνου διάφορες αποστολές κυρίως, όμως, χρέη μπουμπασίρη (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 71, 73, 74, 78, 96). Το όνομα του στα διάφορα έγγραφα συνοδεύεται συχνά από τον τίτλο «ἄρχον ἀρμάσης» (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 71, 73, 95). Οι δεσμοί αυτού και του αδερφού του με τον Πόρο ήταν στενοί ήδη από την προεπαναστατική περίοδο, καθώς αρκετές επιστολές και έγγραφα δεικνύουν αυτόν ως τόπο διαμονής τους (ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 93-95, 97-98, 164, 165, 201). Πολυάριθμες διάσπαρτες αναφορές στο συγκεκριμένο πρόσωπο περιέχονται στο Αρχείο της Κοινότητας Ύδρας (Φ. Ζουρντού-Λεούση, *Ευρετήριο «Αρχείου της Κοινότητας Ύδρας» δημοσιευμένου υπό Αντωνίου Λιγνού*, Αθήνα 1991, σ. 38).

⁶⁵² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-116-2. Πρόκειται για τον Γάλλο πρέσβη St. Denys, το όνομα του οποίου έχει παραφθαρεί: Σαντόν < Σαντονή (ΓΑΚ, Καποδ. Αρχ., *Γενική Γραμματεία*, φ. 99) < Σαιν Δενής (ΓΑΚ, Καποδ. Αρχ., Γεν. Γραμμ., φ. 146) < (Zuchereau de) Saint Denis. Για την διαμονή του στο νησί κατά την περίοδο αυτή βλ. ΓΑΚ, Καποδ. Αρχ., *Γενική Γραμματεία*, φ. 99· ΓΑΚ, Καποδ. Αρχ., *Γενική Γραμματεία*, φ. 146.

⁶⁵³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-128-2. Πρόκειται μάλλον για τον γενικό πρόξενο της Ρωσίας στην Πάτρα ο οποίος εξακολούθησε να ασκεί τα καθήκοντα του και μετά την

- «*Ο γραμματεὺς του Βλασόπουλου*» με ἓναν υπηρέτη⁶⁵⁴

Παρατηροῦμε ὅτι ἅπαντα συγκροτοῦνταν ὄχι ἐπὶ τῆ βᾶσει τῆς συγγένειας ἀλλὰ τῆς ἐργασιακῆς ἐξάρτησης τῶν μελῶν ἀπὸ τὸν ἐπικεφαλῆς τους. Ἔπονται δεκαπέντε νοικοκυριά ἑτεροχθόνων συναπαρτιζόμενα ἀποκλειστικὰ ἀπὸ ἄρρενα μέλη:

- «*Χριστόδουλος υγιοαστυνόμος με συνοδίαν του*», ἀποτελούμενη ἀπὸ τρία πρόσωπα, ἅπαντες πάροικοι⁶⁵⁵
- «*Μαραγκοὶ Ὑδραῖοι*»: 3 ψυχές⁶⁵⁶
- «*Μαραγκοί, Δημήτριος, Νικόλαος και Νικόλαος*» (ἀπὸ τὴν Ὑδρα): 3 ψυχές⁶⁵⁷
- «*Μαραγκοί*» (ἀπὸ τὴν Αἴγινα): 4 ψυχές⁶⁵⁸
- «*Νικόλαος Κοκόνης με καλφάδες*» (ἀπὸ τὴν Κρήτη): 4 ψυχές⁶⁵⁹
- «*Πέτρος Γιαντίνης με καλφάδες του*» (ἀπὸ τὴν Τήνο): 5 ψυχές⁶⁶⁰
- «*Νικόλαος Χτίστης με τους Συντρόφους του*» (ἀπὸ τὴν Ὑδρα): 4 ψυχές⁶⁶¹
- «*Μηγάλης Καμπέτος με Συνοδίαν του, Κτίστα*» (ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο): 25 ψυχές⁶⁶²
- «*Ευστάθιος Κτίστης με συνοδίαν του*» (ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο): 10 ψυχές⁶⁶³
- «*Μαστόροι κτίσται τζούσιδες*» (ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο): 4 ψυχές⁶⁶⁴
- «*Καζάζηδες Μηγάλης, Κωνσταντίνος, Παντελέος*» (ἀπὸ τὴν Ὑδρα): 3 ψυχές⁶⁶⁵
- «*Δημήτριος και Ανδρέας Καζάζηδες*» (ἀπὸ τὴν Ὑδρα): 2 ψυχές⁶⁶⁶
- «*Παναγιώτης και Γεώργιος ραυτάδες*» (ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο): 2 ψυχές⁶⁶⁷
- «*Κωνσταντίνος και Ἰωάννης ραύτα*» (ἀπὸ τὴν Ὑδρα): 2 ψυχές⁶⁶⁸
- «*Σταύρος Κουκουδάκης με τὴν Συνοδίαν του*» (ἀπὸ τὴν Ὑδρα): 8 ψυχές⁶⁶⁹

Επανάσταση. Για βιογραφικά στοιχεία βλ. Αν. Γούδα, *ὁ.π.*, τόμ. 5: *Συνεταιρισμός*, Αθήνα 1872, σ. 181-202. Το συγκεκριμένο πρόσωπο διέθετε μάλιστα και κτήματα στην πεδιάδα τῆς Τροιζήνας (Παράρτημα III.1).

⁶⁵⁴ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-130-2.

⁶⁵⁵ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-529-2.

⁶⁵⁶ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-96-2.

⁶⁵⁷ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-248-3.

⁶⁵⁸ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-861-2.

⁶⁵⁹ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-193-1.

⁶⁶⁰ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-197-2.

⁶⁶¹ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-520-2.

⁶⁶² Βλ. Παράρτημα III.6: Π-694-1.

⁶⁶³ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-741-2.

⁶⁶⁴ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-628-1.

⁶⁶⁵ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-306-2.

⁶⁶⁶ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-333-3.

⁶⁶⁷ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-333-4.

⁶⁶⁸ Βλ. Παράρτημα III.6: Π-352-2.

⁶⁶⁹ Βλ. Παράρτημα III.6: ΑΚ-39-1.

Στην ουσία πρόκειται για ομάδες περιοδευόντων τεχνιτών, οι οποίες αφίχθησαν τη συγκεκριμένη περίοδο στο νησί για να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην αναπτυσσόμενη τοπική οικονομία. Μεταξύ αυτών εντοπίστηκαν έξι μπουλούκια κτιστών, ιεραρχικά οργανωμένων στο εσωτερικό τους («μαστόροι» - «τζούσιδες»⁶⁷⁰ - «καλφάδες»), τα οποία περιέκλειαν εν συνόλω 52 μέλη και προέρχονταν από διάφορες περιοχές του ελληνικού χώρου (Ύδρα, Τήνο, Κρήτη), κυρίως όμως από την Πελοπόννησο.⁶⁷¹ Η παρουσία τους στο νησί υποδηλώνει, βέβαια, την κατακόρυφη αύξηση των οικοδομικών εργασιών επί Καποδίστρια, για την οποία είμαστε σχετικώς πληροφορημένοι.⁶⁷² Επίσης, ευρέθησαν τρεις ομάδες μαραγκών, δύο καζάζηδων από την Ύδρα και δύο ραφτών. Ήτερη ομάδα, αποτελούμενη από τέσσερις άνδρες, πιθανότατα ενόπλους, εκτελούσε χρέη υγειοαστυνομίας. Επιπροσθέτως, παρατηρούμε ότι τα νοικοκυριά των κτιστών, με 8,6 μέλη κατά μέσο όρο, ήταν τα μεγαλύτερα, ενώ έπονταν κατά σειρά αυτά των μαραγκών (3,3 ψ./νοικ.), των καζάζηδων (2,5 ψ./νοικ.) και των ραφτών (2 ψ./νοικ.). Για το μπουλούκι του Σταύρου Κουκουδάκη δεν γνωρίζουμε την επαγγελματική του εξειδίκευση, εικάζουμε, όμως, από τον αριθμό των μελών του ότι δραστηριοποιείτο στην οικοδομή. Αξίζει, τέλος, να επισημάνουμε τη σημαντική παρουσία Υδραίων τεχνιτών στο νησί, γεγονός που επιβεβαιώνει την ύπαρξη στενών επαφών, οικονομικού, κοινωνικού και δημογραφικού τύπου, μεταξύ των δύο περιοχών. Συμπερασματικά, στο ογκώδες προσφυγικό ρεύμα της επαναστατικής περιόδου παρεισέφρεαν και οικονομικοί μετανάστες, που αναζητούσαν εργασιακές ευκαιρίες σε αναπτυσσόμενες περιοχές.⁶⁷³

Πολύτιμη πηγή πληροφόρησής μας για την επαγγελματική κατανομή του ποριώτικου πληθυσμού είναι και το δημοτολόγιο του 1861, όπου αποτυπώνεται η παραγωγική δραστηριότητα 1.558 δημοτών (βλ. πίνακα 45). Ο συνολικός αριθμός των δηλωμένων επαγγελμάτων ανέρχεται σε 83, είναι δηλαδή υπερτριπλάσιος σε σχέση με αυτόν της απογραφής του 1828, γεγονός το οποίο μαρτυρά τη διεύρυνση του καταμερισμού της εργασίας αλλά και την τόνωση της χρηματικής κυκλοφορίας στο μεσοδιάστημα. Η οικονομία της αυτοκατανάλωσης φαίνεται, λοιπόν, να υποχωρεί προς όφελος της

⁶⁷⁰ Τσούσηδες ή κιούσηδες ονομάζονταν στον Πόρο οι χτίστες που κατάγονταν από τον οικισμό Αγία Βαρβάρα του τένος δήμου Νωνάκριδος Πελοποννήσου (Χ. Κωνσταντινόπουλος, *Η μαθητεία στις κομπανίες των κτιστών της Πελοποννήσου*, Αθήνα 1987, σ. 17).

⁶⁷¹ Χρ. Κωνσταντινόπουλος, *Οι παραδοσιακοί χτίστες*, γενικώς.

⁶⁷² Κατά την περίοδο αυτή δρομολογήθηκε η ανέγερση νέου ναυστάθμου, η οικοδόμηση σχολείου, η εξομάλυνση οδών της πόλεως, η διάνοιξη δρόμου στην απέναντι ακτή και η λιθόστρωση της κεντρικής πλατείας (Ελ. Κούκκου, «Το πολεοδομικό, αρχιτεκτονικό και εξυγιαντικό έργο», σ. 273-287· ΓΕΕ 1829, αρ. 88, 28 Δεκ.). Η αύξηση του όγκου εργασιών των κτιστών και των ξυλουργών οφειλόταν εκτός των άλλων και στη ζήτηση καλυβών για τη στέγαση των προσφύγων.

⁶⁷³ Κ. Κόμης, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 216, 221· ο ίδιος, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία το 1821. Το παράδειγμα της Σάμου», *στο ίδιο*, σ. 242· ο ίδιος, *Νησιωτικά*, σ. 166, 216, 253-254, 262· ο ίδιος, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία την Επανάσταση του 1821· αγροτικοί και αστικοί εποικισμοί (1821-1831)», *Σύναμμα*, σ. 20-21· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 6: *η εσωτερική κρίση (1822-1825). Στρατιωτικές επιχειρήσεις, διπλωματικές και πολιτικοκοινωνικές ζυμώσεις, ο πρώτος διχασμός, φυσικό περιβάλλον, παραδοσιακοί οικισμοί και λαός*, Θεσσαλονίκη 1982, σ. 963.

εκρηματισμένης, τουλάχιστον εντός της πόλης, όπου οι αστικές δραστηριότητες επικρατούσαν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 45⁶⁷⁴
Επαγγέλματα: Πόρος, δημοτολόγιο 1861

Επαγγέλματα	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Επαγγέλματα	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Ναύτης	624	49,4	Κουρέας & κουρεύς	3	0,2
Κτηματίας	71	5,6	Ναυτικός	3	0,2
Εργάτης	65	5,1	Αγροφύλαξ	2	0,2
Ξυλουργός	64	5,1	ΑΞ/κός	2	0,2
Κυβερνήτης	36	2,8	Αρτοποιός	2	0,2
Καλαφάτης	36	2,8	Αχθοφόρος	2	0,2
Πλοίαρχος	28	2,2	Δικηγόρος	2	0,2
Κτίστης	27	2,1	Ζαχαροπλάστης	2	0,2
Σανδαλοποιός	24	1,9	Ιατρός	2	0,2
Έμπορος	20	1,6	Λαχανοπώλης	2	0,2
Ποιμνή	20	1,6	Λεπτοουργός	2	0,2
Αλιεύς	18	1,4	Μάγειρος	2	0,2
Οινοπώλης	14	1,1	Τελωνοφύλαξ	2	0,2
Υποκελευστής	14	1,1	Φανοποιός	2	0,2
Τεχνίτης	13	1,0	Φύλαξ	2	0,2
Μυλωθρός	9	0,7	Χύτης	2	0,2
Πρεσβύτες	9	0,7	ΑΞ/κός απόστρατος	1	0,1
Ράπτης	9	0,7	Απόστρατος	1	0,1
Σιδηρουργός	9	0,7	Ελληνοδιδάσκαλος	1	0,1
Βαφεύς	8	0,6	Εμποροϋπάλληλος	1	0,1
Καφφεπώλης	7	0,5	Ενωμοτάρχης	1	0,1
Μεταπράτης	7	0,5	Θερμαστής	1	0,1
Παντοπώλης	7	0,5	Ιδιοκτήτης	1	0,1
Υπάλληλος	7	0,5	Ιερομόναχος	1	0,1
Ιερεύς	5	0,4	Καθηγητής	1	0,1
Βαρελοποιός	5	0,4	Καλαθοποιός	1	0,1
Κηπουρός	5	0,4	Κεραμεύς	1	0,1
Κρεωπώλης	5	0,4	Μηχανικός	1	0,1
Λεμβούχος	5	0,4	Οπλοποιός	1	0,1
Ορειχαλκεύς	5	0,4	Στρατ. Ιατρός	1	0,1
Τροφοδότης	5	0,4	Σχοινιάς	1	0,1
Καπνοπώλης	4	0,3	Υπηρέτης	1	0,1
Καποτάς	4	0,3	Φαλαγγίτης	1	0,1
Λογιστής	4	0,3	Φοιτητής	1	0,1
Αγωγιάτης	3	0,2	Φούρναρης	1	0,1
Αρτοπώλης	3	0,2	Φροντιστής	1	0,1
Ασβεστοποιός	3	0,2	Χαλκεύς	1	0,1
Καζάζης	3	0,2	Χρωματιστής	1	0,1
Κελευστής	3	0,2	Σύνολο	1.264	100

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η καταγραφή των επαγγελματιών απασχολήσεων του γυναικείου πληθυσμού. Συγκεκριμένα, απαριθμήθηκαν 254 νοικοκυρές («οικιακά έργα»), μία «μαία»,⁶⁷⁵ μία «μοναχή», μία «πλύντρια» και

⁶⁷⁴ Ακολουθείται στον πίνακα η ορθογραφία της πηγής.

⁶⁷⁵ Συγκριτικά αναφέρουμε ότι το 1839 ασκούσαν το συγκεκριμένο επάγγελμα τρεις γυναίκες «άνευ αδείας» στον Πόρο και άλλες τρεις στους απέναντι οικισμούς

μόνο πέντε «*υπηρέτριες*».⁶⁷⁶ Σημειωτέον ότι από τον πίνακα 45 έχουν αποκλειστεί για συγκριτικούς λόγους όλες οι αφορώσες σε γυναίκες εγγραφές,⁶⁷⁷ ο μαθητικός πληθυσμός⁶⁷⁸ και οι ανίκανοι προς εργασία.⁶⁷⁹

Η οικονομία της θάλασσας παραμένει κυρίαρχη, με τη διαφορά ότι ένα σημαντικό, αν και αδιευκρίνιστο, μέρος των εργαζομένων σε αυτήν έχει πια απορροφηθεί στο βασιλικό πολεμικό ναυτικό.⁶⁸⁰ Εμφανίζονται, λοιπόν, ειδικότητες, όπως «*κελευστής*»,⁶⁸¹ «*υποκελευστής*», «*αξιωματικός*», «*απόστρατος αξιωματικός*», «*απόστρατος*», «*στρατιωτικός ιατρός*», «*οπλοποιός*», «*φροντιστής*»⁶⁸² και «*τροφοδότης*»⁶⁸³. Επίσης, καταγράφεται σημαντικός αριθμός «*κυβερνητών*» και «*πλοιάρχων*» (συνολικά 64 περιπτώσεις), αγνοούμε, όμως, τον τρόπο κατανομής τους μεταξύ εμπορικού και πολεμικού ναυτικού. Η εμφάνιση της ατμοκίνητης ναυτιλίας στον ελληνικό χώρο σηματοδότησε την εισαγωγή δύο νέων ειδικοτήτων, των «*θερμαστών*»⁶⁸⁴ και των «*μηχανικών*»,⁶⁸⁵ ενώ στο τεκμήριο γίνεται, επίσης, αναφορά σε πέντε «*λεμβούχους*», οι οποίοι προφανώς εξυπηρετούσαν τη σύνδεση της πόλης με τον Γαλατά. Αν συμπεριλάβουμε στους ήδη αναφερθέντες τους «*καλαφάτες*», τους «*αλιείς*» και, βέβαια, τους ναυτικούς, η οικονομία της θάλασσας αντιπροσωπεύει το 61,8% του στατιστικού δείγματος (781 περιπτώσεις εν συνόλω), ποσοστό το οποίο υπολείπεται κατά εννέα περίπου μονάδες από το αντίστοιχο της απογραφής του 1828 (71,1%).

Ο αγροτικός τομέας αποτελείται από «*κτηματίες*», «*κηπουρούς*» και έναν «*ιδιοκτήτη*»,⁶⁸⁶ συνολικά δηλαδή από 77 πρόσωπα, τα οποία

(*Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*), ενώ το 1861 τέσσερις (*Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1861*, σ. 81) και το 1879 δύο (*Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879*, σ. 133).

⁶⁷⁶ Στην απογραφή του 1879 αναφέρεται και η περίπτωση τριών εργατριών, χωρίς πρόσθετες διευκρινίσεις (*Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879*, σ. 132).

⁶⁷⁷ Εκτός από τις 262 περιπτώσεις, που αναφέρθηκαν ήδη, συμπεριλαμβάνουμε ένδεκα «*ορφανές*» και έξι γυναίκες τελούσες «*εν χηρεία*».

⁶⁷⁸ Πρόκειται μόνο για δώδεκα περιπτώσεις. Για το μέγεθος του μαθητικού πληθυσμού όλου του δήμου πιο αξιόπιστες είναι οι απογραφές του 1861 και του 1879, όπου καταμετρήθηκαν 482 και 386 μαθητές των δύο φύλων αντίστοιχα (*Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1861*, σ. 81· *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879*, σ. 132).

⁶⁷⁹ Πρόκειται για δύο «*αόμματους*» και έναν «*απόμαχο*».

⁶⁸⁰ Για το ανθρώπινο δυναμικό του πολεμικού ναυτικού βλ. *Πανελλήνιος Σύντροφος*, σ. 512.

⁶⁸¹ Βαθμοφόρος-υπαξιωματικός του πολεμικού ναυτικού (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό, ό.π.*, σ. 578, 1200· Σκαρλάτου Δ. του Βυζάντιου, *ό.π.*, σ. 708· Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 8, σ. 3845).

⁶⁸² Ειδικότητα στις ένοπλες δυνάμεις σχετική με τη διαχείριση στρατιωτικού υλικού (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό, ό.π.*, σ. 1239· Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 15, σ. 7707· Αργ. Βατσάκη, *ό.π.*, σ. 77). Πρβλ. ΦΕΚ, 2/8-1-1834.

⁶⁸³ «*Ὁ παρέχων τρόφιμα ὁ κατ' ἐπάγγελμα ἐνεργῶν τροφοδοσίαν*» (Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 14, σ. 7309· *Μείζον Ελληνικό Λεξικό, ό.π.*, σ. 1167). Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για ειδικότητα του πολεμικού ναυτικού (Ι. Μανιατόπουλος, *ό.π.*, σ. 72· ΦΕΚ, 2/8-1-1834).

⁶⁸⁴ Εργάτης επιφορτισμένος με τη συντήρηση της φωτιάς σε λέβητες ατμομηχανών (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό, ό.π.*, σ. 494· Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 7, σ. 3338). Επισημαίνουμε ότι στην απογραφή του 1879 ο αριθμός των μηχανικών του δήμου ανήλθε σε τρεις (*Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879*, σ. 133).

⁶⁸⁵ Βλ. σχετικά S. Marre, *Les enfants*, σ. 81.

⁶⁸⁶ Πιθανότατα με τον όρο αυτό να περιγράφονται οι κάτοχοι όχι μόνο αγροτικών αλλά και αστικών ακινήτων (οικιών, αποθηκών, μαγαζιών) ή απλώς οι μικροϊδιοκτήτες

αντιστοιχούν στο 6,1% του δείγματος. Επαναλαμβάνουμε, ωστόσο, ότι το ποσοστό αυτό αποτελεί κλάσμα μόνο, και μάλιστα μικρό, του πραγματικού αριθμού των απασχολούμενων στη γεωργία. Συνυπολογίζοντας τους αλιείς και τους ποιμένες, η πρωτογενής οικονομική δραστηριότητα καλύπτει μόνο το 9,1% του συνόλου. Καχεκτικός παραμένει και ο κλάδος των χερσαίων μεταφορών, συνιστάμενος από τρεις αγωγιάτες (0,2%).

Ενώ στην απογραφή του 1828 όλες οι εμπορικές δραστηριότητες στεγάζονταν υπό τον όρο «έμπορος», εδώ η παρουσίασή τους είναι πιο αναλυτική, καθώς κατονομάζονται συγκεκριμένες ειδικότητες: «μεταπράτης», «παντοπώλης», «καπινοπώλης», «αρτοποιός», «οινοπώλης», «λαχανοπώλης», «καφεπώλης» και «κρεοπώλης». Συνολικά ο εμπορικός πληθυσμός της πόλης ανέρχεται στο 5,5% (69 περιπτώσεις), ποσοστό το οποίο υπολείπεται κατά τέσσερις περίπου μονάδες από το ισχύον στην απογραφή του 1828.

Σημαντική αποδεικνύεται, όμως, και η παρουσία τεχνιτών. Στον τομέα επεξεργασίας ξύλου κατατάσσονται τέσσερις ειδικότητες, με μαζικότερη αυτή των «ξυλουργών» (64 περιπτώσεις), οι οποίοι κατανέμονταν στις οκτώ από τις δέκα ενορίες της πόλης. Έπονται κατά σειρά οι «βαρελοποιοί» (πέντε περιπτώσεις), οι «λεπτουργοί»⁶⁸⁷ (δύο περιπτώσεις) και οι «καλαθοποιοί» (μία περίπτωση). Στον κλάδο της οικοδομής δραστηριοποιούνταν 39 άτομα,⁶⁸⁸ στον τομέα ένδυσης και υπόδησης σαράντα,⁶⁸⁹ ενώ στον τομέα εστίασης δεκαέξι.⁶⁹⁰ Η μεταλλουργία, η οποία, ειρήσθω εν παρόδω, δεν εμφανίζεται στον πίνακα επαγγελμάτων του 1828, καθώς τα απαραίτητα μεταλλικά αντικείμενα εισάγονταν ακόμη από το εξωτερικό, κυρίως από τη Μασσαλία, τη Γένοβα, το Λιβόρνο και τη Βενετία,⁶⁹¹ εκπροσωπείται εδώ από πέντε ειδικότητες: του «σιδηρουργού», του «ορειχαλκέα», του «φανοποιού»,⁶⁹² του «χαλκέα» και του «χύτη»,⁶⁹³ συνολικής δυναμικότητας 19 ανδρών. Τέλος, καταμετρήθηκαν τρεις «κουρείς», ένας «σχοινάς» και ένας «κεραμέας».⁶⁹⁴ Οι 27 τεχνικές ειδικότητες που προαναφέρθηκαν, συμπεριλαμβανομένης και

καλλιεργητές. Βλ. σχετικά S. Marre, *Les enfants*, σ. 80. Πρβλ. τις ενδιαφέρουσες επισημάνσεις του Δ. Δημητρόπουλου, *Μαρτυρίες*, σ. 82-84.

⁶⁸⁷ «Κυρίως επί ξυλουργών, ό μετά λεπτουργίας, μετά λεπτότητος έργαζόμενος· τεχνίτης ξυλουργός» (Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 8, σ. 4306· Σκαρλάτου Δ. του Βυζάντιου, *ό.π.*, σ. 790· *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, *ό.π.*, σ. 651· Αργ. Βατσάκη, *ό.π.*, σ. 77).

⁶⁸⁸ Συγκεκριμένα, 27 «κτίστες», οκτώ «βαφείς», τρεις «ασβεστοποιοί» και ένας «χρωματιστής».

⁶⁸⁹ Ειδικότερα, 24 «σανδαλοποιοί», εννιά «ράπτες», τέσσερις «καποτάδες» και τρεις «καζάζηδες». Καποτάδες ονομάζονταν, βέβαια, οι κατασκευαστές καποτών, δηλαδή καπών (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, *ό.π.*, σ. 548· Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 7, σ. 3622).

⁶⁹⁰ Καταμετρήθηκαν εννιά «μυλωνάδες», τρεις «αρτοποιοί» και «φουρνάρηδες», δύο «ζαχαροπλάστες» και δύο «μάγειρες».

⁶⁹¹ Aug. de Jassaud, *ό.π.*, σ. 74.

⁶⁹² «Ό κατασκευαστής φανών, ιδίως έκ λευκοσιδήρου· ό ΤΕΝΕΚΕΤΖΗΣ» (Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 15, σ. 7567· *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, *ό.π.*, σ. 1212).

⁶⁹³ Εργάτης χυτηρίου (*Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, *ό.π.*, σ. 1281· Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 15, σ. 7945).

⁶⁹⁴ Πρόκειται άραγε για κεραμοποιοί ή για κατασκευαστή κεραμιδιών (S. Marre, *Les enfants*, σ. 79); Για την ύπαρξη κεραμών στην περιοχή και συγκεκριμένα στην πεδιάδα, από την οποία αντλούσαν την απαραίτητη για την εργασία τους πρώτη ύλη, κάνει λόγο ο Αντ. Μηλιαράκης (*ό.π.*, σ. 203). Βλ. και Β. Κουτουζής, *ό.π.*, σ. 94.

αυτής των «καλαφατών», απασχολούσαν συνολικά 240 πρόσωπα ή το 19% του συνόλου των επαγγελματιών της πόλης.

Αξίζει να επισημάνουμε και την ύπαρξη πολυάριθμου υπαλληλικού και επιστημονικού προσωπικού, εργαζόμενου είτε στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο τομέα. Πρόκειται για τις εξής περιπτώσεις: έξι φύλακες («αγροφύλακες», «φύλακες» και «τελωνοφύλακες»), ένας «ενωμοτάρχης»,⁶⁹⁵ δεκαπέντε «ιερείς», τέσσερις «λογιστές», οκτώ υπάλληλοι (ένας «εμποροϋπάλληλος» και επτά «υπάλληλο»), δύο «ιατροί», δύο εκπαιδευτικοί («ελληνοδιδάσκαλος» και «καθηγητής»), δύο «δικηγόροι» και ένας «φοιτητής».

Πρέπει ακόμη να εξαρθεί η παρουσία στην πόλη 65 «εργατών», που μαζί με τους δύο «αχθοφόρους» του λιμανιού, ανήκαν στην κατηγορία των αμειβομένων με ημερομίσθιο ανειδίκευτων χειρωνακτών, ενώ ένα μέρος τους θα απασχολείτο, αποκλειστικά ή εποχικά, στον αγροτικό τομέα. Τέλος, εντοπίσαμε και έναν δεκαπεντάχρονο «υπηρέτη» στην ενορία της Υπαπαντής. Αν κρίνουμε από την ηλικία του, συνεκτιμώντας δε και τις ηλικίες των γυναικών του αυτού επαγγέλματος, η συγκεκριμένη δραστηριότητα αφορούσε ως επί το πλείστον νεαρά σε ηλικία άτομα (18 έτη κατά μέσο όρο).⁶⁹⁶ Εντύπωση, ωστόσο, προκαλεί το ασήμαντο αριθμητικό μέγεθος της συγκεκριμένης επαγγελματικής ομάδας, το οποίο αφίσταται σημαντικά από τα προγενέστερα και τα μεταγενέστερα: 188 το 1829, 58 στην απογραφή του 1861⁶⁹⁷ και 176 το 1879.⁶⁹⁸ Η αναντιστοιχία αυτή υποδηλώνει εισροή υπηρετικού προσωπικού από άλλες περιοχές στην πόλη. Με την αποδιάρθρωση πάντως της τοπικής οικονομίας και τη γενίκευση του μεταναστευτικού ρεύματος προς τον Πειραιά τα πράγματα αντιστράφηκαν και η Τροιζηνία αποτέλεσε τόπο εξαγωγής υπηρετικού προσωπικού.⁶⁹⁹

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η επαγγελματική διάρθρωση του πληθυσμού των οικισμών της Τροιζηνίας, όπως αυτή προκύπτει από την ίδια πάντα πηγή, το δημοτολόγιο του 1861 (βλ. πίνακα 46). Το 53,2% των επαγγελματιών του Γαλατά και το 84,1% του Δαμαλά, καθώς και άπαντες οι δημότες του Βαλαριού, της Δάρας, του Πασά και των Μαζωμάτων επιδίδονταν στη γεωργία, πραγματικότητα η οποία επιβεβαιώνεται και από το περιεχόμενο των Ιατροστατιστικών πινάκων του 1839.⁷⁰⁰ Μεταξύ αυτών μάλιστα

⁶⁹⁵ Υπαξιωματικός χωροφυλακής· επικεφαλής ενωμοτίας, δηλαδή στρατιωτικού τάγματος συγκείμενου από 25 άνδρες (Σκαρλάτου Δ. του Βυζάντιου, *ό.π.*, σ. 443· *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, *ό.π.*, σ. 408· Δ. Δημητράκου, *Μέγα λεξικόν*, τόμ. 5, σ. 2599).

⁶⁹⁶ Μ. Κορασίδου, *Οι Άθλιοι των Αθηνών*, σ. 197.

⁶⁹⁷ *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1861*, σ. 80.

⁶⁹⁸ *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879*, σ. 133.

⁶⁹⁹ Μ. Ρηγίνος, *Μορφές παιδικής εργασίας*, σ. 28. Την ίδια τύχη είχε και ένα μέρος του υδραϊκού νεανικού πληθυσμού (Ευτ. Λιάτα, *Τιμές και αγαθά*, σ. 50· Η. Belle, *Ταξίδι στην Ελλάδα. Τρία χρόνια παραμονής και περιπλανήσεων*, μέρος Α', Αθήνα 1993, σ. 52). Η μετανάστευση πάντως νεαρών ατόμων σε μεγάλα αστικά κέντρα και η απασχόληση τους ως υπηρέτων σε εύπορα νοικοκυριά αποτελούσε βασική στρατηγική επιβίωσης των νησιωτικών πληθυσμών, ιδιαίτερος των φτωχότερων (Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 211, 285, 378, όπου σχετική βιβλιογραφία· Κ. Σιμόπουλος, *Ξένοι ταξιδιώτες*, τόμ. 2, σ. 304, 376, 583· Ευ. Ρόζου, *ό.π.*, σ. 26).

⁷⁰⁰ Αναφέρεται σχετικά ότι στον δήμο Τροιζήνος, όπως άλλωστε και στους γειτονικούς δήμους (Δρυόπης και Μεθάνων), επικρατούσαν αριθμητικά οι «γεωργοί κτηματίαι». Γίνεται επίσης λόγος και για τρεις μαιές (*Ιατροστατιστικοί Πίνακες*, *ό.π.*).

καταχωρούνται και 28 εργάτες, κατά πάσα πιθανότητα ακτήμονες χωρικοί απασχολούμενοι σε ξένες ιδιοκτησίες έναντι ημερομισθίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

Σύνθεση του πληθυσμού κατά επάγγελμα: οικισμοί Τροιζηνίας, 1861

Επαγγέλματα	Γαλατάς	Δαμαλάς	Βαλαριό	Δάρα	Πασά	Μαζώ- ματα
Κηπουρός	10	6	-	-	-	-
Οικιακά έργα	8	11	3	-	-	-
Εργάτης	7	19	1	-	1	-
Κτηματίας	7	8	4	-	1	-
Ναύτης	7	-	-	-	-	-
Έμπορος	6	-	-	-	-	-
Σιδηρουργός	3	1	-	-	-	-
Αγωγιάτης	1	-	-	-	-	-
Γεωργός	1	20	20	3	4	2
Δικηγόρος	1	-	-	-	-	-
Μυλωθρός	1	8	-	-	-	-
Οινοπώλης	1	-	-	-	-	-
Οπωροπώλης	1	-	-	-	-	-
Υπηρέτης	1	1	-	-	-	-
Σύνολο	55	74	28	3	6	2

Αν και βασιζόμενες στην αυτοκατανάλωση, οι κοινωνίες της υπαίθρου είχαν ανάγκη από συγκεκριμένες ειδικότητες για την εύρυθμη λειτουργία τους: μυλωνάδες για την αλευροποίηση των δημητριακών, σιδηρουργούς για την επικασσιτέρωση των οικιακών σκευών και κυρίως για την κατασκευή ή επιδιόρθωση του γεωργικού εξοπλισμού, αγωγιάτες για τις μεταφορές, εμπόρους για τη ρευστοποίηση των πλεονασμάτων ή για την εισαγωγή μη παραγομένων επιτοπίως προϊόντων, σπανίως δε και δικηγόρους για τη διευθέτηση ζητημάτων ιδιοκτησίας. Παρατηρώντας τον πίνακα 46 διαπιστώνουμε ότι όλες οι προαναφερθείσες ειδικότητες και ορισμένες πρόσθετες εντοπίζονται στην υπό έρευνα περιοχή, όχι όμως ομοιόμορφα κατανομημένες. Ο Δαμαλάς συγκεντρώνει, πάντως, τη συντριπτική πλειονότητα των μυλωνάδων, δεδομένου ότι εντός των ορίων του λειτουργούσαν, όπως έχουμε ήδη επισημάνει, αρκετοί νερόμυλοι,⁷⁰¹ ενώ ο Γαλατάς το σύνολο των εμπόρων αλλά και των ναυτών.

Συνοψίζοντας, οι εγκατεσπαρμένοι στην πεδιάδα της Τροιζηνίας οικισμοί παρουσίαζαν αμιγώς αγροτικό χαρακτήρα και μικρό βαθμό εξειδίκευσης και κατ' επέκταση εκχρηματισμού, παρατήρηση η οποία υποδηλώνει εξάρτηση των κατοίκων της από την αγορά και τις υπηρεσίες του πλησιέστερου αστικού κέντρου, του Πόρου.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ένα πρόσθετο, συναφές με τα προηγηθέντα, ερώτημα: σε ποιο βαθμό οι νέοι ακολουθούσαν το επάγγελμα του πατέρα; Για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου ζητήματος ανιχνεύσαμε στο σώμα του δημοτολογίου όσες οικογενειακές μερίδες αναφέρουν την απασχόληση όχι μόνο του γεννήτορα αλλά και τουλάχιστον ενός από τα τέκνα

⁷⁰¹ Βλ. εδώ, υποσημ. 62.

του. Στις 39 από τις 92 συνολικά περιπτώσεις (42,4%), τα παιδιά παρουσιάζονται πράγματι να υιοθετούν το πατρικό επάγγελμα, ενώ σε 44 όχι (47,8%).⁷⁰²

Πιο ενδελεχής έρευνα μας οδήγησε σε ένα ακόμη ενδιαφέρον εύρημα: στα προαναφερθέντα 44 νοικοκυριά αντιστοιχούσαν 65 τέκνα, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων (51 τέκνα) προσανατολίστηκε στον ναυτικό τομέα. Αντιστρόφως, μόνο σε τρεις περιπτώσεις τα παιδιά εγκατέλειψαν το ναυτικό επάγγελμα του πατέρα για άλλη δραστηριότητα. Καταλήγουμε, δηλαδή, στο συμπέρασμα ότι μέχρι το 1861 η οικονομία της θάλασσας προσέλκυε γενικώς τους νέους ανθρώπους, καθώς, κατά τα φαινόμενα, δημιουργούσε ακόμη υψηλές προσδοκίες εξασφάλισης εργασίας και προσπορισμού εισοδήματος. Η υπόθεση αυτή επιβεβαιώνεται από το περιεχόμενο του πίνακα 3 προηγούμενου κεφαλαίου, όπου αποτυπώνεται η εξέλιξη του ποριώτικου στόλου κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. Ωστόσο, ένα διαφορετικής προέλευσης στοιχείο θέτει τον συγκεκριμένο συλλογισμό υπό αναίρεση: στα 1840 το 75% των ναυτών του νησιού ήταν άνεργο (οι 1.200 από τους 1.600), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την Ύδρα και τις Σπέτσες ανερχόταν σε 60% και 55% αντίστοιχα.⁷⁰³ Συμπεραίνουμε, λοιπόν, με την προϋπόθεση βέβαια ότι η πληροφορία του Strong είναι ακριβής, ότι ο ναυτικός πληθυσμός της πόλης αντιμετώπισε στις αρχές της δεκαετίας του 1840 σημαντικό πρόβλημα απασχόλησης, φαινόμενο το οποίο δεν είχε, όμως, διάρκεια. Σε διαφορετική περίπτωση δεν θα παρατηρούνταν στο δημοτολόγιο αυτή η μαζική τάση εισροής νέων ανδρών στον ναυτικό τομέα.

Εν είδει κατακλείδας, επιχειρούμε να διερευνήσουμε τις αλλαγές που σημειώθηκαν στην επαγγελματική γεωγραφία της πόλης κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. Για το σκοπό αυτό ταξινομούνται και πινακοθετούνται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, όχι μόνο όσα παρουσιάστηκαν ήδη αλλά και αυτά των κρατικών απογραφών του 1861 και του 1879 (βλ. πίνακα 47), τα οποία, όμως, περιέχουν συνολικά κατά δήμο δεδομένα.

Παρατηρούμε κατ' αρχήν ότι η οικονομία της θάλασσας παρουσιάζει μία βαθμιαία αλλά επιταχυνόμενη, μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, συρρίκνωση: από 71,1% το 1828 σε 60% περίπου το 1861 και σε 22% το 1879. Η μεταφορά του ναυστάθμου στη Σαλαμίνα και η συνακόλουθη μετακίνηση του προσωπικού του, η αθρόα μετανάστευση Ποριωτών στον Πειραιά και την Ερμούπολη από τις αρχές της δεκαετίας του 1860 και η απουσία του ναυτικού πληθυσμού εκτός του δήμου κατά τη διάρκεια των απογραφών επεξηγούν την πτωτική τάση των ποσοστών. Οι χερσαίες μεταφορές δεν μοιάζει, ωστόσο, να επωφεληθήκαν, παρουσιάζοντας αξιοσημείωτη σταθερότητα για όλη την υπό έρευνα χρονική περίοδο με μεγέθη κυμαινόμενα μεταξύ 0,2 και 0,7%.

⁷⁰² Υπολείπονται εννιά περιπτώσεις, στις οποίες συνυπάρχουν και οι δύο τάσεις: κάποια παιδιά υιοθετούσαν το πατρικό επάγγελμα, ενώ άλλα ακολουθούσαν ανεξάρτητη επαγγελματική πορεία.

⁷⁰³ Fr. Strong, *ό.π.*, σ. 159. Πρβλ. και κάποιες πληροφορίες για εργασία Ύδραιων ναυτικών σε οθωμανικά, αιγυπτιακά και ναπολιτάνικα καράβια αμέσως μετά την Επανάσταση (L. Ross, *ό.π.*, σ. 137· Fr. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 233-234, 261).

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

Κατανομή πληθυσμού κατά τομέα επαγγελματικής δραστηριότητας: Πόρος, απογραφές 1828, 1861, 1879 & δημοτολόγιο 1861 (σχετικά μεγέθη)

Τομείς	Σχετικά μεγέθη			
	Απογρ. 1828	Δημοτολ. 1861	Απογρ. 1861 ⁷⁰⁴	Απογρ. 1879 ⁷⁰⁵
Θαλάσσιος	71,1	61,8	57,4 ⁷⁰⁶	22,0 ⁷⁰⁷
Πρωτογενής	10,6	9,1	14,1	16,1
Αγροτικός	7,4	6,1	12,7 ⁷⁰⁸	12,7 ⁷⁰⁹
Κτηνοτροφικός	1,4	1,6	1,4	3,4
Αλιευτικός	1,8	1,4	-	-
Χερσαίες Μεταφορές	0,7	0,2	0,5	0,6
Εμπορικός	10,4	5,5	2,9 ⁷¹⁰	10,0
Τεχνίτες	8,8	19,0	21,5 ⁷¹¹	38,3 ⁷¹²
Υπάλληλοι	1,3	3,0	2,2 ⁷¹³	4,7 ⁷¹⁴
Επιστήμονες	-	0,5	0,4 ⁷¹⁵	1,3 ⁷¹⁶
Καλλιτέχνες	0,3	-	-	0,4
Υπηρέτες	-	0,1	1,2 ⁷¹⁷	6,7 ⁷¹⁸

Σε αντιδιαστολή με τα παραπάνω, ο πρωτογενής τομέας ενισχύθηκε σταδιακά, πραγματικότητα εγγραφόμενη στην ευρύτερη τάση τόνωσης της αγροτικής δραστηριότητας στον ελλαδικό χώρο, ιδίως κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. Από 10,6% εκτινάχθηκε σε 16,1% το 1879. Αξίζει, ωστόσο, να υπομνησθεί ότι στο τελευταίο ποσοστό εμπεριέχεται και το επαγγελματικό δυναμικό των αγροτικών οικισμών της Τροιζηνίας, το οποίο δεν έχει προσμετρηθεί στην απογραφή του 1828 και στο δημοτολόγιο του 1861. Αξιοσημείωτη είναι και η αριθμητική ενίσχυση της κτηνοτροφίας (από 1,4% το 1861, σε 3,4% το 1879), ενώ η θέση της αλιείας στην τοπική οικονομία παρέμεινε καθόλη τη διάρκεια της περιόδου περιθωριακή.

Ο εμπορικός τομέας, από την άλλη πλευρά, προέβη συρρικνούμενος, μέχρι το 1861, για να επανέλθει αργότερα, στα 1879, στα επίπεδα της καποδιστριακής περιόδου. Σημαντική άνοδο εμφάνισε και το ποσοστό των

⁷⁰⁴ Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1861, σ. 80-81.

⁷⁰⁵ Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879, σ. 132-133.

⁷⁰⁶ Περιλαμβάνονται οι ναυτικοί του βασιλικού και του εμπορικού ναυτικού, όχι, όμως, οι καλαφάτες, οι οποίοι πιθανότατα απარიθμήθηκαν μαζί με τους βιομηχάνους.

⁷⁰⁷ Καταχωρούνται εδώ οι ναύτες και οι μηχανικοί, αν και οι δεύτεροι θα μπορούσαν εναλλακτικά να ανήκουν στην κατηγορία των τεχνιτών.

⁷⁰⁸ Συναθροίζονται εδώ γεωργοί και κτηματίες.

⁷⁰⁹ Ομοίως.

⁷¹⁰ Συναριθμούνται μικρέμποροι και μεγαλέμποροι.

⁷¹¹ Στην κατηγορία αυτή εγγράφονται βιομήχανοι και εργάτες, παρά το γεγονός ότι ένα αδιευκρίνιστο ποσοστό τους απασχολείται στον γεωργικό τομέα.

⁷¹² Ομοίως.

⁷¹³ Στην κατηγορία αυτή ανήκουν δημοτικοί υπάλληλοι, ιερείς και δάσκαλοι.

⁷¹⁴ Όπως παραπάνω με την προσθήκη, όμως, των δημοσίων υπαλλήλων.

⁷¹⁵ Συγκαταλέγονται εδώ δάσκαλοι, ιατροί και φαρμακοποιοί.

⁷¹⁶ Στη συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσονται οι δάσκαλοι, οι δικηγόροι, οι ιατροί και οι φαρμακοποιοί.

⁷¹⁷ Για συγκριτικούς λόγους οι υπηρέτριες αποκλείστηκαν.

⁷¹⁸ Ομοίως.

μισθοδοτούμενων από το δημόσιο ή τον δήμο υπαλλήλων, από 1,3% το 1828 σε 4,7% το 1879, αύξηση σχέσιν έχουσα βέβαια με τη σταδιακή οργάνωση κρατικού μηχανισμού. Όσον αφορά δε στο ζήτημα του υπηρετικού προσωπικού αρκούμαστε σε όσα έχουμε ήδη παρουσιάσει ανωτέρω και ιδίως στον αντικρουόμενο χαρακτήρα των υπαρχόντων στοιχείων.

Το πιο εντυπωσιακό εύρημα του πίνακα 47 αφορά, όμως, στην διαχρονική ποσοτική εξέλιξη των τεχνικών επαγγελμάτων. Το ποσοστό των τελευταίων εκτινάχθηκε από 8,8% το 1828, σε 38,3% το 1879. Ειδικότερα, συγκρίνοντας τα μεγέθη του δημοτολογίου του 1861 με τα αντίστοιχα της απογραφής του 1828, τεκμήρια που επιτρέπουν συσχετίσεις σε επίπεδο επιμέρους τεχνικών κλάδων, παρατηρούμε ότι οι εργαζόμενοι στον τομέα επεξεργασίας ξύλου δωδεκαπλασιάστηκαν σε απόλυτους αριθμούς (από 6 περιπτώσεις το 1828 σε 72), οι παπουτσήδες και οι ψωμάδες εξαπλασιάστηκαν, ενώ οι κουρείς, οι καλαφάτες και οι απασχολούμενοι στην οικοδομή τριπλασιάστηκαν. Παράλληλα, εμφανίστηκε ένας νέος τομέας, ανύπαρκτος το 1828, αυτός της μεταλλουργίας, με 19 απασχολούμενους. Άξια λόγου μείωση σε σχέση με το 1828 παρουσίασαν μόνο οι μυλωνάδες (από 14 σε 9). Αν εξαιρέσουμε δηλαδή τα τεχνικά επαγγέλματα, και δευτερευόντως το εμπόριο, η επαγγελματική γεωγραφία της πόλης κατά το 1861 δεν υπέστη σε γενικές γραμμές σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με την καποδιστριακή περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Στην κατηγορία αυτή ανήκαν όσα νοικοκυριά διευθύνονταν κατά περίπτωση από άγαμες, χήρες, ορφανές ή διαζευγμένες γυναίκες,⁷¹⁹ η ανάρρηση των οποίων στην ηγεσία αποτελούσε προϊόν ειδικών συνθηκών. Με τον θάνατο του άρρενος επικεφαλής αναλάμβανε συνήθως τα ηνία της οικιακής ομάδας η σύζυγός του, πρακτική ευρισκόμενη σε αρμονία με το ισχύον εθιμικό δίκαιο, σύμφωνα με το οποίο «*ὁ πατήρ ἐξασκεῖ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν τέκνων, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ἡ μήτηρ*».⁷²⁰ Πλειστάκις, όμως, και κατά παράβαση των εθιμικών κανόνων, η πατρική εξουσία μεταβιβαζόταν σε κάποιο από τα οικονομικώς ενεργά ενήλικα άρρενα τέκνα. Ο Γεώργιος «Γκούτζις», ο δεκαοκτάχρονος άγαμος ναύτης της απογραφής του 1828, παρουσιάζεται ως αρχηγός νοικοκυριού, αποτελουμένου από τον ίδιο, τα δύο ανήλικα αδέρφια και τη μητέρα του.⁷²¹

Σε περίπτωση, όμως, απώλειας και των δύο γονέων, τη διαχείριση των οικογενειακών υποθέσεων αναλάμβανε, ελλείψει ενήλικου αδελφού, η μεγαλύτερη σε ηλικία θυγατέρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της εικοσιεννιάχρονης Κατήγκως Ι. Ράση του δημοτολογίου του 1861, η οποία φαίνεται να προκρίθηκε στην ηγεσία του οίκου έναντι των αδελφών της, της Μάρως, της Σταματίνας και της Βασιλικής (εικοσιτριών, δεκαεπτά και δεκατεσσάρων ετών αντίστοιχα), προφανώς λόγω ηλικίας.⁷²² Εάν, όμως, τα ορφανά ήταν όλα ανήλικα («*ἔφηβοι τε καὶ ἄνηβοι*»), διοριζόταν επιτροπος τόσο για την ανατροφή τους όσο και για τη διαχείριση της πατρικής περιουσίας. Στις απαντήσεις που συνέταξαν οι τοπικές αρχές, με αφορμή το ερωτηματολόγιο του υπουργού Δικαιοσύνης επί Όθωνα, Κ. Σχινά, σχετικά με το ισχύον στο νησί εθιμικό δίκαιο, αναφέρεται ότι καθήκοντα επιτρόπου, άμισθα σε κάθε περίπτωση, ανετίθεντο συνήθως στον μεγαλύτερο σε ηλικία έγγαμο αδελφό. Η εξουσία του, ωστόσο, δεν ήταν απόλυτη, καθώς για σημαντικές αποφάσεις όφειλε να έχει την έγκριση του οικογενειακού συμβουλίου, χωρίς, όμως, να διευκρινίζεται η σύνθεσή του.⁷²³ Αν και δεν αναφέρεται ρητώς στο δημοτολόγιο, υποθέτουμε ότι αυτό το καθεστώς ίσχυε στην περίπτωση των τεσσάρων ανήλικων ορφανών θυγατέρων του Π. Γερόντζη, της Ελένης, της Μαριγώς, της Δωροθέας και της Μπήλιας.⁷²⁴

⁷¹⁹ Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 68-69· Δ. Δημητρόπουλος, «Οικογένεια και φορολογικές καταστιχώσεις στα νησιά του Αιγαίου κατά την οθωμανική περίοδο», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 14, τχ. 27 (Δεκ. 1997), σ. 350-351.

⁷²⁰ G. L. von Maurer, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 184· Λ. Χρυσανθόπουλου, *ό.π.*, σ. 65. Για το ζήτημα της πατρικής εξουσίας γενικά βλ. και τις αναφορές του Gustav Geib (*Παρουσίαση της κατάστασης του δικαίου στην Ελλάδα στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας και ως τον ερχομό του βασιλιά Όθωνα του Α΄*, Αθήνα χ.χ.έ., σ. 76-77).

⁷²¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.5: viii-35.

⁷²² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 84-88.

⁷²³ G. L. von Maurer, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 184· Λ. Χρυσανθόπουλου, *ό.π.*, σ. 65.

⁷²⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 71-74.

Ανάλογες ανακατατάξεις στο εσωτερικό του οίκου προξενούσε, όμως, και η μετανάστευση του αρχηγού. Μετά από ένα διάστημα σύντομης, ενίοτε δε και μακράς, απουσίας, είτε προσέλκυε τα υπόλοιπα μέλη του νοικοκυριού στον νέο τόπο εγκατάστασης⁷²⁵ ή επέστρεφε στην πατρίδα, επανακάμπτοντας, βέβαια, στην ηγεσία του νοικοκυριού. Από την άλλη μεριά, οι διχοτομήσεις οικιακών ομάδων λόγω διαζυγίου⁷²⁶ αλλά και οι περιπτώσεις γυναικείας αγαμίας κινούνταν σε ανάξια λόγου αριθμητικά επίπεδα. Συνεπώς, η συντριπτική πλειονότητα των γυναικών-επικεφαλής ανήκε στην κατηγορία των χηρών, υπόθεση η οποία μένει να τεκμηριωθεί.

Οφείλουμε, επιπροσθέτως, να επισημάνουμε τη μεγαλύτερη έκταση της γυναικείας χηρείας έναντι της ανδρικής,⁷²⁷ η οποία καθοριζόταν από την κατά φύλο διαφοροποίηση του προσδόκιμου επιβίωσης αλλά και από τις επικρατούσες γαμήλιες πρακτικές. Συνάπτοντας δηλαδή γάμους σε μικρότερη ηλικία από τους άνδρες αλλά και ζώντας κατά κανόνα περισσότερο, οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερες πιθανότητες σε κάποια φάση του βιοτικού τους κύκλου να περιέλθουν στη συγκεκριμένη κατάσταση.⁷²⁸ Η αριθμητική υπεροχή της γυναικείας έναντι της ανδρικής χηρείας ήταν ταυτόχρονα απόρροια των

⁷²⁵ «Στην αρχή οι άνδρες φεύγουν μόνοι, στέλνουν χρήματα στην πατρίδα για να θρέψουν την οικογένεια και να αγοράσουν ένα χωράφι ή ένα εμπορικό, ετοιμάζουν ή ονειρεύονται την επιστροφή τους. Κατόπιν, κι αφού χαθεί κάθε ελπίδα, έρχεται η σειρά των γυναικών να φύγουν και το ξέκομμα γίνεται οριστικό» (Μ. Aymard, «Αποδημίες», *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά*, Αθήνα 1990, σ. 120). Για τις διασπάσεις νοικοκυριών λόγω μετανάστευσης βλ. επίσης F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 45· Κ. Κόμης, *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού*, σ. 25-26· ο ίδιος, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 220-221· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 113-114, 121· Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 116· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 81· Δ. Μαγκριώτης, «Η δημογραφική ιστορία της ελληνικής εμπορικής παροικίας του Λονδίνου», σ. 356-357.

⁷²⁶ Στη μητροπολιτική επαρχία Ιωαννίνων-Βελλάς, η οποία περιλάμβανε τις περιφέρειες Ζαγορίου, Κουρέντων, Τσαρκοβίστας, Μαλακασίου, Κόνιτσας και Πωγωνίου, καταμετρήθηκαν μέσα σε μία δεκαπενταετία (1840-1855) 376 διαζύγια, δηλαδή μόνο 25 διαζύγια κατ' έτος (Ελ. Νικολαΐδου, «Διαλυτήρια μνηστείας και διαζύγια στη μητροπολιτική επαρχία Ιωαννίνων-Βελλάς, 1840-1855», *Σύνδειπνον. Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Δημήτριο Σ. Λουκάτο από παλαιούς μαθητές του στη Φιλοσοφική Σχολή Ιωαννίνων, 1964-1969*, ανάτυπο, Ιωάννινα 1988, σ. 208). Σημειωτέον ότι ο συνολικός αριθμός των χανέδων του καζά των Ιωαννίνων, ο οποίος περιέκλειε 225 οικισμούς των ναχιγιέδων Ζαγορίου, Κουρέντων, Τσαρκοβίστας και Μαλακασίου, ανερχόταν το 1856 σε 10.726, ενώ τα στέφανα σε 14.485 (Μ. Κοκολάκης, *ό.π.*, σ. 428-435). Τα διαζύγια άρχισαν σταδιακά να αυξάνονται κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Γράφει σχετικά ο Δ. Τσαούσης: «Το ποσοστόν των εν διαζεύξει τελούντων βαίνει βραδέως μεν αλλά σταθερώς ανερχόμενον. Οι διαζευγμένοι ανήρχοντο κατά το 1907 εις 0,08% του πληθυσμού, ενώ κατά το 1961 εις 0,55%» (*Μορφολογία*, σ. 33). Αντιθέτως, στον μουσουλμανικό κόσμο τα διαζύγια δεν ήταν σπάνια, ιδιαίτερος στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα (D. Quataert, *Η οθωμανική αυτοκρατορία*, σ. 200). Για την αύξηση των διαζυγίων στον δυτικό κόσμο μετά τα μέσα του 20^{ου} αιώνα βλ. Eric Hobsbawm, *Η εποχή των άκρων. Ο σύντομος 20^{ος} αιώνας, 1914-1991*, Αθήνα 2002, σ. 412-413. Για τα διαζύγια γενικώς βλ. Δ. Τσαούση, *Η κοινωνία*, σ. 459-460. Για ένα ευρωπαϊκό παράδειγμα βλ. E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 299-302.

⁷²⁷ Βλ. τον πίνακα III:8 στο έργο του Δ. Τσαούση, *Μορφολογία*, σ. 186, σύμφωνα με τον οποίο το 1861 οι χήροι αποτελούσαν το 3,47% επί του συνολικού πληθυσμού της χώρας, ενώ οι χήρες το 11,66%. Το 1907 τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονταν σε 3,13% και 10,24%, ενώ το 1961 σε 1,90% και 10,97%. Πρβλ. Ef. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 380-383· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 298.

⁷²⁸ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 136-137· R. Pressat, *Dictionnaire*, σ. 66-67, 206-207· ο ίδιος, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 57· Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 99-101.

πολιτικών συγκυριών, κατεξοχήν των πολεμικών, καθώς οι μαζικές απώλειες στα πεδία των μαχών αφορούσαν πρωτίστως στον ανδρικό πληθυσμό, σε μία εποχή που η πολεμική τεχνολογία δεν επέτρεπε τη σε μεγάλη κλίμακα εξόντωση αμάχων (όπως στον 20^ο αιώνα).⁷²⁹

Μετά από τις συνοπτικές αυτές εισαγωγικές παρατηρήσεις επικεντρωνόμαστε στο υπάρχον τεκμηριωτικό υλικό, ξεκινώντας από την απογραφή των κατοίκων του Πόρου του 1828, τα δεδομένα της οποίας παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

Νοικοκυριά διοικούμενα από χήρες κατανεμημένα σε ενορίες:
Πόρος, 1828 (σχετικά και απόλυτα μεγέθη)

Ενορίες	Αρ. νοικ.	% κατά ενορία	% επί συνόλ.	Αρ. ψυχ.	% κατά ενορία	% επί συνόλ.
1. Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου	5	8,20	5,3	11	4,72	4,7
2. Αγίου Κωνσταντίνου	15	18,75	16,0	35	11,63	14,8
3. Υπ. Θεοτόκου	-	-	-	-	-	-
4. Ευαγγελισμού	9	12,33	9,6	25	8,99	10,6
5. Κοιμήσεως	4	25,00	4,2	11	19,30	4,7
6. Αγίου Νικολάου	10	14,08	10,6	34	11,11	14,4
7. Γενεθλίων της Θεοτόκου	17	14,29	18,1	43	10,78	18,2
8. Αγίου Γεωργίου	4	4,12	4,2	10	2,75	4,2
9. Αγίου Σπυρίδωνος	1	2,13	1,1	3	1,82	1,3
10. Ταξιαρχών	1	4,54	1,1	5	6,58	2,1
11. Υπαπαντής	4	12,50	4,2	11	9,56	4,7
12. Αγίας Κυριακής	7	9,33	7,4	19	6,10	8,0
13. Αγίου Ματθέου	3	10,71	3,2	7	7,14	3,0
14. Κοιμήσεως	2	13,33	2,1	6	11,32	2,5
15. Μεταμορφώσεως	12	10,81	12,8	17	3,85	7,2
Σύνολο	94	11,03	100,0	237	7,36	100,0

Στην απογραφή αυτή τα διοικούμενα από γυναίκες νοικοκυριά καταχωρούνται στο τέλος των ενοριακών καταλόγων, μετά από τα αντίστοιχα των ανδρών, έχοντας σημειωμένο δίπλα από τον αύξοντα αριθμό τους έναν σταυρό. Πρόκειται για 94 περιπτώσεις, οι οποίες αντιστοιχούν περίπου στο 11% του συνόλου των οικιακών σχηματισμών της πόλης (βλ. πίνακα 48). Σε επίπεδο ενοριών, όμως, καταγράφονται σημαντικές αποκλίσεις από το μέσο ποσοστό: 25% στην ενορία της Κοιμήσεως, 18,75% στον Άγιο Κωνσταντίνο αλλά μόνο 2,13% στον Άγιο Σπυρίδωνα. Μολονότι ανιχνεύονται οικιακές ομάδες γυναικών σε όλες τις ενορίες, με εξαίρεση αυτήν της Θεοτόκου στον Κρημνό, η χωροταξική τους κατανομή ήταν άνιση: επτά ενορίες (υπ' αριθμόν 2, 4, 6, 7, 12 και 15) συγκέντρωναν το 74,5% αυτών και το 73,2% των μελών τους, ενώ οι υπόλοιπες μόνο το 25,5% και το 26,8% αντίστοιχα.

⁷²⁹ Eric Hobsbawm, *Η εποχή των άκρων*, σ. 40-43, 45-46, 63, 64-65, 70-71· ο ίδιος, *Στους ορίζοντες του 21^{ου} αιώνα μετά την εποχή των άκρων. Συνομιλία με τον Antonio Polito*, Αθήνα 2000, σ. 25-26.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
Τα πληθυσμιακά δεδομένα των διοικουμένων
από άνδρες-γυναίκες νοικοκυριών: Πόρος, 1828

	Σύνολο	Νοικοκυριά διοικούμενα από άνδρες	Νοικοκυριά διοικούμενα από γυναίκες	
Άρρενες	1.681	1.616	65	
Θήλειες	1.541	1.369	172	
Σύνολο	3.222	2.985	237	
Αριθμός νοικοκυριών	852	758	94	Διαφορές
Αναλογία ανδρών-γυναικών	1,09	1,18	0,38	0,80
Μέσο μέγεθος νοικοκυριών	3,78	3,94	2,52	1,17

Στους οικιακούς σχηματισμούς της κατηγορίας αυτής, οι οποίοι διέθεταν ανεξαιρέτως ως επικεφαλής τους αυτόχθονες χήρες, αντιστοιχούσαν 237 μέλη, 65 άρρενα και 172 θήλεα. Τόσο η κατά φύλο αναλογία όσο και το μέσο μέγεθός τους βρισκόταν σε επίπεδα αισθητά κατώτερα από τα ισχύοντα στα νοικοκυριά με άνδρες αρχηγούς (0,38 έναντι 1,18 και 2,52 έναντι 3,94 ψυχές/νοικοκυριό αντίστοιχα).

Κρίνεται, επίσης, σκόπιμο να επισημανθεί ότι από τις 94 οικιακές ομάδες χηρών οι 85 διέθεταν κτηματική περιουσία, δηλαδή το 90,4% αυτών, ποσοστό το οποίο υπολείπεται κατά έξι περίπου μονάδες από το υφιστάμενο στα διοικούμενα από άνδρες νοικοκυριά (96,3%). Το στοιχείο αυτό προκαλεί εύλογους συνειρμούς για την οικονομική τους κατάσταση.⁷³⁰ Πράγματι, ο θάνατος του άρρενος επικεφαλής, εκτός από τα συναισθηματικά πλήγματα, που επέφερε στους οικείους, στερούσε το νοικοκυριό από πολύτιμα εργατικά χέρια για τα οικογενειακά υποστατικά αλλά και από σημαντικά εισοδήματα, χρηματικής μάλιστα μορφής, που αυτός εξασφάλιζε απασχολούμενος εκτός του οίκου.

Οφείλουμε, τέλος, να υπογραμμίσουμε ότι εκτός από τις 94 χήρες-επικεφαλής το τεκμήριο καταγράφει άλλες 90, οι οποίες, όμως, δεν διεύθυναν οι ίδιες τα νοικοκυριά στα οποία ανήκαν αλλά κάποιο από τα συγγενικά τους πρόσωπα: σε 79 περιπτώσεις οι γιοι, σε 4 οι γαμπροί και σε 7 οι εγγονοί τους.

Στο σημείο αυτό μετατοπίζουμε την προσοχή μας στην απογραφή του 1829, τα δεδομένα της οποίας εκτίθενται στους πίνακες 50 και 51. Στην υπό εξέταση κατηγορία εντάσσονται 391 νοικοκυριά, τα οποία περιέκλειαν συνολικά 1.234 μέλη. Από αυτά μόνο τα 441 ήταν άρρενες, ενώ τα υπόλοιπα, 793 στον αριθμό, ανήκαν στο αντίθετο φύλο. Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι η

⁷³⁰ Γι αυτό το λόγο στα οθωμανικά φορολογικά κατάστιχα του 15^{ου} και 16^{ου} αιώνα οι χήρες (*bive*) συνιστούσαν ειδική φορολογική κατηγορία (Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 30· Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 137· Κ. Κόμης, *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 262-263, όπου ενδεικτική βιβλιογραφία για τις οθωμανικές απογραφές). Με τη λογική αυτή ευθυγραμμίζονταν άλλωστε και η απόφαση του Εκτελεστικού της Β' περιόδου (26 Απρ. 1823-10 Οκτ. 1824) να παραχωρήσει τα εισοδήματα του εθνικού μύλου της Απάθειας σε Ποριώτισσες χήρες (ΑΕΠ, αρ. 3, σ. 477, 492). Για τις οικονομικές επιπτώσεις του θανάτου του αρχηγού στο νοικοκυριό του βλ. Δ. Δημητρόπουλος, *Η Μύκονος*, σ. 48, 51, 61-62, 109-116, 120-121, 122-123, 313. Για ένα ευρωπαϊκό παράδειγμα βλ. Ar. Schmidt, «Survival strategies of widows and their families in early modern Holland, c. 1580-1750», *The History of the Family*, τόμ. 12 (2007), σ. 268-281.

μεταξύ τους αναλογία ανερχόταν περίπου στο ήμισυ της γενικής (0,56 έναντι 0,99), γεγονός που σχετίζεται, βέβαια, με την απώλεια του αρχηγού.⁷³¹ Στην αυτή αιτία αποδίδεται άλλωστε και η παρατηρούμενη διαφορά ανάμεσα στο μέσο μέγεθος των διοικουμένων από γυναίκες νοικοκυριών σε σχέση με το αντίστοιχο των ανδρών (4,20-3,16=1,04).

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

Τα πληθυσμιακά δεδομένα των διοικουμένων από άνδρες-γυναίκες νοικοκυριών: Πόρος, 1829

	Σύνολο	Νοικοκυριά διοικούμενα από άνδρες	Νοικοκυριά διοικούμενα από γυναίκες	
Άρρενες	3.707	3.266	441	
Θήλεις	3.755	2.962	793	
Σύνολο	7.462	6.228	1.234	
Αριθμός νοικοκυριών	1.874	1.483	391	Διαφορές
Αναλογία ανδρών-γυναικών	0,99	1,10	0,56	0,54
Μέσο μέγεθος νοικοκυριών	3,98	4,20	3,16	1,04

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

Αυτόχθονα και ετερόχθονα νοικοκυριά διοικούμενα από γυναίκες: Πόρος, 1829

	Σύνολο	Αυτόχθονες	Ετερόχθονες	
Άρρενες	441	188	253	
Θήλεις	793	302	491	
Σύνολο	1.234	490	744	
Αριθμός νοικοκυριών	391	156	235	Διαφορές
Αναλογία ανδρών-γυναικών	0,56	0,62	0,51	0,11
Μέσο μέγεθος νοικοκυριών	3,16	3,14	3,17	-0,03

Παρατηρούμε, επίσης, ότι οι εν λόγω οικιακοί σχηματισμοί αποτελούσαν το 20,85% του συνόλου, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο του επικρατούντος στην προηγούμενη απογραφή. Το φαινόμενο αυτό προφανώς οφείλεται στη συμπερίληψη του ετερόχθονος, προσφυγικού εν προκειμένω, πληθυσμού, στον οποίο αντιστοιχούσε μεγαλύτερος αριθμός νοικοκυριών διοικουμένων από γυναίκες (235 περιπτώσεις ή 23,67%) συγκριτικά με τον αντίστοιχο των αυτοχθόνων (156 περιπτώσεις ή 17,69%). Κατά τα άλλα, οι δύο πληθυσμιακές υποκατηγορίες (εντόπιοι-επήλυδες) δεν παρουσίαζαν σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ τους.

Τέλος, σε σύνολο 391 γυναικών-επικεφαλής, οι 364 δηλώνονται ρητά ως χήρες. Θα μπορούσαμε, ωστόσο, να εντάξουμε σε αυτή την κατηγορία και τις ακόλουθες πέντε περιπτώσεις (σε παρένθεση αναγράφεται ο συνολικός αριθμός ψυχών εκάστου νοικοκυριού και το αν οι επικεφαλής τους ήταν αυτόχθονες ή όχι):

⁷³¹ Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 61, 72· ο ίδιος, *Πρέβεζα*, σ. 142-143· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 69.

- Την μητέρα του Ιωάννη Πέρου, η οποία διέμενε μαζί με ένα αρσενικό τέκνο της (2 ψυχές, Α)⁷³²
- Την μητέρα και τη μάμη της χήρας του Δημητρίου Μπουκάκη (2 ψυχές, Α)⁷³³
- Την πεθερά του Σταμάτιου Βρακά (1 ψυχή, Α).⁷³⁴
- Την Κύρλη Βασιλείου, που συγκατοικούσε με την χήρα μητέρα της και τα τρία τέκνα της (5 ψυχές, Α).⁷³⁵
- Την Κριτικιά Κατερίνα, η οποία ήταν επικεφαλής νοικοκυριού αποτελούμενου από την ίδια, την κόρη της και έναν υπηρέτη (3 ψυχές, Ε).⁷³⁶

Ακολουθούν εννέα περιπτώσεις νοικοκυριών απαρτιζομένων από ορφανά παιδιά (τα 8 από τα 9 ετερόχθονα):

- Κοκοντίνη αδελφή (1 ψυχή, Ε).⁷³⁷
- Άνα ορφανή (1 ψυχή, Ε).⁷³⁸
- ορφανά κορίτσα (2 ψυχές, Ε).⁷³⁹
- θυγατέρις Ιωάννου Φραντζέσκου (2 ψυχές, Ε).⁷⁴⁰
- Κασκαβελιώτη Ιωάννου αδελφαίς (2 ψυχές, Ε).⁷⁴¹
- Λεμπέσι Αντωνίου θυγάτηρ (1 ψυχή, Α).⁷⁴²
- Πάνου Δημητρίου θυγατέρις (2 ψυχές, Ε).⁷⁴³
- Ταμπάκη Βασιλική με αδελφόν της (2 ψυχές, Ε).⁷⁴⁴
- Γιώργα Παναγιώτου θυγατέρις (2 ψυχές, Ε).⁷⁴⁵

Ολοκληρώνουμε με ορισμένα ετερόχθονα νοικοκυριά διοικούμενα από γυναίκες αδιευκρίνιστης οικογενειακής κατάστασης:

- Ζωή Κούζη με Δρακάκη Ζωή και Φλορού (3 ψυχές, Ε).⁷⁴⁶
- Λιβαδίτσα Μαρία με Λιβαδίτσα Άνα και Γριπέσσα Μαρία (3 ψυχές, Ε).⁷⁴⁷
- Αϊβαλιώτσα Γαρούφα με Σπετζιώτσα Ελένη και Υδρέσσα Ελένη (3 ψυχές, Ε).⁷⁴⁸

⁷³² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-2-3.

⁷³³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-236-2.

⁷³⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-68-2.

⁷³⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-842-1.

⁷³⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-181-1.

⁷³⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-91-3.

⁷³⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-103-2.

⁷³⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-593-4.

⁷⁴⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-677-2.

⁷⁴¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-691-2.

⁷⁴² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-707-1.

⁷⁴³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-744-2.

⁷⁴⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-36-2.

⁷⁴⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-247-2.

⁷⁴⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-343-2.

⁷⁴⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-12-1.

⁷⁴⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-14-1.

- Μιστρότισσα Μαγδαληνή και Υδρέσσα Μαρία (2 ψυχές, Ε).⁷⁴⁹
- Σαντορινιά Σμαράγδο (1 ψυχή, Ε).⁷⁵⁰
- Σφιρίδη Παναγιώτα Συριανή (1 ψυχή, Ε).⁷⁵¹
- Αϊβαλιώτισσα Κωνσταντινή και Σμυρνιά Ελένη (2 ψυχές, Ε).⁷⁵²
- Αϊβαλιώτισσα Σοφία και Μισολογιτίσσα Μπήλια (2 ψυχές, Ε).⁷⁵³
- Θηβιά Μαρία (1 ψυχή, Ε).⁷⁵⁴
- Παριανή Μαρία με Αϊβαλιώτισσα Τριανταφυλλιά και Μαρούσα (3 ψυχές, Ε).⁷⁵⁵
- Σμυρνιά Παναγιώτα και Συριανή Μαρία (2 ψυχές, Ε).⁷⁵⁶
- Θηβιά Ασίμω και Λιβαδίτισσα Σταθού (2 ψυχές, Ε).⁷⁵⁷
- Πατρινή Γιαννούλα και Παπά Ιωάννη Μαρία (2 ψυχές, Ε).⁷⁵⁸

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, οι χήρες αποτελούσαν το 94,4% επί του συνόλου του δείγματος, ενώ οι ορφανές μόνο το 2,3%. Επικυρώνεται, δηλαδή, η αρχική θέση ότι μεταξύ των γυναικών-επικεφαλής οι χήρες υπερτερούσαν αριθμητικά, και μάλιστα συντριπτικά, έναντι των ορφανών, των διαζευγμένων και των αγάμων γυναικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

Τα πληθυσμιακά δεδομένα των διοικουμένων
από άνδρες-γυναίκες νοικοκυριών: Δαμαλάς, 1828

	Σύνολο	Νοικοκυριά διοικούμενα από άνδρες	Νοικοκυριά διοικούμενα από γυναίκες	
Άρρενες	184	156	28	
Θήλεις	189	143	46	
Σύνολο	373	299	74	
Αριθμός νοικοκυριών	102	78	24	Διαφορές
Αναλογία ανδρών-γυναικών	0,97	1,09	0,61	0,48
Μέσο μέγεθος νοικοκυριών	3,66	3,83	3,08	0,75

Εξετάζοντας τα αριθμητικά δεδομένα της απογραφής του Δαμαλά, τα οποία παρουσιάζονται στον πίνακα 52, σε γενικές γραμμές καταλήγουμε σε πανομοιότυπα συμπεράσματα: χαμηλή κατά φύλο αναλογία (0,61), μικρό μέσο μέγεθος νοικοκυριών (3,08), υψηλή αντιπροσώπευση αυτών στο σύνολο (23,5%) αλλά και συντριπτική αριθμητική υπεροχή των χηρών (20 από τα 24 νοικοκυριά).

Περατώνουμε το παρόν κεφάλαιο με το δημοτολόγιο του 1861, η επεξεργασία του οποίου λιγοστά στοιχεία κομίζει στα ήδη υπάρχοντα, λόγω

⁷⁴⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-32-1.

⁷⁵⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-35-2.

⁷⁵¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-36-1.

⁷⁵² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-42-2.

⁷⁵³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-63-2.

⁷⁵⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-64-2.

⁷⁵⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-80-1.

⁷⁵⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-180-1.

⁷⁵⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-182-1.

⁷⁵⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: ΑΚ-244-1.

της ιδιομορφίας του να μην ορίζει τα όρια μεταξύ των οικογενειακών μερίδων. Περιοριζόμαστε, λοιπόν, σε δύο ενδιαφέρουσες επισημάνσεις. Η πρώτη· το ποσοστό των χηρών επί του συνολικού αριθμού των δημοτών είναι το υψηλότερο διαθέσιμο: 8,7% για το δημοτολόγιο (425:5.207) έναντι 5,5%, 4,9% και 7% για τις απογραφές του 1828, του 1829 και του 1879⁷⁵⁹ αντίστοιχα. Άπαντα, ωστόσο, τα μεγέθη υπολείπονται σημαντικά από το ισχύον για το σύνολο του ελληνικού Βασιλείου κατά το 1879 (10,97%).⁷⁶⁰

Η δεύτερη και τελική επισήμανση αφορά στις επαγγελματικές δραστηριότητες των καταγεγραμμένων στο δημοτολόγιο γυναικών. Εκτός από πέντε υπηρέτριες, μία πλύντρια («*Αίκατερίνα χήρα Άν. Αίγενητού*»)⁷⁶¹ και μία μαία («*Μαρία χήρα Άθ. Οίκοκύρθη*»),⁷⁶² οι υπόλοιπες απασχολούνταν ως νοικοκυρές. Το εντυπωσιακό είναι ότι καμία άλλη γυναίκα στον Πόρο, εκτός από τις προαναφερθείσες χήρες και νεαρές υπηρέτριες, δεν παρουσιάζεται να ασκεί εξωοικιακό επάγγελμα, πράγμα μάλλον απίθανο. Το φαινόμενο αυτό υποδηλώνει, λοιπόν, την κοινωνική απαξία της εργασίας των εγγάμων γυναικών εκτός σπιτιού αλλά και την ανάγκη κάποιων χηρών να εργαστούν προκειμένου να αναπληρώσουν το απωλεσθέν λόγω του θανάτου του συζύγου εισόδημα.⁷⁶³

⁷⁵⁹ Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστική 1879*, σ. 43.

⁷⁶⁰ *Ομοίως*, σ. 27.

⁷⁶¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 4979.

⁷⁶² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5602.

⁷⁶³ Μ. Clark, *ό.π.*, σ. 241-242· Μ. Κορασίδου, *Οι Άθλιοι των Αθηνών*, σ. 137-141.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Η ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Για τη διερεύνηση της τοπικής θνησιμότητας αξιοποιούμε το βιβλίο θανόντων του δήμου Τροιζηνίων, το οποίο, δυστυχώς, ειδικά ως προς τον 19^ο αιώνα, καλύπτει μόνο τις δύο τελευταίες δεκαετίες του (1879-1900). Η προσέγγισή μας περιορίζεται, λοιπόν, λόγω της φύσης του διαθέσιμου πληροφοριακού υλικού, στη βιολογική και ποσοτική διάσταση του θανάτου και όχι στον τρόπο πρόσληψής του από τους ανθρώπους της εποχής⁷⁶⁴ ή στις εφαρμοζόμενες μεταθανάτιες πρακτικές.⁷⁶⁵ Για τη νοσολογική γεωγραφία του Πόρου και της απέναντι ακτής κατά την προηγούμενη περίοδο, δύο μόνο παράμετροι μας είναι επαρκώς γνωστές, δηλαδή η ενδημική παρουσία της ελονοσίας⁷⁶⁶ και η περιοδική εμφάνιση της πανώλης.

⁷⁶⁴ Για τα ζητήματα αυτά βλ. δύο σπουδαία βιβλία: M. Vovelle, *Ο θάνατος και η Δύση από το 1300 ως τις μέρες μας*, τόμ. 1-2, Αθήνα 2000 και Ph. Ariès, *Ο άνθρωπος ενώπιον του θανάτου*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1999-2009.

⁷⁶⁵ M. Vovelle, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 27-31. Για τις μεταθανάτιες πρακτικές των ελληνικών πληθυσμών (πρόθεση νεκρού, θρήνος, νεκρική πομπή, κηδεία, ταφή και πένθος), οι εργασίες των λαογράφων παραμένουν χρήσιμες. Βλ. σχετικά δύο βασικά εγχειρίδια λαογραφίας, του Δ. Λουκάτου (*Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*, Αθήνα 1977, σ. 221-225) και του Μιχ. Μερακλή (*Ελληνική Λαογραφία*, σ. 64-78). Ειδικά για τον Πόρο βλ. Ζ. Αλεξανδρή, *ό.π.*, σ. 79-87. Για μια ιστορική προσέγγιση των μεταθανάτιων πρακτικών στο Αιγαίο βλ. Ελ. Ζέη, «Ο θάνατος στο Αιγαίο, 17^{ος}-18^{ος} αιώνας: μια στιγμή μετάβασης», *Δοκιμές*, τχ. 11-12 (άνοιξη 2003), σ. 139-186.

⁷⁶⁶ Ο αιτιολογικός παράγοντας της γνωστής από τη νεολιθική εποχή νόσου είναι το πλασμώδιο της ελονοσίας, το οποίο εμφυτεύεται στον ανθρώπινο οργανισμό από τσιμπήματα κουνουπιών του γένους των ανωφελών. Η ασθένεια εκδηλώνεται με ρίγη, πυρετικούς παροξυσμούς και έντονη εφίδρωση. Βασικό θεραπευτικό μέσο, γνωστό στην Ευρώπη ήδη από τον 17^ο αιώνα, ήταν η κινίνη. Για τα ζητήματα αυτά βλ. ΜΛΙ, τόμ. 2, Αθήναι 1929, σ. 806-818, 1263-1267· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Επιδημιολογία*, Ιωάννινα 1984, σ. 59-61· Β. Βαλαώρα, *Υγιεινή του ανθρώπου*, Αθήναι 1967, σ. 54-58· Ι. Πολυχρονίδης, *Δημόσια υγεία, κοινωνική πρόνοια και υγειονομική πολιτική στην Κρητική Πολιτεία (1898-1913)*, Αθήνα 2010, σ. 631-645· Τ. Καρδάρη, *Πρακτική Ιατρική των οικογενειών*, εν Αθήναις 1891, σ. 710-719, 723-725, 307-311· Β. Ρόζου, *Αι πρώται εν Ελλάδι μέριμναι περί της δημόσιας υγιεινής, της ιατρικής αντιλήψεως και της κοινωνικής πρόνοιας (1821-1862)*, Αθήναι 1976, σ. 125-126, 148-150· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 492-502· Γρ. Λιβαδά, «Το πρόβλημα ελονοσίας εν Ελλάδι και γενικαί αρχαί περί του τρόπου της αντιμετώπισεως αυτού», *Αρχαία Υγιεινής*, τχ. 1 (Απρ. 1937), σ. 13-21· Β. Dixon, *Η αόρατη δύναμη. Πώς τα μικρόβια κυβερνούν τον κόσμο*, Ηράκλειο 2002, σ. 137-140· Ι. Asimov, *Το χρονικό των επιστημονικών ανακαλύψεων*, Ηράκλειο 1997, σ. 156, 588-589· Η. Richardson, *Θανατηφόρες ασθένειες*, Αθήνα 2003, σ. 28-29· Δ. Πύρρου του Θεπταλού, *Εγκόλπιον των Ιατρών ήτοι πρακτική Ιατρική*, τόμ. 1, εν Ναυπλίω 1831, σ. 88-92, 99-100, 105· Ι. Βεγκλίδου, *Οικογενειακή Ιατρική εγκυκλοπαίδεια. Εικονογραφημένον λεξικόν γνώσεων, συμβουλών και οδηγιών υγιεινής και Ιατρικής δια υγιείς και ασθενείς*, Κωνσταντινούπολις χ.χ.έ., σ. 348-353· Ν. Βακάλης, «Η καταπολέμηση της ελονοσίας στην περίοδο του μεσοπολέμου και η συμβολή της Υγειονομικής Σχολής Αθηνών», Γ. Κυριόπουλος (επιμ.), *Δημόσια υγεία και κοινωνική πολιτική: ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του*, Αθήνα 2008, σ. 185-193· Δ. Καραμπερόπουλος, «Οι περιοδικοί ή διαλείποντες πυρετοί κατά την προεπαναστατική εποχή», *Δέλτος*, τχ. 30 (2005), σ. 26-30.

Η αρχιτεκτονική του τριοιζηνιακού αναγλύφου και η εξ αυτής προκύπτουσα προβληματική απορροή των υδάτων⁷⁶⁷ ευνοούσαν τον σχηματισμό ελών, για τη θέση και την έκταση των οποίων μας πληροφορούν πηγές του 19^{ου} αιώνα και των αρχών του 20^{ου}. Εκτός από τη Φοιβαία λίμνη⁷⁶⁸ στο δυτικό άκρο της τριοιζηνιακής πεδιάδας, επισημαίνεται σε πηγές της επαναστατικής περιόδου παραθαλάσσιος βάλτος, 320 στρεμμάτων, επονομαζόμενος της Βενετιάς, στην επικράτεια του Δαμαλά,⁷⁶⁹ αλλά και έτερος, 110 στρεμμάτων, στα Μαζώματα.⁷⁷⁰ Η γεωργική απογραφή του 1911 εκτιμά τη συνολική επιφάνεια των ελωδών εκτάσεων του δήμου Τριοιζηνίων σε 207 στρέμματα, εκ των οποίων 103 στον Δαμαλά, 41 στα Μούλκια, 30 στο Βίδι, 2 στη Δάρα αλλά μόνο 31 στην ανατολική Τριοιζηνία (στον Γαλατά).⁷⁷¹ Η εντυπωσιακή αυτή μείωση της ελώδους επιφάνειας κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα (από 430 στρέμματα το 1827, χωρίς τη Φοιβαία λίμνη, σε 207 στρέμματα το 1911) είτε είναι πλασματική, αποτέλεσμα της γνωστής αδυναμίας των κρατικών απογραφικών μηχανισμών να αποτυπώνουν με ακρίβεια την πραγματικότητα⁷⁷² είτε αντικειμενική, οφειλόμενη στον εποικισμό της πεδιάδας, ιδίως μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, και τη συνακόλουθη εκτατική διεύρυνση των γεωργικών δραστηριοτήτων στην περιοχή.⁷⁷³ Καθώς σημειώνει ο Fernand Braudel, «να αποικήσεις μια πεδιάδα σημαίνει [όμως] συχνά να πεθάνεις σ' αυτήν».⁷⁷⁴ Και πράγματι, όπως θα δούμε στη συνέχεια, το μερίδιο της ελονοσίας στην τοπική θνησιμότητα υπήρξε σημαντικό.

Προκειμένου να σχηματίσουμε μία ευκρινέστερη εικόνα της πεδιάδας παραθέτουμε αυτούσια μία σχετική αναφορά από το έργο του Μηλιαράκη: «Τό πλεϊστον τῆς πεδιάδος εἶνε χέρσον, πλήρες λυγῶν καί ἀγρίων θάμνων, περί δέ τάς παραλίας ἔνεκα τῶν ἀναχύσεων τῆς θαλάσσης εἶνε τελματῶδες καί πλήρες σχοίνων καί ὑδροβίων φυτῶν. Ἡ διά τοῦ λυγῶνος τῆς πεδιάδος δῖωρος πορεία εἶνε ἀνιαρά καί ὄχληρά ἐν ὥρα μάλιστα θέρους ἐκ τοῦ καύσωνος, τόν δέ χειμῶνα δυσχερής ἔνεκα τῶν εἰς τά κοῖλα τῆς πεδιάδος σχηματιζομένων ἐλών ἐκ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων, καθιστῶντων τό ἔδαφος γλοιῶδες».⁷⁷⁵ Κατά τη διάρκεια του χειμῶνα, σύμφωνα πάντα με τον ίδιο συγγραφέα, ο Κρεμαστός ποταμός «ὀρμητικῶς εἰσρέον εἰς τήν Φοιβαίαν ἔξογκοῖ αὐτήν, ἐξ οὔ καί διασπᾶται τό διαχωρίζον αὐτήν ἀπό τῆς θαλάσσης ἀμμῶδες στῆθος».⁷⁷⁶ Αξίζει, νομίζω, να συγκρατήσουμε τη συνάρτηση ανάμεσα στο ετήσιο ὕψος των

⁷⁶⁷ Κατά τον Αντ. Μηλιαράκη η τριοιζηνιακή πεδιάδα ήταν «κοίλη περί τό μέσον» (ό.π., σ. 195).

⁷⁶⁸ Η λίμνη αυτή «άλμυρού ὕδατος» κατελάμβανε έκταση 800 στρεμμάτων (Ι. Καρδαμάτης, *Στατιστικοί πίνακες των ελών και της συχνότητας της ελονοσίας εν Ελλάδι*, εν Αθήναις 1924, σ. 30,37· Ι. Ρ. Ραγκαβής, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 282).

⁷⁶⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1· ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 260.

⁷⁷⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1.

⁷⁷¹ Βλ. Παράρτημα Ι.7. Ο Ι. Ρ. Ραγκαβής κάνει λόγο για τέσσερα ἑλη στην επικράτεια της επαρχίας Ὑδρας και Τριοιζηνίας, χωρίς, ὅμως, να τα κατονομάζει (ό.π., τόμ. 2, σ. 284).

⁷⁷² Λίγο μεταγενέστερα και ίσως περισσότερο αξιόπιστα στοιχεία, του 1924, εκτιμούν τη συνολική έκταση των ελών του δήμου Τριοιζηνίων σε 780 στρέμματα: το τέλμα Μπούγιας-Βιδίου κατελάμβανε έκταση 500 στρεμ., το έλος Δρεπάνι 250 στρεμ. και το έλος Αλυκής 30 στρεμ. (Ι. Καρδαμάτης, *Στατιστικοί πίνακες*, σ. 17, 18, 22, 37).

⁷⁷³ Βλ. εδῶ, υποσημ. 472.

⁷⁷⁴ F. Braudel, *Η Μεσόγειος*, τόμ. 1, σ. 77.

⁷⁷⁵ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 195.

⁷⁷⁶ Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 196.

βροχοπτώσεων και την έκταση της ελώδους επιφάνειας, η οποία σε τελική ανάλυση καθόριζε τα επίπεδα νοσηρότητας, άρα και θνητότητας, του εντόπιου ανθρώπινου δυναμικού.⁷⁷⁷

Στους συγκεκριμένους υδροβιοτόπους αφθονούσαν, βέβαια, οι «κώνωπες του γένους των ανωφελών»,⁷⁷⁸ δηλαδή οι φορείς και διασπορείς του πλασμωδίου της ελονοσίας στους ανθρώπινους πληθυσμούς. Την παρουσία της νόσου στην περιοχή επισημαίνουν αρκετοί περιηγητές.⁷⁷⁹ Ο R. Chandler επηρεασμένος από την επικρατούσα στην εποχή του θεωρία περί νοσηρότητας του αέρα, αναφέρει: «*The air was filled with noisome vapours from the dirty stagnant bay and its putrefying weeds. Swarms of gnats buzzed about, and preyed on us incessantly*».⁷⁸⁰ Και παρακάτω: «*[Damala] inherits the stinking atmosphere as well as the bad water of Troezen. The inhabitants are of a sallow complexion, and August is commonly a month of great mortality. It is the see of a bishop, and noted for being frequently vacant, as it then was; the occupier seldom long surviving his new dignity*».⁷⁸¹ Κατά τους ιατροστατιστικούς πίνακες του 1839 ο δήμος Καλαυρίας έκειτο σε «*όχι τόσο ύγιεινή θέσιν διά τήν βαλτώδη πεδιάδα και λιμνάζοντα ύδατα εις τό άντικρύ τής νήσου κείμενον μέρος*». Υποστηρίζεται επίσης ότι η κατάσταση αυτή, σε συνδυασμό με την «κακοφαγία» και την «ύγρασία», ευθύνονταν για τους γαστρικούς, χοληρικούς και περιοδικούς πυρετούς του θέρους, για την αντιμετώπιση των οποίων προτεινόταν η εκχέρσωση της πεδιάδας και η αποξήρανση των λιμναζόντων υδάτων.⁷⁸² Αναφέρουμε ενδεικτικά την περίπτωση του Ελβετού φιλέλληνα ιατρού Louis A. Gosse, ο οποίος, τον Ιούλιο του 1828, προσεβλήθη, κατά την παραμονή του στο νησί, από επιδημία ολεθρίων πυρετών.⁷⁸³ Οφείλουμε, τέλος, στο σημείο αυτό να υπογραμμίσουμε την επίδραση της ελονοσίας στη διαμόρφωση του οικιστικού δικτύου,⁷⁸⁴ εφόσον άπαντες οι οικισμοί, με εξαίρεση αυτόν του Γαλατά,

⁷⁷⁷ Γρ. Λιβαδά, «Το πρόβλημα ελονοσίας», σ. 17. Στην Κρήτη έχει παρατηρηθεί ότι η νοσηρότητα του πληθυσμού από ελονοσία αυξανόταν κατά τη διάρκεια ετών με πολλές βροχοπτώσεις (Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 635).

⁷⁷⁸ Το πλασμώδιο της ελονοσίας ανακαλύφθηκε το 1880 από τον Γάλλο ιατρό Laveran, ενώ ο ρόλος των κουνουπιών στη μετάδοση της νόσου στον άνθρωπο αποδείχτηκε το 1897 (Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Επιδημιολογία*, σ. 60· Β. Βαλαώρα, *Υγιεινή*, σ. 54· Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 631· Ι. Ασιμον, *ό.π.*, σ. 413, 459).

⁷⁷⁹ Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 267, 271· F.-C.-H.-L. Rouquerville, *ό.π.*, τόμ. 5, σ. 250· W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 122· Διονυσίου Πύρρου του Θεπταλού, *ό.π.*, σ. 214· Κ. Κυριακόπουλος, *ό.π.*, σ. 42, 59-60.

⁷⁸⁰ R. Chandler, *ό.π.*, σ. 264. Αναφορά στις «φυλές των αφόρητων βατράχων και των αμέτρητων κουνουπιών» της τριζηνιακής πεδιάδας κάνει και ο Κ. Μπαζίλι (*ό.π.*, σ. 91).

⁷⁸¹ R. Chandler, *ό.π.*, σ. 268.

⁷⁸² *Ιατροστατιστικοί Πίνακες*, *ό.π.*

⁷⁸³ L.A. Gosse, *Relation de la peste qui a régné en Grèce en 1827 et 1828 contenant des vues nouvelles sur la marche et le traitement de cette maladie*, Παρίσι 1838, σ. xj· ΓΕΕ 1828, αρ. 85, 14 Νοε.: Ιάκ. Ν. Τομπάζη, *Ο φιλέλληνας Ελβετός ιατρός Ανδρέας Λουδοβίκος Γκος*, εν Αθήναις 1910, σ. 11. Ο L.A. Gosse, επιχειρώντας μάλιστα να ερμηνεύσει την ενδημική παρουσία των πυρετών αυτών στο νησί («*fièvres pernicieuses*»), αναφέρεται στη γεινίαση του Πόρου με τις ελώδεις εκτάσεις της Πελοποννήσου και στην απουσία βόρειων ανέμων κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού (L.A. Gosse, *ό.π.*, σ. 157-158).

⁷⁸⁴ Βλ. σχετικά Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 147, 155.

εδραιώθηκαν σε κάποια υψομετρική απόσταση από τη θάλασσα, στις πλαγιές δηλαδή των παρακείμενων λόφων.⁷⁸⁵

Μία ακόμη από τις γνωστές παραμέτρους της τοπικής νοσολογικής συνάρτησης είναι βέβαια και η πανώλη,⁷⁸⁶ η οποία, σε αντίθεση με την ελονοσία που επιχωρίαζε στην ύπαιθρο,⁷⁸⁷ έπληττε με μεγαλύτερη συχνότητα και ένταση τα πυκνοκατοικημένα αστικά κέντρα.⁷⁸⁸ Η παρουσία της στο νησί διαπιστώνεται για πρώτη φορά στα 1688, όταν εισήχθη από το εκστρατευτικό σώμα του Fr. Morosini, το οποίο είχε πληγεί από την αρρώστια κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων στην Αθήνα.⁷⁸⁹ Στο συγκεκριμένο συμβάν αναφέρονται και δύο ταφικές επιγραφές, γραμμένες στα λατινικά, τις οποίες εντόπισε και μνημονεύει στο έργο του ο R. Chandler.⁷⁹⁰ Πολύ αργότερα, στα 1817, διαπιστώνεται νέα προσβολή, η οποία, όμως, προκάλεσε ασήμαντο

⁷⁸⁵ Σύμφωνα με σύγχρονες μετρήσεις ο Δαμαλάς απέχει 90 μέτρα από τη θάλασσα και ο οικισμός Δάρα 130 μέτρα (ΓΣΥΕ, *Υψομετρική κατανομή*, σ. 18).

⁷⁸⁶ Για την πανώλη βλ. ενδεικτικά από την πλούσια βιβλιογραφία Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, γενικώς· ΜΛΙ, τόμ. 3, σ. 1947-1950· D. Panzac, *La peste dans l' Empire Ottoman, 1700-1850*, Λουβέν 1985· J.-N. Biraben – J. Le Goff, «La peste dans le Haut Moyen Age», *Annales E.S.C.*, τόμ. 24, τχ. 6 (1969), σ. 1484-1510· J. N. Biraben, «La Peste Noire en terre d' Islam», *L' Histoire*, τχ. 11 (Απρ. 1979), σ. 30-40· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *ό.π.*, σ. 85-87· Β. Βαλαώρα, *Υγιεινή*, σ. 60-61· Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 535· Ι. Λασκαράτου, *Πρόληψη της αρρώστιας και κοινωνική προστασία στα Επτάνησα επί Αγγλοκρατίας (1815-1864)*, Αθήνα 1985, σ. 154-180· Β. Ρόζου, *Αι πρώτοι εν Ελλάδι μέριμναι*, σ. 97-100, 150· F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 78-83· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 504-511· Η. Richardson, *ό.π.*, σ. 33-36· Β. Dixon, *ό.π.*, σ. 11-15· Ι. Βεγκλίδου, *Οικογενειακή ιατρική εγκυκλοπαίδεια*, σ. 849-850· Σπ. Ασδραχάς, «Τρεις εικόνες θανάτου, Candia 1592», *Επιστημονικό συμπόσιο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας (4-5 Απριλίου 2003)*, *Ελληνικός αστικός χώρος*, Αθήνα 2004, σ. 291-301· D. Defoe, *Η χρονιά της πανούκλας*, εκδ. Αρσενίδης, Αθήνα χ.χ.έ· Π. Ηπήτου, *Λοιμολογία ή περί της πανώλης, προφυλάξεως και εξολοθρεύσεως αυτής*, εν Βιέννη 1816· L.A. Gosse, *ό.π.*, γενικώς· Γ. Καρατσιώλη, «Η επιδημία πανώλης στην Άρτα του 1816», *Ο Σκουφάς*, έτος 24, τόμ. 6 / τχ. 54-55 (Ιαν.-Ιούν. 1980), σ. 234-249· Θ. Δετοράκης, «Η πανώλη εν Κρήτη. Συμβολή εις την ιστορίαν των επιδημιών της νήσου», *Επιστημονική Επετηρίς Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*, 1971, σ. 118-136· Α. Τσίτσα, *Ο λοιμός του χειμώνα 1815-1816 στην Κέρκυρα (η πανούκλα του Μαραθιά)*, Κέρκυρα 1990· Ν. Πολίτης, «Αι ασθένειαι κατά τους μύθους του ελληνικού λαού», *Δελτίον Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, τόμ. 1 (1883), σ. 19-28.

⁷⁸⁷ Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 636· Ν. Βακάλης, «Η καταπολέμηση της ελονοσίας», σ. 185. Κατηγορηματικά ως προς αυτό είναι τα κάτωθι δεδομένα: κατά το έτος 1921 το 45% των αποθανόντων από ελονοσία αρρένων άνω των 15 ετών ήταν γεωργοί, κτηνοτρόφοι και κηπουροί, κατά το επόμενο έτος το 43,4% και κατά το 1923 το 41,9% (ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1921*, εν Αθήναις 1925, σ. 200, 207· ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1922*, εν Αθήναις 1927, σ. 164, 171· ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1923*, εν Αθήναις 1928, σ. 46, 53). Υψηλά ποσοστά παρουσίαζαν και οι εργάτες «άνευ άλλου προσδιορισμού», μάλλον γης: 14,3%, 15,4% και 13,3% αντίστοιχα (ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1921*, σ. 207· η ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1922*, σ. 171· ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1923*, σ. 53).

⁷⁸⁸ Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 95· J. Hatcher, «Plague, population and the English economy, 1348-1530», *British population history*, σ. 29· C. Cipolla, *Η Ευρώπη*, σ. 210.

⁷⁸⁹ J. Paton, *The Venetians*, σ. 37-46· Κ. Σάθας, *ό.π.*, σ. 371.

⁷⁹⁰ R. Chandler, *ό.π.*, σ. 259-260.

αριθμό απωλειών,⁷⁹¹ ενώ το 1837 η νόσος επανέκαμψε για τελευταία φορά, προκαλώντας τον θάνατο 150-200 ψυχών.⁷⁹²

Αν και η συγκομιδή αναφορών για επιδημικά κρούσματα πανώλης στο νησί δεν είναι πλούσια, η ύπαρξη λοιμοκαθαρτηρίου,⁷⁹³ τουλάχιστον από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, και η συνεχής επαγρύπνηση των τοπικών αρχών, από κοινού με τις γειτονικές κοινότητες,⁷⁹⁴ συνιστούν έμμεσες ενδείξεις για το μέγεθος της ελλοχεύουσας απειλής. Μια ματιά στον γεωγραφικό περίγυρο του νησιού το αποκαλύπτει: το 1710 η πανώλη έπληξε τη Σαλαμίνα και την Αίγινα.⁷⁹⁵ το 1781,⁷⁹⁶ το 1788,⁷⁹⁷ το 1791,⁷⁹⁸ το 1792⁷⁹⁹ και το 1801⁸⁰⁰ την Ύδρα· το 1812 τις Σπέτσες⁸⁰¹ και το 1828 αρκετά από τα νησιά του Αργοσαρωνικού, όχι όμως και τον Πόρο.⁸⁰² Είναι προφανές ότι η πύκνωση, ιδιαίτερος μετά τα μέσα του 18^{ου} αιώνα, των εμπορικών δικτύων, των ναυτικών δρομολογίων και των εν γένει διανοησιωτικών επαφών⁸⁰³ συνέβαλλαν

⁷⁹¹ Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 160· ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 423 (10/12/1817): «ή άργοπορία τής άποστολής τής πόλιτζας [...] ήτον ή ζάλη και ταραχή οπού μās έδωσεν ή φθοροποιός πανώλης· εύχαριστία νά έχη ό άγιος Θεός, οπού άλλος κανένας έκτός από τήν μητέρα τοϋ έδικοϋ μας κυρίου Γεωργίου δέν άπόθανεν, μόνον οί καραβάνηδες, οποϋ ήτον εις τήν κουρεντίνα».

⁷⁹² Βλ. εδϋ, υποσημ. 443-444.

⁷⁹³ Μικρό και αρκετά άσχημου ρυθμού χαρακτηρίζει το λοιμοκαθαρτήριο ο Aug. de Jassaud (ό.π., σ. 64), ενώ ο Π. Ηπίτης αναφέρει ότι «ήτο σχεδόν εις τό κεντρικόν παράλιον τής πόλεως πλησίον τών οικιών, όλίγους πόδας άπ' άλλήλων μεμακρυσμένων, τό όποίον [...], όν έν ταυτώ και Ύγειονομείον, δέν έχωρίζετο από τόν αίγιαλόν τής θαλάσσης είμή διά λεπτών, σαπρών και άραιών καγγέλων εις τά όποία έπλησίαζον άμέσως μετά τήν άφιξίν των οί άπανταχόθεν εις Πόρον είσπλέοντες και έλλιμενίζόμενοι. [...] έπομένως εύρισκομένου τοϋ Λοιμοκαθαρτηρίου εις τοιαύτην θέσιν, ήτο δυνατόν νά μή είσδϋση εις τόν Πόρον μόλυσμα και σπορά κολλητικών παθών;» (*Η πανώλη εις Πόρον*, σ. 2-3). Έτερη μαρτυρία της ίδιας δεκαετίας δίνει την ακόλουθη περιγραφή: «τό λοιμοκαθαρτήριον είναι εις καλήν κατάστασιν πλήν δέν έκκαθαρίζονται οί προσερχόμενοι» (*Ιατροστατιστικοί Πίνακες*, ό.π.).

⁷⁹⁴ ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 30, 290, 307, 309, 388, 413, 417-418, 420-421, 423, 425 και τόμ. 6, σ. 11-12, 21-22, 35, 64, 175-176, 179, 196-197, 263. Βλ. και Ι. Χατζηφώτης, «Φόβος πανώλους οδηγεί τον Μάιο 1831 σε αποκλεισμό της Ύδρας», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 231 (Σεπτ. 1987), σ. 126-127.

⁷⁹⁵ Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 152· Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 387.

⁷⁹⁶ Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 396· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 156.

⁷⁹⁷ Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 398· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 157· Β. Κρεμμυδάς, *Το εμπόριο της Πελοποννήσου*, σ. 14.

⁷⁹⁸ Cl. Stéphanos, ό.π., σ. 509· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 158.

⁷⁹⁹ Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 399· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 158· Αντ. Μιαούλη, *Υπόμνημα*, σ. 26-27: «Κατά τό 1792 έτος τήν 5 Ίανουαρίου συνέβη λοιμική νόσος εις τήν Ύδραν, από τήν όποίαν άπέθανον πολλοί, και έπειδή ήμέραν παρ' ήμέραν τό κακόν τοϋτον ηϋξανε, φοβηθέντες οί κάτοικοι μετώκισαν εις διάφορα μέρη. Οί περισσότεροι και σημαντικώτεροι υπήγαν εις τήν κωμόπολιν Έρμιόννη».

⁸⁰⁰ Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 406· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 158.

⁸⁰¹ Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 406-407· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 158.

⁸⁰² L.A. Gosse, ό.π., σ. 51, 158-162· Cl. Stéphanos, ό.π., σ. 511· Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 410· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 161· ΓΕΕ 1828, αρ. 31, 2 Μαΐου.

⁸⁰³ Για τη σχέση ανάμεσα στα μέσα μεταφοράς και στη διάδοση των επιδημιών βλ. γενικώς Κ. Κόμης, *Χολέρα*, σ. 24· R. A. Houston, «The population», σ. 164-165· F. Braudel,

στη μεγιστοποίηση των κινδύνων διασποράς των διαφόρων επιδημιών, και προπάντων της πανώλης, η οποία, μαζί με τις κρίσεις διατροφής, σοβούσε στη βαλκανική χερσόνησο για αιώνες.⁸⁰⁴

Στην ανασύσταση του νοσολογικού συστήματος της περιοχής συμβάλλει και η πληροφορία των ιατροστατιστικών πινάκων του 1839, ότι κατά τους χειμερινούς μήνες δέσποζαν τα νοσήματα του αναπνευστικού συστήματος, όπως η πνευμονία, η αμυγδαλίτιδα ή «*κυνάγχη*» και η πλευρίτιδα, παρατήρηση η οποία επαληθεύεται από τις στατιστικές επεξεργασίες που ακολουθούν.

Τα αποσπασματικά δεδομένα, που μόλις εκτέθηκαν, ούτε κατ'ελάχιστον δεν κρίνονται επαρκή για μια συνολική προσέγγιση των σύνθετων ζητημάτων της υγείας, της ασθένειας και του θανάτου στον δήμο Τροιζηνίων. Επειδή, λοιπόν, ένα πλήθος νόσων, μολυσματικών και μη, δεν άφησε τα ίχνη του στις πηγές της εποχής,⁸⁰⁵ η διερεύνηση του μητρώου αποβιωσάντων παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία.

Επιπροσθέτως, τα δημοσιευόμενα εδώ στοιχεία, σε συνδυασμό με άλλα, παρέχουν σημαντικό υλικό για το ιατρικό δυναμικό της περιοχής. Έτσι, εντοπίστηκαν:

- στην απογραφή του 1829 δέκα πρόσωπα: ο «*Ίατρός Αντώνιος*», ο «*Ίατρός τής Κουρβέτας*», ο «*Άιβαλιώτης Χατζής*», ο «*Ίατρός Άμερικάνος*», έτερος «*Ίατρός άμερικάνος*», ο «*Ίωαννήτης Γεώργιος*», ο «*Σπετζιώτης Ήλιος*», ο «*Ίατρός Άθανάσιος*», ο «*Ίατρός Χαραλάμπης*» και η «*Πεθεράν Βάθη Σταμάτιου*»,⁸⁰⁶ προφανώς εμπειρική.⁸⁰⁷ Μεταξύ αυτών δε υπογραμμίζουμε την ύπαρξη των δύο Αμερικανών, οι οποίοι

Υλικός πολιτισμός, τόμ. 1, σ. 75· Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 158-161, 182-194. Ειδικά για τον Πόρο, βλ. την παρατήρηση του L.A. Gosse (*ό.π.*, σ. 158)

⁸⁰⁴ Για τις κρίσεις διατροφής στον ελληνικό χώρο βλ. την πολύ ενδιαφέρουσα εργασία του Κ. Κωστή, *Αφορία, ακρίβεια, πείνα. Οι κρίσεις διατροφής στην ελληνική χερσόνησο (1650-1830). Προβλήματα προσέγγισης και εμπειρικές ενδείξεις*, Αθήνα 1993. Βλ. πρόσθετα J. Meuvret, «Les crises de subsistence et la démographie de la France d' Ancien Régime», *Population*, τόμ. 1, τχ. 4, σ. 643-650· F. Braudel, «Το τέλος ενός παλιού βιολογικού καθεστώτος», *Κείμενα ευρωπαϊκής ιστορίας*, Αθήνα 1985, σ. 49-68· ο ίδιος, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 67-72· Μ. Montanari, *Πείνα και αφθονία στην Ευρώπη*, Αθήνα 1997· Ι. Ψαρράς, «Πείνα στα Κύθηρα (1666-1673)», *Ελληνικά*, τόμ. 38 (1987), τχ. 1, σ. 67-81. Για ένα υδραϊκό παράδειγμα θανατηφόρου λιμού (1793) βλ. ΑΚΥ, τόμ. 1, σ. 35.

⁸⁰⁵ Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το Βασιλικό Διάταγμα της 31^{ης} Δεκεμβρίου του 1837, το οποίο χαρτογραφεί τους κύριους λοιμογόνους παράγοντες που απειλούσαν, περί τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, τον ελλαδικό πληθυσμό. Πρόκειται για τον τύφο, τη χολέρα, την ευλογιά, τη λέπρα, την αιγυπτιακή οφθαλμία (ή τράχωμα), τα αφροδίσια νοσήματα, την ψώρα, την πνευμονική φθίση, τον κοκκύτη και την υδροφοβία, γνωστότερη ως λύσσα (Β. Ρόζου, *Αι πρώται εν Ελλάδι μέριμναι*, σ. 96-105).

⁸⁰⁶ Βλ. εδώ, υποσημ. 648.

⁸⁰⁷ Για τη σύγκρουση μεταξύ «εμπειρικών» και «επιστημόνων» ιατρών και μαιών βλ. Μ. Κορασίδου, *Όταν η αρρώστια απειλεί*, σ. 140-164.

εργάζονταν για τη σύσταση νοσοκομείου,⁸⁰⁸ ενώ αξίζει, επίσης, να μνημονευθεί η παρουσία στο νησί τεσσάρων υγειοαστυνόμων.⁸⁰⁹

- στα 1837 τέσσερα πρόσωπα: ο ιατρός του ναυστάθμου Κ. Βερναρδής και οι εμπειρικοί Κοκκώλης, Ηλίας και Πολίτης.⁸¹⁰ Ο Βασίλειος Κιατίπης για τον μεν Πολίτη αναφέρει ότι ήταν «*γέρων έννενηκοντούτης*», ο οποίος «*μετήρχετο πρό χρόνων τήν τέχνην τοῦ φαρμακοπώλου*», ενώ για τον Ηλία, με εμφανή ειρωνική διάθεση, ότι «*τόσον κάμνει τόν ίατρόν είς Πόρον, ὅσον κάμνει τόν Ραβῖνον είς Άθήνας ὁ Κ. Βίμμερ [σημ. ο πρόεδρος του Βασιλικού Ιατροσυνεδρίου]*».⁸¹¹
- στους ιατροστατιστικούς πίνακες του 1839 ένας ναυτικός ιατροχειρουργός γαλλικής καταγωγής, ονόματι Κ. Βενραδής, γνωστός και από τη δράση του κατά την πανώλη του 1837, επίσης, ένας εμπειρικός ιατρός, εκτελών και χρέη εμβολιαστή, έξι μαιές, χωρίς άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, και ένας φαρμακοποιός.⁸¹²
- στο δημοτολόγιο του 1861 τέσσερις ιατροί: ο Σπυρίδων Καραμάνος (40 ετών),⁸¹³ ο Γεώργιος Κ. Κηρύκου (50 ετών),⁸¹⁴ ο Ευστάθιος υιός Α. Γκίκα (35 χρονών)⁸¹⁵ και ο Λεωνίδα Μηλιώτου, στρατιωτικός ιατρός (34 χρονών).⁸¹⁶ Επίσης, μία μαιία, η Μαρία χήρα Αθ. Οικοκύρθη (40 χρονών),⁸¹⁷ και ένας φαρμακοποιός, ο Ιωάννης Κεχαγιάς (40 χρονών).⁸¹⁸
- στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου Τροιζηνίων του 1875 οκτώ πρόσωπα: ο Βασίλης Παντελάκης του Αθανασίου (30 ετών), ο Γεώργιος Ζανετόπουλος του Εμμανουήλ (29 ετών), ο Επαμεινώνδας Σολομονίδης του Ιωάννη (34 ετών), ο Ευστάθιος Γκίκας του Αναγνώστη (54 ετών), ο Ιωάννης Δροσινός του Χρονία (41 ετών), ο Ιωάννης Παναγιώτου του Νικολάου (31 ετών), ο Λεωνίδα Μηλιώτης (45 ετών) και ο Νικόλαος Βατικιώτης του Κυριάκου (38 ετών).⁸¹⁹
- στον εμπορικό οδηγό του Μιλτιάδη Μπούκα του αυτού έτους τέσσερις ιατροί: ο Β. Ζερβός ή Παντελάκης (ενορία Αγίου Ιωάννου), ο Σπ. Καραμάνος (ενορία Αγίου Ματθαίου), ο Κ. Κηρύκος (ενορία Αγίου Γεωργίου) και ο Ιω. Παναγιώτου (ενορία Αγίας Κυριακής). Ακόμη, δύο

⁸⁰⁸ Η. Post, *ό.π.*, σ. 34-35, όπου αναφορά στα εγκαίνια του νοσοκομείου· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 8, σ. 85-86, 169, 244· Κ. Σιμόπουλου, *Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα*, τόμ. 5, σ. 413· Χρ. Λάζου, *Η Αμερική και ο ρόλος της στην Επανάσταση του 1821*, τόμ. 2, Αθήνα 1984, σ. 320, 338· Μ. Κορασίδου, *Όταν η αρρώστια απειλεί*, σ. 31.

⁸⁰⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-529-2. Αναφορά στο υγειονομείο του Πόρου κάνει και ο Ι. Ρ. Ραγκαβής (*ό.π.*, τόμ. 3, σ. 105).

⁸¹⁰ Π. Ηπίτου, *Η πανώλη*, σ. 1, 3, 28· Β. Κιατίπη, *ό.π.*, σ. 11-12, 13· Κ. Βίμμερ, *ό.π.*, σ. 2, 10.

⁸¹¹ Β. Κιατίπη, *ό.π.*, σ. 13.

⁸¹² *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*

⁸¹³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 566.

⁸¹⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 7.332.

⁸¹⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5.544.

⁸¹⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5.967.

⁸¹⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5.602.

⁸¹⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 7.321.

⁸¹⁹ ΓΑΚ, *Εκλογικά συλλογής Βλαχογιάννη*, φ. 53.

φαρμακοποιοί, ο Ιω. Κεχαγιάς (ενορία Υπαπαντής) και ο Αθ. Σαραβάνου (ενορία Αγίας Κυριακής).⁸²⁰

- τέλος, στο «βιβλίο αποθανόντων» του δήμου εννέα ιατροί: Μπέτσης, Δροσινός, Κυρήκου, Παντελάκης, Τζιτζάς, Καραμάνος, Φεικιώτης, Σολωμονίδης και Γουλάκος.

Από τα παραπάνω στοιχεία αντλούμε έμμεσες πληροφορίες και για τις ιατρικές υποδομές του νησιού κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα: εκτός από το λοιμοκαθαρτήριο, διαπιστώσαμε την παρουσία ενός νοσοκομείου, οργανωμένου από Αμερικανούς φιλέλληνες κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821, ενός υγειονομείου αλλά και φαρμακείων.

Στο σημείο αυτό μεταθέτουμε την προσοχή μας στο μητρώο αποβιωσάντων, ξεκινώντας από τον υπολογισμό του αδρού δείκτη θνησιμότητας.

---

⁸²⁰ Μιλτ. Μπούκα, *ό.π.*, σ. 309.

1. Ο αδρός δείκτης θνησιμότητας

Ο αδρός δείκτης θνησιμότητας εκφράζει την αναλογία των δηλωμένων θανάτων σε χιλίους κατοίκους κατά τη διάρκεια ενός έτους και προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο:

$$(\text{αριθμός θανάτων έτους } \chi : \text{αριθμός κατοίκων έτους } \chi) \times 1.000.^{821}$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

Αδρός δείκτης θνησιμότητας: Πόρος, 1879-1900 (σε αγκύλες τα τεκμαρτά μεγέθη)

Έτη	Αριθμός καταγεγραμμένων θανάτων	Πραγματικός ή τεκμαρτός πληθυσμός	Αδρός δείκτης θνησιμότητας
1879	107	5.414	19,8‰
1880	181	[4.996,5]	36,2‰
1881	145	[4.996,5]	29,0‰
1882	259	[4.996,5]	51,8‰
1883	124	[4.996,5]	24,8‰
1884	124	[4.996,5]	24,8‰
1885	171	[4.996,5]	34,2‰
1886	121	[4.996,5]	24,2‰
1887	102	[4.996,5]	20,4‰
1888	114	[4.996,5]	22,8‰
1889	103	4.579	22,5‰
1890	168	[4.595]	36,6‰
1891	122	[4.595]	26,5‰
1892	-	-	-
1893	-	-	-
1894	153	[4.595]	33,3‰
1895	134	[4.595]	29,2‰
1896	157	4.611	34,0‰
1897	139	[4.801]	28,7‰
1898	122	[4.801]	25,4‰
1899	113	[4.801]	23,5‰
1900	112	[4.801]	23,3‰
1907	-	4.991	-
Σύνολο	2.771		

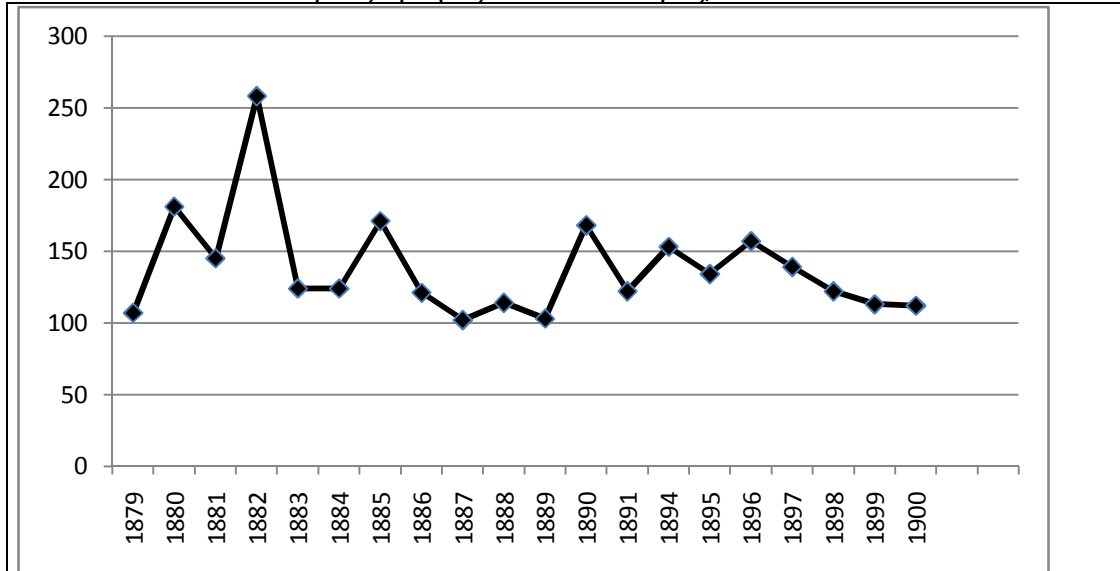
Για τον υπολογισμό του αριθμού των αποβιωσάντων αρκεί απλώς η καταμέτρηση των δηλωμένων στο μητρώο περιστατικών, όπου, θεωρητικά τουλάχιστον, καταγράφονταν οι θάνατοι του δήμου Τροιζηνίων συνολικά. Στην πραγματικότητα, όμως, το τεκμήριο επικεντρώνεται στην πόλη του Πόρου, εφόσον τα συμβάντα που αφορούν στους υπόλοιπους οικισμούς είναι λιγοστά: 56 για τον Γαλατά, έξι για τον Δαμαλά, δύο για τη Δάρα και μόνο ένα για το Βαλαριό. Αναγκαστικά, λοιπόν, περιορίζουμε το γεωγραφικό πεδίο της

⁸²¹ R. Pressat, *Dictionnaire*, σ. 245-246· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, Ιωάννινα 1984, σ. 38-39· Δ. Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 95-96.

έρευνάς μας, αποκλείοντας τους 65 συνολικά θανάτους που σημειώθηκαν εκτός του νησιού, προκειμένου να οδηγηθούμε σε περισσότερο αξιόπιστα συμπεράσματα ως προς τον συγκεκριμένο δείκτη.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
Ετήσιος αριθμός θανάτων: Πόρος, 1879-1900

Αντίθετα, οι τριανταπέντε περιπτώσεις ετεροχθόνων, οι οποίοι αναφέρονται στην πηγή, λαμβάνονται υπόψη κατά τους υπολογισμούς, εφόσον κατά πάσα πιθανότητα διέμεναν μόνιμα στο νησί. Από αυτούς έξι κατάγονταν από το Βαλτέτσι και τα Μέθανα, τρεις από το Κρανίδι και την Ύδρα, δύο από την Τρίπολη και τις Σπέτσες, ένας από τον οικισμό Ράδου και ισάριθμοι από το Ψάρι (Στυμφαλίας), τα Ψαρά, την Ιταλία, τη Σμύρνη, το Άργος, την Άνδρο, το Ποτάμι, την Πάτρα, την Κανδήλα (του δήμου Ορχομενού ή Σολλίου;),⁸²² την Καλαμάτα, το Αίβαλί, την Αθήνα και τα Δίδυμα.

Όσον αφορά δε στο πληθυσμιακό μέγεθος του Πόρου, για τα μεν έτη 1879, 1889 και 1896 υιοθετούμε τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, ενώ για τα υπόλοιπα, λόγω έλλειψης αριθμητικών δεδομένων, επιλέγουμε τις μέσες τιμές μεταξύ δύο διαδοχικών απογραφών. Έτσι, το τεκμαρτό πληθυσμιακό μέγεθος για το έτος 1900 προκύπτει ως ακολούθως (αντιστοίχως ενεργούμε, βέβαια, και για τα υπόλοιπα έτη):

(αριθμός κατοίκων κατά το 1896 + αριθμός κατοίκων κατά το 1907) : 2 =
(4.611 + 4.991) : 2 = 4.801 ψυχές.

⁸²² Δεν διευκρινίζεται αν πρόκειται για τον οικισμό του δήμου Σολλίου της επαρχίας Βονίτσας και Ξηρομέρου ή του δήμου Ορχομενού της επαρχίας Μαντινείας (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 291, 618).

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
Στοιχεία για τη θνησιμότητα στον ελλαδικό χώρο

Περιοχή	Χρονικό διάστημα	Μικρότερη τιμή	Μεγαλύτερη τιμή
Λευκάδα ⁸²³	1823-1874	19,0‰	25,8‰
Λευκάδα ⁸²⁴	1823	31‰	
Νησιά του Ιονίου ⁸²⁵	1829-1862	15,6‰	30,1‰
Κεφαλλονιά (νησί) ⁸²⁶	1840-1863	14,9‰	39,5‰
Αργοστόλι (Κεφαλλονιάς) ⁸²⁷	1840-1863	8,1‰	44,0‰
Ληξούρι (Κεφαλλονιάς) ⁸²⁸	1840-1863	19,6‰	115,9‰
Ελλάδα ⁸²⁹	1860-1865	20,8‰	22,1‰
Ελλάδα ⁸³⁰	1860-1874	21,0‰	
Ελλάδα ⁸³¹	1868-1878	20,1‰	
Ελλάδα ⁸³²	1860-1885	17,7‰	22,7‰
Επαρχία Ύδρας και Τροιζηνίας ⁸³³	1868-1878	26,5‰	
Νησιά του Ιονίου ⁸³⁴	1870-1883	15,8‰	
Ιωάννινα ⁸³⁵	1918-1923	16,6‰	41,8‰
Ελλάδα (αστικός πληθυσμός) ⁸³⁶	1925-1929	17,4‰	20,5‰
Ελλάδα (αγροτικός πληθυσμός) ⁸³⁷	1925-1929	12,4‰	17,7‰
Αιγάλεω ⁸³⁸	1934-1940	7,7‰	

Σύμφωνα με τον πίνακα 53, καταμετρήθηκαν στο νησί του Πόρου συνολικά 2.771 θάνατοι, δηλαδή 138,5 κατά μέσο όρο ετησίως. Ο αδρός δείκτης θνησιμότητας διαμορφώνεται για το σύνολο της εικοσαετίας περίπου στο 28-29‰, μέγεθος το οποίο προσεγγίζει αυτό που αναφέρει ο Clon Stéphanos για την επαρχία Ύδρας και Τροιζηνίας στο διάστημα 1868-1878, αλλά αφίσταται σημαντικά από το ισχύον για το σύνολο του ελληνικού χώρου (βλ. πίνακα 54). Η εξέλιξη, πάντως, της θνησιμότητας δεν υπήρξε απολύτως ομαλή κατά τη διάρκεια της εικοσαετίας, εφόσον, σε επίπεδο έτους, παρουσιάζονται σημαντικές αποκλίσεις από το μέσο ποσοστό (βλ. διάγραμμα 8): 19,8‰ για το 1879 αλλά 51,8‰ για το 1882, έτος εισβολής του ιού της

⁸²³ Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *Ιστορική δημογραφία*, σ. 115.

⁸²⁴ Ν. Σιδέρης, «Αρρώστιες και άρρωστοι», σ. 108.

⁸²⁵ Εφ. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 301.

⁸²⁶ Μ. Παξιμαδοπούλου-Σταυρινού, «Ανέκδοτοι δημογραφικοί πίνακες των ετών 1840-1863 για την Κεφαλλονιά», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμ. 2 (1977), σ. 148, 154, 161-162.

⁸²⁷ *Ομοίως*, σ. 150, 157.

⁸²⁸ *Ομοίως*, σ. 152, 157.

⁸²⁹ Τα αριθμητικά στοιχεία του πίνακα προέκυψαν από επεξεργασία των δεδομένων που δημοσιεύει ο Α. Μανσόλας για τη θνησιμότητα του ελληνικού Βασιλείου (*Πολιτειογραφικά*, σ. 40)

⁸³⁰ Δ. Τσαούσης, *Μορφολογία*, σ. 47.

⁸³¹ Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 476-477.

⁸³² Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 285.

⁸³³ *Ομοίως*.

⁸³⁴ Εφ. Kosmatou, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 313.

⁸³⁵ Μ. Παππά, *Νόσοι και θνησιμότητα*, σ. 27.

⁸³⁶ Δ. Τσαούσης, *Μορφολογία*, σ. 198.

⁸³⁷ *Ομοίως*. Για την εξέλιξη της θνησιμότητας στον ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο βλ. Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 107, 108.

⁸³⁸ Ε. Μπουρνόβα, *Από τις Νέες Κυδωνίες*, σ. 60, 62-63.

ευλογιάς στην περιοχή, που προκάλεσε μεγάλο αριθμό θανάτων. Επομένως, τα στοιχεία του πίνακα σκιαγραφούν ένα δημογραφικό καθεστώς παλαιού τύπου, με κύρια χαρακτηριστικά το χαμηλό προσδόκιμο επιβίωσης και την υψηλή, σε σχέση με τη σημερινή, φυσιολογική θνησιμότητα, η οποία σε περιόδους επιδημικών εισβολών εκτινασσόταν σε ανώτερα επίπεδα.⁸³⁹ Είναι προφανές ότι η αφομοίωση των επιτευγμάτων της παστεριανής ιατρικής επανάστασης αλλά και η επίδρασή της στην υγεία του πληθυσμού δεν υπήρξε άμεση.

---

⁸³⁹ Η θνησιμότητα κατά την προβιομηχανική εποχή κυμαινόταν κατά μέσο όρο περί το 30 με 40‰, όταν στη σύγχρονη εποχή ανέρχεται περίπου σε 10‰ (M. Vovelle, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 28-29). Για το προβιομηχανικό δημογραφικό καθεστώς βλ. εδώ, υποσημ. 573.

2. Ταξινόμηση των αιτιών θανάτου

Προκειμένου τα δεδομένα του τεκμηρίου να καταστούν επιχειρησιακά, κατατάξαμε τις αιτίες θανάτου σε ευρείες κατηγορίες, λαμβάνοντας ως βάση το ταξινομικό σύστημα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας του 1955.⁸⁴⁰ Από τις δεκαεπτά εν συνόλω κατηγορίες μόνο μία, αυτή που περιλαμβάνει τις νόσους του αίματος και των αιμοποιητικών οργάνων, δεν απαντάται στην πηγή. Οι υπόλοιπες συγκαταλέγονται στους πίνακες που ακολουθούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
Ταξινόμηση αιτιών θανάτου

Νόσοι	Απολ. μεγ.	Σχετ. μεγ.
1. Συμπτώματα, γήρας και ασαφείς παθολογικές καταστάσεις	1.461	51,5
2. Λοιμώδεις και παρασιτικές	518	18,3
3. Αναπνευστικού συστήματος	216	7,6
4. Πρώτης βρεφικής ηλικίας	158	5,6
5. Πεπτικού συστήματος	152	5,4
6. Νευρικού συστήματος και αισθητηρίων οργάνων	144	5,1
7. Κυκλοφορικού συστήματος	59	2,1
8. Ατυχήματα, δηλητηριάσεις και κακώσεις	42	1,5
9. Νεοπλάσματα	28	1,0
10. Ουροποιογεννητικού συστήματος	23	0,8
11. Επιπλοκές κυήσεως, τοκετού και λοχείας	20	0,7
12. Οστών και οργάνων κίνησης	6	0,2
13. Δέρματος και υποδορίου ιστού	4	0,1
14. Αλλεργικές, ενδοκρινών αδένων, ανταλλαγής ύλης και θρέψεως	2	0,1
15. Ψυχικές διαταραχές	2	0,1
16. Διαμαρτίες της διαπλάσεως	1	0,0
Σύνολο	2.836	100,0

Συνολικά καταμετρήθηκαν 2.836 θάνατοι μαζί με όσους σημειώθηκαν στον Γαλατά, στον Δαμαλά, στη Δάρα και στο Βαλαριό (βλ. ανωτέρω πίνακα). Το ήμισυ περίπου αυτών εντάσσεται στην κατηγορία των ασαφών παθολογικών καταστάσεων (βλ. πίνακα 56). Πρόκειται συνολικά για 1.461 περιπτώσεις, από τις οποίες οι 249 αποδίδονται αορίστως σε φυσικό ή αιφνίδιο θάνατο, γήρας και γεροντικό μαρασμό. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι μεταξύ των αποθανόντων από γηρατειά ανευρίσκονται και εννέα άτομα κάτω των 60 ετών, στοιχείο το οποίο αντανακλά τον χαμηλό κατά την εποχή αυτή μέσο όρο ζωής.⁸⁴¹ Σχετικά υπενθυμίζουμε ότι το ποσοστό των ηλικιωμένων Ποριωτών, σύμφωνα με το δημοτολόγιο του 1861, δεν ξεπερνούσε το 1,8% του συνόλου των δημοτών.

⁸⁴⁰ ΕΣΥΕ, *Εγχειρίδιο διεθνούς στατιστικής ταξινομήσεως των νόσων, κακώσεων και αιτιών θανάτου. Έβδομη αναθεώρησης (1955) των διεθνών πινάκων των νόσων και των αιτιών θανάτου*, τόμ. 1, εν Αθήναις 1960· ΕΣΥΕ, *Αλφαβητικόν ευρετήριο των νόσων, των κακώσεων και των αιτιών θανάτου του κυκλοφορήσαντος Α τόμου*, Αθήναι 1963.

⁸⁴¹ Βλ. εδώ, υποσημ. 562.

Επίσης, σε 987 περιπτώσεις δεν αναφέρεται αιτία θανάτου⁸⁴² («άνευ ιατρού», «χρονίας νόσου», μη κατονομαζόμενη αιτία) είτε λόγω αδυναμίας κάποιων οικογενειών να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε ιατρική φροντίδα είτε λόγω πλημμελούς τήρησης του μητρώου από τους αρμόδιους υπαλλήλους. Από τους υπόλοιπους θανάτους, οι περισσότεροι αποδίδονται αορίστως σε κάποιο σύμπτωμα, χωρίς να δηλώνεται το ακριβές παθολογικό αίτιο που το προκάλεσε. Οκτώ πρόσωπα πέθαναν, λοιπόν, από αιμορραγία, ένα από έλκος, 74 από πυρετό («χρόνιο», «υφέσιμο», «συνεχί» και «κακοήθη»), δύο από σπασμούς, δεκατρία από υδρωπικία, ένα από λιθίαση κ.ο.κ. Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι το εξωτερικό, ορατό δια γυμνού οφθαλμού, σύμπτωμα υπερίσχυε της αιτιολογίας, εφόσον οι ιατροί της εποχής, στερούμενοι του απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού, διαγνωστικών μεθόδων, επαρκούς επιστημονικής κατάρτισης και γνώσης, αδυνατούσαν να προσδιορίζουν την ακριβή φύση των ασθενειών.⁸⁴³ Με άλλα λόγια, η ιατρική επιστήμη εξακολουθούσε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, παρά τις προόδους της από την εποχή του Παστέρ και μετά, να είναι, σε μεγάλο βαθμό, δέσμια των ορθολογικών μεν αλλά όχι και αποτελεσματικών παραδοσιακών αντιλήψεων και πρακτικών.

Συνεχίζοντας, οι λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες ευθύνονταν για τη μεγαλύτερη συχνότητα θανάτων (518 περιπτώσεις), οι οποίοι αντιστοιχούσαν στο 18,3% του συνόλου (βλ. πίνακα 57). Η φυματίωση αναδεικνύεται ως η πλέον ανθρωποβόρος νόσος της περιόδου αυτής με 178 θανατηφόρα κρούσματα,⁸⁴⁴ ενώ έπονται, σε φθίνουσα κλίμακα, η ευλογιά, ο τύφος

⁸⁴² Γ. Σπηλιόπουλου, «Η υγιεινή κατάστασις του πελοποννησιακού λαού», *Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά*, τόμ. 1, 1957, σ. 80.

⁸⁴³ Για τα προβλήματα που ανακύπτουν όσον αφορά στην ταυτοποίηση των καταγεγραμμένων στα τεκμήρια του παρελθόντος νοσημάτων βλ. Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 65-82· Κ. Κόμης, *Χολέρα*, σ. 17-18· F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 74· Σπ. Ασδραχάς, «Τρεις εικόνες θανάτου», σ. 293· R. A. Houston, «The population», σ. 169· Π. Πεφάνης, *Συνοπτική ιστορία της ιατρικής. Ανιχνεύοντας την αβεβαιότητα*, Αθήνα 2004, σ. 140, 153-155, 159, 165· Ν. Σιδέρης, «Αρρώστιες και άρρωστοι», σ. 111.

⁸⁴⁴ Η φυματίωση ή κοινώς φθίση είναι νόσος γνωστή από την αρχαιότητα, μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, όμως, απέκτησε προεξάρχοντα ρόλο στη διαμόρφωση των επιπέδων της γενικής θνησιμότητας του ελληνικού πληθυσμού. Οφείλεται στο μυκοβακτηρίδιο του Koch, το οποίο απομόνωσε ο ομώνυμος επιστήμονας το 1882. Συνηθέστερα εισβάλλει στον ανθρώπινο οργανισμό δια της αναπνευστικής ή πεπτικής οδού, προκαλώντας βήχα, αιμοπτύσεις, δύσπνοια, πυρετούς και απίσχυση. Η ανθυγιεινή αστική κατοικία, η κακή διατροφή, ο επιχωριάζων σε ορισμένους επαγγελματικούς χώρους κονιορτός (τυπογραφεία, ανθρακωρυχεία, αρτοποιεία κλπ.) και ο συνωστισμός πολλών ατόμων σε περιορισμένο χώρο (π.χ. φυλακές, ιδρύματα) αποτελούσαν ευνοϊκούς παράγοντες για την εκδήλωση και ανάπτυξη της νόσου. Εξαιτίας αυτών των παραγόντων η νόσος προσέλαβε τα χαρακτηριστικά κοινωνικής μάστιγας. Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα προκρίθηκε για την αντιμετώπισή της η συγκέντρωση των νοσούντων σε σανατόρια. Βλ. σχετικά *Επτά Ημέρες, Φυματίωση. Από την απόγνωση στη λύτρωση*, εφ. *Καθημερινή* (21/11/2002)· ΜΛΙ, τόμ. 4, σ. 2233-2247· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Επιδημιολογία*, σ. 106-118· Β. Βαλαώρα, *Υγιεινή*, σ. 42-43· Λ. Παπαστεφανάκη, «Από την "Υγιεινή των Επιτηδευμάτων" στην "Ηυξημένη Νοσηρότητα της Εργατικής Τάξεως": Η επαγγελματική υγεία στην Ελλάδα, 1870-1940», *Δημόσια υγεία και κοινωνική πολιτική*, σ. 271-274· Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 646-660· Κ. Κόμης, *Χολέρα*, σ. 15· Αν. Πανά, *Ιατρική μελέτη υποβληθείσα τη υπερτίμω των Σαμίων Γενική Συνελεύσει. Η φθίσις παρ' ημίν – Τα κατ' αυτής προφυλακτικά μέτρα – Το δυνατόν της ίασεως αυτής και η επί τούτω ευεργετική επίδρασις της ιδρύσεως Sanatorium εν τινί καταλλήλω οροπεδίω της Σάμου*, εν Σάμω 1899· Β. Dixon, *ό.π.*, σ. 30-33· Τ. Καρδαρά, *ό.π.*, σ. 869-874· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 535-537, όπου επισημαίνεται η υψηλή συχνότητα της φυματίωσης στα νησιά του

(εξανθηματικός ή πυρετώδης), η δυσεντερία και, βέβαια, η ελονοσία με 76, 75, 51 και 45 περιπτώσεις αντίστοιχα. Μικρότερες αλλά όχι ασήμαντες συχνότητες καταγράφουν ακόμη η ιλαρά (34), η διφθερίτιδα (27), μέχρι το 1895, οπότε και άρχισε η χρήση του αντιδιφθεριτικού ορού στον ελληνικό χώρο,⁸⁴⁵ και η οστρακιά (15).

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

Θάνατοι οφειλόμενοι σε συμπτώματα, γήρας και ασαφείς παθολογικές καταστάσεις

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αιμορραγία	8	0,5
Αίφνης, αιφνιδίως	19	1,3
Αναισθησίας	1	0,1
Ανεπάρκεια	2	0,1
Άνευ ιατρού	1	0,1
Ασταλίας	2	0,1
Γεροντικού μαρασμού	18	1,2
Γήρας	210	14,4
Διστυρίας	1	0,1
Δυσανάγνωστο	4	0,3
Εκτόματος κοψίας	1	0,1
Έλκος	1	0,1
Ικτέρου	2	0,1
Κακοήθης πυρετός	48	3,3
Κακοήθους	1	0,1
Κατάρρου, οξέους κατάρρου	9	0,6
Καχεξία	7	0,5
Λακτικών σπασμών	1	0,1
Λευκοματουρίας, λευκεματουρίας	3	0,2
Λιθιάσεως	1	0,1
Μαρασμός	79	5,4
Μαρασμώνδους καχ.	1	0,1
Μη κατονομαζόμενη αιτία	985	67,4
Οξείας διατροφής	1	0,1
Παραλύσεως καρ.	1	0,1
Περιφ. βουβονισμού	1	0,1
Ποδαλγία	1	0,1
Πυρετός	17	1,2
Ρωνοαίματος	1	0,1
Σηψαιμίας	1	0,1

Αρχιπελάγους γενικά και του Αργοσαρωνικού ειδικά· I. Asimov, *ό.π.*, σ. 420· F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 75· S. Sontag, *Η νόσος ως μεταφορά*, Αθήνα 1993, σ. 11-55, 67-70, 79-80, 104, 149· H. Richardson, *ό.π.*, σ. 19-20, 21, 27, 42· M. Παππά, *ό.π.*, σ. 36-37· Γ. Παπακώστα, «Οργάνωση αντιφυματικού αγώνος», *Αρχαία υγιεινής*, τχ. 8 (Νοέμ. 1937), σ. 333-383· Δ. Πύρρου του Θεπταλού, *Εγκόλπιον των ιατρών*, τόμ. 1, σ. 225-227, όπου θεραπευτικές προτάσεις από τη σκοπιά της πρακτικής ιατρικής· I. Βεγκλίδου, *Οικογενειακή ιατρική εγκυκλοπαίδεια*, σ. 1110-1116· M. Grmek, *Οι ασθένειες*, σ. 269-272, 283-290· K. Στούρνας, *Η «Σωτηρία» τόπος μαρτυρίου των φθισικών (1936)*, Αθήνα 2010. Ειδικά για τη φυματίωση στη γειτονική Ύδρα βλ. «Περί της εν Ύδρα φθίσεως», *Ασκληπιός, σύγγραμμα περιοδικόν*, φυλ. γ' (1 Οκτ. 1836), σ. 120-124 και Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 560. Για τη χρήση «βαξινάς» στην Ύδρα βλ. ΑΛΓΚ, τόμ. 6, σ. 409.

⁸⁴⁵ I. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 529, 549.

Σπασμών	2	0,1
Συμφορήσεως	1	0,1
Συνεχής πυρετός	6	0,4
Υδροπικίας	1	0,1
Υδροραχίτης	1	0,1
Ύδριπος, ύδρωπος	12	0,8
Υπερτροφία	1	0,1
Υφεισίμου πυρετ.	2	0,1
Φυσικού θανάτου	2	0,1
Χρονίας νόσου	1	0,1
Χρονίου καταρ.	2	0,1
Χρονίου λευκ.	1	0,1
Χρονίου πυρετού	1	0,1
Σύνολο	1.461	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

Θάνατοι οφειλόμενοι σε λοιμώδη και παρασιτικά νοσήματα

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Άνθρακας	2	0,4
Γρύπης	2	0,4
Διαλ. πυρετός, διαλ. χρον. πυρετού	6	1,2
Διφθερίτης	27	5,2
Δυσεντ. κατάρου, χρον. δυσεντερ. καταρ.	10	1,9
Δυσεντερία, χρον. δυσεντερίας, οξείας δυσεντερ.	39	7,5
Δυσεντερικού	1	0,2
Δυσεντεροηδής	1	0,2
Ελεφαντιώσεως	1	0,2
Ελμινθιάσεως	1	0,2
Ελονοσία	1	0,2
Ελώδης καχεξία	33	6,4
Ελώδης πυρετός	4	0,8
Ελώδους	1	0,2
Ερεσίπελας	2	0,4
Ευλογιά	76	14,7
Ιλαρά, κακοήθης ιλαρά	33	6,4
Ιλαροπνευμονίας	1	0,2
Κοκκίτιδος	7	1,3
Οστρακιά	15	2,9
Πνευμονική φθίση	1	0,2
Πυαιμίας	1	0,2
Τυφ. πυρετός	24	4,6
Τυφοειδούς	9	1,7
Τύφος	41	7,9
Τυφώδους γρύπης	1	0,2
Φθίση, φυματίωση, φθίσις πνευμ.	172	33,2
Φυμ. μηνιγγίτιδα	4	0,8
Φυματίωσης λαρυγγ.	1	0,2
Χοιράδωση	1	0,2
Σύνολο	518	100,0

Η παρουσία της φυματίωσης, της δυσεντερίας και του τύφου στις διάφορες εκδοχές τους ήταν σχεδόν ενδημική στην περιοχή, ενώ συχνή εμφάνιση στους καταλόγους του μητρώου κάνουν επίσης η διφθερίτιδα και η ιλαρά, η μεν πρώτη στα οκτώ, ενώ η δεύτερη στα πέντε από τα είκοσι συνολικά χρόνια της έρευνας. Η ελονοσία, πάντως, είχε πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα από την αρχικώς προκύπτουσα, αν λάβουμε υπόψη τις ευνοϊκές για την εκδήλωσή της οικολογικές συνθήκες και τα υψηλά ποσοστά νοσηρότητας που επικρατούσαν στην περιοχή, ανερχόμενα τα τελευταία περί το 35% στα 1920.⁸⁴⁶ Χωρίς καμιά αμφιβολία, ένας σημαντικός αριθμός των θανάτων λόγω πυρετού (βλ. πίνακα 56) οφειλόταν στο πλασμώδιο της ελονοσίας, έστω κι αν αυτό δεν δηλώνεται ρητά στην πηγή.⁸⁴⁷ Από την άλλη μεριά, ορισμένες επιδημικές ασθένειες εισέβαλλαν εντελώς απρόσμενα, έσπερναν τον θάνατο και εξαφανίζονταν: η ευλογιά, λόγου χάρη, η οποία σε διάστημα επτά μηνών (1^η Ιουλίου 1882 - 25^η Ιανουαρίου 1883) εξολόθρευσε 76 ψυχές, κυρίως παιδιά,⁸⁴⁸ και η οστρακιά με δεκαπέντε θύματα στο ενεργητικό της σε

⁸⁴⁶ Ι. Καρδαμάτης, *Στατιστικοί πίνακες*, σ. 59, 60, 108, 162. Για κάποια στατιστικά δεδομένα σχετικά με τη νοσηρότητα, τη θνητότητα και τη θνησιμότητα της ελονοσίας στον ελλαδικό χώρο βλ. Γρ. Λιβαδά, «Το πρόβλημα ελονοσίας», σ. 13-16· Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 632, 634-635· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Επιδημιολογία*, σ. 59· Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 100-101. Χρήσιμα στοιχεία αντλούμε και από τα δημοσιεύματα της Γενικής Στατιστικής Υπηρεσίας: σε ελώδη πυρετό ή καχεξία οφειλόταν το 4,8% των θανάτων του έτους 1921, το 4,2% του 1922 και το 7,7% του 1923 (*Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1921*, σ. ζ'· *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1922*, σ. 3· *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1923*, σ. θ'). Πάντως, μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, η νόσος σχεδόν εκριζώθηκε (Γ. Σπηλιόπουλου, *ό.π.*, σ. 79· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, σ. 55-56).

⁸⁴⁷ Όπως εύστοχα έχει υποστηριχθεί, σε ένα σύμπτωμα συμφύρονταν συνήθως πολλές ασθένειες (Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 100-101).

⁸⁴⁸ Η ευλογιά ή κατά το δημωδέστερον βλογιά αποδίδεται στον ομώνυμο ιό, ο οποίος μεταδιδόταν από άνθρωπο σε άνθρωπο, κυρίως με σταγονίδια μέσω της αναπνευστικής οδού. Ο προσβεβλημένος οργανισμός παρουσίαζε ρίγη, υψηλό πυρετό και γενικευμένα άλγη. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της νόσου ήταν, όμως, οι μικρές ερυθρές κηλίδες, πρώτα στο πρόσωπο και εν συνεχεία σε άλλα μέρη του σώματος, οι οποίες εξογκώνονταν και μετατρέπονταν σε πυώδεις φλύκταινες. Όταν ξεραίνονταν, άφηναν στο δέρμα αποκρουστικές ουλές. Η λαϊκή ιατρική χρησιμοποιούσε για την αντιμετώπιση της νόσου τη μέθοδο του «ευλογιασμού», η οποία συνίστατο στη λήψη υγρού από φλύκταινες ασθενών και στην εμφύτευσή του σε υγιείς οργανισμούς. Το 1798 ο Ed. Jenner καθιέρωσε την αποτελεσματικότερη μέθοδο του δαμαλισμού, λαμβάνοντας υγρό από φλύκταινες αγελάδων. Μολονότι οι πρώτες απόπειρες για την εισαγωγή του δαμαλισμού στον ελληνικό χώρο έγιναν επί Ι. Καποδίστρια, ο υποχρεωτικός εμβολιασμός εισήχθη τελικά το 1835. Σήμερα η ευλογιά έχει πλήρως εξαλειφθεί. Για τα ζητήματα αυτά βλ. ΜΛΙ, τόμ. 2, σ. 948-956 και τόμ. 1, σ. 664-667· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Επιδημιολογία*, σ. 64-67· Β. Βαλαώρα, *Υγιεινή*, σ. 34-35· Ι. Πολυχρονίδης, *ό.π.*, σ. 609-630· Β. Dixon, *ό.π.*, σ. 48-53· Τ. Καρδάρη, *ό.π.*, σ. 129-133· Cl. Stéphanos, *ό.π.*, σ. 514-518· Ι. Asimov, *ό.π.*, σ. 197-198, 264, 736· Η. Richardson, *ό.π.*, σ. 9, 31-32, 40, 66· «Περί ευλογίας», *Η εν Αθήναις Ιατρική Μέλισσα*, περίοδος Α', τόμ. 5, φυλ. Α', Ιούν. 1860, σ. 84-93· Β. Ρόζου, *Αι πρώται εν Ελλάδι μέριμναι*, σ. 100-101, 105-115, 156· Ι. Βεγκλίδου, *Οικογενειακή ιατρική εγκυκλοπαίδεια*, σ. 414-415· Μ. Κορασίδου, *Όταν η αρρώστια απειλεί*, σ. 187-191· Δ. Καραμπερόπουλος, «Εμβολιασμός: η πρώτη επιστημονική εφαρμογή του από τους Έλληνες ιατρούς Εμμ. Τιμόνη και Ιακ. Πυλαρινό (αρχές 18^{ου} αιώνα)», *Δελτίο Α Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 53, 2006, σ. 347-351· ο ίδιος, «Δαμαλισμός (1798): οι πρώτες δημοσιεύσεις στα ελληνικά», *Δελτίο Α Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 46, 1999, σ. 224-230· Ν. Πολίτης, «Αι ασθένειαι», σ. 29-30.

λιγότερο από δύο μήνες (17 Απριλίου – 28 Μάη 1897). Οφείλουμε, τέλος, να υπογραμμίσουμε την ηχηρή απουσία από τον πίνακα της χολέρας, των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων (αφροδίσια) και της πανώλης, όχι όμως και της λέπρας (ελεφαντίαση), η οποία συμμετέχει στη γενική θνησιμότητα με ένα μόνο κρούσμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 58
Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους του αναπνευστικού συστήματος

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αιμορ. πνευμονική	1	0,5
Βρογχικού καταρ.	3	1,4
Βρογχίτιδα	31	14,3
Βρογχοπνευμονία	23	10,6
Εμφυσήματος	2	0,9
Λαρυγγίτιδος	10	4,6
Περιπνευμονία	2	0,9
Πλευρίτιδα, χρόνιας πλευρίτιδος	15	6,9
Πλευροπνευμονίας	1	0,5
Πνευμ. εμφυσήματος	1	0,5
Πνευμονία	125	57,9
Χρον. εμφ. βρογχιτ.	1	0,5
Ψευδολαρυγγίτιδος	1	0,5
Σύνολο	216	100,0

Το 7,6% του συνολικού αριθμού θανάτων της περιοχής οφειλόταν σε νόσους του αναπνευστικού συστήματος (βλ. πίνακα 58). Οι ποικίλες μορφές πνευμονίας (απλή, «βρογχοπνευμονία», «πλευροπνευμονία», «περιπνευμονία») βρίσκονται στην κορυφή του πίνακα της συγκεκριμένης κατηγορίας με 151 συμβάντα, ενώ αξιόλογες συχνότητες καταγράφουν, επίσης, η βρογχίτιδα (35), η πλευρίτιδα (15) και η λαρυγγίτιδα (11).

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους της πρώτης βρεφικής ηλικίας

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αθρεψία	3	1,9
Ασιτία	1	0,6
Ατέλεια, ατελής	27	17,1
Ατελής ανάπτυξη, ατελούς διαπλάσεως	26	16,5
Ατροφία	92	58,2
Εγεννήθη νεκρόν, τεχθέν τεθνεώς	2	1,3
Νεκρόν	2	1,3
Πρώρου τοκετού	5	3,2
Σύνολο	158	100,0

Η κατηγορία των νόσων της πρώτης βρεφικής ηλικίας περικλείει όχι το σύνολο των βρεφικών θανάτων αλλά μόνο όσους προκλήθηκαν από αμιγώς βρεφικές ασθένειες, όπως η ασιτία, η αθρεψία, η ατροφία και η ατέλεια (βλ.

πίνακα 59).⁸⁴⁹ Οι δύο πρώτες αναφέρονται σε διαταραχές της θρέψης ή απλώς σε ελλιπή διατροφή, ενώ η τελευταία σε μη φυσιολογική ανάπτυξη κάποιου οργάνου του σώματος. Από τα 158 συνολικά κρούσματα το 30,4% αφορά σε θανάτους, οι οποίοι συνέβησαν κατά την πρώτη εβδομάδα ζωής (48 περιπτώσεις), το 8,9% (14 περιπτώσεις) κατά τις αμέσως επόμενες εβδομάδες (8-30 ημέρες), ενώ το 46,2% πριν από τα πρώτα γενέθλια (73 περιπτώσεις).⁸⁵⁰ Εντοπίστηκαν, επίσης, και ορισμένα περιστατικά, τα οποία αναφέρονται σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (23 περιπτώσεις ή το 14,6% του συνόλου), στοιχείο το οποίο δεικνύει ότι τα σύγχρονα ταξινομικά συστήματα δεν είναι απολύτως συμβατά με τα ιατρικά δεδομένα παρελθόντων εποχών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους του πεπτικού συστήματος

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αιματομουλίτιδος	1	0,7
Αιμορ. στομάχου	1	0,7
Απόστημα ήπατος	2	1,3
Αποφρ. εντέρου	1	0,7
Βουβονοκήλη	1	0,7
Γαστρικός πυρετός	3	2,0
Γαστροεντ. κατάρ.	1	0,7
Γαστροεντερίτιδος	16	10,5
Γλωτίδος	1	0,7
Διάρροια, χρόνια διάρροια	44	28,9
Εγκαστρίτιδος	1	0,7
Ελεού, ειλεού, υλιού	3	2,0
Ελκος στομάχου	1	0,7
Εντερ. αποστήματος	1	0,7
Εντερικού κατάρ., χρον. εντερικού κατ., εντεροκατάρου	19	12,5
Εντερίτιδα, οξείας εντεριτ.	16	10,5
Κακοήθους εντερίτ.	1	0,7
Κήλη, χρόνιας κήλης	1	0,7
Κύρωση, κηρώσεως ήπατος	3	2,0
Οδοντοφυΐας	26	17,1
Περιτονίτιδα	4	2,6
Στοματίτιδος	1	0,7
Συνεσφυγμένης κοίλης	1	0,7
Ήπατος	1	0,7
Χολολίθων	1	0,7
Χρόνιας εντεροκύλης	1	0,7
Σύνολο	152	100,0

Σημαντικά πλήγματα στο πληθυσμιακό δυναμικό επέφεραν, όμως, και οι νόσοι του πεπτικού συστήματος (152 περιπτώσεις ή 5,4% επί του συνόλου). Ειδικότερα, οι διάρροιες, οι εντερίτιδες και οι γαστροεντερίτιδες

⁸⁴⁹ Για τις νόσους που έπλητταν τη βρεφική ηλικία βλ. Μ. Κορασίδου, *Όταν η αρρώστια απειλεί*, σ. 191-198.

⁸⁵⁰ Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 89-90.

ευθύνονταν από κοινού για τα δύο τρίτα περίπου των θανάτων της συγκεκριμένης κατηγορίας (βλ. πίνακα 60). Σε υψηλές κλίμακες εκινείτο και η οδοντοφυΐα, στην οποία αποδίδονται 26 θάνατοι παιδιών κάτω των δύο ετών.⁸⁵¹ Οι υπόλοιπες περιπτώσεις του πίνακα επιμερίζονται σε παθήσεις χαμηλότερης αριθμητικής ισχύος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 61
Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους του νευρικού συστήματος
και των αισθητηρίων οργάνων

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αποπληξία	59	41,0
Εγκεφ. αιμοραγίας	3	2,1
Εγκεφ. αποπληξία	4	2,8
Εγκεφ. μαλάκας	1	0,7
Εγκεφ. συμφορήση	1	0,7
Εγκεφαλ. νοσήματος	11	7,6
Εγκεφαλίτιδα	8	5,6
Επιληψίας	2	1,4
Ημιπληγίας	2	1,4
Κακοήθους εγκεφ. πυρ.	1	0,7
Κεραυν. αποπληξία	1	0,7
Μελίτιδος σπονδ. στήλης	1	0,7
Μηνιγγίτιδα	47	32,6
Νεκρό του δεξιού άκρου	1	0,7
Νευρικής νόσου	1	0,7
Οτίτης χρονία	1	0,7
Σύνολο	144	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 62
Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους του κυκλοφορικού συστήματος

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Γάγγραινα, γαγγραίνης ποδός	7	11,9
Ενδοκαρδίτιδα	1	1,7
Καρδιακό	22	37,3
Καρδιακού νοσημ.	7	11,9
Περικαρδίτιδα	1	1,7
Συγκοπή, συγκοπής καρδιάς	19	32,2
Τριχ. βρογχίτιδος	1	1,7
Υπετροφίας καρδιάς	1	1,7
Σύνολο	59	100,0

Συνεχίζοντας, οι νόσοι του κεντρικού νευρικού συστήματος και των αισθητηρίων οργάνων αντιπροσωπεύουν το 5,1% του συνόλου των θανάτων (144 περιπτώσεις). Μεταξύ αυτών η αποπληξία, υπεύθυνη για 59 αποβιώσεις, παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αριθμητική βαρύτητα, ενώ ακολουθούν κατά σειρά η μηνιγγίτιδα με 48 περιπτώσεις και διάφορες άλλες επικεντρωμένες στον εγκέφαλο παθήσεις (29 περιπτώσεις), όπως η εγκεφαλική αιμορραγία, η

⁸⁵¹ Για τη σχέση της οδοντοφυΐας με τις διάρροιες βλ. Μ. Κορασίδου, *Όταν η αρρώστια απειλεί*, σ. 195-196.

εγκεφαλίτιδα, ο κακοήθης εγκεφαλικός πυρετός και η εγκεφαλική συμφόρηση (βλ. πίνακα 61). Σε χαμηλότερες κλίμακες κινούνται η επιληψία, η ημιπληγία και η ωτίτιδα.

Από τις υπόλοιπες κατηγορίες έπονται κατά σειρά οι νόσοι του κυκλοφορικού συστήματος με 59 περιπτώσεις (βλ. πίνακα 62), τα ατυχήματα, οι δηλητηριάσεις και οι κακώσεις με 42 περιπτώσεις (βλ. πίνακα 63), τα νεοπλάσματα με 28 περιπτώσεις (βλ. πίνακα 64), οι ασθένειες του ουροποιογεννητικού συστήματος (23 περιπτώσεις), με προεξάρχουσα τη νεφρίτιδα (βλ. πίνακα 65), και οι επιπλοκές της κυήσεως, του τοκετού και της λοχείας με 20 περιπτώσεις (βλ. πίνακα 66). Ασήμαντες συχνότητες καταγράφουν, τέλος, οι υπόλοιπες κατηγορίες (βλ. πίνακες 67-71), οι οποίες δεν υπερβαίνουν από κοινού το 0,6% του συνολικού αριθμού των αποβιωσάντων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

Θάνατοι οφειλόμενοι σε ατυχήματα, δηλητηριάσεις και κακώσεις

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Ασφυξίας	1	2,4
Βίαιος θάνατος	1	2,4
Δηλητηρίαση	2	4,8
Έγκαυμα	2	4,8
Εφονεύθη εν τη Λοσφακίω μάχη	1	2,4
Εφονεύθη από ημίονον	1	2,4
Κάταγμα	1	2,4
Πνιγμός, πνιγμονή	16	38,1
Πτώση	2	4,8
Τραυματικού πυρετ.	1	2,4
Τραυματισμός, τραύμα, θανατ. τραύματος, διαμπ. τραύμα	6	14,3
Φόνος	7	16,7
Ψύχους	1	2,4
Σύνολο	42	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

Θάνατοι οφειλόμενοι σε νεοπλάσματα

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Κακοήθου όγκου	3	10,7
Καρκίνος μήτρας	1	3,6
Καρκίνος, καρκινώματος	22	78,6
Νεοπλάσματος	1	3,6
Όγκου τής κοιλίας	1	3,6
Σύνολο	28	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους του ουροποιογεννητικού συστήματος

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Βρίχθιον	3	13,0
Δυσουρίας	1	4,3
Ενδομητρίτιδος	1	4,3
Εξόγκωσις κύστης	1	4,3
Μαστίτιδα	1	4,3
Νεφρίτιδα, χρον. νεφρίτιδος	11	47,8
Ουρ. νοσήματος	1	4,3
Παθήσεως νεφρών	1	4,3
Παράλυση κύστης	1	4,3
Πυρινεφρίτιδος	1	4,3
Μητροπεριτονίτιδος	1	4,3
Σύνολο	23	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

Θάνατοι οφειλόμενοι σε επιπλοκές της κύησης, του τοκετού και της λοχείας

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Βαρέως τοκετού	1	5,0
Εκ τοκετού	1	5,0
Εκλαμψίας	2	10,0
Έκτρωση	1	5,0
Επιλοχ. πυρετός, λοχίου πυρετού	14	70,0
Τοκετού	1	5,0
Σύνολο	20	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους των οστών και των οργάνων κίνησης

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αρθρίτιδα	2	33,3
Οστεΐτιδος	1	16,7
Ρευματισμούς	1	16,7
Χρον. ρευματισμοί	2	33,3
Σύνολο	6	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

Θάνατοι οφειλόμενοι σε νόσους του δέρματος και του υποδορίου ιστού

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Εκζέματος	1	25,0
Κηρίου, κηρίου κεφαλής	2	50,0
Φλεγμ. εκζεματώδους	1	25,0
Σύνολο	4	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 69

Θάνατοι οφειλόμενοι σε αλλεργικές νόσους, των ενδοκρινών αδένων, της ανταλλαγής ύλης και της θρέψεως

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Άσθμα	1	50,0
Ραχίτις	1	50,0
Σύνολο	2	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

Θάνατοι οφειλόμενοι σε ψυχικές διαταραχές

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Υστερισμός	2	100,0
Σύνολο	2	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

Θάνατοι οφειλόμενοι σε διαμαρτίες της διαπλάσεως

Αιτίες θανάτου	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Υδροκέφαλος	1	100,0
Σύνολο	1	100,0

Ιδιαίτερη μνεία οφείλουμε να κάνουμε στην κατηγορία των βίαιων θανάτων, η οποία περιλαμβάνει 42 συνολικά συμβάντα (βλ. πίνακα 63). Τα εννέα αφορούν σε τραύματα μη αναλυτικού προσδιορισμού («*τραυματισμοί*», «*κάταγμα*», «*βίαιος θάνατος*», «*τραυματικός πυρετός*»), επτά σε φόνους, δύο σε εγκαύματα (παιδιών), δύο σε πτώσεις, ένα σε ασφυξία, ένα σε χτύπημα ημιόνου και ένα σε ψύχος. Επίσης, δύο νεαρές γυναίκες απεβίωσαν εξαιτίας δηλητηρίασης, χωρίς, όμως, να δηλώνεται εάν επρόκειτο για αυτοχειρισμό ή ατύχημα, ενώ ένας άνδρας, προφανώς στρατιώτης, έχασε τη ζωή του κατά τη διάρκεια του Ελληνοτουρκικού Πολέμου του 1897. Στη συγκεκριμένη κατηγορία οι πνιγμοί παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη συχνότητα, με 16 περιπτώσεις, κάτι αναμενόμενο βέβαια, εάν αναλογιστούμε τη δεσπόζουσα θέση του ναυτικού επαγγέλματος στην τοπική οικονομία. Πάντως, οι 7 από τους 16 συνολικά πνιγμούς συνέβησαν την ίδια ακριβώς ημέρα, την 15^η Ιουλίου 1894, κατά πάσα πιθανότητα σε ναυάγιο πλοίου.

Τέλος, οι θάνατοι ως αποτέλεσμα επιπλοκών κατά τη διάρκεια της κύησης, του τοκετού και της λοχείας συμμετέχουν στη συνολική θνησιμότητα με 20 περιπτώσεις (βλ. πίνακα 66).⁸⁵² Αγνοώντας τον συνολικό αριθμό γεννήσεων κατ' έτος, ο οποίος θα μας οδηγούσε σε πιο εκλεπτυσμένες αναλύσεις, ας συγκρατήσουμε ότι ετησίως χανόταν, κατά μέσο όρο, μία γυναίκα από επιπλοκές αυτού του τύπου, γεγονός το οποίο αντανάκλα τους υψηλούς κινδύνους που συνεπάγονταν για την υγεία τους οι διαδοχικοί τοκετοί.

Αξίζει, εν κατακλείδι, να υπογραμμίσουμε ότι, παρά τον εντοπισμό πολυάριθμων ασθενειών, κύριοι συντελεστές της τοπικής θνησιμότητας

⁸⁵² Για τη μητρική θνησιμότητα βλ. Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, σ. 47, 81-84· Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 160-162· Θ. Ζαβιτσάνου, *Η μητρική θνησιμότητα εν Ελλάδι (1927-1961)*, Αθήναι 1964· «Περί επιλοχίου πυρετού», *Ασκληπιός, σύγγραμμα περιοδικόν*, φυλ. γ' (1 Οκτ. 1836), σ. 112-119 και φυλ. δ' (1 Νοεμ. 1836), σ. 145-151· Δ. Πύρρου του Θεπταλού, *Εγκόλπιον των ιατρών*, τόμ. 1, σ. 16, 28-29.

αναδεικνύονται τα λοιμώδη και παρασιτικά νοσήματα, οι παθήσεις της πρώτης βρεφικής ηλικίας, του αναπνευστικού, του πεπτικού και του νευρικού συστήματος, που καλύπτουν από κοινού το 86,4% του συνόλου των περιπτώσεων, χωρίς, βέβαια, να υπολογίζονται τα συμπτώματα και οι ασαφείς παθολογικές καταστάσεις. Πρόκειται δηλαδή για ένα νοσολογικό σύστημα, το οποίο πόρρω απέχει από το ισχύον στη σύγχρονη εποχή, της υψηλής μέσης διάρκειας ζωής και της κυριαρχίας των χρόνιων εκφυλιστικών παθήσεων (καρδιοπάθειες, νεοπλάσματα κλπ.).⁸⁵³

---

⁸⁵³ P. Demeny – G. McNicoll (επιμ.), *Encyclopedia of population*, τόμ. 1, Νέα Υόρκη 2003, σ. 307· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, σ. 49-50· Αγ. Κώτση, *Νοσολογία των παιδικών ηλικιών και της νεολαίας (20ός αιώνας)*, Αθήνα 2008, σ. 71-77.

3. Η σύνθεση της θνησιμότητας κατά φύλο

Η κατανομή των αποβιωσάντων κατά φύλο προσκρούει, δυστυχώς, σε μία εγγενή αδυναμία του τεκμηρίου, δηλαδή στην καταχώρηση ορισμένων βαπτιστικών ονομάτων όχι ολογράφως αλλά με το αρχικό τους γράμμα. Επειδή, λοιπόν, ο προσδιορισμός του φύλου στις περιπτώσεις αυτές καθίσταται δυσχερής, υιοθετήσαμε έναν γενικό αλλά όχι απαράβατο κανόνα: θεωρήσαμε τα ευρισκόμενα σε γενική πτώση οικογενειακά ονόματα ως ανήκοντα σε γυναίκες, ενώ τα ευρισκόμενα σε ονομαστική σε άνδρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
Ετήσια κατανομή των θανάτων κατά φύλο

Έτη	Απόλυτα μεγέθη				Σχετικά μεγέθη ⁸⁵⁴		
	Αρσ.	Θηλ.	Άδηλ.	Σύν.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.
1879	53	54	-	107	49,5	50,5	100,0
1880	99	84	-	183	54,1	45,9	100,0
1881	86	60	-	146	58,9	41,1	100,0
1882	127	132	-	259	49,0	51,0	100,0
1883	58	67	-	125	46,4	53,6	100,0
1884	67	58	-	125	53,6	46,4	100,0
1885	86	85	-	171	50,3	49,7	100,0
1886	59	61	1	121	49,2	50,8	100,0
1887	46	56	-	102	45,1	54,9	100,0
1888	53	61	-	114	46,5	53,5	100,0
1889	53	50	-	103	51,5	48,5	100,0
1890	85	83	-	168	50,6	49,4	100,0
1891	55	67	-	122	45,1	54,9	100,0
1892	-	-	-	-	-	-	-
1893	-	-	-	-	-	-	-
1894	80	74	1	155	51,9	48,1	100,0
1895	77	72	1	150	51,7	48,3	100,0
1896	84	84	-	168	50,0	50,0	100,0
1897	75	70	2	147	51,7	48,3	100,0
1898	60	67	3	130	47,2	52,8	100,0
1899	68	54	3	125	55,7	44,3	100,0
1900	71	43	1	115	62,3	37,7	100,0
Σύνολο	1.442	1.382	12	2.836	51,1	48,9	100,0

Με αυτές τις παραδοχές συγκροτήσαμε τον πίνακα 72, από τον οποίο προκύπτει η ισοκατανομή των θανάτων μεταξύ των δύο φύλων στο σύνολο του δείγματος, με μία ελαφρά αριθμητική υπεροχή του ανδρικού πληθυσμού, διαπίστωση απολύτως συμβατή με τα πορίσματα της δημογραφίας.⁸⁵⁵

⁸⁵⁴ Στις συγκεκριμένες στήλες τα αδιευκρίνιστου φύλου άτομα δεν έχουν συμπεριληφθεί.

⁸⁵⁵ F. Braudel, *Υλικός πολιτισμός*, σ. 88· M. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 96-97· M. Παππά, *Νόσοι και θνησιμότητα*, σ. 57, 63· R. Woods, «The population of Britain in the nineteenth century», *British population history*, σ. 331· Δ. Τσαούσης, *Κοινωνική δημογραφία*, σ. 96, 100·

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
Κατανομή των αιτιών θανάτου κατά φύλο

Νόσοι	Αρσ.	Θηλ.	Συν.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.
1. Συμπτώματα, γήρας κλπ.	730	727	1.457	50,1	49,9	100,0
2. Λοιμώδεις και παρασιτικές	245	273	518	47,3	52,7	100,0
3. Αναπνευστικού συστήματος	139	77	216	64,3	35,7	100,0
4. Πεπτικού συστήματος	64	86	150	42,7	57,3	100,0
5. Πρώτης βρεφικής ηλικίας	85	68	153	55,6	44,4	100,0
6. Νευρικού συστήματος κλπ.	81	63	144	56,3	43,7	100,0
7. Κυκλοφορικού συστήματος	31	28	59	52,5	47,5	100,0
8. Ατυχήματα κλπ.	35	7	42	83,3	16,7	100,0
9. Νεοπλάσματα	13	15	28	46,4	53,6	100,0
10. Επιπλοκές κυήσεως κλπ.	1	19	20	5,0	95,0	100,0
11. Ουροποιογεννητικού συστ.	12	10	22	54,5	45,5	100,0
12. Οστών και οργάνων κίνησης	3	3	6	50,0	50,0	100,0
13. Δέρματος κλπ.	2	2	4	50,0	50,0	100,0
14. Αλλεργικές κλπ.	1	1	2	50,0	50,0	100,0
15. Ψυχικές διαταραχές	-	2	2	-	100,0	100,0
16. Διαμαρτίες της διαπλάσεως	-	1	1	-	100,0	100,0
Σύνολο	1.442	1.382	2.824 ⁸⁵⁶	51,1	48,9	100,0

Στον ανωτέρω πίνακα, όπου επιχειρείται ο συνδυασμός των σχετικών με το φύλο και την αιτία θανάτου δεδομένων, ο γυναικείος πληθυσμός παρουσιάζεται περισσότερο ευάλωτος στα λοιμώδη νοσήματα και σε αυτά του πεπτικού συστήματος, ενώ ο ανδρικός στις παθήσεις του αναπνευστικού, του νευρικού συστήματος και της πρώτης βρεφικής ηλικίας. Επιπροσθέτως, η παρατηρούμενη ακραία κατά φύλο δυσαναλογία στην κατηγορία των ατυχημάτων σχετίζεται με τη μεγαλύτερη έκθεση των ανδρών σε κινδύνους λόγω της οικονομικής τους δραστηριοποίησης εκτός του οίκου⁸⁵⁷ και κυρίως λόγω άσκησης του ναυτικού επαγγέλματος, το οποίο ήταν ο βασικός υπεύθυνος για τον υψηλό αριθμό πνιγμών. Στις υπόλοιπες κατηγορίες δεν διακρίνουμε, πάντως, αξιοσημείωτες αριθμητικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων.

Δ. Ανωγιάτης-Πελέ – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 63-64· Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, σ. 47-48· Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 110, 112-113.

⁸⁵⁶ Έχουν εξαιρεθεί από τις στήλες του συγκεκριμένου πίνακα τα αδιευκρίνιστου φύλου πρόσωπα, δώδεκα στον αριθμό.

⁸⁵⁷ Δ. Ανωγιάτης-Πελέ – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 76· Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 150, όπου κατατοπιστικός πίνακας.

4. Η σύνθεση της θνησιμότητας κατά ηλικία

Ως προς το ζήτημα της σχέσης θνησιμότητας και ηλικίας, ο κατωτέρω πίνακας είναι ιδιαίζοντως εύγλωττος: το 45,8% του συνόλου των συμβάντων αφορούσε στον βρεφικό και παιδικό πληθυσμό (0-15 ετών), το 28,6% στον ενεργό και το 24% στον γεροντικό (άνω των 61 ετών), ενώ σε 45 περιπτώσεις η ηλικία των αποθανόντων λανθάνει. Διαπιστώνουμε, δηλαδή, ότι το βάρος του θανάτου ήταν αντιστρόφως ανάλογο της ηλικίας. Τεμαχίζοντας έτι περαιτέρω τις ηλικιακές ομάδες, οδηγούμαστε σε ένα, εν πολλοίς, αναμενόμενο στοιχείο, στην υψηλή βρεφική θνησιμότητα:⁸⁵⁸ πράγματι, το 20,9% του συνολικού αριθμού των θανάτων και το 45,6% των παιδικών παραπέμπει σε βρέφη. Από την άλλη πλευρά, στον ώριμο πληθυσμό, το υψηλότερο κόστος κατέβαλλαν οι διανύοντες την τρίτη δεκαετία της ζωής τους (21-30 ετών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
Ηλικιακή κατανομή των θανάτων: δήμος Τροιζηνίων, 1879-1900

Ηλικίες	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
κάτω του έτους	592	20,9	1.300	45,8
1-5	519	18,3		
6-10	136	4,8		
11-15	53	1,9		
16-20	109	3,8	810	28,6
21-30	203	7,2		
31-40	161	5,7		
41-50	168	5,9		
51-60	169	6,0		
61-65	67	2,4	681	24,0
άνω των 65	614	21,7	45	1,6
άγνωστο	45	1,6		
Σύνολο	2.836	100,0		

Συγκρίνοντας την ηλικιακή πυραμίδα του Πόρου, όπως αυτή προβάλλει από το δημοτολόγιο του 1861, με τα ευρήματα του μητρώου (βλ. πίνακα 75), παρατηρούμε ότι ο θάνατος έπληττε τον εντόπιο πληθυσμό κατά τρόπο άνισο: έτσι, στο 40,7% των κατοίκων (βρέφη και παιδιά) αντιστοιχούσε το 46,6% των θανάτων, στο 57,5% (ενεργός πληθυσμός) υποδιπλάσιο ποσοστό (29%), ενώ στο 1,8% (ηλικιωμένοι) πολλαπλάσιο (24,4%). Ο εξαρτημένος

⁸⁵⁸ Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 162-166· Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 86-91· Β. Κατσογιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, σ. 62-81· Δ. Ανωγιάτης-Πελέ – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 55-57· R. S. Schofield, «Perinatal mortality in Hawkshead, Lancashire, 1581-1710», *Local Population Studies*, τχ. 4 (άνοιξη 1970), σ. 11-16· E. Le Roy Ladurie, «Ένα φαινόμενο βιο-κοινωνικό και πολιτισμικό: ο θηλασμός επί πληρωμή στη Γαλλία τον 18^ο αιώνα», *Ιστορία της διατροφής*, σ. 63-74· Αγ. Κώτση, *ό.π.*, γενικώς. Η βρεφική και παιδική θνησιμότητα μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη για το 15-30% του συνολικού αριθμού των θανάτων (R. Woods, «The population of Britain», σ. 330).

πληθυσμός ήταν, λοιπόν, πολύ περισσότερο εκτεθειμένος στον θάνατο σε σχέση με τον ενεργό για ευνόητους βιολογικούς λόγους.⁸⁵⁹

ΠΙΝΑΚΑΣ 75⁸⁶⁰

Η ηλικιακή κατανομή των κατοίκων και της θνησιμότητας

Ηλικιακές ομάδες	Θνησιμότητα	Ηλικιακή δομή πληθυσμού
0-15	46,6	40,7
16-60	29,0	57,5
61 και άνω	24,4	1,8
Σύνολο	100,0	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 76

Η κατανομή των θανάτων κατά φύλο και ηλικία

Ηλικ.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.
-1	310	271	581	21,9	19,9	20,9	53,4	46,6	100,0
1-15	333	374	707	23,5	27,4	25,4	47,1	52,9	100,0
16-60	431	379	810	30,5	27,8	29,1	53,2	46,8	100,0
61+	341	340	681	24,1	24,9	24,5	50,1	49,9	100,0
Σύν.	1.415	1.364	2.779	100,0	100,0	100,0	50,9	49,1	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 77

Η κατανομή του αποβιώσαντος γεροντικού πληθυσμού σε ηλικιακές ομάδες

Ηλικιακές ομάδες	Απόλυτα μεγέθη			Αναλογία
	Αρσενικά	Θηλυκά	Σύνολο	
61-70	131	92	223	1,42
71-80	126	116	242	1,09
81-90	72	89	161	0,81
91-100	10	33	43	0,30
101+	2	10	12	0,20
Σύνολο	341	340	681	1,00

Οι άρρενες, σύμφωνα με τον πίνακα 76, υφίσταντο ισχυρότερα πλήγματα από τις γυναίκες κατά τη διάρκεια της βρεφικής ηλικίας, όχι, όμως, και της παιδικής, στοιχείο το οποίο εναρμονίζεται με το σύγχρονο βιολογικό πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο τα θηλυκά βρέφη είναι περισσότερο ανθεκτικά έναντι αυτών του αντίθετου φύλου.⁸⁶¹ Υπενθυμίζουμε σχετικά ότι τα θανατηφόρα νοσήματα της πρώτης βρεφικής ηλικίας ήταν πιο διαδεδομένα μεταξύ των αρρένων (βλ. πίνακα 73). Υψηλότερη θνησιμότητα χαρακτήριζε τους άνδρες και στις παραγωγικές ηλικίες, ενώ στον γεροντικό πληθυσμό επικρατούσε αριθμητική ισορροπία μεταξύ των δύο φύλων.

⁸⁵⁹ Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 102-103· Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 110-112· Δ. Ανωγιάτης-Πελέ – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 54· Αγ. Κώτση, *ό.π.*, σ. 65-70.

⁸⁶⁰ Τα ποσοτικά δεδομένα για τη θνησιμότητα προέκυψαν από τον πίνακα 74, χωρίς, όμως, να συνυπολογιστούν τα 45 πρόσωπα αγνώστου ηλικίας.

⁸⁶¹ Β. Κατσουγιαννόπουλος, *Ιατρική δημογραφία*, σ. 118-122, 166· Μ. Todorova, *Balkan family*, σ. 92· G. Reynolds, «Infant mortality and sex ratios at baptism as shown by reconstruction of Willingham, a parish at the edge of the Fens in Cambridgeshire», *Local Population Studies*, τχ. 22 (άνοιξη 1979), σ. 31-33. Επίσης, βλ. εδώ, υποσημ. 575.

Προκειμένου να σχηματίσουμε μία ευκρινέστερη εικόνα της κατανομής των θανάτων μεταξύ των ηλικιωμένων, συντάξαμε τον πίνακα 77. Επισκοπώντας τα δεδομένα του, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι όσο ανερχόμαστε την ηλικιακή κλίμακα η αναλογία ανδρικών/γυναικείων θανάτων βαίνει μειούμενη, από 1,42 μεταξύ των 61-70 ετών σε 0,20 στους άνω των 100 ετών, όπερ τεκμηριώνει τη μεγαλύτερη μέση διάρκεια ζωής των θηλέων.⁸⁶²

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
Η κατανομή των αιτιών θανάτου κατά ηλικιακή ομάδα

Νόσοι	0-1	1-15	16-60	61+	Αγν. ηλικ.	Σύν.
1. Συμπτώματα κλπ.	276	305	347	507	26	1.461
2. Λοιμώδεις	63	216	208	22	9	518
3. Αναπνευστικού συστήματος	36	56	86	36	2	216
4. Πρώτης βρεφικής ηλικίας	134	22	1	-	1	158
5. Πεπτικού συστήματος	59	61	21	9	2	152
6. Νευρικού συστήματος	18	29	48	48	1	144
7. Κυκλοφορικού συστήματος	-	4	20	35	-	59
8. Ατυχήματα κλπ.	1	6	28	5	2	42
9. Νεοπλάσματα	1	-	18	9	-	28
10. Ουροποιογεννητικού	-	5	12	5	1	23
11. Επιπλοκές κύησης κλπ	-	1	18	-	1	20
12. Οστών και οργάνων κίνησης	-	1	1	4	-	6
13. Δέρματος κλπ.	4	-	-	-	-	4
14. Αλλεργικές κλπ.	-	1	1	-	-	2
15. Ψυχικές διαταραχές	-	-	1	1	-	2
16. Διαμαρτίαι της διαπλάσεως	-	1	-	-	-	1
Σύνολο	592	708	810	681	45	2.836

Συνεχίζοντας με τον πίνακα 78, σημειώνουμε, καταρχάς, ότι οι λοιμώδεις ασθένειες αποδεκάτιζαν όλες τις ηλικιακές τάξεις, λιγότερο, όμως, τον γεροντικό πληθυσμό. Ιδιαίτερα ευάλωτα παρουσιάζονται τα παιδιά (1-15 ετών), στα οποία αναλογούσε το 93,3% των θανατηφόρων κρουσμάτων της οστρακιάς, το 81,5% της διφθερίτιδας, το 76,5% της ιλαράς, το 71% της ευλογιάς, το 70,4% της ελονοσίας, το 39,5% του (εξανθηματικού) τύφου, το 39,4% του τυφοειδούς πυρετού και το 37,2% της δυσεντερίας. Συνολικά η συγκεκριμένη ηλικιακή κατηγορία περικλείει το 41,7% του συνολικού αριθμού των θανάτων από λοιμώδη νοσήματα. Ανάλογο ποσοστό αποδίδεται και στον ενεργό πληθυσμό (40,1%), ο οποίος κυριολεκτικά αφανιζόταν από τη φυματίωση, εφόσον σε αυτόν αναλογούσε το 83,2% των θανατηφόρων κρουσμάτων της.

Τα νεοπλάσματα, τα ατυχήματα, οι επιπλοκές της κύησης, του τοκετού και της λοχείας και τα νοσήματα του αναπνευστικού και ουροποιογεννητικού συστήματος παρουσιάζουν μία αναμενόμενη πυκνωση στις ώριμες ηλικίες. Αντιθέτως, το τρίτο περίπου των συμπτωμάτων και των ασαφών παθολογικών καταστάσεων αποδίδεται στον γεροντικό πληθυσμό, για τον οποίο ο θάνατος

⁸⁶² Δ. Ανωγιάτης-Πελέ – Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 57.

αποτελούσε εκ των πραγμάτων μία επικείμενη φυσική απόληξη. Από την άλλη πλευρά, ενώ οι ασθένειες του πεπτικού συστήματος προκαλούσαν βαρύτερες απώλειες στις μικρότερες ηλικιακές κλίμακες, αυτές του νευρικού συστήματος κατέτρυχαν κυρίως τις μεγαλύτερες.

5. Η εποχική εξέλιξη της θνησιμότητας

Κλείνοντας το παρόν κεφάλαιο οφείλουμε να διερευνήσουμε μία πρόσθετη πτυχή, την εποχική κίνηση της θνησιμότητας. Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα 79, οι περισσότεροι θάνατοι εκδηλώνονταν κατά τη διάρκεια του θέρους (27,2%). Ακολουθούσαν, με ελαφρώς μικρότερα ποσοστά (24,5% και 24,7% αντίστοιχα), ο χειμώνας και το φθινόπωρο, ενώ η εαρινή περίοδος προβάλλει ως η λιγότερο φονική (23,6%). Ο Ιούλιος, ο Ιανουάριος, ο Μάιος και ο Οκτώβριος, με 272, 259, 255 και 255 θανατηφόρα περιστατικά αντίστοιχα, ήταν οι μήνες με την υψηλότερη θνησιμότητα, ενώ ο Απρίλιος και ο Δεκέμβριος με τη χαμηλότερη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
Η κατανομή των θανάτων κατά μήνα και εποχή

Μήνες	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Δεκέμβριος	205	7,2	695	24,5
Ιανουάριος	259	9,1		
Φεβρουάριος	231	8,1		
Μάρτιος	215	7,6	669	23,6
Απρίλιος	199	7,0		
Μάιος	255	9,0		
Ιούνιος	251	8,8	772	27,2
Ιούλιος	272	9,6		
Αύγουστος	249	8,8		
Σεπτέμβριος	216	7,6	700	24,7
Οκτώβριος	255	9,0		
Νοέμβριος	229	8,1		
Σύνολο	2.836	100,0	2.836	100,0

Τα λοιμώδη νοσήματα, μολονότι επιπόλαζαν σε όλες τις εποχές του έτους, προκαλούσαν τον μεγαλύτερο αριθμό θυμάτων κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου και δευτερευόντως του θέρους (βλ. κατωτέρω πίνακα). Αναλυτικότερα, η ιλαρά (22 κρούσματα στα 34), ο τύφος (39 στα 75) και η δυσεντερία (21 στα 51) άκμαζαν κυρίως το καλοκαίρι, η ευλογιά (49 στα 76) και η διφθερίτιδα (15 στα 27) το φθινόπωρο και η οστρακιά (όλα τα κρούσματα) με τη φθίση (60 στα 178) την άνοιξη. Ο κύριος όγκος των κρουσμάτων της ελονοσίας, τέλος, κατανέμεται μεταξύ θερινών και φθινοπωρινών μηνών (30 περιστατικά στα 45).

Τον χειμώνα επικρατούσαν οι λοιμώξεις του αναπνευστικού, οι οποίες, ως γνωστόν, ευνοούνταν, από τις χαμηλές θερμοκρασίες. Έτσι, το 60% των περιστατικών λαρυγγίτιδας, το 40,8% της πνευμονίας και τα μοναδικά κρούσματα «πλευροπνευμονίας», «πνευμ. εμφυσήματος» και «χρον. εμφ. βρογχίτιδας» απαντώνται κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Αντιθέτως, το καλοκαίρι, με τις υψηλές του θερμοκρασίες, ήταν γενικώς η εποχή της αναζωπύρωσης των εμπύρετων νοσημάτων αλλά και της έξαρσης των παθήσεων του πεπτικού συστήματος. Ας δώσουμε επί τροχάδην ορισμένα

στοιχεία: τα 11 από τα 17 συνολικά κρούσματα εντερίτιδας, τα 8 από τα 20 εντερικής καταρροής, τα 7 από τα 16 γαστρεντερίτιδας, τα 18 από τα 44 διάρροιας και οι 49 από τους 120 συνολικά θανατηφόρους πυρετούς, μηδέ των ελωδών εξαιρουμένων, σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
Η κατανομή των θανάτων κατά εποχή και αιτία

Νόσοι	Χειμ.	Άνοιξη	Καλοκ.	Φθιν.	Σύνολο
1. Συμπτώματα κλπ.	400	347	428	346	1521
2. Λοιμώξεις	103	112	145	158	518
3. Αναπνευστικού συστήματος	78	62	38	38	216
4. Πεπτικού συστήματος	13	30	60	48	151
5. Πρώτης βρεφικής ηλικίας	27	21	16	32	96
6. Νευρικού συστήματος	26	54	32	30	142
7. Κυκλοφορικού συστήματος	17	15	14	13	59
8. Ατυχήματα κλπ.	10	8	19	5	42
9. Νεοπλάσματα	4	8	7	9	28
10. Επιπλοκές κυήσεως κλπ.	8	5	5	7	25
11. Ουροποιογεννητικού	7	3	3	10	23
12. Οστών και οργάνων κίνησης	-	3	2	1	6
13. Δέρματος κλπ.	1	-	2	1	4
14. Αλλεργικές κλπ.	1	1	-	-	2
15. Ψυχικές διαταραχές	-	-	1	1	2
16. Διαμαρτίες της διαπλάσεως	-	-	-	1	1
Σύνολο	695	669	772	700	2835

Την άνοιξη δέσποζαν τα λοιμώδη νοσήματα και οι παθήσεις του αναπνευστικού και πεπτικού συστήματος (βλ. πίνακα 80). Ευρισκόμενη, ωστόσο, μεταξύ δύο ακραίων εποχών και χαρακτηριζόμενη γι' αυτό από κλιματική αστάθεια, η άνοιξη μοιάζει διχασμένη. Έτσι, τον Μάρτιο γνώριζαν μεγάλη διάδοση τα χειμερινά νοσήματα, ενώ τον Μάιο τα θερινά. Περιοριζόμενοι στις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις, από τους 38 συνολικά εαρινούς θανάτους συνεπεία πνευμονίας οι 17 συνέβησαν τον Μάρτιο, ενώ οι 7 από τους 11 θανάτους λόγω τύφου και οι 9 από τους 10 λόγω δυσεντερίας τον Μάιο.

Κάτι ανάλογο ίσχυε και με το φθινόπωρο: οι παθήσεις του πεπτικού συστήματος ευδοκίμοσαν τον Οκτώβριο, οι λοιμώξεις του αναπνευστικού τον Νοέμβριο και οι πυρετοί εν γένει τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο. Με άλλα λόγια, οι δύο πρώτοι μήνες του φθινοπώρου αποτελούσαν, κατά μία έννοια, προέκταση του καλοκαιριού, ενώ ο τρίτος τον προπομπό του χειμώνα.

Διαπιστώνουμε, δηλαδή, ότι οι διακυμάνσεις της θνησιμότητας καθορίζονταν, εν πολλοίς, από τις ιδιοτροπίες του κλίματος και των μετεωρολογικών συνθηκών.⁸⁶³

⁸⁶³ Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 113-115· Μ. Παππά, *Νόσοι και θνησιμότητα*, σ. 52-56· R. A. Houston, «The population», σ. 145, 168· Δ. Ανωγιάτης-Πελέ - Ι. Αθανασοπούλου, *Οικιστικό πλέγμα*, σ. 70· Ν. Σιδέρης, «Άρρώστιες και άρρωστοι», σ. 114. Για τις επικρατούσες στον Πόρο κλιματικές συνθήκες βλ. εδώ, κεφάλαιο 1.1· Κ. Κωστής, *Στον καιρό της πανώλης*, σ. 115-127.

ΠΙΝΑΚΑΣ 81⁸⁶⁴
 Η κατανομή των θανάτων κατά ηλικιακή ομάδα και εποχή

Ηλικιακές ομάδες Εποχές	0-1 ετών	1-15 ετών	16-60 ετών	άνω των 61ετών	Σύνολο
Χειμώνας	118	126	230	203	677
Άνοιξη	126	167	198	172	663
Καλοκαίρι	202	222	196	147	767
Φθινόπωρο	147	193	186	159	685
Σύνολο	593	708	810	681	2.792

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
 Η κατανομή των θανάτων κατά εποχή και φύλο

Εποχές	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.
Χειμ.	372	321	693	53,7	46,3	100,0	25,8	23,2	24,5
Άνοιξ.	356	309	665	53,5	46,5	100,0	24,7	22,4	23,6
Θέρος	379	390	769	49,3	50,7	100,0	26,3	28,2	27,2
Φθιν.	335	362	697	48,1	51,9	100,0	23,2	26,2	24,7
Σύν.	1442	1382	2824	51,1	48,9	100,0	100,0	100,0	100,0

Άξιοι προσοχής είναι, τέλος, και οι πίνακες 81 και 82. Συνδυάζοντας τα δεδομένα τους προκύπτει ότι το θέρος και το φθινόπωρο ήταν εποχές υψηλής βρεφικής, παιδικής και γυναικείας θνησιμότητας, ενώ αντιθέτως κατά τη διάρκεια του χειμώνα και της άνοιξης δέσποζαν οι θάνατοι του ανδρικού πληθυσμού και των ενεργών και γεροντικών ηλικιών.⁸⁶⁵

⁸⁶⁴ Έχουν εξαιρεθεί 44 πρόσωπα αγνώστου ηλικίας.

⁸⁶⁵ Β. Βαλαώρας, *Στοιχεία βιομετρίας*, σ. 114-115· D. Jacobs, «Seasonal variation patterns in baptisms and burials for Ruislip, Middlesex», *Local Population Studies*, τχ. 48 (άνοιξη 1992), σ. 39.

6. Συμπεράσματα

Από τον πλούτο των ευρημάτων του κεφαλαίου ας απαριθμήσουμε τα σημαντικότερα: α) την υψηλή για τα δεδομένα της εποχής θνησιμότητα, ανερχόμενη περί το 28-29‰, β) την αδυναμία των ιατρών της εποχής να προσδιορίζουν τα ακριβή παθολογικά αίτια των θανάτων, γ) τη μεγάλη αριθμητική βαρύτητα των λοιμωδών και παρασιτικών ασθενειών σε όλες τις εποχές, τις εξάρσεις των εμπύρετων νοσημάτων και των νόσων του πεπτικού συστήματος κατά τη διάρκεια του θέρους και των αναπνευστικών τον χειμώνα, στοιχεία που αναδεικνύουν τη σημασία του κλιματικού παράγοντα, δ) την ισοκατανομή των θανάτων κατά φύλο στο σύνολο του δείγματος, με μία μικρή, όμως, υπεροχή των ανδρών, ε) τη μεγαλύτερη έκθεση των παιδικών και γεροντικών πληθυσμών στις νόσους, άρα και στον θάνατο και, τέλος, στ) την υψηλή βρεφική θνησιμότητα, αφορώσα περισσότερο στον ανδρικό και λιγότερο στον γυναικείο πληθυσμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάσαμε, σε αδρές γραμμές, την επίδραση της μετανάστευσης στη γενική δημογραφική εξέλιξη του Πόρου, αξιοποιώντας κάθε διαθέσιμη, ποιοτικού ή ποσοτικού χαρακτήρα, πληροφορία. Στο παρόν πραγματευόμαστε τρία συγκεκριμένα πληθυσμιακά ρεύματα, με απόληξη ή αφετηρία το νησί, για τα οποία διαθέτουμε αναλυτικά στατιστικά στοιχεία. Τα δύο πρώτα καλύπτουν χρονικό διάστημα τριάντα περίπου ετών, από το 1798 μέχρι το 1829 και αντιστοιχούν σε μία περίοδο πολλαπλών ανατροπών. Το τρίτο μεταναστευτικό ρεύμα, τοποθετημένο χρονικά μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, προσλαμβάνει μαζικές διαστάσεις: εκκινά από τον Πόρο, ως απόρροια αποδιάρθρωτικών φαινομένων στην τοπική οικονομία, για να διαχυθεί κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα της εποχής. Εκ παραλλήλου, όμως, καταγράφονται και μικρότερης έντασης πληθυσμιακές εισροές, αγροτοκτηνοτροφικού ως επί το πλείστον χαρακτήρα.

1. Οι πάροικοι των ετών 1798-1827

Στην απογραφή του 1828 εντοπίζονται συνολικά 58 νοικοκυριά με επικεφαλής ετερόχθονες, τα οποία συνιστούν περίπου το 7% του συνόλου και περικλείουν 230 ψυχές, ανισομερώς κατανεμημένες κατά φύλο (125 άρρενες προς 105 θήλεις: αναλογία 1,19) και ενορία. Πάροικοι απαντώνται στις εννέα από τις δεκαπέντε συνοικίες της πόλης, σε αυτές, όμως, του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και του Αγίου Κωνσταντίνου η παρουσία τους καθίσταται ιδιαίζοντως αισθητή, εφόσον υπερβαίνουν το 20% του συνόλου των ενοριτών (βλ. πίνακα 83).

Τα πρόσωπα αυτά εγκαταστάθηκαν στο νησί μεταξύ των ετών 1798-1827 και μάλιστα ως ακολούθως (βλ. πίνακα 84): το 62,1% αυτών κατά τη δεκαπενταετία 1798-1812 και το 32,7% κατά το αμέσως επόμενο διάστημα (1813-1827). Πυκνές αφίξεις σημειώθηκαν κατά τα έτη 1798, 1803, 1808 και 1813, στα οποία αντιστοιχεί το 72,4% του συνόλου των περιπτώσεων.

Τα δεδομένα αυτά επιβάλλουν ορισμένα σχόλια. Καταρχάς, η χρονική περίοδος 1798-1821, εάν εξαιρέσουμε τις επιπλοκές που προκάλεσε η δράση της ρωσικής μοίρας του ναυάρχου Σινιάβιν στις ελληνικές θάλασσες κατά το έτος 1807, δεν χαρακτηρίστηκε από μεγάλης κλίμακας πολεμικές αναταραχές και συγκρούσεις στην ευρύτερη περιοχή.⁸⁶⁶ Το γεγονός αυτό, σε συνάρτηση

---

⁸⁶⁶ Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 4, σ. 712-714, 719· Κ. Σάθας, *Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα*, σ. 575-584· Αντ. Λιγνός, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 60-67· Ηλ. Γαλέπας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 72-73.

με τη χαμηλή μέση ηλικία των παροίκων-επικεφαλής κατά τη στιγμή άφιξής τους στο νησί (19,7 έτη) αλλά και την κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμιακού δείγματος, τεκμηριώνει οικονομικού τύπου μετακινήσεις. Κατά την ίδια περίοδο ο υπερδανεισμός και η καταχρέωση ορισμένων κοινοτήτων συχνά συντελούσε στην αποδιάρθρωση του οικισμένου χώρου και στη φυγή των κατοίκων.⁸⁶⁷ Ο Πόρος και τα γειτονικά του νησιά, ευρισκόμενα σε διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης, προφανώς επωφελήθηκαν δημογραφικά από αυτή την εξέλιξη. Ωστόσο, η εν λόγω επισήμανση περιγράφει απλώς μία γενική τάση και όχι τα πραγματικά κίνητρα ενός εκάστου των ετεροχθόνων, τα οποία, σε τελική ανάλυση, καθίστανται δυσανιχνεύσιμα υπό το πρίσμα του συγκεκριμένου τεκμηρίου. Είναι κατά συνέπεια πολύ πιθανό να έχουν παρεισφρήσει στη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα και μεμονωμένες περιπτώσεις προσφύγων, πολιτικών εξορίστων,⁸⁶⁸ φυγοδίκων ή ακόμη και υποψήφίων γαμπρών.⁸⁶⁹

Το δεύτερο σχόλιο αφορά στην ελάττωση του μεταναστευτικού ρεύματος προς το νησί μετά το 1813, η οποία πιθανότατα αποτελεί απόρροια αλλά και έκφραση της οικονομικής κρίσης που έπληξε τα παραδοσιακά ναυτιλιακά κέντρα του ελληνικού χώρου, ιδιαίτερα μετά την οριστική ήττα

⁸⁶⁷ Σχετικά με το ζήτημα αυτό βλ. Σπ. Ασδραχάς, «Φορολογικοί μηχανισμοί και οικονομία στο πλαίσιο των ελληνικών κοινοτήτων (ιζ' -ιθ' αιώνα)», *Ζητήματα Ιστορίας*, Αθήνα 1999, σ. 241-242· ο ίδιος, «Το αγροτικό πλεόνασμα στις περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου», *Οικονομία και νοοτροπίες*, σ. 24-26· Ευτ. Λιάτα, *Αργεία γη*, σ. 79-82· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 391-398· ΑΚΥ, τόμ. 3, σ. 273-274· Σεβ. Λάζαρη, «Συμβολή στην οικονομική ιστορία της Μυκόνου. Εξέλιξη και κατανομή των φόρων, τέλη 17^{ου} – αρχές 19^{ου} αι.», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών*, τόμ. 14 (1991-1993), ανάτυπ., Αθήνα 1993, σ. 144-148.

⁸⁶⁸ Στον Πόρο κατέφυγε προσωρινά ο μπας κοτζάμπασης Ύδρας, Γεώργιος Βούλγαρης, όταν, κατά τη διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου του 1806-1807, οι συμπατριώτες του, υπό την ηγεσία του Ανδρέα Κουντουριώτη, εξεγέρθηκαν κατά της Υψηλής Πύλης. Επέστρεψε μετά την αποτυχία της εξέγερσης για να αναλάβει ξανά τα καθήκοντά του (Κ. Σάθα, *Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα*, σ. 575, 583· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 60-67· Μ. Λαμπρυνίδη, *Οι Αλβανοί*, σ. 57-58). Πολιτικοί ανταγωνισμοί στο εσωτερικό της Κοινότητας Ύδρας κατά τα έτη 1826-1827, σε συνδυασμό με όξυνση της κοινωνικής δυσарέσκειας, προκάλεσαν τη φυγή στελεχών της αντικουντουριωτικής μερίδας στην Αίγινα και στον Πόρο. Μεταξύ αυτών ανιχνεύονται σημαντικές προσωπικότητες, όπως ο Βασίλης Μπουντούρης, ο Δημήτριος Τσαμαδός, οι αδελφοί Τομπάζη, ο Ανδρέας Μιαούλης και ο Δημήτριος Βούλγαρης (Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, τόμ. 2: *ο κατά θάλασσαν αγών των νήσων Ύδρας, Σπετσών και Ψαρών κατά την Ελληνικὴν Επανάστασιν*, Αθήναι 1953, σ. 639-644· Σπ. Τρικούπης, *ό.π.*, τόμ. 4, σ. 108-112). Παράλληλα, η διαμάχη ανάμεσα στις σπετσιώτικες οικογένειες Μέξη και Μποτάση εκτραχύνθηκε το 1817 σε τέτοιο βαθμό, ώστε τα μέλη της δεύτερης να μεταναστεύσουν στον Πόρο, συμπαρασύροντας συγγενείς, φίλους και προστατευόμενους. Ύστερα από λίγους μήνες επέστρεψαν, όμως, στην πατρίδα τους (Ηλ. Γαλέπτας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 73-75· Αν. Χατζηναργύρου, *ό.π.*, τόμ. 2, εν Πειραιεί 1925, σ. 154-155· Π. Παρασκευαΐδη, *ό.π.*, σ. 121-122· Αν. Ορλάνδου, *Ναυτικά, ήτοι ιστορία των κατά τον υπέρ ανεξαρτησίας της Ελλάδος αγώνα πεπραγμένων υπέρ των τριών ναυτικών νήσων, ιδίως δε των Σπετσών*, τόμ. 1, εν Αθήναις 1869, σ. 61-62· Γ. Σταματίου, «Μέξηδες και Μποτασαίοι. Δύο μεγάλες οικογένειες σε διαμάχη», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 325, Ιούλ. 1995, σ. 36-51).

⁸⁶⁹ Ίδου ένα παράδειγμα: ο Αλέξανδρος Δημ. Κριεζή κάνει λόγο στα απομνημονεύματά του για «ένα τρεχαντήρι Ποριότικο, όπου ο πλοίαρχος ήτο εις Σκόπελον υπανδρευμένος» (Αλεξ. Δημ. Κριεζή, *ό.π.*, σ. 208).

του Ναπολέοντα στο Βατερλό και τη συνακόλουθη επαναδραστηριοποίηση των ευρωπαϊκών εμπορικών στόλων στη Μεσόγειο.⁸⁷⁰

Ειρήσθω, τέλος, εν παρόδω, ότι οι προ του 1798 μετανάστες (λόγου χάρη των Ορλωφικών), καθώς και οι πρόσφυγες της Επανάστασης, με εξαίρεση έξι πρόσωπα, δεν συμπεριελήφθησαν από τους απογραφείς στην κατηγορία των παροίκων. Κατά τα φαινόμενα, οι μεν πρώτοι είχαν ήδη ενταχθεί στον κορμό των αυτοχθόνων, ενώ η παρουσία των δεύτερων στο νησί αποσιωπήθηκε σχεδόν ολοκληρωτικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 83

Κατά ενορία και φύλο κατανομή του πληθυσμού των ετεροχθόνων και ποσοστό αυτών επί του συνολικού πληθυσμού: Πόρος, 1828

Ενορία	Αρσ.	Θηλ.	Σύν.	Κατά φύλο αναλογία	Ποσοστό παροίκων επί του συνόλου
1. Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου	25	27	52	0,93	22,3
2. Αγίου Κωνσταντίνου	46	40	86	1,15	28,6
3. Υπ. Θεοτόκου	-	-	-	-	-
4. Ευαγγελισμού	-	-	-	-	-
5. Κοιμήσεως	1	1	2	1,00	3,5
6. Αγίου Νικολάου	-	-	-	-	-
7. Γενεθλίων της Θεοτόκου	12	4	16	3,00	4,0
8. Αγίου Γεωργίου	7	3	10	2,33	2,7
9. Αγίου Σπυριδώνος	-	-	-	-	-
10. Ταξιαρχών	1	1	2	1,00	2,6
11. Υπαπαντής	5	5	10	1,00	8,7
12. Αγίας Κυριακής	11	11	22	1,00	7,0
13. Αγίου Ματθέου	-	-	-	-	-
14. Κοιμήσεως	-	-	-	-	-
15. Μεταμορφώσεως	17	13	30	1,31	6,8
Σύνολο	125	105	230	1,19	7,1

⁸⁷⁰ Γ. Λεονταρίτης, *ό.π.*, σ. 56-57· Β. Κρεμμυδάς, *Εισαγωγή*, σ. 122-124, 130-131· ο ίδιος, «Η οικονομική κρίση στον ελλαδικό χώρο στις αρχές του 19ου αιώνα και οι επιπτώσεις της στην Επανάσταση του 1821», *Μνήμων*, τόμ. 6 (1976-1977), σ. 16-33· ο ίδιος, «Προεπαναστατικές πραγματικότητες. Η οικονομική κρίση και η πορεία προς το Εικοσιένα», *Διπλό ταξίδι. Ψηλαφήσεις ενός ιστορικού*, Αθήνα 2009, σ. 320-334· ο ίδιος, *Ελληνική ναυτιλία*, τόμ. 1, σ. 122-128· ο ίδιος, *Συγκυρία και εμπόριο στην προεπαναστατική Πελοπόννησο 1793-1821*, Αθήνα 1980, σ. 119-120· ο ίδιος, *Αρχείο Χατζηπαναγιώτη*, σ. 67-69, 90-91· Γ. Δερτιλής, *Ιστορία*, τόμ. 1, σ. 101-102· Σπ. Ασδραχάς, «Εισαγωγικό σημείωμα: προβλήματα οικονομικής ιστορίας της Τουρκοκρατίας», *Η οικονομική δομή*, σ. 32-33· Αντ. Λιγνός, *ό.π.*, σ. 101-102· Αντ. Μιαούλης, *Υπόμνημα*, σ. 43· Κ. Αλεξανδρής, *ό.π.*, σ. 317-326· Αν. Χατζηναργύρου, *ό.π.*, τόμ. 1, τχ. 1, σ. 31· Δ. Σιάτρας, *ό.π.*, σ. 53-54· J. Emerson, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 130, 132, 135.

Πίνακας 84

Κατανομή των ετεροχθόνων σύμφωνα με το έτος άφιξής τους στο νησί: Πόρος, 1828

Έτος άφιξης	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Ομαδοποιημένα κατά δεκαπενταετίες	
			Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
1798	13	22,4	36	62,1
1803	8	13,8		
1808	12	20,7		
1810	2	3,4		
1812	1	1,7		
1813	9	15,5	19	32,7
1818	4	6,9		
1822	1	1,7		
1823	3	5,2		
1825	1	1,7		
1827	1	1,7		
Άδηλο	3	5,2	3	5,2
Σύνολο	58	100,0	58	100,0

Πίνακας 85

Ευρείες γεωγραφικές περιοχές καταγωγής παροίκων: Πόρος, 1828

Ευρείες γεωγραφικές ζώνες	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Πελοπόννησος	42	72,4
Νησιά	9	15,5
Υπόλοιπος οθωμανικός χώρος	6	10,3
Άδηλο	1	1,7
Σύνολο	58	100,0

Πίνακας 86

Τόποι καταγωγής παροίκων: Πόρος, 1828

Περιοχές	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Περιοχές	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αθήνα	3	5,2	Λιγουριό	1	1,7
Αίγινα	2	3,4	Μέθανα	3	5,2
Άργος	8	13,8	Μονεμβασιά	2	3,4
Άρτα	1	1,7	Πελοπόννησος	12	20,1
Βάτικα	2	3,4	Πιάδα	2	3,4
Βέρβена	1	1,7	Ρόδος	1	1,7
Ελευσίνα	1	1,7	Σάμος	1	1,7
Εύριπος	2	3,4	Σοφικό	4	6,9
Κόρινθος	1	1,7	Τσακονιά	5	8,6
Κρανίδι	1	1,7	Ύδρα	2	3,4
Κρήτη	1	1,7	Άδηλο	1	1,7
Κωνστ/πολη	1	1,7	Σύνολο	58	100,0

Συνεχίζουμε με τους πίνακες 85 και 86, όπου εκτίθενται οι τόποι προέλευσης των μεταναστών. Κύρια πηγή τροφοδότησης της αναπτυσσόμενης τοπικής οικονομίας με εργατικό δυναμικό αναδεικνύεται η Πελοπόννησος, από την οποία προέρχονταν οι 42 από τους συνολικά 58 επήλυδες αρχηγούς της απογραφής. Το 70% αυτών καταγόταν από την

Αργολιδοκορινθία, το 30% από τη Λακωνία και την Τσακονιά, ουδείς, όμως, από τα δυτικά παράλια ή τις κεντρικές περιοχές του Μοριά. Αξιόλογες συχνότητες καταγράφουν το Άργος (οκτώ περιπτώσεις), το Σοφικό (τέσσερις περιπτώσεις) και τα Μέθανα (τρεις περιπτώσεις). Τα νησιά, από την άλλη μεριά, αντιπροσωπεύουν ένα μικρό σχετικά ποσοστό επί του συνόλου των περιπτώσεων, μόλις το 15,5%, ενώ ο υπόλοιπος οθωμανικός χώρος το 10,3%. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η χαμηλή εκπροσώπηση των νησιών του Αργοσαρωνικού, καθώς η μεν Ύδρα και Αίγινα καταγράφουν ασήμαντες συχνότητες (από δύο περιπτώσεις), οι δε Σπέτσες και Σαλαμίνα δεν περιέχονται καθόλου στους σχετικούς πίνακες. Η συνεισφορά, όμως, της συγκεκριμένης γεωγραφικής ζώνης στο σύνολο των αφίξεων ενδυναμώνεται σημαντικά, φτάνοντας στο 44,8% του συνόλου (26 περιπτώσεις), αν συνυπολογίσουμε τις συχνότητες των οικισμών, που βρίσκονται στα ηπειρωτικά παράλια του Αργοσαρωνικού ή πλησίον αυτών (Αθήνα, Ελευσίνα,⁸⁷¹ Μέθανα, Πιάδα, Κρανίδι, Σοφικό και Άργος).

Πίνακας 87
Επαγγελματικές απασχολήσεις ετεροχθόνων αρχηγών: Πόρος, 1828

Επαγγέλματα	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες
Αγωγιάτης	5	8,6
Βαφεύς	1	1,7
Βοσκός	4	6,9
Γεωργός	8	13,8
Δραγάτης	2	3,4
Έμπορος	1	1,7
Ζωγράφος	1	1,7
Καζάζης	2	3,4
Κηπουρός	1	1,7
Κτίστης	2	3,4
Μαραγκός	1	1,7
Ναύτης	16	27,6
Παπουτσιής	1	1,7
Ράπτης	4	6,9
Στρατιώτης	1	1,7
Τέκτον	5	8,6
Υφαντής	1	1,7
Ψαράς	1	1,7
Ψωμάς	1	1,7
Σύνολο	58	100,0

⁸⁷¹ Ένα έγγραφο του 1816 από το Αρχείο της Ύδρας τεκμηριώνει την ύπαρξη δεσμών όχι μόνο δημογραφικού αλλά και οικονομικού χαρακτήρα ανάμεσα στον Πόρο και την Ελευσίνα, πράγμα άλλωστε φυσικό, εάν προσμετρήσουμε και την κοινή εθνοφυλετική καταγωγή των κατοίκων τους: «Έτούτην τήν στιγμήν ἦλθεν ἓνα καϊκάκι ἐδικόν μας [ποριώτικο] ἀπό Ἐλευσίνα καί μᾶς τό ἐβεβαίωσεν τό θανατικόν τῆς Ἀθήνας» (ΑΚΥ, τόμ. 5, σ. 290· Β. Σφυρόερα, *Ιστορία της Ελευσίνας. Από τη Βυζαντινή περίοδο μέχρι σήμερα*, Ελευσίνα²2005, σ. 34).

Πίνακας 88

Κατανομή επαγγελματιών σε ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας: Πόρος, 1828

Τομείς οικονομικής δραστηριότητας	Πληθυσμός παροίκων		Πληθυσμός αυτοχθόνων	
	Σχετ. μεγ.	Απόλ. μεγ.	Σχετ. μεγ.	Απόλ. μεγ.
Πρωτογενής ⁸⁷²	14	24,1	64	9,4
Θαλάσσιος ⁸⁷³	16	27,6	509	74,8
Χερσαίων μεταφορών	5	8,6	0	0
Τεχνιτών ⁸⁷⁴	18	31,0	47	6,9
Εμπορικός	1	1,7	76	11,2

Έτερο σημαντικό ζήτημα, που αναδεικνύεται από την πηγή, είναι η κατανομή των επήλυδων κατά επαγγελματική δραστηριότητα, αποτυπούμενη στους πίνακες 87 και 88. Καταρχήν υπενθυμίζουμε ότι οι τρεις στους τέσσερις γηγενείς απασχολούνταν στην οικονομία της θάλασσας (74,8%) και δευτερευόντως στον εμπορικό κλάδο (11,2%). Αντιθέτως, οι πάροικοι υπερείχαν αναλογικά στον πρωτογενή τομέα (24,1 έναντι 9,4%) και στα τεχνικά επαγγέλματα (31% έναντι 6,9%). Συγκεκριμένα, οι πέντε στους επτά τέκτονες, οι δύο στους τρεις καζάζηδες, οι τέσσερις στους δέκα ράπτες, ο ένας στους τρεις βαφείς, ο ένας στους τέσσερις παπουτσήδες, ο ένας στους πέντε μαραγκούς αλλά και οι τέσσερις στους δέκα βοσκούς ήταν ετερόχθονες. Υπό τον πλήρη έλεγχο των τελευταίων βρίσκονταν επίσης τα επαγγέλματα του κτίστη, του υφαντή, του ψωμά, του αγωγιάτη αλλά και του δραγάτη, ενώ ουδείς εξ αυτών υπήρξε καλαφάτης, μυλωνάς, μακελάρης, βαρελάς ή μπαρμπέρης. Τέλος, η εμπλοκή των παροίκων στο τοπικό εμπορικό κύκλωμα, αν και εκ πρώτης όψεως αμελητέα (μία περίπτωση), στην πραγματικότητα υπήρξε σημαντική, διότι ένα μέρος των δηλωμένων τεχνιτών, εάν όχι όλοι, διοχέτευαν οι ίδιοι τα προϊόντα της εργασίας τους στην αγορά.

Η δομή και το μέγεθος των ετερόχθονων νοικοκυριών μας έχει ήδη απασχολήσει σε προηγούμενη ενότητα. Περιοριζόμαστε, λοιπόν, να υπενθυμίσουμε απλώς δύο βασικά σημεία: τη σύγκλιση των οικιακών συντελεστών επήλυδων-εντοπίων (4,0 και 3,8 ψυχές αντίστοιχα) και τη συντριπτική ποσοτική κυριαρχία των απλών οικογενειακών πυρήνων (96,5%). Εάν στα δεδομένα αυτά προσθέσουμε τον μέσο χρόνο παραμονής των παροίκων στην πόλη (19,7 έτη), καθώς και το γεγονός ότι σημαντικό ποσοστό αυτών, της τάξεως του 58,6%, είχε ήδη αποκτήσει κτηματική περιουσία στον τόπο φιλοξενίας, καταλήγουμε αβίαστα στο συμπέρασμα ότι η εγκατάστασή τους προσέλαβε μόνιμο χαρακτήρα.

Συσχετίζοντας τόπους καταγωγής και επαγγέλματα (πίνακας 89) προκύπτουν ορισμένα ενδιαφέροντα στοιχεία. Καταρχάς, το εισαγόμενο ναυτικό δυναμικό του νησιού προερχόταν βέβαια από τα νησιά (Κρήτη, Ρόδος, Σάμος), όχι, όμως, κατ' αποκλειστικότητα. Ναύτες για την επάνδρωση των ποριώτικων караβιών έφθναν, επίσης, από το Κρανίδι,⁸⁷⁵ τα Μέθανα, το

⁸⁷² Περιλαμβάνονται γεωργοί, κηπουροί, βοσκοί και ψαράδες.

⁸⁷³ Εδώ συγκαταλέγονται ναυτικοί, ψαράδες και καλαφάτες.

⁸⁷⁴ Εντάσσονται στη συγκεκριμένη κατηγορία καζάζηδες, χτίστες, ράπτες, τέκτονες, βαφείς, μαραγκοί, παπουτσήδες, υφαντές, μυλωνάδες, καλαφάτες, μακελάρηδες, βαρελάδες, μπαρμπέρηδες και ψωμάδες.

⁸⁷⁵ Είναι γνωστό ότι η οικονομία του Κρανιδίου κατά την περίοδο αυτή ήταν προσανατολισμένη στη θάλασσα (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 240-241· Σπ. Λουκάτου,

Σοφικό, το Άργος, την Κόρινθο, την Αθήνα αλλά και από πιο απομακρυσμένες περιοχές, όπως η Άρτα και η Κωνσταντινούπολη. Οι καταγόμενοι από την Ύδρα μετανάστες, δύο στον αριθμό, δεν ασκούσαν ναυτικά επαγγέλματα (ο ένας ήταν ζωγράφος και ο άλλος γεωργός), ενώ η άφιξή τους στο νησί σημειώθηκε στη δεύτερη δεκαετία του 19^{ου} αιώνα (1813 και 1818), όταν δηλαδή τα σημάδια της οικονομικής κρίσης είχαν ήδη εκδηλωθεί στον τόπο καταγωγής τους. Από την άλλη μεριά, η παρουσία στην πόλη ενός μαραγκού και ενός τέκτονα από την Αίγινα πιθανότατα συνδέεται με την ναυπηγική παράδοση του νησιού.⁸⁷⁶ Τέλος, παρατηρούμε ότι άπαντες οι αγωγιάτες της πόλης κατάγονταν από την Πελοπόννησο: συγκεκριμένα, δύο από το Άργος, ένας από το Σοφικό, ένας από την Πιάδα και ένας αδευκρίνιστης προέλευσης.

Πίνακας 89
Τα επαγγέλματα των παροίκων κατά τόπο καταγωγής: Πόρος, 1828

Περιοχές		Σύνολο
Αθήνα	ναύτης (1), υφαντής (1), γεωργός (1)	3
Αίγινα	μαραγκός (1), τέκτονας (1)	2
Άργος	ναύτης (3), τέκτονας (2), αγωγιάτης (2), καζάζης (1)	8
Άρτα	ναύτης (1)	1
Βάτικα	κηπουρός (1), ράφτης (1)	2
Βέρβενα	δραγάτης (1)	1
Ελευσίνα	κτίστης (1)	1
Εύριπος	ψωμάς (1), γεωργός (1)	2
Κόρινθος	ναύτης (1)	1
Κρανίδι	ναύτης (1)	1
Κρήτη	ναύτης (1)	1
Κωνστ/πολη	ναύτης (1)	1
Λιγουριό	ράφτης (1)	1
Μέθανα	ψαράς (1), παπουτσή (1), ναύτης (1)	3
Μονεμβασία	δραγάτης (1), γεωργός (1)	2
Πελ/σος	κτίστης (1), ναύτης (2), τέκτονας (2), βοσκός (4), γεωργός (2), αγωγιάτης (1),	12
Πιάδα	αγωγιάτης (1), στρατιώτης (1)	2
Ρόδος	ναύτης (1)	1
Σάμος	ναύτης (1)	1
Σοφικό	γεωργός (2), αγωγιάτης (1), ναύτης (1)	4
Τσακονιά	βαφεύς (1), ράφτης (2), έμπορος (1), καζάζης (1)	5
Ύδρα	γεωργός (1), ζωγράφος (1)	2
Άδηλο	ναύτης (1)	1
	Σύνολο	58

«Καράβια-καραβοκύρηδες-ναύτες Πελοποννήσου κατά τα χρόνια του 1821», ανάτυπ., *Πρακτικά Β' Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών*, τόμ. 3, Αθήναι 1981-1982, σ. 5-23· Β. Γκάτσου, *ό.π.*, σ. 299-331).

⁸⁷⁶ Γ. Κουλικούρδη, *Αίγινα I*, σ. 104-126. Πρβλ. και την απογραφή του 1829, όπου εντοπίστηκε ένα νοικοκυριό από την Αίγινα, αποτελούμενο από τέσσερις μαραγκούς, μάλλον караβομαραγκούς (βλ. Παράρτημα III.3: Π-861-2). Αιγινήτης ήταν και ένας από τους αρχιναυπηγούς του πολεμικού ναυστάθμου, ο Δημήτριος Ιω. Καλούδης (Γ. Κουλικούρδη, *Αίγινα II*, σ. 140-141).

Συμπυκνώνοντας τα προαναφερθέντα, ο Πόρος, κατά τις δύο πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα, στρατολογούσε το αναγκαίο για την οικονομία του εργατικό δυναμικό, νεαρών εννοείται ηλικιών, από μία περιορισμένη γεωγραφική ακτίνα, κυρίως από τα παράλια της ανατολικής Πελοποννήσου και του Αργοσαρωνικού. Η εγκατάστασή τους προσέλαβε μόνιμο χαρακτήρα, γεγονός το οποίο συνέβαλε θετικά στην τοπική οικονομία, εφόσον πολλοί εξ αυτών δραστηριοποιήθηκαν σε επαγγέλματα, πλήρως ή μερικώς, παραμελημένα από τους αυτόχθονες.

2. Οι πρόσφυγες της Επανάστασης (1821-1828)

Στην απογραφή του 1829 το κέντρο βάρους των απογραφών μετατοπίζεται από τους οικονομικούς μετανάστες της προεπαναστατικής περιόδου στους πρόσφυγες του Αγώνα, οι οποίοι εγκατέλειψαν μαζικά, υπό την πίεση των πολεμικών γεγονότων, τις πατρίδες τους ή τα προσωρινά τους καταφύγια, για να εγκατασταθούν σε ασφαλέστερες περιοχές. Συγκεκριμένα, καταμετρήθηκαν συνολικά 3.821 πάροικοι, οι οποίοι αποτελούσαν το 51% του συνόλου και κατανέμονταν σε 993 νοικοκυριά, εκ των οποίων το 67,7% διέμενε σε οικίες εντός της πόλεως (672 περιπτώσεις), το 2,2% σε καλύβια επί της νήσου (22 περιπτώσεις) και το υπόλοιπο 30,1% (299 περιπτώσεις) σε καλύβες της πελοποννησιακής ακτής. Τα αριθμητικά αυτά δεδομένα υπαινίσσονται την ύπαρξη μεταξύ των προσφύγων μίας διαχωριστικής γραμμής, με προφανείς αλλά όχι απολύτως σαφείς κοινωνικές συνδηλώσεις: οι περισσότεροι ευκατάστατοι στεγάζονταν στις οικίες της πόλης, ενώ οι λιγότερο εύποροι ή παντελώς ενδεείς στα πρόχειρα παραπήγματα της υπαίθρου. Διαφωτιστική ως προς αυτό είναι και η πληροφορία ότι μόνο πέντε από τα 321 διαμένοντα σε καλύβες νοικοκυριά διέθεταν υπηρετικό προσωπικό, δηλαδή το 1,6% αυτών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους διαμένοντες σε οικίες ανέρχεται σε 8,6% (τα 58 από τα 672 νοικοκυριά). Το πλήθος των προσφύγων, η κατάληψη όλων των υπαρχόντων στο νησί οικιών και η ανέγερση εκατοντάδων παραπηγμάτων στην υπαίθρο σκιαγραφούν μία εικόνα πληθυσμιακής υπερσυσσώρευσης και γενικευμένης εξαθλίωσης, στο πλαίσιο της οποίας παρατηρήθηκαν φαινόμενα παραβατικών συμπεριφορών.⁸⁷⁷ Την αντίδραση των αυτοχθόνων απέναντι στην κατάσταση αυτή δεν την γνωρίζουμε, μπορούμε, όμως, ευχερώς να την εικάσουμε, αναστοχαζόμενοι παραδείγματα από άλλες γεωγραφικές περιοχές.⁸⁷⁸

Ορισμένα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας παρουσιάσαμε με διάφορες αφορμές σε προηγούμενα κεφάλαια. Ας συγκρατήσουμε τα σημαντικότερα: την αριθμητική κυριαρχία του γυναικείου πληθυσμού επί του ανδρικού, το υψηλό ποσοστό των διευθυνομένων από γυναίκες νοικοκυριών και την ποσοτική υπεροχή των πυρηνικών οικιακών ομάδων. Τα δύο πρώτα εννοείται ότι αποτελούν σαφείς ενδείξεις της προσφυγικής σύστασης του συγκεκριμένου μεταναστευτικού ρεύματος.

⁸⁷⁷ Χαρακτηριστικό παράδειγμα η εμφάνιση πορνείας έξω από τα όρια της πόλης (E. P. Boblaye, *Description d'Égine*, Παρίσι 1835, σ. 53· Κ. Σιμόπουλου, *Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα*, τόμ. 5, σ. 384-385) αλλά και κρουσμάτων κλοπής (ΑΛΓΚ, τόμ. 7, σ. 367, 487). Στη γειτονική Ύδρα συστάθηκε, πάντως, αστυνομικό σώμα για τον έλεγχο της κατάστασης (B. Τόλης, *ό.π.*, σ. 65· Ι. Παπαγεωργίου, «Η αστυνομία της Ύδρας κατά τον Αγώνα του 1821», *ανάτυπ.*, *Αστυνομικά Χρονικά*, τχ. 430-431, 1972, σ. 3-14). Η ύπαρξη αστυνομικής δύναμης και στον Πόρο κατά τη διάρκεια της Επανάστασης πρέπει να θεωρείται δεδομένη (ΑΛΓΚ, τόμ. 8, σ. 241, 262-263).

⁸⁷⁸ Απ. Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες*, διάσπαρτα, ενδεικτικά σ. 15-16, 24, 25, 28-32, 63, 65, 69-70· Κ. Κόμης, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία την Επανάσταση του 1821: αγροτικοί και αστικοί εποικισμοί», σ. 22-24· ο ίδιος, «Ίκαρία: πληθυσμιακό κεφάλαιο και διασπορά (19^{ος} αιώνας)», *Νησιωτικά*, σ. 283-284· Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 65.

Πίνακας 90
Τόποι καταγωγής των παροίκων: Πόρος, 1829

Τόποι καταγωγής παροίκων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Τόποι καταγωγής παροίκων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αγγλία	1	0,2	Μεσολόγγι	2	0,3
Αθήνα	112	18,0	Μυστράς	1	0,2
Αϊβαλί (Κυδωνίες)	47	7,5	Μασσαλία	1	0,2
Αίγινα	1	0,2	Μέγαρα	8	1,3
Αίνος	2	0,3	Μέθανα	3	0,5
Ανάπολη (Νάπολη;)	1	0,2	Μεθώνη	1	0,2
Ανατολή	6	1,0	Μπογάζια	1	0,2
Άνδρος	1	0,2	Μυτιλήνη	2	0,3
Άργος	5	0,8	Οδησσός	1	0,2
Άρτα	1	0,2	Όλυμπος	1	0,2
Ασπροπόταμος	16	2,6	Πάτρα	4	0,6
Επάνησα	1	0,2	Πατρατζίκι (Υπάτη)	1	0,2
Εύριπος	34	5,5	Πελοπόννησος	24	3,8
Ζαγορά	2	0,3	Πέργαμος	1	0,2
Ζητούνι (Λαμία)	3	0,5	Ρούμελη	3	0,5
Ηλιούπολη	1	0,2	Ρωσία	1	0,2
Θεσσαλονίκη	2	0,3	Σαλαμίνα	1	0,2
Θήβα	144	23,1	Σάλωνα	8	1,3
Ιθάκη	2	0,3	Σάμος	1	0,2
Ιωάννινα	10	1,6	Σέρρες	1	0,2
Καλάβρυτα	1	0,2	Σμύρνη	9	1,4
Καλλιόπολη	1	0,2	Σούλι	1	0,2
Κάρυστος	3	0,5	Σοφικό	1	0,2
Κέρκυρα	3	0,5	Σπέτσες	1	0,2
Κεφαλλονιά	2	0,3	Σύρα	1	0,2
Κόρινθος	2	0,3	Ταλάντι (Αταλάντη)	1	0,2
Κούντουρα	1	0,2	Τένεδος	1	0,2
Κρήτη	6	1,0	Τήνος	1	0,2
Κύπρος	1	0,2	Τρίκαλα	1	0,2
Κωνσταντινούπολη	2	0,3	Τριπολιτσά	4	0,6
Λιβαδειά	54	8,7	Ύδρα	53	8,5
Μάλτα	1	0,2	Χίος	10	1,6
Μάνη	2	0,3	Ψαρά	1	0,2
Σύνολο				622	100,0

Πίνακας 91
Κατανομή παροίκων σε ευρείες γεωγραφικές ζώνες: Πόρος, 1829

Ευρείες γεωγραφικές περιοχές	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Πελοπόννησος	48	7,7
Νησιά	126	20,3
Στερεά Ελλάδα	353	56,7
Θεσσαλία	4	0,6
Ήπειρος	12	1,9
Υπόλοιπος οθωμανικός χώρος	73	11,7
Εξω-οθωμανικός χώρος	5	0,8
Άδηλα (Ανάπολη)	1	0,2
Σύνολο	622	100,0

Πίνακας 92

Κατανομή των τόπων καταγωγής κατά συχνότητα εμφάνισης: Πόρος, 1829

Θήβα	144
Αθήνα	112
Λιβαδειά	54
Ύδρα	53
Αϊβαλί	47
Εύριπος	34
Πελοπόννησος	24
Ασπροπόταμος	16
Ιωάννινα, Χίος	10
Σμύρνη	9
Μέγαρα, Σάλωνα	8
Ανατολή, Κρήτη	6
Άργος	5
Πάτρα, Τριπολιτσά	4
Ζητούνι, Κάρυστος, Κέρκυρα, Μέθενα, Ρούμελη	3
Αίνος, Ζαγορά, Θεσσαλονίκη, Ιθάκη, Κεφαλλονιά, Κόρινθος, Κωνσταντινούπολη, Μάνη, Μεσολόγγι, Μυτιλήνη	2
Αγγλία, Αίγινα, Ανάπολη, Άνδρος, Άρτα, Επτάνησα, Ηλιούπολη, Καλαύρυτα, Καλλιόπολη, Κούντουρα, Κύπρος, Μάλτα, Μασσαλία, Μεθώνη, Μυστράς, Μπογάζα, Οδησσός, Όλυμπος, Πατρατζίκι, Πέργαμος, Ρωσία, Σαλαμίνα, Σάμος, Σέρρες, Σούλι, Σοφικό, Σπέτσες, Σύρα, Ταλάντι, Τένεδος, Τήνος, Τρίκαλα, Ψαρά	1

Η καταγωγή των 371 από τους 993 ετερόχθονες-επικεφαλής δεν δηλώνεται στο τεκμήριο. Ως εκ τούτου εστιάζουμε την προσοχή μας στους υπολοίπους, 622 στον αριθμό, η κατανομή των οποίων κατά τόπο προέλευσης εκτίθεται στους πίνακες 90, 91 και 92. Σε αντίθεση με την απογραφή του 1828, όπου η ζώνη στρατολόγησης εργατικού δυναμικού για την αναπτυσσόμενη τοπική οικονομία ήταν γεωγραφικά περιορισμένη (ανατολική Πελοπόννησος και Αργοσαρωνικός), οι πρόσφυγες του 1829 προέρχονταν από μία πολύ μεγαλύτερη ακτίνα, καθοριζόμενη εν πολλοίς από την έκβαση του επαναστατικού αγώνα στα διάφορα μέτωπα. Συγκεκριμένα, διατρέχοντας τα δεδομένα του πίνακα 90, θα μπορούσαμε να τα ομαδοποιήσουμε ως εξής: σε περιοχές οι οποίες βρέθηκαν στο επίκεντρο των πολεμικών συγκρούσεων· σε αυτές που δεν ενεπλάκησαν ενεργά στις επαναστατικές διεργασίες, οι χριστιανοί κάτοικοί τους, όμως, υπέστησαν διωγμούς και πράξεις αντεκδίκησης από εξαγριωμένους οθωμανούς· τέλος, σε όσες δεν κατελήφθησαν ποτέ από τα εχθρικά στρατεύματα.⁸⁷⁹

Ξεκινώντας, παρατηρούμε ότι πάνω από τους μισούς παροίκους της επαναστατικής περιόδου προέρχονταν από τη Στερεά Ελλάδα (το 56,7% του

⁸⁷⁹ Η σχετική με τα πολεμικά γεγονότα της Επανάστασης βιβλιογραφία είναι πραγματικά τεράστια. Περιοριζόμαστε, λοιπόν, να παραθέσουμε ορισμένους κλασικούς τίτλους: ΙΕΕ, τόμ. 12· ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 3· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 5-7, Θεσσαλονίκη 1980-1986· Σπ. Τρικούπης, *Ιστορία της ελληνικής Επανάστασης*, τόμ. 1-4, εν Λονδίνο 1853-1857· Δ. Κόκκινου, *Η Ελληνική Επανάσταση*, τόμ. 1-6, Αθήναι ⁶1974.

συνόλου των περιπτώσεων) και ιδιαιτέρως από τη Θήβα, την Αθήνα και τη Λιβαδειά. Η πρώτη, ευρισκόμενη επί του οδικού άξονα που οδηγούσε τις οθωμανικές εκστρατευτικές δυνάμεις, από τα σημεία συγκέντρωσής τους (Λάρισα, Τρίκαλα και Λαμία), στις επαναστατικές εστίες του νότου (Πελοπόννησος ή Αττική),⁸⁸⁰ υπέστη αλληπάλληλες καταστροφές, με αποκορύφωμα τον εμπρησμό της από τον στρατό του Δράμαλη την 1^η Ιουλίου του 1822.⁸⁸¹ Έτσι, οι κάτοικοι της πόλης και των περιχώρων διασκορπίστηκαν σε διάφορες περιοχές, μετά τη μάχη της Πέτρας (12 Σεπτεμβρίου 1829), όμως, σταδιακά επανέκαμψαν στις εστίες τους.⁸⁸² Στις αρχές του 1829 144 νοικοκυριά θηβαϊκής καταγωγής παρεπιδημούσαν στον Πόρο και άλλα εννιά, κατά την ίδια περίοδο (θέρος του 1828), στον Δαμαλά. Αντιμέτωπη με μεγάλης κλίμακας υλικές καταστροφές αλλά και απώλειες σε έμπυχο υλικό βρέθηκε, για τους ίδιους λόγους, και η Λιβαδειά, η οποία συμμετέχει στο συνολικό δείγμα με 54 περιπτώσεις. Εξόχως σημαντική είναι, όμως, και η προσφυγική κοινότητα των Αθηναίων, αποτελούμενη από 112 νοικοκυριά. Η ανεπιτυχής πολιορκία της Ακρόπολης από τους επαναστάτες κατά το πρώτο έτος του Αγώνα (28 Απριλίου - 19 Ιουλίου 1821),⁸⁸³ η νέα, επιτυχημένη αυτή τη φορά, απόπειρα κατάληψής της, τον Ιούνιο του 1822,⁸⁸⁴ η επανάκτησή της από τους Οθωμανούς τον Μάιο του 1827,⁸⁸⁵ καθώς επίσης και οι επαναλαμβανόμενες καταδρομικές ή εκκαθαριστικές επιχειρήσεις των αντιμαχομένων στην αττική επικράτεια,⁸⁸⁶ πυροδοτούσαν παλινδρομικού χαρακτήρα πληθυσμιακές μετακινήσεις, ιδιαιτέρως προς τα νησιά του Αργοσαρωνικού, οι οποίες τερματίστηκαν οριστικά μετά την επίσημη παράδοση της πόλης, τον Μάρτιο του 1833.⁸⁸⁷ Αξιόλογες συχνότητες καταγράφουν, επίσης, και οι πρόσφυγες από την Εύβοια (37 νοικοκυριά), τον Ασπροπόταμο (δεκάξι νοικοκυριά), τα Μέγαρα και τα Σάλωνα (από οκτώ νοικοκυριά).

Έτερος σημαντικός πόλος εκροής προσφυγικού πληθυσμού προς τον Πόρο υπήρξε και η Πελοπόννησος, με 48 νοικοκυριά, σημαντικό μέρος των οποίων προερχόταν από το δυτικό και κεντρικό τμήμα της (Τριπολιτσά, Πάτρα, Καλάβρυτα, Μεθώνη), δηλαδή από μία γεωγραφική ζώνη (κατεχόμενη από τα τουρκοαιγυπτιακά στρατεύματα), με την οποία ο Πόρος δεν φαίνεται να διατηρούσε πυκνές επαφές κατά το πρόσφατο παρελθόν. Έπονται, σε

⁸⁸⁰ Δ. Τζάκης, «Τα πολεμικά γεγονότα. Οι εξελίξεις στα μέτωπα του πολέμου (1822-1824)», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 3, σ. 76-77, 93· ΙΕΕ, τόμ. 12, σ. 250.

⁸⁸¹ Χρ. Βλασσόπουλου, *Ημερολόγιον του Αγώνος*, Αθήναι 1930, σ. 128· Δ. Τζάκης, *ό.π.*, τόμ. 3, σ. 80· ΙΕΕ, τόμ. 12, σ. 250.

⁸⁸² Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 8, σ. 129.

⁸⁸³ Χρ. Βλασσόπουλου, *ό.π.*, σ. 38, 80.

⁸⁸⁴ Χρ. Βλασσόπουλου, *ό.π.*, σ. 126.

⁸⁸⁵ Χρ. Βλασσόπουλου, *ό.π.*, σ. 299.

⁸⁸⁶ Για τις πολεμικές επιχειρήσεις στο αθηναϊκό μέτωπο βλ. την κατατοπιστική μονογραφία του Δ. Σουρμελή, *ό.π.*, γενικώς.

⁸⁸⁷ Στ. Παπαγεωργίου, «Αθήνα. Η νέα πρωτεύουσα του ελληνικού Βασιλείου και η "εθνική ευεργεσία". Ο προνομιούχος χώρος», *Θέματα νεότερης ελληνικής ιστορίας*, σ. 155-156· Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι από του 19^{ου} εις τον 20^{ον} αιώνα*, Αθήνα 2005, σ. 9, 23. Η οθωμανική φρουρά της Αθήνας εγκατέλειψε την πόλη τον Απρίλιο του 1834 (Αλ. Πολίτης, *Ρομαντικά χρόνια. Ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880*, Αθήνα 2009, σ. 74).

φθίνουσα κλίμακα, η Ήπειρος (δώδεκα νοικοκυριά),⁸⁸⁸ η Κρήτη (έξι νοικοκυριά),⁸⁸⁹ η Θεσσαλία (τέσσερα νοικοκυριά) και τα Ψαρά (ένα νοικοκυριό).

Στη δεύτερη κατηγορία εγγράφονται περιοχές οι οποίες εγκαταλείφθηκαν από τον χριστιανικό πληθυσμό τους, ιδιαιτέρως κατά το διάστημα Μαρτίου-Δεκεμβρίου 1821, εξαιτίας των αντιποίνων του περιοίκου μουσουλμανικού στοιχείου. Πρόκειται για έξι προσφυγικά νοικοκυριά από την Ανατολή εν γένει, ένα από την Πέργαμο, ένα από την Ηλιούπολη,⁸⁹⁰ δύο από την Κωνσταντινούπολη, ένα από την Καλλίπολη, εννέα από τη Σμύρνη και ένα τα Μπογάζια. Επίσης, ένα από την Κύπρο, δύο από τη Θεσσαλονίκη, δύο από την Αίνο, κοντά στο δέλτα του ποταμού Έβρου, και ένα από τις Σέρρες. Εξόχως σημαντικές από αριθμητική σκοπιά είναι και οι περιπτώσεις των καταγομένων από το Αϊβαλί⁸⁹¹ και τη Χίο⁸⁹² προσφύγων, συσπειρωμένων σε 47 και δέκα νοικοκυριά αντίστοιχα.

Μολονότι οι πρόσφυγες αποτελούσαν τον κύριο όγκο του ετερόχθονος πληθυσμιακού κεφαλαίου της απογραφής, ανιχνεύονται και περιπτώσεις ανθρώπων μετακινουμένων προς αναζήτηση οικονομικών ευκαιριών ή εργασίας. Πρόκειται κυρίως για καταγόμενους από περιοχές, οι οποίες δεν βρέθηκαν στο στόχαστρο των αντίπαλων στρατιωτικών δυνάμεων (νησιά του Αργοσαρωνικού, Κυκλάδες, Επτάνησα κλπ.). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό της Ύδρας που συμμετέχει στο συνολικό δείγμα με 53 νοικοκυριά, τα επτά εκ των οποίων αποτελούνταν αποκλειστικά από άρρενες τεχνίτες (μαραγκούς, χτίστες, καζάζηδες και ράφτες). Μπουλούκια μαστόρων εργαζομένων στο νησί κατά την περίοδο της απογραφής απαντώνται όμως και από τα νησιά Αίγινα και Τήνο.

Η τριμερής, εν πολλοίς γεωγραφική, διάκριση που υιοθετήθηκε για τα ετερόχθονα νοικοκυριά της απογραφής δεν έχει, όμως, απόλυτη ισχύ, εφόσον, όπως έχουμε ήδη αποδείξει σε προηγούμενο κεφάλαιο και αξίζει να υπενθυμίσουμε εδώ, οι πολεμικές συνθήκες όχι μόνο δεν έθεταν φραγμούς

⁸⁸⁸ Κ. Κόμης, «Πληθυσμιακές μετακινήσεις με αφετηρία την Επανάσταση του 1821· αγροτικοί και αστικοί εποικισμοί», σ. 16, υποσημ. 7, όπου βιβλιογραφία.

⁸⁸⁹ Για τις πολεμικές επιχειρήσεις, τις ανθρώπινες απώλειες και τις προσφυγικές εκροές βλ. Ν. Ανδριώτης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 285-286, 289-292, 299-303· ο ίδιος, «Τα πολεμικά γεγονότα. Η Επανάσταση στην Κρήτη και την Κύπρο», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 3, σ. 119-123· Β. Δημητριάδης – Δ. Δασκάλου (επιμ.), *Ο κώδικας των θυσιών. Ονόματα και δημευμένες περιουσίες των Χριστιανών αγωνιστών της Ανατολικής Κρήτης κατά την Επανάσταση του 1821*, Ηράκλειο 2003, σ. μδ'-μς', 317-325· Κ. Κόμης, «Κρήτη: τεκμήρια από το στατιστικό έργο της καποδιστριακής εποχής», *Νησιωτικά*, σ. 303, 309-310.

⁸⁹⁰ Πρόκειται για το Μερζεφούν ή Μαρσοβάν του σαντζακιού της Αμάσειας στη Μ. Ασία (Π. Κοντογιάννη, *Γεωγραφία της Μικράς Ασίας*, Αθήναι 1921, ανατύπ., Αθήνα 2000, σ. 123).

⁸⁹¹ Για τους διωγμούς, που υπέστησαν χριστιανικοί πληθυσμοί αστικών κυρίως κέντρων της αυτοκρατορίας βλ. Σπ. Τρικούπης, *Ιστορία της ελληνικής επανάστασης*, τόμ. 1, εν Λονδίνω 1853, σ. 95-119, 277-296· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 5, σ. 494-552· ΙΕΕ, τόμ. 12, σ. 31-36, 199-204· Κ. Σιμόπουλος, *Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21*, τόμ. 1: 1821-1822, σ. 115-161. Για μια ενδιαφέρουσα μαρτυρία όσον αφορά στους πρόσφυγες των Κυδωνιών βλ. *Ιστορικά ημερολόγια Αν. Τσαμαδού*, σ. 41-49.

⁸⁹² Για την έκταση των δημογραφικών απωλειών του νησιού κατά τα γεγονότα του 1822 βλ. Κ. Κόμης, «Η Χίος στη δεκαετία του 1820. Ένα υπόμνημα από το στατιστικό έργο της καποδιστριακής εποχής», *Ιστοριοδημογραφικά*, σ. 281-294, όπου άφθονη βιβλιογραφία.

στην ανθρώπινη κινητικότητα, τουναντίον την ευνοούσαν. Τα παραδείγματα των διαφόρων μπουλουκιών (κτιστών, τζούσηδων, καλαφατών και ραπτών) από την Πελοπόννησο, την Κρήτη και τον Όλυμπο, δηλαδή από οθωμανοκρατούμενες ακόμη περιοχές, το τεκμηριώνουν.

3. Μεταναστεύσεις Ποριωτών κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα

Σε προηγούμενο κεφάλαιο, εξετάζοντας τα δεδομένα των απογραφών του ελληνικού κράτους, διαπιστώσαμε ότι ο πληθυσμός του Πόρου βαίνει αυξανόμενος μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, για να υπερβεί στα 1856 τις 7.500 ψυχές. Στη συνέχεια, όμως, η τάση αυτή ανακόπηκε. Η διαδικασία μετάβασης από την ιστιοφόρο στην ατμήλατη ναυτιλία, εξαιρετικά επίπονη για ορισμένες ναυτικές κοινωνίες του ελληνικού χώρου, η ολοσχερής καταστροφή των λεμονεώνων της Τροιζηνίας το 1873, η μεταφορά των εγκαταστάσεων του πολεμικού ναυστάθμου στη Σαλαμίνα το 1878 και η ακαταμάχητη ελκτική δύναμη ορισμένων αστικών συγκεντρώσεων της χώρας δημιούργησαν, όπως προαναφέραμε, ευνοϊκό έδαφος για την εκδήλωση κεντρόφυγων τάσεων, για τον προσανατολισμό και την ένταση των οποίων μας πληροφορεί μερικώς το δημοτολόγιο του δήμου Τροιζηνίων. Και λέμε μερικώς διότι δεν καταγράφεται το σύνολο της ποριώτικης διασποράς αλλά μόνο ένα κλάσμα της, δηλαδή όσοι επέλεξαν να μεταφέρουν τα δημοτικά τους δικαιώματα στον νέο τόπο εγκατάστασης, ύστερα από σχετική αίτηση προς τις αρμόδιες αρχές. Χαρακτηριστικές ως προς αυτό είναι ορισμένες εγγραφές στα βιβλία του δημοτικού νοσοκομείου Ερμούπολης, «*Η Ελπίς*». Μεταξύ των φορέων αφροδίστων νοσημάτων, που νοσηλεύθηκαν στο εν λόγω κατάστημα, εντοπίστηκαν και έξι Ποριώτες, οι οποίοι διέμεναν μόνιμα στην πόλη, χωρίς, όμως, να έχουν καταχωρηθεί στα δημοτολόγια της (βλ. πίνακα 93).⁸⁹³

Πίνακας 93
Ποριώτες διαμένοντες στην Ερμούπολη
με βάση τα βιβλία του δημοτικού νοσοκομείου, «*Η Ελπίς*»

Επώνυμο	Όνομα	Ηλικ.	Επάγγελμα	Οικ. κατ.	Διαμονή	Έτος εισόδου στο νοσοκομείο
Παλαμίδης	Δημήτριος	22	ναύτης	A	Σύρος	1871 & 1872
Ευσταθίου	Ευστάθιος	18	ναύτης	A	Σύρος	1873
Σουρολίνας	Θεοφάνης	25	ναύτης	A	Σύρος	1875
Κύρλας	Ιωάννης	28	ναύτης	A	Σύρος	1875
Τσαράκης	Κωνσταντίνος	24	ναύτης	A	Σύρος	1875 & 1876
Μπουρνόβαλης	Δημήτριος	15	κουρεύς	A	Σύρος	1876

Οι μεταδημοτεύσεις καταγράφονταν στο μητρώο του δήμου Τροιζηνίων συνήθως με τις εξής μορφές: «*δί' αίτήσεώς του μετέφερε τήν δημοτικότητα του εις Πειραιῶν, ὄρα ἀριθ. πρωτ. 1031 ἔτους 1884*» ή «*διεγράφη ὡς μεταγαγών τήν δημοτικότητά του εις τόν Δῆμον Πειραιῶς, ἀριθ. πρωτ. 143 τοῦ 1888*». Οι καταχωρήσεις, ωστόσο, αυτές δεν είναι πάντοτε ευανάγνωστες, με αποτέλεσμα ένας μικρός αριθμός δεδομένων να διαφεύγει. Έτσι, σε 3 μεταδημοτεύσεις επί συνόλου 329, οι τόποι εγκατάστασης δεν μας είναι γνωστοί. Οι υπόλοιποι πινακοθετούνται ως ακολούθως:

⁸⁹³ Θ. Δρίκος, *Η πορνεία στην Ερμούπολη το 19^ο αιώνα*, Αθήνα 2002, σ. 248, 249, 251, 254, 256, 257,

Πίνακας 94
Γεωγραφική κατανομή των μεταδημοτεύσεων:
δημοτολόγιο Τροιζηνίων, 1861-1884

Περιοχές	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αθήνα	17	5,2
Αίγινα	2	0,6
Ανακτόριο (δήμος)	1	0,3
Άργος	3	0,9
Βαλτέτσι	2	0,6
Βόλος	1	0,3
Ερμούπολη, Σύρος	12	3,7
Θήβα	1	0,3
Ιστιαία	1	0,3
Κέρκυρα	1	0,3
Κόρινθος	2	0,6
Κρανίδι	1	0,3
Λαύριο	3	0,9
Μέγαρα	2	0,6
Μέθανα	10	3,1
Μεσολόγγι	3	0,9
Ναύπακτος	3	0,9
Ναύπλιο	4	1,2
Παλαιό Φάληρο	1	0,3
Πάτρα	2	0,6
Πειραιάς	234	71,8
Σαλαμίνα	5	1,5
Σπέτσες	4	1,2
Ύδρα	9	2,8
Χαλκίδα	2	0,6
Σύνολο	326	100,0

Ο κύριος όγκος των μεταδημοτεύσεων διοχετεύθηκε σε τρία αναδυόμενα και ταχέως αναπτυσσόμενα αστικά κέντρα της εποχής: στην Αθήνα, στον Πειραιά και την Ερμούπολη, τα οποία αντιπροσωπεύουν από κοινού το 80,7% του συνόλου των περιπτώσεων. Η δημογραφική και οικονομική ανάπτυξη της Αθήνας⁸⁹⁴ υπήρξε αποτέλεσμα μιας διοικητικής πράξης, του βασιλικού διατάγματος της 29^{ης} Ιουνίου του 1833,⁸⁹⁵ η οποία κατέστησε την πόλη καθέδρα της διοίκησης και πρωτεύουσα του νεοπαγούς κράτους. Η συγκεκριμένη επιλογή, απολύτως συνυφασμένη με τις ιδεολογικές

⁸⁹⁴ Από οθωμανικά κατάστιχα του 16^{ου} αιώνα προκύπτει ότι η Αθήνα αποτελούσε σημαντικό αστικό κέντρο, το οποίο παρουσίαζε μάλιστα τάσεις πληθυσμιακής αύξησης: από 2.116 χανέδες το 1529 σε 3.208 το 1570 (Δ. Καρύδης, *Χωρο-γραφία νεωτερική*, σ. 51-67· ο ίδιος, «Αθήνα-Αττική στον πρώτο αιώνα οθωμανικής κατοχής. Η σχέση πόλης-υπαίθρου», *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου Ιστορίας «Νεοελληνική Πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Αθήνα 26-28 Σεπτ. 1984 – Ερμούπολη, 29-30 Σεπτ. 1984, τόμ. 1, Αθήνα 1985, σ. 49-58).

⁸⁹⁵ Κ. Κόμης, *Σύναμμα*, σ. 61· Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι*, σ. 26, 32, 39· Στ. Παπαγεωργίου, «Αθήνα», σ. 156· L. Ross, *ό.π.*, σ. 71, 96· F. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 96.

στοχεύσεις της Αντιβασιλείας,⁸⁹⁶ παρουσίαζε δύο σημαντικά πλεονεκτήματα: πλούσια αγροτική ενδοχώρα, ικανή να καλύπτει, έστω εν μέρει, τις καταναλωτικές ανάγκες των κατοίκων αλλά και πρόσβαση στη θάλασσα μέσω του Πειραιά.⁸⁹⁷ Σταδιακά αρχίζει, λοιπόν, να συρρέει και να εγκαθίσταται στον εξαρθρωμένο λόγω του πολέμου οικιστικό ιστό της πόλης ένα ετερόκλητο πλήθος, ποικίλης γεωγραφικής και κοινωνικής προέλευσης,⁸⁹⁸ ο όγκος του οποίου αποτυπώνεται στις απογραφές της εποχής: 12.706 ψυχές το 1835,⁸⁹⁹ 41.298 το 1861,⁹⁰⁰ 167.479 το 1907.⁹⁰¹ Μέσα σε διάστημα 72 ετών ο πληθυσμός της Αθήνας αυξήθηκε, λοιπόν, κατά δεκατρείς φορές, γεγονός το οποίο προκάλεσε εντυπωσιακή έξαρση της οικοδομικής δραστηριότητας⁹⁰² και βέβαια διεύρυνση των ορίων του πολεοδομικού ιστού. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εγκαταστάθηκαν και Ποριώτες μετανάστες, δεκαεπτά εκ των οποίων μετέφεραν τα δημοτικά τους δικαιώματα στον τόπο φιλοξενίας, οι ακόλουθοι:

- ο Γεώργιος Δέδες (μεταδ. 1879)⁹⁰³
- ο Τζώρτζης Κοκόλης,⁹⁰⁴ λογιστής, με τη σύζυγό του⁹⁰⁵ και τους δύο γιους του, τον Σπυρίδωνα⁹⁰⁶ και τον Κωνσταντίνο⁹⁰⁷ (μεταδ. 1882)

⁸⁹⁶ Αναφερόμαστε βέβαια στην επιδίωξη της Αντιβασιλείας να αναδείξει, στο πλαίσιο του ρομαντικού κλίματος της εποχής, το αρχαιοελληνικό παρελθόν (Αλ. Πολίτης, *Ρομαντικά χρόνια*, σ. 74-80· Κ. Κόμης, *Σύναμμα*, σ. 61-64· Στ. Παπαγεωργίου, «Αθήνα», σ. 158· G. L. von Maurer, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 478· Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι*, σ. 21). Στο πλαίσιο αυτό ισοπεδώθηκαν μεσαιωνικά μνημεία της πόλης. Ενδεικτικά σημειώνουμε ότι κατά τη διάρκεια του 1843 κατεδαφίστηκαν 72 ναοί (Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι*, σ. 90-92). Για τη στάση των κατοίκων της πόλης απέναντι στα οθωμανικά μνημεία κατά τη διάρκεια της Επανάστασης βλ. Δ. Σουρμελή, *ό.π.*, σ. 24.

⁸⁹⁷ Για τα πλεονεκτήματα της νέας πρωτεύουσας βλ. Μ. Συναρέλλη, *ό.π.*, σ. 39-42· Στ. Παπαγεωργίου, «Αθήνα», σ. 156-157· Ευτ. Λιάτα, *Τιμές και αγαθά*, σ. 53· F. Thiersch, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 96. Για την αξιοποίηση των εν λόγω πλεονεκτημάτων ήταν αναγκαία η οδική ή σιδηροδρομική σύνδεση της πόλης με τον περίγυρό της. Για το ζήτημα αυτό βλ. Γ. Σκλαβούνος, «Συγκοινωνίες και κοινωνική διαίρεση του αστικού χώρου: η Αθήνα από τον 19^ο ως τον 20^ο αιώνα», Guy Burgel (επιμ.), *Η νεοελληνική πόλη*, Αθήνα 1989, σ. 39-43.

⁸⁹⁸ Προύχοντες, στρατιωτικοί, Φαναριώτες, Έλληνες της Διασποράς, ξένοι αλλά και αγρότες, τεχνίτες, επαίτες, άποροι, έμποροι και γραφειοκράτες συγκροτούσαν το σύνθετο κοινωνικό μωσαϊκό της πρωτεύουσας (Στ. Παπαγεωργίου, «Αθήνα», σ. 158-161· Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι*, σ. 31, 36, 43, 78-80· Ε. Βαρίκα, *Η εξέγερση των κυριών. Η γένεση μιας φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα, 1833-1907*, Αθήνα 1987, σ. 27-36). Για την κατανομή των ομάδων αυτών κατά συνοικία βλ. Μ. Σκαλτσά, «Για μια κοινωνική χαρτογράφηση της Αθήνας του 19^{ου} αιώνα. Άξονας οι χώροι οικιστικού εξοπλισμού», *Νεοελληνική Πόλη*, τόμ. 1, σ. 103-110.

⁸⁹⁹ Ευτ. Λιάτα, *Τιμές και αγαθά*, σ. 85.

⁹⁰⁰ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 28.

⁹⁰¹ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 263. Για την πληθυσμιακή εξέλιξη της Αθήνας μετά το 1870 βλ. Π. Λουκάκης, «Αθήνα 1830-1940. Ιστορικές φάσεις παγίωσης του υπερσυγκεντρωτισμού της», *Νεοελληνική Πόλη*, τόμ. 1, σ. 95.

⁹⁰² Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι*, σ. 31, 36, 46-59, 62-64, 70-76, 80, 113-157· G. L. von Maurer, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 479-481· Θ. Σακελλαρόπουλος, *ό.π.*, σ. 68· Στ. Παπαγεωργίου, «Αθήνα», σ. 161-163· Ευτ. Λιάτα, *Τιμές και αγαθά*, σ. 49-50· L. Ross, *ό.π.*, σ. 96-97.

⁹⁰³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5090.

⁹⁰⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 930.

⁹⁰⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 931.

⁹⁰⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 932.

⁹⁰⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 933.

- ο Δημήτριος Γ. Σακελλαρίου (μεταδ. 1882)⁹⁰⁸
- ο Διονύσιος Β. Βρύσης,⁹⁰⁹ ξυλουργός, συνοδευόμενος από τη σύζυγό του Πανούργια⁹¹⁰ και τον γιο του Βασίλειο⁹¹¹ (μεταδ. 1885)
- ο Γεώργιος Κ. Μάνεση (μεταδ. 1893)⁹¹²
- ο Βασίλειος Ν. Δουζίνας, σιδηρουργός (μεταδ. 1894)⁹¹³
- ο Γεώργιος Δημητρίου (μεταδ. 1895)⁹¹⁴
- ο Δημήτριος Ορφανόπουλος (μεταδ. 1895)⁹¹⁵
- ο Κυριάκος Γερασίμου (μεταδ. 1899)⁹¹⁶
- ο Κωνσταντίνος Π. Κωνσταντίνου, ναυτικός (μεταδ. 1911)⁹¹⁷
- η Αικατερίνα θυγατέρα του Α. Πασπάτη (μεταδ. 1925)⁹¹⁸
- ο Νικόλαος Ι. Δουζίνας, ναύτης⁹¹⁹

Μεμονωμένες περιπτώσεις Ποριωτών εγκαταστάθηκαν και σε άλλες περιοχές της Στερεάς Ελλάδας: στα Μέγαρα (2), στη Θήβα (1), στο Μεσολόγγι (3),⁹²⁰ στην Ιστιαία (1), στη Ναύπακτο (3), στη Βόνιτσα (1) αλλά και στο Λαύριο (3), όπου ευδοκίμωσε η εξορυκτική και μεταλλευτική δραστηριότητα.⁹²¹ Για τον Πειραιά, όπου εγκαταστάθηκαν συμπαγείς ομάδες Ποριωτών (235 περιπτώσεις μαζί με το Παλαιό Φάληρο), κάνουμε εκτενή αναφορά στη συνέχεια. Συνολικά, πάντως, η Στερεά Ελλάδα απορρόφησε το 81,6% του δείγματος.

Συνεχίζοντας, το 7,4% μεταδημότευσε στην Πελοπόννησο, ιδιαιτέρως στην ανατολική (20 στις 24 περιπτώσεις). Αναλυτικότερα, δέκα πρόσωπα, άπαντα μέλη της οικογένειας του Ιωάννη Α. Γκίκα, στα Μέθανα, τέσσερα στο Ναύπλιο,⁹²² τρία στο Άργος,⁹²³ δύο στην Κόρινθο, ισάριθμα στο Βαλτέτσι, ένα

⁹⁰⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 3707.

⁹⁰⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 554.

⁹¹⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 555.

⁹¹¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 558.

⁹¹² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 526.

⁹¹³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 7312.

⁹¹⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 851.

⁹¹⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 3054.

⁹¹⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 6839.

⁹¹⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 7538.

⁹¹⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 3868.

⁹¹⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 3761.

⁹²⁰ Οι κάτοικοι του Μεσολογγίου, από τον 18^ο αιώνα μέχρι τον αρχόμενο 20^ο, δραστηριοποιούνταν, κατά κύριο λόγο, στην οικονομία της θάλασσας, με την οποία οι Ποριώτες ήταν, βέβαια, απολύτως εξοικειωμένοι (Κ. Μπάδα, *Ο κόσμος της εργασίας. Οι ψαράδες της λιμνοθάλασσας, 18^{ος}-20^{ος} αιώνας*, Αθήνα 2004, γενικώς, ιδίως σ. 27-48).

⁹²¹ Χρ. Αγριαντώνη, *Οι απαρχές*, σ. 264-268· Μ. Συναρέλλη, *Δρόμοι και λιμάνια*, σ. 139.

⁹²² Για τη νεότερη ιστορία του Ναυπλίου παραπέμπουμε σε τρεις σημαντικές μελέτες: του Μιχ. Λαμπρινίδη (*Η Ναυπλία*), της Ευτ. Λιάτα (*Το Ναύπλιο και η ενδοχώρα του από τον 17^ο και στον 18^ο αι. Οικιστικά μεγέθη και κατανομή της γης*, Αθήνα 2002) και στη διπλωματική εργασία της Αλ. Φακούρα (*Από την Οθωμανική στην ελληνική πόλη. Οι λειτουργίες της πόλης του Ναυπλίου, 1715-1833: κοινωνία, οικονομία και διοίκηση*, διπλωματική εργασία στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, Αθήνα 2006). Από αυτές μόνο η πρώτη επεκτείνεται χρονικά πέραν της καποδιστριακής εποχής.

στο Κρανίδι αλλά και δύο στην Πάτρα, σημαντικό εξαγωγικό κέντρο της χώρας κατά την περίοδο αυτή, λόγω της σταφίδας.⁹²⁴

Επίσης, εννιά πρόσωπα εγκαταστάθηκαν στην Ύδρα, εκ των οποίων τα έξι ανήκαν στην αυτή οικογένεια, του κτηματία Αναστάσιου Λ. Τσαμαδού, αποτελούμενη από τον ίδιο,⁹²⁵ τη σύζυγό του, Αναστασία,⁹²⁶ και τα τέκνα του, Λάζαρο,⁹²⁷ Μαριγώ,⁹²⁸ Ελένη⁹²⁹ και ένα αβάπτιστο θηλυκό.⁹³⁰ Η περίπτωση αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον: υδραϊκής καταγωγής, αν κρίνουμε από το επώνυμό της, εγκαταστάθηκε κάποτε στον Πόρο και καταχωρήθηκε στα μητρώα του. Τη δεκαετία του 1870, όμως, επέστρεψε στην αρχική της κοιτίδα μεταφέροντας εκεί και τη δημοτολογική της μερίδα. Παραμένοντας στον γεωγραφικό χώρο του Αργοσαρωνικού, ο οποίος περικλείει το 6,1% του συνολικού δείγματος, αξίζει να αναφέρουμε, εκτός των έξι προσώπων που μεταδημότευσαν στις Σπέτσες και την Αίγινα, άλλα πέντε, που κινήθηκαν προς τη Σαλαμίνα, ίσως στο πλαίσιο της μετάθεσης εκεί του πολεμικού ναυστάθμου. Ας δούμε τα τελευταία αναλυτικά:

- Ιωάννης Καρατζάς (μεταδ. 1882)⁹³¹
- έτερος με το αυτό επώνυμο και πατρώνυμο (μεταδ. 1883)⁹³²
- Φώτιος Τραντάκης, οينوπώλης (μεταδ. 1888)⁹³³
- Χριστόδουλος Δ. Δέδες (μεταδ. 1889)⁹³⁴
- Δημήτριος Τομαράς (μεταδ. 1893)⁹³⁵

Ο χρόνος μεταδημότευσης μας είναι γνωστός για 313 πρόσωπα του πληθυσμιακού δείγματος. Στους πίνακες 95 και 96 ομαδοποιούνται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία κατ' έτος και δεκαετία αντίστοιχα. Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι οι μεταδημοτεύσεις άρχισαν δειλά στα τέλη της δεκαετίας του 1870 (εννιά περιπτώσεις). Στη συνέχεια, το φαινόμενο προσέλαβε μαζικές διαστάσεις (181 περιπτώσεις ή 57,8% του συνόλου), εφόσον οι παράγοντες, που υποκινούσαν τη φυγή, απέκτησαν δομικό χαρακτήρα, ενώ στη δεκαετία του 1890 οι κεντρόφυγες τάσεις συνεχίστηκαν εξασθενημένες. Μπορούμε λοιπόν να τοποθετήσουμε την κορύφωση του κύματος μεταδημοτεύσεων στο πρώτο μισό της δεκαετίας του 1880, εύρημα το οποίο επιβεβαιώνεται από τις απογραφές της εποχής. Πράγματι, η μεγαλύτερη πληθυσμιακή μείωση, της τάξης του 15,4%, εντοπίζεται μεταξύ των απογραφών 1879-1889 (βλ. πίνακα

⁹²³ Για το προεπαναστατικό Άργος υπάρχει η μελέτη της Ευτ. Λιάτα, *Αργεία γη*, την οποία έχουμε ήδη αξιοποιήσει με διάφορες ευκαιρίες.

⁹²⁴ Β. Καρδάση, *Σύρος. Σταυροδρόμι της ανατολικής Μεσογείου (1832-1857)*, Αθήνα 1999, σ. 51, 99· Χρ. Αγκριαντώνη, *Οι απαρχές*, σ. 85-92.

⁹²⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 947.

⁹²⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 948.

⁹²⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 949.

⁹²⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 950.

⁹²⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 953.

⁹³⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 954.

⁹³¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 4441.

⁹³² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 656.

⁹³³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 1132.

⁹³⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5317.

⁹³⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5294.

5). Οφείλουμε, ωστόσο, να τονίσουμε εδώ ότι ο χρόνος μετανάστευσης και μεταδημότευσης δεν συνέπιπτε απολύτως, καθώς συνήθως μεσολαβούσε μία περίοδος προσαρμογής του νεήλυδα στον νέο τρόπο ζωής. Σε δύο περιπτώσεις, του Παντολέοντα Κύγμαγη και του Σταύρου Παρίση, Ποριωτών εγγεγραμμένων στο δημοτολόγιο Ερμούπολης, το χρονικό διάστημα, που μεσολάβησε μας είναι επακριβώς γνωστό: δεκαέξι χρόνια για τον πρώτο και επτά για τον δεύτερο.

Πίνακας 95
Κατανομή των μεταδημοτεύσεων κατ' έτος:
δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων, 1861-1884

Έτος μεταδη- μότευσης	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες	Έτος μεταδη- μότευσης	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες
1877	1	0,3	1894	3	1,0
1878	6	1,9	1895	3	1,0
1879	2	0,6	1896	14	4,5
1880	4	1,3	1897	5	1,6
1882	30	9,6	1898	3	1,0
1883	40	12,8	1899	6	1,9
1884	40	12,8	1900	19	6,1
1885	27	8,6	1902	1	0,3
1886	7	2,2	1903	1	0,3
1887	2	0,6	1904	1	0,3
1888	19	6,1	1906	2	0,6
1889	12	3,8	1907	3	1,0
1890	11	3,5	1908	3	1,0
1891	24	7,7	1909	2	0,6
1892	3	1,0	1910	1	0,3
1893	13	4,1	1911-1938	5	1,6
Σύνολο				313	100,0

Πίνακας 96
Κατανομή των μεταδημοτεύσεων κατά δεκαετίες:
δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων, 1861-1884

Έτη μεταδημότευσης	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες
1870-1879	9	2,9
1880-1889	181	57,8
1891-1900	85	27,2
1900-1909	32	10,2
1910-1938	6	1,9
Σύνολο	313	100,0

Οι παραγωγικές δραστηριότητες των μεταδημοτευσάντων σπανίως καταγράφονται στην πηγή. Πάντως από τις λιγοστές γνωστές περιπτώσεις, 91 εν συνόλω, προκύπτει ότι οι μισοί περίπου απασχολούνταν στην οικονομία της θάλασσας (σαράντα ναύτες, δύο υποκελευστές, και από ένας πλοίαρχος, κελευστής, τροφοδότης, απόστρατος και υπαξιωματικός, οι δύο τελευταίοι μάλλον του ναυτικού). Επίσης, εντοπίσαμε είκοσι τεχνίτες, διαφόρων

ειδικοτήτων,⁹³⁶ τρεις εργάτες, έναν υπηρέτη, πέντε αγρότες/κτηματίες⁹³⁷ αλλά μόνο τέσσερις εμπόρους (δύο οινοπώλες, έναν κρεοπώλη και έναν καπνοπώλη). Η εικόνα συμπληρώνεται με επτά μαθητές, δύο λογιστές, έναν πρεσβύτερη και έναν φαρμακοποιό, τον Ιωάννη Κεχαγιά, που εγκαταστάθηκε στον Πειραιά το 1880.

Το ερώτημα, που ανακύπτει, είναι κατά πόσον ο μετανάστης συνέχιζε στον νέο τόπο εγκατάστασης να ασκεί το επάγγελμα που είχε στην πατρίδα του. Προς στιγμήν όμως το αφήνουμε αναπάντητο, προκειμένου να μεταφέρουμε την προσοχή μας στα δημοτολόγια της Ερμούπολης και του Πειραιά, όπου τα εμπειρεχόμενα δεδομένα, όντας πιο πλούσια και διαθέτοντας μεγαλύτερη χρονική εμβέλεια, δύνανται να διασαφηνίσουν πρόσθετες πλευρές.

---

⁹³⁶ Πέντε κτίστες, τέσσερις ξυλουργοί, ισάριθμοι σιδηρουργοί και από ένας ασβεστοποιός, βαφέας, μηχανικός, τεχνίτης, σανδαλοποιός, λεβητοποιός και καλαφάτης.

⁹³⁷ Πρόκειται για τρεις κτηματίες, έναν κηπουρό και έναν γεωργό. Οι πρώτοι εγκαταστάθηκαν στον Πειραιά και την Ύδρα, ο δεύτερος στα Μέγαρα και ο τρίτος στα Μέθανα. Εδραιώνεται δηλαδή η πεποίθηση ότι ο όρος «κτηματίας» δεν αναφέρεται σε καλλιεργητές αλλά σε κατόχους ακινήτων, μάλλον εύπορους.

4. Μεταδημοτεύσεις προς την Ερμούπολη

Η Σύρος, νησί με αγροτικές οικονομικές δομές⁹³⁸ κατά την οθωμανική περίοδο και κατοίκους κατά πλειοψηφία ρωμαιοκαθολικού δόγματος,⁹³⁹ στα χρόνια της Επανάστασης του 1821 αποτέλεσε πόλο έλξης προσφυγικών, όχι όμως αποκλειστικά (τουλάχιστον κατ' αρχάς), πληθυσμών. Οι πρώτοι που κατέφθασαν, κυρίως Αϊβαλιώτες, Σμυρνιοί και Χιώτες, φιλοξενήθηκαν σε οικίες αυτοχθόνων, εν συνεχεία, όμως, προσετέθησαν πάροικοι και από άλλες περιοχές (Ψαριανοί, Κρήτες, Υδραίοι κ.ά.)⁹⁴⁰ με αποτέλεσμα να κατακλειστεί ο ακατοίκητος μέχρι τότε παράλιος χώρος κάτωθεν του οικισμού της Άνω Σύρου με ξύλινα παραπήγματα, τα οποία αποτέλεσαν τη βάση για τη συγκρότηση ενός νέου οικιστικού συγκροτήματος,⁹⁴¹ που το 1825 ονομάστηκε επισήμως Ερμούπολη.⁹⁴² Η ταχύρρυθμη οικονομική ανάπτυξή της κατά τις αμέσως επόμενες δεκαετίες, επικεντρωμένη στο εμπόριο, ιδιαίτερως το διαμετακομιστικό, στη ναυτιλία και τη ναυπηγική,⁹⁴³ είχε βέβαια θετικό αντίκτυπο και στο δημογραφικό της κεφάλαιο. Σύμφωνα με απογραφή, που διεξήχθη το 1828, ο πληθυσμός της πόλης ανερχόταν σε 14.000 περίπου ψυχές,⁹⁴⁴ για να εκτιναχθεί στις 19.562 το 1850.⁹⁴⁵ Παρά τα έντονα σημάδια

⁹³⁸ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις στο Αρχιπέλαγος με αφετηρία την Επανάσταση του 1821. Η δημιουργία της Ερμούπολης και η συμβολή της ροδιακής διασποράς», *Νησιωτικά*, σ. 208· Τ. Αμπελά, *Ιστορία της νήσου Σύρου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς*, εν Ερμουπόλει Σύρου 1874, ανατύπ., Σύρος 1998, σ. 459-462.

⁹³⁹ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 209-210· Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 405. Για την αριθμητική σχέση καθολικών-ορθοδόξων βλ. Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 212-213 και Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 227-229.

⁹⁴⁰ Απ. Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες*, σ. 67-80· Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 253, 267, 268-269· Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 217, 220· ο ίδιος, «Σιφναϊκή κοινότητα Ερμούπολης (1821-1940)», *Σύναμμα*, σ. 196· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *Ερμούπολη – Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό*, Αθήνα 1999, σ. 17-19· Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 496-510, 596, 601· Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 30.

⁹⁴¹ Ο οικισμός άρχισε να εδραϊώνεται από το 1823, όταν ανεγέρθηκαν οι πρώτες λίθινες οικίες και ο ναός της Μεταμορφώσεως (1824): Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 497-499· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 18· Απ. Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες*, σ. 76· Κ. Γερασιμίδης (εκδότης) – Ε. Μονογιού (επιμέλεια), *Το πανόραμα της Σύρου*, Σύρος 1933, σ. 28.

⁹⁴² Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 513-514· Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 254· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 92· Απ. Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες*, σ. 77.

⁹⁴³ Για τους παράγοντες που ευνόησαν την οικονομική ανάπτυξη της Ερμούπολης βλ. Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 219-220· ο ίδιος, «Σιφναϊκή κοινότητα Ερμούπολης», σ. 196-197. Για την οικονομική ανάπτυξη της Ερμούπολης βλ. Β. Καρδάση, *Σύρος*, όπου αναλυτική παρουσίαση των τοπικών οικονομικών δραστηριοτήτων κατά τομέα (εμπόριο, ναυτιλία, βιομηχανία-ναυπηγική, χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες)· Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 258-261· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 19· Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 636, 703-715. Ενδιαφέροντα στοιχεία για την οικονομική και κοινωνική ζωή του νησιού περιέχει και η μελέτη του Χρ. Λούκου, *Πεθαίνοντας στη Σύρο τον 19^ο αιώνα*, Ηράκλειο 2000.

⁹⁴⁴ Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 600· Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 225· Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 254-255· Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 28-29.

⁹⁴⁵ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 228· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 19.

οικονομικής κάμψης από τα μέσα του αιώνα,⁹⁴⁶ τα οποία υπήρξαν απότοκα των δυσμενών πολιτικών συγκυριών,⁹⁴⁷ της επαναχάραξης των θαλάσσιων εμπορικών δρόμων μετά την επικράτηση του ατμού⁹⁴⁸ αλλά και της αναβάθμισης του λιμανιού του Πειραιά,⁹⁴⁹ ο πληθυσμός συνέχισε να αυξάνεται μέχρι το 1889, οπότε ξεπέρασε τις 22.000 ψυχές.⁹⁵⁰ Με αθρόες επενδύσεις στον δευτερογενή τομέα επιχειρήθηκε η υιοθέτηση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου ως αντίδοτο στην κρίση του εμπορίου και της ναυτιλίας.⁹⁵¹

Για την εισροή και εγκατάσταση Ποριωτών στην πόλη μας πληροφορεί, καταρχάς, το δημοτολόγιο του Δήμου Τροιζηνίων, όπου ανευρέθησαν δώδεκα περιπτώσεις μεταδημοτευσάντων, οι ακόλουθες:

- ο Νικόλαος υιός Γ. Ν. Γκίκα (γεν. 1844): μεταδ. το 1877⁹⁵²
- ο Νικόλαος Φλώκου: μεταδ. 1879⁹⁵³
- ο Χριστόδουλος Σπαλιέρη (γεν. 1833): μεταδ. το 1882⁹⁵⁴
- ο Γεώργιος Παγώνης (γεν. 1852): μεταδ. το 1885⁹⁵⁵
- ο Μιχαήλ Γερασίμου με τη σύζυγό του και τα τρία αρσενικά τέκνα τους (Αναστάσιος, Δημήτριος, Ηλίας): μεταδ. 1888⁹⁵⁶
- ο Γεώργιος Α. Αντωνίου (γεν. 1843): μεταδ. το 1889⁹⁵⁷
- ο Γεώργιος Λουκάς ή Τσετσεκλής (γεν. 1819), οινοπώλης: μεταδ. το 1897⁹⁵⁸

⁹⁴⁶ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 224-225· ο ίδιος, «Σιφναϊκή κοινότητα Ερμούπολης», σ. 197· Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 75-94, 99-101· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 20.

⁹⁴⁷ Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 52, 75, 78-94.

⁹⁴⁸ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 225· ο ίδιος, «Σιφναϊκή κοινότητα Ερμούπολης», σ. 197· Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 100-102, 130-143· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 20· Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 259.

⁹⁴⁹ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 224-225· ο ίδιος, «Σιφναϊκή κοινότητα Ερμούπολης», σ. 197· Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 97, 99, 110-111· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 20· Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 259-260.

⁹⁵⁰ Em. Kolodny, «Ερμούπολις – Σύρος», σ. 255· Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 231.

⁹⁵¹ Κ. Κόμης, «Μετασχηματισμοί και ανακατατάξεις», σ. 225· Χρ. Αγριαντώνη – Αγγ. Φενερλή, *ό.π.*, σ. 20-21· Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 167-168.

⁹⁵² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 1676. Πρόσωπο με το ίδιο όνομα (Νικόλαος Γκίκας, ναύτης) εντοπίστηκε και στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης. Ο χρόνος γέννησης δεν συμπίπτει, συμπίπτει, όμως, το έτος μεταδημότευσης (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 6). Πρόκειται μάλλον για το ίδιο πρόσωπο.

⁹⁵³ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 7319. Δεν ανευρέθη στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης.

⁹⁵⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6:1201. Στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης απαντάται ως Χρήστος Ν. Σπαλιέρος. Και σε αυτή την περίπτωση το έτος γέννησης δεν συμπίπτει απόλυτα (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 24).

⁹⁵⁵ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 2004. Στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης εντοπίζεται η εγγραφή του πατέρα του, του Κυριάκου Γ. Παγώνη (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 13).

⁹⁵⁶ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 6740-6744. Στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης εντοπίστηκαν όλα τα αρσενικά μέλη της οικογένειας. Ο πατέρας δηλώνει πουργουντζής, ενώ τα τέκνα του καφεπώλες (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 26-29).

⁹⁵⁷ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 486. Στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης καταγράφεται ως σκυτοτόμος, γεννηθείς το 1843 (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 30). Στην ίδια πηγή ανευρέθησαν άλλοι δύο Ποριώτες με το ίδιο επώνυμο και πατρώνυμο: ο Παναγιώτης (γεν. το 1868), ζαχαροπλάστης και ο Αντώνιος (γεν. το 1857), ναυτικός (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 9 και 40). Πρόκειται μάλλον για αδέρφια του Γεωργίου.

- ο Δήμας Καραδήμα (γεν. 1847)⁹⁵⁹

Στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης, από την άλλη μεριά, εντοπίστηκαν σαράντα Τροιζήνιοι, άπαντες άρρενες, από τους οποίους οι εικοσιπέντε έγγαμοι, οι δεκατρείς άγαμοι και μόνο δύο χήροι. Ο μεγάλος αριθμός εγγάμων και η υψηλή μέση ηλικία των μεταδημοτευσάντων (41,5 έτη) οφείλονται στο γεγονός ότι η αίτηση για την μεταφορά της δημοτολογικής μερίδας από τον τόπο καταγωγής τελούνταν από τον ενδιαφερόμενο μετά από μακρά παραμονή στον τόπο εγκατάστασης. Οφείλουμε παράλληλα να εκλάβουμε τον χρόνο μεταδημότευσης ως ένδειξη κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης του επήλυδα στον τόπο φιλοξενίας.

Πίνακας 97

Έτος μεταδημότευσης Ποριωτών και Τροιζηνίων στην Ερμούπολη

Έτος μεταδημότευσης	Απόλυτες συχνότητες (κατ' έτος)	Σχετικές συχνότητες (κατ' έτος)	Απόλυτες συχνότητες (κατά δεκαετία)	Σχετικές συχνότητες (κατά δεκαετία)
1846	1	2,5	1	2,5
1852	1	2,5	1	2,5
1865	1	2,5		
1869	1	2,5	2	5,0
1872	1	2,5		
1875	1	2,5		
1877	1	2,5	3	7,5
1882	21	52,5		
1887	1	2,5		
1888	4	10,0		
1889	1	2,5	27	67,5
1891	4	10,0		
1892	1	2,5		
1900	1	2,5	6	15,0
Σύνολο	40	100,0	40	100,0

Από τα δεδομένα του πίνακα 97 προκύπτει ότι οι μεταδημοτεύσεις άρχισαν μεν από το 1846, εντατικοποιήθηκαν, όμως, κατά τη δεκαετία του 1880, αγγίζοντας το 67,5% του συνολικού δείγματος (27 περιπτώσεις). Στην αμέσως επόμενη δεκαετία ελαττώθηκαν αισθητά, πράγμα φυσικό άλλωστε, αφού η Ερμούπολη είχε χάσει πια τη δυναμική της.

Ο επόμενος πίνακας (υπ' αριθ. 98) αφορά στις επαγγελματικές δραστηριότητες 28 Τροιζηνίων, για τους οποίους διαθέτουμε σχετικά στοιχεία. Οι περισσότεροι, δώδεκα στον αριθμό, ήταν τεχνίτες, απασχολούμενοι προφανώς στην τοπική βιομηχανία, κυρίως στη ναυπηγική και στη

⁹⁵⁸ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 5071. Στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης απαντάται ο γιος του Λουκάς (γεν. το 1854), ο οποίος μεταδημότευσε στην πόλη το 1882 (Παράρτημα ΙΙΙ.8: 22).

⁹⁵⁹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.4: 3699. Δεν ανευρέθη στο δημοτολόγιο της Ερμούπολης.

βυρσοδεψία.⁹⁶⁰ Μεταξύ αυτών εντοπίζεται και ένας θερμαστής, ειδικότητα συνυφασμένη με την επικράτηση του ατμού στην οικονομία της πόλης (βιομηχανία και ναυτιλία). Τέλος, επτά πρόσωπα ασκούσαν το επάγγελμα του ναυτικού, το οποίο δέσποζε, ως γνωστόν, στον τόπο καταγωγής, ενώ τέσσερα, εκ των οποίων τα τρία μέλη της αυτής οικογένειας, επιδίδονταν στο λιανικό εμπόριο.

Πίνακας 98
Επαγγελματική κατανομή μεταδημοτευσάντων Τροιζηνίων

Επαγγέλματα	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες
Βαστάζος	1	3,6
Βυρσοδέψης, σκυτοτόμος	2	7,1
Υπάλληλος, εμποροϋπάλληλος	2	7,1
Ζαχαροπλάστης	1	3,6
Θαλαμηπόλος	1	3,6
Θερμαστής	1	3,6
Καφεπώλης	3	10,7
Μαθητής	1	3,6
Μαραγκός, ξυλουργός	5	17,9
Ναύτης, ναυτικός	7	25,0
Οψοπώλης	1	3,6
Πουργουντζής, τρυπανιστής	2	7,1
Σιδηρουργός	1	3,6
Σύνολο	28	100,0

Μετά από τις σύντομες αυτές παρατηρήσεις για την ποριώτικη κοινότητα της Ερμούπολης μεταθέτουμε την προσοχή μας στο δημοτολόγιο του Πειραιά, το οποίο παρουσιάζει περισσότερο ενδιαφέρον, εφόσον περικλείει μεγαλύτερο όγκο δεδομένων.

⁹⁶⁰ Η βυρσοδεψία και η σιδηρουργία άκμαζαν, ως γνωστόν, στην Ερμούπολη από την ίδρυση του οικισμού (Β. Καρδάση, *Σύρος*, σ. 148-158, 160-161, 166-167· Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 642). Περί τα μέσα του 19^{ου} αιώνα λειτουργούσαν μάλιστα εκεί δέκα βυρσοδεψεία και αρκετά σιδηρουργεία (Τ. Αμπελά, *Ιστορία*, σ. 708-710, 711-712).

5. Μεταδημοτεύσεις προς τον Πειραιά

Το λιμάνι του Πειραιά, στερούμενο μόνιμου πληθυσμού από αιώνες,⁹⁶¹ με πολιτική απόφαση το 1835 ορίστηκε επίγειο της άρτι συσταθείσης πρωτεύουσας.⁹⁶² Η κεντρική εξουσία, εκδίδοντας διατάγματα, επιχείρησε να θέσει υπό τον έλεγχό της το εγχείρημα του εποίκισμού της παράλιας έκτασης πέριξ του λιμανιού, στοχεύοντας στην προσέλκυση δύο συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων, των Χιωτών της Ερμούπολης και των Υδραίων.⁹⁶³ Οι πρώτοι διέθεταν εμπορική εμπειρία, σημαντικά κεφάλαια και διασυνδέσεις σε ολόκληρο τον μεσογειακό κόσμο, ενώ οι δεύτεροι εξοικείωση με τα ναυτικά επαγγέλματα.⁹⁶⁴ Χιώτες και Υδραίοι συγκρότησαν, λοιπόν, τον αρχικό πληθυσμιακό πυρήνα, ο οποίος σταδιακά πλαισιώθηκε από μετανάστες προερχόμενους από άλλες περιοχές, με αποτέλεσμα στα μέσα του 19^{ου} αιώνα ο νεοπαγής οικισμός να διαθέτει 6.452 κατοίκους,⁹⁶⁵ κατανεμημένους σε τρεις διακριτές συνοικίες: την χιώτικη, την υδραϊκή και «*τῶν Παροίκων*».⁹⁶⁶ Μισό αιώνα αργότερα (1907) ο πληθυσμός είχε υπερενδεκαπλασιαστεί (74.580 ψυχές).⁹⁶⁷

Σε μία πρώτη φάση, λόγω γειννίασης της πόλης με το σημαντικότερο καταναλωτικό κέντρο της εποχής, την Αθήνα, το εμπόριο αποτέλεσε τον βασικό άξονα γύρω από τον οποίο περιστράφηκε η τοπική οικονομία. Η ίδρυση υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας στην πόλη (1862),⁹⁶⁸ η σιδηροδρομική της σύνδεση με την πρωτεύουσα (1869)⁹⁶⁹ και εν συνεχεία με τα υπόλοιπα τμήματα της χώρας (Πελοπόννησος και Βόρειος Ελλάδα)⁹⁷⁰ και η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου (1869)⁹⁷¹ σηματοδότησαν μία νέα εποχή

⁹⁶¹ Κ. Κόμης, «Σάμιοι εγκατεστημένοι στον Πειραιά (1834-1912)», *Σύνγραμμα*, σ. 169· ο ίδιος, «Εποικισμοί και πόλεις», σ. 66· Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 35-37· Γ. Αγγελόπουλου, *Στατιστική Πειραιώς*, Πειραιεύς 1852, ανατύπ., Αθήνα 2000, σ. ζ'· L. Ross, *ό.π.*, σ. 45, 161-162· Σταμ. Μαλικούτη, *Πειραιάς 1834-1912. Λειτουργική συγκρότηση και πολεοδομική εξέλιξη*, Αθήνα 2004, σ. 31-32, 37.

⁹⁶² Πρόκειται για το βασιλικό διάταγμα του Δεκεμβρίου του 1833 (Κ. Μπίρης, *ό.π.*, σ. 24, 26).

⁹⁶³ Βλ. τα βασιλικά διατάγματα «*Περί των κατά τον Πειραιά ιδιωτικών οικοδομών*» της 2^{ης}/14^{ης} Δεκεμβρίου 1834 (ΦΕΚ, 1-01-1835), «*Περί του συνοικισμού των Χίων εν Πειραιεί*» της 25^{ης} Μαΐου 1836 (ΦΕΚ, 22-05-1836), «*Περί των εις τα δεξιά μέρη του Πειραιώς ιδιοκτητών οικοπέδων*» της 20^{ης} Οκτωβρίου 1836 (ΦΕΚ, 18-12-1836) και «*Περί συνοικισμού Υδραίων εις Πειραιά*» της 19^{ης}/31^{ης} Μαΐου 1838 (ΦΕΚ, 18-05-1838). Για την εγκατάσταση Χιωτών και Υδραίων στην πόλη βλ. Κ. Κόμης, «Σάμιοι εγκατεστημένοι στον Πειραιά», σ. 170-171· ο ίδιος, «Εποικισμοί και πόλεις», σ. 66· Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 37-38, 69-74, 77-80· Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 41-58, 64-66· Αλέξ. Φεράλδης, *Το Βιβλίο Πρακτικών της επί του συνοικισμού των Χίων Επιτροπής. Πειραιάς: 1836-1842*, Αθήνα 1994.

⁹⁶⁴ Τζ. Χαρλαύτη, *ό.π.*, σ. 127-172· Γ. Αγγελόπουλου, *ό.π.*, σ. 3· Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 63.

⁹⁶⁵ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 28.

⁹⁶⁶ Γ. Αγγελόπουλου, *ό.π.*, σ. 4-5· Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 77.

⁹⁶⁷ Μ. Χουλιάρáκης, *ό.π.*, τόμ. 1^β, σ. 264.

⁹⁶⁸ Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 43.

⁹⁶⁹ Κ. Κόμης, «Σάμιοι εγκατεστημένοι στον Πειραιά», σ. 172· Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 127.

⁹⁷⁰ Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 41.

⁹⁷¹ Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 41.

για την οικονομική και κοινωνική ιστορία του Πειραιά, κατά τη διάρκεια της οποίας διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο σε όλα τα επίπεδα (εμπορικό,⁹⁷² βιομηχανικό,⁹⁷³ ναυτιλιακό⁹⁷⁴ και δημογραφικό),⁹⁷⁵ υποσκελίζοντας σταδιακά τους δύο βασικούς ανταγωνιστές του, την Ερμούπολη και την Πάτρα.

Στο πολυσύνθετο πληθυσμιακό μωσαϊκό του Πειραιά⁹⁷⁶ είχαν, βέβαια, τη θέση τους και Τροιζήνιοι μετανάστες, κατεξοχήν οι Ποριώτες. Ενώ ο αριθμός των μεταδημοτευσάντων ανέρχεται στο δημοτολόγιο του Δήμου Τροιζηνίων σε 234 ψυχές (πίνακας 94), στο δημοτολόγιο του Πειραιά είναι υπερτετραπλάσιος: 1.023 ψυχές κατανεμημένες σε 465 οικογενειακές μερίδες.

Πίνακας 99

Κατανομή των μεταδημοτεύσεων κατά δεκαετία: δημοτολόγιο Πειραιά, 19^{ος} αιώνας

Δεκαετίες	Απόλυτες συχνότητες κατά δεκαετία	Σχετικές συχνότητες κατά δεκαετία
1831-1840	1	0,2
1841-1850	6	1,3
1851-1860	4	0,9
1861-1870	9	1,9
1871-1880	8	1,7
1881-1890	248	53,3
1891-1900	189	40,6
Σύνολο	465	100,0

Από τη συγκριτική ανάγνωση των δύο πηγών προβάλλει η σημασία του πειραιϊκού μητρώου, καθότι πληρέστερο και αναλυτικότερο, για τη μελέτη των δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών της ποριώτικης κοινότητας.⁹⁷⁷ Εν συνεχεία επικεντρωνόμαστε αποκλειστικά σε αυτό, ξεκινώντας από την κατανομή των μεταδημοτεύσεων στον χρόνο, που απεικονίζεται στον πίνακα 99. Τα συναγόμενα στοιχεία επιβεβαιώνουν σε γενικές γραμμές τις τάσεις, που ανιχνεύθηκαν στον πίνακα 96: ασήμαντη ροή μέχρι και τη δεκαετία του 1870, εκτίναξη των συχνοτήτων μετά το 1880 και πτώση στη δεκαετία του 1890. Η μέση ετήσια ροή μεταδημοτεύσεων στην πόλη ανέρχεται, λοιπόν, σε 7,75 περιπτώσεις για το σύνολο της περιόδου (1840-1900) αλλά 24,8 για την περίοδο αιχμής (1881-1890). Αξίζει, όμως, να συγκρατήσουμε δύο ενδιαφέροντα στοιχεία: α) ότι η αποδυνάμωση των συχνοτήτων στην τελευταία δεκαετία του αιώνα δεν παρουσιάζεται εδώ με ένταση ανάλογη της καταγραφόμενης στο δημοτολόγιο Τροιζηνίας και β) ότι τα δεδομένα του

⁹⁷² Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 149-191· Γ. Αγγελόπουλου, *ό.π.*, σ. 34-37· Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 42-45.

⁹⁷³ Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 45-49· Λ. Παπαστεφανάκη, *Εργασία, τεχνολογία και φύλο στην ελληνική βιομηχανία. Η κλωστούφαντουργία του Πειραιά, 1870-1940*, Ηράκλειο 2009· Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 192-208, 219-237· Γ. Αγγελόπουλου, *ό.π.*, σ. 29.

⁹⁷⁴ Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 49-51· Γ. Αγγελόπουλου, *ό.π.*, σ. 44-45.

⁹⁷⁵ Για την πληθυσμιακή εξέλιξη της πόλης βλ. γενικώς S. Marre, *Les enfants*· Υ. Bafounis, *La formation*· Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 83-95.

⁹⁷⁶ Β. Τσοκόπουλος, *ό.π.*, σ. 58-59, 96-115· Σταμ. Μαλικούτη, *ό.π.*, σ. 37-40.

⁹⁷⁷ Μικρές ομάδες Ποριωτών έχουν εντοπιστεί σε διάφορες πηγές και από άλλους ερευνητές (S. Marre, *Les enfants*, παράρτημα, σ. 45, 48, 63· Υ. Bafounis, *La formation*, σ. 100-103).

πίνακα αναφέρονται στον χρόνο μεταδημότευσης και όχι αρχικής εγκατάστασης. Για τον προσδιορισμό του δεύτερου ίσως θα έπρεπε να μεταθέσουμε τις αναφερόμενες χρονολογίες τουλάχιστον πέντε με δέκα χρόνια νωρίτερα.

Πίνακας 100
Κατανομή μερίδων σύμφωνα με τον αριθμό των μελών τους:
δημοτολόγιο Πειραιά, 19^{ος} αιώνας

Αριθμός μελών	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες
1	297	63,9
2	42	9,0
3	32	6,9
4	28	6,0
5	21	4,5
6	14	3,0
7	15	3,2
8	9	1,9
9	5	1,1
10	1	0,2
13	1	0,2
Σύνολο	465	100,0

Πίνακας 101
Ηλικιακή κατανομή των αρχηγών των μερίδων: δημοτολόγιο Πειραιά, 19^{ος} αιώνας

Ηλικίες	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες
κενή	4	0,9
22-30	164	35,3
31-40	133	28,6
41-50	91	19,6
51-60	46	9,9
61-70	22	4,7
71-80	5	1,1
Σύνολο	465	100,0

Συνεχίζοντας, σημειώνουμε ότι το γενικό μέσο μέγεθος των οικογενειακών μερίδων⁹⁷⁸ του δείγματος ανέρχεται σε 2,2 ψυχές (1.023 ψυχές : 465 μερίδες), υπολείπεται δηλαδή σημαντικά από το ισχύον στον τόπο καταγωγής. Οι πίνακες 100 και 101, όπου ταξινομούνται οι μερίδες των Ποριωτών με βάση τον αριθμό των μελών τους και τις ηλικίες των επικεφαλής, παρέχουν τα βασικά κλειδιά για την ερμηνεία του φαινομένου. Παρατηρούμε καταρχάς στον πρώτο κατά σειρά πίνακα την αριθμητική υπεροχή των μονομελών οικογενειών, με ποσοστό που προσεγγίζει το 65% του συνόλου, ενώ στον πίνακα 101 την σαφή κυριαρχία των νεαρών ηλικιών. Συγκεκριμένα, η ηλικιακή ομάδα των 22-40 ετών συγκεντρώνει περίπου τα δύο τρίτα (63,9%) του συνολικού αριθμού των περιπτώσεων, ενώ οι υπόλοιπες ομάδες έπονται με σαφώς κατώτερα μεγέθη. Συναφής με τα εν

⁹⁷⁸ Χρησιμοποιούμε εδώ τον όρο οικογένεια και όχι νοικοκυριό διότι οι ανθρώπινες συσσωματώσεις της πηγής εδράζονται αποκλειστικά στη βιολογική σχέση των μελών με τους επικεφαλής («οικογενειακές μερίδες»).

λόγω είναι και η οικογενειακή κατάσταση των αρχηγών: μόνο 160 από αυτούς δήλωσαν έγγαμοι ή χήροι.⁹⁷⁹ Βρισκόμαστε, λοιπόν, αντιμέτωποι με μία μαζική έξοδο αγάμων, στην ακμή της ηλικίας τους, ανδρών προς αναζήτηση εργασιακών ευκαιριών και βέβαια μιας καλύτερης ζωής.

Πίνακας 102

Κατανομή μεταδημοτευσάντων κατά επάγγελμα: δημοτολόγιο Πειραιά, 19^{ος} αιώνας

Επαγγέλματα	Απ. Συχν.	Επαγγέλματα	Απ. Συχν.
Κενό	177	Μεταπράτης	3
Αμαξάς	4	Μηχανικός	5
Αξιωματικός	1	Μηχανουργός	1
Αξιωματ. μηχαν.	1	Μουσικός	1
Αξιωματικός του Β. Ναυτικού	1	Ναύτης	7
Απόστρατ. Β.Ν.	1	Ναύτης Β.Ν.	14
Απόστρ. Υπαξιωματικός	1	Ναυτικός	35
Αρχικελευστής	1	Ναυτικός Β.Ν.	1
Ασβεστοπόλις	2	Ναυτικός συνταξιούχος	1
Βαφεύς	1	Ξενοδόχος	1
Γύφτος	1	Ξυλουργός	8
Δημ. κλητήρ	1	Οικιακά	2
Δίοπος	2	Προυντζάς	1
Έμπορος	2	Ράπτης	1
Επιστάτης	1	Σιδηρουργός	20
Εργάτης	10	Σιδηρουργός εκ Β.Ν.	1
Εργάτης τελωνείου	1	Σιδηροχύτης	1
Εργατικός	17	Σοβατζής/Σουβατζής	4
Θερμαστής	21	Συνταξιούχος	5
Θερμαστής Β.Ν.	2	Συνταξιουχ. Πολ. Ν.	1
Ιδιώτης	1	Τεχνίτης	1
Καλαφάτης	2	Τορνεύς	1
Καπνοπώλης	1	Τορνευτής	2
Καραγωγεύς	3	Τορπιλεύς	1
Κελευστής	5	Υπάλληλος	6
Κελευστής Β.Ν.	2	Υπαξ. Β.Ν., υπαξ. Ν.	19
Κουρεύς	2	Υπαξιωματικός	5
Κρεοπώλης	5	Υποδηματοποιός	1
Κτηματίας	2	Υποκελευστής, υποκελ. Β.Ν.	4
Κτίστης	10	Φύλαξ	1
Λεβητοποιός	16	Χρυσοχόος	1
Λεμβούχος	6	Χρωματιστής	1
Μάγειρας του Β.Ν.	1	Χωροφύλαξ	1
Μαουνιέρης	2	Ψάλτης	1
Μαραγκός	1	Σύνολο	465

⁹⁷⁹ Δυστυχώς, η οικογενειακή κατάσταση των επικεφαλής δεν δηλώνεται πάντα στην πηγή. Ως εκ τούτου αναγκαστήκαμε σε αρκετές περιπτώσεις να την εικάσουμε.

Πίνακας 103

Κατανομή των μεταδημοτευσάντων κατά τομείς επαγγελματικής δραστηριότητας:
δημοτολόγιο Πειραιά, 19^{ος} αιώνας

Τομέας	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη ⁹⁸⁰
Θαλάσσιος	117	41,3
Βασιλικό Πολεμικό Ναυτικό ⁹⁸¹	64	22,6
Ιδιωτικός τομέας ⁹⁸²	53	18,7
Χερσαίων μεταφορών ⁹⁸³	7	2,5
Εμπορικός ⁹⁸⁴	13	4,6
Τεχνιτών ⁹⁸⁵	106	37,6
Εργατικός ⁹⁸⁶	28	9,9
Συνταξιούχοι ⁹⁸⁷	7	2,5

Ολοκληρώνουμε την παρούσα υποενότητα με τη διερεύνηση της επαγγελματικής δραστηριότητας των μεταδημοτευσάντων, η οποία, εκ των πραγμάτων, συνιστά μία μικρογραφία της ποριώτικης μεταναστευτικής ομάδας στον Πειραιά. Σύμφωνα, λοιπόν, με τους πίνακες 102 και 103, 117 Τροιζήνιοι απασχολούνταν στην οικονομία της θάλασσας, οι 53 στον ιδιωτικό τομέα και οι υπόλοιποι στο βασιλικό πολεμικό ναυτικό. Μεταξύ των δύο υποκατηγοριών παρατηρούνται, όμως, σημαντικές διαφορές ως προς τη δημογραφική τους συμπεριφορά: οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα ηγούνταν ολιγομελέςτερων οικογενειών (2,2 έναντι 3,1 ψυχές) και παρουσίαζαν χαμηλότερα ποσοστά εγγάμων (32,1% έναντι 43,75%) σε σχέση με τους συναδέλφους τους στο πολεμικό ναυτικό. Επίσης, ενώ οι πρώτοι άρχισαν να καταφθάνουν στην πόλη αρκετά νωρίς, ήδη από το 1844, οπότε έχουμε την πρώτη εγγραφή ναυτικού στο δημοτολόγιο, οι δεύτεροι εγκαταστάθηκαν πολύ αργότερα, από το 1882

⁹⁸⁰ Η εξαγωγή των ποσοστών γίνεται με βάση τον αριθμό 283, ο οποίος προκύπτει εάν αφαιρέσουμε από τον συνολικό αριθμό των δημοτολογικών μερίδων (465) τις πέντε γυναίκες επικεφαλής και τις περιπτώσεις, στις οποίες το επάγγελμα δεν δηλώνεται (177 περιπτώσεις). Αξίζει επίσης να υπογραμμίσουμε ότι το άθροισμα των μεγεθών των επιμέρους τομέων απασχόλησης δεν είναι το 100, εφόσον ορισμένα επαγγέλματα έχουν καταχωρηθεί σε περισσότερους του ενός κλάδους. Λόγου χάρη, το επάγγελμα «καλαφάτης» εντάχθηκε και στον θαλάσσιο τομέα και στην κατηγορία των τεχνιτών.

⁹⁸¹ Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «αξιωματικός», «αξιωματ. μηχαν.», «απόστρ. υπαξιωματικός», «υπαξιωματικός», «απόστρατ. Β.Ν.», «κελευστής», «αρχικελευστής», «δίοπος», «θερμαστής Β.Ν.», «κελευστής Β.Ν.», «μάγειρος του Β.Ν.», «ναύτης Β.Ν.», «υπαξ. Β.Ν.», «υποκελευστής», «ναυτικός Β.Ν.», «σιδηρουργός εκ Β.Ν.», «συνταξιούχ. Πολ. Ν.», «αξιωματικός του Β. Ναυτικού» και «τορπιλεύς».

⁹⁸² Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «λεμβούχος», «μαουνιέρης», «ναύτης», «ναυτικός», «ναυτικός συνταξιούχος» και «καλαφάτης».

⁹⁸³ Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «αμαξάς» και «καραγωγεύς».

⁹⁸⁴ Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «ασβεστοπόλις», «έμπορος», «καπνοπώλης», «κρεοπώλης» και «μεταπράτης».

⁹⁸⁵ Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «αξιωματ. μηχαν.», «βαφεύς», «γύφτος», «κτίστης», «λεβητοποιός», «κουρεύς», «μαραγκός», «μηχανικός», «μηχανουργός», «ξυλουργός», «προυντζάς», «ράπτης», «σιδηρουργός», «σιδηρουργός εκ Β.Ν.», «σιδηροχύτες», «σοβατζής», «τεχνίτης», «τορνεύς», «τορνευτής», «υποδηματοποιός», «χρυσοχόος», «χρωματιστής», «θερμαστής», «θερμαστής Β.Ν.» και «καλαφάτης».

⁹⁸⁶ Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «εργάτης», «εργάτης τελωνείου» και «εργατικός».

⁹⁸⁷ Εδώ εντάσσονται τα εξής επαγγέλματα: «συνταξιούχ. πολ. ν.», «ναυτικός συνταξιούχος» και «συνταξιούχος».

και εφεξής, δηλαδή μετά την οριστική εγκατάσταση του ναυστάθμου στη Σαλαμίνα (1878). Από το τελευταίο στοιχείο προκύπτει ότι ένα μέρος των εργαζομένων στον ναύσταθμο διέμενε εκτός νησιού, στον κοντινό Πειραιά, όπου είχε ήδη αρχίσει να αναπτύσσεται μια αστική ζωή με τα θέλγητρά της. Στον τομέα της ναυτιλίας εντάξαμε, επίσης, έξι «*λεμβούχους*» και δύο «*μαουνιέρηδες*», οι οποίοι εξυπηρετούσαν την εμπορική και επιβατική κίνηση του λιμανιού.

Δεύτερη κατά σειρά αριθμητικής σπουδαιότητας επαγγελματική κατηγορία ήταν αυτή των τεχνιτών, η οποία εκπροσωπείται στον πίνακα από 106 πρόσωπα (37,6%). Τα 43 απασχολούνταν στον κλάδο της μεταλλουργίας («*γύφτος*», «*λεβητοποιός*», «*σιδηρουργός*», «*σιδηροχύτης*», «*τορνεύς*», «*τορνευτής*», «*χρυσοχόος*», «*σιδηρουργός εκ Β.Ν.*»), 16 σε οικοδομικές εργασίες («*βαφεύς*», «*κτίστης*», «*σοβατζής*», «*χρωματιστής*») και εννέα σε ξυλουργικές. Η μεγάλη αριθμητική βαρύτητα των λεβητοποιών (16 περιπτώσεις), των θερμαστών (21 περιπτώσεις) και των μηχανικών/μηχανουργών (έξι περιπτώσεις) στο σύνολο του δείγματος αποτελεί μία έμμεση μαρτυρία για την εισαγωγή και ραγδαία διάδοση των ατμοκίνητων μηχανών στις μεταφορές και στην τοπική βιομηχανία μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα.

Μια διόλου ευκαταφρόνητη αριθμητικά ομάδα συγκροτούσαν και οι εργάτες (28 ψυχές ή το 9,9% του συνολικού δείγματος), οι οποίοι μαζί με τους ναύτες, ιδιαιτέρως του ιδιωτικού τομέα, και τους τεχνίτες αποτελούσαν το 86,6% των επαγγελματιών. Αντιθέτως, η αριθμητική εκπροσώπηση των απασχολούμενων στον τομέα των χερσαίων μεταφορών (επτά περιπτώσεις) και τον εμπορικό (13 περιπτώσεις) ήταν αμελητέα.

Συμπερασματικά, η επαγγελματική γεωγραφία της ποριώτικης κοινότητας του Πειραιά (αλλά και της Ερμούπολης) παρουσιάζει, παρά τις όποιες, ενίοτε σημαντικές, αριθμητικές αποκλίσεις, παρεμφερή χαρακτηριστικά με την αντίστοιχη του τόπου καταγωγής κατά το έτος 1861:⁹⁸⁸ υπεροχή των ναυτικών επαγγελμάτων, μεγάλη διάδοση των τεχνικών και περιορισμένη των εμπορικών. Μπορούμε, λοιπόν, να ισχυριστούμε ότι σε γενικές γραμμές οι μετανάστες δεν εγκατέλειψαν στον νέο τόπο εγκατάστασης τα παραδοσιακά τους επαγγέλματα, σίγουρα, όμως, τα άσκησαν μέσα σε εντελώς διαφορετικό πλαίσιο. Λόγω των ταπεινών τους απασχολήσεων βρέθηκαν, λοιπόν, στο περιθώριο της πολιτικής και οικονομικής ζωής του Πειραιά.

⁹⁸⁸ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 5.2.

6. Πληθυσμιακές εισροές στον δήμο Τροιζηνίων (1861-1883)

Μέχρι στιγμής παρακολουθήσαμε τη διαδικασία πληθυσμιακής αποδυνάμωσης του Πόρου κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 19^{ου} αιώνα, ως αποτέλεσμα μαζικών διαρροών ανθρωπίνου κεφαλαίου προς τον Πειραιά, την Ερμούπολη και την Αθήνα και δευτερευόντως προς διάφορα επαρχιακά αστικά κέντρα και νησιά του Αργοσαρωνικού. Παράλληλα, όμως, σημειώθηκαν και μεταναστευτικές κινήσεις αντίθετης κατεύθυνσης, οι οποίες αποτυπώθηκαν, και αυτές, στο δημοτολόγιο του δήμου Τροιζηνίων.

Πίνακας 104

Ετήσια κατανομή των μεταδημοτεύσεων: δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων, 1861-1883

Έτος	Απόλυτες συχνότητες (κατ' έτος)	Σχετικές συχνότητες (κατ' έτος)	Απόλυτες συχνότητες (κατά δεκαετία)	Σχετικές συχνότητες (κατά δεκαετία)
1861	5	1,5	114	33,7
1862	29	8,6		
1863	9	2,7		
1864	11	3,2		
1865	4	1,2		
1866	14	4,1		
1867	6	1,8		
1868	19	5,6		
1869	17	5,0		
1870	21	6,2		
1871	6	1,8	152	44,9
1872	5	1,5		
1873	12	3,5		
1874	44	13,0		
1875	25	7,4		
1876	15	4,4		
1877	10	3,0		
1878	1	0,3		
1879	13	3,8		
1880	2	0,6		
1881	6	1,8	77	21,3
1882	27	8,0		
1883	37	10,9		
Σύνολο	338	100,0	338	100,0

Πρόκειται συνολικά για 338 πρόσωπα, τα οποία μετέφεραν τα δημοτικά τους δικαιώματα από τον τόπο καταγωγής τους στην Τροιζηνία μεταξύ των ετών 1861-1883 (βλ. πίνακα 104). Παρατηρούμε ότι η ροή εγγραφών στο δημοτολόγιο είναι συνεχής και μάλιστα βαίνει κλιμακούμενη, όσο προσεγγίζουμε το τέλος του αιώνα: κατά μέσο όρο 12,7 άτομα ετησίως στη δεκαετία του 1860, 15,2 στην αμέσως επόμενη και 19,25 στη δεκαετία του 1880.

Πίνακας 105
Γεωγραφική προέλευση μεταδημοτευσάντων:
δημοτολόγιο Τροιζηνίων, 1861-1883

Τόποι καταγωγής		Απόλ. μεγ.	Σχετ. μεγ.	Σύνολα
Νησιά	Αγκίστρι	7	2,1	97 (28,7%)
	Αδάμας (Μήλου)	5	1,2	
	Αίγινα	7	2,1	
	Ανάφη	1	0,3	
	Γαύριο (Ανδρου)	1	0,3	
	Δρυοπίδα (Κύθνου)	1	0,3	
	Ιστιαία	1	0,3	
	Κέα	2	0,6	
	Κόρθιο (Ανδρου)	1	0,3	
	Κύμη (Ευβοίας)	4	1,2	
	Μύκονος	1	0,3	
	Νέα Ψαρά (Ερέτρια)	5	1,2	
	Ποταμός (Κυθήρων)	2	0,6	
	Σκιάθος	6	1,8	
	Σκόπελος	1	0,3	
	Σπέτσες	13	3,8	
	Σύρος	1	0,3	
	Ύδρα	37	10,8	
Χαλκίδα	1	0,3		
Στερέα	Αθήνα	14	4,1	16 (4,7%)
	Θήβα	1	0,3	
	Φυλή (Αττικής)	1	0,3	
Πελοπόννησος	Ασωπός (Επιδαύρου Λιμηράς)	1	0,3	223 (66%)
	Αυλώνα (Τριφυλίας) ⁹⁸⁹	1	0,3	
	Βαλτέτσι (Μαντινείας)	63	18,6	
	Δάρα (Τροιζηνίας) ⁹⁹⁰	8	2,4	
	Δρυόπη (Τροιζηνίας)	44	13,0	
	Επίδαυρος	1	0,3	
	Κερπενή (Καλαβρύτων)	2	0,6	
	Κόρινθος	3	0,9	
	Κρανίδι	13	3,8	
	Λίμνη (Κυνουρίας)	1	0,3	
	Λογκανίκος (δήμου Πελλάνης Λακεδαιμόνος)	1	0,3	
	Μέθανα	39	11,5	
	Μιδέα (Ναυπλίας)	10	3,0	
	Ναύπλιο	1	0,3	
	Ορχομενός (Μαντινείας) ⁹⁹¹	4	1,2	
Πάρνωνας (Κυνουρίας)	2	0,6		

⁹⁸⁹ Ομώνυμος δήμος απαντάται και στην επαρχία Καρυστίας (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 151-153).

⁹⁹⁰ Περίεργη περίπτωση, εφόσον ο οικισμός ανήκει στον δήμο Τροιζηνίων. Το πιθανότερο είναι, βέβαια, να πρόκειται για μεταδημότευση προσώπων όχι από αλλά προς τη Δάρα.

⁹⁹¹ Υπάρχει ομώνυμος δήμος και στην επαρχία Λεβαδείας (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 106-108).

	Πυλία	1	0,3	
	Σολύγεια (Κορινθίας)	4	1,2	
	Τεγέα (Μαντινείας)	8	2,4	
	Τρίπολη	5	1,2	
	Τροπαίοι (Γορτυνίας)	4	1,2	
	Μουλάτσι (Γορτυνίας)	7	2,1	
Ανα- τολή	Αλεξάνδρεια	1	0,3	2 (0,6%)
	Προύσα	1	0,3	
Σύνολο		338	100,0	338 (100%)

Στον πίνακα 105 εκτίθενται οι τόποι καταγωγής των επήλυδων ταξινομημένοι σε ευρείες γεωγραφικές περιοχές. Η Πελοπόννησος, για μία ακόμη φορά, αναδεικνύεται σε βασικό πόλο εξαγωγής εργατικού δυναμικού προς τον Πόρο και την ενδοχώρα του, εφόσον συγκεντρώνει το 66% του συνόλου των περιπτώσεων. Έπονται τα νησιά με 97 πρόσωπα, το 66% των οποίων προερχόταν από τον Αργοσαρωνικό, και η Στερεά Ελλάδα με 4,7%.

Στην κορυφή του πίνακα των συχνοτήτων βρίσκονται κατά σειρά το Βαλτέτσι, η Δρυόπη, τα Μέθανα και η Ύδρα, με 63, 44, 39 και 37 περιπτώσεις αντίστοιχα. Περιέκλειαν δηλαδή, από κοινού, το 54,1% του συνολικού αριθμού των μεταδημοτευσάντων. Η εγκατάσταση των Ύδραιων, ναυτικών στην πλειοψηφία τους και δευτερευόντως τεχνιτών, επικυρώνει προηγούμενες αναφορές μας για την ύπαρξη στενών δεσμών ανάμεσα στα δύο νησιά και ταυτόχρονα υποδηλώνει τα οικονομικά αδιέξοδα του άλλοτε πανίσχυρου ναυτοτόπου. Οι κάτοικοι των Μεθάνων, από την άλλη μεριά, καθόλη τη διάρκεια του αιώνα επιδείκνυαν αξιοσημείωτη κινητικότητα,⁹⁹² επιβαλλόμενη, ως επί το πλείστον, από τον ελλειμματικό χαρακτήρα της οικονομίας τους.⁹⁹³ Σε ανάλογους γεωγραφικούς καταναγκασμούς υπόκειντο, όμως, και οι κάτοικοι της Δρυόπης, μιας ορεινής, πτωχής, αλίμενης και αραιοκατοικημένης περιοχής.⁹⁹⁴ Σημειωτέον ότι οι τελευταίοι, στη συντριπτική τους πλειονότητα, δραστηριοποιήθηκαν στον πρωτογενή τομέα (19 ποιμένες, ένας «κτηματογεωργός» και ένας «κηπουρός»).

Τελείως διαφορετικό είναι το παράδειγμα του Βαλτετσίου, από το οποίο προήλθαν, όπως είπαμε, 63 άτομα, ποιμένες στο σύνολό τους, με εξαίρεση έναν οινοπώλη. Η κινητικότητά τους εγγραφόταν στους επαναλαμβανόμενους χρόνους της ημινομαδικής κτηνοτροφίας: το καλοκαίρι στο βουνό και τον χειμώνα στην πεδιάδα.⁹⁹⁵ Με την τελευταία οικοδόμησαν πολυποίκιλες

⁹⁹² Στην απογραφή της Ύδρας του 1828 το πατριδωνυμικό οικογενειακό όνομα Μεθενίτης καταγράφει τη μεγαλύτερη διάδοση με 20 περιπτώσεις (Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 46, 47, 81). Διαρροή Μεθανιτών υπήρξε κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα και προς τον Πειραιά.

⁹⁹³ Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 46· Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, 207, 209-210· Ed. Dodwell, *ό.π.*, σ. 281· W. M. Leake, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 454-455· Ηλ. Οικονομόπουλος, *ό.π.*, σ. 215· Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 468-469· Εμμ. Κανέλλη, *ό.π.*, σ. 15-17. Η μη χρήση αγρανάπαυσης λόγω έλλειψης καλλιεργήσιμων γαιών και η διάδοση του συστήματος των βαθμιδωτών αναπλάσεων (πεζούλες) στη συγκεκριμένη περιοχή αποτελούν τον πιο αξιόπιστο μάρτυρα (Αντ. Μηλιαράκης, *ό.π.*, σ. 207).

⁹⁹⁴ Αντ. Μηλιαράκης, *Γεωγραφία*, σ. 210-216.

⁹⁹⁵ Λ. Αρσενίου, *Τα τσελιγκάτα*, Αθήνα 1972, σ. 19-20, 22, 28, 34· Δ. Ψυχογιός – Γ. Παπαπέτρου, «Οι μετακινήσεις των νομάδων κτηνοτρόφων», *Επιθεώρηση Κοινωνικών*

σχέσεις, περιγραφόμενες άριστα από τον Αντώνη Μηλιαράκη: «*Εἰς ταῦτα δέ [ενν. τα προϊόντα της Τροιζηνίας] προσθετέα καί τὰ τῆς κτηνοτροφίας προϊόντα κατερχομένων ἐπὶ τῶν Ἀδέρων τὸν χειμῶνα ποιμένων Βαλτετσιωτῶν, Θανιωτῶν, Γκουριωτῶν, Καστανιωτῶν, ὧν αἱ γυναῖκες ἐργάζονται ἐν Πόρῳ καί περὶ τὴν συγκομιδὴν τῶν ἐλαίων. Τὰ πρῶτα δέ ἀρνία τὰ κομιζόμενα εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν, τὸν Δεκέμβριον προέρχονται τὸ πλεῖστον ἐκ Πόρου*».⁹⁹⁶ Κάποτε, εν προκειμένω στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ορισμένοι εγκατέλειψαν τον πλάνητα κτηνοτροφικό βίο για να γίνουν εδραίοι.⁹⁹⁷

Πίνακας 106

Κατανομή μεταδημοτεουσάντων κατά επάγγελμα: δημοτολόγιο Τροιζηνίων, 1861-1883

Επαγγέλματα	Απόλ. συχν.	Σχετ. συχν.	Επαγγέλματα	Απόλ. συχν.	Σχετ. συχν.
Ανθυπασπιστής	1	0,7	Μεταπράτης	1	0,7
Απόστρατος	1	0,7	Μηχανικός	1	0,7
Ασβεστοποιός	1	0,7	Ναύτης	20	14,0
Βαρελοποιός	1	0,7	Ξυλουργός	3	2,1
Βιολιτζής	1	0,7	Οινοπώλης	2	1,4
Γεωργός	3	2,1	Πίσσυγγος (;)	1	0,7
Δημοδιδάσκαλος	1	0,7	Πλοίαρχος	3	2,1
Δικ. κλητήρ	2	1,4	Ποιμήν	37	25,9
Δόκιμος μοναχός	1	0,7	Ράπτης	1	0,7
Έμπορος	9	6,3	Ρητινοσυλλέκτης	1	0,7
Εμποροκυβερνήτης	1	0,7	Σανδαλοποιός	1	0,7
Εργάτης	15	10,5	Σιδηρουργός	1	0,7
Ιερεύς	1	0,7	Σοφατζής	1	0,7
Κηπουρός	1	0,7	Στρατιώτης	1	0,7
Κουρεύς	2	1,4	Συνταξιούχος	2	1,4
Κρεοπώλης	1	0,7	Τελωνοφύλαξ	3	2,1
Κτηματίας	2	1,4	Υπάλληλος	3	2,1
Κτηματογεωργός	1	0,7	Υπηρέτης	14	9,8
Κτίστης	1	0,7	Φούρναρης	1	0,7
Σύνολο				143 ⁹⁹⁸	100,0

Ερευνών, τόμ. 53 (1984), σ. 3-11· Ελ. Ψυχογιού, «Οι δρόμοι των νερών και των κοπαδιών: οι τελευταίοι νομάδες κτηνοτρόφοι στη βορειοδυτική Πελοπόννησο», Β. Νιτσιάκος – Χ. Κασίμης (επιμ.), *Ο ορεινός χώρος της Βαλκανικής. Συγκρότηση και μετασχηματισμοί*, Αθήνα 2008, σ. 163-183· Στ. Τσοτσόρος, *ό.π.*, σ. 190· Β. Νιτσιάκος, *Οι ορεινές κοινότητες της βόρειας Πίνδου. Στον απόηχο της μακράς διάρκειας*, Αθήνα 1995, σ. 37-78· Κ. Κόμης, «Εποικισμοί και πόλεις», σ. 94· Β. Παναγιωτόπουλος, «Ο οικονομικός χώρος», σ. 35· Σπ. Ασδραχάς, *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1, σ. 189-197· F. Braudel, *Η Μεσόγειος*, τόμ. 1, σ. 100-122· J. Cvijić, *La Péninsule Balkanique. Géographie humaine*, Παρίσι 1918, σ. 177-184· E. Le Roy Ladurie, *Μονταγιού*, σ. 110-198, όπου συναρπαστικές σελίδες για την κτηνοτροφία στα Πυρηναία.

⁹⁹⁶ Αντ. Μηλιαράκης, *Γεωγραφία*, σ. 203. Βλ. και Ι. Σταματίου, *Η Σφαιρία*, σ. 25· Β. Καλαμαρά, *Βαλτέτσι*, σ. 22, 70-73.

⁹⁹⁷ Β. Καλαμαρά, *Βαλτέτσι*, σ. 22, 54, 64-66. Ανάλογο φαινόμενο έχει παρατηρηθεί από τον Βασίλειο Γκάτσο στη γειτονική Ερμιονίδα (*ό.π.*, σ. 105-115, όπου πλούσιο πληροφοριακό υλικό). Οι μετακινήσεις κτηνοτρόφων από την Αρκαδία στην αργολική χερσόνησο εγγράφονται στη λεγόμενη μακρά διάρκεια, εφόσον επισημαίνονται και από τον Φρ. Γκριμάνι στις αρχές του 18^{ου} αιώνα (Μ. Λαμπρυνίδη, *Οι Αλβανοί*, σ. 30.).

⁹⁹⁸ Δεν συμπεριλήφθηκαν οι μαθητές και οι νοικοκυρές.

Με αφορμή το παράδειγμα των Βαλτετσιωτών, μετατοπίζουμε την προσοχή μας στην επαγγελματική γεωγραφία των μεταδημοτευσάντων, απεικονιζόμενη στον πίνακα 106. Δυστυχώς διαθέτουμε στοιχεία μόνο για 143 πρόσωπα. Ο κύριος όγκος τους απασχολείτο πάντως στον πρωτογενή τομέα (31,5% ή 45 περιπτώσεις), όπου δέσποζαν βέβαια οι ποιμένες (από το Βαλτέτσι και τη Δρυόπη, όπως έχουμε αναφέρει). Μεταξύ άλλων απαντάται και ένας ρητινοσυλλέκτης από το Αγκίστρι, όπου ήκμαζε η συγκεκριμένη δραστηριότητα.⁹⁹⁹

Επίσης, καταμετρήθηκαν 24 εργαζόμενοι στον ναυτιλιακό κλάδο, 13 έμποροι, 14 τεχνίτες, ισάριθμοι υπηρέτες, καταγόμενοι κυρίως από την Πελοπόννησο, αλλά και 15 εργάτες. Αξιόλογη, τέλος, είναι και η αριθμητική εκπροσώπηση του τομέα των υπηρεσιών, των δημοσίων και δημοτικών υπαλλήλων συμπεριλαμβανομένων: συγκεκριμένα ανιχνεύθησαν τρεις «τελωνοφύλακες», δύο «δικαστικοί κλητήρες», ένας «δημοδιδάσκαλος» (ο «Γεώργιος Φελουζάκης» από τον Αδάμαντα Μήλου, κρητικής καταγωγής όπως συνάγεται από το όνομά του), ένας «ιερέας», ένας «δόκιμος μοναχός», τρεις «υπάλληλοι», δύο συνταξιούχοι και τρεις στρατιώτες, εκ των οποίων ο ένας «απόστρατος». Ο συνολικός αριθμός τους ανέρχεται δηλαδή σε 16 ψυχές.

Από τα ανωτέρω καθίσταται, νομίζω, σαφές ότι η μετανάστευση προς τον δήμο Τροιζηνίων μεταξύ των ετών 1861-1883 προσέλαβε κυρίως αγροτικό και κτηνοτροφικό χαρακτήρα, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται από την δημογραφική εξέλιξη των οικισμών της ενδοχώρας κατά το ίδιο διάστημα, ζήτημα το οποίο πραγματευθήκαμε σε άλλο σημείο της μελέτης.¹⁰⁰⁰ Παράλληλα, υπό την πίεση των οικονομικών αδιεξόδων, ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμιακού κεφαλαίου του Πόρου μετανάστευσε σε αστικά συγκροτήματα του ελληνικού βασιλείου για να ασκήσει ταπεινά επαγγέλματα (ναύτες, τεχνίτες, εργάτες). Το ισοζύγιο από τις αντίρροπες αυτές κινήσεις υπήρξε τελικά αρνητικό για τον υπό έρευνα δήμο.

⁹⁹⁹ Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 359.

¹⁰⁰⁰ Βλ. εδώ, κεφάλαιο 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Τα τεκμήρια, που δημοσιεύονται στο παράρτημα και αξιοποιήθηκαν ποικιλοτρόπως στα προηγούμενα κεφάλαια, περιέχουν άφθονο ονοματικό υλικό, η στατιστική επεξεργασία και η ετυμολογική διερεύνηση του οποίου δύναται να αναδείξει ενδιαφέρουσες όψεις των τοπικών πραγματικοτήτων, κυρίως των συλλογικών νοοτροπιών (π.χ. ονοματοδοτικές συμπεριφορές, αξιακό σύστημα, κοινωνικές αντιλήψεις και στάσεις κλπ.). Αλλά και η ιστορική δημογραφία, διασταυρούμενη με τη γλωσσολογία, μπορεί να αποκομίσει ενδιαφέροντα στοιχεία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η μελέτη των πατριδωνυμικών οικογενειακών ονομάτων, η οποία επιτρέπει, έστω μερικώς, την ανασύσταση των μεταναστευτικών ρευμάτων του παρελθόντος, ενώ ανάλογους στόχους μπορεί να υπηρετήσει και η έρευνα της στρωματογραφίας του τοπωνυμικού.

Αντλώντας από τρεις πηγές, τις δύο καποδιστριακές απογραφές των κατοίκων του Πόρου (1828 και 1829) και το δημοτολόγιο του 1861, συστήσαμε ένα ογκώδες σώμα βαπτιστικών και οικογενειακών ονομάτων, η εξονυχιστική έρευνα του οποίου θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο μίας ιδιαίτερης και μάλιστα εκτεταμένης μονογραφίας. Προκειμένου να μην εκτροχιαστούμε από τον θεματικό άξονα της μελέτης, ποσοτικοποιούμε και εξετάζουμε τα βαπτιστικά, τα οποία μας ανοίγουν ένα παράθυρο για τη θέαση των συλλογικών νοοτροπιών, και τα πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα, τα οποία δύνανται να εμπλουτίσουν ή ενίοτε να διασαφηνίσουν ζητήματα, που τέθηκαν σε προηγούμενα κεφάλαια.

1. Τα βαπτιστικά ονόματα

Στο πρώτο τεκμήριο, αφού αποκλείσαμε τα διοικούμενα από επήλυδες ή χήρες νοικοκυριά, απαριθμήσαμε 698 άρρενες αυτόχθονες αρχηγούς,¹⁰⁰¹ στους οποίους αντιστοιχούν συνολικά 51 βαπτιστικά ονόματα, χωρίς να προσμετρώνται οι διάφορες παραλλαγές τους. Η αναλυτική ταξινόμηση, η μορφή και η συχνότητα εμφάνισής τους παρουσιάζεται κατά αλφαβητική σειρά στον ακόλουθο πίνακα.

---

¹⁰⁰¹ Εκτός από τις χήρες και τους επήλυδες επικεφαλής (94 και 58 περιπτώσεις αντίστοιχα) δεν συμπεριελήφθησαν στον πίνακα δύο ακόμη περιπτώσεις («*Χατζή Χ.*» και «*Χατζή Αν.*»: Παράρτημα III.5: xiii-22 και xv-1 αντίστοιχα), λόγω αδυναμίας να αποκρυπτογραφήσουμε τα ονόματά τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 107
Βαπτιστικά ονόματα αρρένων: Πόρος, 1828

Τύποι ονομάτων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αθανάσης (1), Αθανάσιος (7)	8	1,15
Αλεξανδρίσι (1), Αλέξανδρος (2)	3	0,4
Αναγνώστης (2), Αναγνώστις (7), Αναγνώστι (6)	15	2,1
Ανάργηρος	1	0,15
Αναστάσιος	20	2,9
Ανδρέας (26), Ανδρέα (2)	28	4,0
Αντώνιος (30), Αντώνι (1)	31	4,4
Αποστόλις (3), Απόστολος (2)	5	0,7
Βάθης	1	0,15
Βασίλης (1), Βασίλιος (13)	14	2,0
Γγίκας	1	0,15
Γεώργιος (86), Γιοργάκης (2), Γιοργάκις (4)	92	13,2
Δαμιανός	2	0,3
Δημ. ^{ος} (9), Δημ: (1), Δημήτριος (73), Δημήτρις (4), Δήμας (6)	93	13,3
Ελευθέριος	1	0,15
Ευστάθιος (1), Ευστάθειος (1), Στάθης (3)	5	0,7
Θεόδωρος (4), Θεοδορής (1)	5	0,7
Θεοφάνης	2	0,3
Ιλίας	3	0,4
Ιωάννης (86), Ιω. (33), Ιωάννη (1)	120	17,2
Κανέλος	2	0,3
Κοσμάς (7), Κωσμάς (1)	8	1,1
Κυριάκος (22), Κυριάκο (1), Κυριάκου (1)	24	3,4
Κωνσταντίνος (13), Κωνσταντίς (9), Κωνστ: (1), Κωνσταντί (1), Κωνσταντίνο (1), Κωνσταντίνου (1)	26	3,7
Λάζαρος	6	0,9
Λεονάρδος	1	0,15
Λογοθέτης	1	0,15
Λουκάς	3	0,4
Μάνθος	8	1,1
Μανόλις	11	1,6
Μερτίκας (1), Μιρτίκας (1)	2	0,3
Μηχαήλ (1), Μιχαήλ (1), Μηχάλες (1), Μηχάλης (1), Μιχάλις (2)	6	0,9
Μπερνάρδο	1	0,15
Νικόλαος (31), Νικολίς (1), Νίκας (1), Κόλιας (2)	35	5,0
Ντέντες	1	0,15
Παναγιώτις (1), Πάνος (16), Παναγιώτι (1)	18	2,6
Παντελίδης (5), Παντελής (1)	6	0,9
Παύλος	4	0,6
Πέτρος	6	0,9
Σοτίρος	2	0,3
Σπύρος	13	1,9
Σταμάτης (3), Σταμάτις (36)	39	5,6

Σταύρος	8	1,1
Στέφανος	3	0,4
Τζόρτζις	1	0,15
Φίλιπος	1	0,15
Φραντζέσκο	1	0,15
Χαράλαμπος	1	0,15
Χαρίτος	1	0,15
Χριστόδουλος	8	1,1
Χρίστος	1	0,15
Σύνολο	698	100,0

Ακολουθεί έτερος πίνακας, περιέχων τα ανδρικά βαπτιστικά ονόματα 716 αυτοχθόνων κατοίκων της απογραφής του 1829.

ΠΙΝΑΚΑΣ 108
Βαπτιστικά ονόματα αρρένων: Πόρος, 1829

Τύποι ονομάτων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αθανάσιος	11	1,5
Αλέξανδρος (3), Αλεξανδρής (1)	4	0,6
Αναγνώστης	16	2,2
Ανάργυρος	3	0,4
Αναστάσιος	19	2,6
Ανδρέας	27	3,8
Ανδριανός	2	0,3
Αντώνης (2), Αντώνιος (32)	34	4,7
Αποστόλης	7	1,0
Βάθης	1	0,1
Βασίλειος	14	1,9
Γγίκας (1), Γκύκα (1)	2	0,3
Γεώργης (1), Γεώργιος (93), Γιωργάκης (1), Γιώργης (1)	96	13,4
Δημήτρης (1), Δημήτριος (80), Δήμας (5), Μήτρος (3),	89	12,4
Ευστάθιος	2	0,3
Ηλίας	3	0,4
Θεοδωρής (1), Θεόδωρος (5)	6	0,8
Θεοφάνης	2	0,3
Ισιδωρος	1	0,1
Ιωάννης	120	16,8
Κανέλος	3	0,4
Κυριάκος (21)	21	2,9
Κωνσταντίνος (25), Κωσταντάκης (1), Κωσταντίνος (3)	30	4,2
Κωσμάς	8	1,1
Λάζαρος	6	0,8
Λεονάρδος	1	0,1
Λουκάς	3	0,4
Μάνθος	5	0,7
Μανώλης (2), Μανόλης (9)	11	1,5
Μηρτίκας	1	0,1
Μηχάλης	8	1,1
Μπέμπε	1	0,1

Νικόλαος (38), Κώληας (1), Κώλιας (1), Νήκας (1)	41	5,7
Ντάνος	2	0,3
Ντέντες	1	0,1
Παναγιώτης (2), Πάνος (11), Πανούσιος (1)	14	1,9
Παντελής (5), Παντελέος (1)	6	0,8
Παρθένιος	1	0,1
Παυλάκης (3), Παυλής (2)	5	0,7
Πέτρος	3	0,4
Σαράντος	1	0,1
Σπύρος	14	1,9
Σταματέλλος (1), Σταμάτιος (37), Σταμάτης (1), Στάμος (1)	40	5,6
Σταύρος	7	1,0
Στέφανος	3	0,4
Σωτήρης (4), Σωτήρος (1)	5	0,7
Τζόρτζης	1	0,1
Φίλιππας	1	0,1
Φραντζέσκος	1	0,1
Χαραλάμης	1	0,1
Χαρίτος	1	0,1
Χριστόδουλος	6	0,8
Χρίστος	5	0,7
Σύνολο	716	100,0

Συγκρίνοντας το περιεχόμενο των δύο τελευταίων πινάκων παρατηρούμε ότι οι μεταξύ τους διαφοροποιήσεις είναι μικρές: επί συνόλου 57 ονομάτων και για τα δύο τεκμήρια, τα 47 είναι κοινά, τέσσερα απαντώνται μόνο στην απογραφή του 1828 («*Δαμιανός*», «*Ελευθέριος*», «*Λογοθέτης*», «*Μπερνάρδο*») και έξι αποκλειστικά σε αυτήν του 1829 («*Ανδριανός*», «*Ισιδώρος*», «*Μπέμπε*», «*Ντάνος*», «*Παρθένιος*», «*Σαράντος*»). Δεδομένου, όμως, ότι τα ονοματικά αυτά σύνολα περιέχουν μόνο τους άρρενες επικεφαλής των εντόπιων νοικοκυριών, μεταβιβάζουμε την προσοχή μας στο δημοτολόγιο του 1861, προκειμένου να σχηματίσουμε μία πληρέστερη εικόνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 109¹⁰⁰²

Βαπτιστικά ονόματα αρρένων: Πόρος, 1861

Τύποι ονομάτων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αγγελής	6	0,2
Αδάμ	1	0,0
Αθανάσιος	42	1,6
Αλέξανδρος	28	1,1
Αναγνώστης	1	0,0
Ανάργυρος (9), Αργύριος (1)	10	0,4
Αναστάσιος (69), Αναστ. (1)	70	2,7
Ανδρέας (73), Ανδρ. (1)	74	2,8
Ανδριανός	2	0,1
Αντώνιος	99	3,8

¹⁰⁰² Στον πίνακα δεν υπολογίζονται τα 18 αβάπτιστα τέκνα.

Αποστόλης (2), Απόστολος (11)	13	0,5
Αριστείδης	2	0,1
Αχιλλεύς	1	0,0
Βάθης	1	0,0
Βασίλειος	74	2,8
Γαβριήλ	1	0,0
Γεράσιμος	2	0,1
Γεώργης (1), Γεώργις (1), Γεώργιος (319), Γιώργος (1), Γεώργ. (1)	323	12,4
Γκίκας	6	0,2
Γκιόνης (2), Γκιώνης (1)	3	0,1
Γρηγόριος	3	0,1
Δαβίδ	1	0,0
Δαμιανός	9	0,3
Δανιήλ	1	0,0
Δέδες	3	0,1
Δημήτριος (269), Δήμας (6)	275	10,5
Δημοσθένης (1), Δήμος (1)	2	0,1
Διαμαντής	1	0,0
Διονύσιος	2	0,1
Ελευθέριος	8	0,3
Ελισαίος	1	0,0
Εμμανουήλ (42), Εμμαν. (2)	44	1,7
Επαμεινώνδας	5	0,2
Ευαγγελής (5), Ευαγγέλης (2), Ευάγγελος (5)	12	0,5
Ευθύμιος	4	0,2
Ευστάθιος	17	0,7
Ευστράτιος	3	0,1
Ζαφείριος	1	0,0
Ζαχαρίας	5	0,2
Ηλίας	14	0,5
Θεμιστοκλής	6	0,2
Θεοδόσιος	2	0,1
Θεόδωρος	33	1,3
Θεολόγος	1	0,0
Θεοφάνης (12), Θεοφάννης (1)	13	0,5
Θεόφιλος	3	0,1
Ιάκωβος	1	0,0
Ιωάννης (328), Γιαννακός (1), Γιαννούλης (1)	330	12,6
Ιωσήφ	1	0,0
Κανέλλος (2), Κανέλος (8)	10	0,4
Κοπατικός (;)	1	0,0
Κοσμάς	11	0,4
Κυριακός (35), Κυριάκος (36)	71	2,7
Κωνσταντίνος (177), Κωνσταντής (1)	178	6,8
Λάζαρος	21	0,8
Λάμπρος	1	0,0
Λάσκαρης	1	0,0
Λεονάρδος	2	0,1
Λεωνίδας	5	0,2

Λουκάς	11	0,4
Μάνθος (7), Ματθαίος (1)	8	0,3
Μαρίνος	2	0,1
Μάρκος	1	0,0
Μελέτιος	1	0,0
Μερτίκας (1), Μιρτίκας (1)	2	0,1
Μηνάς	1	0,0
Μιλτιάδης	2	0,1
Μιχαήλ	56	2,1
Νικόλαος (176), Νίκας (1), Νικόλ. (1)	178	6,8
Ξενοφών	3	0,1
Όθων	1	0,0
Παναγιώτης (48), Πανάγος (1), Παναγής (22), Πάνος (13), Παναγ. (3)	87	3,3
Παντελής (15), Παντολέων (1)	16	0,6
Παρασκευάς	2	0,1
Παράσχος	1	0,0
Παύλος	3	0,1
Πέτρος	27	1,0
Πολυχρόνης (2), Πολυχρ. (1)	3	0,1
Ραφαήλ	1	0,0
Σαράντος	1	0,0
Σπυρίδων (74), Σπύρος (2)	76	2,9
Σταμάτης (1), Σταμάτιος (93)	94	3,6
Σταύρος	28	1,1
Στέφανος (2), Στεφανής (4)	6	0,2
Στυλιανός	22	0,8
Συμεών	1	0,0
Σωτήρης (1), Σωτήριος (19)	20	0,8
Τζώρτζης	2	0,1
Φιλάρετος	1	0,0
Φίλιππος	5	0,2
Φραντζέσκος	8	0,3
Φώτιος	4	0,2
Χαραλάμπης (7), Χαράλαμπος (3)	10	0,4
Χαρίτων	3	0,1
Χρήστος	35	1,3
Χριστόδουλος (24), Χριστόδ. (1)	25	1,0
Χριστόφιλος	1	0,0
Χρύσανθος	2	0,1
Σύνολο	2.611	100,0

Καταμετρήθηκαν συνολικά 98 ονόματα για 2.611 πρόσωπα. Την υψηλότερη συχνότητα παρουσιάζουν τα ονόματα «*Ιωάννης*» (330), «*Γεώργιος*» (323), «*Δημήτριος*» (275), «*Κωνσταντίνος*» (178), «*Νικόλαος*» (178), «*Αντώνιος*» (99), «*Σταμάτιος*» (94), «*Παναγιώτης*» (87), «*Σπυρίδων*» (76), «*Ανδρέας*» (74), «*Βασίλειος*» (74) και «*Κυριάκος*» (71). Το 12,2% των ονομάτων περικλείει, λοιπόν, το 71,2% περίπου του συνόλου των φερωνύμων, ενώ το υπόλοιπο 87,8% το 28,8% αντίστοιχα. Εν συνεχεία πινακοθετούμε για συγκριτικούς λόγους τα πιο διαδεδομένα ονόματα τεσσάρων περιοχών του ελλαδικού χώρου: της Πρέβεζας, της Θεσσαλονίκης, της Λευκάδας και της Πάτμου (βλ. κατωτέρω πίνακα).

ΠΙΝΑΚΑΣ 110
Συγκριτικά στοιχεία

	Πρέβεζα (18 ^{ος}) ¹⁰⁰³	Θεσ/νίκη (1831) ¹⁰⁰⁴	Λευκάδα (1823- 1863) ¹⁰⁰⁵	Πάτμος (1770) ¹⁰⁰⁶	Πόρος (1861)
1	Γιάννης	Γιώργος	Σπυρίδων	Ιωάννης	Ιωάννης
2	Γιώργος	Δημήτρης	Ιωάννης	Νικόλας	Γεώργιος
3	Χρήστος	Γιάννης	Γεώργιος	Γεώργης	Δημήτριος
4	Δήμος	Νικόλαος	Νικόλαος	Κωσταντής	Κωνσταντίνος, Νικόλαος
5	Νίκος	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	Μανόλης	Αντώνιος
6	Παναγιώτης	Χρήστος	Παναγιώτης	Δημήτρης	Σταμάτης
7	Αθανάσιος	Βασίλης	Κωνσταντίνος	Αντώνης	Παναγιώτης
8	Αναστάσιος	Γρηγόρης	Ευστάθιος	Μιχάλης	Σπυρίδων
9	Κωνσταντίνος	Αναστάσιος	Βασίλειος	Θοδωρής, Νικήτας	Ανδρέας, Βασίλειος
10	Δημήτρης, Αποστόλης	Παναγιώτης	Χρήστος	Πέτρος	Κυριάκος

Παρατηρούμε ότι πέντε από τα ονόματα του πίνακα εντοπίζονται σε όλες ανεξαιρέτως τις περιοχές (Ιωάννης, Γεώργιος, Δημήτριος, Κωνσταντίνος, Νικόλαος),¹⁰⁰⁷ ένα σε τέσσερις (Παναγιώτης), δύο σε τρεις (Βασίλειος, Χρήστος) και τρία σε δύο (Αντώνιος, Αναστάσιος, Σπυρίδων). Επίσης, συγκεκριμένα ονόματα παρουσιάζουν υψηλή συχνότητα σε έναν μόνο τόπο: «*Σταμάτης*», «*Κυριάκος*» και «*Ανδρέας*» στον Πόρο· «*Ευστάθιος*» στη Λευκάδα· «*Γρηγόρης*» στη Θεσσαλονίκη· «*Αθανάσιος*», «*Δήμος*» και «*Αποστόλης*» στην Πρέβεζα· «*Μανόλης*», «*Μιχάλης*», «*Νικήτας*», «*Θοδωρής*» και «*Πέτρος*» στην Πάτμο. Διαπιστώνουμε δηλαδή την ύπαρξη ενός βασικού ονοματικού σκελετού, κοινού για όλες τις περιοχές, ο οποίος, όμως, εμπλουτιζόταν από διάφορες τοπικές προτιμήσεις.

¹⁰⁰³ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 186-188.

¹⁰⁰⁴ Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 163.

¹⁰⁰⁵ Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 139.

¹⁰⁰⁶ Σπ. Ασδραχάς, «Βαφτιστικά και οικογενειακά ονόματα σε μια νησιωτική κοινωνία: Πάτμος (ΙΑ' -ΙΘ' αι.)», *Οικονομία και νοοτροπίες*, σ. 223.

¹⁰⁰⁷ Βλ. σχετικά και Ευτ. Λιάτα, *Σέριφος*, σ. 62.

Όσον αφορά δε στις πηγές έμπνευσης του τοπικού ονομαστικού, ο χώρος της θρησκείας αναδεικνύεται ως ο πλέον σημαντικός εισφέροντας κατά 72,4% στο σύνολο (71 περιπτώσεις).¹⁰⁰⁸ Έπονται, σε μικρότερες κλίμακες, η ελληνική αρχαιότητα με εννέα περιπτώσεις (9,2%),¹⁰⁰⁹ τα ξενικά ονόματα (πέντε δυτικής προέλευσης¹⁰¹⁰ και τέσσερα αλβανικής:¹⁰¹¹ 9,2%) και τα λαϊκής καταγωγής (5,1%),¹⁰¹² ενώ η συμβολή του Βυζαντίου υπήρξε ασήμαντη (2%).¹⁰¹³

Επίσης, παρατηρούμε ότι και στους τρεις πίνακες κυριαρχούν οι λόγιοι τύποι. Ενδεικτικά από την απογραφή του 1828· το όνομα «*Αντώνιος*» απαντάται τριάντα φορές, ενώ το δημωδέστερο «*Αντώνης*» μόνο μία· το «*Βασίλιος*» δεκατρείς φορές, ενώ το «*Βασίλης*» μία· το «*Νικόλαος*» 31 φορές, ενώ τα «*Νικολίς*», «*Νίκας*» και «*Κόλιας*» τέσσερις από κοινού· το «*Ιωάννης*» 120 φορές, ενώ το «*Γιάννης*» ή άλλες παραλλαγές του καμία. Τα παραδείγματα αυτά θα μπορούσαν να πολλαπλασιαστούν. Ενίοτε, όμως, οι λαϊκοί τύποι υποσκελίζουν τους λόγιους: «*Μανόλης*» (11), «*Πάνος*» (11), «*Παντελής*» (5), «*Παυλάκης*» (3), «*Σωτήρης*» (4), για να περιοριστούμε σε ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα της απογραφής του 1829. Κλειδί για την κατανόηση του φαινομένου αυτού αποτελεί βέβαια η ταυτότητα των συντακτών των τριών τεκμηρίων. Στις μεν καποδιστριακές απογραφές το έργο της συλλογής των στοιχείων ανατέθηκε, όπως έχουμε ήδη επισημάνει, στους ενοριακούς ιερείς, ενώ στο δημοτολόγιο σε αρμόδιο, σχετικώς εγγράμματο, υπάλληλο. Άπαντες υιοθέτησαν, πάντως, τις επίσημες μορφές των ονομάτων, οι μεν για εκκλησιαστικούς, ο δε για γραφειοκρατικούς λόγους. Παρ' αυτά, η περιστασιακή παρείσφρηση λαϊκών παραλλαγών και στα τρία τεκμήρια επιτρέπει τη μερική έστω ανασύσταση του τοπικού ονομαστικού, όπως αυτό χρησιμοποιείτο στην καθημερινότητα:

- (Άγγελος) > Αγγελής
- Αθανάσιος > Αθανάσης
- Αλέξανδρος > Αλεξανδρής
- Ανάργυρος > Αργύριος
- Αντώνιος > Αντώνης
- Απόστολος > Αποστόλης
- Βασίλειος > Βασίλης
- Γεώργιος > Γεώργης, Γιώργης, Γιώργος, Γιωργάκης, Τζόρτζης
- Δημήτριος > Δημήτρης, Δήμας, Μήτρος
- Δημοσθένης > Δήμος

¹⁰⁰⁸ Η προέλευση των βαπτιστικών «*Μερτίκας*» ή «*Μιρτίκας*» και «*Κοπατικός*» παραμένει αδιευκρίνιστη και εξ αυτού του λόγου δεν ταξινομήθηκαν σε καμία από τις κατωτέρω κατηγορίες.

¹⁰⁰⁹ «*Αλέξανδρος*», «*Αριστείδης*», «*Αχιλλεύς*», «*Δημοσθένης*», «*Επαμεινώνδας*», «*Θεμιστοκλής*», «*Λεωνίδας*», «*Μιλτιάδης*» και «*Ξενοφών*».

¹⁰¹⁰ «*Ανδριανός*», «*Λεονάρδος*», «*Όθων*», «*Τζώρτζης*» και «*Φραντζέσκος*».

¹⁰¹¹ «*Βάθης*», «*Γκίκας*», «*Γκιώνης*» και «*Δέδες*».

¹⁰¹² Τρία από τον υλικό βίο («*Διαμαντής*», «*Ζαφείριος*», «*Κανέλλος*») και δύο ευχετικά («*Πολυχρόνης*» και «*Σταμάτιος*»).

¹⁰¹³ Στην ίδια κατηγορία κατατάξαμε, μαλλον καταχρηστικά, εκτός του ονόματος «*Λάσκαρης*», το βαπτιστικό «*Αναγνώστης*», το οποίο παραπέμπει σε βυζαντινό εκκλησιαστικό αξίωμα.

- Εμμανουήλ > Μανώλης
- Ευάγγελος > Ευαγγέλης, Ευαγγελής
- Ευστάθιος > Στάθης
- Θεόδωρος > Θεοδωρής
- Ιωάννης > Γιαννακός, Γιαννούλης
- Κυριάκος > Κυριακός
- Κωνσταντίνος > Κωνσταντίνης, Κωσταντάκης
- Ματθαίος > Μάνθος
- (;) > Μερτίκας, Μιρτίκας
- Μιχαήλ > Μιχάλης, Μιχάλες
- Νικόλαος > Νικολής, Νίκας, Κόλιας
- Παναγιώτης > Πανάγος, Παναγής, Πάνος, Πανούσιος
- (Παντελεήμων) > Παντελής, Παντελέος, Παντολέων
- Παύλος > Παυλής, Παυλάκης
- Σπυρίδων > Σπύρος
- Σταμάτιος > Σταμάτης, Στάμος, Σταματέλλος
- Στέφανος > Στεφανής
- Σωτήριος > Σωτήρης, Σωτήρος
- Χαράλαμπος > Χαραλάμπος
- Χαρίτων > Χαρίτος

Για την διερεύνηση των μηχανισμών παραγωγής και αναπαραγωγής των βαπτιστικών ονομάτων στον Πόρο εντοπίσαμε στο δημοτολόγιο όσους επικεφαλής νοικοκυριών κατεγράφησαν, εκτός των άλλων, και με το πατρώνυμό τους. Αφού εξαιρέσαμε όσους στερούνταν άρρενες απογόνους, καταλήξαμε σε ένα στατιστικά ισχυρό δείγμα (236 περιπτώσεις), η εξέταση του οποίου μας οδήγησε σε μία οικεία, τελούσα εν ισχύ ακόμη και στη σύγχρονη εποχή, ονοματοδοτική πρακτική, τη μεταβίβαση του ονόματος του παππού στον πρωτότοκο εγγονό (173 περιπτώσεις ή 73,3% επί του συνόλου).¹⁰¹⁴ Αναφέρουμε επίσης εμφαντικά ότι οι υπόλοιπες 63 περιπτώσεις του δείγματος δεν σηματοδοτούν αναγκαστικά απόκλιση από τον ανωτέρω κανόνα, καθώς ενδέχεται ο πρωτότοκος υιός είτε να έχει πεθάνει είτε να έχει αποχωρήσει από το πατρικό νοικοκυριό για να συγκροτήσει δικό του.

Εν συνεχεία παρουσιάζουμε αναλυτικά συγκεκριμένες περιπτώσεις βαπτιστικών ονομάτων και των τριών πινάκων, οι οποίες παρουσιάζουν ειδικό ενδιαφέρον:

- *Ανδριανός* (1829:2, 1861:2). Ξενικής καταγωγής βαπτιστικό όνομα,¹⁰¹⁵ το οποίο παρουσιάζει μεγάλη διάδοση στις Σπέτσες.¹⁰¹⁶

¹⁰¹⁴ Ηλ. Γαλέττας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, σ. τόμ. 3, σ. 266.

¹⁰¹⁵ Κατά μία άποψη προέρχεται από το *Adrianus* < *Adria*, λιμάνι της Ιταλίας, ίσως όμως και από τον ομώνυμο Ρωμαίο αυτοκράτορα (Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *Τα νεοελληνικά κύρια επώνυμα. Αλφαβητική παρουσίαση*, Αθήνα 2003, σ. 20-21).

¹⁰¹⁶ *Μητρώο Εθνοφυλακής*, α.α. 649 (ενδεικτικά)· Ηλ. Γαλέττας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 337, 349. Βλ. και Π. Παπαζαφειρόπουλου, *Περισυναγωγή γλωσσικής ύλης και εθίμων του ελληνικού λαού ίδια δε του της Πελοποννήσου, παραβαλλομένων εν πολλοίς προς τα των αρχαίων Ελλήνων*, εν Πάτραις 1887, σ. 171· Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *Μνήμες*

Υπογραμμίζουμε, επίσης, την ύπαρξη ομώνυμου ενοριακού ναού στη γειτονική Ύδρα.¹⁰¹⁷

- *Βάθης* (1828:1, 1829:1, 1861:1). Βαπτιστικό προερχόμενο από το αλβανικό ουσιαστικό *náth/ë,-a* = μαντρί,¹⁰¹⁸ το οποίο χρησιμοποιείται στο νησί και ως επώνυμο. Συμφωνα με έτερη, λιγότερο πειστική εκδοχή, σημαίνει τον «*ταμένο*»,¹⁰¹⁹ ενώ, αντιθέτως, ο Μπούτουρας διακινδυνεύει την προέλευση του από το γυναικείο βαπτιστικό «*Ευανθία*».¹⁰²⁰ Επιχωριάζει σε αλβανόφωνες περιοχές του ελληνικού χώρου όχι μόνο ως ανθρωπωνύμιο αλλά και ως τοπωνύμιο (Ύδρα,¹⁰²¹ Σπέτσες,¹⁰²² Άνδρος,¹⁰²³ Μακεδονία¹⁰²⁴).
- *Γκίκας* (1828:1, 1829:2, 1861:6). Ευρύτατα διαδεδομένο, ιδιαιτέρως σε αλβανόφωνες περιοχές, ανθρωπωνύμιο (Ύδρα,¹⁰²⁵ Σπέτσες,¹⁰²⁶ Σαλαμίνα,¹⁰²⁷ Ερμιονίδα,¹⁰²⁸ Μάνη,¹⁰²⁹ Σάμος,¹⁰³⁰ Άνδρος,¹⁰³¹ Ίος,¹⁰³² Ελμπασάν Αλβανίας¹⁰³³), η προέλευση του οποίου πιθανολογείται,

---

Ερμιονίδος. Γη-θάλασσα-κόσμος, Αθήναι 1975, σ. 304, 305, 341, 405· Β. Δημητριάδης, *Η Θεσσαλονίκη*, σ. 157.

¹⁰¹⁷ ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 144, 197 (ενδεικτικά)· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, Ύδρα 1999, σ. 47.

¹⁰¹⁸ Ν. Γκίνης, *Λεξικό Αλβανο-Ελληνικό Λεξικό*, Ιωάννινα 1998, σ. 1117· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 119.

¹⁰¹⁹ Κ. Μπίρη, *Αρβανίτες*, σ. 192, 196, 199.

¹⁰²⁰ Αθ. Μπούτουρας, *Τα νεοελληνικά κύρια ονόματα ιστορικώς και γλωσσικώς ερμηνευόμενα*, εν Αθήναις 1912, σ. 172. Ο Καραμήτσος το κατατάσσει στα δυσετυμολόγητα (Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 70-71).

¹⁰²¹ Βλ. ενδεικτικά ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 129, 152, 172, 189· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 35-36· Α. Χούμης, «Βαπτιστικά ονόματα», ΔΙΕΕΕ, τόμ. 4 (1892), σ. 349· Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 172· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 119.

¹⁰²² *Μητρώο Εθνοφυλακής*, α.α. 2513 (ενδεικτικά).

¹⁰²³ Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 158.

¹⁰²⁴ Όπου χωριό «*Βάθη*» (Ν. Ανδριώτη, «Συμβολή στη μορφολογία των νεοελληνικών επωνύμων», *Επιστημονική Επετηρίς Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, τόμ. 6, 1950, σ. 193).

¹⁰²⁵ ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 124, 126, 128, 168, 178, 197, 198 (ενδεικτικά)· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 120, 130· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 70-71, 72, 87, 94-95· Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 87· Α. Χούμης, *ό.π.*, σ. 349. Απαντάται στο νησί και ως επώνυμο: «*Γκικάκης*», «*Γκίκουρης*», «*Γκίκουρητης*» και «*Γκικαντόσα*» (Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 54-56).

¹⁰²⁶ *Μητρώο Εθνοφυλακής*, α.α. 237, 2513, 3040 (ενδεικτικά)· Ηλ. Γαλέττας-Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 340-343 (ενδεικτικά).

¹⁰²⁷ Δ. Πάλλας, *ό.π.*, σ. 33, 55, 57, 59, 79, όπου απαντώνται και οι σύνθετοι τύποι «*Δημογκίκας*», «*Καραγκίκας*» και «*Κοντογκίκας*».

¹⁰²⁸ Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 303, 337, 362, 367, 381· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 248.

¹⁰²⁹ Στη Μάνη σε οικονομικά κατάστιχα της δεύτερης βενετοκρατίας απαντάται ο τύπος «*Γκικάκης*» (Κ. Κόμης, *Βενετικά κατάστιχα Μάνης-Μπαρδούνιας (αρχές 18^{ου} αιώνα). Τεκμήρια οικονομίας και ιστορικής δημογραφίας*, Αθήνα 1998, σ. 45, 62).

¹⁰³⁰ Κ. Κόμης, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 145.

¹⁰³¹ Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 160.

¹⁰³² Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 50· Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 162.

¹⁰³³ Th. Kacori, «Një regjister osmano-turk i vitit 1442-1643», *Studime Historike*, τχ. 3 (1966), σ. 165-173.

μάλλον άστοχα, από τα ελληνικά βαπτιστικά ονόματα «Άγγελος»,¹⁰³⁴ «Νικήτας»¹⁰³⁵ και «Ακίνδυνος».¹⁰³⁶

- Γκιώνης (1861:3). Εκ του αλβανικού ουσιαστικού *gjon*, -i= το νυχτόβιο πτηνό γκιόνης,¹⁰³⁷ το οποίο συχνά συγχέεται με τα βαπτιστικά «Γιάννης» και «Γκίνης».¹⁰³⁸ Η γεωγραφική του εμβέλεια και η διάδοσή του μεταξύ των αλβανικών πληθυσμών υπήρξε μεγάλη (Ύδρα,¹⁰³⁹ Σπέτσες,¹⁰⁴⁰ Άνδρος,¹⁰⁴¹ Κύθνος,¹⁰⁴² Εύβοια,¹⁰⁴³ Πελοπόννησος,¹⁰⁴⁴ Ελμπασάν Αλβανίας¹⁰⁴⁵), ενώ το έφεραν και Αλβανοί *stradioti* των Μέσων χρόνων.¹⁰⁴⁶
- Δέδες ή Ντέντες (1828:1, 1829:1, 1861:3). Χρησιμοποιείται και ως βαπτιστικό και ως επώνυμο. Έχει υποστηριχθεί ότι προέρχεται από τα βαπτιστικά ονόματα «Κωνσταντίνος»,¹⁰⁴⁷ «Θεοδόσης»¹⁰⁴⁸ και «Θεόδωρος».¹⁰⁴⁹ Αντιθέτως, ο Τομπαΐδης εικάζει ότι προκύπτει από το

¹⁰³⁴ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 87· Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 50. Στην Άρτα χρησιμοποιείτο ο τύπος «Γκίγκω» ως υποκοριστικό του γυναικείου βαπτιστικού ονόματος Αγγελική (Ευ. Μπόγκα, *Τα γλωσσικά ιδιώματα της Ηπείρου (Βορείου, Κεντρικής και Νοτίου)*, τόμ. 1: *Γαννιώτικο και άλλα λεξιλόγια*, Ιωάννινα 1964, σ. 451).

¹⁰³⁵ Γ. Κολλέκα, «Αλβανικά επώνυμα Ελλήνων», *Ονόματα*, τόμ. 7 (1982), σ. 29-30.

¹⁰³⁶ Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 57.

¹⁰³⁷ Ν. Γκίνης, *Λεξικό*, σ. 289· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 120· Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 134· Κ. Κόμης, *Ιστορικοδημογραφικά*, σ. 146-147· Μιχ. Κορδώσης, *ό.π.*, σ. 288, 344.

¹⁰³⁸ Μ. Τριανταφυλλίδης, *Τα οικογενειακά μας ονόματα*, Θεσσαλονίκη 1995, σ. 14· Κων. Οικονόμου, *Τοπωνυμικό Ζαγορίου*, διδ. διατρ., Ιωάννινα 1986, σ. 875. Η Γ. Μ. Παϊδούση-Παπαντωνίου υποστηρίζει ότι τα ονόματα «Γκίνης» (*Gjin*), «Γκιώνης» (*Gjon*) και «Γιάν» (*Jan*) έχουν διαφορετική προέλευση και δεν πρέπει να συγχέονται, προσθέτοντας ότι για τα δύο πρώτα δεν υπάρχει το ελληνικό τους αντίστοιχο (*ό.π.*, σ. 196). Μία εξεζητημένη ερμηνεία προτείνει ο Γ. Πουλάκης, (*ό.π.*, σ. 57).

¹⁰³⁹ ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 177, 182, 195, 197, 198 (ενδεικτικά)· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 57-58· Α. Χούμης, *ό.π.*, σ. 349· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 70-71, 95-96· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 86, 130.

¹⁰⁴⁰ *Μητρώο Εθνοφυλακής*, α.α. 634 (ενδεικτικά).

¹⁰⁴¹ Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 160· Δ. Πολέμης, «Γύρω από τα ανδρωνύμια των Αρβανιτών της Άνδρου κατά τον 16^ο αιώνα», *Ονόματα*, τόμ. 7 (1982), σ. 11.

¹⁰⁴² Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 46.

¹⁰⁴³ Ev. Balta, «Rural and urban population in the sancak of Euripos in the early 16th century», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 29 (1990-1991), σ. 102-104, 120-121, 123, 147-148, 157, 159.

¹⁰⁴⁴ N. Beldiceanu - I. Beldiceanu-Steinherr, «Corinthe et sa région en 1461 d'après le register TT 10», *Südost-Forschungen* 45 (1986), σ. 42· Era Vranoussi, «Deux documents byzantins inédits sur la présence des Albanais dans le Péloponnèse au XVe siècle», Χαρ. Γάσπαρης (επιμ.), *Οι Αλβανοί στο Μεσαίωνα*, Αθήνα 1998, σ. 302, 303· Πρ. Τιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 303-304, 389· R. Stojkov - Th. Kacorí, «Një regjister osmano-turk I shek. XV për I Shqiptarët e Peloponezít», *Studime Historike*, τχ. 3 (1966), σ. 151, 154-155, 157-162. Στην ίδια πηγή ανιχνεύεται και ο τύπος «*Gjona*» (*Αυτ.*, σ. 154), ο οποίος αποτελεί μάλλον θηλυκή εκδοχή του «*Gjon*».

¹⁰⁴⁵ Th. Kacorí, *ό.π.*, σ. 166-173.

¹⁰⁴⁶ Κ. Μπίρη, *Αρβανίτες*, σ. 192, 194-196, 198-202.

¹⁰⁴⁷ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 74. Βλ. και Α. Χούμης, *ό.π.*, σ. 349.

¹⁰⁴⁸ Χρ. Παπαδόπουλος - Π. Γκινσοάτης, «Ετυμολογία επωνύμων», *Άρβανον*, τχ. 7 (Ιούλ.-Σεπτ. 1999), σ. 16.

¹⁰⁴⁹ Γ. Κολλέκα, «Οικογενειακά επώνυμα σε -ούσης», *Ονόματα*, τόμ. 11 (1987), σ. 84.

- τουρκικό ουσιαστικό *dede* (=παππούς).¹⁰⁵⁰ Εντοπίζεται μεταξύ άλλων στην Ύδρα,¹⁰⁵¹ στις Σπέτσες,¹⁰⁵² στην Πελοπόννησο,¹⁰⁵³ σε εδάφη της Αλβανίας¹⁰⁵⁴ και αλλού.
- *Δήμας* (1828:6, 1829:5, 1861:6). Τυπικό αλβανικό υποκοριστικό του «*Δημήτριος*».¹⁰⁵⁵
  - *Ελισαίος* (1861:1). Σπάνιο βαπτιστικό όνομα εβραϊκής καταγωγής (<Elisma= αυτός που λυτρώνεται από τον θεό), το οποίο έφερε βιβλικός προφήτης.¹⁰⁵⁶
  - *Κόλιας* (1828:2, 1829:2). Πρόκειται για αρβανίτικη εκδοχή του βαπτιστικού ονόματος «*Νικόλαος*».¹⁰⁵⁷
  - *Λογοθέτης* (1828:1). Δηλωτικό τίτλου επώνυμο, που επικράτησε και ως βαπτιστικό.¹⁰⁵⁸
  - *Μερτίκας* ή *Μιρτίκας* (1828:2, 1829:1, 1861:2). Δυσδιάγνωστο βαπτιστικό και οικογενειακό όνομα, το οποίο μαρτυρείται και στην

¹⁰⁵⁰ Δ. Τομπαΐδης, *Ελληνικά επώνυμα τουρκικής προέλευσης*, Αθήνα 1990, σ. 67, 68. Βλ. και Μ. Δημητριάδου, *Λεξικόν Ελληνο-Τουρκικόν, Τουρκο-Ελληνικόν. Μετά συντόμου Ελληνικής και Τουρκικής Γραμματικής*, Αθήνα 2001, σ. 231.

¹⁰⁵¹ ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 130, 141, 143, 165, 169, 175, 180 (ενδεικτικά)· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 73· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 168-169, όπου εντοπίστηκαν τα επώνυμα «*Ντεντάκης*», «*Ντεντεθάτης*», «*Ντεντελός*» και «*Ντεντελού*», «*Ντεντεπήθης*», «*Ντεντίμης*» και «*Δεδίμης*», «*Δεδούσης*» και «*Ντεντούσης*»· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 62, 126, 128, 130· Α. Χούμης, *ό.π.*, σ. 349· Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 74.

¹⁰⁵² *Μητρώο Εθνοφυλακής*, α.α. 295 (ενδεικτικά)· Ηλ. Γαλέττας-Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 338, 346.

¹⁰⁵³ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 74· Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 294, 306, 307, 398, όπου οι τύποι «*Δέδες*», «*Δεδάκης*», «*Δεδόπουλος*» και «*Δεδούσης*».

¹⁰⁵⁴ Th. Kasori, *ό.π.*, σ. 166-167, 171, 173: «*Dede*» και «*Deda*».

¹⁰⁵⁵ Th. Kasori, *ό.π.*, σ. 165-166· Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 206, 212, 214, 218, 219, 240· Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 62· Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 160· Δ. Πολέμης, *ό.π.*, σ. 11· Κ. Μπίρη, *Αρβανίτες*, σ. 192-195, 197-198, 200-202· Era Vranoussi, «*Deux documents*», σ. 301, 303· ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 124, 140, 145, 147, 150 (ενδεικτικά)· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 63· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 72· Χρ. Παπαδόπουλος – Π. Γκινουδάτης, *ό.π.*, σ. 16· Εν. Balta, «*Rural and urban population*», σ. 100-101, 103, 107, 119-124, 129, 159· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 248· Δ. Πάλλας, *ό.π.*, σ. 21, 29, 32, 33, 51, 55, 56, 60, 62, 65, 79. Στην οθωμανική απογραφή της ΒΔ Πελοποννήσου κατά το έτος 1461/1463 απαντώνται οι ακόλουθοι τύποι: «*Dime*», «*Dimes*» και «*Dimo*» (R. Stojkov – Th. Kasori, *ό.π.*, σ. 153-157, 162-163). Το συγκεκριμένο όνομα μαρτυρείται και σύνθετο: «*Καραδήμας*» (βλ. ενδεικτικά Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 318).

¹⁰⁵⁶ *Παλαιά Διαθήκη, Δ' Βασιλειών*, 2: 1-18, 2: 19-25 (ενδεικτικά). Βλ. και Σερεμετάκης-Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 96. Η Αθήνα διέθετε και εκκλησία αφιερωμένη στον εν λόγω προφήτη (Κ. Μπίρης, *Αι Αθήναι*, σ. 20).

¹⁰⁵⁷ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 218· Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 57· Μ. Τριανταφυλλίδης, *ό.π.*, σ. 14· Χρ. Παπαδόπουλος – Π. Γκινουδάτης, *ό.π.*, σ. 16· ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 202· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 102· Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 79· Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 160, 162· Κ. Μπίρη, «*Εποικήσις Αρβανιτών στην Καρυστία και στην Αττική*», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 5 (1958), σ. 142· Π. Παπαζαφειρόπουλου, *Περισυναγωγή*, σ. 174· Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 322, 341· Β. Ψιμούλη, *Σούλι και Σουλιώτες*, σ. 155· Th. Kasori, *ό.π.*, σ. 165-173: «*Koli*», «*Kola*», «*Kole*», «*Koles*»· Ευ. Μπόγκα, *ό.π.*, τόμ. 2: *Γλωσσάρια Βορ. Ηπείρου, Θεσπρωτίας, Κόνιτσας κ.ά.*, Ιωάννινα 1966, σ. 75, 201· Δ. Πάλλας, *ό.π.*, σ. 31, 32, 33, 35, 48, 52, 55, 56, 57, 72, 79.

¹⁰⁵⁸ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 113· Δ. Βαγιακάκου, *Σχεδιάγραμμα περί των τοπωνυμικών και ανθρωπωνυμικών σπουδών εν Ελλάδι, 1833-1962*, Αθήναι 2005, σ. 135.

Ύδρα.¹⁰⁵⁹ Ίσως από το ελληνικό ουσιαστικό μερτικόν (=μερίδιο)¹⁰⁶⁰ ή από το αρσενικό της αλβανικής γλώσσας mërtík,-u (=το φυτό ρίκινος, κίκι).¹⁰⁶¹ Δεν αποκλείεται, όμως, και προέλευσή από το τουρκικό ουσιαστικό mert (=ο άνθρωπος, ο ανδρείος) με προσθήκη της κατάληξης -ίκας.¹⁰⁶²

- *Μήτρος* (1829:3). Υποκοριστικό του «*Δημήτριος*». Επιχωριάζει και σε αλβανόφωνες περιοχές.¹⁰⁶³
- *Μπέμπε* (1829:1).¹⁰⁶⁴ Ίσως από την αλβανική λέξη béb/e,-ja= το μωρό.¹⁰⁶⁵ Εντοπίζονται στο νησί και θηλυκές εκδοχές του (βλ. παρακάτω).
- *Νίκας* (1828:1, 1829:1, 1861:1). Υποκοριστικό αλβανικής προέλευσης του Νικόλαος.¹⁰⁶⁶ Απαντάται σε stradioti του Μεσαίωνα,¹⁰⁶⁷ καθώς επίσης και στην Ύδρα,¹⁰⁶⁸ στην Άνδρο,¹⁰⁶⁹ στην Εύβοια,¹⁰⁷⁰ στην Κορινθία,¹⁰⁷¹ στη ΒΔ Πελοπόννησο,¹⁰⁷² στη Μάνη,¹⁰⁷³ στην Ερμιονίδα,¹⁰⁷⁴ στο Σούλι,¹⁰⁷⁵ στην Πρέβεζα,¹⁰⁷⁶ στο Ελμπασάν Αλβανίας¹⁰⁷⁷ αλλά και σε άλλες περιοχές.

Συνεχίζουμε με τον γυναικείο πληθυσμό. Το ονοματικό υλικό της απογραφής του 1828, που τις αφορά, είναι πενιχρότατο: από τις 94 χήρες-επικεφαλής μόνο δύο μνημονεύονται με το όνομά τους, η «*Ειρήνη Θεοφάνους*»¹⁰⁷⁸ και η «*Σταμάτα Γ.ου Νταλάκου*»,¹⁰⁷⁹ ενώ οι υπόλοιπες φέρουν το βαπτιστικό και το επώνυμο του αποθανόντος συζύγου σε πτώση γενική (π.χ. «*Λίσκα Κυριάκου χήρα*»). Εξίσου άκαρπη υπήρξε και η προσπάθεια

¹⁰⁵⁹ ΑΚΥ, τόμ. 13, σ. 453: «*Ξανθή χήρα Δημήτρη Μερτίκα*».

¹⁰⁶⁰ Τεγόπουλος-Φυτράκης, *ό.π.*, σ. 697.

¹⁰⁶¹ Ν. Γκίνης, *Λεξικό*, σ. 540.

¹⁰⁶² Μ. Δημητριάδου, *Λεξικόν*, σ. 317.

¹⁰⁶³ ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 122, 129, 132, 139, 155 (ενδεικτικά)· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 141-142· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 95· Ev. Balta, «Rural and urban population», σ. 99, 102-103, 109, 150 (ενδεικτικά)· Th. Kacorí, *ό.π.*, σ. 167, 170, 173: «*Mitri*», «*Mitre*»· Γ. Κολλέκα, «Οικογενειακά επώνυμα σε -ούσης», σ. 86. Βλ. και Ελ. Νικολαΐδου, «Διαλυτήρια μνηστείας», σ. 209· Π. Παπαζαφειρόπουλου, *Περισυναγωγή*, σ. 170, 175· Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 369· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 233· Ευ. Μπόγκα, *ό.π.*, τόμ. 1, σ. 443 και τόμ. 2, σ. 75· Δ. Πάλλας, *ό.π.*, σ. 31, 32, 35, 37, 38, 43, 52, 53, 60, 68, 76, 78, .

¹⁰⁶⁴ Th. Kacorí, *ό.π.*, σ. 169, 171. Απαντάται και ο τύπος «*Baba*» (*Αυτ.*, σ. 169, 170, 173).

¹⁰⁶⁵ Ν. Γκίνης, *Λεξικό*, σ. 61.

¹⁰⁶⁶ Χρ. Παπαδόπουλος – Π. Γκινισάτης, *ό.π.*, σ. 16.

¹⁰⁶⁷ Κ. Μπίρη, *Αρβανίτες*, σ. 193, 195-196, 199-200, 202.

¹⁰⁶⁸ ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 145· Φ. Ζουρντού-Λεούση, *ό.π.*, σ. 164.

¹⁰⁶⁹ Δ. Πολέμης, *ό.π.*, σ. 11.

¹⁰⁷⁰ Ev. Balta, «Rural and urban population», σ. 103, 114, 122, 159.

¹⁰⁷¹ N. Beldiceanu - I. Beldiceanu-Steinherr, «Corinthe», σ. 42.

¹⁰⁷² R. Stojkon – Th. Kacorí, *ό.π.*, σ. 157, 162.

¹⁰⁷³ Κ. Κόμης, *Βενετικά κατάστιχα*, σ. 45.

¹⁰⁷⁴ Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 370.

¹⁰⁷⁵ Β. Ψιμούλη, *Σούλι και Σουλιώτες*, σ. 155.

¹⁰⁷⁶ Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 218, 222, 246.

¹⁰⁷⁷ Th. Kacorí, *ό.π.*, σ. 165, 167, 169-171, 173.

¹⁰⁷⁸ Βλ. Παράρτημα III.5: v-14.

¹⁰⁷⁹ Βλ. Παράρτημα III.5: vii-117.

ανεύρεσης γυναικείων βαπτιστικών ονομάτων στην απογραφή του 1829. Από τις 156 αυτόχθονες γυναίκες επικεφαλής μόνο μία καταγράφεται με το βαπτιστικό της όνομα, η «*Μάρα Αναστασίου χήρα*»,¹⁰⁸⁰ ενώ οι υπόλοιπες ετεροπροσδιορίζονται, υιοθετείται δηλαδή το όνομα και το επώνυμο του άρρενος γεννήτορα ή του συζύγου, φαινόμενο το οποίο αντανακλά την ιδεολογία της εποχής για την κοινωνική υπόσταση των γυναικών. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα το όνομα τους παραλείπεται τελείως (λ.χ. «*Μητέρα του*», «*Η Πεθεράν του*» κλπ.). Η πιο πλούσια συγκομιδή γυναικείων βαπτιστικών προέρχεται από το δημοτολόγιο του 1861 (βλ. κατωτέρω πίνακα).

ΠΙΝΑΚΑΣ 111
Βαπτιστικά ονόματα θηλέων: Πόρος, 1861

Τύποι ονομάτων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Αγαπία	1	0,04
Αγγελική (83), Αγγελίνα (12)	95	3,70
Αγνή	1	0,04
Αθανασία (4), Αθανασούλα (1)	5	0,19
Αθηνά	3	0,12
Αικατερίνα (264), Αικατερίνη (6), Κατήγκω (1)	271	10,56
Αμαλία	1	0,04
Αναστασία (37), Αναστασούλα (3)	40	1,56
Ανδριάνα	6	0,23
Ανδρομάχη	2	0,08
Ανθούλα	2	0,08
Άννα (21), Αννίτα (1), Αννέτα (2), Αννούσα (4)	28	1,09
Αννέζω	29	1,13
Αντωνία	13	0,51
Αργυρώ (6), Αργύρω (2)	8	0,31
Αρετή	5	0,19
Αρχόντω (13), Αρχοντούλα (1)	14	0,55
Ασημίνα	12	0,47
Ασπασία	4	0,16
Αυγουστίνα	3	0,12
Βαρβάρα	2	0,08
Βασιλική (46), Βασίλω (1)	47	1,83
Βενετσάνα	3	0,12
Βηθλεέμ	1	0,04
Βικτωρία	2	0,08
Βιολέτα	2	0,08
Γαρουφαλιά	7	0,27
Γεωργίτζα (1), Γεωργούλα (4)	5	0,19
Γιακουμίνα	7	0,27
Γιαννούλα	21	0,82
Δεσποινιώ (6), Δεσποινού (13)	19	0,74
Δήμητρα (1), Δημητρούλα (11)	12	0,47
Διαμάντω (28), Διαμαντούλα (1)	29	1,13
Δωροθέα	1	0,04

¹⁰⁸⁰ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.6: Π-372-1.

Ειρήνη	25	0,97
Ελένη	335	13,05
Ελευθερία	9	0,35
Ελισάβετ	8	0,31
Ελπίς	1	0,04
Ερηγίνα	1	0,04
Ευαγγελική	1	0,04
Ευανθία	1	0,04
Ευγενεία (23), Ευγενή (1), Ευγενική (20)	44	1,71
Ευδοκία	1	0,04
Ευθυμία	4	0,16
Ευσταθία	1	0,04
Ευστρατηγού	1	0,04
Ευφροσύνη (15), Φροσύνη (1)	16	0,62
Ζαμπέτω	1	0,04
Ζαφείρω	49	1,91
Ζαχαράτα (1), Ζαχαρούλα (12), Ζαχαράτω (1)	14	0,55
Ζώγκα	1	0,04
Ζωή (5), Ζωήτσα (1)	6	0,23
Θεαγένη	1	0,04
Θεοδοσία	1	0,04
Θεοδώρα (19), Θεοδωρούλα (2)	21	0,82
Θεονίτσα	1	0,04
Θεοφάνα	17	0,66
Θεοχάρα	1	0,04
Καλή	6	0,23
Καλλιόπη	36	1,40
Καλλιρρόη	1	0,04
Καλομοίρα	20	0,78
Κανέλα	1	0,04
Κασάνδρα	1	0,04
Κερασιά	1	0,04
Κιουράνα	3	0,12
Κλεινώ	2	0,08
Κλεοπάτρα	1	0,04
Κονδύλω	15	0,58
Κυριακή (13), Κυριακούλα (7)	20	0,78
Κωνσταντίνα	10	0,39
Λασκαρίνα	19	0,74
Λειμονιά	1	0,04
Λιγερή	1	0,04
Μαλαματένια	1	0,04
Μάλθα	1	0,04
Μάλτα	1	0,04
Μαντζουράνα	1	0,04
Μαργαρίτα	18	0,70
Μαρδίτσα (36), Μαρδίτζα (11)	47	1,83
Μάρθα	2	0,08
Μαρία (234), Μάρω (12), Μαρούσα (73), Μαριγώ (134), Μαρίγκα (1)	454	17,69

Μαρίνα (62), Μαρίνη (2)	64	2,49
Ματρώνα	1	0,04
Μπέμπω (1), Μπεμπενιώ (1), Μπεμπενούδα (1)	3	0,12
Μπήλιω (102), Μπήλια (2)	104	4,05
Μυρίσα	1	0,04
Ναυσικά	1	0,04
Ξανθή	13	0,51
Ολυμπιάς	2	0,08
Όρσα	1	0,04
Παγώνα	2	0,08
Παναγιώτα (7), Παναγιούλα (26)	33	1,29
Πανούργια (15), Πανούρια (1)	16	0,62
Παρασκευή (30), Παρασκευούλα (2), Σκεύω (1)	33	1,29
Πάτρα	1	0,04
Πετρούλα	8	0,31
Πηγή	2	0,08
Πηγελόπη	2	0,08
Πινούλα	1	0,04
Πιπίνα	1	0,04
Πολυξένη	2	0,08
Ρουμπίνα	1	0,04
Σμαράγδω	3	0,12
Σουσάνα	7	0,27
Σοφία (71), Σοφούλη (1)	72	2,81
Σταμάτα (16), Σταματίνα (64), Σταματούλα (5), Σταμάτω (60)	145	5,65
Σταυρούλα	1	0,04
Στυλιανή (8), Στέλλα (2)	10	0,39
Σωτήρα	1	0,04
Τατιανή	1	0,04
Τερέζα	1	0,04
Τερψιχώρη	1	0,04
Τρανταφυλλιά	4	0,16
Φαίδρα	1	0,04
Φεβρανία	1	0,04
Φλωρού	37	1,44
Φωτεινή (7), Φώτω (1)	8	0,31
Χαϊδω	1	0,04
Χαρίκλεια	7	0,27
Χαριτίνη	2	0,08
Χριστίνα	3	0,12
Χρυσή (4), Χρυσούλα (28), Χρυσάφω (8), Χρυσίνα (2), Χρυσίνα (1)	43	1,68
Σύνολο	2.566 ¹⁰⁸¹	100,0

¹⁰⁸¹ Δώδεκα αβάπτιστα θηλυκά εννοείται ότι δεν εντάχθηκαν στον πίνακα.

Σε κάθε ένα από τα 124 ονόματα του πίνακα αντιστοιχούν κατά μέσο όρο 20,7 πρόσωπα, μέγεθος αρκετά χαμηλότερο από το ισχύον για τον ανδρικό πληθυσμό (27,6). Κατά φύλο διαφοροποιήσεις παρατηρούνται, όμως, και όσον αφορά στις πηγές άντλησης του ονομαστικού. Ενώ στον ανδρικό πληθυσμό τα τρία από τα τέσσερα αντλούνται από το θρησκευτικό εορτολόγιο, το αντίστοιχο ποσοστό για τον γυναικείο ανέρχεται στο 38,7% επί του συνόλου.¹⁰⁸² Εντυπωσιακή συχνότητα καταγράφουν τα λαϊκής καταγωγής με 21,8%,¹⁰⁸³ μεταξύ των οποίων επισημαίνονται επτά, που παραπέμπουν σε πολύτιμα ορυκτά ή μέταλλα («*Ασημίνα*», «*Διαμάντω*», «*Ζαφείρω*», «*Μαλαματένια*», «*Ρουμπίνη*», «*Σμαράγδω*», «*Χρυσή*») και υποδηλώνουν, βέβαια, θετική υποδοχή του πλούτου από την μικροκοινωνία.¹⁰⁸⁴ Σημαντική είναι και η συμμετοχή της αρχαίας ελληνικής ιστορίας (15,3%),¹⁰⁸⁵ όχι, όμως, και της βυζαντινής (4%),¹⁰⁸⁶ ενώ τα ξενικής προέλευσης¹⁰⁸⁷ και τα γεωγραφικά¹⁰⁸⁸ αποτελούν το 10,5% και 3,2% αντίστοιχα.¹⁰⁸⁹ Από τα ανωτέρω συνάγεται η ύπαρξη μεγαλύτερης ποικιλίας αλλά και ονοματοδοτικής ελευθερίας στον γυναικείο πληθυσμό σε σύγκριση με το άλλο φύλο.

Στην κορυφή του πίνακα των συχνοτήτων βρίσκονται κατά σειρά τα ονόματα «*Μαρία*» (454), «*Ελένη*» (335), «*Αικατερίνα*» (271), «*Σταματίνα*» (145), «*Μπήλιω*» (104), «*Αγγελική*» (95), «*Σοφία*» (72), «*Μαρίνα*» (64), «*Ζαφείρω*» (49) και «*Βασιλική*» (47), τα περισσότερα από τα οποία παρουσιάζουν ευρύτατη διάδοση σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο.¹⁰⁹⁰

¹⁰⁸² «*Αγαπία*», «*Αγγελική*», «*Αθανασία*», «*Αικατερίνα*», «*Αναστασία*», «*Άννα*», «*Αντωνία*», «*Αργυρώ*», «*Βαρβάρα*», «*Βασιλική*», «*Γεωργούλα*», «*Γιαννούλα*», «*Δεσποινού*», «*Δημητρούλα*», «*Ειρήνη*», «*Ελένη*», «*Ελευθερία*», «*Ελισάβετ*», «*Ελπίς*», «*Ευαγγελική*», «*Ευδοκία*», «*Ευθυμία*», «*Ευσταθία*», «*Ευφροσύνη*», «*Ζωή*», «*Θεοδοσία*», «*Θεοδώρα*», «*Θεονίτσα*», «*Θεοφάνα*», «*Θεοχάρα*», «*Κυριακή*», «*Κωνσταντίνα*», «*Μάρθα*», «*Μαρία*», «*Μαρίνα*», «*Ματρώνα*», «*Παναγιούλα*», «*Παρασκευή*», «*Πηγγή*», «*Σουσάνα*», «*Σοφία*», «*Σταυρούλα*», «*Σωτήρα*», «*Τατιανή*», «*Φεβρανία*», «*Φωτεινή*», «*Χαριτίνη*» και «*Χριστίνα*».

¹⁰⁸³ «*Ανθούλα*», «*Γαρουφαλιά*», «*Ζαχαρούλα*», «*Καλή*», «*Καλομοίρα*», «*Κανέλα*», «*Κερασιά*», «*Κονδύλα*», «*Λεϊμονιά*», «*Λιγερή*», «*Μαντζουράνα*», «*Ξανθή*», «*Παγώνα*», «*Πανούργια*», «*Πετρούλα*», «*Σταματίνα*», «*Στυλιανή*», «*Τρανταφυλλιά*», «*Χαϊδω*» και «*Χρονούλα*».

¹⁰⁸⁴ Λ. Δρούλια, «*Νοοτροπίες και δεκτικότητα του οικονομικού στη νοτιοανατολική Ευρώπη*», Συλλογικό, *Προσεγγίσεις στις νοοτροπίες των βαλκανικών λαών, 15^{ος}-20^{ος} αιώνας. Οικονομικές αντιλήψεις και συμπεριφορές*, Αθήνα 1988, σ. 12-14.

¹⁰⁸⁵ «*Αγνή*», «*Αθηνά*», «*Ανδρομάχη*», «*Αρετή*», «*Ασπασία*», «*Δωροθέα*», «*Ευγενεία*», «*Θεαγέννη*», «*Καλλιόπη*», «*Καλλιρρόη*», «*Κασάνδρα*», «*Κλεοπάτρα*», «*Ναυσικά*», «*Ολυμπιάς*», «*Πηνελόπη*», «*Πολυξένη*», «*Τερψιχώρη*», «*Φαίδρα*» και «*Χαρίκλεια*».

¹⁰⁸⁶ «*Λασκαρίνα*». Στην κατηγορία αυτή κατατάσσουμε και όσα ονόματα παραπέμπουν σε τίτλους και αξιώματα: «*Αρχόντω*», «*Αυγουστίνω*», «*Ερηγίνα*» και «*Κιουράνα*».

¹⁰⁸⁷ «*Όρσα*», «*Αμαλία*», «*Ανδριάνω*», «*Ανέζω*», «*Βικτωρία*», «*Βιολέτα*», «*Γιακουμίνα*», «*Ζαμπέτω*», «*Ζώγκα*», «*Μαργαρίτα*», «*Μπήλιω*», «*Τερέζα*» και «*Φλωρού*».

¹⁰⁸⁸ «*Βενετσάνα*», «*Βηθλεέμ*», «*Μάλτα*» και «*Πάτρα*».

¹⁰⁸⁹ Οκτώ περιπτώσεις (6,4%) δεν κατατάχθηκαν σε καμία από τις κατηγορίες: «*Ευστρατηγού*», «*Κλεινώ*», «*Μάλθα*», «*Μαρδίτσα*», «*Μπέμπω*», «*Μυρίσα*», «*Πινούλα*» και «*Πιπίνα*».

¹⁰⁹⁰ Σπ. Ασδραχάς, «*Βαφτιστικά*», σ. 214, 230· Μ. Τομαρά-Σιδέρη, *ό.π.*, σ. 143· Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 194-196.

Ειδική αναφορά οφείλουμε να κάνουμε, τέλος, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- *Αμαλία* (1). Βαπτιστικό όνομα δυτικής προέλευσης (Amalia), εισαχθέν στον ελλαδικό χώρο κατά την οθωνική περίοδο προς τιμήν της ομώνυμης βασίλισσας.¹⁰⁹¹ Πρβλ. και την ανάλογη περίπτωση του αρσενικού βαπτιστικού «*Όθων*» (1).¹⁰⁹²
- *Αννέζω* (29). Εκ του δυτικού γυναικείου βαπτιστικού «*Agnes*».¹⁰⁹³ Επιχωρίαζε στην Ύδρα,¹⁰⁹⁴ στις Σπέτσες¹⁰⁹⁵ και σε άλλες νησιωτικές κοινωνίες του ελλαδικού χώρου (ενδεικτικά: Πάτμος: «*Ανέζα*», «*Ανεζίνα*».¹⁰⁹⁶ Εύβοια: «*Aneza*».¹⁰⁹⁷ Άνδρος: «*Nézhé*»¹⁰⁹⁸).
- *Ευστρατηγού* (1). Είτε από αλλοίωση του ονόματος «*Ευστράτιος*», το οποίο, σημειωτέον βρισκόταν σε χρήση στο νησί, είτε από το σχετικά σπάνιο βαπτιστικό όνομα «*Στρατηγός*», με την προσθήκη του επιρρήματος «ευ» ως πρώτου συνθετικού.¹⁰⁹⁹
- *Ζαμπέτω* (1). Πιθανότατα από το δυτικής προέλευσης γυναικείο βαπτιστικό «*Elisabetta*».¹¹⁰⁰
- *Ζώγκα* (1). Ανάγεται στο αλβανικό ουσιαστικό *zog*, -*gu*= πουλί.¹¹⁰¹ Εξ αυτού και το επώνυμο «*Ζωγκός*», απαντώμενο σε πολυάριθμες αρβανίτικες κοινότητες του ελλαδικού χώρου (Ύδρα,¹¹⁰² Ερμιονίδα,¹¹⁰³ Κύθνος¹¹⁰⁴), μεταξύ αυτών δε και στον Πόρο. Απαντάται και ως τοπωνύμιο (Πελοπόννησος,¹¹⁰⁵ Κύθνος¹¹⁰⁶).
- *Ζωή* (5), *Ζωήτσα* (1), *Πηγγή* (2). Η παρουσία των ονομάτων αυτών στο νησί πιθανότατα σχετίζεται με την ύπαρξη Μονής αφιερωμένης στη Ζωοδόχο Πηγγή.¹¹⁰⁷

¹⁰⁹¹ Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 254.

¹⁰⁹² Όθων βαπτίστηκε και ένας από τους γιους του στρατηγού Ιωάννη Μακρυγιάννη με ανάδοχο τον ίδιο τον βασιλιά (*Απομνημονεύματα*, σ. 345).

¹⁰⁹³ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 117· Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 256· Σπ. Ασδραχάς, «*Βαφτιστικά*», σ. 214.

¹⁰⁹⁴ Εντοπίστηκαν οι τύποι «*Αννέζω*», «*Ανέζα*» και «*Νέζω*» (ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 156, 171, 188, 190).

¹⁰⁹⁵ Ηλ. Γαλέττας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, σ. τόμ. 3, σ. 266.

¹⁰⁹⁶ Σπ. Ασδραχάς, «*Βαφτιστικά*», σ. 214, 215, 224.

¹⁰⁹⁷ Ev. Balta, «*Rural and urban population*», σ. 121, 154.

¹⁰⁹⁸ Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 130.

¹⁰⁹⁹ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 115. Στην Πάτμο απαντάται ο τύπος «*Στρατηγώ*» (Σπ. Ασδραχάς, «*Βαφτιστικά*», σ. 230)

¹¹⁰⁰ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 64-65, 123. Βλ. και Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 287· Μ. Τριανταφυλλίδης, *ό.π.*, σ. 92, 177· Σπ. Ασδραχάς, «*Βαφτιστικά*», σ. 214· Π. Παπαζαφειρόπουλου, *Περισυναγωγή*, σ. 172. Στη ΒΔ Πελοπόννησο εντοπίζεται οικισμός επ' ονόματι «*Zhonbete*», αλλά και ομώνυμο επώνυμο (R. Stojkon – Th. Kasori, *ό.π.*, σ. 159).

¹¹⁰¹ Ν. Γκίνης, *Λεξικό*, σ. 1189.

¹¹⁰² ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 136, 189· Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 129.

¹¹⁰³ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 248.

¹¹⁰⁴ Αντ. Βάλληδα, *Κυθνιακά*, σ. 78.

¹¹⁰⁵ R. Stojkon – Th. Kasori, *ό.π.*, σ. 154, 157· Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 218, 219.

¹¹⁰⁶ Κ. Κόμης, *Νησιωτικά*, σ. 43.

¹¹⁰⁷ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 91-92.

- *Κλεινώ* (2). Δυσδιάγνωστο. Ίσως εκ του «*Κλειώ*». ¹¹⁰⁸
- *Κιουράνα* (3). < «*Κυράννα*». ¹¹⁰⁹
- *Λεϊμονιά* (1). Η ύπαρξη εκτεταμένων λεμονεώνων στην ευρύτερη περιοχή δικαιολογεί την εμφάνιση του στον πίνακα.
- *Μάλθα* (1). Εκ του «*Μάρθα*» ή από το γεωγραφικό «*Μάλτα*», ίσως δε και από το αρχαιοελληνικό «*Αμάλθεια*».
- *Μπέμπω* (1), *Μπεμπενιώ* (1), *Μπεμπενούδα* (1). Κατά μία εκδοχή προέρχεται από το «*Υπαπαντή*» > «*Μπαμπαντή*», ¹¹¹⁰ ενώ σύμφωνα με έτερη από το αλβανικό ουσιαστικό *béb/e,-ja*= το μωρό. ¹¹¹¹
- *Μπήλια* (104). Γυναικείο βαπτιστικό όνομα αλβανικής προέλευσης, το οποίο απαντάται και σε άλλες περιοχές (Ύδρα, ¹¹¹² Σπέτσες, ¹¹¹³ Κύθνος, ¹¹¹⁴ Εύβοια, ¹¹¹⁵ Άνδρος ¹¹¹⁶ κλπ.). Κατά τον Τ. Γιοχάλα προέρχεται από τη λέξη *bíljë*= η κόρη. ¹¹¹⁷ Κατά τον Μπούτουρα αποτελεί υποκοριστικό του γυναικείου βαπτιστικού «*Πηνελόπη*», ¹¹¹⁸ ενώ κατά τον Μπόγκα του «*Βασίλω*». ¹¹¹⁹
- *Μυρίσα* (1). Εντοπίζεται στο νησί και ως οικογενειακό.
- *Όρσα* (1). Στην Ερμιονίδα απαντάται και ως μητρωνύμιο. ¹¹²⁰
- *Πανούργια* (15), *Πανούρια* (1). Μάλλον εκ του «*Πανώρια*» < «*Πανωραία*». ¹¹²¹
- *Πάτρα* (1). Είτε γεωγραφικής προέλευσης είτε υποκοριστικό του ονόματος «*Κλεοπάτρα*». ¹¹²²
- *Πινούλα* (1). Εκ του «*Δέσποινα*» > «*Δεσποινούλα*» > «*Πινούλα*» ¹¹²³ ή εκ του «*Πηνελόπη*» > «*Πηγή*» > «*Πινούλα*».
- *Πιπίνα* (1). Ο Μπούτουρας το ανάγει στο γυναικείο βαπτιστικό όνομα «*Πηνελόπη*». ¹¹²⁴ Δεν αποκλείεται, όμως, και η χρήση του ως

¹¹⁰⁸ Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 304-305. Ο Μπούτουρας αναφέρει όνομα «*Κλίνω*», το οποίο κατατάσσει στα αδήλου προέλευσης (*ό.π.*, σ. 173).

¹¹⁰⁹ Απαντάται μεταξύ άλλων στην Ύδρα (Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 130), στις Σπέτσες (Ηλ. Γαλέττας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, σ. τόμ. 3, σ. 266), στη Σαλαμίνα (Δ. Πάλλας, *ό.π.*, σ. 71) και στην Εύβοια, στην τελευταία με τις μορφές «*Kirana*» και «*Kiranya*» (Ev. Balta, «Rural and urban population», σ. 128, 139, 157).

¹¹¹⁰ Π. Παπαζαφειρόπουλου, *Περισυναγωγή*, σ. 176.

¹¹¹¹ Ν. Γκίνης, *Λεξικό*, σ. 61.

¹¹¹² ΑΚΥ, τόμ. 14, σ. 134· Γ. Καραμήτσος, *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, σ. 87.

¹¹¹³ Ηλ. Γαλέττας – Μ. Μπουζουμπάρδη, *ό.π.*, σ. τόμ. 3, σ. 266.

¹¹¹⁴ Αντ. Βάλληνα, *Κυθνιακά*, σ. 139.

¹¹¹⁵ «*Bila*», «*Bilya*», «*Bilya*», «*Pila*» (Ev. Balta, «Rural and urban population», σ. 101, 108, 116, 118-120, 144).

¹¹¹⁶ Δ. Πασχάλη, *Η Άνδρος*, τόμ. 2, σ. 160.

¹¹¹⁷ Τ. Γιοχάλας, *Ύδρα*, τόμ. 1, σ. 129.

¹¹¹⁸ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 44-45· Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 321.

¹¹¹⁹ Ευ. Μπόγκα, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 74

¹¹²⁰ Πρ. Τσιμάνη Ηπειρώτου, *ό.π.*, σ. 374. Βλ. και Π. Παπαζαφειρόπουλου, *Περισυναγωγή*, σ. 176.

¹¹²¹ Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 331. Βλ. και Ev. Balta, «Rural and urban population», σ. 98, όπου ο τύπος «*Panyurya*».

¹¹²² Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 332.

¹¹²³ Ευ. Μπόγκα, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 74.

¹¹²⁴ Αθ. Μπούτουρας, *ό.π.*, σ. 44-45.

υποκοριστικού άλλων γυναικείων βαπτιστικών ονομάτων (λ.χ. «Δέσποινα», «Χριστίνα», «Σπυριδούλα» κλπ.).¹¹²⁵

---

¹¹²⁵ Θ. Σερεμετάκης – Μ. Δημητρίου, *ό.π.*, σ. 334

2. Τα πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα

Ολοκληρώνουμε το παρόν κεφάλαιο με τη μελέτη των πατριδωνυμικών οικογενειακών ονομάτων, τα οποία παρουσιάζουν μεγάλο δημογραφικό ενδιαφέρον, εφόσον τεκμηριώνουν, αν και με κάποιο βαθμό επικινδυνότητας,¹¹²⁶ μεταναστευτικές κινήσεις των φορέων τους. Για τον σκοπό αυτό συνεχίζουμε με τη μελέτη των δύο καποδιστριακών απογραφών και του δημοτολογίου του 1861. Οφείλουμε εξ αρχής να σημειώσουμε ότι έχουν αποκλειστεί από τους κατωτέρω πίνακες τα εθνικά οικογενειακά ονόματα «*Βούλγαρης*», «*Βλάχος*»,¹¹²⁷ «*Φράγκος*»,¹¹²⁸ «*Τουρκόγιαννης*», «*Αρβανιτόπουλος*» και «*Ιγγλέζος*»,¹¹²⁹ με τις παραλλαγές τους, εφόσον δεν παραπέμπουν συνήθως σε τόπο καταγωγής αλλά σε παρωνύμια και κατά συνέπεια σε άλλου τύπου δεσμούς των φερωνύμων με τις εν λόγω περιοχές, σχεδόν πάντα δυσερμήνευτους.¹¹³⁰

Ξεκινάμε με την πρώτη χρονολογικά πηγή, την απογραφή των κατοίκων του Πόρου του έτους 1828, τα ονοματικά δεδομένα της οποίας αποτυπώνονται στον πίνακα 112. Σε σύνολο 794 αυτοχθόνων αρχηγών, οι 81 έφεραν, λοιπόν, πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα, μέγεθος το οποίο αντιστοιχεί στο 10,2% του συνόλου των επωνύμων.¹¹³¹ Από αυτά τα 52 παραπέμπουν στην Πελοπόννησο (64,2%), σχεδόν αποκλειστικά στην ανατολική, 17 στον ελληνικό νησιωτικό χώρο (20,1%), επτά σε άλλες οθωμανικές περιοχές (8,6%) και τρία στη Μόσχα (3,7%). Τις πρώτες θέσεις του πίνακα καταλαμβάνουν τα Μέθανα, τα Βάτικα, η Μάνη, το Σοφικό, το Άργος και η Τσακωνιά, μοραϊτικές περιοχές οι οποίες τροφοδοτούσαν με πολυάριθμο εργατικό δυναμικό και τη γειτονική Ύδρα.¹¹³²

Με μία άλλη ανάγνωση των ανωτέρω δεδομένων αναδεικνύεται ανάγλυφα ο κεντρικός ρόλος του στενού γεωγραφικού περιγύρου της νήσου στη συγκρότηση του πληθυσμιακού της δυναμικού. Έτσι, η Αργολιδοκορινθία, η Τσακωνιά, η Μάνη,¹¹³³ τα νησιά του Αργοσαρωνικού και τα αττικά παράλια

¹¹²⁶ Σπ. Ασδραχάς, «Νησιωτικές κοινότητες II», σ. 242, 250-251· Κ. Κόμης, *Πρέβεζα*, σ. 104-105.

¹¹²⁷ Κ. Κόμης, *Βενετικά κατάστιχα*, σ. 63· Μ. Τριανταφυλλίδης, *ό.π.*, σ. 30.

¹¹²⁸ Κ. Κόμης, *Βενετικά κατάστιχα*, σ. 59· Χ. Τσικρίτση-Κατσιανάκη, «Μερικά διορθωτικά στα "Οικογενειακά μας ονόματα" του Μ. Τριανταφυλλίδη», *Ονόματα*, τόμ. 12 (1988), σ. 578-579.

¹¹²⁹ Μαν. Κριαράς, «Συμβολή εις τα νεοελληνικά παρωνύμια», *Αθηνά*, τόμ. 44-45 (1933), σ. 177.

¹¹³⁰ Για παράδειγμα, το όνομα «*Ιγγλέζος*» θα μπορούσε να παραπέμπει σε ιδιοκτήτη ή καπετάνιο πλοίου που έφερε αγγλική σημαία ή που εκτελούσε συχνά ταξίδια στα λιμάνια της χώρας αυτής.

¹¹³¹ Το ποσοστό των πατριδωνυμικών ονομάτων επί του συνόλου των επωνύμων στον ελληνικό νησιωτικό χώρο έχει παρατηρηθεί ότι κυμαινόταν μεταξύ 6 και 15% (Δ. Δημητρόπουλος, «Η κατάσταση των Ελλήνων», σ. 84· Δ. Δημητρόπουλος, *Μαρτυρίες*, σ. 127-133· Ευτ. Λιάτα, *Η Σέρριφος*, σ. 188-189· Σπ. Ασδραχάς, «Νησιωτικές κοινότητες II», σ. 242· ο ίδιος, «Βαφτιστικά», σ. 223-229).

¹¹³² Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 47.

¹¹³³ Αξιοσημείωτη υπήρξε η μανιάτικη μετανάστευση στη μακρά διάρκεια (Κ. Κόμης, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 34-36· ο ίδιος, «Μάνη: χώρος και οικιστικό δίκτυο», *Σύναμμα*, σ. 268). Ενδεικτικά μόνο σημειώνουμε την υψηλή συχνότητα του επωνύμου «*Μανιάτης*» στα

αντιπροσωπεύουν από κοινού το 71,6% του συνόλου των πατριδωνυμικών οικογενειακών ονομάτων του τεκμηρίου. Η διατύπωση, λοιπόν, του Max Derruau ότι «ο αριθμός των μεταναστών μειώνεται ανάλογα με την απόσταση ανάμεσα στην αφετηρία και το σημείο άφιξης», μοιάζει, στη συγκεκριμένη τουλάχιστον περίπτωση, να έχει εφαρμογή.¹¹³⁴ Όχι, όμως, και για τα νησιά, οι κάτοικοι των οποίων μπορούσαν να μετακινούνται με σχετική ευκολία διανύοντας μεγάλες αποστάσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
Πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα: Πόρος, 1828

Περιοχές	Απόλ. μεγ.	Σχετ. μεγ.	Περιοχές	Απόλ. μεγ.	Σχετ. μεγ.
Μέθανα	10	12,3	Πιάδα	2	2,5
Βάτικα	5	6,2	Ποταμός ¹¹³⁵	2	2,5
Μάνη	5	6,2	Σέριφος	2	2,5
Σοφικό	5	6,2	«Αρανίτης» ¹¹³⁶	1	1,2
Άργος	4	4,9	Άρτα	1	1,2
Μοριάς	4	4,9	Βέρβενα	1	1,2
Τσακονιά	4	4,9	Ελευσίνα	1	1,2
Εύριπος	3	3,7	Κόρινθος	1	1,2
Μόσχα	3	3,7	Κρανίδι	1	1,2
Σίφνος	3	3,7	Κρήτη	1	1,2
Ύδρα	3	3,7	Πασά	1	1,2
Αθήνα	2	2,5	Πελλος	1	1,2
Αίγινα	2	2,5	Πλάτανος	1	1,2
«Κοφινιώτης» ¹¹³⁷	2	2,5	Ρόδος	1	1,2
Κωνσταντ/πολη	2	2,5	Σάμος	1	1,2
Λιγουριό	2	2,5	Σκόπελος	1	1,2
Μπεντένι	2	2,5	Φανάρι	1	1,2
Σύνολο				81	100,0

Ένα παρόμοιο πρότυπο εξάγεται και από την απογραφή του επόμενου έτους, του 1829, στην οποία ανευρέθησαν 66 συνολικά ονόματα της συγκεκριμένης κατηγορίας (βλ. πίνακα 113): το 69,7% αυτών δεικνύει την Πελοπόννησο ως τόπο καταγωγής των φορέων τους, το 16,7% τον ελληνικό νησιωτικό χωρό, το 10,6% τον υπόλοιπο οθωμανικό και το 3% τον εξω-οθωμανικό. Επίσης, συγκρίνοντας τα δύο τεκμήρια, παρατηρούμε ότι σε ένα σύνολο 41 ονομάτων/τόπων καταγωγής, 22 είναι κοινά, 12 απαντώνται μόνο στην απογραφή του 1828 και 7 μόνο σε αυτήν του 1829.

γειτονικά νησιά: 16 φορές απαντάται στην απογραφή των κατοίκων της Ύδρας του 1828 (Β. Τόλης, *ό.π.*, σ. 46, 47, 81) και 27 στο Μητρώο Εθνοφυλακής Σπετσών του 1868.

¹¹³⁴ M. Derruau, *Ανθρωπογεωγραφία*, Αθήνα 2001, σ. 133.

¹¹³⁵ Ιδιαίτερος διαδεδομένος οικισμός στον ελληνικό χώρο. Ίσως να πρόκειται για τον Ποταμό Κυθήρων ή το πιθανότερο για το Ποτάμι Δρυόπης.

¹¹³⁶ Παραπέμπει μάλλον στον οικισμό «*Aranitas*» της ΝΔ Αλβανίας (Γ. Κολλέκα, «Αλβανικά επώνυμα», σ. 10). Βλ. και χάρτη «Αλβανία», 1:300.000, Road Editions.

¹¹³⁷ Αταύτιστο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
Πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα: Πόρος, 1829

Περιοχές	Απόλ. μεγ.	Σχετ. μεγ.	Περιοχές	Απόλ. μεγ.	Σχ. μεγ.
Μέθανα	12	18,2	«Αρανίτης»	1	1,5
Σοφικό	7	10,6	Κρανίδι	1	1,5
Άργος	5	7,6	Κρήτη	1	1,5
Μάνη	4	6,1	Κύπρος	1	1,5
Βάτικα	3	4,5	«Μελιγιώτης» ¹¹³⁸	1	1,5
Κωνστ/πολη	3	4,5	Μοριάς	1	1,5
Μπεντένι	3	4,5	Μπόσνα-Βοσνία	1	1,5
Βέρβεννα	2	3,0	Πασά	1	1,5
Εύριπος	2	3,0	Πλάτανος	1	1,5
Μόσχα	2	3,0	Σάμος	1	1,5
Πιάδα	2	3,0	Σκόπελος	1	1,5
Σκόδρα	2	3,0	Σπέτσες	1	1,5
Σέριφος	2	3,0	«Φιλησιώτης» ¹¹³⁹	1	1,5
Τσακονιά	2	3,0	Χίος	1	1,5
Αίγινα	1	1,5	Σύνολο	66	100,0

Στο δημοτολόγιο του 1861 καταγράφεται πολύ μεγαλύτερος αριθμός επωνύμων της συγκεκριμένης κατηγορίας (σημ. έχουμε συμπεριλάβει όλες τις εγγραφές και όχι μόνο αυτές του έτους 1861). Επιχειρώντας, όμως, να υπολογίσουμε τις συχνότητές τους, προσκρούσαμε στο γνωστό από άλλα σημεία της μελέτης πρόβλημα του προσδιορισμού των ορίων μεταξύ των οικογενειακών μερίδων. Επιμένοντας, ωστόσο, στην προσπάθεια, καταλήξαμε σε ένα ονοματικό σύνολο, το οποίο παρουσιάζεται στον πίνακα 114. Άλλου τύπου επιλογές, όσον αφορά στον διαχωρισμό των μερίδων μεταξύ τους, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ελαφρώς αποκλίνοντα από τα εκτιθέμενα στον πίνακα μεγέθη. Παρά τη σχετική τους αξία, τα δεδομένα αυτά παρουσιάζουν, πάντως, μεγάλο ενδιαφέρον.

Συνολικά καταμετρήθηκαν 164 πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα. Από αυτά τα 79 (48,2%) παραπέμπουν στην Πελοπόννησο: το 73,4% αυτών στην Αργολιδοκορινθία, το 19% στη Λακωνία, και μόνο το 3,8% στην υπόλοιπη Πελοπόννησο¹¹⁴⁰ (δύο «*Τριπολιτσιώτες*», ένας «*Βοσπιτσιάνος*», ένας «*Κορωναίος*» και ένας «*Μαρινιώτης*»¹¹⁴¹). Επίσης, καταγράφονται για πρώτη φορά σε τέτοια έκταση και ονόματα από το στενό γεωγραφικό περίγυρο του Πόρου, δηλαδή από την τριζηνιακή πεδιάδα (δύο «*Δαμαλίτες*», ένας «*Απαθειώτης*» και ένας «*Πασιώτης*»), γεγονός το οποίο τεκμηριώνει τη λειτουργία του Πόρου ως δεξαμενής των πληθυσμιακών περισσευμάτων της ενδοχώρας. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι μεταξύ των πιο διαδεδομένων

¹¹³⁸ Μάλλον από τον οικισμό «*Μελιγού*» της επαρχίας Κυνουρίας Πελοποννήσου (Ι. Νουχάκης, *Ελληνική χωρογραφία*, σ. 629).

¹¹³⁹ Μάλλον από τον οικισμό «*Φιλήσιον*» του δήμου Έλους της επαρχίας Επιδαύρου Λιμηράς (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 744).

¹¹⁴⁰ Οι γεωγραφικές αυτές διαιρέσεις ακολουθούν τη βενετική διοικητική διαίρεση σε provincie (di Romania, di Messenia, d' Accaia, di Laconia). Βλ. σχετικά Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 162-170, όπου και κατατοπιστικός χάρτης: L. Ranke, «Περί της εν Πελοποννήσω Ενετοκρατίας», *Πανδώρα*, τόμ. 12 (15 Μαρτ. 1862), φ. 288, σ. 577-578.

¹¹⁴¹ Οικισμός «*Μαρίνα*» απαντάται στην επαρχία Ολυμπίας (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 667).

ονομάτων του πίνακα βρίσκουμε πάλι αυτά που αναφέρονται στα Μέθανα, τα Βάτικα, το Σοφικό και το Άργος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 114

Πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα: δήμος Τροιζηνίων, 1861-1884

Μέθανα	19	11,6	Τζιά	2	1,2
Κωνστ/πολη	8	4,9	Κόρινθος	2	1,2
Μόσχα	3	1,8	«Γουβιώτης» ¹¹⁴²	1	0,6
Καστρί	3	1,8	«Καμαριώτης»	1	0,6
Μάνη	2	1,2	«Κουμιώτης»	1	0,6
Αίγινα	2	1,2	«Μαρινιώτης»	1	0,6
Σμύρνη	2	1,2	«Φρεαρίτης»	1	0,6
Τρίπολη	2	1,2	«Χαμακιώτης»	1	0,6
Μπεντένι	4	2,4	Αθήνα	1	0,6
Πιάδα	4	2,4	Αμοργός	1	0,6
Τσακονιά	4	2,4	Αμπελάκια ¹¹⁴³	1	0,6
Σκόπελος	4	2,4	Απάθεια	1	0,6
Εύριπος	3	1,8	Βοστίτσα	1	0,6
Βέρβενα	3	1,8	Γεράκι	1	0,6
Σκόδρα	3	1,8	Δρέπανο	1	0,6
Αρανίτας	3	1,8	Ελευσίνα	1	0,6
Μοριάς	3	1,8	Ζαγορά	1	0,6
Βάτικα	7	4,3	Κάρυστος	1	0,6
Λίμνη	3	1,8	Κάσος	1	0,6
Σάλωνα	3	1,8	Κορώνη	1	0,6
Θήβα	7	4,3	Κρήτη	1	0,6
Σέριφος	2	1,2	Λάρισα	1	0,6
Κρανίδι	2	1,2	Μαύρη Θάλασσα	1	0,6
Πλάτανος	2	1,2	Μεγάλη Λίμνη	1	0,6
Βόλος	2	1,2	Μεσολόγγι	1	0,6
Δαμαλάς	2	1,2	Μήλος	1	0,6
Θεσσαλονίκη	2	1,2	Μπερμπάτι	1	0,6
Σοφικό	6	3,7	Πασά	1	0,6
Κάμπος	2	1,2	Ποταμός	1	0,6
Λιβαδειά	2	1,2	Πρέβεζα	1	0,6
Άργος	6	3,7	Σάμος	1	0,6
Μυτιλήνη	2	1,2	Σαντορίνη	1	0,6
Άνδρος	5	3,0	Χίος	1	0,6
«Χαλιώτου» ¹¹⁴⁴	2	1,2	Σύνολο	164	100,0

Ο ελληνικός νησιωτικός χώρος εκπροσωπείται στον πίνακα από 31 περιπτώσεις, από τις οποίες οι δώδεκα αντιστοιχούν στις Κυκλάδες, πέντε στον Αργοσαρωνικό, τέσσερις στην Εύβοια, ισάριθμες στις Σποράδες, έξι στα υπόλοιπα νησιά, καμία όμως στα Επτάνησα. Επίσης, 15 πατριδωνυμικά

¹¹⁴² Μάλλον αναφέρεται στον οικισμό «Γούβαις» του δήμου Έλους της επαρχίας Επιδαύρου Λιμηρός.

¹¹⁴³ Πρόκειται κατά πάσα πιθανότητα για τον ομώνυμο οικισμό της Σαλαμίνας.

¹¹⁴⁴ Παραπέμπει είτε, το πιθανότερο, στον οικισμό «Χαλιώτη» Σαλαμίνας, είτε στον οικισμό «Χάλια» του δήμου Αυλίδος της επαρχίας Θηβών (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 89, 120).

ονόματα μας οδηγούν στην υπόλοιπη ελληνική επικράτεια, 23 στην οθωμανική αυτοκρατορία, τρία στη Μόσχα και ένα στη Μαύρη Θάλασσα. Τέλος, δώδεκα ονόματα αποφασίσαμε να μην τα κατατάξουμε σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες είτε διότι αφορούν σε διαδεδομένα στον ελληνικό χώρο τοπωνύμια («Λίμνη», «Κάμπος», «Πλάτανος», «Καμαριώτης»,¹¹⁴⁵ «Χαμακιώτης»¹¹⁴⁶) είτε διότι δεν μπορέσαμε να τα τοποθετήσουμε με βεβαιότητα πάνω στον χάρτη («Κουμιώτης»¹¹⁴⁷ «Φρεαρίτης»¹¹⁴⁸ «Μεγαλολιμνιώτης»¹¹⁴⁹).

Συμπερασματικά, ο Πόρος παρουσιάζεται να στρατολογεί το αναγκαίο για την κίνηση της οικονομίας του ανθρώπινο δυναμικό από τον περιβάλλοντα χώρο (την Αργολιδοκορινθία, την Τσακωνιά, τη Μάνη, τα νησιά του Αργοσαρωνικού και τα αττικά παράλια), ενώ σημαντική αποδείχθηκε για τη συγκρότηση του γηγενούς πληθυσμιακού κεφαλαίου και η συμβολή της ελληνικής νησιωτικής ζώνης εν γένει, εγγραφόμενη στο πλαίσιο των πυκνών διανησιωτικών επαφών. Τέλος, διαπιστώσαμε, έστω υποτυπωδώς, ότι η οικισμοί της τροιζηνιακής πεδιάδας εξέπεμπαν τα όποια πληθυσμιακά τους περισσεύματα στο νησί.

---

¹¹⁴⁵ Σε διάφορες περιοχές του ελληνικού χώρου απαντώνται πολυάριθμοι οικισμοί με παραπλήσια ονόματα («Καμάρα», «Καμάραις», «Καμάρια», «Καμάρα», «Καμάριον»). Άρα, η κατάταξη του συγκεκριμένου πατριδωνυμικού οικογενειακού ονόματος καθίσταται αδύνατη.

¹¹⁴⁶ Αναφέρεται είτε στον οικισμό «Χαμάκου» Φθιώτιδας είτε στον οικισμό «Χαμάκον» Καλαβρύτων (Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 178, 564).

¹¹⁴⁷ Άραγε από την Κύμη Ευβοίας;

¹¹⁴⁸ Αταύτιστο.

¹¹⁴⁹ Αταύτιστο.

ΣΥΝΟΨΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπυκνώνοντας σε αδρές γραμμές τα κύρια σημεία της μελέτης, αξίζει, καταρχάς, να επισημάνουμε ότι το θαλάσσιο στενό μεταξύ Πόρου και Πελοποννήσου, το ελάχιστο πλάτος του οποίου ανέρχεται σε 200 περίπου μέτρα, αποτελεί διαχωριστική γραμμή αλλά και σημείο επαφής. Διαχωριστική γραμμή, διότι αποκόπτει τον Πόρο από τις απέναντι ακτές, προσδίδοντάς του νησιωτικό χαρακτήρα και σημείο επαφής, επειδή τα περάματα με τις παλινδρομικές τους κινήσεις εξασφάλιζαν πάντα την απρόσκοπτη επικοινωνία μεταξύ των δύο εδαφικών οντοτήτων. Με άλλα λόγια, ο Πόρος δεν είναι απλώς νησί αλλά προέκταση και γεωγραφικό εξάρτημα της αντίκρου ευρισκόμενης περιοχής, δηλαδή της Τροιζηνίας.

Στις πεδινές εκτάσεις της τελευταίας πραγματοποιούνταν, ως επί το πλείστον, η παραγωγή φυσικών αξιών, όχι μόνο των βασικών για τη διατήρηση της ανθρώπινης ζωής δημητριακών αλλά και ορισμένων εξαγωγίμων, όπως το ελαιόλαδο και τα λεμόνια, τα οποία εμπορευματοποιούμενα απέφεραν σημαντικά εισοδήματα στην περιοχή. Στο ανατολικό τμήμα της Τροιζηνίας έκειντο οι αγροτικές ιδιοκτησίες των κατοίκων του Πόρου, ενώ στο δυτικό αγροτικά οικιστικά συγκροτήματα μικρού, με εξαίρεση τον Δαμαλά, δημογραφικού αναστήματος, εκτεθειμένα στη μάστιγα της ελονοσίας. Ανατολικό και δυτικό τμήμα άρθρωναν, πάντως, μία ενιαία περιοχή, απομονωμένη, τρόπον τινά, από την υπόλοιπη Πελοπόννησο, λόγω των παρεμβαλλομένων ορεινών όγκων, στοιχείο το οποίο ενίσχυε, βέβαια, τους δεσμούς ανάμεσα στους κατοίκους της νήσου και της Τροιζηνίας.

Στο εσωτερικό της θάλασσας του Πώγωνος βρίσκεται το λιμάνι του Πόρου, τα πλεονεκτήματα του οποίου εξάρθηκαν πλειστάκις από περιηγητές και γεωγράφους. Σε συνάρτηση μάλιστα με την άφθονη εγχώρια γεωργική παραγωγή και με την ευνοϊκή ευρωπαϊκή πολιτική συγκυρία μετά τα Ορλωφικά, το λιμάνι αποτέλεσε βασικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης, όχι μόνο διότι ευνόησε τις εμποροναυτιλιακές δραστηριότητες αλλά και γιατί αναδείχθηκε, ήδη από το 1828, σε βάση του εθνικού πολεμικού στόλου.

Ο μοναδικός και ομώνυμος οικισμός του Πόρου, προσανατολισμένος στα πελοποννησιακά παράλια, με τα οποία, όπως είπαμε, διατηρούσε στενούς και ακατάλυτους δεσμούς στη μακρά διάρκεια, συμπήχθηκε, υπό αδιευκρίνιστες γενικά συνθήκες, από αλβανικούς πληθυσμούς μετά την οθωμανική κατάκτηση της Πελοποννήσου. Εξίσου σκοτεινή και ομιχλώδης παρουσιάζεται, όμως, και η δημογραφική του εξέλιξη μέχρι τις αρχές του 18^{ου} αιώνα. Από τα λιγοστά διαθέσιμα στοιχεία αξίζει να συγκρατήσουμε την οχυρωματική φυσιογνωμία του νεοπαγούς οικισμού, απότοκη, βέβαια, των αλληπάλληλων οθωμανο-βενετικών πολεμικών αντιπαραθέσεων, της συνακόλουθης έξαρσης της πειρατικής δραστηριότητας και της γενικευμένης ανασφάλειας. Στα μέσα περίπου του 17^{ου} αιώνα ο πολεοδομικός ιστός άρχισε να επεκτείνεται πέραν των τειχών, προς την παραλία, φαινόμενο δηλωτικό μίας μονιμότερης σχέσης των κατοίκων με την οικονομία της θάλασσας.

Στον αρχόμενο 18^ο αιώνα το πληθυσμιακό μέγεθος του Πόρου ανερχόταν, σύμφωνα με βενετική απογραφή, σε 275 ψυχές, για να εκτοξευθεί στις παραμονές της Επανάστασης του 1821 σε πάνω από 3.000 ψυχές. Είναι προφανές ότι η δημογραφική αύξηση στο μεσοδιάστημα δεν υπήρξε απλώς αποτέλεσμα της θετικής φυσικής κίνησης του πληθυσμού, της υπεροχής δηλαδή των γεννήσεων επί των θανάτων, αλλά πρωτίστως των μεταναστευτικών εισροών. Δύο παράγοντες συνέβαλλαν προς αυτή την κατεύθυνση: οι πολιτικές, ιδιαίτερος οι πολεμικές, εξελίξεις στη γειτονική Πελοπόννησο (ανάκτησή της από τους Οθωμανούς και Ορλωφικά) και η διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης μετά τα μέσα του 18^{ου} αιώνα. Οι μεν πρώτες κατέστησαν το νησί καταφύγιο προσφύγων, ενώ η δεύτερη κέντρο εμπορικής και ναυτιλιακής κίνησης και κατ' επέκταση πόλο έλξης εργατικού δυναμικού.

Στατιστικό υλικό για τα προεπαναστατικά μεταναστευτικά ρεύματα αντλήσαμε από την απογραφή του 1828. Συγκεκριμένα, μεταξύ των ετών 1798-1821 εγκαταστάθηκαν στο νησί 230 ψυχές, νεαρών ως επί το πλείστον ηλικιών, η πλειονότητα των οποίων καταγόταν από τις ανατολικές ακτές της Πελοποννήσου (Αργολίδα, Κορινθία, Τσακωνιά, Λακωνία) και την ευρύτερη ζώνη του Αργοσαρωνικού (αττικά παράλια και νησιά). Ο κύριος όγκος τους προσανατολίστηκε προς τα τεχνικά επαγγέλματα, ορισμένα εκ των οποίων ήταν παραμελημένα από τους ντόπιους, και προς τον ναυτιλιακό και πρωτογενή τομέα.

Παράλληλα, το ονοματολογικό υλικό της ίδιας απογραφής μας έδωσε τη δυνατότητα να διεισδύσουμε σε μεγαλύτερο χρονικό βάθος και να επισημάνουμε προγενέστερες του 1798 μεταναστευτικές εισροές και εγκαταστάσεις. Αφού, λοιπόν, εξαιρέσαμε τα πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα των δηλωμένων ως παροίκων, καταλήξαμε σε έναν όγκο δεδομένων, ο οποίος παραπέμπει κατά 61% στην ανατολική Πελοπόννησο, κατά 21,9% στην ελληνική νησιωτική ζώνη και κατά 4,9% στον υπόλοιπο οθωμανικό χώρο.

Στην περαιτέρω ενίσχυση του αυτόχθονος πληθυσμιακού κεφαλαίου συνέβαλλε και η Επανάσταση του 1821, υπό την πίεση των πολεμικών γεγονότων της οποίας πυροδοτήθηκαν ευρείας κλίμακας και μεγάλης έντασης προσφυγικές μετακινήσεις από την εμπόλεμη ζώνη προς ασφαλέστερες περιοχές. Στην απογραφή του 1829 καταμετρήθηκαν συνολικά 3.821 επήλυδες, οργανωμένοι σε 622 νοικοκυριά. Το 56,7% των τελευταίων προερχόταν από τη Ρούμελη, το 20,3% από τα νησιά του Αρχιπελάγους, το 14,1% από τον υπόλοιπο οθωμανικό χώρο και μόνο το 7,7% από την Πελοπόννησο (ιδίως τη δυτική και κεντρική). Μεταξύ αυτών ανιχνεύθηκαν, όμως, και ορισμένα μπουλούκια τεχνιτών (μαραγκών, κτιστών, καζάζηδων και ραπτών) διακινουμένων προς εξεύρεση εργασιακών ευκαιριών. Σε αντίθεση με τους μετανάστες της προεπαναστατικής περιόδου, η εγκατάσταση των οποίων προσέλαβε μόνιμο χαρακτήρα, αυτή των προσφύγων υπήρξε, κατά τα φαινόμενα, προσωρινή. Ενδεικτικό ως προς αυτό είναι το στοιχείο ότι το 32,3% των ετερόχθονων νοικοκυριών διαβιούσε σε πρόχειρα παραπήγματα επί της νήσου ή στην απέναντι πελοποννησιακή ακτή και μάλιστα σε συνθήκες απόλυτης ένδειας και εξαθλίωσης.

Η δημογραφική ανάπτυξη του νησιού συνεχίσθηκε αμείωτη μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, οπότε υπερέβη τις 7.500 ψυχές. Η είσοδος, όμως, του ατμού στις θαλάσσιες μεταφορές, με το σύνδρομό της, την παρακμή της ιστιοφόρου ναυτιλίας, η καταστροφή των λεμονιών της περιοχής από κομμίαση (1873) και η μεταφορά του πολεμικού ναυστάθμου στη Σαλαμίνα (1878), σε συνδυασμό με την ελκτική δύναμη, που ασκούσαν ορισμένα αστικά κέντρα της χώρας, εξώθησαν πυκνές ομάδες νεαρών και γι' αυτό άγαμων Ποριωτών στα κανάλια της μετανάστευσης. Η πλειονότητά τους εγκαταστάθηκε στον Πειραιά, όπου άσκησε ταπεινά εν γένει επαγγέλματα (ναυτικοί, τεχνίτες, εργάτες), με αποτέλεσμα να βρεθεί στο περιθώριο της κοσμοπολίτικης ζωής της πόλης. Παράλληλα, μικρότερες ομάδες κινήθηκαν προς την Αθήνα, την Ερμούπολη, τα Μέθανα, την Ύδρα και άλλες περιοχές.

Αντίστροφη υπήρξε η δημογραφική εξέλιξη της ενδοχώρας: στασιμότητα μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και κατακόρυφη αύξηση στη συνέχεια, προϊόν της εγκατάστασης αγροτοκτηνοτροφικών ως επί το πλείστον πληθυσμών της Πελοποννήσου, φαινόμενο το οποίο εγγράφεται σε μία ευρύτερη πραγματικότητα, με δύο λόγια στον εποικισμό της πεδινής ζώνης από ορεινούς πληθυσμούς.

Οι ανωτέρω περιγραφείσες εξελίξεις άφησαν, βεβαία, τα ίχνη τους και στην επαγγελματική γεωγραφία της πόλης. Ο κύριος όγκος των κατοίκων της απασχολείτο κατά την προεπαναστατική και επαναστατική περίοδο στην οικονομία της θάλασσας (71,1%), χωρίς, παράλληλα, να έχει διαρρήξει τους παραδοσιακούς του δεσμούς με τον πρωτογενή τομέα (10,4%). Αντίθετα, στους οικισμούς της τριζηνιακής πεδιάδας δέσποζαν αριθμητικά οι αγρότες, ενώ δεν έλειπαν και ορισμένα δορυφορικά προς αυτούς επαγγέλματα, όπως του μυλωνά, του σιδηρουργού, του αγωγιάτη, του εμπόρου και του δικηγόρου. Μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, διαγνώσθηκαν, όμως, σημαντικές μεταβολές σε σχέση με το παρελθόν: ραγδαία απίσχναση του ναυτιλιακού κλάδου και σταδιακή ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα αλλά και των τεχνικών επαγγελμάτων, απότοκα αμφότερα των μεταναστευτικών ρευμάτων με αφετηρία ή απόληξη το νησί.

Μεταθέτοντας την προσοχή μας στη θεμελιώδη μονάδα κοινωνικής οργάνωσης, παραγωγής, κατανάλωσης και βιολογικής αναπαραγωγής, δηλαδή στο νοικοκυριό, υπενθυμίζουμε ότι με βάση τις καποδιστριακές απογραφές ανερχόταν, κατά μέσο όρο, σε 4 περίπου ψυχές. Ορισμένες, ωστόσο, πληθυσμιακές κατηγορίες παρουσίαζαν σημαντικές, προς τα πάνω ή προς τα κάτω, αποκλίσεις από το μέσο αυτό μέγεθος: ανεπαίσθητα προς τα πάνω οι οικονομικοί μετανάστες της απογραφής του 1828, γεγονός που αποτελεί ένδειξη της πλήρους κοινωνικής τους ενσωμάτωσης αλλά και οι «εύποροι», για την ακρίβεια οι κατέχοντες κτηματική περιουσία· προς τα κάτω οι πρόσφυγες της Επανάστασης του 1821 εξαιτίας των πολεμικών απωλειών και τα διοικούμενα από χήρες νοικοκυριά, συνεπεία θανάτου, στη συγκεκριμένη κατηγορία, των αρρένων επικεφαλής. Δυσερμήνευτες δυστυχώς διακυμάνσεις παρατηρούνται και μεταξύ των διαφόρων επαγγελματικών ομάδων. Τα δεδομένα αυτά δημιουργούν υπόνοιες για την ύπαρξη και λειτουργία μηχανισμών οικογενειακού προγραμματισμού, με απώτερο στόχο την περιστολή της γεννητικότητας.

Η στατιστική επεξεργασία των απογραφικών δεδομένων του 1828 και 1829 ανέδειξε τη μεγάλη διάδοση των πυρηνικών οικογενειακών μορφών και τον περιθωριακό ρόλο των διευρυμένων και πολυπυρηνικών. Το στοιχείο αυτό, σε συνάρτηση με την κατανομή των οικιακών ομάδων κατά ενδιάστημα στην απογραφή του 1829, υποδηλώνει την ισχύ του νεοτοπικού κανόνα εγκατάστασης για τους νεονύμφους, δηλαδή της εγκατάλειψης του πατρικού οίκου, με σκοπό τη συγκρότηση αυτόνομου νοικοκυριού. Ένα, όμως, τέκνο, συνήθως αρσενικό, επωμιζόταν, κατά τα φαινόμενα, την ευθύνη της φροντίδας των ηλικιωμένων γονέων, λαμβάνοντας ως αντάλλαγμα τη μερίδα του λέοντος από την πατρική περιουσία. Τέλος, διαπιστώσαμε τη συνάφεια μεταξύ μεγέθους και δομής των νοικοκυριών: με άλλα λόγια, όσο πιο σύνθετος ήταν ένας οικιακός σχηματισμός, τόσο περισσότερα μέλη διέθετε.

Επίσης, σε όλα τα απογραφικά τεκμήρια του 19^{ου} αιώνα (καποδιστριακές απογραφές, δημοτολόγιο 1861) προβάλλει η αριθμητική κυριαρχία των αρρένων, κατεξοχήν των αγοριών, οφειλόμενη όχι τόσο σε βιολογικούς όσο σε ιδεολογικούς λόγους, και πρωτίστως στην υποκαταγραφή του αντίθετου φύλου· μοναδική απόκλιση αυτού ο ετερόχθων προσφυγικός πληθυσμός του 1829. Πάντως, μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα η κατά φύλο αναλογία ανατράπηκε υπέρ των θηλέων, εξαιτίας της μαζικής εξόδου άρρενος εργατικού δυναμικού προς τον Πειραιά.

Όσον αφορά δε στα ηλικιακά δεδομένα του πληθυσμού της περιοχής, διαπιστώσαμε καταρχάς μία τάση ενίσχυσης των στρογγυλών αριθμών, στοιχείο το οποίο υποδηλώνει είτε συνειδητή απόπειρα των απογραφομένων να αποκρύψουν την πραγματική τους ηλικία από τις αρχές (ιδιαίτερος των νεαρών ανδρών για την αποφυγή ή έστω καθυστέρηση της στράτευσης) είτε την αδυναμία τους να την προσδιορίσουν επακριβώς. Η ηλικιακή πυραμίδα, από την άλλη πλευρά, προσομοίαζε, στη γραφική της απεικόνιση, με τρίγωνο. Συγκεκριμένα, οι έξι στους δέκα δημότες ανήκαν στον ενεργό πληθυσμό, οι τέσσερις στους δέκα στον παιδικό, ενώ ο γεροντικός δεν υπερέβαινε το 2% του συνόλου. Εστιάζοντας στις μεγαλύτερες ηλικίες προέκυψε ένα πρόσθετο στοιχείο, η μεγαλύτερη διάρκεια ζωής των θηλέων, που επιβεβαιώθηκε άλλωστε από παράλληλες διερευνήσεις όσον αφορά στη θνησιμότητα.

Το βιβλίο αποβιωσάντων του δήμου Τροιζηνίων μας επέτρεψε να ανασυστήσουμε τη νοσολογική πραγματικότητα που επικρατούσε στον Πόρο κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών του 19^{ου} αιώνα αλλά και να προβούμε σε εκτιμήσεις του αδρού δείκτη θνησιμότητας. Ο τελευταίος, ανερχόμενος σε 28-29‰, εκκινείτο σε υψηλά για την εποχή επίπεδα, καθοριζόμενα εν πολλοίς από τη μεγάλη διάδοση των λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων, των ασθενειών του αναπνευστικού και πεπτικού συστήματος και των παθήσεων της πρώτης βρεφικής ηλικίας. Ωστόσο, το ήμισυ περίπου των καταγεγραμμένων αιτιών θανάτου παραπέμπει σε συμπτώματα και ασαφείς παθολογικές καταστάσεις, οι οποίες δεν υπακούουν απόλυτα στη σύγχρονη ταξινομική τυπολογία και εκφράζουν μία συμπτωματολογική, δηλαδή ελλιπή, πρόσληψη των νόσων από τους ιατρούς της εποχής.

Επίσης, διαπιστώθηκε ότι το βάρος του θανάτου επιμεριζόταν κατά τρόπο άνισο, λιγότερο μεταξύ των φύλων (οριακή ποσοτική υπεροχή των ανδρικών θανάτων) και περισσότερο μεταξύ των επιμέρους ηλικιακών

ομάδων. Από τις τελευταίες, όσες περιέκλειαν τα βρέφη, τα παιδιά και τους γέροντες κατέβαλλαν το υψηλότερο κόστος σε ανθρώπινες ζωές, πράγμα άλλωστε φυσιολογικό, εφόσον ήταν λιγότερο θωρακισμένες βιολογικά. Κατεδείχθη, τέλος, η συμβολή των κλιματικών και μετεωρολογικών συνθηκών στη διαμόρφωση του τοπικού προτύπου θνησιμότητας: έτσι, το καλοκαίρι ήταν η εποχή των εμπύρετων νοσημάτων και των παθήσεων του πεπτικού συστήματος, ενώ ο χειμώνας των λοιμώξεων του αναπνευστικού.

Σε ένα άλλο επίπεδο, στο πλαίσιο των συλλογικών συμπεριφορών, διερευνήθηκε και η ονοματολογική πραγματικότητα του νησιού, τόσο τα βαπτιστικά ονόματα όσο και τα πατριδωνυμικά οικογενειακά. Ως προς τα πρώτα, διαπιστώσαμε την ύπαρξη ενός κοινού με άλλες περιοχές ονοματικού σκελετού, ο οποίος όμως διανθιζόταν με διάφορες τοπικές προτιμήσεις, ενώ ο χώρος της θρησκείας αποτέλεσε τη βασική πηγή έμπνευσης. Επίσης, αναδείχθηκε η ύπαρξη ενός κυρίαρχου κανόνα για την αναπαραγωγή των βαπτιστικών ονομάτων, η μεταβίβαση του ονόματος του παππού στον πρωτότοκο εγγονό. Από την άλλη πλευρά, η μελέτη των πατριδωνυμικών οικογενειακών ονομάτων αφενός επικύρωσε προηγούμενα συμπεράσματα για τη γεωγραφική προέλευση των μεταναστευτικών προς τον Πόρο ρευμάτων και αφετέρου τεκμηρίωσε τη λειτουργία του Πόρου ως πόλου έλξης των πληθυσμιακών περισσευμάτων της τριζινησιακής πεδιάδας.

Εν κατακλείδι, η κατανομή του πληθυσμού κατά ομάδες ηλικιών, ορισμένες αδρομερείς εκτιμήσεις για τις επικρατούσες γαμήλιες και αναπαραγωγικές πρακτικές (πρώιμοι γάμοι, μικρό ποσοστό αγάμων) και τα επίπεδα γενικής και βρεφικής θνησιμότητας σκιαγραφούν ένα δημογραφικό καθεστώς προβιομηχανικού τύπου.

ΠΗΓΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Πηγές

α. αδημοσίευτες

- ΓΑΚ, *Αρχείο Μοναστηριακών*, 1833-1886, φ. 254.
 ΓΑΚ, *Αρχείον Αγώνα, Υπ. Εσωτερικών*, φ. 106.
 ΓΑΚ, *Εκλογικά συλλογής Βλαχογιάννη*, φ. 53.
 ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία*, φ. 83, 85, 86, 99, 146, 192, 193.
 ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27.
 ΓΑΚ, *Κατάστιχο σύναξης ελαιώνας Πόρου*.
 ΓΑΚ, *Οθωνικό Αρχείο, Υπουργείο επί των Οικονομικών*, φ. 215.
 ΓΑΚ, *Οθωνικό Αρχείο, Υπουργείο Εσωτερικών, Αρχείον Σχεδίων Πόλεων*, φ. 34.
 ΙΕΕΕ, χφ. 13226.

β. δημοσιευμένες

- Αρχεία Λαζάρου και Γεωργίου Κουντουριώτου*, τόμ. 1-10, εν Αθήναις-Πειραιεί 1920-1969.
- Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας, 1821-1832*, τόμ. 1-20, Αθήνα 1971-2001.
- Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, τόμ. 8, Κέρκυρα 1987.
- Αρχείον της Κοινότητος Ύδρας, 1778-1832*, τόμ. 1-16, εν Πειραιεί 1921-1932.
- Γενική Εφημερίς της Ελλάδος*, των ετών 1825-1832.
- Ευαγγέλου Π., *Πειραιϊκό Αρχείο*, τόμ. 1-3, Πειραιάς 1981-1986.
- Καποδίστρια Ι., Κυβερνήτου της Ελλάδος, Επιστολαί διπλωματικάί, διοικητικάί και ιδιωτικάί, γραφείσαι από 8 Απριλίου 1827 μέχρις 26 Σεπτεμβρίου 1831*, τόμ. 1-4, Αθήνησιν 1841-1843.
- Μάμουκας Ανδρ., *Τα κατά την αναγέννησιν της Ελλάδος ήτοι συλλογή των περί την αναγεννωμένην Ελλάδα συνταχθέντων πολιτευμάτων, νόμων και άλλων επισήμων πράξεων από του 1821 μέχρι τέλους του 1832*, τόμ. 1-11, Πειραιάς-Αθήνα 1839-1852.
- Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός του έτους 1861*, εν Αθήναις 1862, ανατύπ. ΕΜΝΕ-ΜΝΗΜΩΝ, Αθήνα 1991.
- Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστικά αποτελέσματα της απογραφής του πληθυσμού κατά την 5-6 Οκτωβρίου 1896. Μέρος Β'. Πίνακες Α'. Πληθυσμός κατά νομούς, επαρχίας, δήμους, πόλεις και χωρία*, εν Αθήναις 1897.
- Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός 1879*, εν Αθήναις 1881.
- Υπουργείον Εσωτερικών, *Στατιστική της Ελλάδος. Πληθυσμός. Απογραφή της 15-16 Απριλίου 1889. Μέρος Β'. Πίνακες Α'*, εν Αθήναις 1890.
- Φύλλα Εφημερίδος της Κυβερνήσεως των ετών 1834, 1835, 1836, 1838.
- Χατζηαναργύρου Αν., *Τα Σπετσιώτικα*, τόμ. 1-4, Αθήνησι 1861, επανέκδ. από την Ιστορική Εθνολογική Εταιρεία Ελλάδος, Αθήναι 1979.

2. Βιβλιογραφία

Αβδελά Έφη, «Η ιστορία των γυναικών και του φύλου στη σύγχρονη ελληνική ιστοριογραφία: αποτιμήσεις και προοπτικές», *Πρακτικά Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας: Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, τόμ. 2, Αθήνα 2004, σ. 123-137.

Αγγελόπουλου Γ., *Στατιστική Πειραιώς*, Πειραιεύς 1852, ανατύπ., Αθήνα 2000.

Αγριαντώνη Χρ., *Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 2010.

Αγριαντώνη Χρ. – Φενερλή Αγγ., *Ερμούπολη – Σύρος. Ιστορικό οδοιπορικό*, Αθήνα 1999.

Αδαμοπούλου Ντ. – Πρασά Αν., *Ανδρέας Μιαούλης*, Αθήνα 2010.

Αθανασάκη Γ. - Κόππα Ηρ., *Γεωλογικές παρατηρήσεις στο νησί Πόρος*, διπλωματική εργασία στο Τμήμα Γεωλογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 1992.

Αθανασίου Γ., «Ποριώτες αγωνιστές της ελληνικής Επανάστασης», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 169-262.

Αθανασοπούλου-Κατσαρλινού Κ., *Ο Πόρος λίγο πριν το 1821*, Αθήνα 1998.

Ακριτόπουλος Α. – Κοτσιφός Γ., *Βιογραφίες Νεοελλήνων Συγγραφέων*, Αθήνα 1997.

Αλεξάκη Αλ., *Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του*, Αθήνα 2008.

Αλεξανδρή Ζ., *Άμεσος συλλογή λαογραφικής ύλης εκ της νήσου Πόρου Επαρχίας Τροιζηνίας Νομού Πειραιώς και Νήσων*, χειρόγραφο εργασία στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 1969.

Αλεξανδρής Κ., *Η αναβίωσις της θαλασσίας μας δυνάμεως κατά την τουρκοκρατίαν*, Αθήναι 1960.

Άμαντος Κ., *Σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων από του ενδεκάτου αιώνας μέχρι του 1821*, τόμ. 1: *οι πόλεμοι των Τούρκων προς κατάληψιν των ελληνικών χωρών (1071-1571)*, Αθήναι 1955.

Αμπελά, *Ιστορία της νήσου Σύρου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς*, εν Ερμούπολει Σύρου 1874, ανατύπ., Σύρος 1998.

Ανδρεάδου Ανδρ., *Περί απογραφής. Διάλεξις γενομένη εν τω Συλλόγω Παρνασσώ τη 25 Οκτωβρίου 1907*, εν Αθήναις 1908.

Ανδρέου Α., «Εκδρομή εις Αίγιναν, Πόρον και Τροιζηνίαν», *Η Ευτέρπη*, τόμ. 5, αρ. 118 (1852), σ. 515-518.

Ανδριώτη Ν., «Συμβολή στη μορφολογία των νεοελληνικών επωνύμων», *Επιστημονική Επετηρίς Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, τόμ. 6, 1950, σ. 187-206.

Ανδριώτης Ν., «Τα πολεμικά γεγονότα. Η Επανάσταση στην Κρήτη και την Κύπρο», *Ιστορία Νέου Ελληνισμού (1770-2000)*, τόμ. 3, Αθήνα 2003, σ. 119-124.

-----, *Πληθυσμός και οικισμοί της ανατολικής Κρήτης (16^{ος}-19^{ος} αιώνας)*, Ηράκλειο 2006.

Ανωγιάτης-Πελέ, Δ., «Δημογραφικές πληροφορίες για την Ελλάδα από περιηγητές (1800-1821)», *Μνήμων*, τόμ. 10 (1985), σ. 1-16.

-----, «Σχέσεις δρόμου και χωριών στην βαλκανική χερσόνησο τον 18^ο αιώνα», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 2, τχ. 4 (Δεκ. 1985), σ. 405-422.

-----, *Δρόμοι και διακίνηση στον ελλαδικό χώρο κατά τον 18^ο αιώνα*, Αθήνα 1993.

Αωνύμου του Έλληνοσ, *Ελληνική Νομαρχία*, εν Ιταλία 1806, εκδ. Κάλβος, Αθήνα 1980.

Αποστόλου Ευαγγ. – Αρμανίδης Ευστ., *Γεωλογική και τεκτονική μελέτη Πόρου*, πτυχιακή εργασία στο Τμήμα Γεωλογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 2002.

Αρναούτογλου Χρ., *Ύδρα*, Αθήνα 1992.

Αρσενίου Λ., *Τα τσελιγκάτα*, Αθήναι 1972.

Αρώνη-Τσιχλη Κ., *Αγροτικές εξεγέρσεις στην Παλιά Ελλάδα, 1833-1881*, Αθήνα 1989.

Ασδραχάς Σπ., «Εισαγωγικό σημείωμα: προβλήματα οικονομικής ιστορίας της Τουρκοκρατίας», Σπ. Ασδραχάς (επιμ.), *Η οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών (15^{ος}-19^{ος})*, Αθήνα 1979, σ. 19-42.

-----, «Νησιωτικές κοινότητες: οι φορολογικές λειτουργίες», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 5, τχ. 8 (1988), σ. 3-36 και 9 (1988), σ. 229-258.

-----, «Το ελληνικό Αρχιπέλαγος. Μια διάσπαρτη πόλη», Βασ. Σφυρόερας – Άννα Αβραμέα – Σπ. Ασδραχάς, *Χάρτες και χαρτογράφοι του Αιγαίου πελάγους*, Αθήνα 1985, σ. 235-248.

-----, «Φορολογικές και περιοριστικές λειτουργίες των κοινοτήτων στην Τουρκοκρατία», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 5, 1986, σ. 45-62.

-----, *Ελληνική κοινωνία και οικονομία, ιη' και ιθ' αι.*, Αθήνα 1988.

-----, *Οικονομία και νοσοτροπίες*, Αθήνα 1988.

-----, «Θέματα οικονομικής ιστορίας των χρόνων της οθωμανικής κυριαρχίας», *Σχόλια*, Αθήνα 1993, σ. 146-149.

-----, *Μηχανισμοί της αγροτικής οικονομίας στην Τουρκοκρατία (ιε' -ιστ' αιώνας)*, Αθήνα 2^η 1999.

-----, *Ζητήματα ιστορίας*, Αθήνα 2^η 1999.

-----, «Ο ελληνικός νησιωτισμός», Γ. Τόλιας, *Τα νησολόγια. Η μοναξιά και η συντροφιά των νησιών*, Αθήνα 2002, σ. 169-176.

-----, (με τη συνεργασία των Ν. Καραπιδάκη, Ό. Κατσιαρδή-Hering, Ε. Λιάτα, Άν. Ματθαίου, Μ. Siviñon, Τ. Stoianovich), *Ελληνική οικονομική ιστορία*, τόμ. 1-2, Αθήνα 2003.

-----, *Πατριδογραφήματα*, Αθήνα 2003.

-----, «Τρεις εικόνες θανάτου, Candia 1592», *Επιστημονικό συμπόσιο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας (4-5 Απριλίου 2003)*, *Ελληνικός αστικός χώρος*, Αθήνα 2004, σ. 291-301.

Βαγενάς Θ., «Ανδρέας Τζακώνης. Ο περίφημος Τσάκωνας κουρσάρος», *Χρονικά των Τσακώνων*, τόμ. 1, 1956, σ. 43-51.

Βαγιακάκος Δ., «Καταγωγή ονομάτων και τοπωνυμίων: Καστέλλι - Καστέλλα», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 51, Σεπ. 1972, σ. 159.

-----, *Σχεδιάσμα περί των τοπωνυμικών και ανθρωπωνυμικών σπουδών εν Ελλάδι, 1833-1962*, Αθήναι 2005.

Βακάλης Ν., «Η καταπολέμηση της ελονοσίας στην περίοδο του μεσοπολέμου και η συμβολή της Υγειονομικής Σχολής Αθηνών», Γ. Κυριόπουλος (επιμ.), *Δημόσια υγεία και κοινωνική πολιτική: ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του*, Αθήνα 2008, σ. 185-193.

Βακαλόπουλος Απ., *Πρόσφυγες και προσφυγικόν ζήτημα κατά την Επανάστασιν του 1821*, εν Θεσσαλονίκη 1939.

-----, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, τόμ. 1-8, Θεσσαλονίκη 1974-1988.

Βακαλόπουλου Κ., *Η επαναστατημένη Ελλάδα ηπειρωτική και Αιγαίο μεταξύ 1826-1829, σύμφωνα με νέες άγνωστες πηγές και άλλα αρχειακά στοιχεία*, Θεσσαλονίκη 1976.

Βαλαώρας Β., *Στοιχεία βιομετρίας και στατιστικής. Δημογραφική μελέτη του πληθυσμού της Ελλάδος*, Αθήναι 1943.

-----, *Υγιεινή του ανθρώπου*, Αθήναι 1967.

Βάλληγδα Α., *Κυθνιακά ήτοι της νήσου Κύθνου χωρογραφία και ιστορία μετά του βίου των συγχρόνων Κυθνίων*, εν Ερμούπολει Σύρου 1882.

-----, *Ιστορία της νήσου Κύθνου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς σχετιζομένη προς την των ομοταγών νήσων του Αιγαίου*, εν Αθήναις 1896, ανατύπ. Συνδέσμου Κυθνίων και Κοινότητας Κύθνου, Αθήνα 1990.

Βάρδα Χρ., «Στρατολογικά στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα. Παράδειγμα: Δήμος Ναυπλιένων 1870-1877», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 6 (Δεκ. 1986), σ. 369-386.

Βαρίκα Ε., *Η εξέγερση των κυριών. Η γένεση μιας φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα, 1833-1907*, Αθήνα 1987.

Βάρφης Κ., *Πόρος 1831. Το κίνημα – Οι πρωταγωνιστές*, Αθήνα 1986.

-----, *Το ελληνικό ναυτικό κατά την καποδιστριακή περίοδο. Τα χρόνια της προσαρμογής*, Αθήναι 1994.

-----, *Βενετοτουρκικοί και ρωσοτουρκικοί πόλεμοι στις ελληνικές θάλασσες (1453-1821)*, Αθήνα 1995.

Βατσάκη Αργ., *Η γενική απογραφή του πληθυσμού του Ναυπλίου (1825)*, διπλωμ. εργασία στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Παν. Κρήτης, Ρέθυμνο 2001.

Βεγκλίδου Ι., *Οικογενειακή ιατρική εγκυκλοπαίδεια. Εικονογραφημένον λεξικόν γνώσεων, συμβουλών και οδηγιών υγιεινής και ιατρικής δια υγείας και ασθενείας*, Κωνσταντινούπολις χ.χ.έ.

Βερναρδάκη Α., *Περί του εν Ελλάδι εμπορίου*, εν Αθήναις 1885, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1980.

Βιζυηνού Γ., *Νεοελληνικά διηγήματα*, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1986.

Βίμπερ Κ., *Ιστορική έκθεσις της εν Πόρω πανώλους κατά τους μήνας Απρίλιον, Μάιον και Ιούνιον του 1837 και των παρά της Κυβερνήσεως ληφθέντων μέτρων*, εν Αθήναις 1837.

Βιρβίλης Αντ., «Οι απογραφές του Πόρου κατά το 1828 και 1829 (όψεις της πληθυσμιακής και κοινωνικής δομής του νησιού)», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 289-303.

-----, «Το αλληλοδιδασκτικό σχολείο του Πόρου», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 301-303.

Βλασσόπουλου Χρ., *Ημερολόγιον του Αγώνος*, Αθήναι 1930.

Βουρλιώτης Μ., «Ιωάννη Λεκάτη συνοπτική περιγραφή της νήσου Σάμου», *Σαμιακή Επιθεώρηση*, τόμ. 10, τχ. 37-38 (Ιαν. 1989), σ. 17-32.

Γαλέττας Ηλ. - Μπουζουμπάρδη Μ., *Σπέτσες. Ιστορία-Λαογραφία*, τόμ. 1-3, Πειραιάς 2004.

Γενικό Επιτελείο Στρατού - Διεύθυνση Κέντρου Εκπαίδευσης Νεοσυλλέκτων, *Μνημόνιο αντικειμένων βασικής εκπαίδευσης ν/σ οπλιτών*, Αθήνα 2000.

Γερασιμίδης Κ. (εκδότης) – Μονογυιού Ε. (επιμέλεια), *Το πανόραμα της Σύρου*, Σύρος 1933.

Γιαγκάκη Γ., *Το Αγκίστρι του Σαρωνικού. Άλλοτε και τώρα...*, Νέα Λίδια 1996.

Γιοχάλας Τ., *Ύδρα. Λησμονημένη γλώσσα*, τόμ. 1-2, Αθήνα 2006.

Γκάτσου Β., *Η ανασυγκρότηση της Ερμιονίδας, 7^{ος}-20^{ος} μ.Χ. αιώνας. Κρανιδιωτών Πολιτεία*, Αθήνα 2001.

Γκίκα Γ., «Το Μπούρτζι του Πόρου. Το επίκεντρο μιας εθνικής τραγωδίας», *Κάστρα-ταξίδια στην Ελλάδα του θρύλου και της πραγματικότητας*, τόμ. 5, Αθήνα 1995.

Γκίκα Γ., «Δύο βενετσιάνικα χρονικά για την άλωση της Χαλκίδας από τους Τούρκους στα 1470», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 6, 1959, σ. 194-255.

Γκίνης Ν., *Λεξικό Αλβανο-Ελληνικό Λεξικό*, Ιωάννινα 1998.

Γούδα Αν., *Βίοι παράλληλοι των επί της αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρων*, τόμ. 1-8, εν Αθήναις 1869-1876.

Γριτσόπουλου Τ. - Κοτσώνη Κ. (επιμ.), *Αργολικόν Ιστορικόν Αρχείον, 1791-1878*, Αθήναι 1994.

ΓΣΥΕ, *Στατιστική Επετηρίς της Ελλάδος, 1933*, Αθήνα 1934.

ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1921*, εν Αθήναις 1925.

ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1922*, εν Αθήναις 1927.

ΓΣΥΕ, *Στατιστική των αιτιών των θανάτων κατά το έτος 1923*, εν Αθήναις 1928.

Δαμιανίδης Κ., *Ελληνική παραδοσιακή ναυπηγική*, Αθήνα 1998.

-----, «Η ναυπηγική τέχνη κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ. 97 (Δεκ. 2005), σ. 8-13.

Δασκαλοπούλου-Καπετανάκη Σ., «Εγκατάσταση - προίκα - κληρονομιά. Κατά φύλα διαφοροποιήσεις», Ε. Παπαταξιάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 291-306.

Δερμιτζάκης Μ. – Νικολάκης Δ. – Ντρίνια Χ. – Τριανταφύλλου Μ. – Βασιλοπούλου Σ. – Κουσκουνά Β., «Γεωλογικό παρελθόν και κλιματικές συνθήκες του ευρύτερου Σαρωνικού κόλπου», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 423-440.

Δερτιλής Γ., *Ιστορία του ελληνικού κράτους, 1830-1920*, τόμ. 1-2, Αθήνα 2009.

Δετοράκης Θ., «Η πανώλη εν Κρήτη. Συμβολή εις την ιστορίαν των επιδημιών της νήσου», *Επιστημονική Επετηρίς Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*, 1971, σ. 118-136.

Δημαράς, Κ. Θ., *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας από τις πρώτες ρίζες ως την εποχή μας*, Αθήνα 2000.

Δημητρακόπουλος Σ., «Εκκλησιαστικές ειδήσεις για τα νησιά του Αργοσαρωνικού από τα τέλη του 17^{ου} ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 305-309.

Δημητράκου Δ., *Μέγα λεξικόν όλης της ελληνικής γλώσσης*, Αθήναι χ.χ.έ.

Δημητριάδης Β. – Δασκάλου Δ. (επιμ.), *Ο κώδικας των θυσιών. Ονόματα και δημευμένες περιουσίες των Χριστιανών αγωνιστών της Ανατολικής Κρήτης κατά την Επανάσταση του 1821*, Ηράκλειο 2003.

Δημητριάδης Β., *Η Θεσσαλονίκη της παρακμής. Η ελληνική κοινότητα της Θεσσαλονίκης κατά τη δεκαετία του 1830 με βάση ένα οθωμανικό κατάστιχο απογραφής του πληθυσμού*, Ηράκλειο 1997.

Δημητριάδης Θεόδ., *Το Καστέλλι των Σπετσών. Ο προ του 1800 οικισμός*, Αθήνα 1954, ανατύπ. Επιτροπή υποβοήθησης και εμπλουτισμού του Ιστορικού Αρχείου Σπετσών, Πειραιεύς 2004.

Δημητριάδου Μ., *Λεξικόν Ελληνο-Τουρκικόν, Τουρκο-Ελληνικόν. Μετά συντόμου Ελληνικής και Τουρκικής Γραμματικής*, Αθήνα 2001.

Δημητρόπουλος Δ., *Η Μύκονος τον 17^ο αιώνα. Γαιοκτητικές σχέσεις και οικονομικές συναλλαγές*, Αθήνα 1997.

-----, «Οικογένεια και φορολογικές καταστιχώσεις στα νησιά του Αιγαίου κατά την οθωμανική περίοδο», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 14, τχ. 27 (Δεκ. 1997), σ. 335-352.

-----, «Η κατάσταση των Ελλήνων. Ο πληθυσμός», *ΙΝΕ (1770-2000)*, τόμ. 1, Αθήνα 2003, σ. 75-86.

-----, «Ημερολόγια πλοίων στα χρόνια της Επανάστασης του '21», *Ενθέματα*, εφημ. *Η Κυριακάτικη Αυγή*, 24/3/01.

-----, «Κάστρο και Παλαιά Χώρα Μήλου: η παράλληλη πορεία δύο οικισμών (15^{ος}-19^{ος} αιώνας)», *Συλλογικό, Πληθυσμός και οικισμοί του ελληνικού χώρου*, Αθήνα 2003, σ. 165-202.

-----, *Μαρτυρίες για τον πληθυσμό των νησιών του Αιγαίου, 15ος-αρχές 19ου αιώνα*, Αθήνα 2004.

-----, «Ιστοριογραφικές χρήσεις των προ-στατιστικών μαρτυριών για τον πληθυσμό», *Πρακτικά Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας: Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, τόμ. 2, Αθήνα 2004, σ. 59-76.

Δραγάτση Ιακ., *Εκδρομαί ανά την Ελλάδα. Πόρος*, εν Αθήναις 1910.

Δρακάκη Α. – Κούνδουρου Σ., *Αρχεία περί της συστάσεως και εξελίξεως των Δήμων και Κοινοτήτων, 1836-1939, και της διοικητικής διαιρέσεως του κράτους*, τόμ. 1-2, Αθήναι 1939-1940.

Δρίκος Θ., *Η πορνεία στην Ερμούπολη το 19^ο αιώνα*, Αθήνα 2002.

Δροσινού Ηλ., *Ο δήμαρχος Τροιζηνίων Σπυρίδων Δημ. Καραμάνος, 1821-1895*, Αθήναι 2001.

Δρούλια Λ., «Νοοτροπίες και δεκτικότητα του οικονομικού στη νοτιοανατολική Ευρώπη», *Συλλογικό, Προσεγγίσεις στις νοοτροπίες των βαλκανικών λαών, 15^{ος}-20^{ός} αιώνας. Οικονομικές αντιλήψεις και συμπεριφορές*, Αθήνα 1988, σ. 7-40.

Ελλάς ήτοι ιστορική, γεωγραφική και τοπογραφική περιγραφή της Ελλάδος και οδηγός των ταξιδιωτών και περιηγητών υπό Ευαγγελίδου και Μαυρογένη (κατά τον Μπέντεκερ), Αθήνα 1901.

«Εμπορικόν ναυτικόν της Ελλάδος», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ε', φ. 103 (1 Ιουλ. 1854), σ. 160-165 και φ. 104 (15 Ιουλ. 1854), σ. 192.

«Εμπορικόν Ναυτικόν της Ελλάδος εν έτει 1855», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ζ', φ. 151 (1 Ιουλ. 1856), σ. 163-166.

«Επιφάνιος Δημητριάδης ο Σκιάθιος», *Νέος Ελληνομνήμων*, τόμ. 13, τχ. Δ', 31 Δεκ. 1916, σ. 422-437.

Επτά Ημέρες, Πειρατές και κουρσάροι, εφ. *Καθημερινή* (16/2/1997).

Επτά Ημέρες, Φυματίωση. Από την απόγνωση στη λύτρωση, εφ. *Καθημερινή* (21/11/2002).

ΕΣΥΕ, *Εγχειρίδιο διεθνούς στατιστικής ταξινομήσεως των νόσων, κακώσεων και αιτιών θανάτου. Έβδομη αναθεώρησης (1955) των διεθνών πινάκων των νόσων και των αιτιών θανάτου*, τόμ. 1, εν Αθήναις 1960.

ΕΣΥΕ, *Αλφαβηθικόν ευρετήριον των νόσων, των κακώσεων και των αιτιών θανάτου του κυκλοφορήσαντος Α τόμου*, Αθήναι 1963.

ΕΣΥΕ, *Στατιστική επετηρίς της Ελλάδος, 1981*, Αθήναι χ.χ.έ.

ΕΣΥΕ, *Κατανομή της εκτάσεως της χώρας κατά βασικές κατηγορίες χρήσεως (προαπογραφικά στοιχεία της απογραφής γεωργίας – κτηνοτροφίας του έτους 1981)*, Αθήναι 1986.

ΕΣΥΕ, *Κατανομή της εκτάσεως της Ελλάδος κατά βασικές κατηγορίες χρήσεως (προαπογραφικά στοιχεία της απογραφής γεωργίας – κτηνοτροφίας του έτους 1991)*, Αθήνα 1995.

Ευαγγελίδου Τρ., *Ιστορία του εποικισμού της Ύδρας*, εν Αθήναις 1934.

-----, *Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας (ελληνικά σχολεία από της Αλώσεως μέχρι Καποδιστρίου)*, τόμ. 1-2, εν Αθήναις 1936.

εφ. *Νέα του Σαρωνικού*, τχ. 6, 7-20 Οκτ. 2004, σ. 10.

Ζαβιτσάνου Θ., *Η μητρική θνησιμότης εν Ελλάδι (1927-1961)*, Αθήναι 1964.

Ζαγανιάρης Δημ., *Η χλωρίς του Πόρου. Μελέτη συστηματικής βοτανικής*, εν Αθήναις 1935.

Ζέη Ελ., «Ο θάνατος στο Αιγαίο, 17^{ος}-18^{ος} αιώνας: μια στιγμή μετάβασης», *Δοκιμές*, τχ. 11-12 (άνοιξη 2003), σ. 139-186.

Ζουρντού-Λεούση Φ., *Ευρετήριο «Αρχείου της Κοινότητας Ύδρας» δημοσιευμένου υπό Αντωνίου Λιγνού*, Αθήνα 1991.

Ήμελλου Στέφ., *Ζητήματα παραδοσιακού υλικού βίου (ενδεικτικές επισημάνσεις)*, Αθήνα 1993.

Ηπήτου Π., *Λοιμολογία ή περί της πανώλης, προφυλάξεως και εξολοθρεύσεως αυτής*, εν Βιέννη 1816.

Ησαΐας Ι., «Ιστορία της Επισκοπής Δαμαλών και Πεδιάδος», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 23-31.

Θανάσης Γ., *Αρραβώνες και γάμοι μικρής ηλικίας. Λαογραφική εξέταση*, διδ. διατρ., Αθήνα 1983.

Θεμελή-Κατηφόρη Δ., *Η δίωξις της πειρατείας και το θαλάσσιον δικαστήριον κατά την πρώτην καποδιστριακήν περίοδον, 1828-1829*, τόμ. 1-2, εν Αθήναις 1973.

-----, *Το γαλλικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα στην περίοδο του Καποδιστρία, 1828-1831*, Αθήνα 1985.

ΙΑτροστατιστικοί Πίνακες, Ελληνικός Ταχυδρόμος, έτος Γ', αρ. 70-71, 19 Νοε. / 1 Δεκ. 1839, παράρτημα.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. 10-12, Αθήνα 1974-1975.

Ιός, δημοσιογραφική ομάδα, «Πόσοι είμαστε;», εφημ. *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία*, 24/2/1991.

Ιωαννίδου Θ., *Στατιστική του συνοικισμού και της ταχυδρομικής γραμμής της Ελλάδος*, εν Πάτραις 1871.

Κ. Μ., «Πρώται γραμμαί μιας ιατρικής τοπογραφίας και καταστατικής της Πελοποννήσου», *Ερανιστής ήτοι συλλογή διατριβών πρωτοτύπων και μεταφραζομένων εκ των αρίστων περιοδικών συγγραμμάτων*, φύλ. 5 (1842), σ. 293-325 και φύλ. 8 (1843), σ. 535-554.

Καλαμαρά Β., *Βαλτέτσι*, Αθήνα 1991.

Καλλιβρετάκης Λ., «Η Κρήτη, 1829-1869. Μεταξύ δύο επαναστάσεων», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 4, Αθήνα 2003, σ. 373-388.

Κανέλλη Εμμ., *Περιγραφή της νήσου Πόρου*, εν Αθήναις 1887.

Κανελλόπουλου Αθαν., «Η οικονομική πολιτική του Κυβερνήτη», *Δάφνη στον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια. Διακόσια χρόνια από τη γέννηση του, Τετράδια Ευθύνης*, 5 (1978), σ. 41-64.

Καράβας Σ., «Η Λέσβος τον 19ο αιώνα: δημογραφικές παρατηρήσεις», Σ. Γ. Τάξης, *Συνοπτική ιστορία της Λέσβου και τοπογραφία αυτής*, εν Κωνσταντινουπόλει 1874, ανατύπ., Μυτιλήνη 1996, σ. vii-xxv.

- Καραμήτσος Γ., *Ύδρα, νήσος εντελής Δρυόπων*, Ύδρα 1998.
- , *Ύδρας λεξιλόγιον το δεύτερον*, Ύδρα 1999.
- , *Ύδρας αλφαβητάριον*, Ύδρα 2001.
- Καραμπερόπουλος Δ., «Δαμαλισμός (1798): οι πρώτες δημοσιεύσεις στα ελληνικά», *Δελτίο Α Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 46, 1999, σ 224-230.
- , «Οι περιοδικοί ή διαλείποντες πυρετοί κατά την προεπαναστατική εποχή», *Δέλτος*, τχ. 30 (2005), σ. 26-30.
- , «Εμβολιασμός: η πρώτη επιστημονική εφαρμογή του από τους Έλληνες ιατρούς Εμμ. Τιμόνη και Ιακ. Πυλαρινό (αρχές 18^{ου} αιώνα)», *Δελτίο Α Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 53, 2006, σ. 347-351.
- Καρατσιώλη Γ., «Η επιδημία πανώλης στην Άρτα του 1816», *Ο Σκουφάς*, έτος 24, τόμ. 6 / τχ. 54-55 (Ιαν.-Ιούν. 1980), σ. 234-249.
- Καρδαμάτης Ι., *Στατιστικοί πίνακες των ελών και της συχνότητας της ελονοσίας εν Ελλάδι*, εν Αθήναις 1924.
- Καρδάρα Τ., *Πρακτική ιατρική των οικογενειών*, εν Αθήναις 1891.
- Καρδάσης Β., *Από του ιστίου εις τον ατμόν. Ελληνική εμπορική ναυτιλία (1858-1914)*, Αθήνα 1993.
- , *Σύρος. Σταυροδρόμι της ανατολικής Μεσογείου (1832-1857)*, Αθήνα 1999.
- Καρύδης Δ., «Αθήνα-Αττική στον πρώτο αιώνα οθωμανικής κατοχής. Η σχέση πόλης-υπαίθρου», *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου Ιστορίας «Νεοελληνική Πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Αθήνα 26-28 Σεπτ. 1984 – Ερμούπολη, 29-30 Σεπτ. 1984, τόμ. 1, Αθήνα 1985, σ. 49-58.
- , *Χωρο-γραφία νεωτερική ή λόγος για τη συγκρότηση και εξέλιξη των ελληνικών πόλεων από τον 15^ο στον 19^ο αιώνα με βάση αδημοσίευτες οθωμανικές και δυτικο-ευρωπαϊκές αρχειακές πηγές*, Αθήνα 2000.
- Κατσοβίλλη Γ., *Περί εξαρτισμού των πλοίων*, εν Σύρω 1919, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995.
- Κατσογιαννόπουλος Β., *Επιδημιολογία*, Ιωάννινα 1984.
- , *Ιατρική δημογραφία*, Ιωάννινα 1984.
- Κατσούλης Γ. – Νικολινάκος Μ. – Φίλιας Β., *Οικονομική ιστορία της νεώτερης Ελλάδας από το 1453 μέχρι το 1830*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1985.
- Καυταντζόγλου Ρ. – Ναούμη Μ., «Μορφές οικογένειας στο Συρράκο στις αρχές του αιώνα», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τόμ. 58 (1985), σ. 32-54.
- Καυταντζόγλου Ρ., *Συγγένεια και οργάνωση του οικιακού χώρου. Συρράκο, 1898-1930*, Αθήνα 1997.
- ΚΕΔΚΕ, *Στοιχεία συστάσεως και εξελίξεως των δήμων και κοινοτήτων*, τόμ. 5: *Νομός Αττικής*, Αθήναι 1962.
- Κεφαλληνιάδη Ν., *Πειρατεία. Κουρσάροι στο Αιγαίο*, Αθήνα 1984.
- Κιατίπη Β., *Η πανώλη εις Πόρον και ο Κάρολος Βήμερ εις την Ελλάδα ή παράρτημα του ημερολογίου των εις Πόρον κατά το περασμένον καλοκαίριον διατρεξάντων και ολίγα τινά περί της ταχείας καταστροφής του μιάσματος της πανώλης και περί της ολιγοστεύσεως των ημερών της εκκαθάρσεως*, εν Αθήναις 1837.
- Κισκήρας Ι., «Ο θεσμός του ψυχοπαιδιού κατά το δίκαιον της Ύδρας», *Το Μέλλον της Ύδρας*, τχ. 191 (Ιαν. 1957), σ. 3-4.
- , *Το αστικόν δίκαιον της Ύδρας*, διατριβή επί διδακτορία, Αθήνα 1961.
- Κισκύρα Δ., «Η Πελοπόννησος από σεισμολογική άποψη», *Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά*, τόμ. 2 (1958), σ. 103-115.
- Κιτσιόκης Δ., *Ιστορία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, 1280-1924*, Αθήνα 1988.
- Κοινωνία των Εθνών, *Η εγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα. Γενεύη 1926*, Αθήνα 1997.
- Κόκκινου Δ., *Η Ελληνική Επανάσταση*, τόμ. 1-6, Αθήναι 1974.
- Κοκολάκης Μιχ., *Το ύστερο γιαννιώτικο πασαλίκι. Χώρος, διοίκηση και πληθυσμός στην Τουρκοκρατούμενη Ήπειρο (1820-1913)*, Αθήνα 2003.
- Κόλια Γ., *Ιστορική γεωγραφία του ελληνικού χώρου*, Αθήναι 1969.
- Κολλέκα Γ., «Αλβανικά επώνυμα Ελλήνων», *Ονόματα*, τόμ. 7 (1982), σ. 28-32.
- , «Οικογενειακά επώνυμα σε -ούσης», *Ονόματα*, τόμ. 11 (1987), σ. 83-89.
- Κόμης Κ., *Πληθυσμός και οικισμοί της Μάνης, 15^{ος}-19^{ος} αιώνας*, Ιωάννινα 1995.

- , *Βενετικά κατάστιχα Μάνης-Μπαρδούνιας (αρχές 18^{ου} αιώνα). Τεκμήρια οικονομίας και ιστορικής δημογραφίας*, Αθήνα 1998.
- , *Δημογραφικές όψεις της Πρέβεζας, 16ος-18ος αιώνας*, Ιωάννινα 1999.
- , *Ιστορικοδημογραφικά. Μελέτες ιστορίας και ιστορικής δημογραφίας του ελληνικού χώρου*, Αθήνα 1999.
- , *Δημογραφικές όψεις του ελληνικού νοικοκυριού. Δύο παραδείγματα από την Ήπειρο (18ος-19ος αιώνας)*, Ιωάννινα 2000.
- , *Ιστορική δημογραφία του νεοελληνικού χώρου. Πηγές (19^{ος} αιώνας)*, Ιωάννινα 2002.
- , *Νησιωτικά, Πληθυσμιακές μετακινήσεις, δημογραφικές ανακατατάξεις και οικονομικές διαμορφώσεις. Από την οθωμανική περίοδο στον 20^ο αιώνα*, Ιωάννινα 2004.
- , *Σύναμμα. Κοινωνικές δομές και όψεις του νεοελληνικού χώρου: πόλεις, πληθυσμιακές μετακινήσεις, μηχανισμοί κυριαρχίας και άλλα σχετικά ζητήματα*, Ιωάννινα 2007.
- Κοντέρης Θεόδ., *Ο Σαρωνικός και τα ιστορικά νησιά*, εν Αθήναις 1930.
- Κοντογιάννη Π., *Το νοικοκυριό του χωριάτικου σπιτιού στη Λευκάδα*, Αθήνα 1985.
- Κοντογιάννης Ν., «Οδοιπορικό στα μεσαιωνικά κάστρα και τις οχυρώσεις της επαρχίας Τροιζηνίας», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 45-67.
- Κοντογιάννης Παντ., *Οι Έλληνες κατά τον πρώτον επί Αικατερίνης Β' Ρωσσοτουρκικόν πόλεμον (1768-1774)*, εν Αθήναις 1903, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1989.
- , *Γεωγραφία της Μικράς Ασίας*, Αθήναι 1921, ανατύπ., Αθήνα 2000.
- Κοραής Αδ., *Άπαντα*, εκδ. Μπίρης, τόμ. 1-2, Αθήνα 1970.
- Κορασίδου Μ., *Όταν η αρρώστια απειλεί. Επιτήρηση και έλεγχος της υγείας του πληθυσμού στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα 2002.
- Κορδώσης Μιχ., *Συμβολή στην ιστορία και τοπογραφία της περιοχής Κορίνθου στους μέσους χρόνους*, διδακτ. διατρ., Αθήνα 1981.
- Κούκκου Ελ., «Το πολεοδομικό, αρχιτεκτονικό και εξυγιαντικό έργο του πρώτου κυβερνήτου της Ελλάδος στον Πόρο (1828-1831)», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 273-287.
- Κουλικούρδη Γ., *Αίγινα I*, Αθήνα 1990.
- , *Αίγινα II. Η Αίγινα στην επανάσταση του 1821. Αιγηνίτες Αγωνιστές*, Αίγινα 2002.
- Κουρούκλη Μ., «Η οικογένεια στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα», Δ. Τσαούσης (επιμ.), *Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19ου αιώνα*, Αθήνα ²1998, σ. 149-157.
- , «Οικογενειακές δομές και πρότυπα διαμονής στην Κέρκυρα τον 19ο αιώνα», Ε. Παπαταξιάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 265-290.
- Κουτουζής Β., *Καλαυρία, Σφαιρία, Πόρος, Μέθανα, Τροιζηνία*, Πειραιάς 2002.
- Κραντονέλλη Αλεξ., *Ιστορία της πειρατείας στους πρώτους χρόνους της Τουρκοκρατίας (1390-1538)*, Αθήνα 1985.
- , *Ιστορία της πειρατείας στους μέσους χρόνους της Τουρκοκρατίας (1538-1699)*, Αθήνα 1991.
- , *Ελληνική πειρατεία και κούρσος τον 17^ο αιώνα και μέχρι την Ελληνική Επανάσταση*, Αθήνα 1998.
- Κρεμμυδάς Β., *Το εμπόριο της Πελοποννήσου στον 18^ο αιώνα (1715-1792), με βάση τα γαλλικά αρχεία*, Αθήνα 1972.
- , *Αρχείο Χατζηπαναγιώτη*, τόμ. 1, Αθήνα 1973.
- , «Η οικονομική κρίση στον ελλαδικό χώρο στις αρχές του 19ου αιώνα και οι επιπτώσεις της στην επανάσταση του 1821», *Μνήμων*, τόμ. 6 (1976-1977), σ. 16-33.
- , *Συγκυρία και εμπόριο στην προεπαναστατική Πελοπόννησο 1793-1821*, Αθήνα 1980.
- , *Ελληνική Ναυτιλία 1776-1835*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1985-1986.
- , *Εισαγωγή στην ιστορία της νεοελληνικής κοινωνίας (1700-1821)*, Αθήνα ²1988.

-----, «Πειρατεία και καταδρομή στο Εικοσιένα. Οι γαλλικές αντιδράσεις, 1821-1827», *Η Επανάσταση του 1821. Μελέτες στη Μνήμη της Δέσποινας Θεμελή-Κατηφόρη*, Αθήνα 1994, σ. 29-42.

-----, *Έμποροι και εμπορικά δίκτυα στα χρόνια του Εικοσιένα (1820-1835). Κυκλαδίτες έμποροι και πλοιοκτήτες*, Αθήνα 1996.

-----, «Η οικονομία των Ελλήνων. Πενήντα κρίσιμα χρόνια, 1770-1821», ΙΝΕ (1770-2000), τόμ. 1, Αθήνα 2003, σ. 275-304.

-----, *Διπλό ταξίδι. Ψηλαφήσεις ενός ιστορικού*, Αθήνα 2009.

Κριεζή Θ., *Οι Κριεζήδες του Εικοσιένα*, Αθήνα 1948.

Κριεζή, Αλεξ. Δημ., *Απομνημονεύματα*, Αθήνα 1996.

Κριεζής Γ., *Ιστορία της νήσου Ύδρας προ της ελληνικής επανάστασεως του 1821*, εν Πάτραις 1860.

Κριμπάς Κ., «Η Γαλλική Επιστημονική Αποστολή στον Μοριά: η φυσιογνωμία στην Ελλάδα και η απαρχή της αντιπαράθεσης των ξένων επιστημονικών επιρροών», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 12, τχ. 23 (Δεκ. 1995), σ. 317-334.

Κυριακίδου Επ., *Ιστορία του σύγχρονου ελληνισμού από της ιδρύσεως του βασιλείου της Ελλάδος μέχρι των ημερών μας, 1832-1892*, τόμ. 1-2, εν Αθήναις 1892.

Κυριακόπουλος Κ., *Πόρος-Τροιζήνα*, Καλαυρία ²1994.

Κυρκίνη-Κούτουλα Αν., *Η οθωμανική διοίκηση στην Ελλάδα. Η περίπτωση της Πελοποννήσου, 1715-1821*, Αθήνα 1996.

Κωβαίου Ελ., «Έλληνες των νησιών και οι μυθοπλασίες των Γερμανών φιλελλήνων την εποχή της Ελληνικής Επανάστασης», *Ο Πολίτης*, τχ. 115 (Οκτ. 2003), σ. 42-50.

Κωνσταντινόπουλος Χρ., *Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια*, Αθήνα 1968.

-----, *Οι παραδοσιακοί χτίστες της Πελοποννήσου*, Αθήνα 1983.

-----, *Η μαθητεία στις κομπανίες των κτιστών της Πελοποννήσου*, Αθήνα 1987.

Κωστή Κ., *Αφορία, ακρίβεια, πείνα. Οι κρίσεις διατροφής στην ελληνική χερσόνησο (1650-1830). Προβλήματα προσέγγισης και εμπειρικές ενδείξεις*, Αθήνα 1993.

-----, *Στον καιρό της πανώλης. Εικόνες από τις κοινωνίες της ελληνικής χερσονήσου, 14^{ος}-19^{ος} αιώνας*, Ηράκλειο 1995.

Κώτση Αγ., *Νοσολογία των παιδικών ηλικιών και της νεολαίας (20ός αιώνας)*, Αθήνα 2008.

Λάζαρη Σεβ., «Συμβολή στην οικονομική ιστορία της Μυκόνου. Εξέλιξη και κατανομή των φόρων, τέλη 17^{ου} – αρχές 19^{ου} αι.», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών*, τόμ. 14 (1991-1993), ανατύπ., Αθήνα 1993, σ. 123-149.

Λάζου Χρ., *Η Αμερική και ο ρόλος της στην Επανάσταση του 1821*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1983-1984.

Λαΐου-Θωμαδάκη Α., *Η αγροτική κοινωνία στην ύστερη βυζαντινή εποχή*, Αθήνα 2001.

Λαμπρυνίδη Μ., *Η Ναυπλία από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι και τον Όθωνα*, Αθήνα 1895, ανατύπ., Αθήνα 1999.

-----, *Οι Αλβανοί κατά την κυρίως Ελλάδα και την Πελοπόννησον. Ύδρα - Σπέτσαι*, εν Αθήναις 1907, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1992.

Λάνδρος Χ., «Ονομαστικός κατάλογος των εν Σάμω ιερέων, ιερομονάχων και μοναχών. Μια απογραφή των κληρικών της Σάμου το 1830», ανατύπ., *Αντιπελάργηση. Τιμητικός τόμος στο Νικόλαο Α. Δημητρίου*, Αθήνα 1992, σ. 375-448.

Λασκαράτου Ι., *Πρόληψη της αρρώστιας και κοινωνική προστασία στα Επτάνησα επί Αγγλοκρατίας (1815-1864)*, Αθήνα 1985.

Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης συνταχθέν υπό Σκαρλάτου Δ. του Βυζάντιου, εν Αθήναις 1895.

Λεονταρίτης Γ., *Ελληνική εμπορική ναυτιλία (1453-1850)*, Αθήνα ²1987.

Λιάτα Ευτ., *Τιμές και αγαθά στην Αθήνα, 1839-1846. Μια μαρτυρία από το κατάστιχο του εμπόρου Χριστόδουλου Ευθυμίου*, Αθήνα 1984.

-----, *Η Σέριφος κατά την Τουρκοκρατίαν, 17^{ος}-19^{ος} αι.*, Αθήνα 1987.

-----, *Το Ναύπλιο και η ενδοχώρα του από τον 17^ο και στον 18^ο αι. Οικιστικά μεγέθη και κατανομή της γης*, Αθήνα 2002.

-----, *Αργεΐα γη. Από το περιτόριο στο βιλαέτι, τέλη 17^{ου}, αρχές 19^{ου} αι.*, Αθήνα 2003.

Λιβαδά Γρ., «Το πρόβλημα ελονοσίας εν Ελλάδι και γενικαί αρχαί περί του τρόπου της αντιμετώπισεως αυτού», *Αρχαία Υγιεινής*, τχ. 1 (Απρ. 1937), σ. 13-21.

- Λιγνός Αντ., *Ιστορία της νήσου Ύδρας*, τόμ. 1-3, Αθήναι 1946-1953.
- Λισμάνη Δ., *Υδραίοι πρόδρομοι και ναυμάχοι του Εικοσιένα. Επιφανείς και αφανείς*, μέρος Α', Αθήνα 1994.
- Λουκάκης Π., «Αθήνα 1830-1940. Ιστορικές φάσεις παγίωσης του υπερσυγκεντρωτισμού της», *Πρακτικά του διεθνούς συμποσίου ιστορίας «Νεοελληνική πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Αθήνα 26-28 Σεπτεμβρίου 1984 και Ερμούπολη 29-30 Σεπτεμβρίου 1984, τόμ. 1, Αθήνα 1985, σ. 85-96.
- Λουκάτου Δ., *Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*, Αθήνα 1977.
- Λουκάτος Σπ., «Η ανοικοδόμηση των ερειπωμένων πόλεων στην ελεύθερη Ελλάδα επί Ιω. Καποδίστρια», *Έτος Καποδίστρια. Διακόσια χρόνια από τη γέννησή του*, Αθήναι 1978, σ. 79-207.
- , «Καράβια-καραβοκώρηδες-ναύτες Πελοποννήσου κατά τα χρόνια του 1821», ανάτυπ., *Πρακτικά Β' Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών*, τόμ. 3, Αθήναι 1981-1982, σ. 5-23.
- , «Πολιτειογραφικά Κορώνης, Μεθώνης και Νεοκάστρου, 1830», *Πελοποννησιακά*, τόμ. 15 (1982-1984), σ. 209-231.
- Λουκόπουλου Δ., *Γεωργικά της Ρούμελης*, Αθήνα 1938, ανατύπ. Δωδώνη, Αθήνα-Γιάννινα 1983.
- , *Αιτωλικαί οικήσεις σκεύη και τροφαί*, εν Αθήναις 1925, ανατύπ. Δωδώνη, Αθήνα-Γιάννινα 1984.
- Λούκος Χ., *Η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια, 1828-1831*, Αθήνα 1988.
- , *Οικονομικές συμπεριφορές, ψυχολογία και βιοτικό επίπεδο ενός Συριανού τοκιστή: Στέφανος Δ. Ρήγας*, Αθήνα 1991.
- , *Πεθαίνοντας στη Σύρο τον 19^ο αιώνα*, Ηράκλειο 2000.
- Λούπης Δημ., *Ο Πίρι Ρεΐς χαρτογραφεί το Αιγαίο. Η οθωμανική χαρτογραφία και η λίμνη του Αιγαίου*, Αθήνα 1999.
- Λυκούδη Στ., «Η εισαγωγή της πατάτας στην Ελλάδα», *Κήρυξ Αιγίνης*, φ. 6 (Ιούλ. 1947), σ. 4-6.
- Λυκούρη Ι., «Η κρίσις της σπογγαλιείας», *Κήρυξ της Αιγίνης*, φ. 9 (Οκτ. 1947), σ. 19.
- , «Η σπογγαλιεία ως πλουτοπαραγωγικός παράγων», *Κήρυξ της Αιγίνης*, φ. 1 (Φεβρ. 1947), σ. 9-11 και φ. 2 (Μάρτ. 1947), σ. 5-7.
- , *Αι ανά τους αιώνες καταστροφαί της Αιγίνης*, Πειραιεύς 1950.
- , *Η διοίκησις και η δικαιοσύνη των τουρκοκρατούμενων νήσων Αίγινα – Πόρος – Σπέτσαι - Ύδρα κλπ.*, Αθήναι 1954.
- Μαγκριώτης Δ., «Η δημογραφική ιστορία της ελληνικής εμπορικής παροικίας του Λονδίνου, 1837-1881», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 6 (Δεκ. 1986), σ. 349-368.
- Μαζαράκης-Αιλιάν Ι., *Τα συμβάντα του Πόρου από 17 γράμματα του Α. Μιαούλη (16 Ιουλίου – 1 Αυγούστου 1831)*, ανάτυπ., *Δελτίο ΙΕΕΕ*, τόμ. 23 (1980), σ. 111-145.
- Μακρής Γ. - Παπαγεωργίου Στ., *Το χερσαίο δίκτυο επικοινωνίας στο κράτος του Αλή Πασά Τεπελενλή. Ενίσχυση της κεντρικής εξουσίας και απόπειρα δημιουργίας ενιαίας αγοράς*, Αθήνα 1990.
- Μακρής Χρ., «Ο γάμος στη Σαλαμίνα πριν από μερικούς αιώνες», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 159-167.
- Μακρίδου Χ., *Γενικός ετήσιος οδηγός της Ελλάδος μετά ημερολογίου των πλείστων πρακτικών γνώσεων*, εν Αθήναις 1889.
- Μακρυγιάννη Στρατηγού, *Απομνημονεύματα*, εκδ. Μπάυρον, Αθήνα χ.χ.
- Μαλικούτη Σταμ., *Πειραιάς 1834-1912. Λειτουργική συγκρότηση και πολεοδομική εξέλιξη*, Αθήνα 2004.
- Μάλλιαρης Αλ., *Alessandro Pini: ανέκδοτη περιγραφή της Πελοποννήσου, 1703*, Βενετία 1997.
- Μανιάτης Γ., *Ευρετήριο δημοτολογίου 1861-1884 του Δήμου Τροιζηνίων*, Πόρος 2004.
- Μανιατόπουλος Ι., *Το ναυτικόν δίκαιον της Ύδρας (1757-1821)*, Αθήναι 1939.
- Μανούδη Μ., «Το Καστέλι του Πόρου. Η ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη του νεότερου οικισμού», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ. 79 (Ιούν. 2001), σ. 58-65.

- Μανσόλα Α., *Πολιτειογραφικά πληροφορία περί Ελλάδος*, εν Αθήναις 1867, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1980.
- Μαριολόπουλου Ηλ., *Επισκόπησις του κλίματος της Ελλάδος*, εν Αθήναις 1953.
- Μέγα Λεξικόν της Ιατρικής εικονογραφημένον μετά πλήρους και απλοποιημένου συστήματος διαγνωστικής και θεραπευτικής*, τόμ. 1-4, Αθήναι 1929.
- Μείζον Ελληνικό Λεξικό*, Τεγόπουλος-Φυτράκης, Αθήνα ²1999.
- Μερακλής Μιχ., *Ελληνική Λαογραφία. Ήθη και έθιμα*, Αθήνα 1986.
- Μηλιάρκης Αντ., *Γεωγραφία πολιτική, νέα και αρχαία, του νομού Αργολίδος και Κορινθίας*, εν Αθήναις 1886, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995.
- , «Καταγραφή του Μορέως (1811 Ιανουαρίου 10)», *Εστία Εικονογραφημένη*, Ιαν.-Ιούν. 1891, σ. 315-317 (αναδημοσιεύτηκε στην *Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά*, τόμ. 6, 1962, σ. 317-320).
- Μιαούλης Αντ., *Ιστορία της νήσου Ύδρας από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι της εν έτει 1821 εκραγείσης Ελληνικής Επανάστασεως*, εν Αθήναις 1874.
- Μιαούλης Αντ., *Υπόμνημα περί της νήσου Ύδρας αφ' ής εποχής κατωκήθη μέχρι του έτους 1821*, εν Αθήναις 1864, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1975.
- Μιχαλέα Αντ., *Δημογραφία*, Θεσσαλονίκη 1985.
- Μοσχοβάκης Ν., *Το εν Ελλάδι δημόσιον δίκαιον επί Τουρκοκρατίας*, εν Αθήναις 1882.
- Μουρατίδης Σπ., *Πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, Πόντου και ανατολικής Θράκης στην Κέρκυρα (1922-1932)*, Αθήνα 2005.
- Μουστάκας Κ., «Ζητήματα της μεσαιωνικής ιστορίας της Τροιζηνίας», *Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998*, τόμ. 3, Αθήνα 2008, σ. 33-43.
- Μπάδα Κ., *Ο κόσμος της εργασίας. Οι ψαράδες της λιμνοθάλασσας, 18^{ος}-20^{ος} αιώνας*, Αθήνα 2004.
- Μπαζίλι Κ., *Ένας Ρώσος στην Ελλάδα του Καποδίστρια. Το Αρχιπέλαγος και η Ελλάδα στα 1830-1831*, Αθήνα 2000.
- Μπαλτά Ευαγγ., «Από το φορολογικό τεκμήριο στην αγροτική οικονομία: οι καλλιέργειες στη Σαντορίνη τον 18^ο αιώνα», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 6, σ. 283-314.
- Μπαμπινιώτης Γ., *Λεξικό για το σχολείο και το γραφείο*, εκδ. Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα 2004.
- Μπαφούνης Γ., *Η ελληνική στατιστική τον 19^ο αιώνα. Στατιστική και πλάνη είναι λέξεις συνώνυμοι...*, Αθήνα 2006.
- Μπεκιάρογλου-Εξαδακτύλου Αικ., *Οθωμανικά ναυπηγεία στον παραδοσιακό ελληνικό χώρο*, Αθήνα ²2002.
- Μπελαβίλας Ν., *Λιμάνια και οικισμοί στο Αιγαίο της πειρατείας. Μετασχηματισμοί στον χώρο του ναυτικού και οικιστικού δικτύου των νησιών κατά την περίοδο της πειρατικής ναυτιλίας 1420-1815*, διδ. διατριβή στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Αθήνα 1992.
- Μπελιά Ελ., «Στατιστικά στοιχεία της Λακωνίας κατά την Καποδιστριακήν περίοδον», *Λακωνικά Σπουδαί*, τόμ. 3 (1977), σ. 417-448.
- , «Στατιστικά του ελληνικού κράτους κατά το 1830», *Μνημοσύνη*, τόμ. 7 (1978-1979), σ. 291-319.
- , «Στατιστικά στοιχεία της επαρχίας Επιδάουρου Λιμηράς κατά το 1828», *Λακωνικά Σπουδαί*, τόμ. 5 (1980), σ. 60-117.
- , «Στατιστικά της Ηλείας κατά την καποδιστριακήν περίοδον», *Πρακτικά του Α' Συνεδρίου Ηλειακών Σπουδών* (Πύργος, 23-26 Νοεμ. 1978), Αθήναι 1980, σ. 141-148.
- Μπίρη Κ., «Εποικήσις Αρβανιτών στην Καρυστία και στην Αττική», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 5 (1958), σ. 136-142.
- , *Αρβανίτες. Οι Δωριείς του νεώτερου Ελληνισμού. Ιστορία των Ελλήνων Αρβανιτών*, Αθήνα ⁴1998.
- , *Αι Αθήναι από του 19^{ου} εις τον 20^{όν} αιώνα*, Αθήνα ⁵2005.
- Μπόγκα Ευ., *Τα γλωσσικά ιδιώματα της Ηπείρου (Βορείου, Κεντρικής και Νοτίου)*, τόμ. 1-2, Ιωάννινα 1964-1966.
- Μπούκας Μ., *Οδηγός εμπορικός, γεωγραφικός και ιστορικός των πλείστων κυριωτέρων πόλεων της Ελλάδος του έτους 1875*, εν Αθήναις 1875.

Μπουρνόβα Ε., «Η νεολαία της Ραψάνης: έρευνα στην ιστορική δημογραφία και κοινωνική και οικονομική ιστορία», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1986, σ. 441-445.

-----, *Ιστορική δημογραφία και ιστορία της καθημερινότητας. Στη Ραψάνη από το 1900 έως το 1950*, Αθήνα 1995.

-----, *Από τις Νέες Κυδωνίες στο Δήμο Αιγάλεω. Η συγκρότηση μιας πόλης στον 20^ο αιώνα*, Αιγάλεω 2002.

Μπούτουρας Αθ., *Τα νεοελληνικά κύρια ονόματα ιστορικώς και γλωσσικώς ερμηνευόμενα*, εν Αθήναις 1912.

«Ναυπηγία εν Ελλάδι», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Θ', φ. 215, 1 Μαρτ. 1859, σ. 517-518.

Νικήτα Β., «Εκμάθηση και αυθεντία στους μαστόρους της Δυτικής Μακεδονίας. Οι "παρέες" σε τρεις γενεές», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1986, σ. 407-415.

Νικολαΐδου Ελ., «Διαλυτήρια μνηστείας και διαζύγια στη μητροπολιτική επαρχία Ιωαννίνων-Βελλάς, 1840-1855», *Σύνδειπνον. Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Δημήτριο Σ. Λουκάτο από παλαιούς μαθητές του στη Φιλοσοφική Σχολή Ιωαννίνων, 1964-1969*, ανάτυπο, Ιωάννινα 1988, σ. 199-235.

Νικολάου Γ., «Οικισμοί, γαιοκτησία και φορολογία στην περιοχή Ναυπλίου κατά την ύστερη τουρκοκρατία», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 18, τχ. 34 (Ιούν. 2001), σ. 71-106.

-----, «Ανέκδοτη ονομαστική απογραφή οικογενειών και ψυχών οικισμών της Λακωνίας της καποδιστριακής περιόδου: προβλήματα και πρώτη ανάλυση δεδομένων», *Πρακτικά Β' Τοπικού Συνεδρίου Λακωνικών Σπουδών*, τόμ. 2 (2004), σ. 183-210.

Νιτσιάκος Β., *Παραδοσιακές κοινωνικές δομές*, Αθήνα 1993.

-----, *Οι ορεινές κοινότητες της βόρειας Πίνδου. Στον απόηχο της μακράς διάρκειας*, Αθήνα 1995.

Νουχάκη Ι., *Νέος χωρογραφικός πίναξ συνταχθείς και εκδοθείς εγκρίσει του Υπουργείου των Στρατιωτικών*, εν Αθήναις 1890.

-----, *Ελληνική χωρογραφία. Γεωγραφία, ιστορία, στατιστική πληθυσμού και αποστάσεων*, εν Αθήναις 1901.

Ντόκος Κ., «Breve descrittione del Regno di Morea. Αφηγηματική ιστορική πηγή ή επίσημο βενετικό έγγραφο της Β' Βενετοκρατίας στην Πελοπόννησο;», *Εώα και Εσπέρια*, τόμ. 1 (1993), σ. 81-131.

Οικονομόπουλος Ηλ., *Μεγάλη - Γενική Γεωγραφία. Εμπορική, βιομηχανική, οικονομική, στρατιωτική, πολιτική, περιγραφική, στατιστική κλπ.*, εν Αθήναις 1901.

Οικονόμου Κων., *Τοπωνυμικό Ζαγορίου*, διδ. διατρ., Ιωάννινα 1986.

Ολυμπίτου Ευδ., «Τεχνικές και επαγγέλματα. Μια εθνολογική προσέγγιση», *INE (1770-2000)*, τόμ. 1, Αθήνα 2003, σ. 305-316.

Ορλάνδου Αν., *Ναυτικά, ήτοι ιστορία των κατά τον υπέρ ανεξαρτησίας της Ελλάδος αγώνα πεπραγμένων υπέρ των τριών ναυτικών νήσων, ιδίως δε των Σπετσών*, τόμ. 1-2, εν Αθήναις 1869.

-----, *Περί της νήσου Πέτσας ή Σπετσών*, εν Πειραιεί 1877, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1976.

Παϊδουση-Παπαντωνίου Γ. Μικέ, *Η Ερμιονίδα ανά τους αιώνες*, Αθήνα 1996.

Παινεσάκη Απ., *Οικογένειαι Κρητών αγωνιστών εις Πόρον Τροιζηνίας κατά την επανάστασιν του 1866-69*, Αθήνα 1974.

Πάλλας Δ., *Σαλαμινιακά έγγραφα*, Αθήνα 1996.

Πανά Αν., *Ιατρική μελέτη υποβληθείσα τη υπερτίμω των Σαμίων Γενική Συνελεύσει. Η φθίσις παρ' ημίν - Τα κατ' αυτής προφυλακτικά μέτρα - Το δυνατόν της ίασεως αυτής και η επί τούτω ευεργετική επίδρασις της ιδρύσεως Sanatorium εν τινί καταλλήλω οροπεδίω της Σάμου*, εν Σάμω 1899.

Παναγιωτόπουλος Β., «Δημογραφικές εξελίξεις», *ΙΕΕ*, τόμ. 11, Αθήνα 1975, σ. 152-158.

-----, «Η βενετική απογραφή της Πελοποννήσου του 1700», *Πρακτικά του Α' Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών (Σπάρτη, 7-14 Σεπτ. 1975)*, τόμ. 3, Αθήνα 1976, σ. 203-216.

-----, «Η βιομηχανική επανάσταση και η Ελλάδα, 1832-1871», *Εκσυγχρονισμός και βιομηχανική επανάσταση στα Βαλκάνια τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 1980, σ. 216-235.

-----, «Μέγεθος και σύνθεση της οικογένειας στην Πελοπόννησο γύρω στα 1700», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 1, τχ. 1 (Σεπτ. 1983), σ. 5-18.

-----, «Προβλήματα δημογραφίας και γεωγραφίας του ελληνικού χώρου», *Τετράδια Εργασίας*, τχ. 7 (1984), σ. 3-30.

-----, «Αγροτική έξοδος και σχηματισμός της εργατικής δύναμης στην ελληνική πόλη», *Πρακτικά του διεθνούς συμποσίου ιστορίας «Νεοελληνική πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Αθήνα 26-28 Σεπτεμβρίου 1984 και Ερμούπολη 29-30 Σεπτεμβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1985, σ. 521-531.

-----, *Πληθυσμός και οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος-18ος αιώνας*, Αθήνα 1987.

-----, «Η αποχώρηση των πληθυσμών από την πεδιάδα στο βουνό στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Ένας εξηγηματικός μύθος σύνθετων δημογραφικών φαινομένων», *Πρακτικά του Ελληνογαλλικού Συνεδρίου «Ο αγροτικός κόσμος στον μεσογειακό χώρο»*, Αθήνα 4-7 Δεκ. 1984, Αθήνα 1988, σ. 203-205.

-----, «Ο οικονομικός χώρος των Ελλήνων στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας», *Πληθυσμοί και οικισμοί του ελληνικού χώρου. Ιστορικά μελετήματα*, Αθήνα 2003, σ. 27-47.

Πανελλήνιος Σύντροφος, Ετήσιον πολιτειακόν, οικονομολογικόν και στατιστικόν ημερολόγιον, 1890, εν Αθήναις 1889.

Παντελή Θ., *Σαλαμίνα. Πορεία στο χρόνο*, Αθήνα 2003.

Παξιμαδοπούλου-Σταυρινού Μ., «Ανέκδοτοι δημογραφικοί πίνακες των ετών 1840-1863 για την Κεφαλλονιά», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμ. 2 (1977), σ. 120-163.

Παπαγεωργίου Γ., *Οι συντεχνίες στα Γιάννενα κατά τον 19^ο και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα (αρχές 19^{ου} αιώνα ως 1912)*, Ιωάννινα 1982.

-----, «Η μαθητεία στις συντεχνίες κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1986, σ. 395-405.

Παπαγεωργίου Ι., «Η αστυνομία της Ύδρας κατά τον Αγώνα του 1821», *ανάτυπ., Αστυνομικά Χρονικά*, τχ. 430-431, 1972, σ. 3-14.

Παπαγεωργίου Στ., *Η στρατιωτική πολιτική του Καποδίστρια. Δομή, οργάνωση και λειτουργία του στρατού ξηράς της καποδιστριακής περιόδου*, Αθήνα 1986.

-----, *Θέματα Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας*, Αθήνα 2000.

-----, «"Πρώτον Έτος της Ελευθερίας". Από τις Παρίστριες Ηγεμονίες στην Επίδαυρο», *ΙΝΕ (1770-2000)*, τόμ. 3, Αθήνα 2003, σ. 53-70.

-----, *Από το γένος στο έθνος. Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, 1821-1862*, Αθήνα 2004.

Παπαδιαμάντη Αλ., *Η Φόνισσα*, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1988.

Παπαδόπουλος Χρ. – Γκινουσάτης Π., «Ετυμολογία επωνύμων», *Άρβανον*, τχ. 7 (Ιουλ.-Σεπτ. 1999), σ. 16-17.

Παπαζαφειρόπουλου Π., *Περισυναγωγή γλωσσικής ύλης και εθίμων του ελληνικού λαού ιδία δε του της Πελοποννήσου, παραβαλλομένων εν πολλοίς προς τα των αρχαίων Ελλήνων*, εν Πάτραις 1887.

Παπαθανασόπουλος Ηλ., «Ανέκδοτα έγγραφα περί των τουρκικών κτημάτων και της προσαρτήσεως της Ευβοίας», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 17 (1971), σ. 335-337.

Παπαθανασόπουλος Κ. – [Καρδάσης Β.], «Ευρωπαϊκή ατμοπλοΐα και συριανό εμπόριο (1833-1853)», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 2, τχ. 3 (Μάιος 1985), σ. 125-148.

-----, «Η εμπορική ναυτιλία: από το ιστίο στον ατμό», Δ. Τσαούσης (επιμ.), *Ώψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19ου αιώνα*, Αθήνα 2001, σ. 73-105.

-----, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία (1833-1856). Εξέλιξη και αναπροσαρμογή*, Αθήνα 2001.

Παπακώστα Γ., «Οργάνωσις αντιφυματικού αγώνος», *Αρχεία υγιεινής*, τχ. 8 (Νοέμ. 1937), σ. 333-383.

Παπαμιχαλόπουλου Κ. – Κρίτσα Γ., *Αι ελληνικαί νήσοι*, εν Αθήναις 1911.

Παπαστεφανάκη Λ., *Εργασία, τεχνολογία και φύλο στην ελληνική βιομηχανία. Η κλωστοϋφαντουργία του Πειραιά, 1870-1940*, Ηράκλειο 2009.

-----, «Από την "Υγιεινή των Επιτηδευμάτων" στην "Ηυξημένην Νοσηρότητα της Εργατικής Τάξεως": Η επαγγελματική υγεία στην Ελλάδα, 1870-1940», *Δημόσια υγεία και κοινωνική πολιτική: ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του*, Αθήνα 2008, σ. 265-288.

Παπαταξιάρχης Ευ., «Το παρελθόν στο παρόν. Ανθρωπολογία, ιστορία και η μελέτη της νεοελληνικής κοινωνίας», Ε. Παπαταξιάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 13-74.

Παππά Μ., *Νόσοι και θνησιμότητα: το παράδειγμα των Ιωαννίνων (1913-1923)*, διπλ. εργασία στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2009.

Παρασκευαΐδης Π., *Ιστορία των Σπετσών από την αρχαιότητα έως το 1822*, Σπέτσες 2007.

Πασχάλη Δ., *Η Άνδρος ήτοι ιστορία της νήσου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς*, τόμ. 1-2, εν Αθήναις 1925-1927, ανατύπ., Αθήνα 2004.

Πατρινέλης Χ., «Κατανομή ελληνικών πληθυσμών σε φύλα και σε ομάδες ηλικιών (τέλη 16ου-αρχές 19ου αιώνα)», *Ελληνικά*, τόμ. 34 (1982-1983), σ. 369-411.

Παυσανίου *Κορινθιακά*, τόμ. 2, Αμαρούσιον 1975, εκδ. Πάπυρος.

Πελαγινή Αν., *Αγκίστρι, ένα μικρό νησί κι ένα διάφανο βάθος*, Αθήνα 1998.

Πέννας Χαρ., *Η βυζαντινή Αίγινα*, Αθήνα 2004.

«Περί επιλοχίου πυρετού», *Ασκληπιός, σύγγραμμα περιοδικόν*, φυλ. γ' (1 Οκτ. 1836), σ. 112-119 και φυλ. δ' (1 Νοεμ. 1836), σ. 145-151.

«Περί ευλογίας», *Η εν Αθήναις Ιατρική Μέλισσα*, περίοδος Α', τόμ. 5, φυλ. Α', Ιούν. 1860, σ. 84-93.

«Περί της εν Ύδρα φθίσεως», *Ασκληπιός, σύγγραμμα περιοδικόν*, φυλ. γ' (1 Οκτ. 1836), σ. 120-124.

«Περί του εμπορικού ναυτικού της Ελλάδος, Άρθρον πρώτον», *Νέα Πανδώρα*, τόμ. Ε', φ. 97 (1 Απρ. 1854), σ. 8-13.

Πεφάνης Π., *Συνοπτική ιστορία της ιατρικής. Ανιχνεύοντας την αβεβαιότητα*, Αθήνα 2004.

Πλουμίδης Γ., *Γεωγραφία της ιστορίας του νεοελληνικού χώρου*, Ιωάννινα 1993.

Πολέμης Δ., «Γύρω από τα ανδρωνύμια των Αρβανιτών της Άνδρου κατά τον 16^ο αιώνα», *Ονόματα*, τόμ. 7 (1982), σ. 6-21.

Πολίτης Αλ., *Ρομαντικά χρόνια. Ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880*, Αθήνα 2009.

Πολίτης Ν., «Αι ασθένειαι κατά τους μύθους του ελληνικού λαού», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρίας της Ελλάδος*, τόμ. 1 (1883), σ. 1-30.

Πολύζος Γ., «Εξέλιξη της δομής του δικτύου των αστικών κέντρων της Ελλάδας και επιπτώσεις στη διαμόρφωση του χώρου», *Σύγχρονα Θέματα*, περίοδος Β', χρόνος 2ος, τχ. 6 (Σεπτ.-Νοέμβρ. 1979), σ. 69-72.

Πολυχρονίδης Ι., *Δημόσια υγεία, κοινωνική πρόνοια και υγειονομική πολιτική στην Κρητική Πολιτεία (1898-1913)*, Αθήνα 2010.

Πουλάκης Γ., *Ο Πόρος και η ιστορία του*, Πειραιάς 1992.

Προγουλάκης Γ., «Τα πλεονάσματα στο εσωτερικό του χωριού: οι Αναπλάδες της Κέρκυρας το 1845», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 14, τχ. 26 (Ιούν. 1997), σ. 20.

-----, *Ανάμεσα στην τιμή και το χρήμα. Η Κέρκυρα στα χρόνια της Αγγλικής κυριαρχίας (1814-1864)*, Αθήνα 2003.

Πρωτοψάλτη Εμμ., «Πρόσφυγες κατά την Ελληνικήν Επανάστασιν», *Νέα Εστία*, τόμ. 44, τχ. 509 (15 Σεπτ. 1948), σ. 1154-1157 και τχ. 510 (1 Οκτ. 1948), σ. 1237-1241 και τχ. 511 (15 Οκτ. 1948), σ. 1298-1303.

Πύρρου του Θεπταλού, Δ., *Εγκόλπιον των ιατρών ήτοι πρακτική ιατρική*, τόμ. 1, εν Ναυπλίω 1831.

-----, *Γεωγραφία μεθοδική και καταγραφή απάσης της Οικουμένης εκ παλαιών τε και νεωτέρων σοφών συγγραφέων*, εν Ναυπλίω 1834.

Ραγκαβή, Α. Ρ., «Εκδρομή εις Πόρον», *Χρυσάλλις*, τόμ. 1 (1863), αρ. 5, σ. 140-148 και αρ. 6, σ. 167-177 και αρ. 7, σ. 202-206.

Ραγκαβή, Ι. Ρ., *Τα Ελληνικά ήτοι περιγραφή, γεωγραφική, ιστορική, αρχαιολογική και στατιστική της αρχαίας και νέας Ελλάδος*, τόμ. 1-3, εν Αθήναις 1853-1854.

Ρέππας Χρ., «Γενική απογραφή του πληθυσμού του Ναυπλίου κατά το 1825», *Μνημοσύνη*, τόμ. 9 (1982-1984), σ. 261-349.

Ρηγίνος Μ., «Μορφές παιδικής εργασίας στην ελληνική βιομηχανία-βιοτεχνία, 1909-1936», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1986, σ. 417-423.

- , *Μορφές παιδικής εργασίας στη βιομηχανία και στη βιοτεχνία (1870-1940)*, Αθήνα 1995.
- Ρόζου Β., *Αι πρώτοι εν Ελλάδι μέριμναι περί της δημόσιας υγιεινής, της ιατρικής αντιλήψεως και της κοινωνικής πρόνοιας (1821-1862)*, Αθήναι 1976.
- Ρόζου Ευ., *Οι νησιώτες του Αιγαίου στον Αγώνα. Θέση και κατάσταση των νησιωτών του Αιγαίου στις παραμονές του 1821. Η συμβολή και οι θυσίες τους στον Αγώνα*, Αθήνα 1971.
- Ρουμάνη Ι., *Το μοναστήρι του Πόρου*, Πόρος 1999.
- Ρούσκας Ι., *Πόρος. Ναύσταθμος και εκπαιδευτήριο του Πολεμικού Ναυτικού*, έκδ. Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, Αθήνα 1989.
- , «Οι Πολεμικοί Ναύσταθμοί», *Επτά Ημέρες, Το Πολεμικό Ναυτικό*, εφ. Καθημερινή (7/7/1996).
- Ρωμαίου Κ., *Παγκόσμιος λαογραφική και γεωγραφική εγκυκλοπαίδεια. Ελλάς*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1969.
- Σάθας Κ., «Φραγκίσκος Μοροζίνης ο Πελοποννησιακός», *Χρυσάλλις*, τόμ. 3, αρ. 53 (1865), σ. 138-141 και αρ. 54 (1865), σ. 164-170.
- , *Τουρκοκρατούμενη Ελλάς. Ιστορικόν δοκίμιον περί των προς αποτίναξιν του οθωμανικού ζυγού επαναστάσεων του ελληνικού έθνους (1453-1821)*, Αθήνησι 1869, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995.
- Σακελλαρίου Μιχ., *Η Πελοπόννησος κατά την δευτέραν Τουρκοκρατίαν (1715-1821)*, Αθήνα 1939, ανατύπ. Ερμής, Αθήνα 1978.
- Σακελλαρόπουλος Θ., *Οι κρίσεις στην Ελλάδα, 1830-1857. Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές όψεις*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1994.
- Σαρρής Ν., *Οσμανική πραγματικότητα. Συστηματική παρά-θεση δομών και λειτουργιών*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1990.
- , *Η οικογένεια στην Τουρκία. Κοινωνική πλαισίωση και θεσμική προσέγγιση*, Αθήνα 1990.
- Σαχτούρης Γ., *Ιστορικά ημερολόγια του ναυτικού αγώνος του 1821 εκ των πρωτοτύπων ημερολογίων αυτού, εν Αθήναις 1890*, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1994.
- Σβωρώνος Ν., *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα 1994.
- , «Οι Έλληνες ναυτικοί στην υπηρεσία της πρώτης γαλλικής δημοκρατίας», *Ανάλεκτα νεοελληνικής ιστορίας και ιστοριογραφίας*, Αθήνα 1995, σ. 199-218.
- , *Το εμπόριο της Θεσσαλονίκης τον 18^ο αιώνα*, Αθήνα 1996.
- Σερεμετάκης Θ. – Δημητρίου Μ., *Τα νεοελληνικά κύρια επώνυμα. Αλφαβητική παρουσίαση*, Αθήνα 2003.
- Σιάτρας Δ., *Ο κοινοτικός πολιτισμός της τουρκοκρατούμενης νησιωτικής Ελλάδας*, χ.τ.έ. 2007.
- Σιδέρης Ν., «Αρρώστιες και άρρωστοι στη Λευκάδα τον 19^ο αιώνα», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 1, τχ. 1 (Σεπτ. 1983), σ. 101-120.
- Σιμόπουλος Κ., *Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα*, τόμ. 1-3^{αβ}, Αθήνα 1970-1976.
- , *Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21*, τόμ. 1-5, Αθήνα 1979-1982.
- Σκαλτσά Μ., «Για μια κοινωνική χαρτογράφηση της Αθήνας του 19^{ου} αιώνα. Άξονας οι χώροι οικιστικού εξοπλισμού», *Πρακτικά του διεθνούς συμποσίου ιστορίας «Νεοελληνική πόλη. Οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Αθήνα 26-28 Σεπτεμβρίου 1984 και Ερμούπολη 29-30 Σεπτεμβρίου 1984, τόμ. 1, Αθήνα 1985, σ. 103-118.
- Σκιαδάς Ελ., *Ιστορικό διάγραμμα των δήμων της Ελλάδος, 1833-1912. Συμβολισμός – σύσταση – εξέλιξη – πληθυσμός – εμβλήματα*, Αθήνα 1994.
- Σκλαβούνος Γ., «Συγκοινωνίες και κοινωνική διαίρεση του αστικού χώρου: η Αθήνα από τον 19^ο ως τον 20^ο αιώνα», Guy Burgel (επιμ.), *Η νεοελληνική πόλη*, Αθήνα 1989, σ. 39-53.
- Σκουζέ Π., *Χρονικό της σκλαβωμένης Αθήνας στα χρόνια της τυρανίας του Χατζαλή γραμμένο στα 1841 από τον αγωνιστή Παναγή Σκουζέ. Παλιό και νέο χειρόγραφο επιμελημένο και αποκαταστημένο από τον Γ. Βαλέτα*, Αθήνα 1948, επανέκδ. 1984.
- Σκουλίδας Ηλ., «Μετοικεσίες αλβανοφώνων στον ελλαδικό χώρο. Φυσικές προσβάσεις και πληθυσμιακή αναδιάρθρωση», *Ηπειρωτικά Χρονικά*, τόμ. 33 (1998-1999), σ. 277-290.
- Σουλιώτης Γ., *Ο Πόρος είναι...*, Αθήνα 2006.

Σουρμελής Δ., *Ιστορία των Αθηνών κατά τον υπέρ ελευθερίας αγώνα αρχομένη από της Επανάστασεως μέχρι της αποκαταστάσεως των πραγμάτων, εν Αθήναις χ.χ.έ.*

Σπηλιόπουλου Γ., «Η υγιεινή κατάσταση του πελοποννησιακού λαού», *Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά*, τόμ. 1, 1957, σ. 79-82.

Σπυρόπουλου Π., *Χρονικό των σεισμών της Ελλάδος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*, Αθήνα-Γιάννινα 1997.

Σταματάκη Ι., *Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος περιέχων τα ονόματα, τας αποστάσεις και τον πληθυσμόν των δήμων, πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων*, εν Αθήναις 1846.

-----, *Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος περιέχων τα ονόματα, τας αποστάσεις και τον πληθυσμόν των δήμων, πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων*, εν Αθήναις 1863.

Σταμάτη Κ., *Αίγινα. Ιστορία-πολιτισμός*, τόμ. 1, Αθήνα χ.χ.έ.

Σταματίου Γ., «Μέξηδες και Μποτασαίοι. Δύο μεγάλες οικογένειες σε διαμάχη», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 325, Ιούλ. 1995, σ. 36-51.

Σταματίου Γ., *Η ξυλωναυπηγική τέχνη των Σπετσών (Από τις απαρχές ως τις μέρες μας)*, Αθήνα 2002.

Στούρνας Κ., *Η «Σωτηρία» τόπος μαρτυρίου των φθισικών (1936)*, Αθήνα 2010.

Συναρέλλη Μ., *Δρόμοι και λιμάνια στην Ελλάδα (1830-1880)*, Αθήνα 1989.

Σφαέλλου Δ., *Τα νησιά του Αργοσαρωνικού ζητούν κρατικήν αντίληψιν. Αίγινα, Πόρος, Ύδρα, Σπέτσαι, Κύθηρα*, Πειραιεύς 1950.

Σφυρόερα Σ., *Αίγινα. Πρώτη πρωτεύουσα της νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 2002.

Σφυρόερας Β., *Τα ελληνικά πληρώματα του τουρκικού στόλου*, Αθήναι 1968.

-----, *Ιστορία της Ελευσίνας. Από τη Βυζαντινή περίοδο μέχρι σήμερα*, Ελευσίνα 2005.

Σχολαστική Γεωγραφία διερμηνευτική του νέου μεθοδικού σχολαστικού άτλαντος συντεθείσα γερμανιστί υπό του Αδάμ Χριστιανού Γασπάρεως αξιώσει δε του κυρίου Στέφανου Μπούμπα, μεταφρασθείσα εις την νυν ελληνικήν διάλεκτον και της τελευταίας ογδότης εκδόσεως υπό του Κυριακού Καπετανάκη. Προς χρήσιν των ελληνικών σχολείων, εν Βιέννη 1808.

Τζάκης Δ., «Τα πολεμικά γεγονότα. Οι εξελίξεις στα μέτωπα του πολέμου (1822-1824)», *ΙΝΕ 1770-2000*, τόμ. 3, Αθήνα 2003, σ. 73-102.

Τόλης Β., *Ιστορική δημογραφία του ελλαδικού χώρου. Το παράδειγμα της Ύδρας (18^{ος}-19^{ος} αιώνες)*, Αθήνα 2010.

Τόλιας Γ., *Οι ελληνικοί ναυτικοί χάρτες. Πορτολάνοι, 15^{ος}-17^{ος} αιώνες. Συμβολή στη μεσογειακή χαρτογραφία των νεότερων χρόνων*, Αθήνα 1999.

Τομαρά-Σιδέρη Μ. – Σιδέρης Ν., *Συγκρότηση και διαδοχή των γενεών στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα. Η δημογραφική τύχη της νεότητας*, Αθήνα 1986.

-----, «Συγκρότηση και διαδοχή των γενεών στην Ελλάδα στο πρώτο μισό του 19^{ου} αι. Η δημογραφική τύχη της νεότητας», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 1, Αθήνα 1986, σ. 79-89.

Τομαρά-Σιδέρη Μ., *Ιστορική δημογραφία. Από τις δημογραφικές διαδικασίες στις συλλογικές νοσοτροπίες και συμπεριφορές*, Αθήνα 1998.

Τομπάζη, Ιάκ. Ν., *Ο φιλλέλην Ελβετός ιατρός Ανδρέας Λουδοβίκος Γκος*, εν Αθήναις 1910.

Τομπαΐδης Δ., *Ελληνικά επώνυμα τουρκικής προέλευσης*, Αθήνα 1990.

Τριανταφυλλίδης Μ., *Τα οικογενειακά μας ονόματα*, Θεσσαλονίκη 1995.

Τρικούπης Σπ., *Ιστορία της ελληνικής Επανάστασεως*, τόμ. 1-4, εν Λονδίνω 1853-1857.

Τσαμαδού Αν., *Ιστορικά ημερολόγια των ελληνικών ναυμαχιών του 1821 εκ των ημερολογίων του ναυμάχου Αν. Τσαμαδού*, εν Αθήναις 1886, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1978.

Τσαούση Δ., *Μορφολογία της νεοελληνικής κοινωνίας*, Αθήναι 1971.

-----, *Κοινωνική δημογραφία*, Αθήνα 1986.

-----, *Η κοινωνία του ανθρώπου. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία*, Αθήνα 1987.

Τσαπράζη Νικ., *Ο πολεμικός ναύσταθμος Σαλαμίνας*, έκδ. Ιστορικής Υπηρεσίας Πολεμικού Ναυτικού, χ.τ.έ. 1991.

Τσιμάνη Ηπειρώτου, Πρ., *Μνήμες Ερμιονίδος. Γη-θάλασσα-κόσμος*, Αθήναι 1975.

Τσίτσα Α., *Ο λοιμός του χειμώνα 1815-1816 στην Κέρκυρα (η πανούκλα του Μαραθιά)*, Κέρκυρα 1990.

Τσοκόπουλος Β., *Πειραιάς, 1835-1870. Εισαγωγή στην ιστορία του ελληνικού Μάντσεστερ*, Αθήνα 1984.

Τσοποτός Δ., *Γη και γεωργοί της Θεσσαλίας κατά την Τουρκοκρατίαν*, Αθήνα 1983.

Τσοτσόρος Στ., *Οικονομικοί και κοινωνικοί μηχανισμοί στον ορεινό χώρο. Γορτυνία (1715-1828)*, Αθήνα 1986.

Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, *Οι πρόσφυγες του κόσμου 1997-1998. Προβλήματα και στρατηγικές*, Αθήνα 1998.

Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας - Διεύθυνσις Στατιστικής, *Λεξικόν των Δήμων, Κοινοτήτων και Συνοικισμών της Ελλάδος επί τη βάσει της απογραφής του πληθυσμού του έτους 1920*, εν Αθήναις 1923.

Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας, ΓΣΥΕ, *Υψομετρική κατανομή της επιφανείας, του πληθυσμού και των διοικητικών διαιρέσεων της Ελλάδος*, Αθήναις 1938.

Υδρογραφική Υπηρεσία Πολεμικού Ναυτικού, *Ναυτιλιακά οδηγία των ελληνικών ακτών. Πλοηγός*, τόμ. 2: *νοτιοανατολικά ακταί*, Αθήναις 1976.

Φακούρα Αλ., *Από την Οθωμανική στην ελληνική πόλη. Οι λειτουργίες της πόλης του Ναυπλίου, 1715-1833: κοινωνία, οικονομία και διοίκηση*, διπλωματική εργασία στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, Αθήνα 2006.

Φεράλδης Αλέξ., *Το Βιβλίο Πρακτικών της επί του συνοικισμού των Χίων Επιτροπής. Πειραιάς: 1836-1842*, Αθήνα 1994.

Φίλιας Β., *Κοινωνία και εξουσία στην Ελλάδα. Η νόθα αστικοποίηση 1800-1864*, Αθήνα 1974.

Φίλιππα-Αποστόλου Μ., «Κάστρα και πυργόσπιτα. Η κατασκευή οχυρωμένων οικισμών για την άμυνα και προστασία των πληθυσμών από τους πειρατές», *Επτά Ημέρες, Πειρατές και κουρσάροι*, εφ. Καθημερινή (16/2/1997), σ. 16-19.

-----, *Μικροί οχυρωμένοι οικισμοί του Αιγαίου. Στα ίχνη της ιστορικής τους ταυτότητας*, Αθήνα 2000.

Φουρίκη Π., *Γάμος και γαμήλια σύμβολα στη Σαλαμίνα*, εν Αθήναις 1927, επανέκδ., Αθήνα 1996.

Φρεαρίτης Κ., «Επιστολή γραφείσα εν Πόρω προς τινά εν Αθήναις οικούντα φίλον», *Πανδώρα*, τόμ. 9, αρ. 208, 1858, σ. 372-377.

Φωτόπουλου Αθ., «Στατιστικές ειδήσεις περί Αλαγονίας (1828)», *Λακωνικά Σπουδαί*, τόμ. 11 (1992), σ. 581-594.

-----, «Στατιστικές ειδήσεις για την επαρχία Ναυπλίου», *Ναυπλιακά Ανάλεκτα*, τόμ. 4 (2000), σ. 316-335.

Χαλιορή Ν., *Το Μοναστήρι ήτοι η παλαιά Μονή της Κοιμήσεως της Θεομήτορος και ήδη μητροπολιτικός ναός της νήσου Ύδρας*, Πειραιεύς 1929.

Χαρλαύτη Τζ., *Ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας, 19^{ος}-20^{ός}*, Αθήνα 2001.

Χατζηφώτης Ι., «Φόβος πανώλους οδηγεί τον Μάιο 1831 σε αποκλεισμό της Ύδρας», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, τχ. 231 (Σεπτ. 1987), σ. 126-127.

Χειρδάρη Ιφ., «Η απογραφή της "Γαλλικής Αποστολής" στην Ελλάδα, 1828-1829», *Τετράδια Ιστορικής Δημογραφίας (Ίόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ιστορίας, Μεταπτυχιακό πρόγραμμα ιστορικής δημογραφίας)*, Κέρκυρα 2004-2008, σ. 268-274.

Χουλιάρακης Μ., *Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, 1821-1971*, τόμ. 1^{α-β}-3, Αθήναις 1973.

Χούμης Α., «Βαπτιστικά ονόματα», *ΔΙΕΕΕ*, τόμ. 4 (1892), σ. 349-351.

Χρηστομάνου Αναστ., *Χημική ανάλυσις του ύδατος της θέσεως Μπέλεσι μέλλοντος να διοχετευθή εις την πόλιν Πόρου*, εν Αθήναις 1879.

Χριστοδούλου Γ., «Η ηλικία και η τεκτονική σχέσις σχηματισμών τινών της νησίδος Πόρος Αργολίδος», *Δελτίον της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρείας*, τόμ. 8, αρ. 2 (1971), σ. 163-180.

Χρυσανθόπουλου Λ., *Συλλογή τοπικών της Ελλάδος συνηθειών*, Αθήνησι 1853.

Χυτήρης Γερ., *Η Κέρκυρα στα μέσα του 19ου αιώνα*, Κέρκυρα 1988.

Ψαρράς Ι., «Πείνα στα Κύθηρα (1666-1673)», *Ελληνικά*, τόμ. 38 (1987), τχ. 1, σ. 67-

-----, *Ο θεσμός της πολιτοφυλακής στις βενετικές κτήσεις του ελληνικού χώρου (16^{ος}-18^{ος} αι.)*, Θεσσαλονίκη 1988.

Ψιμούλη Β., *Σούλι και Σουλιώτες*, Αθήνα 2006.

Ψυχογιός Δ. – Παπαπέτρου Γ., «Οι μετακινήσεις των νομάδων κτηνοτρόφων», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τόμ. 53 (1984), σ. 3-23.

Ψυχογιός Δ., «Η προϊκα ως παραγωγική σχέση του οικιακού τρόπου παραγωγής», Ε. Παπαταξιάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 307-322.

-----, *Προίκες, φόροι, σταφίδα και ψωμί. Οικονομία και οικογένεια στην αγροτική Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα 1995.

Ψυχογιού Ελ., «Οι δρόμοι των νερών και των κοπαδιών: οι τελευταίοι νομάδες κτηνοτρόφοι στη βορειοδυτική Πελοπόννησο», Β. Ντισιάκος – Χ. Κασίμης (επιμ.), *Ο ορεινός χώρος της Βαλκανικής. Συγκρότηση και μετασχηματισμοί*, Αθήνα 2008, σ. 163-183.

Anderson M., «Population change in north-western Europe, 1750-1850», Μ. Anderson (επιμ.), *British population history. From the Black Death to the present day*, Cambridge 1996, σ. 193-279.

Anderson R., *Observations upon the Peloponnesus and the greek islands, made in 1829*, Βοστώνη 1830.

Andorka R., «Birth control in the eighteenth and nineteenth centuries in some Hungarian villages», *Local Population Studies*, τόμ. 22 (άνοιξη 1979), σ. 38-43.

Ariès Ph., *Αιώνες παιδικής ηλικίας*, Αθήνα 1990.

-----, *Ο άνθρωπος ενώπιον του θανάτου*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1999-2009.

Asimov I., *Το χρονικό των επιστημονικών ανακαλύψεων*, Ηράκλειο 1997.

Aymard M., «Αποδημίες», *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά*, Αθήνα 1990, σ. 113-138.

Bafounis Y., *La formation d' un ville nouvelle: le Pirée au XIX siècle (1835-1879)*, διδ. διατρ. στο Université Paris-IV, Παρίσι 1985.

Balta Ev., «Rural and urban population in the sancak of Euripos in the early 16th century», *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 29 (1990-1991), σ. 55-185.

Beaujour, F. de, *Voyage militaire dans l empire othoman, ou description de ses frontieres et de ses principales defenses, soit naturelles soit artificielles*, τόμ. 1-2, Παρίσι 1829.

-----, *Πίνακας του εμπορίου της Ελλάδος στην Τουρκοκρατία, 1787-1797*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1974.

Beldiceanu N. - Beldiceanu-Steinherr I., «Corinthe et sa région en 1461 d' après le register TT 10», *Südost-Forschungen* 45 (1986), σ. 37-61.

Belle H., *Ταξίδι στην Ελλάδα. Τρία χρόνια παραμονής και περιπλανήσεων*, μέρος Α', Αθήνα 1993.

Bellin, Sieur, *Description géographique du golfe de Venise et de la Morée. Avec des remarques pour la navigation, et des cartes et plans des côtes, villes, ports et mouillages*, Παρίσι 1771.

Bellingham R., «Age at marriage in the late eighteenth century», LPS, τόμ. 61 (φθιν. 1998), σ. 54-56.

Berenger J. - Contamine P. - Rapp F., *Γενική ιστορία της Ευρώπης*, τόμ. 3: *Η Ευρώπη από το 1300 μέχρι το 1660*, Αθήνα 1990.

Berenger J. - Durand Y., *Γενική ιστορία της Ευρώπης*, τόμ. 4: *Η Ευρώπη από το 1660 μέχρι το 1789*, Αθήνα 1990.

Berkner L., «Η οικογένεια-κορμός και ο κύκλος εξέλιξης του αγροτικού νοικοκυριού. Ένα παράδειγμα από την Αυστρία του 18^{ου} αιώνα», Ρ. Καυταντζόγλου (επιμ.), *Οικογένειες του παρελθόντος. Μορφές οικιακής οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια*, Αθήνα 1996, σ. 71-100.

Bickford-Smith, R.A.H., *Η Ελλάδα την εποχή του Γεωργίου του Α'*, Αθήνα 1993.

Biraben, J. N., «La Peste Noire en terre d' Islam», *L' Histoire*, τχ. 11 (Απρ. 1979), σ. 30-40.

- Biraben, J.-N. – Goff, J. Le, «Le Pest dans le Haut Moyen Age», *Annales E.S.C.*, τόμ. 24, τχ. 6 (1969), σ. 1484-1510.
- Bloch M., «Οι τροφές στην Παλαιά Γαλλία», *Ιστορία της διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Αθήνα 2003, σ. 35-42.
- Boblaye, E. P., *Description d'Égine*, Παρίσι 1835.
- Boschini M., *L' Arcipelago con tutte le Isole, Scogli, Secche, e bassi fondi*, Βενετία 1658.
- Braudel F., *Η Μεσόγειος και ο μεσογειακός κόσμος την εποχή του Φιλίππου Β' της Ισπανίας*, τόμ. 1-3, Αθήνα 1991-1998.
- , «Το τέλος ενός παλιού βιολογικού καθεστώτος», *Κείμενα ευρωπαϊκής ιστορίας*, Αθήνα 1985, σ. 49-68.
- , *Υλικός πολιτισμός, οικονομία και καπιταλισμός (15^{ος}-18^{ος} αιώνας)*, τόμ. 1: *οι δομές της καθημερινής ζωής*, Αθήνα 1995.
- , «Γενική εισαγωγή. Διατροφή και κατηγορίες της ιστορίας», *Ιστορία της διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Αθήνα 2003, σ. 15-23.
- Burguière A., «Η δημογραφία», J. Le Goff – P. Nora (επιμ.), *Το έργο της ιστορίας*, τόμ. 3, Αθήνα 1975, σ. 126-161.
- Camproesi P., «Κουζίνα της πόλης και κουζίνα της υπαίθρου», *Ιστορία της διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Αθήνα 2003, σ. 131-139.
- Çelebi Ev., *Οδοιπορικό στην Ελλάδα, 1668-1671. Πελοπόννησος, Νησιά Ιονίου, Κρήτη, Νησιά Αιγαίου*, Αθήνα ³2005, μετάφραση Δ. Λούπη.
- Chandler R., *Travels in Asia Minor and Greece*, τόμ. 1-2, Οξφόρδη 1825.
- Cipolla C., *Η Ευρώπη πριν από τη βιομηχανική επανάσταση. Κοινωνία και οικονομία, 1000-1700 μ.Χ.*, Αθήνα 1988.
- Cipolla C., *Η οικονομική ιστορία της ανθρωπότητας*, Αθήνα 1974.
- Clark M., «Ο μετασχηματισμός της οικιακής ομάδας στα Μέθανα, 1972-1987. Μορφή, λειτουργία και σημασία», Ε. Παπαταξάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 217-260.
- Clarke, Ed. D., *Travels in various countries of Europe, Asia and Africa*, τόμ. 2, Λονδίνο 1814.
- Cochrane G., *Wanderings in Greece*, τόμ. 1-2, Λονδίνο 1837.
- Coleman Em., «L' infanticide dans le haut Moyen Âge», *Annales ÉSC*, 29 (1974), σ. 315-335.
- Collignon M., «Le consul Jean Giraud et sa relation de l' Attique au XVIIe siècle», *Mémoires de l' Académie des Inscriptions et Belles-lettres*, τόμ. 39, Παρίσι 1914, σ. 374-425.
- Courouclis M., *Les oliviers du lignage. Une Grèce de tradition vénitienne*, Παρίσι 1985.
- Couturier M., «Η ένταξη των νέων στην ενεργό ζωή στην εθιμική Γαλλία, 1368-1789», *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου «Ιστορικότητα της παιδικής ηλικίας και της νεότητας»*, Αθήνα 1-5 Οκτωβρίου 1984, τόμ. 2, Αθήνα 1986, σ. 385-393.
- Cvijić J., *La Péninsule Balkanique. Géographie humaine*, Παρίσι 1918.
- Dakin D., *Η ενοποίηση της Ελλάδας, 1770-1923*, Αθήνα ⁵2001.
- Dapper O., *Description exacte des isles de l' Archipel et de quelques autres adjacentes*, Άμστερνταμ 1703.
- Defoe D., *Η χρονιά της πανούκλας*, εκδ. Αρσενίδης, Αθήνα χ.χ.έ.
- Delatte A., *Les portulans grecs*, Λιέγη 1947.
- Demeny P. – McNicoll G. (επιμ.), *Encyclopedia of population*, τόμ. 1-2, Νέα Υόρκη 2003.
- Derruau M., *Ανθρωπογεωγραφία*, Αθήνα ²2001.
- Dixon B., *Η αόρατη δύναμη. Πώς τα μικρόβια κυβερνούν τον κόσμο*, Ηράκλειο 2002.
- Dodwell Ed., *Classical and topographical tour through Greece, during the years 1801, 1805 and 1806*, τόμ. 1-2, Λονδίνο 1819.
- Duben A., «Το νοικοκυριό και η οικογένεια των μουσουλμάνων στην Κωνσταντινούπολη της ύστερης οθωμανικής κοινωνίας», Ρ. Καυταντζόγλου (επιμ.), *Οικογένειες του παρελθόντος. Μορφές οικιακής οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια*, Αθήνα 1996, σ. 185-210.
- Ducellier A., «Δημογραφία, μεταναστεύσεις και πολιτισμικά σύνορα από τα τέλη του Μεσαίωνα στη νεώτερη εποχή», *Τα Ιστορικά*, τόμ. 3, τχ. 5 (Ιούν. 1986), σ. 19-44.

- , *Οι Αλβανοί στην Ελλάδα (13ος-15ος αι.). Η μετανάστευση μιας κοινότητας*, Αθήνα 1995.
- Dupâquier J., «La croissance de la population européenne au XVIIIe siècle et ses conséquences», *Revue Roumaine d' Histoire*, τόμ. 22, 1983, σ. 14-18.
- Emerson J. – Pecchio C. – Humphreys W., *A picture of Greece in 1825; as exhibited in the personal narratives*, τόμ. 1-2, Λονδίνο 1826.
- Faroghi S., *Προσεγγίζοντας την Οθωμανική Ιστορία. Εισαγωγή στις πηγές*, Θεσσαλονίκη 2006.
- Finlay R., «Differential child mortality in pre-industrial England: the example of Cartmel Cumbria, 1600-1750», *Annales de démographie historique*, 1981, σ. 67-80.
- Flandrin, J.-L., «Contraception, marriage et relations amoureuses dans l' Occident chrétien», *Annales E.S.C.*, τόμ. 24, (Νοέ.-Δεκ. 1969), σ. 1370-1390.
- Flandrin, J.-L., *Families in former times. Kinship, Household and Sexuality*, Cambridge 1979.
- Frankland, Ch. C., *Travels to and from Constantinople in the years 1827 and 1828*, τόμ. 1-2, Λονδίνο 1829-1830.
- Geib G., *Παρουσίαση της κατάστασης του δικαίου στην Ελλάδα στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας και ως τον ερχομό του βασιλιά Όθωνα του Α΄*, Αθήνα χ.χ.έ.
- Gell W., *The itinerary of Greece with a commentary on Pausanias and Strabo and an account of the monuments of antiquity at present existing in that country compiled in the years 1801, 1802, 1805, 1806*, Λονδίνο 1810.
- , *Narrative of a journey in the Morea*, Λονδίνο 1823.
- Gosse, L.A., *Relation de la peste qui a régné en Grèce en 1827 et 1828 contenant des vues nouvelles sur la marche et le traitement de cette maladie*, Παρίσι 1838.
- Goubert P., *Beauvais et le Beauvaisis de 1600 à 1730. Contribution à l' histoire sociale de la France du XVIIe siècle*, Παρίσι 1960.
- Gray P., *Οι Ποριώτες στο νησί τους. Σκίτσο από ένα μικρό ελληνικό νησί*, Αθήνα 2002.
- Hajnal J., «European marriage patterns in perspective», D. Glass – D. Eversley (επιμ.), *Population in history. Essays in Historical Demography*, Λονδίνο 1965, σ. 101-143.
- , «Two kinds of pre-industrial household formation systems», J. Wall – J. Robin – P. Laslett (επιμ.), *Family forms in historic Europe*, Καίμπριτζ 1983, σ. 63-104.
- Handman, M.-E., «Ο παραδοσιακός τρόπος υιοθεσίας στην Αρναία Χαλκιδική», Ε. Παπαταξιάρχης - Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ανθρωπολογία και παρελθόν. Συμβολές στην κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα 1993, σ. 193-215.
- Hartley J., *Researches in Greece and the Levant*, Λονδίνο 1831.
- Hasluck, F. W., «Albanian settlements in the Aegean islands», *The Annual of the British School at Athens*, τόμ. 15 (1908/1909), σ. 223-228.
- , «Depopulation in the Aegean islands and the Turkish Conquest», *The Annual of the British School at Athens*, τόμ. 17 (1910/1911), σ. 151-181.
- Hatcher J., «Plague, population and the English economy, 1348-1530», *British population history*, σ. 15-93.
- Hobsbawm E., *Η εποχή των επαναστάσεων, 1789-1848*, Αθήνα ³1997.
- , *Στους ορίζοντες του 21^{ου} αιώνα μετά την εποχή των άκρων. Συνομιλία με τον Antonio Polito*, Αθήνα 2000.
- , *Η εποχή των άκρων. Ο σύντομος 20^{ός} αιώνας, 1914-1991*, Αθήνα ²2002.
- Hopf Ch., «Chroniques Greco-Romanes, Berlin 1873. VI. Επιλογές του Stefano Magno από Βενετσιάνικα Χρονικά», *Δελτίο Ιστορικών Μελετών Ναυπλίου*, τόμ. 4, τχ. 66, Νοέμβρ. 1993, σ. 335-340.
- Houston, R. A., «The population history of Britain and Ireland 1500-1750», M. Anderson (επιμ.), *British population history. From the Black Death to the present day*, Cambridge 1996, σ. 103-190.
- Inalcik H. - Quataert D., *Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας*, τόμ. 1, Αθήνα 2008.
- Inalcik H., *Η Οθωμανική αυτοκρατορία. Η κλασική εποχή, 1300-1600*, Αθήνα ²1995.
- Jacobs D., «Seasonal variation patterns in baptisms and burials for Ruislip, Middlesex», *LPS*, τχ. 48 (άνοιξη 1992), σ. 33-40.

- Jassaud, Aug. de, *Mémoire sur l'état physique et politique des isles d'Hydra, Spécifié, Poro et Ipséra en l'année 1808*, Αθήνα 1978.
- Joanne Ad. - Isambert Ém., *Itinéraire descriptif, historique et archéologique de l'Orient*, Παρίσι 1861.
- Jowns G., *Sketches of naval life, with notices of men, manners and scenery, on the shores of the Mediterranean, in a series of letters from the brandywine and constitution frigates*, τόμ. 1-2, New Haven 1829.
- Kacori Th., «Një regjister osmano-turk i vitit 1442-1643», *Studime Historike*, τχ. 3 (1966), σ. 165-173.
- Kolodny E., «Ερμούπολις-Σύρος. Γέννησις και εξέλιξις μιας ελληνικής νησιωτικής πόλεως», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών*, τόμ. 8 (1969), σ. 249-286.
- , *La population des îles de la Grèce. Essai de géographie insulaire en Méditerranée orientale*, τόμ. 1-3, Aix-en-Provence 1974.
- Kosmatou Ef., *La population des Iles Ioniennes XVIIIème-XIXème siècle*, Thèse de doctorat de l'Université de Paris I, τόμ. 1-3, Παρίσι 1999.
- Lacroix L., *Îles de la Grèce*, Παρίσι 1853.
- Laslett P., «Introduction: the history of the family», *Household and family in past time*, Cambridge 1974, σ. 1-89.
- , «One necessary knowledge: age and aging in the societies of the past», D. Kertzer – P. Laslett (επιμ.), *Aging in the Past: Demography, Society and Old Age*, Berkeley 1995, σ. 3-77.
- , «Οικογένεια και νοικοκυριό. Ιστορικές προσεγγίσεις», Ρ. Καυταντζόγλου (επιμ.), *Οικογένειες του παρελθόντος. Μορφές οικιακής οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια*, Αθήνα 1996, σ. 35-70.
- Le Goff, J., *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, Θεσσαλονίκη 1993.
- Le Roy Ladurie, E., *The peasants of Languedoc*, Urbana and Chicago 1976.
- , *Μονταγιού, ένα οξιτανικό χωριό από το 1294 έως το 1324*, Αθήνα 2008.
- , «Ένα φαινόμενο βιο-κοινωνικό και πολιτισμικό: ο θηλασμός επί πληρωμή στη Γαλλία τον 18^ο αιώνα», *Ιστορία της διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Αθήνα 2003, σ. 63-74.
- Leake, W. M., *Travels in the Morea with a map and plans*, τόμ. 1-3, Λονδίνο 1830.
- Lechevalier, J. B., *Voyage de la Troade, fait dans les années 1785 et 1786*, τόμ. 1-3, Παρίσι ³1802.
- Linton W., *The scenery of Greece and its islands*, Λονδίνο 1856.
- Lüth Chr., *Αρμενίζοντας. Πέντε ταξίδια στο Αιγαίο, 1845-1851*, Αθήνα 1999.
- Marchebeus, *Voyage de Paris a Constantinople par bateau a vapeur. Nouvel itinéraire*, Παρίσι 1839.
- Marre S., «Le dimotologion: une source originale en Grèce», *Histoire et Mesure*, 19 (2004), σ. 133-159.
- , *Les enfants du Pirée. Mobilités, trajectoires individuelles et identité nationale dans un dème de la Grèce du 19e siècle*, Lille 2007.
- , «La population du royaume de Grèce (1834-1914). Les sources et leurs apports», *The Historical Review / La Revue Historique*, τόμ. 6 (2009), σ. 207-242.
- Matton R., *Hydra et la guerre maritime (1821-1827)*, Αθήνα 1953.
- Maurer, G. L. von, *Ο ελληνικός λαός. Δημόσιο, ιδιωτικό και εκκλησιαστικό δίκαιο από την έναρξη του Αγώνα για την ανεξαρτησία ως την 31η Ιουλίου 1834*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1976.
- McEvedy C. – Jones R., *Atlas of world population history*, Penguin 1980.
- Mehlan A., «Οι εμπορικοί δρόμοι στα Βαλκάνια κατά την Τουρκοκρατία», Σπ. Ασδραχάς (επιμ.), *Η οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών (15^{ος}-19^{ος})*, Αθήνα 1979, σ. 367-407.
- Meuvret J., «Les crises de subsistence et la démographie de la France d' Ancient Régime», *Population*, τόμ. 1, τχ. 4, σ. 643-650.
- Miller W., *Η Φραγκοκρατία στην Ελλάδα, 1204-1566*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα ³1997.
- Montanari M., *Πείνα και αφθονία στην Ευρώπη*, Αθήνα 1997.
- Norie J., *New piloting directions for the Mediterranean sea, the Adriatic or Gulf of Venice, the Black Sea, Grecian Archipelago and the seas of Marmara and Azof, containing*

instructions for navigating the various coasts, islands, bays, ports and harbours and for avoiding the numerous rocks, shoals and other dangers in those seas to which are occasionally added concise accounts of the customs, manners and commerce of the inhabitants; With the produce, imports, exports and geographical positions of the principal places, Λονδίνο 1831.

Omout H., *Missions archéologiques françaises en Orient aux XVII et XVIII siècles*, τόμ. 1-2, Παρίσι 1802.

Panzac D., *La peste dans l' Empire Ottoman, 1700-1850*, Λουβέν 1985.

Paton J., *The Venetians in Athens, 1687-1688. From the Istoria of Cristoforo Ivanovich*, Αθήνα 1940.

Petropoulos J., *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο ελληνικό βασίλειο (1833-1843)*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1997.

Post H., *A visit to Greece and Constantinople, in the year 1827-8*, Νέα Υόρκη 1830.

Pouqueville, F.-C.-H.-L., *Voyage de la Grèce*, τόμ. 1-6, Παρίσι 1826-1827.

Pressat R., *Κοινωνική δημογραφία*, Αθήνα 1975.

-----, *Dictionnaire de Démographie*, Παρίσι 1979.

Quataert D., *Η οθωμανική αυτοκρατορία. Οι τελευταίοι αιώνες, 1700-1922*, Αθήνα 2006.

«Quelques notices sur divers points de la Morée et quelques-unes des îles sur l' Archipel grec, recueillies par un officier de la marine, pendant la station qu' il a faite dans ces parages en 1827», *Annales maritimes et coloniales par M. Bajot*, 2e partie, τόμ. 2, Παρίσι 1828, σ. 646-653.

Ranke, L. von, «Περί της εν Πελοποννήσω Ενετοκρατίας», *Πανδώρα*, τόμ. 12 (15 Μαρτ. 1862), φ. 288, σ. 577-583.

Raybaud M., *Mémoires sur la Grèce, pour servir a l' histoire de la guerre de l' indépendance*, τόμ. 1-2, Παρίσι 1824-1825.

Reynolds G., «Infant mortality and sex ratios at baptism as shown by reconstruction of Willingham, a parish at the edge of the Fens in Cambridgeshire», LPS, τχ. 22 (άνοιξη 1979), σ. 31-37.

Richardson H., *Θανατηφόρες ασθένειες*, Αθήνα 2003.

Rizzardo G., *La presa di Negroponte fatta dai Turchi ai Veneziani nel MCCCCLXX descritta da*, Βενετία 1844.

Rollet C., *Ο πληθυσμός του πλανήτη. 6,5 δις σήμερα, αύριο πόσα;*, Αθήνα 2007.

Ross L., *Αναμνήσεις και ανακοινώσεις από την Ελλάδα, 1832-1833*, Αθήνα 1976.

Saint-Vincent, Bory de, *Expedition Scientifique de la Morée*, τόμ. 2, Παρίσι 1834.

Samaran Ch. (διευθунση), *Ιστορία και μέθοδοι της*, τόμ. 2: *μεθοδική αναζήτηση των μαρτυριών*, τχ. 3, Αθήνα 1988.

Sathas C., *Documents inédits relatifs à l' histoire de la Grèce au moyen âge*, τόμ. 6, Αθήνα 1884.

Sauvy A., *Η πρόληψις των γεννήσεων*, Αθήνα 1965.

Schmidt Ar., «Survival strategies of widows and their families in early modern Holland, c. 1580-1750», *The History of the Family*, τόμ. 12 (2007), σ. 268-281.

Schofield, R. S., «Perinatal mortality in Hawkshead, Lancashire, 1581-1710», LPS, τχ. 4 (άνοιξη 1970), σ. 11-16.

Solinas P., «Η οικογένεια», *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά*, Αθήνα 1990, σ. 77-106.

Sontag S., *Η νόσος ως μεταφορά*, Αθήνα 1993.

Spon J. -Wheler G., *Voyage d' Italie, de Dalmatie, de Grece et du Levant, fait aux années 1675 et 1676*, τόμ. 1-2, Χάγη 1724.

St. Linnér, *Μια Σουηδέζα στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα 1997.

Stackelberg, O. M. Baron de, *La Grèce. Vues pittoresques et topographiques, dessinées*, Παρίσι 1834.

Stéphanos Cl., *La Grèce au point de vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical*, extrait du *Dictionnaire encyclopédique des sciences médicales*, Παρίσι 1884.

Stoianovich T., «Ο κατακτητής ορθόδοξος Βαλκάνιος έμπορος», Σπ. Ασδραχάς (επιμ.), *Η οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών (15^{ος}-19^{ος})*, Αθήνα 1979, σ. 289-345.

Stojkov R. – Kacori Th., «Një regjister osmano-turk I shek. XV për I Shqiptarët e Peloponezitet», *Studime Historike*, τχ. 3 (1966), σ. 149-163.

Strong Fr., *Greece as a kingdom; or a statistical description of that country, from the arrival of King Otho, in 1833, down to the present time. Drawn up from official documents and other authentic sources*, Λονδίνο 1842.

Thiersch Fr., *Η Ελλάδα του Καποδίστρια. Η παρούσα κατάσταση της Ελλάδος (1828-1833) και τα μέσα για να επιτευχθεί η ανοικοδόμηση της*, τόμ. 1-2, Αθήνα 1972.

Thompson Ch., *The travels of the Late Charles Thompson Esq., containing his observations on France, Italy, Turkey in Europe, the Holy Land, Arabia, Egypt and many other parts of the world*, τόμ. 1-2, Reading 1752.

Todorov N., *Η βαλκανική πόλη, 15^{ος}-19^{ος} αιώνας*, τόμ. 1-2, Αθήνα 2003.

Todorova M., «Population structure, marriage patterns, family and household (according to ottoman documentary material from north-eastern Bulgaria in the 60s of the 19th century)», *Etudes balkaniques*, τόμ. 19 / αρ. 1 (1983), σ. 59-72.

-----, *Balkan family structure and the European pattern. Demographic developments in Ottoman Bulgaria*, Washington 1993.

Tombasis Al., *La Grèce sous le point de vue agricole*, Αθήνα 1878.

Trant Ab., *Narrative of a journey through Greece in 1830, with remarks upon the actual state of the naval and military power of the Ottoman Empire*, Λονδίνο 1830.

Tuckey, J. H., *Maritime geography and statistics or a description of the ocean and its coasts, maritime commerce, navigation etc.*, τόμ. 1-4, Λονδίνο 1815.

Vallin J., *Ο πληθυσμός της γης. Εξελίξεις, προβλήματα, προοπτικές*, Αθήνα 1989.

Vaudoncourt, Gen. Guillaume de, *Memoirs on the Ionian islands considered in a commercial, political and military point of view*, Λονδίνο 1816.

Vovelle M., *Ο θάνατος και η Δύση από το 1300 ως τις μέρες μας*, τόμ. 1-2, Αθήνα 2000.

Vranoussi Era, «Deux documents byzantins inédits sur la présence des Albanais dans le Péloponnèse au XVe siècle», Χαρ. Γάσπαρης (επιμ.), *Οι Αλβανοί στο Μεσαίωνα*, Αθήνα 1998, σ. 293-303.

Woods R., «The population of Britain in the nineteenth century», M. Anderson (επιμ.), *British population history. From the Black Death to the present day*, Cambridge 1996, 289-357.

3. Ιστοτόποι

<http://gis.ktimanet.gr/wms/ktbasemap>.

<http://sites.google.com/site/spetseskivotos> (όπου το «Μητρώο Εθνοφυλακής» των Σπετσών).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

The present dissertation focuses on the study of the history and the structure of the population of Poros, a small island in the Argosaronic gulf, near the east coast of the Peloponnese, during the 19th century. Owing to the fact that the history of Poros was until now far outside of the scope of historical observation, we attempt at first to reconstruct the geographic and economic context, within which the local population was developing its activities. We investigate, therefore, issues such as the relationship of the island to the opposite shore, where agricultural production was taking place, the terrestrial and marine transportation network, the size of the local fleet and commercial and shipbuilding activity throughout the 19th century.

After a brief presentation of the archival material used in the study, the bulk of which consists of censuses, municipal registers and records of deceased (hitherto unpublished in their entirety), we continue with a thorough investigation of the demographic evolution of Poros, from its establishment (in the late 15th century) until the early 20th century. In the first half of the 19th century, there was a considerable increase in the local population due to the influx of immigrants and refugees, but during the second half the trend reversed due to the mass exodus of young men to Piraeus and other cities.

We then focus our attention on the study of: a) the size and the structure of households, b) the composition of the population according to sex, age and occupation, c) the mortality (in terms of sex, age, season and cause of death), and d) the migration movements. Finally a study is made on the local names used by the natives.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	2
II. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ	18
III. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΗΓΩΝ.....	39
1. Καταμέτρησις των χωρίων (1827)	40
2. Απογραφή των κατοίκων του Δαμαλά (1828).....	43
3. Έκθεση προκρίτων Πόρου (1829;).....	46
4. Δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων (1861).....	48
α. Ενορία Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πόρου.....	48
β. Ενορία Υπαπαντής Πόρου	57
γ. Ενορία Αγίου Γεωργίου Πόρου.....	66
δ. Ενορία Μεταμορφώσεως Πόρου.....	79
ε. Ενορία Ευαγγελισμού Πόρου.....	94
στ. Ενορία Αγίας Κυριακής Πόρου.....	105
ζ. Ενορία Αγίου Ματθαίου Πόρου.....	115
η. Ενορία Αγίου Κωνσταντίνου Πόρου	118
θ. Ενορία Γενεθλίου Θεοτόκου Πόρου.....	133
ι. Ενορία Αγίου Νικολάου Πόρου.....	146
ια. Ενορία Αγίου Νικολάου Γαλατά.....	154
ιβ. Ενορία Αγίου Χρυσοστόμου Δαμαλά	157
ιγ. Ενορία Μεταμόρφωσης Βαλαριού	164
ιδ. Ενορία Ζωοδόχου Πηγής Ντάρας.....	166
ιε. Οικισμός Πασά.....	166
ιστ. Οικισμός Μαζώματα	167

I. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Αριθμός δένδρων: Δήμος Τροιζηνίων, 1911

Είδη δένδρων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Λεμονιές	32.279	17,0
Κιτριές	16	0,0
Πορτοκαλιές	915	0,5
Μανταρινιές	3.528	1,9
Νερατζιές	239	0,1
Φράπες	76	0,0
Απιδιές	591	0,3
Μηλιές	262	0,1
Ροδακινιές	402	0,2
Βερυκοκιές	530	0,3
Κερασιές	38	0,0
Βουσσινιές	52	0,0
Δαμασκηνιές	3	0,0
Κυδωνιές	1.157	0,6
Συκές	524	0,3
Ελιές	148.070	78,0
Μουριές	103	0,1
Καστανιές	4	0,0
Καρυδιές	600	0,3
Αμυγδαλιές	313	0,2
Ξυλοκερατιές (χαρουπιές)	130	0,1
Σύνολο	189.832	100,0

[Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας, Διεύθυνσις Στατιστικής, Γεωργική απογραφή του έτους 1911, τόμ. 3: Απαρίθμησις των οπωροφόρων και άλλων δένδρων της Ελλάδος, εν Αθήναις 1915, σ. 32-33]

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Αριθμός δένδρων κατά είδος: Δήμος Τροιζηνίων, 1911

Είδη δένδρων	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Εσπεριδοειδή	37.053	19,5
Άλλα οπωροφόρα	3.559	1,9
Άλλα δένδρα	149.220	78,6
Σύνολο	189.832	100,0

[Αυτ.]

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Αριθμός ζώων κατά οικισμό και είδος: 1911

Οικισμοί Είδη ζώων	Οικισμοί								
	Πόρος	Βαλαριόν	Βίδι	Γαλατάς	Δαμαλάς	Δάρα	Μούλκια	Πασιά	Σύνολο δήμου
Μεγάλα κτήνη	42	60	8	119	114	93	15	13	464
Μικρά ζώα	2	109	31	633	834	298	11	790	2.708
Πτηνά	82	105	18	740	593	120	47	27	1.732
Κυψέλες μελισσών	-	9	45	125	206	51	40	-	476

[Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας, Διεύθυνσις Στατιστικής, Γεωργική απογραφή του έτους 1911, τόμ. 2: Αριθμός των ζώων, των κατοικιδίων πτηνών και κυψελών, V. Πελοπόννησος, Αθήναι 1914, σ. 318-399]

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
Αριθμός ζώων κατά οικισμό και είδος: 1911

Οικισμοί Είδη ζώων	Πόρος	Βαλαριόν	Βίδι	Γαλατάς	Δαμαλάς	Δάρα	Μούλκια	Πασιά	Σύνολο δήμου
Μεγάλα κτήνη	33	21	8	7	6	17	13	2	9
Μικρά ζώα	2	39	30	39	48	53	10	95	50
Πτηνά	65	37	18	46	34	21	42	3	32
Κυψέλες μελισσών	-	3	44	8	12	9	35	-	9
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100	100	100

[Αυτ.]

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Αριθμός ζώων κατά οικισμό και είδος: 1911

Οικισμοί Είδη ζώων	Πόρος	Βαλαριόν	Βίδι	Γαλατάς	Δαμαλάς	Δάρα	Μούλκια	Πασιά	Σύνολο δήμου
Μεγάλα κτήνη	9	13	2	26	25	20	3	3	100
Μικρά ζώα	0	4	1	23	31	11	0	29	100
Πτηνά	5	6	1	43	34	7	3	1	100
Κυψέλες μελισσών	0	2	9	26	43	11	8	0	100

[Αυτ.]

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Αριθμός ζώων κατά οικισμό: Δήμος Τροιζηνίων, 1911

Οικισμοί Είδη ζώων	Πόρος	Βαλαριόν	Βίδι	Γαλατάς	Δαμαλάς	Δάρα	Μούλκια	Πασιά	Σύνολο δήμου
Ίπποι	17	5	1	38	39	1	5	1	107
Ημίονοι	8	9	-	20	22	40	4	-	103
Όνοι	10	16	1	28	22	11	3	4	95
Βόες	7	30	6	33	31	41	3	8	159
Πρόβατα	-	100	30	581	49	138	9	640	1.547
Χοίροι	2	4	1	1	6	7	1	-	22
Αίγες	-	5	-	51	779	153	1	150	1.139
Όρνιθες	64	105	18	693	523	120	45	27	1.595
Ινδιάνοι	10	-	-	18	70	-	2	-	100
Πάπιες	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Φραγκόκοτες	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Περιστεραί	8	-	-	25	-	-	-	-	33
Κυψέλες μελισσών	-	9	45	125	206	51	40	-	476

[Αυτ.]

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
Γεωργικές εκτάσεις: δήμος Τροιζηνίων 1911 (σε στρέμματα)

Οικισμοί	Πόρος	Βαλαριών	Βίδι	Γαλατάς	Δαμαλάς	Δάρα	Μούλκια	Πασιά	Σύνολο δήμου
Σίτος	23	238	63	397	1.789	473	260	180	3.423
Κριθή	10	14	4	118	16	25	20	24	231
Αραβόσιπος	-	-	-	5	-	-	-	-	5
Βρώμη	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Σίκαλις	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Φασόλιοι	-	2	-	-	-	5	-	-	7
Κύαμοι	-	1	-	26	26	6	-	-	59
Ερέβινθοι	-	-	-	6	-	11	-	-	17
Φακή	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Φάβα	-	24	-	-	4	31	-	-	59
Πιζέλια	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Ρόβη	-	1	-	1	-	1	-	-	3
Βίκος	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Γεώμηλα (πατάτες)	-	-	1	5	4	-	2	-	12
Τομάται	-	16	-	15	4	22	2	-	59
Τεύτλα	-	-	-	-	4	-	2	-	6
Κρόμμυα	-	1	-	-	4	2	2	-	9
Σκόροδα	-	3	-	-	4	3	-	-	10
Πράσα	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Αγγινάραι	-	-	-	8	-	-	-	-	8
Έτερα λαχανικά	-	-	1	14	9	3	7	-	34
Πεπονοειδή	-	-	-	8	3	10	2	-	23
Εγχώριος βάμβαξ	-	6	1	-	-	18	-	-	25
Λίνον	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Όρυζα	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σανός κρίθης	10	-	-	99	20	17	2	5	153
Σανός βρώμης	-	-	-	7	1	-	-	-	8
Σανός βίκου	-	9	-	30	27	11	7	-	84
Σανός ρόβης	-	1	-	2	2	1	2	-	8
Τριφύλλιον	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Αγριαναούσεις	100	15	-	360	1.490	176	260	20	2.421
Κήποι οπωροφόρων	-	-	-	248	165	-	16	-	429
Κήποι ανθέων	-	-	-	1	9	-	-	-	10
Καλλιεργήσ. βοσκαί	850	-	-	1.600	8.400	5	-	-	10.855
Μη καλλιεργήσ. βοσκαί	348	-	-	13.700	5.200	5	-	-	19.253
Φυτεΐαι αμπέλων	-	4	-	-	1	15	-	-	20
Σταφύλια φαγητού	13	-	-	1	-	-	-	-	14
Σταφύλια οίνου	162	37	2	91	273	83	42	13	703
Σταφίς σουλτανίνα	-	-	-	27	-	-	-	-	27
Ελαιώνες	2.072	-	-	4.105	-	4	-	-	6.181
Συκεώνες	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Ιδιωτικά δάση	200	-	-	30	-	11	-	-	241
Εκτάσεις καλλιεργήσιμοι αλλά μη καλλιεργούμενοι εκτός βοσκών	800	-	-	462	-	1	-	-	1.263
Εκτάσεις άγονοι	-	5	-	130	-	96	-	-	231
Εκτάσεις ελώδεις	-	-	30	31	103	2	41	-	207
Σύνολο	4.590	378	102	21.533	17.558	1.042	667	242	46.112

[Βασιλειον της Ελλάδος, Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας, Διεύθυνσις Στατιστικής, Γεωργική απογραφή του έτους 1911, τόμ. 1: Γεωργικά εκτάσεις, γεωργική παραγωγή και αξία αυτής, V. Πελοπόννησος, εν Αθήναις 1914, σ. 666-667, 746-747, 826-827, 906-907]

ΠΙΝΑΚΑΣ 8^α
 Διαδρομή Πόρος – Ναύπλιο: Ed. Dodwell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Γαλατάς – Δαμαλάς	01	38	Ed. Dodwell, <i>Classical and topographical tour through Greece, during the years 1801, 1805 and 1806</i> , τόμ. 2, Λονδίνο 1819, σ. 274
Δαμαλάς – Ποτάμια	01	16	<i>Αυτ.</i> , σ. 266-267
Ποτάμια – Καραντζά	02	00	<i>Αυτ.</i> , σ. 266
Καραντζά – Παλαιόκαστρο	00	40	<i>Αυτ.</i> , σ. 265
Παλαιόκαστρο – Επίδαυρος	02	36	<i>Αυτ.</i> , σ. 265
Επίδαυρος – Ιερ. Ασκληπιού	02	10	<i>Αυτ.</i> , σ. 262
Ιερό Ασκληπιού – Λιγουριό	01	40	<i>Αυτ.</i> , σ. 255
Λιγουριό – Ναύπλιο	05	00	<i>Αυτ.</i> , σ. 254
Συνολικός χρόνος	17	00	

ΠΙΝΑΚΑΣ 8^β
 Διαδρομή Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Φαναρίου): Ed. Dodwell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δάρα	03	15	Ι. Νουχάκης, <i>Ελληνική χωρογραφία. Γεωγραφία, ιστορία, στατιστική πληθυσμού και αποστάσεων</i> , εν Αθήναις 1901, σ. 470
Δάρα – Φανάρι	03	53	Ed. Dodwell, <i>ό.π.</i> , σ. 285
Φανάρι – Επίδαυρος	03	07	<i>Αυτ.</i> , σ. 288
Συνολικός χρόνος	10	15	

ΠΙΝΑΚΑΣ 8^γ
 Διαδρομή Πόρος – Πιάδα: Ed. Dodwell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Επίδαυρος	10	15	Βλ. πίνακα 8 ^β
Επίδαυρος – Πιάδα	01	28	Ed. Dodwell, <i>ό.π.</i> , σ. 289
Συνολικός χρόνος	11	43	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^α
 Διαδρομή Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Χατζημέτου): W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δαμαλάς	01	30	W. Gell, <i>The itinerary of Greece</i> , Λονδίνο 1810, σ. 134
Δαμαλάς – Ποτάμια	03	15	<i>Αυτ.</i> , σ. 118
Ποτάμια – Καραντζά	01	44	<i>Αυτ.</i> , σ. 117
Καραντζά – Τραχειά	01	23	<i>Αυτ.</i> , σ. 116
Τραχειά – Χατζημέτου	00	28	<i>Αυτ.</i> , σ. 115
Χατζημέτου – Κολιάτες	00	17	<i>Αυτ.</i> , σ. 114
Κολιάτες – Επίδαυρος	01	33	<i>Αυτ.</i> , σ. 114
Συνολικός χρόνος	10	10	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^β

Διαδρομή Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Φαναρίου): W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δάρα	03	15	Ι. Νουχάκης, <i>Ελληνική χωρογραφία</i> , σ. 470
Δάρα – Βαλαριό	00	31	W. Gell, <i>ό.π.</i> , σ. 139
Βαλαριό – Λεσιά	00	49	<i>Αυτ.</i> , σ. 139
Λεσιά – Φανάρι	02	40	<i>Αυτ.</i> , σ. 140
Φανάρι – Κολιάκι	02	00	<i>Αυτ.</i> , σ. 140
Κολιάκι - Επίδαυρος	01	20	<i>Αυτ.</i> , σ. 140
Συνολικός χρόνος	10	35	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^γ

Διαδρομή Πόρος – Καστρί: W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δαμαλάς	01	30	W. Gell, <i>ό.π.</i> , σ. 134
Δαμαλάς – Καστρί	04	30	<i>Αυτ.</i> , σ. 125
Συνολικός χρόνος	06	00	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^δ

Διαδρομή Πόρος – Κρανίδι: W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Καστρί	06	00	Βλ. πίνακα 9 ^γ
Καστρί – Κρανίδι	01	30	W. Gell, <i>ό.π.</i> , σ. 132
Συνολικός χρόνος	07	30	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^ε

Διαδρομή Πόρος – Δίδυμα (μέσω Καστρίου): W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Καστρί	06	00	Βλ. πίνακα 9 ^γ
Καστρί – Δίδυμα	03	00	W. Gell, <i>ό.π.</i> , σ. 133
Συνολικός χρόνος	09	00	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^{στ}

Διαδρομή Πόρος – Κόρινθος (μέσω Χατζημέτου): W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Χατζημέτου)	10	10	Βλ. πίνακα 9 ^α
Επίδαυρος - Κόρινθος	11	05	Σπ. Ασδραχάς, <i>Ελληνική οικονομική ιστορία, ΙΕ'-ΙΘ' αιώνας</i> , τόμ. 2: <i>τεκμήρια</i> , Αθήνα 2003, σ. 177
Συνολικός χρόνος	21	15	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^ζ
 Διαδρομή Πόρος – Κόρινθος (Φαναρίου): W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Φαναρίου)	10	35	Βλ. πίνακα 9 ^β
Επίδαυρος - Κόρινθος	11	05	Σπ. Ασδραχάς, <i>ό.π.</i> , τόμ. 2, σ. 177
Συνολικός χρόνος	21	40	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9^η
 Διαδρομή Πόρος – Ναύπλιο: W. Gell

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δαμαλάς	01	30	W. Gell, <i>ό.π.</i> , σ. 134
Δαμαλάς – Ποτάμια	02	30	Σπ. Ασδραχάς, <i>ό.π.</i> , τόμ. 2, σ. 177
Ποτάμια – Επίδαυρος	06	10	<i>Αυτ.</i>
Επίδαυρος – Ιερ. Ασκληπιού	02	14	<i>Αυτ.</i>
Ιερό Ασκληπιού – Λιγουριό	00	46	<i>Αυτ.</i>
Λιγουριό - Ναύπλιο	05	48	<i>Αυτ.</i>
Συνολικός χρόνος	18	58	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10^α
 Διαδρομή Πόρος – Επίδαυρος (μέσω Χατζημέτου): F.-C.-H.-L. Rouqueville

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δαμαλάς	01	38	F.-C.-H.-L. Rouqueville, <i>Voyage de la Grèce</i> , τόμ. 5, Παρίσι ² 1827, σ. 254
Δαμαλάς – Ποταμιά	02	30	<i>Αυτ.</i> , σ. 248-9
Ποταμιά – Καραντζά	02	30	<i>Αυτ.</i>
Καραντζά – Μπεδένι	00	45	<i>Αυτ.</i>
Μπεδένι – Τραχειά	00	37	<i>Αυτ.</i>
Τραχειά – Χατζημέτου	00	28	<i>Αυτ.</i>
Χατζημέτου – Κολιάκι	00	17	<i>Αυτ.</i>
Κολιάκι – Επίδαυρος	02	17	<i>Αυτ.</i>
Συνολικός χρόνος	11	02	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10^β
 Διαδρομή Πόρος – Ναύπλιο: F.-C.-H.-L. Rouqueville

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Επίδαυρος	11	02	Βλ. πίνακα 10 ^α
Επίδαυρος – Ιερό Ασκληπιού	02	00	F.-C.-H.-L. Rouqueville, <i>ό.π.</i> , τόμ. 5, σ. 244
Ιερό Ασκληπιού – Λιγουριό	00	46	Βλ. πίνακα 9 ^η
Λιγουριό – Ναύπλιο	05	48	F.-C.-H.-L. Rouqueville, <i>ό.π.</i> , τόμ. 5, σ. 236
Συνολικός χρόνος	19	36	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10^γ
 Διαδρομή Πόρος – Κόρινθος: F.-C.-H.-L. Rouqueville

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος - Επίδαυρος	11	02	Βλ. πίνακα 10 ^α
Επίδαυρος – Κόρινθος	11	05	F.-C.-H.-L. Rouqueville, <i>ό.π.</i> , τόμ. 5, σ. 248
Συνολικός χρόνος	22	07	

[μέσω Πιάδας, Αγγελοκάστρου, Αϊ-Γιάννη και Κεγχρεών]

ΠΙΝΑΚΑΣ 10^δ
 Διαδρομή Πόρος – Καστρί: F.-C.-H.-L. Rouqueville

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Δαμαλάς	01	38	F.-C.-H.-L. Rouqueville, <i>ό.π.</i> , τόμ. 5, σ. 254
Δαμαλάς – Καστρί	04	30	<i>Αυτ.</i> , σ. 257
Συνολικός χρόνος	06	08	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10^ε
 Διαδρομή Πόρος – Κρανίδι: F.-C.-H.-L. Rouqueville

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Καστρί	06	08	Βλ. πίνακα 10 ^δ
Καστρί – Κρανίδι	01	30	F.-C.-H.-L. Rouqueville, <i>ό.π.</i> , τόμ. 5, σ. 261
Συνολικός χρόνος	07	38	

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
 Διαδρομή Πόρος – Ναύπλιο: Ηλ. Οικονομόπουλος

	Ώρες	Λεπτά	Παραπομπές
Πόρος – Επίδαυρος	10	10	Βλ. πίνακα 9 ^α
Επίδαυρος - Λιγουριό	03	30	Ηλ. Οικονομόπουλος, <i>Μεγάλη - Γενική Γεωγραφία. Εμπορική, βιομηχανική, οικονομική, στρατιωτική, πολιτική, περιγραφική, στατιστική κλπ.</i> , εν Αθήναις 1901, σ. 213
Λιγουριό – Ναύπλιο	04	46	<i>Αυτ.</i> , σ. 212
Συνολικός χρόνος	18	26	

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
Αποστάσεις των οικισμών του Δήμου Τροιζηνίας
και των πρωτευουσών των γειτονικών Δήμων από τον Πόρο

	Σταματάκης	Νουχάκης
Πόρος – Δαμαλάς	02:00	02:15
Πόρος - Μούλκια	-	01:15
Πόρος – Μπασιά	01:30	03:00
Πόρος – Μαζώματα	01:30	02:15
Πόρος – Βαλαριό	02:30	03:00
Πόρος – Βίδι	-	02:00
Πόρος - Δάρα	-	03:15
Πόρος - Βρωμόλιμνη	03:45	-
Πόρος – Μεγάλο Χωριό Μεθάνων	05:00	-
Πόρος – Κάτω Φανάρι	06:00	-

[Ι. Σταματάκης, *Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος περιέχων τα ονόματα, τας αποστάσεις και τον πληθυσμόν των δήμων, πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων*, εν Αθήναις 1846, σ. 77· ο ίδιος, *Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος περιέχων τα ονόματα, τας αποστάσεις και τον πληθυσμόν των δήμων, πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων*, εν Αθήναις 1863, σ. 84-85· Ι. Νουχάκης, *ό.π.*, σ. 470]

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
Πληθυσμιακή εξέλιξη οικισμών ανατολικής Τροιζηνίας (1668-1907)

	Μονή Ζωοδόχου Πηγής	Ανάθεμα	Απάθεια	Γαλατάς	Κατάρρα	Λικοάρτι	Μπέλεσι
1700 ¹	-	-	90	-	68 ²	21	67
1702-04 ³	-	-	*	-	*	*	*
1703-05 ⁴	-	-	*	-	*	*	*
1765	* ⁵	-	-	-	-	-	-
1801-06	-	-	* ⁶	-	-	-	-
1814	-	40 ⁷	80 ⁸	-	28 ⁹	-	-
1827	-	-	* ¹⁰	-	* ¹¹	-	-
1829	5-6 ¹²	-	40 ¹³	-	-	-	-
1834 ¹⁴	10	-	20	-	34	-	-

¹ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος-18ος αιώνας*, Αθήνα 1987, σ. 247.

² Σε βενετική πηγή αναφέρεται ότι στο «χωρίον» υπήρχε «ἐκκλησία τού Αγίου Επιφανίου» με «χοράφια κουβελείων δέκα» (Κ. Ντόκος, «Η εν Πελοποννήσω εκκλησιαστική περιουσία κατά την περίοδον της Β' Ενετοκρατίας. Ανέκδοτα έγγραφα εκ των αρχείων Ενετίας», *Byzantinische Neugriechische Jahrbücher*, τόμ. 21, 1971-1974, σ. 43-168, έγγραφο 102).

³ Κ. Ντόκος, «Breve descrittione», σ. 104.

⁴ Μιχ. Κορδώσης, *Συμβολή στην ιστορία και τοπογραφία της περιοχής Κορίνθου στους μέσους χρόνους*, διδακτ. διατρ., Αθήνα 1981, σ. 397-398.

⁵ «We found there a papas, or priest, with some monks» (R. Chandler, *Travels in Asia Minor and Greece*, τόμ. 2, Οξφόρδη 1825, σ. 260).

⁶ «Paphia» (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 134).

⁷ «10 familles» (F.-C.-H.-L. Pouqueville, *Voyage de la Grèce*, τόμ. 5, σ. 182).

⁸ «20 familles» (αυτ.).

⁹ «7 familles» (αυτ.).

¹⁰ «Ένας Πύργος και όλίγα όσπήτια και καλύβια, εις τά όποία κατοικοϋν αί Φαμιλλιαί τών σέμπρων όποϋ δουλεύουν» (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1).

¹¹ «Ίδιόκτητον χωρίον» (Παράρτημα ΙΙΙ.1). Το 1827 η Κατάρρα, απέχουσα ένα μίλι από τον Δαμαλά, διέθετε 25 σπιτία, δύο πέτρινα και τα υπόλοιπα «wig-wams» (G. Jowns, *Sketches of naval life, with notices of men, manners and scenery, on the shores of the Mediterranean, in a series of letters from the brandywine and constitution frigates*, τόμ. 1, New Haven 1829, σ. 279).

¹² R. Anderson, *Observations upon the Peloponnesus and the greek islands, made in 1829*, Βοστώνη 1830, σ. 149.

¹³ «10 χαμόσπιτα» (Παράρτημα ΙΙΙ.3).

¹⁴ Ελ. Σκιαδάς, *Ιστορικό διάγραμμα των δήμων της Ελλάδος, 1833-1912. Συμβολισμός - σύσταση - εξέλιξη - πληθυσμός - εμβλήματα*, Αθήνα 1994, σ. 277.

1839 ¹⁵	*	-	*	-	*	-	-
1844 ¹⁶	18	-	-	-	-	-	-
1851 ¹⁷	*	-	*18	-	*18	-	-
1861 ¹⁹	11	-	-	-	-	-	-
1879	14 ²⁰	-	*21	-	*21	-	-
1889 ²²	9	-	-	560	-	-	-
1896 ²³	13	-	-	798	-	-	-
1907 ²⁴	9	-	-	902	-	-	-

¹⁵ *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, Ελληνικός Ταχυδρόμος, έτος Γ', αρ. 70-71, 19 Νοε. / 1 Δεκ. 1839, παράρτημα.*

¹⁶ *Ι. Σταματάκης, ό.π., εν Αθήναις 1846, σ. 77.*

¹⁷ *Ι. Ρ. Ραγκαβής, Τα Ελληνικά ήτοι περιγραφή, γεωγραφική, ιστορική, αρχαιολογική και στατιστική της αρχαίας και νέας Ελλάδος, τόμ. 2, εν Αθήναις 1853, σ. 282-283.*

¹⁸ Η Απάθεια, η Κατάρτα και ο Πύργος χαρακτηρίζονται «θέσεις αγροτικάι». Το τελευταίο τοπωνύμιο απαντάται για πρώτη φορά. Ίσως να σχετίζεται με τον ευρισκόμενο στην Απάθεια πύργο (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.3· ΑΛΓΚ, τόμ. 7: 1826, εν Αθήναις 1967, σ. 362, 372).

¹⁹ *Ι. Σταματάκης, ό.π., εν Αθήναις 1863, σ. 84. Αναφέρεται και οικισμός με το όνομα Αγροικία (32 ψυχές), ο οποίος πιθανότατα αντιστοιχούσε στα διάσπαρτα ανά την ανατολική Τροιζηνία αγροκτήματα. Ο οικισμός αυτός μνημονεύεται και στο έργο του Θ. Ιωαννίδου, Στατιστική του συνοικισμού και της ταχυδρομικής γραμμής της Ελλάδος, εν Πάτραις 1871, σ. 98.*

²⁰ *Μ. Χουλιάρκης, Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, 1821-1971, τόμ. 1^β, Αθήναι 1974, σ. 61. Βλ. και Αντ. Μηλιάρκης, Γεωγραφία πολιτική, νέα και αρχαία, του νομού Αργολίδος και Κορινθίας, εν Αθήναις 1886, ανατύπ. Καραβίας, Αθήνα 1995, σ. 200.*

²¹ «Είς τας συνοικίας του Πόρου καταλεκτέας και τας συνεχόμενας μετά του Γαλατᾶ οικήσεις τας πρός Α τῆς πεδιάδος τῆς Τροιζηνίας και περί τόν δυτικόν μυχόν του Πώγωνος, ὡν μία τῶν θέσεων σύδενδρος και χλοερά πλήρης ἐπαύλεων και κήπων λέγεται Απάθεια [...], ἑτέρα δέ Κατάρτα» (Αντ. Μηλιάρκης, *Γεωγραφία*, σ. 200).

²² *Γ. Πουλάκης, Ο Πόρος και η ιστορία του, Πειραιάς 1992, σ. 14-15· Μ. Χουλιάρκης, Γεωγραφική, τόμ. 1^β, σ. 124.*

²³ *Μ. Χουλιάρκης, Γεωγραφική, τόμ. 1^β, σ. 192. Στον κατάλογο οικισμών της Τροιζηνίας αναφέρεται επίσης, εκτός της Ζωοδόχου Πηγής, και μία ακόμη Μονή, αυτή της Καλαυρίας, με 42 ψυχές, την οποία αδυνατούμε, όμως, να τοποθετήσουμε επάνω στον χάρτη. Στην επόμενη απογραφή, του 1907, οι δύο Μονές της περιοχής ταυτίζονται: «Μονή Καλαυρίας ή Ζωοδόχου Πηγής».*

²⁴ *Γ. Πουλάκης, ό.π., σ. 14-15· Μ. Χουλιάρκης, Γεωγραφική, τόμ. 1^β, σ. 285.*

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
 Δημογραφική εξέλιξη οικισμών δυτικής Τροιζηνίας (1470-1907)

	Βαλαριό	Βίδι	Δαμαλάς	Δάρα	Κοκκινιά	Μαζώματα	Μούλκα (ή Μούλκια)	Πασιά
1467	-	-	* ²⁵	-	-	-	-	-
1470 ²⁶	-	-	500	-	-	-	-	-
1668 ²⁷	-	-	-	-	-	-	-	160-200
1700 ²⁸	29	-	333 ²⁹	-	-	-	-	77
1702-04 ³⁰	*	-	*	-	*	*	-	*
1703-05 ³¹	*	-	*	-	*	*	-	*
1729	-	-	800 ³²	-	-	-	-	-
1765	-	-	* ³³	-	-	-	-	-
1801-06	-	-	180 ³⁴	* ³⁵	-	* ³⁶	-	* ³⁷

²⁵ Τον Σεπτέμβριο του 1467 το κάστρο του Δαμαλά παρουσιάζεται ερειπωμένο (Ch. Hopf, «Chroniques Greco-Romanes, Berlin 1873. VI. Επιλογές του Stefano Magno από Βενετσιάνικα Χρονικά», *Δελτίο Ιστορικών Μελετών Ναυπλίου*, τόμ. 4, τχ. 66, Νοέμβρ. 1993, 337-338).

²⁶ *La presa di Negroponte fatta dai Turchi ai Veneziani nel MCCCCLXX descritta da Giacomo Rizzardo*, Βενετία 1844, σ. 24· Γ. Γκίκα, «Δύο βενετσιάνικα χρονικά για την άλωση της Χαλκίδας από τους Τούρκους στα 1470», *Αρχαίον Ευβοϊκών Μελετών*, τόμ. 6, 1959, σ. 231· Απ. Βακαλόπουλος, ΙΝΕ, τόμ. 2: *Τουρκοκρατία, 1453-1669. Οι ιστορικές βάσεις της νεοελληνικής κοινωνίας και οικονομίας*, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 122.

²⁷ «Ένα χωριό Ρωμιών με 40-50 σπίτια» (Enliyâ Celebi, *Οδοιπορικό στην Ελλάδα, 1668-1671. Πελοπόννησος, Νησιά Ιονίου, Κρήτη, Νησιά Αιγαίου, Αθήνα* ³2005, μετάφραση Δ. Λούπη, σ. 132).

²⁸ Β. Παναγιωτόπουλος, *Πληθυσμός και οικισμοί*, σ. 247.

²⁹ Κατά την περίοδο αυτή η περιουσία της Μονής Δαμαλά αποτελούνταν από οκτώ κελιά, ένα περιβόλι, τριάντα ρίζες ελιές, πενήντα απιδιές, τρεις συκιές, τρεις κήπους και ένα σπίτι στο χωριό Δαμαλά, δύο αχούρια, τρία στρέμματα αμπέλια και τέσσερα ζευγάρια χωράφια (Κ. Ντόκος, «Η εν Πελοποννήσω», σ. 359).

³⁰ Κ. Ντόκος, «Breve descrittione», σ. 104.

³¹ Θεωρήσαμε ότι το αναφερόμενο τοπωνύμιο «*Vunolarcho*» αντιστοιχεί στον οικισμό Βαλαριό (Μιχ. Κορδώσης, *ό.π.*, σ. 397-398).

³² «200 maisons» (*Missions archéologiques françaises en Orient aux XVII et XVIII siècles. Documents publiés par H. Omont*, Παρίσι 1802, σ. 582· Κ. Σιμόπουλος, *Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα*, τόμ. 2: *1700-1800*, Αθήνα ⁹2001, σ. 135).

³³ «The town is small» (R. Chandler, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 260).

³⁴ «*Damala*» (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 120). Επίσης, στο ίδιο κείμενο αναφέρεται και η Μονή του Δαμαλά με «*few priests*» (στο ίδιο, σ. 123).

³⁵ «*Village Dara*» (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 138).

³⁶ «*Village Masomata*» (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 138).

³⁷ «*Tou Pacha or the Pachas village*» (W. Gell, *The itinerary of Greece*, σ. 138).

1801-06	-	-	* ³⁸	* ³⁹	-	-	-	-
1814	-	-	160 ⁴⁰	-	-	-	-	-
1816	-	-	* ⁴¹	-	-	-	-	-
1827	* ⁴²	-	256 ⁴³	* ⁴⁴	40 ⁴⁵	28 ⁴⁶	-	32 ⁴⁷
1828	-	-	373 ⁴⁸	-	-	-	-	-
1829-30 ⁴⁹	184 ⁵⁰	-	372 ⁵¹	-	* ⁵²	44 ⁵³	-	24 ⁵⁴
1828-30	184 ⁵⁵	-	372 ⁵⁶	-	* ⁵⁷	44 ⁵⁸	-	24 ⁵⁹
1834	39 ⁶⁰	-	406 ⁶¹	-	31 ⁶²	63 ⁶³	-	13 ⁶⁴
1839 ⁶⁵	*	-	* ⁶⁶	-	*	*	-	*

³⁸ «*Village Damala*» (Ed. Dodwell, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 207).

³⁹ «*Small village [...] composed of only few a few cottages*» (Ed. Dodwell, *ό.π.*, τόμ. 2, σ. 284).

⁴⁰ «*40 familles*» (F.-C.-H.-L. Pouqueville, *Voyage de la Grèce*, τόμ. 5, σ. 182).

⁴¹ «*Small town*» (Gen. G. de Vaudoncourt, *Memoirs on the Ionian islands considered in a commercial, political and military point of view*, Λονδίνο 1816, σ. 201).

⁴² «*Χωρίον Βαλαριά*» και αλλού «*Βαλαριά*» (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1).

⁴³ «*Όσπήτια 64*» (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1).

⁴⁴ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1, όπου γίνεται λόγος για «*τήν δάραν*».

⁴⁵ «*Καλύβια 10, τὰ ὁποῖα κατοικοῦνται ἀπό φαμιλλίας. Δουλεύεται ἀπό Μεθανίτας καί ἀθηναίους*» (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1).

⁴⁶ «*Όσπήτια δέκα, τὰ 4 ἐξ' αὐτῶν ξέσκεπα, κατοικοῦν οἱ χωριάται οἵτινες δουλεύουν. τὰ χωράφια. καί ἓνα κονάκι ἐθνικόν*» (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1). Συνολικός αριθμός κατοικουμένων οικιών, επτά.

⁴⁷ «*Όσπήτια ὀκτώ εἰς ὀρεινήν θέσιν σκεπασμένα, καί διάφορα χαλασμένα, δουλεύεται παρά τῶν κατοίκων, καί παρά ξένων*» (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.1).

⁴⁸ Βλ. Παράρτημα 2.

⁴⁹ Τα μεγέθη της Γαλλικής Επιστημονικής Αποστολής προφανώς αντιγράφηκαν από καποδιστριακές στατιστικές.

⁵⁰ «*46 familles*» (Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^ο, σ. 34).

⁵¹ «*99 familles*» και «*372 individus*». Μνημονεύεται επίσης και το Μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου Δαμαλά, που κατοικείτο από 18 ψυχές (Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, 1821-1971*, τόμ. 1^ο, Αθήναι 1973, σ. 38).

⁵² Ο οικισμός απλώς καταγράφεται χωρίς αναφορά στο πληθυσμιακό του ανάστημα (Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^ο, σ. 34).

⁵³ «*11 familles*» (Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^ο, σ. 34).

⁵⁴ «*6 familles*» (Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^ο, σ. 34).

⁵⁵ «*46 οικογένειες*» (ΑΙΚ, τόμ. 8, Κέρκυρα 1987, σ. 243).

⁵⁶ Απαριθμήθηκαν 66 ιδιόκτητες οικίες, 99 οικογένειες, 372 ψυχές, εκ των οποίων 92 γυναίκες και 205 παιδιά. Οι διαμένοντες στη Μονή Αγίου Δημητρίου Δαμαλά ανέρχονταν σε 18 ψυχές (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 258).

⁵⁷ ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 243.

⁵⁸ «*11 οἰκογένειες*» (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 243).

⁵⁹ «*6 οἰκογένειες*» (ΑΙΚ, τόμ. 8, σ. 243).

⁶⁰ Ελ. Σκιαδάς, *ό.π.*, σ. 277.

⁶¹ Στο ίδιο. Το έτος αυτό η Μονή Αγίου Δημητρίου είχε 17 μοναχούς (*αυτ.*).

⁶² *Αυτ.*

⁶³ *Αυτ.*

⁶⁴ *Αυτ.*

⁶⁵ *Ιατροστατιστικοί Πίνακες, ό.π.*

⁶⁶ Καταγράφεται και η Μονή Αγίου Δημητρίου χωρίς το αριθμητικό της μέγεθος (*αυτ.*).

1844 ⁶⁷	87	-	295	-	-	89	-	11
1851 ⁶⁸	99	-	334	* ⁶⁹	-	80	-	11
1861 ⁷⁰	128	-	352	-	-	15	-	22
1879 ⁷¹	119	* ⁷²	447	73 ⁷³	-	48	-	33
1889 ⁷⁴	118	200 ⁷⁵	437	114	-	200 ⁷⁶	-	200 ⁷⁷
1896 ⁷⁸	133	29	532	182	-	-	126	69
1907 ⁷⁹	137	37	505	229	-	-	213	70

⁶⁷ Ι. Σταματάκης, *ό.π.*, εν Αθήναις 1846, σ. 77.

⁶⁸ Ι. Ρ. Ραγκαβής, *Τα Ελληνικά*, τόμ. 2, σ. 282-283.

⁶⁹ Χαρακτηρίζεται ως αγροτική θέση (*αυτ.*, σ. 283).

⁷⁰ Ι. Σταματάκης, *ό.π.*, εν Αθήναις 1863, σ. 84.

⁷¹ Αντ. Μηλιαράκης, *Γεωγραφία*, σ. 201, 202· Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^β, σ. 61.

⁷² «Έπαυλις ιδιόκτητος εἰς τόν δυτικόν μυχόν τοῦ Πώγωνος κείμενον, ἔνθα κῆποι, κυπαρισσῶνες, οἰκίαι καί ναός ὑπάρχουσιν» (Αντ. Μηλιαράκης, *Γεωγραφία*, σ. 202).

⁷³ Αντί του ορθού 37 ψυχές, τυπώθηκε το εσφαλμένο 737 (Αντ. Μηλιαράκης, *Γεωγραφία*, σ. 202).

⁷⁴ Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 14-15· Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^β, σ. 124.

⁷⁵ Το μέγεθος αυτό αποτελεί άθροισμα του πληθυσμού τριών οικισμών, των Μαζωμάτων, της Μπασιάς και του Βιδίου.

⁷⁶ *Ομοίως.*

⁷⁷ *Ομοίως.*

⁷⁸ Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^β, σ. 192.

⁷⁹ Γ. Πουλάκης, *ό.π.*, σ. 14-15· Μ. Χουλιάρκης, *Γεωγραφική*, τόμ. 1^β, σ. 285.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
Οι ενορίες της πόλης: 1828-1889

Ενορίες	Απογραφή 1828	Πρακτικά εκλογής 1828 ⁸⁰	Δημοτολόγιο 1861 ⁸¹	Μπούκας 1875 ⁸²	Δημητρακόπουλος 1889 ⁸³
Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου	*	*	* (ανατολ. Πούντα)	*	*
Αγίου Κωνσταντίνου	*	*	* (βόρεια Μπρίνια)	*	*
Υπ. Θεοτόκου (στον Κρημνό)	*	*			
Ευαγγελισμού	*	*	* (άνω κέντρο)	* ⁸⁴	*
Κοιμήσεως	*	*			
Αγίου Νικολάου	*	*	* (δυτική Πούντα)	*	*
Γενεθλίων της Θεοτόκου	*	*	* (μέση Πούντα)		*
Αγίου Γεωργίου	*	*	* (Καστέλλι)	*	* ⁸⁵
Αγίου Σπυριδωνος	*	*			
Ταξιάρχων	*	*			
Υπαπαντής	*	*	* (Μητρόπολη, αγορά)	*	*
Αγίας Κυριακής	*	*	* (άνω κέντρο)	*	*
Αγίου Μαθθέου	*	*	* (δημαρχείο)	*	
Κοιμήσεως (στο Καστέλλι)	*	*			
Μεταμορφώσεως	*	*	* (νότια Μπρίνια)		*
Εισοδίων		*			
Άγιος Νικόλαος Γαλατά			*		*
Μητροπόλεως				*	
Παναγίας				*	
Σύνολο	15	14	11	10	10

⁸⁰ ΓΑΚ, *Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι*, φ. 27.

⁸¹ Σε παρένθεση αναγράφεται η συνοικία, όπου έκαστος ναός ανήκει, σύμφωνα με την κατανομή του Γιάννη Μανιάτη (*Ευρετήριο δημοτολογίου 1861-1884 του Δήμου Τροιζηνίων*, Πόρος 2004).

⁸² Μ. Μπούκας, *Οδηγός εμπορικός, γεωγραφικός και ιστορικός των πλείστων κυριωτέρων πόλεων της Ελλάδος του έτους 1875*, εν Αθήναις 1875, σ. 308-311.

⁸³ Σ. Δημητρακόπουλος, «Εκκλησιαστικές ειδήσεις για τα νησιά του Αργοσαρωνικού από τα τέλη του 17^{ου} ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα», *Αργοσαρωνικός*, τόμ. 3, σ. 307, όπου αναφέρονται και τα ονόματα των εφημερίων.

⁸⁴ Η Τριών Εκκλησιών.

⁸⁵ Ο μοναδικός δημοτικός ναός. Οι υπόλοιποι ήταν ιδιωτικοί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
 Πατριδωνυμικά οικογενειακά ονόματα: Πόρος, 1828
 (έχουν εξαιρεθεί αυτά των παροίκων και τα εθνικά ονόματα)

Τόποι	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
Βάτικα	4	9,8
Λιγουριό	1	2,4
Μάνη	5	12,2
Μέθανα	9	21,9
Μοριάς	1	2,4
Μπεντένι	2	4,9
Ποταμός	2	4,9
Σοφικό	1	2,4
<i>Πελοπόννησος</i>	<i>25</i>	<i>60,9</i>
Σέριφος	2	4,9
Σίφνος	3	7,3
Σκόπελος	1	2,4
Ύδρα	2	4,9
Εύριπος	1	2,4
<i>Νησιωτικός χώρος</i>	<i>9</i>	<i>21,9</i>
Κωνσταντινούπολη	1	2,4
Αρανίτας (Αλβανίας)	1	2,4
<i>Υπόλοιπος οθωμανικός χώρος</i>	<i>2</i>	<i>4,8</i>
Κοφίνι (;)	2	4,9
Μόσχα	3	7,3
<i>Άλλα (εξωοθωμανικός χώρος & άδηλα)</i>	<i>5</i>	<i>12,2</i>
Σύνολο	41	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
 Ποσοστά εγγάμων και αγάμων γυναικών κατά ηλικιακή ομάδα: Πόρος, 1861
 (δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων)

Ηλικίες	Έγγαμες		Άγαμες		Σύνολο	
	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη	Απόλυτα μεγέθη	Σχετικά μεγέθη
0-10	0	0,0	733	100,0	733	100,0
11-15	4	1,3	316	98,7	320	100,0
16-20	51	14,1	312	85,9	363	100,0
21-25	132	69,8	57	30,2	189	100,0
26-30	268	89,9	30	10,1	298	100,0
31-35	126	96,2	5	3,8	131	100,0
36-40	140	97,9	3	2,1	143	100,0
41-45	105	96,3	4	3,7	109	100,0
46-50	126	100,0	0	0,0	126	100,0
51+	159	96,9	5	3,1	164	100,0
χωρίς ηλικία	1	50,0	1	50,0	2	100,0
Σύνολο	1.112	43,1	1.466	56,9	2.578	100,0

ΙΙ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

1. Τμήμα της αργολικής χερσονήσου και του Σαρωνικού
[φωτογραφία από δορυφόρο]

2. Ο Πόρος και η Τροιζηνία

[τμήμα από χάρτη του Αντ. Μηλιαράκη (Πίναξ του νομού Αργολίδος και Κορινθίας υπό Αντωνίου Μηλιαράκη, κλίμαξ 1:200.000, εν Αθήναις 1886)]

3. Νησιά του Αργοσαρωνικού: Bartolomeo dagli Sonetti, 1485
 [Γ. Τόλιας, *Τα νησολόγια. Η μοναξιά και η συντροφιά των νησιών*,
 Αθήνα 2002, σ. 91]

4. Νησιά του Αργοσαρωνικού: Πίρι Ρεΐς, αρχές 16^{ου} αιώνα
 [Δημ. Λούπης, *Ο Πίρι Ρεΐς χαρτογραφεί το Αιγαίο. Η οθωμανική χαρτογραφία και η
 λίμνη του Αιγαίου*, Αθήνα 1999, σ. 298]

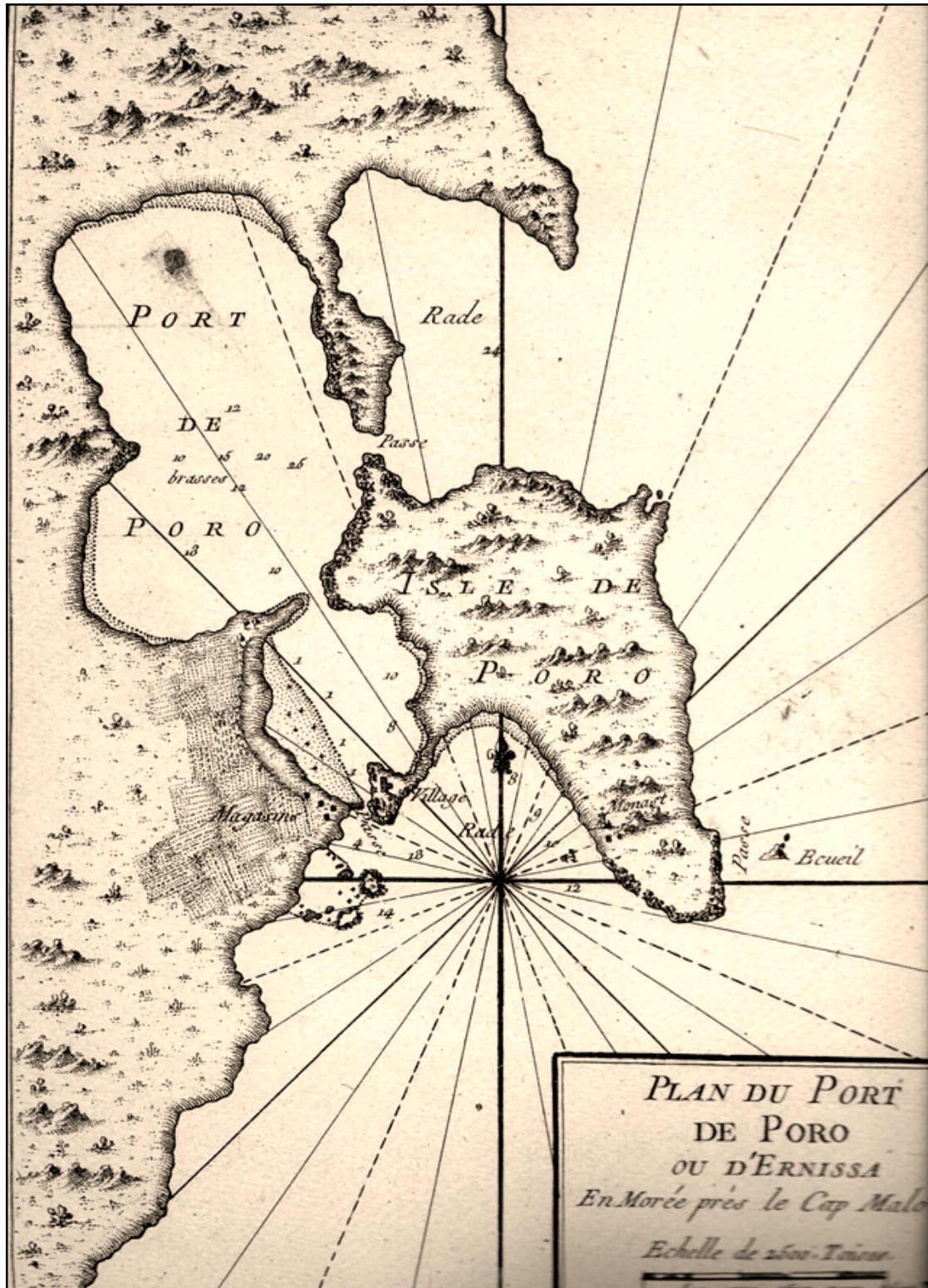
5. Το Αρχιπέλαγος: M. Boschini, 1658
 [M. Boschini, *L'Arcipelago con tutte le Isole, Scogli, Secche, e bassi fondi*, Βενετία 1658]

6. Ο Πόρος και η απέναντι πελοποννησιακή ακτή: R. Chandler, 1765
 [R. Chandler, *Travels in Asia Minor and Greece*, τόμ. 2, Οξφόρδη 1825]

7. Ο Πόρος και η απέναντι πελοποννησιακή ακτή: J.-N. Bellin, 1771
 [Description géographique du golfe de Venise et de la Morée. Avec des remarques pour la navigation, et des cartes et plans des côtes, villes, ports et mouillages, par le Sieur Bellin, Παρίσι 1771]

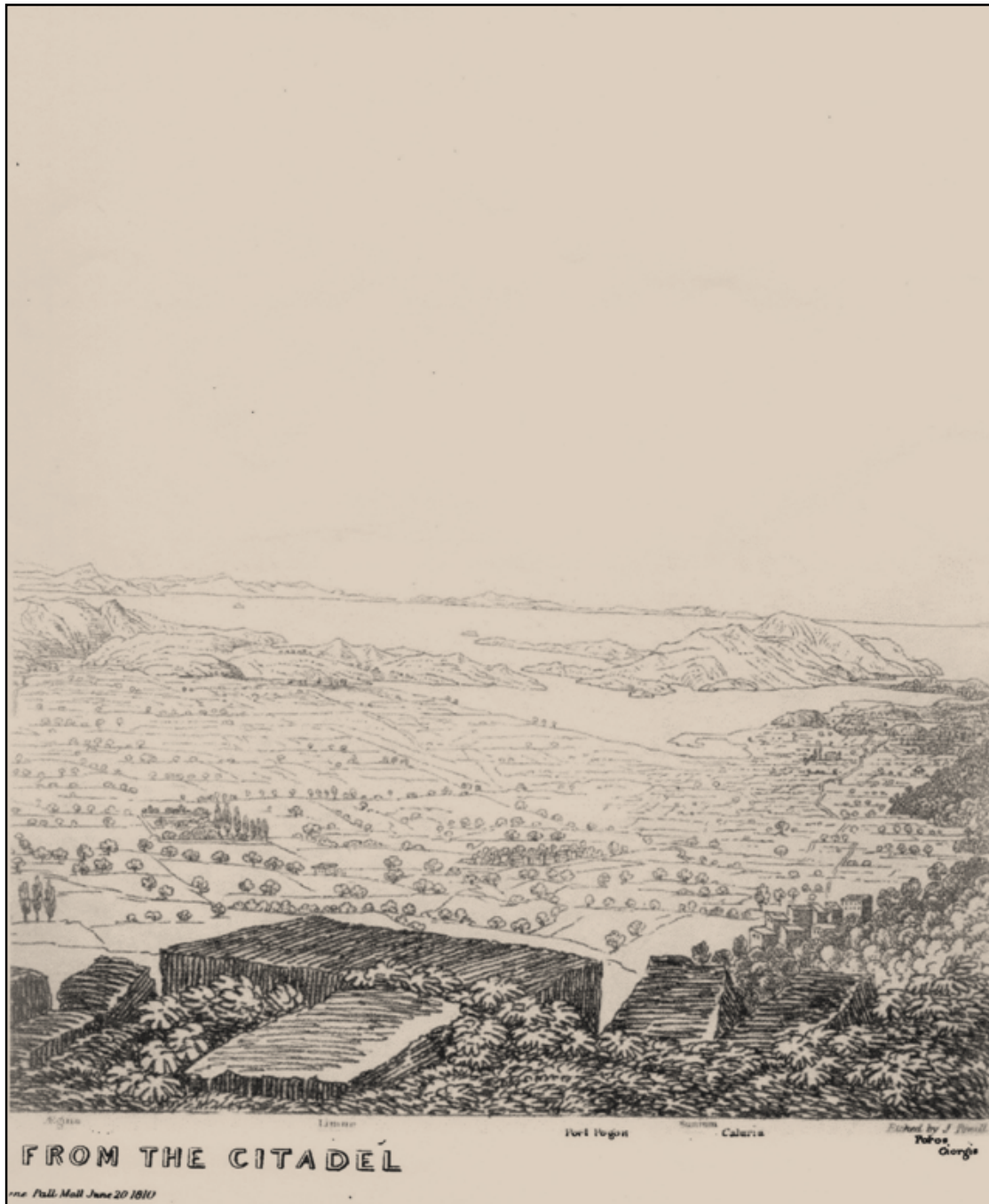
8. Ο Πόρος και η απέναντι πελοποννησιακή ακτή:
 τμήμα χάρτη, W. Gell, αρχές 19^{ου} αιώνα

[W. Gell, *The itinerary of Greece with a commentary on Pausanias and Strabo and an account of the monuments of antiquity at present existing in that country compiled in the years 1801, 1802, 1805, 1806*, Λονδίνο 1810]

9^ο. Το δυτικό τμήμα της τροιζηνιακής πεδιάδας: W. Gell, αρχές 19^{ου} αιώνα
[*The itinerary*]

9^β. Το ανατολικό τμήμα της τριζηνιακής πεδιάδας; W. Gell, αρχές 19^{ου} αιώνα
[*The itinerary*]

10. Ο εμπρησμός του στόλου το 1831: χαλκογραφία, Δ. Κοντολέο
 [Ι. Μαζαράκης - Αινιάν, *Τα συμβάντα του Πόρου από 17 γράμματα του Α. Μιαούλη*
 (16 Ιουλίου – 1 Αυγούστου 1831), ανάτυπ., *Δελτίο ΙΕΕΕ*, τόμ. 23 (1980), 120-121]

11. Άποψη του οικισμού του Πόρου: λιθογραφία, Ο. Μ. von Stackelberg, 1834
[*La Grèce. Vues pittoresques et topographiques, dessinées par O. M. Baron de Stackelberg, Παρίσι 1834*]

12. Άποψη του οικισμού του Πόρου: W. Linton, 1856
[W. Linton, *The scenery of Greece and its islands*, Λονδίνο 1856]

13. Άποψη του οικισμού του Πόρου: χαλκογραφία, Μ. Βρεττός, 1865
[Ηλ. Δροσινού, *Ο δήμαρχος Τροιζηνίων Σπυρίδων Δημ. Καραμάνος, 1821-1895*,
Αθήναι 2001, σ. 92]

(1) Καταγραφή τῆς ἑπορίας τῶν ἀγρίων τοῦ Πόρου τῆς ἐποχῆς τῆς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

Καταγραφή τῆς ἐπορίας τῶν ἀγρίων τοῦ Πόρου τῆς ἐποχῆς τῆς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

ἀριθμ.	ὄνομα	ἐπίθετος	ἀριθμ.	ἐποχὴ	ἔθνος	ἀλλοθιαν	ἐπιπέλας	ἀλλοθιαν	ἔθνος	παρονομασία
1.	Κυριακός	Καραβίτης	30.	1.	ἄπειρ.	1.	ἔθνος			
2.	Στέφανος	Καραβίτης	27.		ἄπειρ.	2.	ἔθνος			
3.	Διονύσιος	Καραβίτης	28.		ἄπειρ.	1.				
4.	Διονύσιος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	1.				
5.	Διονύσιος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	2.		Καραβίτης	ἄπειρ.	ἄπειρ.
6.	Διονύσιος	Καραβίτης	22.		ἄπειρ.	1.		ἔθνος		
7.	Διονύσιος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	2.				
8.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		
9.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	27.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		
10.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	37.		ἄπειρ.	1.				
11.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	60.					ἔθνος		
12.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος	ἄπειρ.	ἄπειρ.
13.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	60.			2.		ἔθνος	ἄπειρ.	ἄπειρ.
14.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.			1.		ἔθνος		
15.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	1.		ἔθνος	ἄπειρ.	ἄπειρ.
16.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	20.					ἔθνος		
17.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	27.		ἄπειρ.	1.				
18.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		
19.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	1.		ἔθνος		
20.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		
21.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		
22.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	1.				
23.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	1.		ἔθνος		
24.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	1.		ἔθνος	ἄπειρ.	ἄπειρ.
25.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.			1.		ἔθνος		
26.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		
27.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	40.		ἄπειρ.	2.				
28.	Κωνσταντίνος	Καραβίτης	30.		ἄπειρ.	2.		ἔθνος		

14. Απογραφή των κατοίκων του Πόρου, 1828
[ΓΑΚ, Καποδιστριακό Αρχείο, Έκτακτοι Επίτροποι, φ. 25]

Αριθμ. οικογ.	Όνομα, υπ. κατάλ.	Αριθμ. οικογ. που διαμένουν σε αυτήν	Αριθμ. οικογ. που διαμένουν σε αυτήν	Αριθμ. οικογ. που διαμένουν σε αυτήν	Αριθμ. οικογ. που διαμένουν σε αυτήν	Αριθμ. οικογ. που διαμένουν σε αυτήν
1	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
2	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
3	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
4	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
5	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
6	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
7	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
8	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
9	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
10	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
11	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
12	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
13	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
14	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
15	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
16	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
17	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
18	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
19	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
20	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
21	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
22	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
23	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
24	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
25	Γεωργίου Γεωργίου με οικογένειαν	1	1	1	1	1
48		19	15	11	1	1

16. Απογραφή των κατοίκων του Πόρου, 1829 [ομοίως]

1828. Σεπτ. 6. κατάλογος των κατοίκων της επαρχίας Δαμαλάς.

Αριθμ. Κατοίκων	Κατοίχοι			Εξωκ. Κατοίχοι	Παρονομοί			Αριθμ. Κατοίκων
	Αριθμ.	Εκτάρες	Προσόντα		Αριθμ.	Εκτάρες	Προσόντα	
1	Σπύρος Σπύρος	2	1-3	Εξωκ. Κατοίχοι	Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
2	Χίσα Σπύρος	1	3-5		Σπύρος Σπύρος	2	2-4	
3	Αλέξανδρος Σπύρος	2	2-6		Χίσα Σπύρος	1	2-4	
4	Βλαχ. Σπύρος	2	-2		Μέγας Σπύρος	2	1-4	
5	Χίσα Σπύρος	1	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	3-5	
6	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Μέγας Σπύρος	1	2-3-6	
7	Χίσα Σπύρος	1	1-3		Ναυγ. Σπύρος	2	1-4	
8	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	2-5	
9	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	2-6	
10	Σπύρος Σπύρος	2	4-6		Σπύρος Σπύρος	2	1-4	
11	Σπύρος Σπύρος	2	1-4		Χίσα Σπύρος	1	1-2	
12	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
13	Σπύρος Σπύρος	2	5-7		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
14	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	1-2-5	
15	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	2-4	
16	Σπύρος Σπύρος	2	3-5		Σπύρος Σπύρος	1	1-2-4	
17	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-2-5	
18	Σπύρος Σπύρος	1	3-2-6		Σπύρος Σπύρος	1	1-2	
19	Σπύρος Σπύρος	2	2-6		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
20	Σπύρος Σπύρος	1	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	2-4	
21	Χίσα Σπύρος	1	-1		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
22	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	2-4	
23	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
24	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Χίσα Σπύρος	1	2-1-4	
25	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Χίσα Σπύρος	1	1-3-5	
26	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	1-2-5	
27	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	2-1-5	
28	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-2	
29	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-3-6	
30	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	3-1-5	
31	Σπύρος Σπύρος	2	1-5		Σπύρος Σπύρος	1	2-5	
32	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-2-5	
33	Χίσα Σπύρος	1	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	3-1-6	
34	Σπύρος Σπύρος	1	2-3		Χίσα Σπύρος	1	2-4	
35	Σπύρος Σπύρος	2	3-7		Χίσα Σπύρος	1	1-3	
36	Σπύρος Σπύρος	2	2-5		Σπύρος Σπύρος	1	-1-2	
37	Σπύρος Σπύρος	2	3-5		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
38	Σπύρος Σπύρος	1	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	2-3-7	
39	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	1-2	
40	Σπύρος Σπύρος	2	1-2-5		Σπύρος Σπύρος	1	1-2	
41	Χίσα Σπύρος	1	1-2		Σπύρος Σπύρος	1	1-2	
42	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	1-3	
43	Σπύρος Σπύρος	1	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
44	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	2-4	
45	Σπύρος Σπύρος	1	2-1-4		Σπύρος Σπύρος	1	3-1-5	
46	Σπύρος Σπύρος	1	3-1-5		Σπύρος Σπύρος	1	1-2-4	
47	Σπύρος Σπύρος	1	1-2-4		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
48	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	-1-2	
49	Σπύρος Σπύρος	1	-1-2		Σπύρος Σπύρος	1	1-2	
50	Σπύρος Σπύρος	1	1-2		Σπύρος Σπύρος	2	-2	
51	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	-2	
52	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	1-3	
53	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	2	1-4	
54	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	2	1-4	
55	Σπύρος Σπύρος	2	1-4		Σπύρος Σπύρος	2	3-7	
56	Σπύρος Σπύρος	2	1-3		Σπύρος Σπύρος	1	1-2	
57	Σπύρος Σπύρος	2	1-4		Σπύρος Σπύρος	2	2-4	
58	Σπύρος Σπύρος	2	3-7		Σπύρος Σπύρος	1	2-1-4	
59	Χίσα Σπύρος	1	1-2		Σπύρος Σπύρος	2	1-4	
60	Σπύρος Σπύρος	2	2-4		Σπύρος Σπύρος	2	1-4	
61	Σπύρος Σπύρος	1	2-1-4		Σπύρος Σπύρος	2	1-4	
62	Σπύρος Σπύρος	2	1-4		Σπύρος Σπύρος	2	-2	
63	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος	1	1-1	
64	Σπύρος Σπύρος	1	1-1		Σπύρος Σπύρος	1	-1	
65	Σπύρος Σπύρος	1	-1		Σπύρος Σπύρος	2	-2	
66	Σπύρος Σπύρος	2	-2		Σπύρος Σπύρος			

17. Απογραφή των κατοίκων του Δαμαλά, 1828 [ΓΑΚ, Καποδιστριακό Αρχείο, Οικονομίας, φ. 9]

Αριθμ. Αφής		Όνομα και επώνυμο πατέρα	Πώς άναταται το έτερον όνομα ή έτερον επώνυμο	Κατάσταση του άγγελλομένου					Πώς έχει ανεργήσει ή άναταται το όνομα	Μαρτυρηθέντες
Αφής	Όνομα			Άγαμος ή άγαμος ή άγαμος	Έκδηλος	Ναυτικός	Κατοίκος	Άνεργος		
3358		Αναστάσιος Κωνσ. Κελεσιώτης								
3359		Αναστάσιος "								
3362		Διονύσιος Αποστολίδης								
3363		Αναστάσιος "								
3364		Διονύσιος υιός Αποστολίδου								
3365		Αναστάσιος Δακτυλίδης								
3367		Αναστάσιος υιός								
3368		Αναστάσιος υιός								
3369		Αναστάσιος υιός								
3371		Αναστάσιος υιός								
3372		Αναστάσιος υιός								
3373		Αναστάσιος υιός								
3374		Αναστάσιος υιός								
3377		Αναστάσιος υιός								
3378		Αναστάσιος υιός								
3379		Αναστάσιος υιός								
3380		Αναστάσιος υιός								
3381		Αναστάσιος υιός								
3382		Αναστάσιος υιός								
3383		Αναστάσιος υιός								
3384		Αναστάσιος υιός								
3385		Αναστάσιος υιός								
3386		Αναστάσιος υιός								
3387		Αναστάσιος υιός								
3388		Αναστάσιος υιός								
3389		Αναστάσιος υιός								
3390		Αναστάσιος υιός								
3391		Αναστάσιος υιός								
3392		Αναστάσιος υιός								
3393		Αναστάσιος υιός								
3394		Αναστάσιος υιός								

18. Δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων, 1861-1884

1 8 7 9

Αριθμ. Σελίδων	Μην.	Ημερ.	Επιτύχησ.	Όνομα	Όνομα Πατρ.	Πατρ.	Αριθμ. Σελ.	Μην.	Νόσος
1	Φανουρίου	15	Ράχα	Ξύλη Γ.	Πόρος	-	-	20	διόφως
2	"	17	Κόστα	Λαυρίδου Σ.	"	-	-	7	"
3	"	"	Τρύπος	Γύργος	"	-	56	-	φθίσις
4	"	21	Παυλάκης	Βενιζέλος Σ.	"	-	90	-	Γύργος
5	"	22	Μίτζης	Γαλινα	Πόρος	-	60	-	διεσπασίαν
6	"	25	Λοιμικός	Διακοπής Σ.	"	-	70	-	Γύργος
7	"	27	Ρίχα	Παναγιώτη Γ.	"	-	-	1	διεσπασίαν
8	"	30	Πόζης	Ξηρού Γ.	Πόρος	-	12	-	φθίσις
9	Φεβρουαρίου	1	Μίτζης	Γιάννου Σ.	Βαγιάτης	-	20	-	φθίσις
10	"	3	Λιτογίου	Μιχαήλ	Πόρος	-	45	-	-
11	"	5	Χαλσαίης	Σπυρίδης Κ.	Πόρος	-	85	-	Γύργος
12	"	6	Παναγιώτου	Γεωργίου Π.	"	-	4	-	-
13	"	18	Ρούμης	Λαυρίδου	"	-	60	-	-
14	"	19	Τραυζού	Αναστασία Σ.	"	-	19	-	διόφως
15	"	21	Καπαδαίου	Αναστασία Σ.	"	-	-	20	"
16	"	25	Παναδαίου	Γιάννου Γ.	"	-	2	-	-
17	Μαρτίου	3	Πανούτσι	Ξύλη Σ.	"	-	60	-	φθίσις
18	"	7	Πιγαράς	Βαζύσης	"	-	70	-	διόφως
19	"	8	Παναγιώτου	Γιάννου	"	-	35	-	φθίσις
20	"	10	Πανούτσι	Ζαυδοῦλα Σ.	"	-	45	-	-
21	"	12	Παναδαίου	Λαυρίδου	"	-	75	-	Γύργος
22	"	13	Φανουρίου	Βαρθολομαίου	"	-	8	-	διεσπασίαν
23	"	19	Τραυζού	Αναστασία	"	-	1	-	-
24	"	21	Κουζίνης	Ξύλη Σ.	"	-	70	-	Γύργος
25	Απριλίου	10	Λουγαίτης	Γιάννου	"	-	70	-	διεσπασίαν
26	"	13	Μαργαρίτης	Λαυρίδου Σ.	"	-	8	-	διεσπασίαν
27	"	16	Παναγιώτου	Γύργος	"	-	62	-	διεσπασίαν
28	"	20	Διβαζίου	Διονυσίου	Διβαζίου	-	90	-	διόφως
29	"	23	Βίβης	Αναστασία Σ.	Πόρος	-	-	9	-
30	"	24	Καρδαφά	Χρυσούλα Σ.	"	-	20	-	φθίσις

19. Βιβλίο θανόντων, 1879-1928

ΙΙΙ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΗΓΩΝ

1. Καταμέτρησις των χωρίων (1827)

«Σημειώσεις τῆς καταμετρήσεως τῶν χωρίων ἀπὸ τῆς Ἐπιδαύρου μέχρι τῆς Ἀπαθείας γενομένης παρὰ τῆς διορισθείσης Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 417 διαταγὴν τῆς ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς ἀστυνομίας Γραμματείας τῆς Επικρατείας».

Πηγή: ΓΑΚ, Κ. 47, Β, φ. IV, αρ. 27

[...]

Χωρίον Κοκκινιά, ἐκ τῶν πωληθέντων τὸν Μάρτιον 1825

σύνορα. Κατ' ἀνατολὰς μὲ τὸν κάμπον τοῦ Δαμαλαῖ

κατὰ Δύσιν μὲ τοῦ Καλογέρου τὸ ποτάμι

κατ' Ἄρκτον μὲ τὴν Στράταν καὶ χωράφια ἰδιόκτητα τοῦ Βλασόπουλου

κατὰ Μεσημβρίαν μὲ τὸ βουνόν.

Χωράφια μέρος καλλιεργημένα, καὶ τὰ περισσότερα ἀκαλλιεργητα στρεμ. 3.375

Ἑλέας ἡμέρους καὶ ἀγρίας πολλάς.

Νερόν βρῦον ἀπὸ τὸ βουνόν, ἐκ τοῦ ὁποῖου δύναται νὰ Γενῆ μῦλος, καὶ νὰ ποτι-

σθῆ μέρος τοῦ κάμπου.

Τόπος διὰ βοσκήν ζῶων ἀρκετός.

Καλύβια 10, τὰ ὁποῖα κατοικοῦνται ἀπὸ φαμιλλίας.

Δουλεύεται ἀπὸ Μεθανίτας καὶ ἀθηναίους

Σημείωσαι

ὅτι τὸ χωρίον αὐτὸ ἐπωλήθη εἰς ὑδραίους οἵτινες τὸ βαστοῦν ὡς ἰδιόκτητον.

Χωρίον Πασιά

Κείμενον εἰς τὸ βουνόν ἀπέναντι τοῦ Δαμαλαῖ.

σύνορα. κατ' ἀνατολὰς, τόπος τοῦ χωρίου Μαζώματα

κατὰ Δύσιν, τόπος ἰδιόκτητος τῶν Μεθενίτων καὶ τοῦ Βλασόπουλου εἰς

τὸ χωρίον Βαλαριά.

κατ' Ἄρκτον τὸ βουνόν, καὶ κατὰ Μεσημβρίαν ὁ κάμπος τοῦ Δαμαλαῖ ἕως τὸ

σχισμένον λιθάρι.

Χωράφια καλλιεργημένα καὶ ἀκαλλιεργητα

στρεμ. 2.080

Τόπον διὰ βοσκήν ζῶων, ὀλίγον.

Ὀσπήτια ὀκτὼ εἰς ὀρεινὴν θέσιν σκεπασμένα, καὶ διάφορα χαλασμένα, δουλεύεται

παρὰ τῶν κατοίκων, καὶ παρὰ ξένων.

Χωρίον Μαζώματα. Ἐκ τῶν πωληθέντων.

σύνορα. κατ' ἀνατολὰς μὲ τὰ ἰδιόκτητα ἀμπέλια τῶν Μαζωμίτων, περνᾷ

τὸ περιβόλι τοῦ καπ. Χριστόδουλου Ποριώτη, καὶ τὸ ποτάμι ἕως τὴν θάλασσαν

τοῦ βιδίου, καὶ ἀκολουθεῖ τὸ βουνόν τρεπόμενον πρὸς βορρᾶν ἕως εἰς

τὸ σχισμένον λιθάρι καὶ θάλασσαν

Κατὰ Δύσιν μὲ τὸν κάμπον τοῦ χωρίου πασιᾶ, τὴν δᾶραν, καὶ βαλαριό.

Κατὰ Νότον, τόπον τοῦ Δαμαλαῖ.

Χωράφια, μέρος καλλιεργημένα

στρεμ. 1.930

Βαλτώδης τόπος πλησίον τῆς θαλάσσης

110

ὀσπήτια δέκα, τὰ 4 ἐξ' αὐτῶν ξέσκεπα, κατοικοῦν οἱ χωριάται οἵτινες δουλεύουν

τὰ χωράφια. καὶ ἓνα κονάκι ἐθνικόν.

Τόπον διὰ βοσκήν ζῶων ἀρκετόν

Ἰδιόκτητα. Ἀμπέλια τῶν μαζωμίτων στρεμ. 83
 Ἐλέας καὶ χαρούπαις, ἰδιόκτηταις.
 Τὸ Νεόκτιστον Μοναστήριον τῆς Παναγίας εἰς τὸ Βίδι εἰς τόπον ἰδιο-
 κτητον περιφερίας στρεμμάτων ἑπτὰ.
 Χωράφια στρεμ. τεσσαράκοντα τὰ μισὰ τῶν μαζωμάτων, καὶ τὰ μισὰ τοῦ
 Δαμαλᾶ, δουλεύονται ἀπὸ τὸν ἡγούμενον.
 Σημείωσαι
 ὅτι τὸ χωρίον αὐτὸ ἐπωλήθη τὸν Μάρτιον 1825, καὶ τὸ βαστοῦν οἱ ἀγωρασταὶ ὡς
 ἰδιόκτητον.

Χωρίον Δαμαλᾶ. Ἐκ τῶν πωλημένων.
 Κεῖται εἰς τὸ πλάγι τοῦ βουνοῦ.
 σύνορα. Κατ' ἀνατολάς, τὸ χωρίον κατάρρα, ἰδιόκτητον.
 Κατὰ Δύσιν, μὲ τὸ χωρίον Κοκκινιά.
 Κατ' Ἄρκτον, ἕως εἰς τὴν στράταν μὲ τόπον τῶν χωρίων πασιᾶ καὶ Μαζώματα
 Κατὰ Μεσημβρίαν μὲ τὸ βουνόν.
 Χωράφια μέρος καλλιεργημένα στρεμ. 4.760
 Τόπος βαλτώδης πλησίον τῆς θαλάσσης 320
 Περιβόλια δὺω τοιχοκτιστα μὲ λεμονιαῖς καὶ ἄλλα δένδρα ὀνομαζόμενα
 τοῦ Χατζῆ Ἴμπραήμη.
 Ὀσπήτια 64 ἰδιόκτητα μὲ τόπον ὅσος εἶναι ἀπὸ τὸ χωρίον ἕως εἰς τὰ ἄνωθεν
 περιβόλια, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμπεριέχονται ἀρκεταῖς ἐλεαῖς ἡμερῶν
 καὶ ἄλλα δένδρα, καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Μοναστηρίου.
 Ἰδιόκτητα, ἀμπελότοπος κάτωθεν τῶν περιβολίων στρεμμάτων 150, εἰς τὸν ὁποῖον
 λέγουν ὅτι πληρώνουν Νόβελον.
 Νερόμυλοι 4 ἰδιόκτητοι.
 Ἀμπέλια διάφορα συνορεύοντα πρὸς βορὰν μὲ τὰ μαζώματα, καὶ κατ'
 ἀνατολάς καὶ Μεσημβρίαν μὲ τόπον τοῦ χωρίου κατάρρα, καὶ κατὰ
 δύσιν μὲ τόπον τοῦ Δαμαλᾶ καὶ ἀμπέλια τῶν Μαζωμίτων.
 Σημείωσαι
 ὅτι τὸ αὐτὸ χωρίον ἐπωλήθη τὸν Μάρτιον 1825 εἰς ὑδραίους
 οἵτινες τὸ βαστοῦν ὡς ἰδιόκτητον.

Χωρίον Ἀπάθεια. Ἐκ τῶν πωληθέντων.
 συνορεύει. κατὰ δύσιν μὲ τὸ ἰδιόκτητον χωρίον Κατάρραν ἀπὸ τὸ αὐλακάκι
 πλησίον τοῦ περιβολίου τῆς κατάρρας, καὶ ἀκολουθεῖ Γραμμὴν λοξὴν ἕως τὴν
 λιθιάν, καὶ ἐκεῖθεν τὸν δρόμον ἕως τὴν παράλληλον τοῦ θαλασσίου πλα-
 τάνου, ὅπου τὸ ἐπάνω μέρος τὸ νότιον δηλαδὴ εἶναι τῆς Ἀπαθείας
 τὸ δὲ κάτω μέρος τὸ βόρειον ἕως εἰς τὸν Πλάτανον εἶναι τῆς Κατάρρας.
 Ἐκεῖθεν ἐκτείνεται τὸ σύνορον τῆς εἰς τὸ παραθαλάσσιον μέχρι τῆς το-
 ποθεσίας τοῦ Πόρου, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ βόρειον. Κατ' ἀνατολάς
 συνορεύει μὲ τὸν τόπον τοῦ Πόρου, καὶ κατὰ Νότον μὲ τὸ βουνόν.
 Χωράφια καλλιεργημένα καὶ ἀκαλλιεργητα ἀπὸ τὸ σύνορον τῆς κατάρρας
 ἕως τὸ ρεῦμα, καὶ ἀπὸ τὴν στράταν ἕως τὸ βουνόν στρεμ. 500
 καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἕως τὸ βουνόν, καὶ ἀπὸ τὸ ρεῦμα ἕως τὴν συρὰν
 τῶν ἐλαιῶν ὅπου χωρίζει τὸ σύνορον τοῦ Πόρου 1.290
 Τόπος διὰ βοσκὴν ζώων ἀρκετός.
 Ἕνας Πύργος καὶ ὀλίγα ὀσπήτια καὶ καλύβια, εἰς τὰ ὁποῖα κατοικοῦν αἱ
 Φαμιλλῖαι τῶν σέμπρων ὅπου δουλεύουν.
 Περιβόλια δὺω τοιχογύριστα μὲ λεμονιαῖς, ἐμπεριεχόμενα εἰς τὴν ποσότητα τῶν

στρεμμάτων.
 Ἀμπέλι ἔν τοιχογυρισμένον ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἐμπεριεχόμενον καὶ τοῦτο εἰς τὴν ποσότητα τῶν στρεμμάτων.
 Νερόμυλους τρεῖς ἀλέθοντες μὲ στέρναν.
 Ἐλαιῖς ἡμερῶν ἕως διακόσιαις πενήκοντα.
 Ὅρινη θέσις τῆς παλαιᾶς ἀπαθείας ἔχει χωράφια εὐγαλμένα σχεδὸν πεντακοσίων στρεμμάτων, καὶ λέγουσιν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ μοναστήριον τῆς φανερωμένης εἰς Σαλαμίνα.
 τοῦ βουνοῦ τὸ σύνορον, ἐκτείνεται ἕως ταῖς Ἀδέραις.

Ὅλική ποσότης τῶν Μετρηθέντων.

Ἐπίδαυρος	στρέμματα 636
Κολιάκι	1.120
Χατζῆ μέτου	1.170
Τραχιᾶ	10.500
Ματαράγκα	1.750
Μπεντένι	5.500
Καραντζῖα	6.200
Ῥάντου	1.165
Τζουκαλιᾶ	4.500
Χώριζα	2.000
Σκαπέτι	540
Λεσιᾶ	3.980
Πασιᾶ	2.080

Τὰ πωλημένα

Κοκκινιᾶ	στρεμ. 3.375
Μαζώματα	2.040
Δαμαλᾶ	5.080
Ἀπάθεια	<u>1.790</u>
	<u>12.285</u>
	στρέμματα 53.426

Ἐν Πόρῳ τὴν 2 Ἰουλίου 1827

ἡ Διορισθεῖσα Ἐπιτροπὴ
 Παναγιώτης Τζολακόπουλος
 Ἀναγνώστης Λογοθέτου
 Ν. Λουριώτης

2. Απογραφή των κατοίκων του Δαμαλά (1828)

«1828 Σεπτεμβ. 6. Κατάλογος τῶν ὀσπητίων καὶ ἐγκατοίκων ψυχῶν τοῦ χωρίου Δαμαλά»

Πηγή: ΓΑΚ, Καποδιστριακό Ἀρχεῖο, Οἰκονομίας, φ. 9

ἀριθμὸς ὀσπητίων	κάτοικοι	ἀνδρὸ-γυν.	ἀρσενικά	θυλυκά	ἀριθ. ψυχῶν
1	Γιώργης Τζούρης	2	-	1	3
2	χήρα Γεώργενα	1	3	1	5
3	Ἀναγνώστης Νικολ.	2	2	1	5
4	Ἀναγν. Σπύρου	2	-	-	2
5	χήρα Μαρία Νικολοῦ	1	1	1	3
6	Γεώργιος Ρουμπής	2	1	-	3
7	χήρα Καστρότενα	1	1	-	2
8	Γιάννης παπὰ Γεώργ.	2	1	-	3
9	Λουκάς Μπάτουχης	2	-	-	2
10	Γιάννης Λιόρης	2	4	1	7 ⁸⁶
11	Παναγιώτ. Γάλαρης	2	1	1	4
12	Σπύρος Μπελεγρής	2	1	-	3
13	Λογοθέτης Κοντοῦ	2	5	2	9
14	Ἀργύρης Λιάτας	2	-	-	2
15	Ἀναγνώστ. Μεθενίτι	2	-	1	3
16	Σταμάτης Σκλιβάνου	2	-	3	5
17	Παναγ. Νταβάνης	2	1	-	3
18	Ἄγγελῆς Μαρίνος	1	3	2	6
19	Λουκάς Γ. Λιόρης	2	2	2	6
20	Μῆτρος Σιαμουκλῆς	1	1	1	3
21	χήρα Παλούκενα	1	-	-	1
22	Κωσταντ. Ῥιγκέλος	2	-	1	3
23	Δημ. Πάτζος	2	-	-	2
24	Γιώργης Κώστας	2	-	1	3
25	Δημ. Πεντενιώτ.	2	-	-	2
26	Ἄγγελῆς Θηβαῖος	2	-	-	2
27	Γιάννης Νταβάνης	2	-	1	3
28	Δημ. Ποταμίτης	2	-	1	3
29	Ἀναγ. Οἰκονόμου	2	1	-	3
30	Γιώργης Κόλιας	2	2	1	5
31	Ἀναγνώστης Λιάτας	2	1	-	3
32	χήρα Οἰκονόμου	1	1	1	3
33	χήρα Μ. Λιόρενα	1	2	-	3
34	Γιάννης Φ. Ρούσου	2	1	-	3
35	Μῆτρος Πουτζουφάκος	2	3	2	7
36	Χρῆστος Καλιουτζῆς	2	2	1	5
37	Ἄγγελῆς Λογοθέτης	2	3	-	5
38	Π. Μαρουλάς	1	1	1	3

⁸⁶ Στο πρωτότυπο ὑπάρχει τὸ εσφαλμένο ἀθροῖσμα 6.

39	Γεώρ. Ψυχογιός	2	-	1	3
40	Θανάσης Ανακαβέλος	2	1	2	5
41	χήρα Νέζιου	1	1	-	2
42	Μαστρο Θανάσης	2	-	1	3
43	χήρ. ΜεγαλοΓιάν.	1	1	1	3
44	Γιώρ. Τζιαδίνης	2	1	-	3
45	Στεφανής	1	2	1	4
46	χήρ. Μπασιλίνα	1	3	1	5
47	χήρ. Γαβαθοῦ	1	1	2	4
48	Γιαννάκης Τζαρδίνης	2	1	-	3
49	χήρα Νικόλενα	1	-	1	2
50	χήρα Μάρο	1	1	-	2
51	Γιάννης παπά Δημήτρ.	-	2	-	2
52	Σπύρος Μαρουλάς	2	-	-	2
53	Μήτηρ Κόλιας	2	-	-	2
54	Κόλιας Γεωργίου	2	1	-	3
55	Μήτρος Μαρουλάς	2	1	1	4
56	Άναγν. Μαρουλάς	2	-	1	3
57	Γιώργης Άγγελής	2	1	1	4
58	Μήτρος Καλύβας	2	3	2	7
59	χήρα Καλύβενα	1	-	1	2
60	Σωτήρος Ζαχαρίου	2	-	2	4
61	Παν. Γ. Μουστακάς	1	2	1	4
62	Γιώργης Ροῦσος	2	1	1	4
63	Βασίλ. Ροῦσος	2	-	-	2
64	χήρα Σοφία	1	-	-	1
65	Κωσμάς	1	-	-	1
66	Μαστροπαναγιώτης	2	-	-	2
Σύνολο		110	67	47	224
οί κάτοικοι ὅλοι					224 ⁸⁷

[αριθμός καλυβών]	πάροικοι	άνδρ- γυνα	άρσενικά	θυλικά	ἀριθ. ψυχῶν
1	Γιάννης Στράκας	2	1	-	3
2	Θανάσης Θηβαῖος	2	-	2	4
3	χήρα Δήμητρα	1	2	1	4
4	Μήτρος Βλάχος	2	1	1	4
5	Γιώρ. Γεωργίτης	2	-	3	5
6	Μήτρος Μείντανάς	1	2	3	6
7	Παναγ. Βλάχος	2	1	1	4
8	Σωτήρος Θηβαῖος	2	2	1	5
9	Πανάγος Θηβαῖος	2	2	2	6
10	Γεωργάκης Θηβαῖος	2	1	1	4
11	χήρα Βαρελοῦ	1	1	-	2
12	Μαστρο Σπύρος	2	1	-	3
13	Δρόσος	2	1	2	5
14	Καραγιάννης	2	-	2	4

⁸⁷ Στο πρωτότυπο το ἀθροισμα υπολογίζεται σε 223 ἀλλὰ εἶναι εσφαλμένο.

15	Γιωργάκης Καζάκας	1	1	2	4
16	Παπά Μιχάλης	2	1	2	5
17	Θανάσης Τζόκας	1	1	-	2
18	Μαστροπέτρος	2	1	-	3
19	Δημ. Χονδρογιωργάκης	2	-	2	4
20	Άποστόλ. Νταραμάρης	2	-	1	3
21	χήρα Μαμή	1	2	1	4
22	χήρα Θανάσενα	1	1	3	5
23	Άναγν. Βασιλάκης	2	1	2	5
24	Δημ. Θηβαΐος	2	2	1	5
25	Δημ. Ύρακοβίτης	2	-	-	2
26	Λάμπρ. Θηβαΐος	2	1	3	6
27	Θανάσενα Θηβ[αΐα]	1	3	1	5
28	Μήτρικνα Θηβαΐα	1	2	2	5
29	Γιάννης Θηβαΐος	2	1	2	5
30	Γιάννης Φλόρης	2	3	1	6
31	χήρα Μήτζικνα	1	1	2	4
32	χήρα Ντόμικνα	1	1	1	3
33	Άναγνώστ. Θηβαΐα	1	-	1	2
34	Βαγγέλης Ύρικμελ[ιώτης]	2	-	1	3
35	παπά Χαντζής	2	2	3	7
36	Δασκαλέσικνα	1	-	1	2
Σύνολο		59	39	51	149
οί πάροικοι όλοι					149 ⁸⁸

⁸⁸ Αντί του λανθασμένου αθροίσματος του πρωτοτύπου (159).

3. Έκθεση προκρίτων Πόρου (1829;)

Πηγή: ΓΑΚ, Έκτακτοι Επιτροποι, φ. 89

Έκλαμπρότατε

Μέ τό όφειλόμενον Σέβας λαβόντες τήν ύπ' άρ: 795: έγκύκλιον έπιστολήν, κατά τήν σεβαστήν διαταγήν, ή άπόκρισις είς τά προστατ-τόμενα περί τών στατιστικῶν γνώσεων, εἶναι ώς κάτωθεν

α^{ον}: Ίδιοκτησία τουρκική είς ταύτην τήν Νήσον, πώποτε ούδεμία.

β^{ον}: Τοῦρκος έγκάτοικος ούδεις, άλλ' ούδέ καδεις.

γ^{ον}: ή Νήσος αύτη μέ όλην της τήν άντικρυς περιοχήν, ήτον άσίδοτος έπιφορτισμένη οὔσα νά έχη δέκα άνθρώπους νά προβλέπουν τά πα-ράλια διά νά δίδουν φαινομένων πειρατῶν, εἶδησιν είς Ναύπλιον.

δ^{ον}: Μετά παρέλευσιν καιροῦ, άρχισαν αί καταχρήσεις, και έπιφορτισμός τής τυραννίας, και έπεφορτίσθη ή Νήσος μέ τήν έξω περιοχήν τήν άποκοπή, μ' έτήσιον δόσιμον, διά χαράτζια, τελώνιον, και δέκατα Γρόσια 1200: άλλ' από χρόνον, έως χρόνον, έγιναν τρεῖς χιλιάδες και όκτακόσια, τά όποῖα έδίδονταν διά τοῦ έρμηνευτοῦ τό[υ] στόλου είς ντιβάν χανέ.

Είς δέ τά τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, όγκώθη ή κατάχρησις και έως τέλους έγινε βάρος άφόρητον· Ναῦται διά τόν στόλον δέκα πέντε, όποῦ έτησίως έκόστιζαν δώδεκα χιλιάδας Γρόσια, έκτός τών άνωτέρω, μέ μέγα γογγυσμόν τής κοινότητος.

Άλλ' ώσαύτως και διά τά άντικρυς τής ιδιοκτησίας μας

α^η: κατάχρησις στρεμιάτικου άμπελίων πρὸς 9 παρ.^{δες}
 λεμονίων πρὸς παρ.^{δες} : 17: τό όλον άποκοπή Γρ. 500
 Και ὕστερον άλλη κατάχρησις τελωνίου άποκοπή ... 150
 Μπεταέτι λαδίου όμοίως ... 300
 Κρασίου όμοίως ... 450
 όλα αύτά έδίδονταν είς Κόρινθον είς τόν Κιαμίλμπεη Γρ: 1400

Διά δέ δέκατον τών έλαιῶν, και γενημάτων, πρῶτος νεοτερισμός πρὸ χρόνων έγινεν άποκοπή, γέμωσις, και κούφωσις διά δύο χρόνους τέσσαρας χιλιάδας Γρόσια, άλλ' ὕστερον επερρίφθη τυραν-νικῶς και ή άποκοπή, και έπωλεῖτο είς τόν τυχόντα μέ τό περισσότερον.

ε^{ον}: Ό τής κοινότητος αριθμός τών έγκατοίκων, κατά τήν έσχάτην καταμέτρησιν εἶναι χιλιάδες 4.770:

στ^{ον}: Τής κοινότητος τοῦ Πόρου ή είς τήν Πελοπόννησον άντικρυ Γῆ, ιδιοκτησία εἶναι μετά τών ὄρων όποῦ τήν περικλύουν, ή όλη περιφέρεια διάστημα ὄρων: 17. Είς τήν περιοχήν ταύτην τό πάλαι, έθνικός τόπος δέν ήτον, οὔτε έγκάτοικος Τοῦρκος έστάθη ποτέ έως τέλη. διότι από φόβον πειρατῶν, οὔτε έτολμοῦσε Τοῦρκος είς τάς άρχάς των και νά φανῆ, μετά καιρόν δέ καλλιεργούμενου τοῦ τόπου, από πλεονεξίαν τών άγρίων Γιανιτζάρων, οικειο-

ποιήθησαν τό καλύτερον τῆς Γῆς ταύτης μέρος τῆς ἐν τῇ Πελοπον-
νήσῳ ἐπαρχίας ἡμῶν, καί ἰδιοκτησία τουρκική εἶναι ἡ Ἀπάθεια
ἣτις περιέχει

1: πύργον

10: χαμόσπιτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον κάτοικοι Χριστιανοί, Ποριῶται, καί
Πελοποννήσιοι διά τήν καλλιέργειαν

3: Νερόμηλοι, εἰς τοὺς ὁποίους μηλωνάδες Ποριῶται

3: Ἐρημοκκλήσια

700: στρέματα Γῆν καλλιεργημένην

2: περιβόλια μέ λεμονιαῖς, καί κυτριάϊς περιτυχισμένα

1: ἀμπέλι στρέματα εἴκοσι πέντε, καί ὅλη ἡ περιοχή τῆς
ἀπαθείας καλλιεργημένη, καί ἀκαλλιέργητος μετά τῶν ὄρων, εἶναι
διάστημα ὠρῶν πέντε· καί ἅπασαν Γιαχγιαγά, τό ἐπίλοιπον
ὠρῶν δώδεκα, εἶναι ἰδιοκτησία τῆς κοινότητος Πόρου.

Ταῦτα πρὸς ἀπόκρισιν, αἰτούμενοι τήν ἔκλαμπρον ἡμῶν συγ-
γνώμην μένοντες μέ βαθύτατον Σέβας

Πρόθυμοι εἰς τοὺς ὀρισμοῦς Σας

Οἱ Δημογέροντες τοῦ Πόρου
Γεώργιος Δ. Κριεζῆς
Ἀναγνώστης Κ. Οἰκονόμου

Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρ^{τον}: Κόντε Βιάρων
Καποδίστριαν, Ἐκτακτον Ἐπίτροπον
τῶν Δυτικῶν Σποράδων

Ὁ Γραμματεὺς
Νικόλαος Οἰκονόμου

4. Δημοτολόγιο δήμου Τροιζηνίων (1861)

Πηγή: Δημαρχείο Πόρου

[Από τις παρατηρήσεις δημοσιεύονται μόνο όσες κρίθηκαν χρήσιμες για την έρευνα μας και πρωτίστως οι μεταδημοτεύσεις]

α. Ενορία Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πόρου

α.α.	Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	Επαγγελμα	Παρατηρήσεις
1	Γαβριήλ Θωμάς	62	Ίερομόναχος	
2	Γεώργιος Κιζάνης	60	Κτηματίας	
3	Άναστάσιος Γ. Κιζάνης	23	[Κτηματίας]	
4	Άντώνιος Γ. Κιζάνης	19	[Κτηματίας]	
6	Κανέλα χήρα Σ. Καρά	55		
7	Μαριγώ θυγάτηρ Σ. Καρά	22		
8	Έλενη θυγάτηρ Σ. Καρά	20		
9	Χρήστος υιός Σ. Καρά	18	Ναύτης	
10	Σταμάτιος υιός Σ. Καρά	17	Τεχνίτης	
11	Ίωάννης Α. Οικονόμου	20	Κτηματίας	Πειραιάς, 1884
12	Διαμάντω σύζυγος Ί. Οικονόμου	22		Πειραιάς, 1884
13	Άναστάσιος υιός » »	4		Πειραιάς, 1884
14	Κυριακός υιός » »	2		
15	Αίκατερίνη Κ. Μαματούλη	60		
16	Σταμάτιος Καραδηΐμας	40	Κτηματίας	
17	Αίκατερίνα σύζυγός του	30		
18	Μαρούσα θυγάτηρ	15		
19	Χριστόδουλος υιός	12	Μαθητής	
20	Σοφία θυγάτηρ	7		
21	Δημήτριος υιός	5		
22	Ίωάννης υιός	1		
23	Άντώνιος Κουσουλίνης	50	Ναύτης	
24	Άγγελική σύζυγός του	40		
25	Σταματίνα θυγάτηρ	17		
26	Αίκατερίνα θυγ. Ά. Κουσουλίνη	16		
27	Γιώργος υιός »	15		
28	Έλενη θυγάτηρ »	13		
29	- -	-		
30	Γιακουμίνα χήρα Δ. Παπαδοπούλου	26		
31	Μαρία θυγάτηρ »	3		
32	Σοφία Κ. Γεώργα	35	έν χηρεία	
33	Λάζαρος υιός Κ. Γεώργα	12	Ξυλουργός	
34	Κωνσταντίνος υιός » »	9	Μαθητής	
35	Μαρία Κ. Γεώργα	70	έν χηρεία	
36	Γεώργιος Κ. Φάρσας	50	Κτηματίας	
37	Κωνσταντίνα σύζ. Γ. Φάρσα	40		
38	Άναστάσιος Άντ. Γεώργα	30	Μεταπράτης	
39	Μπήλιω σύζυγος	15		

40	Διαμάντω θυγ.	μην. 3		
41	Γεώργιος Δ. Μεθενίτης	40	Πλοίαρχος	
42	Εύγενική σύζ. Γ. Μεθενίτου	22		
43	Δημήτριος υιός	9	Μαθητής	
44	Γεώργιος Ίω. Καραδήμας	43	Πλοίαρχος	
45	Μαρία σύζ.	30		
46	Άννέζω θυγ.	13		
47	Μαρδίτσα »	11		
48	Ίωάννης υιός	9	Μαθητής	
49	Αϊκατερίνα θυγ.	7		
50	Δημήτριος υιός	3		
51	Ίωάννης Γ. Φάρσας	25	Πλοίαρχος	
53	Μαριγώ θυγάτηρ	3		
54	Δημήτριος Κ. Γεώργας	25	Ξυλουργός	
55	Χρυσούλα σύζυγος	15		
56	Έλενη Στ. Βέτα	50	έν χηρεία	
57	Γεώργιος Σίδερης	35	Ναύτης	
58	Σταματίνα θυγ.	18		
59	Λουκάς υιός	7	Μαθητής	
60	Δημητρούλα Ίω. Πέρου	50	έν χηρεία	
61	Δημητρούλα Στ. Ραδίτσα	17	όρφανήν	
62	Μαρίνα » »	15	[όρφανήν]	
64	Μαρδίτσα χήρα Κ. Ραδίτσα	40		
65	Γεώργιος υιός » »	24	Ξυλουργός	
67	Άναστάσιος υιός » »	18	[Ξυλουργός]	
68	Θεόδωρος » » »	16	[Ξυλουργός]	
71	Έλενη θυγάτηρ Π. Γερόντζη	15	όρφανή	
72	Μαριγώ » » »	9	[όρφανή]	
73	Δωροθέα » » »	7	[όρφανή]	
74	Μπήλια » » »	3	[όρφανή]	
75	Νικόλαος Καραδήμας	35	Καλαφάτης	
76	Μαργαρίτα σύζ. Ν. Καραδήμα	28		
77	Μαριγώ θυγ. » »	6		
78	Παναγιούλα θυγ. » »	4		
79	Δημήτριος υιός » »	2		
80	Παναγιώτα Γ. Μαρούδα	55	έν χηρεία	
81	Σταῦρος υιός Γ. Μαρούδα	33	Ξυλουργός	
82	Ζαχαρούλα θυγ. » »	22		
84	Κατήγκω » Ί. Ράση	29	όρφανή	
86	Μάρω » »	23	[όρφανή]	
87	Σταματίνα » »	17	[όρφανή]	
88	Βασιλική » »	14	[όρφανή]	
89	Σταμάτιος Καΐσαρ	23	Σανδαλοποιός	
90	Έλενη σύζ. Στ. Καΐσαρος	17		
91	Σοφία Άντ. Πέρρου	30	έν χηρεία	
92	Μαριγώ θυγ. Άντ. Πέρρου	20		
93	Άγγελική » » »	11		
94	Γεώργης υιός » »	8		Πειραιάς, 1900
95	Κωνσταντῖνος Κεραμιδᾶς	35	Ναύτης	
96	Ίωάννης υιός Κ. Κεραμιδᾶ	12		Πειραιάς, 1891

97	Ἀντώνιος υἱός » »	6		
98	Μπήλιω θυγ. » »	1		
99	Σταματίνα σύζ. » »	25		
100	Ἰωάννης Σίδερης	45	Ἄλιεύς	
101	Μαρία σύζ. Ἰ. Σίδερη	30		
102	Ἀννέζω θυγ.	15		
103	Ζαχαρούλα θυγ.	8		
104	Ἀνδρέας υἱός	6	Μαθητής	
105	Δημήτριος υἱός	3		
106	Γεώργιος Δουζίνας	40	Ναύτης	
107	Αἰκατερίνα σύζ.	25		
108	Σταματίνα θυγ. Γ. Δουζίνα	8		
109	Μαριγώ » » »	6		
110	Μαρδίτσα » » »	3		
111	Δημήτριος υἱός » »	1		
112	Ἰωάννης Κολοκούβαρος	26	Ναύτης	
113	Μαριγώ σύζ. »	23		
114	Δημήτριος υἱός »	5		
115	Αἰκατερίνα χήρα Ἰω. Κολπέρου	45		
116	Μπήλιω θυγ. » »	18		
117	Χριστόδουλος Κούλης	50	Ναύτης	
118	Εὐγενική σύζ.	40		
119	Σταματίνα θυγ.	17		
120	Ἀναστάσιος υἱός	15		
121	Μπήλιω θυγ.	12		
122	Ἰωάννης υἱός	8		
123	Μαριγώ θυγ.	5		
124	Κωνσταντῖνος Κοτσαράκης	60	Ἐργάτης	
125	Στυλιανός υἱός »	18	Ναύτης	
126	Γεώργιος Ἀλίκουλης	35	[Ναύτης]	
127	Μαρία σύζυγος	25		
128	Ἀνδρέας υἱός	5		
129	Παναγιώτης υἱός	1		
130	Νικόλαος Ἰω. Πίλες	30		
131	Αἰκατερίνα σύζυγος	25		
132	Μαριγώ θυγ.	6		
133	Ἰωάννης υἱός Ν. Ι. Πίλε	3		
134	Φραντζέσκος υἱός »	1		
138	Κυριακός Παπαγεωργίου	30	Ναύτης	
139	Μαρία σύζυγος »	25		
140	Σταματίνα θυγ. »	4		
141	Ἰωάννης υἱός »	2		
142	Σπυρίδων Κουφός	55	Ναύτης	
143	Σοφία σύζ. Σ. Κουφοῦ	35		
144	Δαμιανός υἱός »	18		
145	Μαρία θυγ. »	14		
146	Ἀνδρέας υἱός »	16		
147	Ἐμμανουήλ υἱός »	10		
148	Νικόλαος υἱός »	8		
149	Γεώργιος Κοτσαράκης	26	Ἐργάτης	Πειραιάς, 1885

150	Σταματίνα σύζ. »	28		[Πειραιάς, 1885]
151	Παναγιώτης υιός »	15		
152	Μαρίνα θυγ. »	μην. 3		
153	Βασίλειος Πινδέρης	30	Έργατης	
154	Αίκατερίνα σύζ.	22		
155	Κυριάκος Θ. Καλή	40	Κυβερνήτης	
156	Μαρία συζ.	28		
157	Έλενη θυγάτηρ	14		
159	Θεόδωρος υιός	10		
160	Σταῦρος υιός	8		
161	Ζαφείρω θυγάτηρ	μ. 4		
162	Νικόλαος Βενετσανάκης	55	Ναύτης	
163	Μαρία σύζ. »	45		
164	Ίωάννης υιός »	28	Ναύτης	
165	Άγγελική θυγ. »	15		
166	Χρήστος υιός »	12	Έργατης	
167	Φραντζέσκος Ίω. Πίλες ή Παππαφραντζέσκου	30	Ναύτης	
168	Σταματίνα σύζ. » »	25		
169	Ίωάννης υιός » »	13		
170	Γιακουμίνα θυγ. » »	12		
171	Δημήτριος υιός » »	3		
172	Φραντζέσκος Σπανοῦ	30	Ναύτης	
173	Σταματίνα σύζ. »	25		
174	Έλενη θυγ. »	8		
175	Άλέξανδρος υιός »	6		Πειραιάς, 1888
176	Κυριακός υιός »	3		
177	Έλενη χήρα Ν. Καραδημα	60		
178	Γιαννοῦλα θυγ. »	12		
181	Έλευθέριος Στρουμπούλης	32	Ναύτης	
182	Μαρίνα σύζ. »	30		
183	Έλενη χήρα Γ. Πανταζή	60		
185	Τριανταφυλλιά θυγ. Λ. Καστριώτου	26	όρφανή	
186	Φλωροῦ θυγ. » »	23		
187	Έπαμεινώνδας υιός » »	12		
188	Σπυρίδων Παράσχου	30	Κυβερνήτης	
189	Διαμάντω σύζ. Σ. Παράσχου	26		
190	Έλενη θυγ. Σ. Παράσχου	2		
191	Ίωάννης υιός » »	μην. 2		
192	Δημήτριος Κουμπής	40	Κυβερνήτης	
193	Φαῖδρα σύζ.	35		
194	Ίωάννης υιός	23	Μεταπράτης	
195	Σταματίνα θυγ.	17		
196	Μαρία θυγ.	15		
197	Εἰρήνη θυγ.	7		
198	Γεώργιος υιός	10		
199	Γεώργιος Γκούμας	30	Ναύτης	
200	Έλενη σύζ. Γ. Γκούμα	25		
201	Λάζαρος υιός » »	8		
202	Μαριγώ θυγ. » »	6		
203	Δημήτριος υιός » »	4		

204	Χαρίκλεια θυγ. » »	1		
205	Βασίλειος Σ. Γαλένθης	40	Ναύτης	
206	Άργυρώ σύζ. » »	28		
207	Μαριγώ θυγ. » »	18		
208	Ζαφείρω θυγ. » »	14		
209	Έλευθέριος Χατζή Χούθης	40	Καλαφάτης	
210	Μπήλιω συζ. Έλ. Χούθη	26		
211	Χριστόδουλος υιός » »	12		
212	Πέτρος υιός » »	9		
213	Μαρούσα θυγ. » »	6		
214	Μαριγώ θυγ. » »	2		
216	Έλένη χήρα Δημ. Λ. Κουμπή	50		
217	Λάζαρος Δ. Κουμπής	40	Ναυτικός	
218	Μαρούσα σύζ. Λ. Δ. Κουμπή	30		
219	Δημήτριος υιός » »	15		
220	Κωνσταντίνος υιός » »	11		
221	Μαρίνη θυγ. » »	5		
222	Άργύρω » » »	2		
223	Πέτρος Καραμάνος	60	Κτηματίας	
224	Μαρία σύζ. Π. Καραμάνου	46		
225	Σταμάτιος υιός » »	22	Ναύτης	
226	Στυλιανός υιός » »	17	Τεχνίτης	
227	Έλένη θυγ. » »	12		
228	Σπυρίδων υιός » »	6		Πειραιάς, 1914
229	-	-		
230	Μπήλιω χήρα Γεώργ. Γκλότση	30		
231	Δημήτριος Μ. Δέδες	55	Έργατης	
232	Σοφία σύζ. Δ. Μ. Δέδες	45		
233	Μιχαήλ υιός » »	27	Ναύτης	
234	Ίωάννης υιός » »	25	[Ναύτης]	
235	Νικόλαος υιός » »	22	[Ναύτης]	
236	Γιαννούλα θυγ. » »	19		
237	Κυριακός υιός » »	17	Τεχνίτης	
238	Σπυρίδων υιός » »	15	Ναύτης	Πειραιάς, 1888
239	Άννέτα θυγ. » »	10		
240	Γεώργιος Δ. Μπάθας	45	Ναυτικός	
241	Έλένη σύζ. Γ. Δ. Μπάθα	30		
242	Δημήτριος υιός Γ. Δ. Μπάθα	13	Μαθητής	
243	Κωνσταντίνος » »	11		
244	Σοφία θυγάτηρ » »	6		
245	Μαριγώ » » »	4		
246	Βασιλική » » »	2		
247	Γεώργιος Άναργ. Στεφάνου	45	Ξυλουργός	
248	Αίκατερίνα σύζ. Γ. Στεφάνου	35		
249	Σταματίνα θυγ. » »	16		
250	Ζαφείρω » » »	14		
251	Άγγελική » » »	8		
252	Νικόλαος Άν. Στεφάνου	65	Ξυλουργός	
253	Κωνσταντίνος Άναργ. Στεφάνου	23	[Ξυλουργός]	
254	Νικόλαος Μιχ. Στεφάνου	18	[Ξυλουργός]	

255	Μιχαήλ Μ. Στεφάνου	15	[Ξυλουργός]	
256	Άνδρέας Ι. Δέλες	28	Ναύτης	
257	Ξανθή σύζ. Α. Δέλε	23		
258	Παρασκευή θυγ. Α. Δέλε	5		
259	Άγγελική » » »	3		
260	Άγγελίνα χήρα Μ. Δέδε	60		
261	Μιχαήλ υιός » »	28	Ναύτης	
262	Δημήτριος υιός » »	24	[Ναύτης]	
263	Γεώργιος υιός » »	22	[Ναύτης]	
264	Άθανάσιος υιός » »	18	[Ναύτης]	
265	Μπήλιω χήρα Ν. Τάρταρη	30		
266	Έλενη θυγ. Ν. Τάρταρη	14		
267	Κωνσταντίνος υιός » »	8		
268	Φλωροῦ χήρα Κ. Μπίκλη	46		
269	Άλέξανδρος υιός » »	28	Ναύτης	
270	Άννέζω θυγάτηρ » »	12		
272	Σταῦρος Κ. Σκροπιής	17	Έργατης	
273	Έλενη θυγ. » »	13		
274	Μπήλιω » » »	4		
276	Άντώνιος Ίω. Κουρής	25	Κτίστης	
278	Παναγιώτης Ίω. Κουρής	20	[Κτίστης]	
279	Νικόλαος Ίωανν. Κουρής	17	Κτίστης	
280	Αίκατερίνα » »	16		
281	Έλενη » »	14		
282	Έλευθέριος Ίω. Κουρής	30	Κτίστης	
283	Ζαχαροῦλα σύζ. Έλ. Κουρή	25		
284	Ίωάννης υιός » »	9		
285	Θεόδωρος υιός » »	7		
286	Άθανάσιος υιός » »	4		
287	Κονδύλω θυγ. » »	2		
288	Εύφροσύνη χήρα Β. Δέδε	45	Οίκ. έργα	
289	Αίκατερίνα θυγ. » »	16		
290	Μαριγώ » » »	13		
292	Ξανθή χήρα Ίω. Πανταζή	40		
293	Άννα θυγ. » »	15		
294	Παναγιώτης υιός » »	13		
295	Δημήτριος υιός Ίω. Πανταζή	10		
296	Σπυρίδων υιός » »	8		
297	Λάμπρος υιός » »	5		
298	Δημήτριος Ίω. Μητρομπήλιας	50	Ναύτης	
299	Καλλιόπη σύζ. Ίω. »	35		
300	Γεώργιος υιός » »	15		
301	Μαροῦσα Κ. Στρατίκη	30	Οίκ. έργα	
302	Εύγενική θυγ.	13		
303	Άντώνιος υιός	10		
304	Άγγελική θυγ.	6		
305	Άννέζω θυγ.	2		
307	Φλωροῦ χήρα Κ. Κολομά ἡ Καμπούρης	45		
308	Άναστάσιος υιός » »	25		
309	Άγγελική θυγ. » »	15		

310	Κυριάκος Γκόγκος	30	Ναύτης	
311	Θεοφάνα σύζ.	18		
312	Γεώργιος υιός	μην. 5		
314	Πανούργια χήρα Γ. Καρσαλιάκου	25		
315	Φλωροῦ χήρα Ι. Ραδίτσα	27	Οίκ. ἔργα	
316	Ἐλένη θυγ. » »	9		
317	Γεώργιος υιός » »	8		
319	Ἐλένη χήρα Γ. Μέξη	55		
320	Σοφία θυγ. » »	16		
321	Κωνσταντῖνος υιός » »	22		
322	Μαρδίτσα θυγ. » »	13		
323	Παναγιώτης υιός Γ. Μέξη	12		
324	Φλωροῦ Γ. Ἀνδρειώτου	30	Οίκ. ἔργα	
325	Δημήτριος υιός Γ. »	14		
326	Μαριγώ θυγ. » »	4		
327	Δημήτριος Ἀθανασίου	35	Ἐργάτης	
328	Μαρίνη σύζυγος Δ. »	30		
329	Μαρία θυγ. » »	14		
330	Ἰωάννης υιός » »	12		
331	Ἀθανασοῦλα θυγ. » »	9		
332	Παναγιώτης υιός » »	4		
333	Σταματοῦλα θυγ. » »	2		
334	Νικόλαος Γκίκας	42	Ναύτης	
335	Μπήλιω σύζ. Ν. Γκίκα	28		
336	Ἐλένη θυγ. » »	8		
337	Μαριγώ θυγ. » »	6		
338	Λάζαρος Πανούτσης	40	Ναύτης	
339	Αἰκατερίνα σύζ. Λ. »	30		
340	Πάνος υιός » »	14		
341	Δημήτριος υιός » »	8		
342	Γεώργιος υιός » »	4		
343	Μαριγώ θυγ. » »	5		
344	Πέτρος Κουμπῆς	40	Ναύτης	
345	Μαρία σύζ. Π. Κουμπῆ	30		
346	Ἐλένη θυγ. » »	17		
347	Ἀνδρέας Γ. Φράγγου	40	Ναύτης	
348	Ἐλένη σύζυγος Ἀνδρέου Γ. Φράγγου	28		
349	Φλωροῦ θυγ. » »	15		
351	Δημήτριος Γ. Παπαϊωάννου	30	Κυβερνήτης	
352	Αἰκατερίνα σύζ. Δ. Γ. »	25		
353	Σταματίνα θυγ. » »	5		
354	Ἄντωνία θυγ. » »	2		
355	Σταμάτιος Γ. Παπαϊωάννου	40	Ἄχθοφόρος	
356	Ἰωάννης Σοφιανός	30	Ναύτης	
357	Ἐλένη σύζ. Ι. Σοφιανοῦ	25		
358	Μαριγώ θυγ. » »	2		
359	Σταματίνα Δ. Μπούζα	56	Οἰκιακά ἔργα	
360	Ἀγγελική θυγ. » »	18		
361	Κονδύλω » » »	13		
362	Μαριγώ » » »	10		

363	Βασίλειος Μητρομπήλιας	45	Ύποκελευστής	
364	Εύγενική σύζ. Β. »	25		
365	Κωνσταντῖνος υἱός » »	μην. 7		[;], 1884
366	Ἀθανάσιος Βελισάριος	60	Σανδαλοποιός	
367	Αἰκατερίνα σύζ. του »	39		
368	Ἄγγελική θυγ. »	20		
369	Νικόλαος υἱός »	19		
370	Ἄντωνία θυγ. »	12		
371	Γεώργιος Τρύπος	35	Ναύτης	
372	Καλομοῖρα σύζ. Γ. Τρύπου	25		
373	Κωνσταντῖνος υἱός » »	7		
374	Ἰωάννης υἱός Γ. Τρύπου	4		
375	Μαροῦσα θυγ. » »	2		
376	Ἀντώνιος Κ. Παπαποστόλου	25	Ναύτης	
377	Θεοφάνα Κ. Παπαποστόλου	16		
378	Βασίλειος Σακαντάνης	35	Καλαφάτης	
379	Εύγενεία σύζ. Β. »	30		
380	Μαριγώ θυγ. »	11		
381	Κυριακός υἱός »	10		
382	Θεοφάνης υἱός »	12		
383	Δημήτριος υἱός »	6		
384	Γκιώνης υἱός »	5		
385	Ἄγγελική θυγ. »	1		
386	Μαρδίτσα χήρα Γ. Σαλεποῦλα	55	Οἰκ. ἔργα	
387	Δημήτριος υἱός » »	25	Ναύτης	
388	Θεμιστοκλής υἱός » »	23	[Ναύτης]	Πειραιάς, 1891
389	Ἰωάννης υἱός » »	22	[Ναύτης]	
390	Παρασκευοῦλα θυγ. » »	20	Οἰκ. ἔργα	
391	Βασίλειος Ἀθ. Μπογιατζῆς	60	Σανδαλοποιός	
392	Αἰκατερίνα σύζ. του	50		
393	Βασίλειος Σ. Τρατολοῦ	35	Ναύτης	
394	Ἑλένη σύζ. Β. »	25		
395	Σπυρίδων υἱός »	5		
396	Αἰκατερίνα θυγ. »	3		
397	Ἰωάννης υἱός »	μην. 3		
398	Μπήλιω χήρα Δ. Πασχάλη	40	Οἰκ. ἔργα	
399	Δημήτριος υἱός Δ. Πασχάλη	22	Ναύτης	
400	Κυριακούλα θυγ. » »	12		
401	Αἰκατερίνα χήρα Ἐμμ. Λέκα	50	Οἰκ. ἔργα	
402	Σταματίνα θυγ. » »	16		
403	Νικόλαος Δαοῦτος	30	Ναύτης	
404	Μαρία σύζ. »	25		
405	Ζαφείρω θυγ. »	5		
406	Κωνσταντῖνος Κολκαστριώτης	45		
407	Σταματίνα σύζ. »	25		
408	Νικόλαος υἱός »	12		
409	Ἰωάννης υἱός »	11		
410	θῆλυ ἀβάπτιστον	μην. 2		
411	Γεώργιος Γκόγκος	60	Κτηματίας	
412	Ἑλένη σύζ. του »	50		

413	Θεόδωρος υιός »	30	Ναύτης	
414	Δημήτριος υιός »	25	[Ναύτης]	
415	Ἀντώνιος υιός »	22	[Ναύτης]	
416	Κυριακή θυγ. »	17		
417	Κωνσταντῖνος Γ. Γκόγκος	35	Ναύτης	Πειραιάς, 1883
418	Αἰκατερίνα σύζ. »	25		[Πειραιάς, 1883]
419	Γεώργιος υιός »	6		[Πειραιάς, 1883]
420	Δημήτριος υιός »	2		[Πειραιάς, 1883]
421	Θεόδωρος Γκίνης ἢ Ζωγκός	40	Ποιμὴν	
422	Ζαφείρω Θ. Γκίνη	35		
423	Γεώργιος υιός » »	22	Ναύτης	
424	Ἀθανάσιος υιός Θ. Γκίνη ἢ Ζωγκοῦ	14	Ποιμὴν	
425	Μιχαήλ υιός » »	12		
426	Μαριγώ θυγ. » »	8		
427	Ἰωάννης υιός » »	6		
428	Ἐμμανουήλ υιός » »	2		
429	Θεόδωρος Γκιόνογλους	36	Ῥάπτης	
430	Αἰκατερίνα σύζ. Θ. »	28		
431	Κερασιά θυγ. » »	14		
432	Παναγιώτα » » »	12		
433	Ἰωάννης υιός » »	8		
435	Σπυρίδων υιός » »	2		
436	Γεώργιος Γρύλλος	40	Ναύτης	
437	Ἐλένη σύζ. Γ. Γρύλλου	30		
438	Μαρίνα θυγ. » »	14		
439	Αἰκατερίνα » » »	8		
440	Δημήτριος Πολίτης	40	Κτίστης	
441	Ἀνδριάντα σύζ. Δ. »	29		
442	Χαραλάμης υιός »	12		
443	Κωνσταντῖνος υιός »	8		Πειραιάς, 1884
444	Θεοδωρούλα θυγ. »	5		
445	Μαριγώ θυγ. »	3		
446	Μπήλιω » »	μην. 4		
449	Μπήλιω θυγ. Ἀλεξ. Δουζίνα	28	Οἰκ. ἔργα	
450	Χρυσούλα θυγ. » »	17		
451	Ἰωάννης υιός » »	13		
452	Γεώργιος υιός Ἀλεξ. Δουζίνα	11		
453	Χαριτίνη θυγ. » »	9		
454	Ἀνδρέας υιός » »	7		
456	Ἐλισάβετ χήρα Ἰω. Π. Πασχάλη	28	Οἰκ. ἔργα	
457	Μαρίνα θυγ. » »	10		
458	Μαριγώ θυγ. » »	7		
459	Γεώργιος Βαῖνος	40	Ἄξιωμ. ἀπόστρ.	
460	Ἄννα σύζ. Γ. Βαίνου	35		
461	Ζαχαρούλα θυγ. »	16		
462	Γεώργιος Στ. Νόση	60	Οἰνοπωλῆς	
463	Αἰκατερίνα σύζ. Γ. Νόση	40		
465	Ἐλένη χήρα Ι. Πανούτζη	30	Οἰκ. ἔργα	
466	Γεώργιος υιός Γκίκα Κολοπέρου	18	Ναύτης	Πειραιάς, 1891
467	Μαριγώ θυγ. » »	10		

468	Άγγελική » » »	10		
469	Δημήτριος Γ. Φάρσας	35	Κυβερνήτης	
470	Έλενη σύζ. Δ. Γ. »	30		
471	Μαρία χήρα Γ. Γκίκα	65		
473	Χρυσάφω θυγ. Γ. Κιούρτη	17	Οίκ. έργα	
474	Γρηγόριος υιός » »	16	Τεχνίτης	
475	Πηνελόπη θυγ. » »	11		
476	Στυλιανός Δουζίνας	45	Ναύτης	
477	Σοφία σύζ. Στ. »	30		
478	Μαρδίτσα θυγ. » »	10		
479	Δημήτριος υιός » »	8		
480	Αίκατερίνα θυγ. Στ. Δουζίνα	6		
481	Μαριγώ » » »	4		
482	Έλενη » » »	2		
483	Ίωάννης υιός » »	μην. 2		
484	Άπόστολος Άντωνίου	47	Σανδαλοποιός	
486	Γεώργιος υιός Α. »	18		Ερμούπολη, 1889
487	Δημήτριος υιός » »	15		
488	Αίκατερίνα θυγ. » »	11		
489	Ίωάννης υιός » »	7		Θήβα, 1893
490	Άντώνιος υιός » »	3		
491	Μιχαήλ υιός » »	2		
493	Αίκατερίνα χήρα Δ. Πιπίου	40	Οίκ. έργα	
494	Βασίλειος Δ. Πιπίου	25	Ναύτης	
495	Άναστάσιος υιός Δ. »	22	[Ναύτης]	
497	Πετρούλα χήρα Γ. Μεθενίτου	45	Οίκ. έργα	
499	Άγγελίνα χήρα Ν. Μαστροπάνου	28	[Οίκ. έργα]	
500	Ίωάννης υιός » »	4		
501	Μαριγώ θυγ. » »	2		

β. Ενορία Υπαπαντής Πόρου

502	Χριστόδουλος Παπαδημητρίου	56	Ίερεύς	
503	Σταμάτιος Δ. Οικονόμου	15	Μαθητής	
504	Χρήστος Δροϋδες	56	Κτηματίας	
505	Άγγελίνα σύζ. Χ. Δροϋδε	46		
506	Ίωάννης υιός » »	21	Ύποκελευστής	Πειραιάς, 1910
507	Κανέλος » » »	18	Ναύτης	
508	Δημήτριος υιός Χ. Δροϋδε	12		
509	Βασιλική χήρα Δ. Μπακάλη	30	Οίκ. έργα	
510	Μαροῦσα θυγ. » »	11		
511	Σταμάτιος υιός » »	8		
512	Άγγελική θυγ. » »	6		
513	Χρήστος υιός » »	4		
515	Άναστασία χήρα Γ. Θεοφάνους	40	Οίκ. έργα	
516	Ίωάννης υιός » »	20		
517	Εύγενική θυγ. » »	17		
518	Αίκατερίνα θυγ. » »	14		

519	Μαροῦσα » » »	10		
520	Μπήλιω χήρα Στ. Δροῦδε	60	Οίκ. ἔργα	
521	Σταμάτιος υἱός Δ. Στ. »	4		
522	Μπήλιω χήρα Δ. Στ. Δροῦδε	22		
524	Παρασκευή χήρα Κ. Μάνεση	45	Οίκ. ἔργα	
525	Θεμιστοκλής υἱός » »	25	Ναύτης	
526	Γεώργιος » » »	23		Αθήνα, 1893
527	Ζαφείρω θυγ. » »	20		
528	Ἄγγελική θυγ. » »	18		
529	Ἰωάννης υἱός » »	7		
530	Βασίλειος Ἄντ. Κασασάκης	26	Κυβερνήτης	
531	Σωτήριος » »	15	Τεχνίτης	
532	Ἄννοῦσα » »	15		
534	Μαροῦσα χήρα Λ. Κριεζῆ	58	Οίκ. ἔργα	
535	Σπυρίδων υἱός » »	35		
536	Γεώργιος υἱός Λ. Κριεζῆ	33	Ναυτικός	Πειραιάς, 1891
537	Μαροῦσα θυγ. » »	30		
538	Ἑλένη » » »	25		
539	Δημήτριος υἱός » »	23	Ναύτης	
540	Ἰωάννης Δημητρόπουλος	56	Ἀπόστρατος	
541	Αἰκατερίνα σύζ. Ι. »	42		
542	Σταματίνα θυγ. » »	12		
543	Παρασκευούλα » » »	11		
544	Μαριγώ » » »	7		
545	Γεώργιος υἱός » »	6		
546	Δημήτριος » » »	μην. 2		
547	Ἰωάννης Γ. Καπόλες	42	Ναύτης	
551	Νικόλαος Πολυχρόνης	75	Ἄλιεύς	
552	Μαρία σύζ. Ν. »	60		
553	Ἀλέξανδρος Πολυχρόνης	25	Ναύτης	
554	Διονύσιος Β. Βρύσης	45	Ξυλουργός	Αθήνα, 1885
555	Πανούργια σύζ. Δ. Β. »	28		Αθήνα, 1885
556	Ἑλένη θυγ. » »	8		
557	Διαμάντω θυγ. » »	5		
558	Βασίλειος υἱός » »	3		Αθήνα, 1885
560	Δημήτριος Κ. Οἰκονόμου	24	Κτηματίας	
561	Αἰκατερίνα θυγ. Κ. »	20		
562	Πετροῦλα » » »	17		
563	Σοφία » » »	14		
564	Στέλλα θυγ. » »	11		
565	Ἑλένη Ν. Π. Ζριγκου	16	Ἵππρέτρια	
566	Σπυρίδων Καραμάνος	40	Ἴατρός	
568	Αἰκατερίνα Γ. Βολιώτου	18	Ἵππρέτρια	
572	Πέτρος Μπούμης	55	Ἵπάλληλος	
573	Σταματίνα σύζυγός του	32		
575	Πολυχρόνης Κ. Πολυχρόνης	26	Καφφεπώλης	
580	Δημήτριος Γ. Καραμάνος	26	Τελωνοφύλαξ	
581	Μαριγώ Δ. Γ. »	20		
583	Χαραλάμης υἱός Σ. Κοκκόλη	25	Τροφοδότης	Πειραιάς, 1884
584	Ἄνδρομάχη θυγ. » »	20		Πειραιάς, 1884

585	Δημήτριος Κ. Πλατανίτης	65	Ράπτης	
586	Έλενη σύζ. Δ. Κ. »	55		
587	Σταμάτιος Κ. Τζίτζις	35	Καφεπώλης	
588	Έλενη σύζ. Σ. Κ. Τζίτζις	25		
589	Κωνσταντίνος υιός Σ. Κ. »	10		
590	Μιλτιάδης » »	8		
591	Κυριακός » »	5		
592	Άναστάσιος » »	2		
594	Πέτρος Άργεῖος	85	Κτηματίας	
595	Έλενη σύζυγος	60		
596	Βασιλική θυγ.	30		
597	Παναγής υιός	18	Ναύτης	
599	Αίκατερίνα χήρα Γ. Μάνεση	55		
600	Μάνθος υιός » »	35	Ναύτης	
601	Παντελῆς υιός » »	25	Κτηματίας	
602	Μαριγώ θυγ. Γ. Μάνεση	19		
603	Σπυρίδων υιός » »	14		
604	Νικόλαος Ίω. Τζούρης	35	Κτηματίας	
605	Άντωνία σύζ. Ν. Ι. »	25		
606	Ίωάννης υιός » »	11		
607	Αίκατερίνα θυγ. » »	8		
608	Μαριγώ » » »	6		
609	Γεώργιος υιός » »	4		
610	Μαρίνα χήρα Γ. Παπανδρέου	40	Οίκ. ἔργα	
611	Έλενη χήρα Φ. Ραφτάκη	42	[Οίκ. ἔργα]	
612	Φιλάρετος υιός » »	30	Ναύτης	
613	Αίκατερίνα θυγ. »	21		
614	Φίλιππος υιός » »	18	Ναύτης	
615	Άνδριάνα χήρα Σ. Γεώργα	65	Οίκ. ἔργα	
616	Έλενη χήρα Γ. Κριεζῆ	40		
617	Σμαράγδα θυγ. » »	19		
618	Στυλιανός υιός » »	17		
619	Πηγή θυγάτηρ » »	15		
620	Ρουμπίνα » » »	12		
621	Νικόλαος Π. Δέδες	30	Ναύτης	
622	Μαρία σύζ.	25	Οίκ. ἔργα	
623	Μαρία χήρα Π. Δέδε	50	[Οίκ. ἔργα]	
624	Μαρία χήρα Ίω. Σολομονίδου	40		
625	Έπαμεινώνδας υιός »	22	Μαθητής	
626	Ξενοφών υιός »	20	[Μαθητής]	
627	Δῆμας Ζαγοριανός	55	Θερμαστής	
628	Σταμάτω σύζ. του	35		
629	Αίκατερίνα θυγ.	15		
630	Ίωάννης υιός	9		
632	Κανέλος Θεοφ. Στ. Θεοφάνους	24	Οίνοπώλης	
633	Έλενη θυγ. Θ. Στ. »	22		
634	Μαριγώ » » » »	20		
635	Εύστράτιος Μακρῆς	50	Ζαχαρο-πλάστης	
636	Μαριγώ σύζ. του	40		
638	Γαρουφαλιά θυγ.	18		

639	Παναγιώτης υιός	12		
641	Άναστάσιος υιός	7		
642	Γεώργιος υιός	5		
643	Άντώνιος υιός	3		
644	Καλή χήρα Ι. Καραγιάννη	60	Οίκ. έργα	
645	Νικόλαος Κ. Καραγιάννης	26	Κτηματίας	Πειραιάς, 1891
646	Σταματίνα σύζ.	18		
648	Αίκατερίνα χήρα Κωνστ. Γιαννάκου	40	Οίκ. έργα	
649	Έμμανουήλ υιός » »	22	Ναύτης	
650	Ίωάννης υιός » »	20	Ναύτης	
651	Δημήτριος υιός » »	10	[Ναύτης]	
652	Άγγελική θυγ. » »	7		
653	Σταμάτιος υιός » »	4		
654	Μαριγώ θυγ. » »	μην. 3		
655	Δημήτριος Ίω. Καρατζάς	36	Ναύτης	
656	Ίωάννης υιός Δημ. Ι. Καρατζά	4		Σαλαμίνα, 1883
659	Άναστασία χήρα Στ. Σκλιέπα	26	Οίκ. έργα	
660	Πολυχρόνης υιός » »	4		Πειραιάς, 1892
661	Κωνσταντίνος » » »	2		
662	Άννα χήρα Κ. Παντολέου	50		
663	Νικόλαος υιός » »	20	Ναύτης	
664	Δεσποινιώ θυγ. » »	18		
665	Άλέξανδρος υιός » »	14	Ναύτης	
667	Λασκαρίνα χήρα Αντ. Τσαλίκη	40	Οίκ. έργα	
668	Νικόλαος υιός » »	24	Κρεωπώλης	
669	Έλένη θυγ. » »	18		
670	Κοσμάς υιός » »	17	Κρεωπώλης	
671	Γιαννουΐλα θυγ. » »	14		
672	Ξανθή » » »	12		
673	Άννέζω » » »	10		
674	Σταματίνα » » »	6		
675	Ζαφείρω » » »	4		
676	Μαριγώ » » »	2		
677	Γεώργιος Αντ. Τσαλίκης	29	Κρεωπώλης	
678	Στυλιανή σύζ. Γ. Α. »	19		
679	Λασκαρίνα θυγ.	2		
680	Έλένη θυγ.	μην. 6		
681	Πάνος Γ. Δροϋδες	55	Ναύτης	
682	Μπήλιω σύζ.	42		
683	Γεώργιος υιός	25	Ναύτης	
684	Άναστάσιος υιός Π. Γ. Δροϋδε	21	Ναύτης	
685	Κωνσταντίνος υιός » » »	10	[Ναύτης]	
686	Άναστάσιος Μανέτας	50	Λαχανοπώλης	
687	Μαρία σύζυγός του	30		
689	Έλένη χήρα Έμμ. Τσοβοΐ	40	Οίκ. έργα	
690	Μιχαήλ υιός » »	22	Ναύτης	
691	Άναστάσιος υιός » »	20	[Ναύτης]	
692	Κυριακός Στ. Έλευθερίου	42	Ξυλουργός	
693	Μαρία σύζ. του	32		
694	Άρχόντω θυγ.	19		

695	Σταμάτιος υιός	17	Ναύτης	
696	Νικόλαος υιός	16		
697	Δαμιανός υιός	9		
698	Αίκατερίνα χήρα Μ. Δορῆ	50	Οίκ. ἔργα	
699	Δημήτριος υιός » »	18	Ναύτης	
700	Στυλιανός Μ. Δορῆς	25	Μυλωθρός	
701	Ἑλένη σύζ. του	25		
702	Λεωνίδας υιός	2		
703	Σταμάτιος Γ. Χρουσίνης	49	Ναύτης	
704	Μαρία σύζ. του	35		
705	Σταμάτιος Δ. Καρμάδης	50	Κυβερνήτης	
706	Ἑλένη σύζ. του	35		
707	Καλομοῖρα θυγ.	7		
708	Λάζαρος Γ. Πραγματάρης	65	ἀόμματος	
709	Ἀθανασία σύζυγός του	50		
710	Ἰωάννης υιός Λ. Γ. Πραγματάρη	22	Ναύτης	
711	Γεώργιος Λ. Πραγματάρης	33	[Ναύτης]	
712	Μαρία σύζυγός του	22		
714	Ἀσπασία χήρα Σωτ. Ξύστρα	25	Οίκ. ἔργα	
715	Μπήλιω θυγ. » »	4		
716	ἀβάπτιστον θῆλυ	ἡμ. 25		
717	Στεφανῆς Π. Ἀργεῖος	55	Ἀχθοφόρος	
718	Αίκατερίνα σύζυγός του	40		
719	Πέτρος υιός	22	Ναύτης	
720	Ἑλένη θυγ.	15		
721	Σταματίνα θυγ.	11		
722	Θεόδωρος υιός	9		
723	Εἰρήνη θυγ.	6		
724	Ἐμμανουήλ Γαβαῶς	50	Κελευστής	
725	Εὐστρατηγοῦ σύζυγος	40		
726	Εἰρήνη θυγ.	22		
727	Μαριγὼ θυγ.	19		
728	Ἡλίας υιός	17	Τεχνίτης	
729	Ἀναστασία θυγ.	15		
730	Θεοδόσιος υιός	12		
731	Εὐθυμία θυγ.	6		
732	Παναγιώτης υιός	3		
733	Γιαννοῦλα χήρα Λουκά	60	Οίκ. ἔργα	
734	Ἀναστασία χήρα Θεοδοσίου	55	[Οίκ. ἔργα]	
735	Ἐρηγίνα χήρα Α. Λεοντάρη	52	[Οίκ. ἔργα]	
736	Μαροῦσα θυγ. Α. Λεοντάρη	12		
737	Ἀγγελικὴ θυγ. » »	9		
738	Σταμάτιος Κ. Δουζίνας	62	Ναύτης	
739	Μαρία σύζυγός του	45		
740	Κυριακός υιός	30	Ναύτης	
741	Ἰωάννης »	27	[Ναύτης]	
742	Βασίλειος »	25	[Ναύτης]	
743	Μαριγὼ θυγ.	22		
744	Γεώργιος υιός	18		
745	Δημήτριος υιός	16		

746	Δεσποινιώ θυγ.	13		
747	Κυριακός Σακαντάνης	80	Κτηματίας	
748	Μαρία σύζ.	60		
749	Κωνσταντῖνος υἱός	30	Ναύτης	
750	Διαμαντής Π. Περαμαντζῆς	40	Ὑποκελευστής	
751	Μαρδίτσα σύζ.	30		
752	Γεώργιος υἱός	7		
753	Μαρία θυγ.	4		
754	ἀβάπτιστον [Δέδες]	ἡμ. 11		
757	Μαροῦσα χήρα Ι. Καραβάκη	48	Οἰκ. ἔργα	
758	Δημήτριος υἱός »	24	Ναύτης	
759	Παναγιώτης Γάλλιας	52	[Ναύτης]	
760	Κυριακοῦλα σύζ.	40		
761	Ἴωσήφ υἱός	17	Τεχνίτης	
763	Ἄννα χήρα Σπ. Θεοφάνους	41	Οἰκ. ἔργα	
764	Δημήτριος Σπυρ. Θεοφάνης	22	Τροφοδότης	
765	Ἑλένη χήρα Δ. Μπουκάκη	70	Οἰκ. ἔργα	
766	Ἀθανάσιος Ι. Πανταζόπουλος	35	Σανδαλοποιός	
767	Ἑλένη σύζυγός του	30		
768	Ἰωάννης υἱός	4		Πειραιάς, 1891
769	Σπυριδων υἱός	2		
770	Πέτρος Ἀναστ. Τσάλτας	35	Σανδαλοποιός	
772	Μαρία χήρα Ἀποστ. Κολιάρδα	50	Οἰκ. ἔργα	
773	Νικόλαος υἱός » »	28	Ναύτης	
774	Δημήτριος υἱός » »	22	[Ναύτης]	
775	Βασιλική θυγ. » »	13		
776	Ἄννα θυγ. » »	17		
778	Αἰκατερίνα χήρα Ι. Καίσαρος	50		
779	Μαριγώ θυγ. » »	18		
780	Ἄντωνία θυγ. » »	15		
781	Δημήτριος υἱός	12		
782	Εἰρήνη θυγ.	13		
783	Σταμάτα θυγ.	5		
784	Ἰωάννης Λεβαντῆς	25	Κεραμεύς	
785	Ὀλυμπιάς σύζ.	20		
786	Γεώργιος Δ. Κυριακάκης	46	Κτηματίας	
787	Μπήλιω σύζ.	30		
788	Δημήτριος υἱός	13		
789	Κωνσταντῖνος υἱός	10		
790	Θεμιστοκλῆς υἱός	6		
791	Αἰκατερίνα χήρα Γ. Ὀκταπόδη	56	Οἰκ. ἔργα	
792	Ἰωάννης Δ. Κυριακάκης	40	Κτηματίας	
793	Μαριγώ σύζυγός του	30		
794	Δημήτριος υἱός	3		
795	Θεοφᾶνα θυγ.	6		
796	ἄρρην ἀβάπτιστον	μ. 4		
797	Ἀγαπία	66	Καλογραῖα	
798	Μαριγώ χήρα Α. Παπαποστόλου	40	Οἰκ. ἔργα	
800	Δημήτριος Ἴω. Λώτου	62	Κτηματίας	
801	Αἰκατερίνα σύζυγος	45		

802	Ίωάννης υιός	23	Άλιεύς	
803	Μαρδίτζα θυγ.	17		
804	Άντώνιος υιός	14	Έργατης	
805	Μαριγώ θυγ.	10		
807	Βασιλική χήρα Γ. Μπουκάκη	50	Οίκ. έργα	
808	Κυριάκος υιός	28	Ναύτης	
810	Ίωάννης υιός	18	[Ναύτης]	
812	Δημήτριος υιός	15	[Ναύτης]	
813	Μαριγώ θυγάτηρ	11		
814	Άναστάσιος Νικολάου	46	Ναύτης	
815	Θεοδώρα σύζυγός του	30		
816	Νικόλαος υιός	20	Ναύτης	
817	Κωνσταντίνος υιός	18	[Ναύτης]	
818	Άννα θυγάτηρ	16		
819	Ίωάννης υιός	14	Ναύτης	
820	Άθανάσιος υιός Α. Νικολάου	11		
821	Ίωάννης » » »	8		
822	Δημήτριος » » »	3		
823	Άνδρέας » » »	1		
826	Ίωάννης Άποστ. Σιξέρης	27	Καποτάς	
827	Χρήστος » »	28	[Καποτάς]	
828	Κωνσταντίνος » »	25	[Καποτάς]	
830	Κωνσταντίνος Άθ. Καλαντζής	22	[Καποτάς]	
832	Ίωάννης Τζανετόπουλος	55	Έμπορος	
833	Γεώργιος υιός	25	[Έμπορος]	
834	Δημήτριος υιός	16	[Έμπορος]	
835	Ίωάννης Σ. Γκιωνάκης	46	Έμπορος	
836	Χρυσή χήρα Ν. Τζανετόπουλου	45	Οίκ. έργα	
837	Γεώργιος υιός	24	Έμπορος	
838	Καλλιόπη θυγ.	20		
839	Ίωάννης υιός	9		
840	Σπυρίδων »	7		Κέρκυρα, 1906
841	Δημήτριος »	6		
842	Άννέζω θυγ.	4		
843	Νικόλαος Λιούδης	28	Λογιστής	
844	Μαριγώ σύζυγός του	26		
845	θῆλυ άβάπτιστον	ήμ. 22		
848	Εύθύμιος Δημητρίου	38	Έμπορος	
849	Μαριγώ σύζυγος	28		
850	Δημήτριος υιός	11		
851	Γεώργιος υιός Εύθ. Δημητρίου	12		Αθήνα, 1895
852	Χριστίνα θυγ. » »	6		
853	Ίωάννης υιός » »	4		
854	Άναστασία θυγ. » »	μην. 6		
855	Έμμανουήλ Τζανετόπουλος	36	Έμπορος	
856	Αίκατερίνα σύζυγός του	35		
857	Γεώργιος υιός	12		
858	Νικόλαος »	8		
859	Έλένη θυγ.	17		
861	Έλένη χήρα Β. Καλαφάτη	56	Οίκ. έργα	

862	Κυριακοῦλα θυγ. » »	26		
863	Δημήτριος υἱός » »	14		Πειραιάς, 1883
865	Παρασκευή χήρα Α. Πετροκοκκίνου	24		
866	Ἑλένη θυγάτηρ	μ. 4		
868	Σμαράγδω χήρα Εύστρ. Πετροκοκκίνου	50		
869	Σοφία θυγ. » »	30	Οἰκ. ἔργα	
871	Καλλιρρόη θυγ. » »	18		
872	Ἑλπίς » » »	13		
873	Κωνσταντῖνος υἱός » »	12		
875	Ἑλένη χήρα Β. Μπουκάκη	50	Οἰκ. ἔργα	
876	Δημήτριος υἱός » »	32	Ναύτης	
879	Σταμάτιος υἱός » »	24	[Ναύτης]	
880	Γεώργιος υἱός » »	15	[Ναύτης]	
883	Μαροῦσα χήρα Δ. Παπαδήμου	38	Οἰκ. ἔργα	
884	Αἰκατερίνα Παπαδήμου	54		
886	Ἑλένη θυγάτηρ Καρμάδη	27		
887	Δημήτριος Α. Μεθενίτης	60	Ναύτης	
888	Καλομοῖρα σύζυγός του	40		
889	Ἑλένη θυγ.	25		
890	Αἰκατερίνα θυγ.	18		
891	Ἄννέτα »	14		
892	Μαριγώ »	13		
893	Ἀντώνιος υἱός	12		
894	Πέτρος Ψύλλης	38	Ἐνωμοτάρχης	
895	Σταματίνα σύζ. του	30		
896	Δημήτριος υἱός	5		Πειραιάς, 1886
897	Ἰωάννης »	μην. 10		
898	Ἰωάννης Ηλ. Καράτζης	50	Ναύτης	
899	Κυριακή σύζυγος	42		
900	Ἡλίας υἱός	25		
901	Σταῦρος »	22		
902	Θεόδωρος »	16		
903	Ἐμμανουήλ »	2		
906	Σταμάτιος Ἰω. Καρατζᾶς	24	Ναύτης	
907	Αἰκατερίνα χήρα Θ. Κοντοῦ	32	Οἰκ. ἔργα	
908	Ἀγγελῆς υἱός » »	14		
909	Ἰωάννης υἱός » »	9		
910	Κωνσταντῖνος υἱός » »	7		
912	Ἀγγελική χήρα Π. Δριτσαλοπούλου	35		
913	Βασίλειος Λελούδας	35	Ἐμπορος	
914	Εὐστάθιος Γ. Δουζίνας	62	Κτηματίας	
915	Μπήλια σύζυγός του »	45		
916	Αἰκατερίνα θυγ. »	25		
917	Ἐμμανουήλ υἱός »	23	Ναύτης	
918	Ἑλένη θυγ. Εὐστ. Γ. Δουζίνα	20		
919	Δημήτριος υἱός » »	17		Πειραιάς, 1884
920	Ἐλευθέριος » » »	13		
921	Ἄννα θυγ. » » »	10		
922	Γεώργιος υἱός » »	5		
923	Ἰωάννης Ζαχαρίας	52	Μεταπράτης	

924	Άγγελίνα σύζ.	32		
925	Ζαχαρίας υιός	11		
926	Έμμανουήλ »	9		Πειραιάς, 1907
927	Δημήτριος »	6		
928	Παρασκευή θυγ.	4		
929	Σμαράγδω χήρα Ζαχαρίου	80	Οίκ. έργα	
930	Τζώρτζης Κοκόλης	40	Λογιστής	Αθήνα, 1882
931	Μαριγώ σύζ.	30		[Αθήνα, 1882]
932	Σπυρίδων υιός	7		[Αθήνα, 1882]
933	Κωνσταντίνος υιός	3		[Αθήνα, 1882]
936	Κωνσταντίνος υπηρέτης Π. Κωνσταντίνου	15	Υπηρέτης	
938	Αίκατερίνα χήρα Μ. Δουζίνα	30		
939	Δημήτριος υιός » »	18		
940	Γεώργιος υιός » »	15		
941	Βασίλειος υιός » »	10		Άργος, 1893
942	Έμμανουήλ υιός Μ. Δουζίνα	8		
943	Μαριγώ θυγ. » »	7		
944	Κωνσταντίνος υιός » »	4		Άργος, 1893
945	Θεοφάνα θυγ. » »	μην. 7		
946	Σπυρίδων Εύθυμιού	45	Παντοπώλης	
947	Άναστάσιος Λ. Τσαμαδός	42	Κτηματίας	Ύδρα, 1878
948	Άναστασία σύζυγός του	33		Ύδρα, 1878
949	Λάζαρος υιός	11		Ύδρα, 1878
950	Μαριγώ θυγ.	9		Ύδρα, 1878
951	Δημήτριος υιός	7		Ύδρα, 188[;]
953	Έλένη θυγάτηρ	4		Ύδρα, 1878
954	θῆλυ άβάπτιστον	μ. 6		Ύδρα, 1878
955	Παναγιώτης Λιούμης	33	Σανδαλοποιός	
956	Έλένη σύζυγός του	25		
957	Γεώργιος υιός	5		
958	Μαργαρίτα θυγ.	3		
959	Γεώργιος Α. Άναργύρου	40	Κυβερνήτης	
960	Πανούργια σύζυγος	30		
961	Δεσποινιώ θυγ.	8		
962	Άνάργυρος υιός	6		
963	Εύστράτιος υιός	2		
964	Ίωάννης Φωτόπουλος	35	Καπνοπώλης	
965	Εύανθία σύζυγός του	28		
966	Γεώργιος υιός	5		
967	Έλένη θυγ.	2		
968	Γεώργιος Γκιόνης	36	Οίνοπώλης	
969	Ζαφείρω σύζυγος	26		
970	Γκιόνης υιός	11		
971	Άντώνιος Άλεξάνδρου	60	Σανδαλοποιός	
972	Αίκατερίνα σύζυγος	50		
973	Άλέξανδρος υιός	21		
974	Ίωάννης υιός	20		
975	Άναστάσιος Άν. Καραφασούλης	25	Έργάτης	
976	Σοφία σύζυγος	22		
977	Άντώνιος υιός	2		

γ. Ενορία Αγίου Γεωργίου Πόρου

979	Σοφία χήρα Σταμ. Κανελοπούλου	50		
980	Κανέλλος υιός	23	Ίερεύς	
981	Ζωή θυγ. Στ. Καμπίτη	22	Υπηρέτρια	
982	Άθανάσιος Μυρίσας	60	Ναύτης	
983	Γεώργιος υιός	30	[Ναύτης]	
984	Άννέζω θυγ.	21		
987	Σταματούλα χήρα Α. Παπαγεωργίου	27	Οίκ. έργα	
988	Κοσμᾶς υιός » »	1		
989	Γεώργ. Κ. Παπαγεωργίου	45	Ναύτης	
990	Σπυρίδων Κ. Παπαγεωργίου	28	[Ναύτης]	
991	Έλένη Κοσμᾶ Παπαγεωργίου	35		
992	Άθανάσιος Μέξης	33	Ναύτης	
993	Λασκαρίνα σύζυγος	17		
994	Νικόλαος υιός	1		Πειραιάς, 1893
995	άβάπτιστον θῆλυ	μ. 2		
996	Μιχαήλ Μυρίσας ἡ Καρατζᾶς	35	Ναύτης	
997	Άρετή σύζυγος	27		
998	Λουκάς υιός	8		
999	Κωνσταντῖνος υιός	6		
1000	Βασιλική θυγ.	4		
1001	Μαρδίτσα »	2		
1002	Μαρία χήρα Ίω. Καρᾶ	40	Οίκ. έργα	
1003	Σωτήριος υιός » »	22	Ναύτης	
1004	Δημήτριος υιός » »	20	[Ναύτης]	
1005	Έλένη θυγ. » »	18		
1006	Γεώργιος υιός » »	8		
1007	Ίωάννης υιός » »	μ. 6		
1008	Μαρία χήρα Γ. Καρᾶ	55	Οίκ. έργα	
1010	Νικόλαος υιός » »	26	Έμπορος	
1012	Μαριγώ θυγ. Ν. Στριζώνη	27		
1013	Πάνος υιός » »	25		
1014	Σταματίνα θυγ. » »	21		
1016	Έλένη χήρα Στ. Σταύρου	50		
1017	Βασίλειος υιός » »	28	Ψάπτης	
1018	Έπαμεινώνδας υιός » »	25	Ναύτης	
1019	Νικόλαος Στ. Σταύρου	27	[Ναύτης]	
1020	Σταματίνα σύζυγος	22		
1021	Μαρία χήρα Άναστ. Πασχάλη	40	Οίκ. έργα	
1022	Έλένη θυγ. » »	18		
1023	Στυλιανός υιός Άναστ. Πασχάλη	17		
1024	Τζώρτζης Κ. Τζώρτζη	28	Υπάλληλος	
1026	Σταματίνα » »	19		
1027	Καλλιόπη » »	16		
1028	Θεόδωρος Τσαράκος	38	Κτηματίας	
1029	Μαρία σύζυγος	28		
1030	Σταμάτιος υιός	10		
1031	Σταμάτιος Δαμαλίτης	61	Σανδαλοποιός	
1032	Εύγενική σύζυγος	45		

1033	Σοφία θυγάτηρ	17		
1034	Σπυρίδων υιός	11		
1035	Μαριγώ θυγ.	8		
1036	Άλέξανδρος υιός	6		
1037	Νικόλαος Ίγγλέζος	70	Σανδαλοποιός	
1038	Είρήνη σύζυγός του	60		
1039	Δημήτριος υιός	22	Ναύτης	
1040	Παναγιώτης υιός	19		
1041	Άντώνιος »	16		
1042	Αίκατερίνα θυγ.	17		
1043	Άσημίνα »	11		
1044	Ίωάννης Τσίρος	43	Σανδαλοποιός	
1045	Μαρία σύζυγος	32		
1046	Είρήνη θυγ.	5		
1047	Νικόλαος υιός	3		
1049	Γιαννοῦλα χήρα Γ. Εύσταθίου	32		
1050	Ευστάθιος υιός Γ. Εύσταθίου	15		
1051	Άγγελική θυγ. » »	12		
1052	Ίωάννης υιός » »	10		
1053	Έμμανουήλ υιός » »	8		
1054	Δημήτριος υιός » »	5		
1055	Κυριάκος υιός » »	2		
1056	άβάπτιστον ἄρρεν	ήμ. 2		
1057	Μάρω χήρα Έμμ. Λέκα	50	Οίκ. ἔργα	
1058	Σταμάτα χήρα Στ. Κουνέλη	45	[Οίκ. ἔργα]	
1059	Άναστάσιος υιός » »	24	Κτηματίας	
1061	Πανούργια Χήρα Ι. Τσαγκαραβέση	26		
1062	Αίκατερίνα θυγ.	10		
1063	Άνδρέας υιός	6		Πειραιάς, 1888
1064	Άγγελική θυγ.	1		
1065	Άγγελίνα χήρα Άποστ. Μπακάλη	45	Οίκ. ἔργα	
1066	Βασίλειος υιός » »	25	Ναύτης	
1067	Κωνσταντῖνος υιός » »	21		
1068	Μιχαήλ υιός » »	18		Πειραιάς, 1891
1069	Μαρία θυγ. » »	15		
1070	Νικόλαος υιός » »	14		
1071	Μαροῦσα θυγ. » »	12		
1072	Αίκατερίνα » » »	11		
1073	Διαμάντω » » »	8		
1074	Μαροῦσα χήρα Κ. Δέδε	55	Οίκ. ἔργα	
1075	Δημήτριος υιός	29	Ναύτης	
1076	Άγγελική θυγ. Κ. Δέδε	17		
1077	Ίωάννης Κόλιτσας	36	Όρειχαλκεῦς	
1078	Μπήλιω σύζυγος	30		
1079	Θεοφάνα θυγ.	8		
1080	Κυριακός υιός	7		
1081	Μαροῦσα θυγ.	5		
1082	Αίκατερίνα »	3		
1083	Έλένη »	2		
1085	Μπήλιω χήρα Σπ. Δουζίνα	28	Οίκ. ἔργα	

1086	Έλενη θυγ. Σπυρ. Δουζίνα	7		
1087	Άναστάσιος υιός » »	1		Πειραιάς, 1888
1088	Σωτήριος Καραγιαννόπουλος	40	Παντοπώλης	
1089	Άντώνιος υιός	15		
1090	Ξανθή θυγάτηρ	7		
1092	Βενετσάνα χήρα Κ. Τσαράκου	56		
1093	Στυλιανός υιός » »	22	Ναύτης	
1094	Χαραλάμης » » »	17		
1095	Δημήτριος Ν. Λύκου	33	Ναύτης	
1096	Μάρω σύζυγός του	24		
1097	Σταματίνα θυγ.	2		
1098	Βενετσάνα »	μ. 5		
1099	Αίκατερίνα χήρα Δ. Δέδε	60		
1100	Ίωάννης υιός » »	36	Ναύτης	
1102	Έλενη χήρα Ν. Δέδε	30		
1103	Μαρία θυγ. » »	7		
1104	Παναγιώτης υιός Ν. Δέδε	4		
1105	Κωνσταντίνος υιός » »	20		
1106	Γεώργιος Τσαράκος	44	Κτηματίας	
1107	Έλενη σύζυγος	40		
1108	Σταμάτιος υιός	28	Ναύτης	
1109	Θεόδωρος υιός	25	[Ναύτης]	
1110	Νικόλαος Δ. Μπάθας	33	Τελωνοφύλαξ	
1111	Μαριγώ σύζυγος	26		
1112	Παναγιώτα θυγ.	2		
1113	άβάπιστος »	ήμ. 12		
1114	Παναγιούλα χήρα	76		
1115	Ίωάννης Τσαράκος	55	Κτηματίας	
1116	Μπήλιω σύζυγος	40		
1117	Καλλιόπη θυγ.	20		
1118	Αίκατερίνη »	18		
1119	Γεώργιος υιός	16		Μεσολόγγι, 1898
1120	Κωνσταντίνος υιός	13		
1121	Άναστάσιος υιός	10		Πειραιάς, 1893
1122	Δημήτριος Λ. Μέξης	50	Ναύτης	
1123	Μαρία σύζυγος	42		
1124	Δημήτριος υιός	30	Ναύτης	
1125	Βασίλειος υιός	26	[Ναύτης]	
1126	Λεονάρδος υιός	20		
1127	Κωνσταντίνος Δ. Μαρκατζάνης	26	Κτίστης	
1128	Έλενη σύζυγος	16		
1129	Γεώργιος Περίκης	30	Έμπορος	έκ πολιτογραφίσεως, 1860
1130	Θεοδώρα χήρα Α. Ψαρουδάκη	30		
1132	Φώτιος Τραντάκης	24	Οίνοπώλης	Σαλαμίνα, 1888
1133	Άνδρέας Ρανδίτσας	65	Έργάτης	
1134	Αίκατερίνα σύζυγός του	50		
1135	Δημήτριος υιός	26	Ξυλουργός	
1136	Νικόλαος »	24	Έργάτης	
1137	Μαριγώ θυγάτηρ	22		

1138	Σταματίνα »	18		
1139	Μιχαήλ υιός	16		
1140	Μπήλιω θυγάτηρ	10		
1141	Μαροῦσα χήρα Αντ. Στ. Ἡλία	35	Οἰκ. ἔργα	
1142	Σταματίνα θυγάτηρ	7		
1144	Δημητροῦλα χήρα Δ. Πιπίνου	35		
1145	Μάρω θυγάτηρ	17		
1146	Θεόδωρος υιός	14		
1147	Αἰκατερίνα θυγ.	12		
1148	Σταῦρος υιός	8		
1149	Μελέτιος Βασιλείου	35	Καπνοπώλης	
1150	Μαρία σύζυγος	23		
1151	Σταματίνα θυγ.	5		
1152	Σωτήριος υιός	3		
1153	Ἄνδρέας	μην. 6		
1154	Θεόδωρος Ἴω. Κιζάνης	60	Κτηματίας	
1155	Σταμάτω σύζυγός του	50		
1157	Γεώργιος υιός	30	Ναύτης	
1158	Σπυρίδων υιός Θ. Κιζάνη	18	Χύτης	
1159	Εὐγενική θυγάτηρ » »	10		
1160	Μαρία » » »	7		
1161	Γεώργιος Βαρεντζάκης	40	Σιδηρουργός	
1162	Ἄγγελική σύζυγος	32		
1163	Δημήτριος υιός	17		
1164	Μαριγώ θυγάτηρ	12		
1165	Αἰκατερίνα »	10		
1166	Ἑλένη »	6		
1167	Ἑλένη χήρα Γ. Κωνσταντούρου	55	Οἰκ. ἔργα	
1168	Μιχαήλ υιός	40	Ἐργάτης	
1169	Γεώργιος Γολομᾶνος	40	Ναύτης	
1170	Μαρία σύζυγος	25		
1171	Δημήτριος υιός	10		
1172	Ἑλένη θυγάτηρ	8		
1173	Ἀναστασοῦλα »	2		
1174	Ἑλένη χήρα Ι. Στριζώνη	55		
1175	Σταμάτιος υιός	28	Ναύτης	
1176	Δημήτριος Θ. Καλιῆς	35	[Ναύτης]	
1177	Αἰκατερίνα σύζυγος	34		
1178	Ἑλένη θυγάτηρ	16		
1179	Γιαννοῦλα »	10		
1180	Θεόδωρος υιός	8		
1181	Κυριακός υιός	4		
1182	Αἰκατερίνα χήρα Ι. Γιαραμπῆ	60		
1183	Δημήτριος Ἴω. Γιαραμπῆ	30		
1184	Μαρία σύζ. Δ. Ι. Γιαραμπῆ	25		
1185	Ἀναστάσιος Παύλου	55	Κρεωπώλης	
1186	Ἀνδριάνα σύζυγος	35		
1187	Βασίλειος υιός	17		
1188	Μιχαήλ υιός	15		
1189	Παναγιώτης υιός	12		

1190	Ίωάννης υιός	3		
1191	Μαρία χήρα Π. Σμυρναίου	55		
1192	Ίωάννης Π. Σάκενας	60	Ναύτης	
1193	Μαρία σύζυγος	50		
1194	Νικόλαος Ι. Σάκενας	35	Ναύτης	
1195	Μαρία σύζυγος	22		
1196	Αίκατερίνα θυγάτηρ	4		
1197	Φλωροῦ »	2		
1199	Ἐλένη χήρα Ν. Σπαλιέρη	45		
1200	Ίωάννης υιός	20	Ναύτης	
1201	Χριστόδουλος υιός	28		Σύρα, 1882
1202	Μαριγώ θυγάτηρ	22		
1203	Αίκατερίνα »	4		
1204	Σταμάτιος υιός	14		Πειραιάς, 1884
1205	Ίωάννης Ἀθ. Δάγκλης	33	Κτηματίας	
1206	Αίκατερίνα σύζυγος	18		
1207	Ἀθανάσιος υιός	1		
1208	Ἐλένη χήρα Ἀθ. Δάγκλη	33		
1209	Ἀνδρέας Θηβαῖος	35	Ἐργάτης	
1210	Μαριγώ σύζυγος	20		
1211	Γεώργιος υιός Ἀνδρέου Θηβαίου	3		
1212	Δημήτριος » » »	μην. 3		
1213	Ἐλένη χήρα Δ. Δουζίνα	45		
1214	Σταῦρος υιός	25	Ναύτης	
1215	Ἀνδρέας Ἀθ. Δάγκλης	27	Κτηματίας	
1216	Μαρδίτσα σύζ.	22		
1217	Ἀνδρέας Κασκαδάμης ἢ Δάγκλης	35	Ναύτης	
1219	Ζαφείρω θυγ.	13		
1220	Κοσμᾶς υιός	11		
1221	Σταματοῦλα θυγ.	6		
1222	Βασίλειος υιός	4		
1223	Φώτιος Ἀργυρίου	36	Ἵποκελευστής	
1224	Εὐγενική σύζυγος	30		
1225	Ἀνάργυρος υιός	17		
1226	Ίωάννης υιός	10		
1227	Δεσποινιώ θυγ.	7		
1228	Φίλιππος Δ. Νικήτας	35	Ναύτης	Πειραιάς, 1891
1229	Ἄγγελική σύζυγος	28		
1230	Γιακουμίνα θυγ.	μην. 5		
1231	Εὐφροσύνη Δ. Νικήτα	26	Οἰκ. ἔργα	
1232	Μαρία χήρα Ι. Λεῖμονῆ	50		
1233	Ἀντώνιος υιός	24	Ναύτης	
1234	Παναγιώτης »	21	[Ναύτης]	
1235	Μαροῦσα θυγ.	18		
1236	Σταματίνα »	14		
1237	Καλλιόπη »	10		
1238	Σπυρίδων Δ. Πανουργιάς	42	Ξυλουργός	
1239	Ἄγγελική σύζ. Δ. »	30		
1240	Δημήτριος υιός » »	22	Ναύτης	
1241	Λουκάς » » »	20		Πειραιάς, 1900

1242	Σταμάτιος » » »	17		
1243	Παναγιώτης Όρφανόπουλος	55	Άρτοποιός	
1244	Αίκατερίνα σύζυγος	30		
1245	Θεοφάνα θυγ.	18		
1246	Χρυσούλα »	16		
1247	Θεοδωρούλα »	15		
1248	Μαριγώ »	14		
1249	Άθανάσιος υιός	12		
1250	Ήλιος υιός	10		
1251	Κονδύλω θυγ.	7		
1252	Λασκαρίνα θυγ.	3		
1254	Μπήλιω χήρα Γεωργ. Ν. Κοθρή	25		
1255	Άγγελική θυγ.	8		
1256	Έλενη »	7		
1257	Νικόλαος υιός	μην. 5		
1258	Σταύρος Μοσχόβης	42	Ναύτης	
1259	Μαριγώ σύζυγος	32		
1260	Ίωάννης υιός	12		
1261	Μαροῦσα θυγ.	16		
1262	Σοφία »	13		
1263	Φλωροῦ »	10		
1264	Νικόλαος υιός	8		Πειραιάς, 1889
1265	Σταματίνα θυγ. Σταύρου Μοσχόβη	5		
1266	Σταμάτιος υιός » »	2		Πειραιάς, 1889
1268	Αίκατερίνα χήρα Κ. Σπανοῦ	32		
1269	Στέφανος υιός	14		
1270	Ίωάννης υιός	10		Πειραιάς, 1889
1271	Καλλιόπη θυγ.	7		
1273	Μαργαρίτα χήρα Δ. Μοσχόβη	19		
1274	Κωνσταντῖνος υιός	18	Άλιεύς	
1275	Παναγιούλα θυγ.	13		
1276	Άνδρέας υιός	6		
1277	Βασίλειος υιός	3		
1280	Άγγελική θυγ. Π. Σιδέρη	20		
1281	Διαμάντω » » »	18		
1282	Ίωάννης υιός » »	11		
1283	Μαρία χήρα Ν. Τζιβανάκη	40	Οίκ. ἔργα	
1284	Παντελῆς υιός	7		Πάτρα, 1883
1285	Έλενη χήρα Εύστ. Ρίζου	45	Οίκ. ἔργα	
1286	Παναγιώτης υιός » »	25	Ναύτης	
1287	Γεώργιος » » »	22		
1288	Καλλιόπη θυγ. » »	18		
1289	Γιακουμίνα » » »	15		
1290	Μαριγώ » » »	10		
1291	Σωτήρης Ἀργεῖος	55	Καζάζης	
1292	Αίκατερίνα σύζ.	50		
1293	Μιχαήλ υιός	22	Ναύτης	
1294	Γεώργιος υιός	13		
1295	Μαρίνα θυγάτηρ Σ. Ἀργεῖου	20		
1296	Ίωάννης Κρανιδιώτης	36	Ναύτης	

1297	Παναγιούλα σύζυγος	29		
1298	Πανάγος υιός	7		Πειραιάς, 1889
1299	Αϊκατερίνα θυγ.	4		
1300	Μαριγώ	μ. 4		
1313	Άννέζω χήρα Δ. Πασχάλη	50		
1314	Ίωάννης υιός	28	Πλοίαρχος	
1315	Θεοφάνης υιός	18	Ναύτης	
1316	Βασιλική θυγ.	17		
1317	Μαρία χήρα Ίω. Καπόλε	35		
1318	Γεώργιος υιός	17	Ναύτης	
1319	Σταματίνα θυγ.	11		
1320	Λάζαρος Στ. Σπανοῦ	35	Ναύτης	
1321	Εύσταθία σύζυγος	28		
1322	Μάλτα θυγ.	9		
1323	Στεφανῆς υιός	7		
1324	Παντελῆς »	4		
1325	Γεώργιος Βεσαλᾶς	55	Ναύτης	
1326	Βασιλική σύζυγος	45		
1327	Νικόλαος υιός	30	Ναύτης	
1328	Ἐλένη θυγ.	25		
1329	Ἐμμανουήλ υιός	18		
1330	Παναγῆς υιός	9		Πειραιάς, 1885
1331	Νικόλαος Κωνσταντίνου	60	Ἄλιεύς	
1332	Τρανταφυλλιά σύζυγος	45		
1333	Δημήτριος υιός Ν. Κωνσταντίνου	20	Ναύτης	
1334	Ίωάννης » » »	15		
1335	Σουσάνα θυγ. » »	11		
1336	Ἀναστασία χήρα Δ. Π. Λάφη	50		
1337	Γεώργιος υιός » »	22	Ποιμὴν	
1339	Αϊκατερίνα χήρα Γ. Παπαφραντζέσκου	45		
1340	Κωνσταντῖνος υιός Γ. »	30	Ἄλιεύς	
1341	Δημήτριος » » »	24	[Ἄλιεύς]	
1342	Δαβίδ » » »	13		
1346	Γεώργιος Δ. Μακρῆς	40	Ναύτης	
1347	Χρυσούλα σύζ.	30		
1348	Δημήτριος υιός	11		
1349	Ἀνδρομάχη θυγ.	8		
1350	Σπυρίδων υιός	3		
1351	Παναγιώτης υιός	μ. 3		
1352	Δῆμας Παπουτζῆς	40	Ἄλιεύς	
1353	Ἀναστασία σύζυγος	36		
1354	Μαριγώ θυγ.	24		
1355	Κωνσταντῖνος υιός	20	Ναύτης	
1356	Ἀναστάσιος υιός	17		
1357	Μπηλιώ θυγ.	5		
1358	Γιαννούλα »	2		
1360	Μιχαήλ Γ. Παπαφραντζέσκου	35	Ἄλιεύς	
1361	Αϊκατερίνα σύζυγος	32		
1362	Γεώργιος υιός	8		
1363	Φλωροῦ θυγ.	10		

1364	Άποστόλης υιός Μιχ. Γ. Παπαφραντζέσκου	6		
1365	Νικόλαος » » »	3		
1366	Δημήτριος » » »	μην. 3		
1367	Γεώργιος Μητρομπήλιας	36	Ναύτης	
1368	Αίκατερίνα σύζ.	28		
1369	Άννέζω θυγάτηρ	14		
1370	Ίωάννης υιός	11		
1371	Μπήλιω θυγ.	10		
1372	Άντώνιος υιός	7		
1373	Γεώργιος Άντ. Αλεξάνδρου	30	Σανδαλοποιός	
1374	Άννοῦσα σύζυγος	20		
1375	Άντώνιος υιός	4		
1376	Φραντζέσκος Ν. Μπούζα	26	Ναύτης	
1377	Μαροῦσα συζ.	24		
1378	Αίκατερίνα θυγ.	1		
1379	Παναγιώτης Χρῦσιος	50	Ξυλουργός	
1380	Μαρία σύζ.	50		
1381	Ίωάννης Δ. Παπουτζῆς	30	Κυβερνήτης	
1382	Εὐφροσύνη σύζ.	24		
1383	Δημήτριος υιός	2		
1384	άβάπτιστον θῆλυ	μην. 4		
1385	Δημήτριος Βατικιώτης	60	Άλιεύς	
1386	Σταμάτω σύζ.	55		
1387	Παναγιώτης υιός	26		
1388	Ίωάννης υιός	20		
1389	Μαριγώ θυγ.	17		
1390	Αίκατερίνα θυγ. Δ. Βατικιώτου	14		
1391	Εὐστάθιος υιός » »	10		
1392	Νικόλαος Ίω. Μπίκλη	26	Ναύτης	
1393	Σουσάνα σύζ.	22		
1394	Ίωάννης υιός	1		
1395	Δημήτριος Καμπανάρης	45	Ναύτης	
1396	Έλένη σύζυγος	35		
1397	Αίκατερίνα θυγ.	16		
1398	Γεώργιος υιός	15		
1399	Άντώνιος υιός	14		Μεσολόγγι, 1893
1400	Σταμάτα θυγ.	10		
1401	Ίωάννης υιός	8		Μεσολόγγι, 1893
1402	Μαριγώ θυγ.	4		
1403	Ίωάννης Καμπανάρης	40	Ναύτης	
1404	Ζαφείρω σύζ.	30		
1405	Γεώργιος υιός	22		
1406	Σουσάνα θυγ.	15		
1407	Άναστασία »	10		
1408	Μπήλιω »	4		
1409	Δαμιανός υιός	17		Ύδρα, 1886
1410	Έλένη θυγ.	2		
1411	Ίωάννης Στ. Σακανδάνης	32	Πλοίαρχος	
1412	Σταματίνα σύζυγος	25		
1413	Σταμάτιος υιός	9		

1414	Σταῦρος υἱός	7		
1415	Νικόλαος υἱός	5		
1416	Εὐγενεία θυγ. Ἴω. Σ. Σακανδάνη	4		
1417	Αἰκατερίνα θυγ. Ι. Σ. »	μην. 10		
1418	Ἀννέζω χήρα Κ. Δαμαλίτου	40	Οἰκ. ἔργα	
1419	Γεώργιος υἱός	26		
1420	Χρῆστος υἱός	19		Πειραιάς, 1883
1421	Χαραλάμπης υἱός	8		Πειραιάς, 1900
1422	Γεώργιος Μ. Γιαννιοῦ	30	Ναύτης	
1423	Ἑλένη σύζυγος	22		
1424	Μαρία θυγ.	8		
1425	Μιχαήλ υἱός	5		
1426	Αἰκατερίνα θυγ.	1		
1427	Μαρίνα χήρα Μ. Γιαννιοῦ	70	Οἰκ. ἔργα	
1429	Ἑλένη χήρα Ν. Ῥίζου	22		
1430	Παρασκευή θυγ.	2		
1431	Ἑλένη χήρα Δ. Γιαννιοῦ	70	Οἰκ. ἔργα	
1432	Σοφία θυγ. Ἄνδρ. Κριεζῆ	18		
1433	Παναγιώτης Π. Ῥίζου	30	Πλοίαρχος	
1434	Ἀναστασία σύζ.	22		
1435	Γεώργιος Παντ. Ῥίζου	18	Ναύτης	
1436	Λασκαρίνα χήρα Ι. Σταύρου	40		
1437	Ζαφείρω θυγ.	22		
1438	Παναγιούλα »	18		
1439	Ἀθανάσιος Βατικιώτης	40	Ξυλουργός	
1440	Δεσποινιώ σύζ.	32		
1441	Ἑλένη θυγ.	19		
1442	Ἀναστάσιος υἱός	12		
1443	Ἀναστάσιος Γρηγορίου	70	Λεμβοῦχος	
1444	Σπυρίδων Ἀναστ. Γκούμας	35	Καλαφάτης	
1445	Μαρίνα σύζυγος	25		
1446	Ἀναστάσιος υἱός	11		
1447	Μαριγώ θυγ.	7		
1448	Χρυσάφω »	3		
1449	Θεόδωρος Στεφάνου	35	Ξυλουργός	
1450	Θεοφάνα σύζυγος	30		
1451	Νικόλαος υἱός	12		
1452	Ἡλίας υἱός	9		
1453	Στεφανῆς υἱός	7		
1454	Γεώργιος υἱός	5		
1455	Σπυρίδων υἱός	3		
1456	Φώτιος Γ. Κοριζῆ	23	Ναύτης	
1460	Φραντζέσκος Γ. Κοριζῆ	18		
1462	Αἰκατερίνα θυγ.	14		
1463	Πολυξένη »	7		
1464	Χρυσούλα χήρα Π. Κοντοδῆμα	40	Οἰκ. ἔργα	
1465	Βασιλική θυγ.	15		
1465	Μιχαήλ υἱός	8		
1466	Ἑλένη θυγ.	μην. 8		
1467	Ἀννίτα χήρα Π. Περιδου	36	Οἰκ. ἔργα	

1468	Δημήτριος υιός » »	22	Ναύτης	
1469	Άναστασία θυγ. » »	19		
1470	Κυριακός υιός » »	16		
1471	Άρετή θυγ. » »	13		
1472	Βασίλειος Βατικιώτης	46	Πλοίαρχος	
1473	Άρχόντω σύζ.	39		
1474	Κωνσταντῖνος υιός	17	Ναύτης	
1475	Σταμάτιος υιός	12		
1476	Δημήτριος υιός	6		
1477	Μαριγώ θυγ.	15		
1478	Σταῦρος υιός	2		
1480	Μαρία χήρα Φ. Φραντζέσκου	65		
1481	Κοσμᾶς Μισσιγιάννης	60	Κτηματίας	
1482	Μπήλιω σύζυγος	55		
1483	Ἐμμανουήλ υιός	35		
1484	Ἰωάννης υιός	30		
1485	Παναγῆς υιός	26		
1486	Μαρία θυγ.	16		
1487	Μαρίνα θυγ.	15		
1488	Ἐλένη χήρα Ι. Παράσχου	70	Οἰκ. ἔργα	
1489	Μαριγώ θυγ.	11		
1490	Στυλιανός Ἀθ. Γιαννάκου	30	Ναύτης	
1491	Αἰκατερίνα σύζ.	25		
1492	Μαρδίτζα χήρα Φιλίππου	100	Οἰκ. ἔργα	
1493	Σταματίνα χήρα Α. Γιαννάκου	55		
1495	Ἐλένη χήρα Π. Στούμπου	56		
1496	Νικόλαος υιός	40		
1497	Δημήτριος υιός	36		
1498	Γεώργιος υιός	33		
1499	Ἡλίας υιός	28		
1500	Σταμάτιος υιός Π. Στούμπου	23		
1501	Παναγιώτης Ἐλευθερίου	38	Ξυλουργός	
1502	Αἰκατερίνα σύζ.	30		
1503	Ἰωάννης υιός	13		
1504	Νικόλαος »	08		
1505	Μαριγώ θυγ.	6		
1506	Κλεοπάτρα θυγ.	4		
1507	Πανούργια	μην. 6		
1508	Ἀντώνιος Βότσης	40	Κτηματίας	
1509	Ἄγγελίνα σύζ.	40		
1510	Σπυρίδων υιός	7		
1512	Ἀντώνιος Ἰω. Ρόδε	25	Ναύτης	
1513	Δημήτριος Ἰω. Ρόδε	22	[Ναύτης]	
1514	Ζαχαρίας Γκούμας	30	Ξυλουργός	
1515	Βασιλική σύζυγος	25		
1516	Γεώργιος υιός	2		
1517	Ἰωάννης Μοδινός	32	Χρωματιστής	
1518	Αἰκατερίνα σύζυγος	27		
1519	Σταῦρος υιός	10		
1520	Μαριγώ θυγ.	8		

1521	Χρυσάφω χήρα Γ. Κοριζή	55	Οίκ. έργα	
1522	Ίωάννης υιός	28	Πλοίαρχος	
1523	Άνδρέας Μάρκου	45	[Πλοίαρχος]	
1524	Άργυρώ θυγ.	17		
1525	Χρυσάφω θυγ.	17		
1526	Ίωάννης Μ. Γιαννιοῦ	40	Πλοίαρχος	
1527	Χρυσάφω θυγ. Μ. Γιαννιοῦ	18		
1528	Μιχαήλ υιός » »	12		
1529	Ίωάννης Καμπούρης	60	Έργατης	
1530	Μαριγώ σύζυγος	58		
1531	Γεώργιος Ι. Καμπούρης	24	Ναύτης	
1532	Μαριγώ σύζυγος	18		
1533	Κυριακός Ι. Καρατζής	36	Υποκελευστής	
1534	Έλενη σύζ.	26		
1535	Μαρίνα θυγ.	6		
1536	Ίωάννης υιός	4		
1537	Αίκατερίνα θυγ.	μην. 9		
1538	Γεώργιος Τσάκονας ἡ Άγιοπετρίτης	46	Κουρέας	
1539	Βασιλική σύζυγος	50		
1540	Δημήτριος υιός	29	Ναύτης	
1541	Άγγελῆς υιός	26		
1542	Βασίλειος υιός	15		
1543	Σταματίνα θυγ.	10		
1544	Λουκάς Δ. Γρήλλου	40	Ναύτης	
1545	Μαρία σύζυγος	36		
1546	Μαρίνα θυγ.	15		
1547	Άγγελική »	10		
1548	Παναγ. Μακρογιάννης	60	Πρεσβύτες	
1549	Λιγερή σύζυγος	50		
1550	Μαργαρίτα θυγ.	17		
1551	Νικόλαος Μητυλιναῖος	50	Έργατης	
1552	Αίκατερίνα σύζυγος	40		
1553	Σπυρίδων υιός Ν. Μητυλιναῖου	24	Ναύτης	
1554	Ζαφείρω χήρα Π. Μάνθου	50	Οίκ. έργα	
1555	Πέτρος Γ. Πρωτοπαπῆς	40	Άγροφύλαξ	
1556	Μαρία σύζυγος	35		
1557	Γεώργιος υιός	22		
1558	Έλενη θυγ.	18		
1559	Ίωάννης υιός	15		
1560	Άνδρέας υιός	12		
1561	Δημήτριος υιός	2		
1562	Δημήτριος Ι. Καραμάνος	60	Ναύτης	
1563	Έλενη σύζυγος	39		
1564	Μαροῦσα θυγ.	22		
1565	Μαριγώ θυγ.	10		
1566	Γεώργιος υιός	4		
1567	άβάππιστον	ἡμ. 3		
1568	Αίκατερίνα χήρα Ἡλ. Τζάνη	60	Οίκ. έργα	
1569	Μαρδίτζα χήρα Γ. Βερβενιώτου	35	[Οίκ. έργα]	
1570	Μαριγώ θυγ.	15		

1571	Άθανάσιος υιός	14		
1572	Δημήτριος υιός	13		
1573	Ίωάννης υιός	6		
1574	Σταμάτα θυγ.	3		
1575	Δεσποινού χήρα Σ. Κιμίνου	80	Οίκ. έργα	
1576	Δαμιανός υιός	35	Ναύτης	
1577	Σταμάτω χήρα Στ. Μπινιάρη	50		
1578	Σταῦρος Ραμπαλάκος	66	άόμματος	
1579	Πάνος υιός Σταύρου Ραμπαλάκου	28	Ναύτης	
1580	Κωνσταντῖνος υιός » »	24	[Ναύτης]	
1581	Ζαφείρω θυγ. » »	16		
1582	Δημήτριος Κ. Σάκενας	56	Ναύτης	
1583	Αίκατερίνα σύζυγος	50		
1584	Μαριγώ θυγάτηρ	16		
1585	Σπυρίδων υιός	14		
1586	Παναγῆς υιός	8		
1587	Ίωάννης Δ. Σάκενας	26	Κυβερνήτης	
1588	Ξανθή σύζυγος	18		
1589	Ίωάννης Βρύσης	40	Καλαφάτης	
1590	Θεοφάνα σύζυγος	34		
1591	Άνδρέας υιός	27		
1592	Άγγελική θυγ.	20		
1593	Έλένη θυγ.	15		
1594	Θεοδώρα »	13		
1595	Μιχαήλ υιός	12		
1596	Άννέζω θυγ.	10		
1597	Λασκαρίνα θυγ.	7		
1598	Σταματίνα θυγ.	4		
1600	Σπυρίδων Λ. Πλάκιζας	28	Ναύτης	
1601	Δημήτριος Π. Σάκενας	60	[Ναύτης]	
1602	Άνδριάνα σύζ.	40		
1603	Νικόλαος υιός	25	Ναύτης	
1604	Σταμάτιος υιός	22		
1605	Έλευθερία θυγ.	18		
1606	Εύγενική θυγ. Δημ. Π. Σάκενα	15		
1607	Μπήλιω » » »	12		
1608	Μαρδίτσα » » »	8		
1609	Χριστόδουλος υιός » »	6		
1610	Μαροῦσα χήρα Π. Χρυσοχόου	35	Οίκ. έργα	
1611	Παναγιώτα θυγ. » »	16		
1612	Κοσμάς υιός » »	13		
1613	Καλλιόπη θυγ. » »	7		
1615	Γεώργιος Μπεζενάρης	40	Ναύτης	
1616	Αίκατερίνα συζ.	37		
1617	Μαρίνα θυγ.	7		
1618	Κυριακή χήρα Κ. Γκλιάτη	50	Οίκ. έργα	
1619	Σπυρίδων υιός	18		
1620	Άναστάσιος Γκούμας	55	Ναύτης	
1621	Μπήλιω σύζ.	52		
1622	Διονύσιος υιός	40		

1623	Ίωάννης »	27		
1624	Σταμάτιος »	25		Πειραιάς, 1891
1625	Σταμάτιος Βρύσης	40	Καλαφάτης	
1626	Έλενη θυγ.	17		
1627	Λασκαρίνα θυγ.	14		
1628	Γεώργιος υιός	13		
1629	Κυριάκος υιός	12		
1630	Ίωάννης υιός	7		
1631	Μαροῦσα θυγ.	4		
1632	Δέδες Κ. Δέδες	42	Οινοπώλης	
1633	Θεοδώρα σύζ. Δέδε Κ. Δέδε	30		
1634	Κυριακός υιός »	13	Ναύτης	
1635	Παναγιώτα θυγ.	11		
1636	Ίωάννης υιός	4		
1637	Βασίλειος υιός	3		Πειραιάς, 1900
1638	Μαροῦσα θυγ.	μην. 4		
1639	Σπυρίδων Βασιλόπουλος	36	Καζάζης	
1640	Έλευθερία σύζυγος	30		
1641	Χρήστος υιός	16		
1642	Νικόλαος υιός	13		
1643	-	-		
1644	Μαριγώ θυγ.	12		
1645	Βασίλειος υιός	8		
1646	Σταμάτω θυγ.	6		
1647	Κοσμάς υιός	2		
1648	Δημήτριος Μαρκατζάνης	60	Κτίστης	
1649	Μαρία σύζυγος	50		
1650	Άννέζω θυγ.	17		
1652	Μαριγώ χήρα Ν. Κασκαδάμη	35		
1654	Άνδρέας υιός	15		
1655	Ζαφείρω θυγ.	13		
1656	Ίωάννης υιός	4		Πειραιάς, 1891
1657	Ίωάννης Σπαλιέρης	45	Ναύτης	
1658	Σοφία σύζ.	35		
1659	Άννέζω θυγ.	19		
1660	Βασιλική θυγ.	18		
1661	Δημήτριος υιός Ι. Σπαλιέρης	16		
1662	Άναστασία θυγ. » »	10		
1663	Μπήλιω »	6		
1664	Νικόλαος υιός	4		
1665	Μαρίνα θυγ.	3		
1666	Εύαγγελής	μην. 8		
1667	Μιχαήλ Παλαμίδης	45	Φούρναρης	
1668	Χρυσούλα σύζ.	35		
1669	Θεοδώρα θυγ.	16		
1670	Γεώργιος υιός	12		
1671	Δημήτριος υιός	8		
1672	Μαριγώ θυγ.	1		
1673	Καλομοῖρα χήρα Γ. Ν. Γκίκα	42	Οίκ. ἔργα	
1674	Ζῶγκα θυγ.	15		

1675	Άννέζω »	13		
1676	Νικόλαος υιός	17		Ερμούπολη, 1877

δ. Ενορία Μεταμορφώσεως Πόρου

1678	Ζαφείρω χήρα Ι. Άρανίτου	26		
1679	Αίκατερίνα θυγ.	5		
1680	Μαρία θυγ.	1		
1681	Αίκατερίνα χήρα Γ. Άρανίτου	55	Οίκ. έργα	
1682	Άναστάσιος υιός	30	Ναύτης	
1683	Μιχαήλ »	27	[Ναύτης]	
1684	Κωνσταντῆς »	22	Ξυλουργός	
1686	Αίκατερίνα χήρα Άντ. Καρατζᾶ	40		
1687	Δημήτριος υιός	28		
1688	Μαρία θυγ.	17		
1689	Λασκαρίνα θυγ. Άντ. Καρατζᾶ	16		
1690	Γεώργιος υιός » »	11		
1691	Σταματίνα θυγ. » »	7		
1692	Γεώργιος Ίω. Δουζίνας	36	Ναύτης	
1693	Αίκατερίνα σύζ.	22		
1694	Ίωάννης υιός	3		
1696	Αίκατερίνα χήρα Γ. Δουζίνα	50		
1697	Δημήτριος Χ. Κουμπῆς	50	Ξυλουργός	
1698	Μαρία σύζ.	35		
1699	Νικόλαος υιός	18		
1700	Χριστόδουλος υιός	19		
1701	Ίωάννης υιός	12		
1702	Κωνσταντῖνος υιός	10		
1703	Εύγενική θυγ. Δ. Κουμπῆ	6		
1704	Ζαφείρω θυγ.	3		
1705	Κυριακός Γ. Τσόπορης	50	Ναύτης	
1706	Βιολέτα σύζυγος	35		
1707	Μπήλιω θυγ.	17		
1708	Εύγενική θυγ.	15		
1709	Κωνσταντῖνος υιός	11		
1710	Γεώργιος υιός	8		
1711	Αίκατερίνα θυγ.	6		
1712	Σταμάτιος υιός	1		
1713	Νικόλαος Α. Βρύση	16	Ναύτης	
1714	Αίκατερίνα » »	13		
1716	Πανούρια χήρα Κ. Κανέλου	56		
1717	Σταμάτιος υιός Κ. Κανέλου	45	Πλοίαρχος	
1718	Μαρία θυγ.	26		
1719	Έλένη θυγ.	20		
1721	Παντελῆς Καπασάκης	56	Κυβερνήτης	
1722	Μαρία σύζ.	29		
1723	Σταματίνα θυγ.	12		
1724	Μπήλιω θυγ.	6		

1725	Αντώνιος Π. Τζέγκας	35	Ναύτης	
1726	Έλενη σύζ.	17		
1727	Νικόλαος Ι. Ρούσης	60	Πλοίαρχος	
1728	Ίωάννης υιός	29		
1729	Εύφροσύνη θυγ.	16		
1730	Ξανθή »	14		
1731	Μάρω χήρα Κ. Κουμπή	66	Οίκ. έργα	
1732	Μαρία θυγ.	45	[Οίκ. έργα]	
1733	Κωνσταντίνος Γ. Νάκης	55	Ναύτης	
1734	Ζαφείρω σύζ.	46		
1735	Ίωάννης υιός	16	Ναύτης	
1736	Μαρδίτσα θυγ.	9		
1737	Σταμάτιος υιός	6		
1738	Μάρω θυγ.	4		
1739	Χριστόδ. Κ. Σπανού	45	Ναύτης	
1740	Έλενη σύζ.	32		
1741	Κωνσταντίνος υιός	10		
1742	Μαρίνα χήρα Μ. Ρόχα	33	Οίκ. έργα	
1743	Γεώργιος υιός	17	Ναύτης	
1744	Κωνσταντίνος υιός Μ. Ρόχα	15		
1745	Βασίλειος Γ. Νάκης	45	Ναύτης	
1746	Μαροῦσα σύζ.	40		
1747	Γεώργιος υιός	22		
1748	Σωτήριος υιός	18		
1749	Δημήτριος Ί. Ρόχας	45	Ναύτης	
1750	Μαρίνα σύζ.	45		
1751	Ίωάννης υιός	22		
1752	Νικόλαος υιός	16		
1753	Χρυσούλα χήρα Π. Τομαρά	78	Οίκ. έργα	
1754	Πᾶνος υιός	65		
1755	Νικόλαος Καλός	45	Ναύτης	
1756	Άγγελίνα σύζ.	28		
1757	Ίωάννης Άνδρ. Γεώργα	40	Ναύτης	
1758	Φλωρού σύζ.	28		
1759	Έλενη θυγάτηρ	8		
1760	Χρυσούλα »	6		
1761	Σταῦρος Ι. Άρανίτου	45	Ξυλουργός	
1762	Μάρω σύζυγός του	27		
1763	Ίωάννης υιός	7		
1764	Άνδρέας Ν. Σταμάρας	45	Ναύτης	
1765	Δεσποινού σύζ.	30		
1766	Έλενη θυγ.	10		
1767	Μαρία »	7		
1768	Μαροῦσα »	6		
1769	Μαρίνα »	3		
1770	Νικόλαος υιός Ανδρέου Σταμάρα	1		
1771	Μαρίνα χήρα Κ. Τομαρά	66		
1772	Δημήτριος Ι. Μπουγιουκλής	34	Ναύτης	
1773	Μαρία σύζ.	24		
1774	Έλενη θυγ.	ήμ. 6		

1775	Δημήτριος Κ. Βατικιώτης	66	Κυβερνήτης	
1776	Ἀντώνιος υἱός	24	Ναύτης	
1777	Ἄννα θυγ.	18		
1778	Κονδύλω »	16		
1779	Γεώργιος υἱός	14		
1780	Φραντζέσκος Γιαννόπουλος	36	Κυβερνήτης	
1781	Ζαφείρω σύζ.	26		
1782	Κωνσταντῖνος υἱός	7		
1783	Ἑλένη θυγ.	2		
1784	Μαρία χήρα Κ. Λῆ	65	Οἰκ. ἔργα	
1785	Μαρία χήρα Δ. Πιπίνου	66		
1786	Μιχαήλ Κ. Παραβίες	40	Κυβερνήτης	
1787	Σοφία σύζ.	25		
1788	Ἑλένη θυγ.	5		
1789	Μαροῦσα θυγ.	3		
1790	Κωνσταντῖνος υἱός	μην. 4		
1791	Κωνσταντῖνος Ἀργεΐτης	27	Ἐργάτης	
1792	Δημητροῦλα σύζ.	22		
1793	Σοφία θυγ.	μην. 6		
1794	Σταμάτα χήρα Ἀνδρ. Πασχάλη	40	Οἰκ. ἔργα	
1795	Ἰωάννης υἱός » »	26	Κυβερνήτης	
1796	Δημοσθένης υἱός Ἀνδρ. Πασχάλη	19	Ναύτης	
1798	Κωνσταντῖνος Λ. Στάθης	42		
1799	Μαρία σύζ.	32		
1800	Λάζαρος υἱός	16		
1801	Γεώργιος υἱός	10		
1802	Νικόλαος υἱός	8		
1803	Σταῦρος υἱός	μην. 8		
1804	Ἀλέξανδρος Θεοδοσόπουλος	45	Ἄλιεύς	
1805	Αἰκατερίνα σύζ.	35		
1806	Σωτήριος υἱός	17		
1807	Ἑλένη θυγ.	14		
1808	Σταματίνα θυγ.	11		
1809	Καλλιόπη »	8		
1810	Στυλιανός υἱός	3		Πειραιάς, 1888
1811	Παναγιώτης Γ. Τριτζόπουλος	40	Σιδηρουργός	
1812	Ἑλένη σύζ.	30		
1813	Κωνσταντῖνος υἱός	9		Πειραιάς, 1890
1814	Εὐγενική θυγ.	7		
1815	Δημήτριος υἱός	4		
1816	Χρῆστος υἱός	2		Πειραιάς, 1885
1817	ἀβάππιστον θῦλυ	μην. 1		
1818	Παναγιούλα χήρα Κ. Μακρῆ	50	Οἰκ. ἔργα	
1819	Σπυρίδων υἱός » »	18	Ἐργάτης	
1820	Ἰωάννης » » »	26	Ναύτης	
1821	Ἀναστάσιος » » »	15	Ἐργάτης	
1822	Κοσμᾶς Ι. Μπίκλη	50	Ναύτης	
1823	Καλλιόπη σύζ. Κοσμᾶ Ι. Μπίκλη	35		
1824	Ἀνθοῦλα θυγ.	16		
1825	Ἰωάννης υἱός	10		

1828	Χρυσούλα χήρα Δ. Φαναρτζή ή Δημητρίου	45		
1823	Γεώργιος υιός	29	Ξυλουργός	
1830	Άναστάσιος υιός	26	[Ξυλουργός]	
1831	Μαρία θυγ.	16		
1832	Σταμάτιος υιός	14		
1833	Σπυρίδων υιός	7		Μέγαρα, 1898
1834	Αίκατερίνα θυγ.	6		
1835	Αίκατερίνα χήρα Α. Ξενάκη	22	Οίκ. έργα	
1836	Κωνσταντίνος υιός » »	19	Ναύτης	
1837	Δημήτριος » » »	16	[Ναύτης]	
1839	Άλέξανδρος	9		
1841	Φλωρού θυγ. Κ. Παπαποστόλη	20		
1842	Γιαννούλα θυγ.	16		
1843	Άντώνιος Βλάσης	48	Ποιμήν	
1844	Άγγελική σύζ.	45		
1845	Γεώργιος υιός	27		
1846	Αίκατερίνα θυγ.	17		
1847	Ίωάννης υιός	15		
1848	Βασίλειος υιός	13		
1849	Βασιλική θυγ.	11		
1850	Μαρία θυγ.	9		
1851	Μαργαρίτα θυγ.	7		
1852	Θεοφάνης υιός	5		
1853	Μάρω χήρα Ι. Μεθενίτου	76	Οίκ. έργα	
1854	Σταμάτα θυγ.	55	[Οίκ. έργα]	
1855	Σωτήριος Σπυριδάκης	50	Σανδαλοποιός	
1856	Εύθυμία σύζ.	45		
1857	Μάρκος υιός	21		
1858	Άρχοντοῦλα θυγ.	19		
1860	Λάσκαρης υιός	10		
1862	Δημήτριος υιός	6		
1863	Κωνσταντίνος υιός	1		
1865	Γεωργίτζα χήρα Λ Άμοιρά	60		
1866	Έμμανουήλ Ι. Βρόντος	27	Κτίστης	
1867	Μαροῦσα σύζ.	22		
1868	Λασκαρίνα θυγ.	3		
1869	Μαριγώ »	1		
1870	Μπήλιω χήρα Εύσταθίου	70	Οίκ. έργα	
1871	Άντώνιος Εύσταθίου	36	Κυβερνήτης	
1872	Λουκάς Κ. Γκούμας	66	Έργατης	
1873	Αίκατερίνα σύζ.	46		
1874	Ίωάννης υιός	18		
1875	Άντώνιος »	16		
1876	Δημήτριος Ίω. Βρόντου	36	Κτίστης	
1877	Σουσάνα σύζ.	25		
1878	Ίωάννης υιός	10		
1879	Λασκαρίνα θυγ.	3		
1880	Κανέλος υιός	1		
1881	Άναστάσιος Γεωργίου	50	Τεχνίτης	

1882	Ζωήτσα σύζ. Αναστ. Γεωργίου	35		
1883	Γεώργιος υιός	18		
1884	Αίκατερίνα θυγ.	12		
1886	Ίωάννης Α. Πανάγου	40	Κτηματίας	
1887	Πέτρος » »	36	Ναύτης	
1888	Άνδρέας Λ. Καρατζᾶς	46	[Ναύτης]	
1889	Μαριγώ σύζ.	30		
1890	Έλενη θυγ.	12		
1891	Δημήτριος υιός	9		
1892	Γεώργιος υιός	7		
1893	Άλέξανδρος υιός	4		
1894	Χρήστος Α. Ραμπαλάκος	36	Ναύτης	
1895	Καλομοίρα σύζ.	26		
1896	Φωτεινή θυγ.	2		
1897	Φωτεινή χήρα Ι. Ξάνη	60	Οίκ. έργα	
1898	Δῆμος υιός	29	Ναύτης	
1899	Νικόλαος υιός	24	[Ναύτης]	
1900	Χαραλάμης Ίω. Ζάνης	40	Σιδηρουργός	
1901	Πάτρα σύζυγος	30		
1902	Ίωάννης υιός	7		
1903	Κυριακός υιός	2		
1905	Έλενη χήρα Π. Χαρίτου	28	Οίκ. έργα	
1906	Κυριακός υιός	2		
1907	Δημήτριος Ι. Καλῆς	55	Ναύτης	
1908	Μπήλιω σύζ.	36		
1910	Έλενη θυγ.	22		
1911	Μαρία θυγ. Δ. Ι. Καλῆ	18		
1912	Ίωάννης υιός » »	20		
1913	Γκίκας » » »	17		Πειραιάς, 1883
1914	Κωνσταντῖνος υιός Δ. »	13		Πειραιάς, 1883
1915	Σοφία θυγ. » »	2		
1918	Ίωάννης υιός Ι. Χαρίτου	29	Ναύτης	
1919	Κυριακός » » »	18	[Ναύτης]	
1920	Κωνσταντῖνος Ίω. Καλῆς	40	Έργάτης	
1921	Μαρία σύζ.	26		
1922	Ίωάννης υιός	1		
1923	Έλενη χήρα Ι. Καλῆ	65	Οίκ. έργα	
1924	Αίκατερίνα χήρα Γ. Πέρου	78	[Οίκ. έργα]	
1925	Αίκατερίνα θυγ. Ν. Πέρου	21	[Οίκ. έργα]	
1926	Γεώργιος υιός	18		
1927	Λεωνίδας υιός	15		
1928	Έλενη θυγ.	13		
1929	Δημητρούλα θυγ.	19	Ύπηρέτρια	
1930	Σπυρίδων Ν. Πιπίνου	46	Ξυλουργός	
1931	Μαρία σύζ.	28		Πειραιάς, 1884
1932	Έλενη θυγ.	4		[Πειραιάς, 1884]
1933	Ζαφείρω χήρα Α. Οικονόμου	36	Οίκ. έργα	
1934	Σταμάτιος υιός	19	Ναύτης	
1935	Παναγιούλα θυγ.	13		
1936	Έλενη θυγ.	8		

1938	Αίκατερίνα θυγ. Μ. Β. Κύρλη	19		
1939	Ίωάννης υιός	18	Ναύτης	
1940	Άντώνιος υιός Μ. Β. Κύρλα	10		
1943	Άναστασία χήρα Δ. Δαλάκου	52	Οίκ. έργα	
1944	Έλενη χήρα Σ. Κορινθίου	45	[Οίκ. έργα]	
1945	Γεώργιος υιός	29	Ναύτης	
1946	Μπήλιω θυγ.	22		
1947	Κωνσταντίνος υιός	16		
1948	Αίκατερίνα χήρα Ι. Δουζίνα	55	Οίκ. έργα	
1949	Πέτρος υιός	35		Πειραιάς, 1899
1950	Άναστασία θυγ.	16		
1951	Κωνσταντίνος υιός	15		
1952	Έλενη χήρα Γ. Πιπίνου	50	Οίκ. έργα	
1953	Ίωάννης υιός	35		
1954	Πέτρος υιός	20		
1955	Σαράντος υιός	26		
1956	Μιχαήλ υιός	15		
1957	Άναστάσιος Θ. Πιπίνου	50	Ναύτης	
1958	Χρυσάφω σύζ.	37		
1959	Χριστόδουλος υιός	16		
1961	Θεόδωρος υιός	10		
1962	Αίκατερίνη θυγ.	2		
1963	Βασίλειος Π. Βρύσης	70	Κτηματίας	
1964	Έλενη σύζ.	45		
1965	Άναστάσιος υιός	30	Ναύτης	
1966	Δημήτριος υιός	28	[Ναύτης]	
1967	Παναγιώτης υιός	16		
1968	Άναστάσιος Ν. Τζεβός	42	Κυβερνήτης	
1969	Άντωνία σύζ. Άναστ. Ν. Τζεβοῦ	27		
1970	Σταματίνα θυγ.	7		
1971	Νικόλαος υιός	5		
1972	Ίωάννης υιός	3		
1973	Μαρίνα χήρα Ν. Καπασάκη	50	Οίκ. έργα	
1974	Σπυρίδων υιός	29	Ναύτης	
1975	Σταμάτιος υιός	18	Μεταπράτης	
1976	Κωνσταντίνος υιός	16		
1977	Άνδρέας υιός	14		
1978	Χαραλάμης υιός	12		
1979	Μαρία χήρα Π. Κοντοπαναγιώτου	35	Οίκ. έργα	
1980	Άντώνιος υιός	14		
1981	Γιαννοῦλα θυγ.	12		
1982	Ίωάννης υιός	6		
1983	Δημήτριος Ι. Μιχαήλ	52	Ναύτης	
1984	Άλέξανδρος υιός	29		
1985	Ίωάννης υιός	26		
1986	Μπήλιω θυγ.	14		
1987	Αίκατερίνα θυγ.	11		
1988	Άνδρέας Ζερβός	46	Ναύτης	
1989	Άσημίνα θυγ.	27		
1990	Ίωάννης Πιπίνος	60	Πρεσβύτες	

1991	Ζαφείρω σύζ.	50		
1992	Θεοφάνης υιός	28	Ναύτης	
1993	Κωνσταντίνος υιός	18		
1994	Κυριακός υιός	15		
1995	Διαμάντω θυγ. Ίω. Πιπίνου	10		
1996	Σταμάτιος Κ. Κουμπής	36	Ξυλουργός	
1997	Αίκατερίνα σύζ.	23		
1998	Κυριάκος υιός	3		
1999	Ίωάννης υιός	1		
2000	Κυριακός Παγώνης	38	Σανδαλοποιός	
2001	Μαρία σύζ.	29		
2002	Ίωάννης υιός	14		
2003	Σταμάτιος υιός	11		
2004	Γεώργιος υιός	9		Ερμούπολη, 1885
2005	Σοφία θυγ.	6		
2006	Φίλιππος Αθηναίος	40	Ναύτης	
2007	Μπήλιω σύζ.	26		
2008	Κωνσταντίνα θυγ.	6		
2011	Νικόλαος Κ. Μακρής	40	Ξυλουργός	
2012	Μπήλιω σύζ.	28		
2013	Παναγιούλα θυγ.	7		Πειραιάς, 1883
2014	Έλενη θυγ.	5		
2015	Σοφία θυγ.	1		
2016	Βασίλειος Ίω. Φλώκου	65	Ναύτης	
2017	Άγγελική σύζ.	48		
2018	Άρχόντω θυγ.	17		
2019	Καλλιόπη θυγ.	16		
2020	Βασιλική χήρα Α. Χάνου	45	Οίκ. έργα	
2021	Μάρω θυγ.	17		
2022	Νικόλαος υιός	15	Ναύτης	
2024	Παρασκευή σύζ.	48		
2026	Νικόλαος υιός	15	Ναύτης	
2027	Κοσμᾶς Φιλιππότης	32	[Ναύτης]	
2028	Έλενη σύζ.	19		
2029	Σταμάτιος Γκέλιας	62	Ναύτης	
2030	Μπήλιω σύζ.	60		
2031	Σπυρίδων Στ. Λάλας	60	Ναύτης	
2032	Έλισάβετ σύζ.	58		
2033	Νικόλαος υιός	30	Ναύτης	
2034	Κωνσταντίνος υιός	28		
2035	Έλενη θυγ.	18		
2036	Σταμάτιος Σπ. Λάλας	45	Ναύτης	
2037	Σοφία σύζ.	28		
2038	Σπυρίδων υιός	13		
2039	Μπήλιω θυγ.	11		
2040	Κονδύλω θυγ.	7		
2041	Έλισάβετ θυγάτηρ	5		
2042	Ίωάννης υιός	3		
2043	Άθανάσιος Άν. Μάγειρας	45	Μάγειρος	
2044	Σταμάτω σύζ.	30		

2045	Αναστάσιος υιός	14		
2047	Βασίλειος υιός	6		
2048	Ίωάννης υιός	4		
2049	Κωνσταντῖνος υιός	2		
2052	Παναγιώτης Γ. Νάκης	29	Ναύτης	
2053	Ευθύμιος Αμπελακιώτης	65	[Ναύτης]	
2054	Άγγελική σύζ. Ευθ. Αμπελακιώτου	50		
2055	Έμμανουήλ Άνδρ. Ραμπαλάκος	30	Ναύτης	
2056	Έλενη σύζ.	26		
2057	Άνδρέας υιός	6		
2058	Αίκατερίνα θυγ.	2		
2060	Μπήλιω χήρα Δ. Σάπκα	55		
2061	Γεώργιος υιός	16		
2062	Κωνσταντῖνος υιός	14		
2063	Αίκατερίνα θυγ.	9		
2064	Δημήτριος Ν. Σάπκας	33	Ναύτης	Πειραιάς, 1884
2065	Παρασκευή σύζ.	22		[Πειραιάς, 1884]
2066	Μπήλιω θυγ.	2		[Πειραιάς, 1884]
2067	Λάζαρος Κ. Σπανός	50	Ναύτης	
2068	Ξανθή σύζ.	36		
2069	Εύγενική θυγ.	18		
2070	Μαριγώ θυγ.	16		
2071	Φλωροῦ θυγ.	14		
2072	Δημήτριος υιός	8		
2073	Κωνσταντῖνος Α. Ζάνης	36	Ναύτης	
2074	Αίκατερίνα σύζυγος	19		
2075	Άνάργυρος Δ. Κουμπῆς ἢ Γκούμας	24	Ναύτης	
2076	Αίκατερίνα σύζ.	19		
2077	Αναστάσιος Θερμός	50	Πρεσβύτες	
2078	Μαρία σύζ.	37		
2079	Μαρδίτσα θυγ.	12		
2080	Κωνσταντίνα θυγ.	11		
2081	Δημήτριος υιός Αναστ. Θερμοῦ	16		
2082	Άριστείδης » » »	7		
2083	Φραντζέσκος Στέλιος	35	Κτίστης	
2084	Παρασκευή σύζ.	20		
2085	Σταῦρος υιός	2		
2086	Αίκατερίνα χήρα Έμμ. Γιαννάκου	35	Οίκ. ἔργα	
2087	Δημήτριος υιός	20	Ναύτης	
2088	Γεώργιος υιός	16		Πειραιάς, 1883
2089	Μαρίνα θυγ.	13		
2090	Βασίλειος υιός	4		
2091	Μαριγώ θυγ.	9		
2092	Ίωάννης υιός	1		
2093	Άντώνιος Αίγενίτης	35	Ναύτης	
2094	Έλενη σύζ.	28		
2095	Μαροῦσα χήρα Π. Ἀδάμ	37	Οίκ. ἔργα	
2096	Κυριακός υιός	22	Ναύτης	
2097	Έμμανουήλ υιός	20	[Ναύτης]	
2098	Ἀδάμ υιός	17	[Ναύτης]	

2099	Διαμάντω θυγ.	13		
2100	Χρήστος υιός	11		
2101	Διαμάντω χήρα Α. Σάκενα	55	Οίκ. έργα	
2102	Κυριακός υιός	18	Ναύτης	
2103	Μαρία θυγ.	8		
2104	Παντελής Β. Βρύσης	40	Ναύτης	
2105	Μαρίνα σύζ.	32		
2106	Βασίλειος υιός	8		
2107	Κυριακός υιός Παντελή Βρύση	3		
2108	Ιωάννης Αθ. Τσούρης	55	Ναύτης	
2109	Καλή σύζ.	36		
2110	Άνδρέας υιός	22	Ναύτης	
2111	Αρχόντω θυγ.	17		
2112	Νικόλαος υιός	13		
2113	Γεώργιος υιός	8		
2115	Σταμάτω χήρα Μ. Ραμπαλάκου	50		
2116	Μιχαήλ υιός	29	Ναύτης	
2117	Δημήτριος υιός	26		
2118	Μαρία θυγ.	16		
2119	Κωνσταντίνος Δ. Κουμπής	35	Ναύτης	
2120	Έλευθερία σύζ.	26		
2121	Αίκατερίνα θυγ.	7		
2122	Δημήτριος υιός	5		
2123	Γεώργιος Ίω. Ραδίτσας	38	Ναύτης	
2124	Έλένη σύζ.	28		
2128	Ξανθή χήρα Δ. Ν. Βυρλή	28		
2129	Κωνσταντίνος Ίω. Ρούσης	42	Ναύτης	
2130	Κωνσταντίνα σύζ.	26		
2131	Ιωάννης υιός	4		
2132	άβάπτιστον θήλυ	μην. 4		
2133	Χρήστος Γ. Κοτσαράνης	45	Ναύτης	
2134	Μαρία σύζ.	36		
2135	Φλωροῦ θυγ.	16		
2136	Γεώργιος υιός	14		
2137	Δημήτριος υιός Χ. Γ. Κοτσαράνη	4		
2138	Χρυσάφω χήρα Ν. Καρατζᾶ	28	Οίκ. έργα	
2139	Μαρία θυγ.	6		
2140	Άναστασία θυγ.	μην.2		
2143	Μπήλιω θυγ. Θ. Πρωτοπαῖ	38		
2144	Κωνσταντίνος Τάρταρης	65	Ναύτης	
2145	Έλένη σύζ.	55		
2147	Δημήτριος Κ. Ρόδες	30	Ναύτης	
2148	Έλένη θυγ. Κ. Ρόδε	18		
2149	Ιωάννης Κ. Ρόδε	12		
2150	Σταῦρος Λουκάς	36	Ναύτης	
2151	Καλομοίρα σύζ.	18		
2152	Μαρία χήρα Δ. Κρανιδιώτου	36	Οίκ. έργα	
2153	Νικόλαος υιός	22	Ναύτης	
2154	Άναστάσιος υιός	14		
2155	Πανούργια θυγ.	7		

2156	Κιουράνα θυγ. Γ. Σούπεζα	18	Οικ. έργα	
2157	Έλευθερία » » »	16	[Οικ. έργα]	
2158	Σταμάτα χήρα Ίω. Πιπίνου	76	[Οικ. έργα]	
2159	Μαρία θυγ.	38	[Οικ. έργα]	
2160	Ίωάννης Μεγαλολιμνιώτης	55	Έργατης	
2161	Σταμάτω σύζ.	50		
2162	Γεώργιος υιός	19		
2163	Ζαφείρω θυγ.	15		
2164	Ίωάννης Λούτζος	48	Έργατης	
2165	Μαλαματένια σύζ.	22		
2166	Νικόλαος υιός Ίω. Λούτζου	1		
2167	Κωνσταντίνα θυγ. Μ. Μπομπέση	15		
2168	Πέτρος Α. Μάστορας	36	Έργατης	
2169	Αίκατερίνα σύζ.	29		
2170	Γεώργιος Δημητρίου	20	Ναύτης	
2171	Σταματίνα σύζ.	15		
2172	Σπυρίδων υιός	2		
2173	Γεώργιος Κουμιώτης	38	Ναύτης	
2174	Ζωή σύζ.	36		
2175	Σοφία θυγ.	15		
2176	Πέτρος υιός	14		
2177	Άθανάσιος υιός	11		
2178	Άντώνιος υιός	10		
2179	Δημητρούλα θυγ.	5		
2180	Άσημίνα χήρα Ι. Καραδηΐμα	35	Οικ. έργα	
2181	Στυλιανός υιός	7		
2182	Κωνσταντίνος »	4		
2183	Ίωάννης Έμμ. Μητρομάδης	38	Ναύτης	
2185	Ίωάννης Άθ. Γκίνης	36	Έργατης	
2186	Φλωροῦ σύζ.	22		
2187	Σοφία θυγ.	1		
2188	Άννέζω χήρα Α. Γκούμα	72	Οικ. έργα	
2189	Χρήστος Μαυροθαλασσίτης	45	Έργατης	
2190	Μαρία σύζ.	30		
2191	Παναγής υιός	10		
2192	Άλέξανδρος υιός	3		
2193	Ίωάννης Στ. Κουμπής ἢ Σπανός	38	Ναύτης	
2194	Πανούργια σύζ.	19		
2195	Δημήτριος Γ. Νάκης	38	Έργατης	
2196	Ζαφείρω σύζ.	29		
2197	Γεώργιος υιός	19		
2198	Αίκατερίνα θυγ.	16		
2199	Άθανασία θυγ.	13		
2200	Στυλιανός υιός	10		
2202	Ίωάννης υιός	8		
2201	Άντώνιος υιός	8		
2203	Μαρία χήρα Κ. Ζάνη	36	Οικ. έργα	
2204	Δημήτριος υιός	22	Ναύτης	
2205	Άντωνία θυγ.	19		
2206	Νίκας υιός	13		

2207	Κυριακός υιός	1		
2208	Φωτεινή θυγ.	4		
2209	Έμμανουήλ Αθ. Μανιάτης	50	Έργατης	
2210	Παρασκευή σύζ.	47		
2211	Άπόστολος υιός	20	Ναύτης	
2212	Έλένη θυγ.	18		
2213	Πετρούλα θυγ.	10		
2214	Θεοδώρα χήρα Α. Δόικου	46	Οικ. έργα	
2215	Πέτρος υιός	34		
2216	Μαρούσα θυγ.	10		
2217	Άρχόντω θυγ.	6		
2218	Ίωάννης Β. Φλώκου	36	Τεχνίτης	
2219	Αίκατερίνα σύζ. Ίω. Β. Φλώκου	26		
2220	Άγγελική θυγ.	10		
2221	Βασίλειος υιός	8		
2222	Μαρία θυγ.	5		
2223	Μπήλιω θυγ.	2		
2224	Μπήλιω χήρα Ν. Παπουτζή	45	Οικ. έργα	
2225	Αίκατερίνα χήρα Δ. Καρδαρά	65		
2226	Ίωάννης Σοφικήτης	46	Έργατης	
2227	Μάρω σύζ.	32		
2228	Έλένη θυγ.	18		
2229	Εύαγγελής υιός	13		
2230	Αίκατερίνα θυγ.	8		
2231	Νικόλαος Ι. Μπουγιουκλής	36	Ναύτης	
2232	Μαρίνα σύζ.	26		
2233	Φλωρού θυγ.	2		
2234	Ίωάννης Μπουγιουκλής	70	Κτηματίας	
2235	Έλένη σύζ.	55		
2236	Βασίλειος υιός	22	Ναύτης	
2238	Αίκατερίνα θυγ.	16		
2239	Παναγής Χ. Λαμπριανός	45	Σανδαλοποιός	
2241	Λασκαρίνα θυγ.	14		
2242	Εύγενική θυγ.	12		
2244	Γεώργιος υιός	10		
2245	Σταμάτα θυγ.	8		
2246	Βασιλική »	6		
2247	Άνδρέας υιός	4		Αίγινα, 1888
2247	Πανούργια θυγ. Π. Λαμπριανού	2		
2248	Κωνσταντίνος Λ. Γκούμας	38	Ναύτης	
2249	Στυλιανή σύζ.	27		
2250	Μαρία θυγ.	12		
2251	Έλένη θυγ.	8		
2252	Παρασκευή θυγ.	6		
2253	Βασιλική θυγ.	4		
2254	Λουκάς υιός	2		Πειραιάς, 1884
2255	Γεώργιος Ήλ. Βίσκας	60	Ναύτης	
2256	Έλένη σύζ.	52		
2257	Ίωάννης υιός	22		
2258	Σταματίνα θυγ.	15		

2259	Ίωάννης Δ. Κόρμης	37	Ναύτης	
2260	Μπήλιω σύζ.	26		
2261	Δαμιανός υιός	4		
2262	Άναστασία θυγ.	2		
2263	Μπήλιω χήρα Α. Τζόπορη	48		
2265	Κωνσταντίνος υιός	26		
2266	Παναγιώτης υιός	22		
2267	Σταμάτιος υιός	12		
2268	Έλισάβετ θυγ.	13		
2269	Σουσάνα θυγ.	3		
2270	Γεώργιος Ι. Πορτοκαλᾶς	45	Έργατης	
2271	Έλένη σύζ.	35		
2272	Χρήστος υιός	17		Πειραιάς, 1896
2273	Είρήνη θυγ.	14		
2274	Εύαγγελική θυγ. Γ. Πορτοκαλᾶ	12		
2275	Σωτήριος υιός » »	10		
2276	Δημήτριος υιός » »	8		
2277	Αίκατερίνα θυγ. » »	2		
2278	Γιαννοῦλα χήρα Έμμ. Μανωλάκη	60	Οίκ. Έργα	
2279	Σωτήριος υιός	22	Ποιμήν	
2280	Μιχαήλ Έμμ. Μανωλάκης	32	[Ποιμήν]	
2281	Άνδριάνα σύζ.	24		
2282	Κωνσταντίνος υιός	4		
2283	Ίωάννης Άλ. Καραδηΐμας	65	Ναύτης	
2284	Αίκατερίνα σύζ.	50		
2285	Δημήτριος υιός	39	Ναύτης	
2286	Κυριακός υιός	26	Ναύτης	
2287	Άνδρέας υιός	25	[Ναύτης]	
2288	Άντώνιος υιός	23	[Ναύτης]	
2289	Μιχαήλ υιός	21		
2290	Μαρία θυγ.	12		
2291	Ίωάννης Κ. Μπέρτου	36	Ναύτης	
2292	Σοφία σύζ.	25		
2293	Άλέξανδρος υιός	3		
2294	Φλωροῦ σύζ. Σπύρου Δ. Σάπκα	28		
2296	Άσημίνα θυγ. Σπ. Δ. Σάπκα	7		
2297	Γεώργιος υιός Σπ. Δ. Σάπκα	5		
2298	Έλένη θυγ.	2		
2299	Σταματίνα	μην. 3		
2303	Γεώργιος υιός Κ. Μοσχογιάννης	2		
2305	Είρήνη θυγ. Κ. Μοσχογιάννη	8		
2306	Δημήτριος υιός » »	4		δίδυμοι
2307	Σταμάτιος υιός » »	4		δίδυμοι
2308	Καλλιόπη θυγ. » »	2		
2309	Γεώργιος Ίω. Μακρογιάννης	29	Ποιμήν	
2311	Ίωάννης υιός	1		Πειραιάς, 1891
2312	Παναγιούλα χήρα Ι. Καρδαρᾶ	38	Οίκ. Έργα	
2313	Δημήτριος υιός	23	Ναύτης	
2314	Αίκατερίνα θυγ.	17		
2315	Κωνσταντίνος υιός	16		

2316	Γρηγόριος Κ. Γεωργούσης	40	Έμπορος	
2317	Άναστασία σύζ.	26		
2318	Λασκαρίνα θυγ.	6		
2319	Μαρία »	3		
2320	Έμμανουήλ Ίω. Λύκου	38	Ναύτης	
2321	Μαρία σύζ.	26		
2322	Ίωάννης υιός	9		
2323	Έλένη θυγ.	7		
2324	Δημήτριος υιός	5		
2325	Γεώργιος Λ. Καρβούνης	22	Ναύτης	
2326	Ζαφείρω Λ. Καρβούνη	17	Οίκ. έργα	
2329	Έμμανουήλ Πολυμέρης	38	Ναύτης	
2330	Στυλιανή σύζ.	22		
2331	Μαρία θυγ.	2		
2332	Έμμανουήλ Κορωναίος	38	Έργατης	
2334	Χρυσούλα σύζ.	17		
2335	Ίωάννης Κρητικός	42	Ναύτης	
2336	Αίκατερίνα σύζ.	26		
2337	Άνδρέας υιός	7		
2338	Γεώργιος υιός	4		
2339	Μαρία θυγ.	2		
2340	Δήμας Ίω. Μακρογιάννης	40	Ποιμήν	
2341	Κλεινώ σύζ.	35		
2342	Έλένη θυγ.	16		
2343	Ίωάννης υιός	13		
2344	Γεώργιος υιός	7		
2345	Μάρθα θυγ.	4		
2346	Άναστάσιος υιός	2		
2347	Δημήτριος Ίω. Λύκου	42	Έργατης	
2348	Μαρδίτσα σύζ.	30		
2349	Ίωάννης υιός	11		
2350	Κωνσταντίνος υιός	5		
2351	Γεώργιος υιός	3		
2352	Έλένη χήρα Ι. Λύκου	65	Οίκ. έργα	
2353	Άγγελίνα χήρα Δ. Γεώργα	42	[Οίκ. έργα]	
2354	Άνδρέας υιός	19	Ναύτης	
2355	Μαρία θυγ.	17		
2356	Κονδύλω »	14		
2357	Γεώργιος υιός	12		
2358	Κυριακός υιός	9		
2360	Έλένη χήρα Κ. Πέρου	28		
2361	Παναγιώτης Έμμ. Μακρογιάννης	29	Έργατης	
2362	Μαρίνα σύζ. Παναγ. Μακρογιάννη	28		
2363	Ίωάννης υιός	8		
2364	Έμμανουήλ υιός	6		
2365	Μαρία θυγ.	4		
2366	Γεώργιος υιός	1		
2367	Μαρία χήρα Ι. Γκουνεζή	55	Οίκ. έργα	
2368	Γεώργιος Ίω. Στρατίκης	45	Μυλωθρός	
2369	Πανούργια σύζ.	29		

2370	Άσημίνα θυγ.	10		
2371	Εύγενική θυγ.	14		
2372	Ίωάννης υιός	11		
2773	Έλενη θυγ.	8		
2374	Σταμάτιος υιός	2		
2375	Μιχαήλ Στυλιανουῦ	42	Ξυλουργός	
2376	Σταματίνα σύζ.	29		
2377	Στυλιανός υιός	2		
2378	Άνδρέας Γερασίμου	42	Ξυλουργός	
2379	Είρηνη σύζ.	26		
2380	Άναστάσιος υιός	9		
2381	Σταμάτιος υιός	7		
2382	Έλενη θυγ.	6		
2383	Αίκατερίνα θυγ.	4		
2385	Παράσχος Κοντοβασίλης	48	Ναύτης	
2386	Μαρία σύζ.	36		
2387	Αίκατερίνα θυγ.	18		
2388	Βασίλειος υιός	16		
2389	Ίωάννης υιός Παράσχου Κοντοβασίλη	14	Ναύτης	
2390	Άνδρέας υιός	12		
2391	Μαρίνα χήρα Δ. Πατσουράτη	65		
2392	Βασίλειος υιός	35	Ναύτης	
2393	Θεόδωρος Μπέρτος	38	Μυλωθρός	
2394	Πανούργια σύζ.	29		
2395	Δημητροῦλα θυγ.	10		
2396	Νικόλαος υιός	7		
2397	Γεώργιος υιός	3		
2398	Σπυρίδων Γ. Μπίκλης	45	Ναύτης	
2399	Μαρία σύζ.	29		
2400	Σταματίνα θυγ.	11		
2401	Γεώργιος υιός	9		
2402	Έλισάβετ θυγ.	7		
2403	Δημήτριος υιός	3		Πειραιάς, 1891
2404	θῆλυ άβάπτιστον	μην. 3		
2405	Άνδριανός Κ. Γερασίμου	42	Έργάτης	
2406	Στυλιανή σύζ.	34		
2407	Μπήλιω θυγ.	12		
2408	Σταμάτω »	10		
2409	Κωνσταντῖνος υιός	8		
2410	Μιχαήλ υιός	6		
2412	Μαροῦσα χήρα Γ. Πιπίνου	34		
2413	Μπήλιω θυγ.	13		
2414	Κανέλος υιός	17	Ναύτης	
2415	Άγγελική θυγ.	9		
2416	Κωνσταντῖνος υιός Γ. Πιπίνου	7		
2418	Μαρδίτσα χήρα Γεωργ. Κεραμιδά	55		
2419	Ίωάννης υιός	26	Έργάτης	
2420	Αίκατερίνα θυγ.	16		
2421	Άνδρέας υιός	15		
2422	Ίωάννης Ν. Λύκου	42	Ναύτης	Πειραιάς, 1883

2423	Θεοφάνα σύζ.	28		[Πειραιάς, 1883]
2424	Νικόλαος υιός	10		[Πειραιάς, 1883]
2425	Σταμάτιος υιός	8		[Πειραιάς, 1883]
2426	Γεώργιος υιός	6		[Πειραιάς, 1883]
2427	Μπήλιω θυγ.	4		[Πειραιάς, 1883]
2428	Άντώνιος Παπαζαφειρόπουλος	50	Βαρελοποιοός	
2429	Μαρία σύζ.	38		
2430	Άναστάσιος υιός	19	Έργατης	
2431	Έλενη θυγ.	16		
2432	Κυριακός υιός	14		
2433	Ίωάννης υιός	10		
2434	Έλενη χήρα Λεμπέση	80		
2435	Δημήτριος Γιαλικάρας	38	Ξυλουργός	
2436	Αίκατερίνα σύζ.	26		
2437	Άργύριος υιός	5		[;], 1885
2438	Παναγιώτης υιός	3		
2439	Ευάγγελος υιός	1		
2440	Σπυρίδων Λ. Γκούμας	28	Ναύτης	
2441	Θεοδώρα σύζ.	17		
2442	Γεώργιος Έμμ. Μανιάτης	36	Έργατης	
2443	Έλενη σύζ. Γ. Ε. Μανιάτου	27		
2444	Έμμανουήλ υιός	7		
2445	Θεοδώρα θυγ.	5		
2446	άβάπτιστον άρρέν	μην. 2		
2447	Μάνθος Μακρογιάννης	70	Ποιμήν	
2448	Έλενη σύζ.	50		
2449	Νικόλαος υιός	22	Έργατης	
2450	Ίωάννης υιός	17	[Έργατης]	
2451	Μαρία θυγ.	15		
2452	Άντώνιος υιός	11		
2453	Δημήτριος Μ. Μακρογιάννης	30	Ναύτης	
2454	Άγγελική σύζ.	19		
2455	Μαρία χήρα Στ. Μπακτῆ	47	Οίκ. έργα	
2456	Γεώργιος υιός	24	Ναύτης	
2457	Στυλιανός υιός	18		
2458	Δημήτριος υιός	11	Κτίστης	
2459	Νικόλαος »	9		Ναύπλιο, 1891
2460	Ίωάννης Τζήγκας	37	Ναύτης	
2461	Γαρουφαλιά σύζ.	26		
2462	Παντελής υιός	9		
2463	Άθανασία θυγ.	7		
2464	Μαρία θυγ.	4		
2465	Άννέζω χήρα Κ. Ραδίτζα	36		
2466	Θεόδωρος υιός	16		
2467	Γεώργιος υιός	9		
2468	Ίωάννης υιός	6		
2469	Έλενη χήρα Γ. Κιμπιγκέλη	38	Οίκ. έργα	
2470	Ίωάννης υιός	22	Ναύτης	
2471	Άναστάσιος υιός	18	Έργατης	
2472	Παναγιώτης υιός	25	Ναύτης	

2473	Δημήτριος Σχοινᾶς	56	Σχοινᾶς	
2474	Σοφία σύζ.	48		
2475	Κωνσταντῖνος υἱός	28	Ναύτης	
2476	Σπυρίδων υἱός	18		
2477	Βασίλειος υἱός	18		
2478	Γεώργιος »	16		
2479	Μαρία θυγ.	14		
2480	Ἑλένη »	12		
2481	Σωτήριος υἱός	10		
2483	Γεώργιος Κ. Βρύση	60	Πρεσβύτες	
2484	Δημήτριος υἱός	22	Ναύτης	
2485	Σταματίνα θυγ.	17		
2486	Κωνσταντῖνος υἱός	16		
2487	Γεώργιος Κοντογιάννης	34	Ναύτης	
2488	Μαρίνα σύζ.	26		
2489	Παρασκευή θυγ.	4		
2490	Γεώργιος Α. Λολάτσης	65	Ναύτης	
2491	Παρασκευή σύζ.	52		
2492	Μαρδίτσα θυγ.	12		
2493	Μπήλιω θυγ.	10		
2494	Ἰωάννης Γκουνεζῆς	26	Ναύτης	
2495	Ἀσπασία σύζ.	17		

ε. Ενορία Ευαγγελισμού Πόρου

2498	Σταμάτω σύζυγος	31		
2499	Γεώργιος Νίκας	48	Ναύτης	
2500	Μαρία σύζ.	35		
2500	Νικόλαος υἱός	12		
2501	Παναγιώτης υἱός	3		
2502	Μαρίνα θυγ.	14		
2503	Ἰωάννης Ἀντ. Καμπανάρης	35	Καλαφάτης	
2504	Γεώργιος » »	32	[Καλαφάτης]	
2505	Μαρία » »	26		
2506	Δεσποινού » »	28		
2509	Ἀντώνιος Λάλας	55	Ναύτης	
2510	Σταμάτιος υἱός	30		
2512	Ἰωάννης υἱός	27		
2513	Δημήτριος υἱός	25		Πειραιάς, 1893
2515	Κωνσταντῖνος υἱός	14		
2516	Ἀλέξανδρος υἱός	12		
2517	Παναγῆς υἱός	10		
2519	Πάνος Δ. Καπασάκης	38	Κυβερνήτης	
2521	Βασίλειος υἱός	2		
2522	Δημήτριος Δ. Καπασάκης	40	Μυλωθρός	
2523	Αἰκατερίνα σύζ.	30		
2524	Μαρία θυγ.	10		
2525	Ἑλένη θυγ.	8		

2526	Παναγιούλα θυγ.	6		
2527	Παγώνα θυγ. Δ. Καπασάκη	4		
2528	Ἀντώνιος υἱός » »	2		
2529	Μηήλιω χήρα Δ. Τσακίρη	40	Οἰκ. ἔργα	
2530	Ἀνδρέας υἱός	28	Ναύτης	
2533	Κυριακός Ἡλ. Τζαμπέτρου	14		Πειραιάς, 1896
2535	Ἑλένη θυγ.	4		
2537	Καλή χήρα Π. Καψάλη	36		
2538	Μιχαήλ υἱός	13		Πειραιάς, 1896
2539	Μαρία χήρα Ι. Γερόντζη	20		
2540	Σταῦρος υἱός	2		Πειραιάς, 1885
2542	Θεοφάνα χήρα Γ. Καλαφάτη	28		
2547	Δημήτριος Δ. Ῥόχα	17	Ναύτης	
2548	Γεώργιος Ἀνδρ. Ταρλαντούσης	40	Ξυλουργός	
2549	Καλή σύζ.	30		
2550	Μαρία θυγ.	12		
2551	Ἀνδρέας υἱός	10		
2552	θῆλυ ἀβάπτιστον	μην. 1		
2558	Ἀνδρέας Α. Μάνεσης	45	Κυβερνήτης	
2559	Εὐθυμία σύζ.	28		
2561	Μαρία θυγ.	7		
2562	Βασιλική θυγ.	3		
2563	Μαρία χήρα Ι. Μίζογλου	55	Οἰκ. ἔργα	
2567	Ζαφείρω χήρα Ι. Μπασδέκη	26		
2569	Σπυρίδων Δ. Μεθενίτου	38	Ναύτης	
2570	Χριστόδουλος » »	35		
2572	Μαρία » »	20		
2573	Κωνσταντῖνος Δ. Μεθενίτου	17	Ναύτης	
2575	Ἑλένη χήρα Ι. Σαλεπούλα	45		
2578	Σταῦρος υἱός	10		
2579	Δημήτριος υἱός	8		
2580	Λάζαρος Α. Κουμπῆς	30	Καλαφάτης	
2581	Εὐγενική σύζ.	22		
2582	Ἀλέξανδρος υἱός	8		
2584	Ἀσημίνα χήρα Κ. Βαρλαβᾶ	50		
2585	Ἀλέξανδρος υἱός	20	Ναύτης	
2588	Σταῦρος Π. Περμαντζῆς	28	Καλαφάτης	
2589	Κονδύλω σύζ.	22		
2590	Πέτρος υἱός	3		
2591	Ἰωάννης Α. Λώτου	50	Κτηματίας	
2592	Μαρία σύζ.	35		
2594	Ζωή θυγ.	15		
2595	Εἰρήνη θυγ.	10		
2596	Αἰκατερίνα θυγ.	8		
2597	Γεώργιος υἱός	3		
2598	Πέτρος Ν. Οἰκονόμου	30	Κτηματίας	
2599	Ἰωάννης Στ. Ἡλίας	40	Ναύτης	
2600	Ἑλένη σύζ.	30		
2601	Ἐμμαν. Κεραμιδᾶς	35	Ἐργάτης	
2602	Μαρία σύζυγος	26		

2603	Γεώργιος υιός	8		
2604	Ἀντώνιος υιός	4		
2605	Κωνσταντῖνος υιός	1		
2606	Νικόλαος Γ. Παπανικολάου ἢ Σακελλαρίου	35	Ναύτης	
2607	Ἑλένη θυγ.	10		
2608	Γεώργιος υιός	4		
2610	Κωνσταντῖνος Δ. Σαλεπούλας	26		
2612	Μαροῦσα » »	10		
2614	Μπήλιω χήρα Φ. Σαπουνζοπούλου	38		
2615	Ἰωάννης υιός	10		
2616	Δημήτριος υιός	4		
2617	Πανούργια χήρα Ι. Μεθενίτου	55	Οἰκ. ἔργα	
2618	Κυριάκος υιός	30	Καφεπώλης	
2619	Δημήτριος υιός	26	Ναύτης	
2621	Αἰκατερίνα χήρα Ι. Μεθενίτου	55	Οἰκ. ἔργα	
2624	Μαρίνα θυγ.	25		
2625	Σταμάτω θυγ.	22		
2626	Μπήλιω θυγ.	20		
2627	Κωνσταντῖνος υιός	17	Ναύτης	
2628	Δημήτριος Ἰω. Δουζίνας	40	Καπνοπώλης	
2629	Μαρία σύζ.	30		
2630	Ἰωάννης υιός	11		
2631	Σπυρίδων υιός	8		Πειραιάς, 1909
2632	Παντελῆς υιός	6		
2633	Ζαφείρω θυγ.	4		
2634	Παρασκευᾶς υιός	2		
2635	Ἀθανάσιος Γ. Γκίνη	30	Ποιμὴν	
2636	Μαριγώ Γ. Γκίνη	20		
2637	Γεώργιος Γ. Γκίνη	18		
2638	Ἰωάννης Ἀργύρης	35	Ἐργάτης	
2639	Αἰκατερίνα σύζ.	30		
2640	Ἑλένη θυγ.	15		
2641	Γεώργιος υιός	12		
2642	Ἀνδρέας υιός	8		Πειραιάς, 1899
2643	Ἀνάργυρος υιός	2		
2645	Ἰωάννης Λ. Γκέλιας	10		
2647	Κανέλος Κ. Καραχότζας	8		
2648	Φροσύνη » »	15		
2650	Ἑλένη χήρα Ἡλ. Πολίτου	30		
2651	Ἰωάννης υιός	6		
2652	Σταμάτιος Ἀρβανιτόπουλος	28	Ναύτης	
2654	Μιχαήλ Φαμπράκης	38	[Ναύτης]	
2655	Ἑλένη σύζ.	28		
2656	Ἀγγελική θυγ.	12		
2657	Μαρία θυγ.	7		
2658	Γεώργιος υιός	2		
2661	Ἀγγελική χήρα Γ. Νάτσου	25		
2662	Μαροῦσα θυγ.	9		
2663	Γεράσιμος υιός	7		
2664	Ἑλένη θυγ.	4		

2665	Χριστόδουλος υιός	2		
2668	Κωνσταντῖνος Ἀποστ. Θεσσαλονικεύς	6		
2671	Δημήτριος Χριστ. Δαλάκου	26	Ναύτης	
2674	Ζαχαρίας Χαρ. Φράγγου	32	Κυβερνήτης	
2675	Ἑλένη σύζ.	24		
2676	Χαρίτων υιός	3		
2677	Ἀναστάσιος υιός	1		
2679	Ἑλένη χήρα Δ. Τρατολοῦ	46		
2680	Σπυρίδων υιός	28	Ναύτης	
2681	Κωνσταντῖνος υιός	24	[Ναύτης]	
2682	Ἀνδρέας υιός Δ. Τρατολοῦ	20	Ναύτης	
2684	Κοπατικός Κυριάκου	12	Τεχνίτης	
2688	Μαρδίτζα ὀρφανή Δ. Κατσανᾶ	35		
2690	Εὐφροσύνη χήρα Ἴω. Λώτου	40	Οἰκ. ἔργα	
2691	Μαρία θυγ.	28		
2695	Δημήτριος Τζίμπης ἢ Λουλάκης	50	Ναύτης	
2696	Ζαχαράτω σύζ.	40		
2697	Μαριγὼ θυγ.	25		
2698	Ἑλένη »	22		
2699	Ἀντώνιος υιός	19	Ναύτης	Πειραιάς, 1891
2700	Γεώργιος υιός	16	[Ναύτης]	[Πειραιάς, 1891]
2701	Θεόδωρος υιός	10		[Πειραιάς, 1891]
2702	Μαρίνα χήρα Π. Γουναρίδου	28	Οἰκ. ἔργα	
2703	Κωνσταντίνα θυγ.	12		
2704	Μαριγὼ »	10		
2705	Κυριάκος υιός	8		Ἄργος, 1893
2706	Σταῦρος υιός	6		
2707	Στυλιανή θυγ.	4		
2708	Πετροῦλα θυγ.	2		
2709	Ἰωάννης Δ. Δουζίνας	60	Κτηματίας	
2710	Γεώργιος υιός	26	Ἐμποροῦπάλληλος	
2711	Μαρδίτζα θυγ.	20		
2712	Κωνσταντῖνος υιός	18		
2714	Αἰκατερίνα χήρα Χρ. Πτωχοῦ	30	Οἰκ. ἔργα	
2715	Παρασκευή θυγ.	3		
2717	Ἰωάννης Χαρ. Φράγγου	50	Ναύτης	
2718	Σταμάτω σύζ.	35		
2720	Δημήτριος υιός	8		
2721	Χαρίτων υιός	15		
2722	Ἀναστασία θυγ.	5		
2724	Ἀσημίνα χήρα Δ. Χαραχλάνη	24		
2725	Ἀθανάσιος υιός Δ. Χαραχλάνη	3		
2726	Μάνθος Π. Κασκαδάμης	35	Σιδηρουργός	
2727	Ἀγγελική σύζ.	25		
2728	Ἑλένη χήρα Ἀθ. Μπεντενιώτου	45	Οἰκ. ἔργα	
2729	Ἰωάννης υιός	26	Ναύτης	
2730	Νικόλαος υιός	21	Λεμβοῦχος	
2731	Χρῆστος υιός	20		
2732	Σταματίνα θυγ.	13		

2733	Γεώργιος υιός	10		
2734	Αίκατερίνα χήρα Ι. Στεφανῆ	35	Οίκ. ἔργα	
2736	Γεώργιος υιός	23	Ναύτης	
2744	Σταῦρος Γ. Κατσάρε	6		
2745	Φλωρού θυγ. Γ. Κατσάρε	2		
2746	Ἐμμανουήλ Κ. Γεώργας	50	Ναύτης	
2747	Μαρία σύζ.	38		
2748	Κωνσταντῖνος υιός	22	Ναύτης	
2749	Εὐστάθιος υιός	19	Κτίστης	
2750	Ἰωάννης υιός	17	[Κτίστης]	Ναύπακτος, 1892
2751	Γεώργιος υιός	13		[Ναύπακτος, 1892]
2752	Δημήτριος »	10		[Ναύπακτος, 1892]
2753	Ἀγγελική θυγ.	3		
2757	Κωνσταντῖνος Ι. Παπαθανασίου	38	Ἄλιεύς	
2758	Μαριγώ συζ.	28		
2759	Ἐλένη θυγ.	1		
2760	Αίκατερίνα »	6		
2762	Κυριακή χήρα Α. Μπαουράπη	40		
2765	Αίκατερίνα χήρα Λ. Πασχάλη	50		
2767	Γεώργιος Ἰω. Μεθενίτης	35	Πλοίαρχος	
2769	Πανούργια θυγ.	3		
2772	Μαρία χήρα Δ. Μπιτούνη	36		
2773	Στυλιανός υιός	18		
2775	Ἐλένη θυγ. Δ. Μπιτούνη	5		
2776	Σταμάτιος υιός	3		
2779	Ἀνδρέας Γ. Μαρίνης	35	Ναύτης	
2781	Εὐγενική θυγ.	7		
2783	Ἐλένη χήρα Στ. Παγώνη	26	Οίκ. ἔργα	
2785	Γεωργοῦλα θυγ.	9		
2786	Σταμάτιος υιός	5		
2787	Κωνσταντῖνος Γκούμας	60	Ναύτης	
2789	Σπυρίδων υιός	28	Κυβερνήτης	
2790	Στεφανῆς υιός	26	[Κυβερνήτης]	
2791	Μιχαήλ υιός	18	Ναύτης	
2792	Γεώργιος υιός	16		Πειραιάς, 189[;]
2793	Ἀναγνώστης »	14		
2794	Μάνθος »	6		
2795	Λάζαρος Καρδαῖς	40	Ναύτης	
2796	Ἀναστασία σύζ.	30		
2797	Αίκατερίνα θυγ.	8		
2798	Χρυσῆ »	7		
2799	Ἀντώνιος υιός	6		
2800	Δημήτριος »	3		
2801	Νικόλαος Ἀντ. Βυρβῆς	40	Κελευστής	
2802	Κονδύλω σύζ.	30		
2803	Γεώργιος υιός	12		
2804	Μπήλιω θυγ.	7		
2805	Μαροῦσα »	2		

2806	Άντώνιος Στ. Φράγγου	26	Ναύτης	
2807	Σταμάτω σύζ.	20		
2808	Μαργαρίτα θυγ.	1		
2809	Παντελής Καραδήμας	68	Ναύτης	
2810	Αίκατερίνα θυγ.	15		
2811	Μαργαρίτα θυγ.	12		
2813	Δημήτριος υιός Παντελή Καραδήμα	26	Ναύτης	
2816	Κωνσταντίνος Ν. Μπέρτος	24	Ποιμήν	
2817	Χρυσάφω » »	20		
2818	Γεώργιος Κ. Κυργεζής	38	Σανδαλοποιός	
2819	Χαρίκλεια σύζ.	28		
2820	Μαρία θυγ.	5		
2821	Κωνσταντίνος υιός	3		
2823	Βασίλειος Ι. Μπιτούνης	30	Κυβερνήτης	
2824	Έλενη σύζ.	22		
2826	Δημήτριος Α. Παγώνης	28	Ναύτης	
2828	Σταμάτιος Άνδρ. Παγώνης	32	Κυβερνήτης	
2829	Άναστασία σύζ.	26		
2830	Κυριακός Γ. Δουζίνας	46	Κτηματίας	
2831	Φλωροῦ σύζ.	35		
2832	Καλλιόπη θυγ.	14		
2833	Γεώργιος υιός	12		
2835	Σκεῦω θυγ.	5		
2838	Έλευθέριος Άντ. Παγώνης	38	Ναύτης	
2839	Μαροῦσα σύζ.	28		
2840	Αίκατερίνα θυγ.	6		
2841	Σταμάτιος υιός	5		
2842	Άνδρ. Χ. Καπασάκης	38	Ναύτης	
2843	Έλενη σύζ.	26		
2845	Δημήτριος Στ. Κατσανᾶς	27	Ναύτης	
2846	Μαρίνα χήρα Π. Μπούζα	38	Οικ. ἔργα	
2847	Νικόλαος υιός	26	Ναύτης	
2848	Καλομοῖρα θυγ.	17		
2850	Κωνσταντίνος υιός	12		
2851	Βενετσάνα χήρα Χ. Καπασάκη	55	Οικ. ἔργα	
2852	Χριστόδουλος υιός	26	Ναύτης	
2854	Δημητροῦλα θυγ.	18		
2855	Ίωάννης υιός Χ. Καπασάκης	17	Ναύτης	
2856	Χαράλαμπος Μιχαήλ	55	[Ναύτης]	
2857	Μαρία σύζ.	32		
2858	Έλενη θυγ.	12		
2859	Εὐφροσύνη »	9		
2861	Δημήτριος υιός	3		
2868	Λασκαρίνα χήρα Χ. Καρατζᾶ	35		
2869	Άρχόντω θυγ.	18		
2870	Άντώνιος υιός	10		
2871	Χαρίκλεια θυγ.	8		
2872	Άμαλία »	4		
2876	Ίωάννης Ίω. Κόκορης	26	Ναύτης	
2878	Άγγελική χήρα Ν. Ταρλαντούση ἥ	25		

	Γκούμας			
2879	Άνδρέας υιός	5		
2880	Μαρία θυγ.	3		
2881	Σταῦρος Ἰω. Μεθενίτης	65	Ναύτης	
2882	Μαρία σύζ.	40		
2883	Ἰωάννης υιός	25	Ναύτης	Πειραιάς, 1897
2884	Γεώργιος »	22	[Ναύτης]	
2886	Μιχαήλ »	12	Σανδαλοποιός	
2887	Αἰκατερίνα θυγ.	10		
2888	Ἑλένη »	7		
2890	Μαρία χήρα Ν. Καράτζη	45		
2891	Ἀρχιεὺς Κωνσταντίνου	40	Ἐμπορος	
2892	Ἑλένη σύζ.	28		
2893	Κωνσταντῖνος υιός	4		
2894	Σοφία θυγ.	2		
2895	ἄρρεν ἀβάπτιστον [Θεμιστοκλῆς]	μην. 3		
2896	Βασίλειος Θ. Κυριακάκης	38	Ναύτης	
2898	Ἑλένη θυγ.	7		
2905	Πέτρος Ἀναγ. Λογοθέτου	30	Ἑλληνο- διδάσκαλος	
2906	Ἀθανάσιος Ἀναγ. Λογοθέτου	28	Ἐπάλληλος	
2907	Σοφία θυγ. » »	18		
2909	Κωνσταντῖνος υιός » »	14		
2910	Ἑλένη χήρα Ν. Κουρούπη	50	Οἰκ. ἔργα	
2911	Δημήτριος υιός	18	Ναύτης	Πειραιάς, 1899
2912	Μαρία χήρα Στ. Χρουσίνη	60	Οἰκ. ἔργα	
2913	Σταῦρος υιός	28	Τροφοδότης	
2914	Γεώργιος Β. Πιπίνου	60	Ναύτης	
2915	Μαρία σύζ.	50		
2916	Βασίλειος υιός	28	Ναύτης	
2917	Νικόλαος »	25	[Ναύτης]	
2918	Διαμάντω θυγ.	18		
2921	Ἀναστασία χήρα Γ. Ν. Μεταξᾶ	22		
2923	Ἑλένη χήρα Λ. Θωμοπούλου	30	Οἰκ. ἔργα	
2924	Γεώργιος υιός	12		
2925	Ἐλευθερία χήρα Στ. Κριεζῆ	40	Οἰκ. ἔργα	
2926	Χριστόδουλος υιός	26	Ναύτης	
2927	Κωνσταντῖνος »	22		
2928	Σοφία θυγ.	18		
2929	Σοφία χήρα Γ. Κριεζῆ	35		
2930	-	-		
2933	Καλλιόπη χήρα Δ. Πιπίνου	28		
2934	Στυλιανή θυγ.	4		
2935	Μαρδίτσα »	2		
2937	Παντελῆς Πρωτόπαπας	50	Ναύτης	
2938	Ἑλένη σύζ.	36		
2939	Ἀναστάσιος υιός	26	Ναύτης	
2940	Θεοφάνης »	20	[Ναύτης]	
2941	Ἀνδρέας »	13		
2942	Σπυρίδων »	10		

2943	Άθανάσιος »	5		Πειραιάς, 1906
2944	Θεόδωρος υιός Παντελῆ Πρωτόπαπα	2		Πειραιάς, 1908
2945	Δημήτριος Στ. Γεώργας	59	Κυβερνήτης	
2946	Σοφία σύζ.	50		
2947	Σταμάτιος υιός	27	Ναύτης	
2948	Παντελῆς υιός	22	[Ναύτης]	
2949	Έπαμεινώνδας υιός	18	[Ναύτης]	Πειραιάς, 1908
2950	Κωνσταντῖνος Παπαϊωάννου	35		
2951	Βασιλική σύζ.	26		
2955	Γεώργιος Ι. Καλαφάτης	27		
2957	Φλωροῦ » »	17		
2958	Αἰκατερίνα » »	10		
2959	Παναγῆς Χρ. Κοκαλιάρης	26	Καζάζης	
2960	Μαροῦσα σύζ.	20		
2962	Μαροῦσα χήρα Στ. Περμαντζῆ	22		
2963	Δημήτριος υιός	2		
2965	Εύγενεία χήρα Ν. Καλαφάτη	55		
2966	Παναγιώτης υιός	27		
2967	Παναγιούλα χήρα Χ. Κριεζῆ	40	Οἰκ. ἔργα	
2968	Ἀναστάσιος υιός	26	Ναύτης	
2969	Δεσποινού θυγ.	20		
2970	Νικόλαος Στ. Παπασταματίου [ῆ Γκόγκος]	55	Κυβερνήτης	
2971	Μπήλιω σύζ.	35		
2972	Κωνσταντῖνος υιός	24	Ναύτης	
2973	Δημήτριος υιός	21		
2974	Αἰκατερίνα θυγ.	18		
2977	Χρυσούλα »	5		
2978	Ἄγγελική »	2		
2979	Χριστόδουλος Κ. Παπακυριακοῦ	60	Κτηματίας	
2980	Δημήτριος υιός	25		
2982	Αἰκατερίνα θυγ.	20		
2983	Νικόλαος υιός	9		
2987	Σταῦρος Γ. Δουζινας	26		
2988	Σοφία σύζ.	20		
2989	Ἀνδρέας Λουκά Λέκας	30	Ἀγωγιότης	
2990	Ἐλένη σύζ.	22		
2991	Λουκάς υιός	1		
2992	Νικόλαος Πανοῦτζος	55	Κυβερνήτης	
2993	Μαρία σύζ.	40		
2994	Μαρίνα θυγ.	18		
2997	Λουκάς υιός	10		
2998	Ἐλένη θυγ.	6		
2999	Μπήλιω θυγ.	2		
3000	Ἰωάννης Ἡλ. Πετροβολησίμου	26	Ναύτης	
3004	Πέτρος » »	21		
3005	Ἐλένη » »	17		
3006	Ζαφείρω » »	19		
3007	Ἄθηνᾶ » »	16		
3008	Μιχαήλ » »	15		
3009	Μπήλιω » »	12		

3010	Κωνσταντῖνος » »	7		Πειραιάς, 1884
3011	Παναγιούλα » »	5		
3012	Παρασκευή » »	3		
3015	Γεώργιος Ἴω. Καλαγκάτζης	24	Ναύτης	
3016	Δημήτριος » »	18	[Ναύτης]	
3017	Σταματίνα » »	15		
3019	Καλομοῖρα χήρα Σπυρ. Καραμάνου	88		
3020	Μιχαήλ υἱός	12		
3021	Σταματίνα θυγ.	9		
3022	Ἀνάργυρος Μαρίνης	55	Ἵποκελευστής	
3023	Αἰκατερίνα σύζ.	35		
3024	Μαρῖνος υἱός	22	Ναύτης	
3025	Μπήλιω θυγ.	18		
3026	Μιχαήλ υἱός Ἀναργύρου Μαρίνη	9		
3027	Ἰωάννης » » »	7		
3030	Γεώργιος Δ. Κακούρης	28		
3033	Μαργαρίτα » »	15		
3034	Σταμάτιος Δ. Κακούρης	35	Καλαφάτης	
3035	Δημήτριος υἱός	7		
3036	Ἰωάννης Πέτρου Ἀργεῖου	35	Ναύτης	
3037	Μαρία σύζ.	26		
3038	Πέτρος υἱός	6		
3039	Αἰκατερίνα θυγ.	4		
3040	Σταματίνα »	2		
3041	Γιακουμίνα χήρα Β. Μιχαήλ	40	Οἰκ. ἔργα	
3042	Ἰωάννης υἱός	28	Ναύτης	
3043	Σταῦρος υἱός	24	[Ναύτης]	
3044	Ἄγγελικὴ θυγ.	18		
3045	Γεώργιος υἱός	16		
3046	Μαρδίτσα θυγ.	8		
3047	Γεώργιος Ὀρφανόπουλος	50	Κυβερνήτης	
3048	Μπεμπενοῦδα σύζ.	35		
3049	Ἀθανάσιος υἱός	15		
3050	Ἀπόστολος υἱός	12		
3052	Σταματίνα θυγ.	10		
3053	Ἰωάννης υἱός	9		
3054	Δημήτριος »	5		Ἀθήνα, 1895
3055	Σωτήριος »	2		
3056	ἀβάπτιστον ἄρρην	μην. 3		
3058	Σταμάτα χήρα Ι. Καράτζη	50		
3059	Γεώργιος Ἴω. Καράτζη	28	Ναύτης	
3060	Σταμάτω σύζ.	20		
3061	Γεώργιος Δ. Στεφάνου	38	Ξυλουργός	
3062	Μαρία σύζ.	28		
3063	Ἀνδρέας υἱός Γ. Δ. Στεφάνου	11		
3064	Παναγιώτα θυγ.	2		
3066	Ἐλένη χήρα Μάνθου Κουλίκη	50	Οἰκ. ἔργα	
3067	Κυριάκος υἱός	25	Ναύτης	
3069	Αἰκατερίνα θυγ.	13		
3070	Γεώργιος Δ. Πολίτης	40	Ναύτης	

3071	Μαρία σύζ.	30		
3072	Χρυσή θυγ.	12		
3073	Έλενη »	3		
3076	Αίκατερίνα θυγ. Μ. Άλειφαντή	3		
3078	Έλενη χήρα Σπύρου Βάθη	45		
3079	Μαρία θυγ.	18		
3080	Βάθης υιός	18		
3081	Άλέξανδρος υιός	17		Βόλος, 1883
3082	Ίωάννης »	16		
3083	Άντώνιος »	15		
3084	Αίκατερίνα θυγ.	12		
3085	Νικόλαος Μ. Κουλίκης	32	Ναύτης	
3086	Έλενη σύζ.	25		
3087	Άναστάσιος Οικονόμου	60	Κτηματίας	
3088	Μαρδίτσα σύζ.	38		
3089	Έλενη θυγ.	14		
3090	Αίκατερίνα »	8		
3091	Μαρία »	6		
3092	Σταμάτιος υιός	4		
3093	Στυλιανός »	2		
3094	Νικόλαος Δ. Δουζίνας	28	Ναύτης	
3095	Χρυσούλα σύζ. Ν. Δουζίνα	28		
3096	Δημήτριος Δ. Παπακυριακού	38	Κτηματίας	
3098	Άντώνιος υιός	10		
3099	Μαρδίτσα θυγ.	7		
3100	Ζαχαρούλα θυγ. Δημ. Παπακυριακού	5		
3101	Γεώργιος υιός » »	3		Ναύπλιο, 1890
3104	Άντώνιος Σταμ. Μάρκου	25		
3105	Άργύρω θυγ.	20		
3108	Λάζαρος Χριστ. Παπακυριακού	10		
3109	Θεονίτσα θυγ.	7		
3110	Ίωάννης Κ. Τζάνης	45	Ξυλουργός	
3111	Μαρία σύζ.	27		
3113	Λασκαρίνα θυγ.	10		
3114	Άνδρέας υιός	8		
3115	Έλενη θυγ.	5		
3116	Άγγελική »	3		
3117	Παναγιώτης υιός	2		
3118	Κωνσταντίνος Βερίκιος	50	Άξιωματικός	
3119	Αύγουστίνα σύζ.	36		
3120	Άσπασία θυγ.	19		
3121	Άννα »	16		
3122	Ζαχαρίας υιός	18		
3123	Εύφροσύνη θυγ.	12		
3124	Έλενη »	3		
3125	ἄρρεν ἀβάπτιστον [Γεώργιος]	μην. 6		
3128	Άναστάσιος Ίω. Κολοκούβαρος	25		
3129	Σταμάτιος » »	14		
3130	Άντώνιος » »	9		
3131	Δημήτριος Γ. Οικονόμου	47	Ψάπτης	

3132	Δεσποينوῦ σύζ.	30		
3134	Λεωνίδαο υἱόο	16		
3136	Κυριακοῦλα θυγ.	6		
3138	ἄρρέν ἀβάππιστον [Χρῆοτοο]	-		Λαύριο, 1903
3139	Αἰκατερίνα χῆρα Δ. Ζαφειρίου	55		
3140	Γεώργιοο υἱόο	16		
3141	Μαρία θυγάτηρ Δ. Ζαφειρίου	6		
3142	Μπήλιω χῆρα Λ. Καραμάνου	35	Οἰκ. ἔργα	
3143	Μάρω θυγ.	17		
3144	Δημήτριοο υἱόο	15		
3145	Γεώργιοο »	13		
3146	Ἐλένη θυγ.	10		
3147	Νικόλαοο Θ. Σπανοῦ	32	Ναύτηο	
3148	Θεόδωροο υἱόο	1		
3150	Μαρία χῆρα Στ. Ἀράπη	45	Οἰκ. ἔργα	
3151	Ἰωάννηο υἱόο	22	Ναύτηο	
3152	Ἐλένη θυγ.	18		
3153	Ἀλέξανδροο υἱόο	17		
3154	Αἰκατερίνα χῆρα Ἀντ. Φλώκου	55	Οἰκ. ἔργα	
3156	Κωνοταντῖνοο Βαοιλείου	42	Πανοτοπώληο	
3157	Ἐλένη σύζ.	29		
3158	Σωτήριοο υἱόο	10		
3159	Καλλιόπη θυγ.	8		
3160	Ἀοημίνα »	7		
3161	Γεώργιοο υἱόο	4		
3162	Νικόλαοο »	2		
3166	Βαοιλική θυγ. Ἰω. Γριτζογιάννη	13		
3167	Ζωή » » »	9		
3168	Μαρία χῆρα Α. Σιγκάτη	40	Οἰκ. ἔργα	
3169	Ἰωάννηο υἱόο	23	Ναύτηο	
3170	Παοασκευή θυγ.	19		
3171	Παναγ. Μαγουλαῶ	32	Φανοποιοόο	
3172	Κυριακοῦλα σύζ.	25		
3173	Γεώργιοο Μ. Κουλίκεο	35	Ναύτηο	
3174	Χαρίκλεια σύζυγοο	28		
3175	Ἐλένη θυγ. »	1		
3177	Δημήτριοο Κ. Τοιοσίρηο	30	Ναύτηο	
3178	Μαοδίτοα χῆρα Θ. Μέξη	35	Οἰκ. ἔργα	
3181	Ἀντώνιοο Παύλου Καραμάνοο	30	Ξυλουργόο	
3183	Φλωροῦ χῆρα	45		
3184	Χρῆοτοο υἱόο	30	Ναύτηο	
3186	Ἐλένη θυγ.	20		
3187	Ἰωάννηο Κ. Δουζίναο	38	Οἰνοπώληο	
3188	Ξανθή σύζ.	28		
3189	Μαρία θυγ.	4		
3190	Μπήλιω »	2		
3191	Μπήλιω χῆρα Κ. Δουζίνα	55	Οἰκ. ἔργα	

στ. Ενορία Αγίας Κυριακής Πόρου

3194	Άναστ. Άθ. Σακελλίωνος	26		
3195	Κωνσταντῖνος Άθ. »	22		
3197	Βασίλειος » »	14		
3198	Κονδύλω θυγ. » »	10		
3201	Πέτρος Ίω. Παπαϊωάννου	30	Ξυλουργός	
3204	Γεώργιος » »	18	[Ξυλουργός]	
3205	Καλλιόπη θυγ.	12		
3207	Αἰκατερίνα χήρα Γ. Νικολοῦ	55		
3209	Κωνσταντῖνος υἱός	24	Φοιτητής	
3210	Ἐλένη θυγ.	18		
3214	Ἀθανάσιος Ἄνδρ. Τρύπος	25		
3215	Γεώργιος Τζουρδός	32	Ναύτης	
3216	Ἐλένη σύζ.	24		
3217	Ἀνδρέας υἱός	5		Πειραιάς, 1883
3218	Μαρία θυγ.	3		
3219	Αἰκατερίνα χήρα Ίω. Μῆλα	40		
3220	Μαρία χήρα Ίω. Ῥάση	60		
3221	Σταμάτιος Δ. Γαλάτης	65	Καλαφάτης	
3222	Ἐλένη σύζ.	55		
3223	Νικόλαος Δ. Κατσάρε	35	Καλαφάτης	
3224	Κυριακός Στ. Παγώνη	28	[Καλαφάτης]	
3225	Χρῆστος Στ. Παγώνη	24	Καλαφάτης	
3226	Ἄντωνιος » »	26		
3227	Γεώργιος Δρίτζας	45	Λογιστής	
3228	Ἐλισάβετ σύζ.	30		
3229	Χρῆστος Κολιόπουλος	35	Χαλκεύς	
3230	Ἐλένη σύζ.	24		
3231	Κωνσταντῖνος υἱός	6		
3232	Μαριγώ θυγ.	4		
3233	Εὐάγγελος υἱός	3		
3234	Σταματίνα θυγ.	1		
3235	Αἰκατερίνα χήρα Ἄνδρ. Καραδῆμα	60	Οἰκ. ἔργα	
3236	Δημήτριος υἱός	32	Ναύτης	
3237	Νικόλαος Σκαβάτσος	50	Ἵποκελευστής	
3238	Μάρω σύζ.	40		
3239	Ἄντωνιος υἱός	11		
3240	Στυλιανή θυγ.	6		
3241	Γεώργιος υἱός	19		
3242	Μαρία χήρα Β. Ῥάση	65	Οἰκ. ἔργα	
3243	Σπυρίδων Β. Ῥάση	38	Ξυλουργός	
3244	Εὐφροσύνη σύζ.	26		
3245	Βασίλειος υἱός	12		
3246	Μαρίνα θυγ.	8		
3247	Ἀναστάσιος υἱός	7		
3248	Ἰωάννης »	1		
3249	Κυριάκος Β. Ῥάση	32	Καλαφάτης	
3250	Σοφία σύζ.	24		
3251	Γεώργιος υἱός	5		

3252	Δημήτριος υιός	3		
3253	Αίκατερίνα χήρα Κ. Καράτζη	45	Οίκ. έργα	
3256	Παῦλος υιός	17		
3260	Σπυρίδων Κορμός	35	Σανδαλοποιός	
3261	Ἄντωνία σύζ. Σπυρ. Κορμοῦ	25		
3262	Παγώνα θυγ.	3		
3263	Δημήτριος Εύσταθίου	55	Λεμβοῦχος	
3264	Μπήλιω σύζ.	40		
3265	Εὐαγγέλης υιός	16		
3266	Ἰωάννης »	10		
3267	Γεώργιος »	7		
3268	Μαργαρίτα θυγ.	4		
3269	Ξενοφών υιός	6		
3270	Παναγιουῖλα θυγ.	12		
3271	Ἄναστασία »	9		
3272	Γεώργιος Καρύδης	35	Ἐργάτης	
3273	Μαρίνα σύζ.	20		
3274	Σταματίνα θυγ.	1		
3275	Ἰωάννης Δ. Κολίγκας	32	Ναύτης	
3276	Μαροῦσα σύζ.	30		
3277	Σταμάτιος υιός	10		
3278	Γεώργιος υιός	4		
3279	Ἑλένη χήρα Στ. Ζωῆ	66	Οίκ. έργα	
3280	Ἰωάννης Φειδᾶς	60	Κτίστης	
3281	Βαρβάρα σύζ.	45		
3282	Κωνσταντῖνος υιός	22	Κτίστης	
3283	Αίκατερίνα θυγ.	12		
3284	Χρυσούλα »	10		
3285	Σταμάτω χήρα Δ. Παπανδρέου	60	Οίκ. έργα	
3287	Ἀντώνιος Παπαχρήστου	33	Βαφεύς	Πειραιάς, 1882
3288	Βασιλική σύζ.	26		[Πειραιάς, 1882]
3289	Νικόλαος υιός	7		[Πειραιάς, 1882]
3290	Ἰωάννης υιός	6		[Πειραιάς, 1882]
3291	Γεώργιος υιός	4		[Πειραιάς, 1882]
3292	Ἄρετή θυγ.	2		[Πειραιάς, 1882]
3293	Μαροῦσα θυγ. Ἀντωνίου Παπαχρήστου	1		
3294	Ἀνδρέας Δ. Παπανδρέου	39	Ναύτης	
3295	Ἀθανάσιος Χρήστου	30	Κτίστης	
3296	Μαριγώ σύζ.	24		
3297	Χρήστος υιός	9		
3298	Καλλιόπη θυγ.	4		
3300	Βασίλειος Σαρκόσης	26	Ναύτης	
3301	Γεώργιος Ἰω. Καραδηῆμας	40	Λαχανοπώλης	
3302	Μπήλιω σύζ.	30		
3303	Μαριγώ θυγ.	14		
3304	Ἰωάννης υιός	12		
3305	Φλωροῦ θυγ.	8		
3306	Ἄρετή »	4		
3307	Μαρίνα »	2		
3310	Ἰωάννης Σ. Καρμάδης	26	Ναύτης	

3311	Κοσμάς » »	22	[Ναύτης]	
3312	Κωνσταντίνος Στ. Καρμάδης	32	Πλοίαρχος	
3313	Μαρίνα σύζ.	24	[Πλοίαρχος]	
3314	Σταμάτιος υιός	1		
3315	Έμμανουήλ Κωνσταντίνου ή Μουντζουβής	55	Άρτοποιής	
3316	Άγγελική σύζ.	46		
3317	Φώτω θυγ.	16		
3318	Γεώργιος υιός	13		
3319	Κωνσταντίνος υιός	7		
3320	Άνδρέας υιός	3		
3321	Ίωάννης Δορής	60	Μυλωθρός	
3322	Αίκατερίνα σύζ.	50		
3323	Παρασκευή θυγ.	18		
3324	Έλένη »	15		
3325	Σωτήριος υιός	12		
3326	Νικόλαος »	10		
3327	Έμμανουήλ υιός Ίω. Δορής	7		
3328	Μαριγώ θυγ. » »	3		
3329	Λεωνίδας Ίω. Παπαγεωργίου	35	Άγροφύλαξ	
3330	Γιαννοῦλα σύζ.	26		
3331	Αίκατερίνα θυγ.	4		
3332	Παρασκευή »	2		
3333	Ίωάννης υιός	1		
3334	Έλένη χήρα Αντ. Τίτα	60	Οίκ. έργα	
3335	Άγγελική θυγ.	30		
3336	Χρυσίνα »	17		
3337	Ήλιος Γαλουτζής	56	Ψάπτης	
3338	Γιακουμίνα σύζ.	45		
3339	Ίωάννης υιός	26	Ναύτης	
3340	Σταματίνα θυγ.	17		
3341	Βασιλική »	15		
3342	Αίκατερίνα »	10		
3343	Έλισαῖος υιός	8		
3344	Μιχαήλ υιός	4		
3345	Γεώργιος »	30		
3346	Γιαννοῦλα χήρα Στ. Εύρυναιού	60	Οίκ. έργα	
3347	Άνάργυρος υιός	28	Ποιμής	
3348	Αίκατερίνα θυγ.	20		
3349	Έλένη »	18		
3350	Ίωάννης Στ. Εύρυναιού	32	Έργατης	
3351	Κυριακοῦλα σύζ.	23		
3352	Μαρίνα χήρα Δ. Καζάζη	40	Οίκ. έργα	
3353	Έλένη θυγ.	14		
3354	Κωνσταντίνος Κατσούλης	50	Ναύτης	
3355	Άννέζω σύζ.	40		
3356	Φωτεινή θυγ.	18		
3357	Κυριακή »	15		
3358	Μαριγώ θυγ. Κωνστ. Κατσούλη	12		
3359	Άρχόντω » » »	9		

3362	Χριστόδουλος Μ. Σακελλαρίου	38	Έργατης	
3363	Άναστασοῦλα θυγ. » »	23		
3364	Εὐάγγελος υἱός Μ. Σακελλαρίου	24	Δικηγόρος	
3365	Ἀντώνιος Σακελλίων	55	Κτηματίας	
3367	Θεοφάνης υἱός	21		
3368	Μαροῦσα θυγ.	14		
3369	Σταμάτιος υἱός	11		
3371	Χρυσίνα χήρα Γ. Βέγκου	35		
3372	Μιχαήλ υἱός	8		
3373	Βασιλική χήρα Γ. Δούρου	48		
3374	Γεώργιος Στ. Καραμάνου	35	Ξυλουργός	
3377	Σταμάτιος υἱός	4		
3378	Κωνσταντῖνος Παναγιώτου	56	Βαφεύς	
3379	Κλεινώ σύζ.	40		
3380	Παναγῆς υἱός	15		Πειραιάς, 1897
3381	Γεώργιος »	14		
3382	Μαριγώ θυγ.	13		
3383	Καλομοῖρα »	8		
3384	Θεοδοσία »	4		
3385	Δημήτριος Μέξης	45	Έργατης	
3386	Φωτεινή σύζ.	38		
3387	Μαροῦσα θυγ.	18		
3388	Γεώργιος υἱός	16		
3389	Παρασκευή θυγ.	10		
3390	Μαριγώ »	8		
3391	Χριστόδουλος υἱός	4		
3392	Γεώργιος Ν. Παπαχρήστου	28		
3393	Ἑλένη σύζ.	21	Κτηματίας	
3394	Χρήστος υἱός	1		
3395	Ἰάκωβος Κυριακάκης	32	Υποκελευστής	
3396	Αἰκατερίνα σύζ.	28		
3397	Ἰωάννης υἱός	3		
3398	ἄρρην ἀβάπτιστον	μην. 3		
3400	Ἀγγελική Ἰω. Σακελλαρίου	26		
3401	Χρυσούλα » »	22		
3402	Σταμάτω » »	18		
3403	Βασίλειος » »	30	Ναύτης	
3404	Μιχαήλ Ἰω. Σακελλαρίου	38	Κηπουρός	
3405	Παναγιούλα σύζ.	35		
3408	Διαμάντω χήρα Α. Μαροῦσα	28		
3409	Ἰωάννης υἱός	10		
3410	Κυριακός υἱός	6		
3411	Γεώργιος »	2		
3413	Ἀλέξανδρος Ν. Παπαγεωργίου	35	Ναύτης	
3414	Αἰκατερίνα θυγ. Ν. Παπαγεωργίου	30		
3417	Θεοφάνης Β. Παπαγεωργίου	40		
3421	Κυριάκος Λάφης	40	Ναύτης	
3422	Σοφία σύζ. Κ. Λάφη	30		
3423	Ἰωάννης Βασιλείου	28	Ἐμπορος	
3424	Μαρίνα σύζ.	18		

3425	Άσημίνα θυγ.	2		
3427	Μαριγώ χήρα Χ. Τομαρά	18		
3428	Άγνή θυγ.	2		
3431	Άνδρέας Γ. Μπακάλης	26	Παντοπώλης	
3432	Λασκαρίνα » »	17		
3433	Ίωάννης » »	15		
3434	Αίκατερίνα χήρα Δ. Παπαντωνίου	42	Οίκ. έργα	
3435	Μαρία θυγ.	20		
3436	Άγγελής υιός	18	Άρτοποιής	
3437	Γεώργιος »	24		
3438	Άντώνιος »	15		
3439	Φλωροῦ θυγ.	14		
3440	Παναγιώτης υιός	12		
3441	Μπήλιω θυγ.	10		
3442	Βασιλική θυγ.	8		
3445	Σοφία χήρα Θεοφ. Γκούμα	22		
3446	Λάζαρος υιός Θεοφ. Γκούμα	7		
3447	Γεώργιος » » »	5		
3448	Δημήτριος Θερμός	66	Φαλαγγίτης	
3451	Μαρία χήρα Άν. Παπαντωνίου	45		
3453	Άγγελική χήρα Κ. Καρά	38	Οίκ. έργα	
3454	Λεονάρδος υιός	15		
3455	Άθανάσιος υιός	8		
3458	Σοφία Μιχ. Οικονόμου	27		
3459	Γεώργιος » »	25	Οινοπώλης	
3461	Μαρία χήρα Ι. Παγώνη	45		
3462	Σπυρίδων υιός	25	Καλαφάτης	
3463	Δημήτριος υιός	24	[Καλαφάτης]	
3464	Παναγιώτης υιός	23	[Καλαφάτης]	
3465	Αίκατερίνα θυγ.	26		
3466	Άθανάσιος υιός	17	Ναύτης	
3467	Βασίλειος υιός	16	[Ναύτης]	
3468	Μαροῦσα θυγ.	14		
3469	Βασιλική θυγ.	9		
3470	Δημήτριος Διαμαντῆς	45	Κτηματίας	
3471	Άναστασία σύζ.	35		
3472	Ίωάννης Άντ. Καραδηῆμας	40	Πλοίαρχος	
3473	Μπήλιω σύζ.	28		
3474	Άντώνιος υιός	10		
3476	Αίκατερίνα χήρα Ι. Σακαντάνη	30		
3478	Βασιλική θυγ.	6		
3480	Άθανάσιος Στ. Νόσης [ἡ Τσιτσιρής]	25	Ναύτης	
3482	Αίκατερίνη σύζ.	18		
3483	-	16		
3484	Γεώργιος Άθ. Σακελλίων	38	Πλοίαρχος	
3485	Άγγελική σύζ.	24		
3486	Άθανάσιος υιός	2		
3487	Ίωάννης Ν. Πολυχρόνης	26	Σανδαλοποιός	
3489	Νικόλαος υιός	5		Πειραιάς, 1882
3490	Κωνσταντῖνος Δ. Καραδηῆμας	48		

3491	Σταμάτω σύζ.	32		
3492	Δῆμας υἱός	13		
3493	Μαριγώ θυγ. Κωνστ. Δ. Καραδῆμα	8		
3494	Χαρίτων υἱός » »	6		
3495	Αἰκατερίνα θυγ. » »	3		
3496	Ἰωάννης υἱός » »	1		
3498	Ἑλένη χήρα Δ. Λύκου	32		
3499	Νικόλαος υἱός	16	Ξυλουργός	
3500	Χρῆστος υἱός	13		
3501	Δημήτριος υἱός	11		
3502	Κυριακός υἱός	9		
3503	Ἀναστάσιος υἱός	4		
3504	Ἡλίας Κ. Καψάλης	36	Ναύτης	Πειραιάς, 1885
3505	Μαρία σύζ.	28		[Πειραιάς, 1885]
3506	Κωνσταντῖνος υἱός	12		
3507	Γεώργιος Στ. Νόσης	36	Ναύτης	
3508	Ἑλένη σύζ.	26		
3509	Μπήλιω θυγ.	5		
3510	Μαρδίτσα »	2		
3511	Σταμάτιος υἱός	1		
3512	Γεώργιος Δ. Καρυστινοῦ	32	Κηπουρός	
3513	Σοφία σύζ.	26		
3514	Δημήτριος υἱός	2		
3515	Ἀναστάσιος Δ. Καρυστινοῦ	24	Ποιμὴν	
3516	Μιχαήλ υἱός	10	[Ποιμὴν]	
3517	Μπήλιω χήρα Ν. Σοφικήτου	32	Οἰκ. ἔργα	
3518	Δημήτριος υἱός	18	Ἐργάτης	
3519	Ἀντώνιος »	16		
3520	Λάζαρος »	12		
3521	Μαρία χήρα Κ. Πάνου	46	Οἰκ. ἔργα	
3522	Παναγιώτης υἱός	22	Ναύτης	
3523	Δήμητρα θυγ.	16		
3525	Σταμάτα χήρα Γ. Εὐσταθίου	28		
3526	Ἀντώνιος υἱός	6		
3528	Δημήτριος Κοντοβασίλης	56	Ναύτης	
3529	Ἄννα σύζ.	45		
3530	Βασίλειος υἱός	30		
3531	Ἰωάννης »	16		
3532	Μαριγώ θυγ. Δ. Κοντοβασίλη	15		
3533	Αἰκατερίνα θυγ. » »	12		
3534	Μαρία χήρα Α. Μπομπέτζη	65	Οἰκ. ἔργα	
3534	Κωνσταντῖνος υἱός	30	Ναύτης	
3535	Νικόλαος »	20	[Ναύτης]	
3536	Γεώργιος »	18	[Ναύτης]	
3537	Σπυρίδων Μπομπέτσης	40	[Ναύτης]	
3538	Κονδύλω σύζ.	32		
3539	Μαριγώ θυγ.	3		
3542	Ἑλένη χήρα Δ. Δεβελέκου	34	Οἰκ. ἔργα	
3543	Ἡλίας υἱός » »	10		
3544	Κανέλος » » »	5		

3546	Έλενη χήρα Ι. Εύρωπαϊου	48	Οίκ. έργα	
3547	Βασιλική θυγ.	22		
3548	Όλυμπιάς »	11		
3549	Ζαχαρούλα »	9		
3550	Αίκατερίνα »	7		
3551	Παναγιώτης υιός	14		
3552	Γεώργιος »	10		
3553	Νικόλαος Κ. Κατσιράς	34	Κηπουρός	
3554	Δεσποινού σύζ.	25		
3555	Πάνος Πανάγου	66	Κτηματίας	
3556	Γεώργιος υιός	32	Ναύτης	
3557	Άναστάσιος υιός	26	[Ναύτης]	
3558	Δημήτριος υιός	22	[Ναύτης]	
3559	Ραφαήλ υιός	18	[Ναύτης]	
3560	Παντελῆς υιός	16	[Ναύτης]	
3561	Μιχαήλ υιός	8		
3562	Μαροῦσα θυγ.	20		
3563	Καλλιόπη »	14		
3564	Αίκατερίνα χήρα Χ. Δουλκέρη	36	Οίκ. έργα	
3565	Μαριγώ Κωνστ. Χ. Δαλάκου	26		
3566	Έλενη » » »	10		
3567	Αίκατερίνα » » »	8		
3568	Χρήστος υιός » » »	6		
3569	Γεώργιος » » »	μην. 6		
3570	Κωνσταντῖνος Χρ. Δαλάκου	36		
3571	Παναγῆς Χρ. Βουλγκέρης	24	Ξυλουργός	
3572	Διαμάντω χήρα Ν. Δαλάκου	50	Οίκ. έργα	
3573	Γεώργιος υιός	26	Ναύτης	
3574	Κυριακός »	24	[Ναύτης]	
3575	Σπυρίδων »	16	[Ναύτης]	
3576	Έλενη χήρα Κ. Καραχότζα	40	Οίκ. έργα	
3577	Ήλιος υιός	8		
3578	Κανέλος »	6		
3580	Φωτεινή χήρα Δ. Γερόντζη	40		
3581	Άναστάσιος υιός	26	Καλαφάτης	
3582	Σταῦρος »	18	Ναύτης	
3583	Ίωάννης »	14		
3584	Μαροῦσα θυγ.	16		
3585	Σταμάτω »	4		
3586	Άναστάσιος Οικονόμου	65	Ναύτης	
3587	Μαρία σύζ.	45		
3588	Γεώργιος υιός	35	Ναύτης	
3589	Μιχαήλ »	30	[Ναύτης]	
3590	Νικόλαος »	25	Οινοπώλης	
3591	Αίκατερίνα θυγ.	18		
3592	Κυριακή »	17		
3593	Σταματίνα »	16		
3594	Μαροῦσα »	10		
3595	Ίωάννης Σ. Κιμίνου	60	Ναύτης	
3596	Παρασκευῆ σύζ.	46		

3597	Δεσποinou θuy.	23		
3598	Παναγής uίός	20	Ναύτης	
3600	Άννέζω Άντ. Πίπα	50		
3601	Κωνσταντίνος uίός	20	Ναύτης	
3602	Δημήτριος »	16	[Ναύτης]	
3603	Ίωάννης Άντ. Πίπας	30	[Ναύτης]	
3604	Στυλιανή σύζ.	28		
3605	Άντώνιος uίός	6		
3606	Δημήτριος uίός	2		
3607	Δημήτριος Πίπας	60	Σανδαλοποιός	
3608	Αίκατερίνα σύζ. Δ. Πίπα	45		
3609	Γεώργιος uίός	20	Ναύτης	
3610	Μάνθος »	17		
3611	Άννέζω θuy.	14		
3612	Κωνσταντίνος uίός	12		
3613	Άγγελική χήρα Α. Κουτσοδόντη	26		Πειραιάς, 1882
3614	Νικόλαος uίός	10		[Πειραιάς, 1882]
3615	Δημήτριος »	7		[Πειραιάς, 1882]
3616	Ευστάθιος »	4		[Πειραιάς, 1882]
3617	Δανιήλ »	2		
3618	Κυριακή χήρα Ι. Ρόδε	42	Οίκ. Έργα	
3619	Άντώνιος uίός	18		
3620	Νικόλαος »	16		
3621	Δημήτριος »	13		
3622	Μπήλιω θuy.	10		
3623	Σπυρίδων Α. Πίπας	32	Ναύτης	
3624	Βασιλική σύζ.	18		
3625	Γεώργιος Ευσταθίου	40	Ναύτης	
3626	Ζαφείρω σύζ.	30		
3627	Σταμάτιος uίός	10		[Πειραιάς;], 1884
3628	Άθανάσιος »	6		[Πειραιάς;], 1884
3629	Μπήλιω θuy.	8		
3630	Αίκατερίνα »	2		
3631	Άντώνιος Άνδρ. Παγώνης	35	Ναύτης	
3632	Μαρία σύζ.	28		
3633	Άνδρέας uίός	8		
3634	Άργυρώ θuy.	2		
3635	Ίωάννης Μητρονάκης	62	Κυβερνήτης	
3636	Σταμάτω σύζ.	48		
3639	Δεσποinou θuy.	18		
3640	Έλένη θuy.	16		
3642	Κονδύλω »	14		
3643	Άγγελική »	12		
3644	Δημήτριος Α. Δαούτος	35	Ναύτης	
3645	Αίκατερίνα σύζ.	24		
3646	Άναστάσιος uίός	4		
3647	Παρασκευή θuy. Δ. Α. Δαούτου	5		
3649	Παντελής Γ. Στριζώνη	19	Κτίστης	
3650	Γεώργιος Βουρδαχάς	50	Κυβερνήτης	
3652	Νικόλαος uίός	24	Ναύτης	

3654	Ευστάθιος »	17	[Ναύτης]	
3655	Μπήλιω θυγ.	13		
3656	Μαριγώ »	9		
3657	Άντώνιος υιός	8		
3659	Αίκατερίνα χήρα Γ. Τσούρη ή Κάσκα	42		
3660	Μαριγώ θυγ.	18		
3661	Έλενη »	16		
3662	Άγγελική »	15		
3663	Βασίλειος Α. Μάνεσης	45	Ναύτης	
3664	Χρυσούλα σύζ.	32		
3665	Άντώνιος υιός	6		
3666	Διαμάντω θυγ.	2		
3667	Θεόδωρος Ι. Πραγματάρης	50	Έργατης	
3668	Μπήλιω σύζ.	32		
3669	Γεώργιος υιός	16	Ναύτης	
3670	Νικόλαος »	13		
3671	Ίωάννης »	10		
3672	Παναγιώτης »	5		
3673	Μαροῦσα θυγ.	2		
3674	Ίωάννης Α. Πραγματάρης	28	Ναύτης	
3675	Μαροῦσα » »	24		
3676	Αίκατερίνα » »	17		
3677	Ίωάννης Βίσκας ή Ήλιος	50	Ναύτης	
3678	Μαρδίτζα σύζ.	40		
3679	Έλενη θυγ.	12		
3680	Αίκατερίνα θυγ.	10		
3681	Μαρία »	7		
3682	Κωνσταντῖνος υιός	6		
3684	Μαρίνα χήρα Σ. Σακελλίωνος	30		
3685	Άθανάσιος υιός » »	12		
3686	Μιχαήλ » » »	7		
3687	Χρυσούλα θυγ. » »	5		
3689	Σταμάτω χήρα Γ. Καραδῆμα	42		
3695	Μαριγώ θυγ.	6		
3697	Μαρδίτζα χήρα Α. Καραδῆμα	32		
3698	Αίκατερίνα θυγ.	16		
3699	Δῆμας υιός	14		Σύρα, [;]
3700	Σοφία θυγ.	12		
3701	Έλενη »	10		
3702	Βασιλική θυγ.	7		
3703	Νικόλαος υιός	4		
3704	ἄρβεν ἀβάππιστον	μην. 3		
3705	Γεώργιος Δ. Σακελλαρίου	38	Παντοπώλης	
3706	Έλενη σύζ.	30		
3707	Δημήτριος υιός	12		Αθήνα, 1882
3708	Σταμάτω θυγ.	9		
3709	Αίκατερίνα »	4		
3710	Ίωάννης Βέργος	45	Άλιεύς	
3711	Άργυρώ σύζ.	32		
3712	Δημήτριος Μωραΐτης	50	Άρτοποιής	

3713	Άννέζω σύζ.	40	
3714	Παναγιώτης υιός	25	
3716	Κωνσταντίνος »	12	
3717	Άντώνιος »	8	
3718	Νικόλαος »	3	
3719	Μπήλιω θυγ.	10	
3720	Σταματούλα »	9	
3721	Αίκατερίνα »	5	
3722	Σπυρίδων Α. Μάνεσης	50	Κτηματίας
3723	Μαρδίτσα σύζ.	38	
3725	Σταμάτιος υιός	18	
3726	Ίωάννης υιός	16	
3727	Κυριακή θυγ.	15	
3728	Μαρούσα θυγ.	9	
3729	Πετρούλα »	6	
3730	Έμμανουήλ υιός	5	
3731	Αίκατερίνα θυγ.	3	
3733	Χρυσίνα χήρα Ι. Βάθη	45	
3734	Κωνσταντίνος υιός Ι. Βάθη	26	Ναύτης
3735	Άντώνιος » » »	22	[Ναύτης]
3736	Μπήλιω θυγ. » »	18	
3737	Άννα » » »	16	
3738	Ζωή » » »	8	
3739	Μαρδίτσα » » »	4	
3740	Μαρούσα χήρα Λ. Βάθη	52	
3741	Βασίλειος υιός	26	Ναύτης
3742	Νικόλαος »	24	
3743	Μαρδίτσα θυγ.	19	
3744	Άναστασία »	17	
3745	Δημήτριος Ν. Βουρδαχάς	42	Κτηματίας
3746	Μαριγώ θυγ.	12	
3747	Ειρήνη Νικολάου Εύρυναιού	20	
3750	Γεώργιος » »	18	
3751	Δημήτριος » »	14	
3752	Άννα » »	12	
3753	Έλένη » »	8	
3754	Θεμιστοκλής » »	3	
3755	Μαρίνα χήρα Π. Νικολοῦ	26	
3757	Αίκατερίνα θυγ.	4	
3758	Άναστασία »	2	

ζ. Ενορία Αγίου Ματθαίου Πόρου

3760	Βασίλειος Σακελλαρίδης	60	Ίερεύς	
3761	Νικόλαος Ι. Δουζινας	32	Ναύτης	Αθήνα, 189[;]
3762	Σοφία σύζ.	28		
3764	Έλενη χήρα Κ. Κυριακάκη	38		
3765	Θεοφάνης υιός	4		
3766	Αίκατερίνα χήρα Δ. Λαζάρου	24	Οίκ. Έργα	
3767	Μαρίνα θυγ.	μην. 6		
3768	Πέτρος Β. Γκούμας	35	Ναύτης	
3769	Αίκατερίνα σύζ.	25		
3770	Έλενη θυγ.	7		
3771	Βασίλειος υιός	5		
3772	Μαριγώ θυγ.	2		
3773	Μαρία χήρα Δ. Πιπίνου	50	Οίκ. Έργα	
3774	Αίκατερίνα θυγ. Δ. Πιπίνου	23		
3775	Μαριγώ »	18		
3776	Νικόλαος υιός	13	Ναύτης	
3777	Εύφροσύνη θυγ.	11		
3778	Γεώργιος Χρυσανθόπης	35	Έμπορος	
3779	Μαρίνα σύζ.	30		
3782	Μαρία θυγ.	7		
3783	Χρυσανθος υιός	4		
3784	Σταμάτιος »	2		
3785	Σταῦρος Ἡλίας	35	Πλοίαρχος	
3786	Ἰωάννης Χρυσανθόπουλος	30	Έμπορος	
3787	Σταμάτω σύζ.	25		
3788	Μαρία θυγ.	1		
3789	Παναγιώτης Σαλονίτης	60	Άπόμαχος	
3790	Μαρία σύζ.	50		
3791	Νικόλαος υιός	25	Ναύτης	
3794	Άθανάσιος Σ. Καραμάνου	27	Σιδηρουργός	
3795	Γεώργιος Ξάνθης	45	Ναύτης	
3796	Ζαφείρω σύζ.	40		
3797	Παναγιής υιός	14		
3798	Δεσποινού θυγ.	8		
3799	Παναγιούλα »	5		
3800	Μαριγώ »	2		
3802	Μπήλιω χήρα Α. Όρλώφ	50		
3803	Θεόδωρος Οίκονόμου	50	Κτηματίας	
3804	Σταμάτω σύζ.	40		
3805	Δημήτριος υιός	24	Πλοίαρχος	
3806	Καλομοίρα θυγ.	21		
3807	Βασίλειος υιός	17		
3808	Άρχόντω θυγ.	12		
3809	Κωνσταντῖνος υιός	10		
3810	Μπήλιω θυγ.	8		
3811	Μαριγώ »	5		
3812	Σπυρίδων υιός	3		
3813	Γεώργιος »	1		

3816	Άγγελική χήρα Α. Άλειφαντή	50		
3817	Γεώργιος υιός Α. Άλειφαντή	35	Σιδηρουργός	
3818	Νικόλαος υιός » »	24	Ναύτης	
3819	Έμμανουήλ » » »	22		
3820	Σπυρίδων » » »	20		
3821	Αίκατερίνα θυγ. » »	14		
3822	Νικόλαος Μ. Πιπίνου	45	Κτηματίας	
3823	Ζαφείρω σύζ.	36		
3824	Σοφία χήρα Β. Κριεζή	45	Οίκ. έργα	
3825	Μερτίκας Καραμάνος	60	Κτηματίας	
3826	Μπήλιω σύζ.	50		
3827	Γεώργιος υιός	30	Κυβερνήτης	
3828	Αίκατερίνη θυγ.	16		
3829	Μαριγώ »	10		
3830	Νικόλαος υιός	8		
3831	Κονδύλω θυγ.	3		
3833	Αίκατερίνα χήρα Α. Μπελαβιέννα	28		
3834	Ίωάννης υιός	8		
3835	Χαϊδω θυγ.	5		
3839	Μαροῦσα χήρα Γ. Γκιονάκη	45	Οίκ. έργα	
3840	Χρυσούλα θυγ.	17		
3841	Σπυρίδων υιός	25	Ναύτης	Πειραιάς, 1898
3842	Άλέξανδρος »	13		
3843	Διαμάντω θυγ.	10		
3844	Ίωάννης Χ. Χούθης	40	Πλοίαρχος	
3845	Καλομοῖρα σύζ.	35		
3846	Μαροῦσα θυγ.	15		
3847	Καλλιόπη »	9		
3848	Σταμάτω »	7		
3850	Αίκατερίνα χήρα Ναπολ. Πιτζόλη	18		
3851	Καλλιόπη θυγ.	2		
3853	Μαρία χήρα Γ. Καθοπούλη	49		
3854	Θεοφάνης » »	21	Μαθητής	
3855	Ίωάννης Στ. Βώκος ἢ Πλάκιζας	35	Ναύτης	
3856	Έλένη σύζ.	19		
3857	Σταμάτω θυγ.	3		
3858	Ζαχαρούλα »	1		
3859	Διαμάντω χήρα Γ. Ταμπάκη	46	Οίκ. έργα	
3860	Θεόδωρος υιός » »	33	Τροφοδότης	
3862	Χρυσούλα θυγ. » »	15		
3864	Παναγιούλα » » »	12		
3866	Μαρία χήρα Α. Πασπάτη	36		
3867	Νικόλαος υιός »	12		
3868	Αίκατερίνα θυγ. »	7		Αθήνα, 1925
3869	Άνδρέας υιός »	5		
3870	Μαρίγκα Πασπάτη	30		
3871	Άνδρέας Άνδριάνας	60	Φροντιστής	
3873	Θεόδωρος υιός	20		
3874	Γεώργιος »	18		
3875	Μαριγώ θυγ.	16		

3876	Άγγελική »	10		
3878	Ειρήνη χήρα Έλ. Κριεζή	32		
3879	Έλενη θυγ.	10		
3880	Ίωάννης υιός	5		
3881	Αίκατερίνα θυγ.	3		
3882	Κυριάκος Δ. Κριεζή	28	Κτηματίας	
3883	Έλενη σύζ.	20		
3884	Νικόλαος υιός	2		
3885	Άνδρέας Βασιλείου	40	Καλαφάτης	Πειραιάς, 1884
3886	Ζαφείρω σύζ.	28		[Πειραιάς, 1884]
3887	Αύγουστina θυγ.	9		[Πειραιάς, 1884]
3888	Γεώργιος υιός	7		[Πειραιάς, 1884]
3889	Άννέζω θυγ.	6		[Πειραιάς, 1884]
3890	Έλενη »	1		[Πειραιάς, 1884]
3891	Αύγουστina χήρα Α. Μπίκλη	70	Οικ. έργα	
3893	Άθανάσιος υιός » »	25	Ναύτης	
3897	Σταμάτω Ίακ. Ίωαννίδου	15		
3898	Ξενοφών » »	11		
3899	Γκίκας Μέτσε	42	Πλοίαρχος	
3900	Μαρία σύζ.	30		
3901	Νικόλαος υιός	14		
3902	Κυριακός »	6		
3903	Σταμάτω θυγ.	5		
3904	Έλενη θυγ. Γκίκα Μέτζε	2		
3906	Κωνσταντίνος Π. Κολοκούβανος	40	Κτηματίας	
3907	Ειρήνη σύζ.	26		
3908	Ζαφείρω θυγ.	14		
3909	Μαρία χήρα Σ. Καλή	50	Οικ. έργα	
3910	Νικόλαος υιός	32	Ύποκελευστής	
3911	Άγγελική θυγ.	19		
3912	Βασίλειος Σούρμπας	45	Κτηματίας	
3913	Αίκατερίνα σύζ.	35		
3914	Εύγενική θυγ.	18		
3915	Ίωάννης υιός	12		
3916	Ειρήνη θυγ.	13		
3917	Παναγής υιός	9		
3918	Άγγελική θυγ.	7		
3919	Γεώργιος υιός	5		
3920	Γεώργιος Σούρμπας	38	Κτηματίας	
3921	Έλενη σύζ.	28		
3922	Άναστάσιος υιός	10		
3924	Εύγενεία θυγ.	6		
3925	Σπυρίδων υιός	3		
3926	ἄρρεν ἀβάπτιστον	μην. 3		
3928	Παναγής Ι. Κουκούλης	22	Βαρελοποιός	
3929	Κωνσταντίνος Τσοβός	50	Έργατης	
3930	Άργυρώ σύζ.	35		
3931	Μιχαήλ υιός	14		
3932	Παναγής Β. Σακελλαρίδης	36	Κτηματίας	
3933	Κυριακή σύζ.	18		

3934	Μαροῦσα θυγ.	3		
3935	Παρασκευή θυγ.	1		
3936	Παρασκευή Β. Λύκου	45	Οίκ. ἔργα	
3937	Ἀναστάσιος υἱός	22	Ναύτης	
3938	Σπύρος υἱός	18	[Ναύτης]	
3939	Ἀγγελική χήρα Κ. Γεώργα	70	Οίκ. ἔργα	
3940	Γεώργιος Κ. Γεώργα	36	Ναύτης	
3941	Ἀγγελίνα σύζ.	30		
3942	Νικόλαος υἱός	3		

η. Ενορία Αγίου Κωνσταντίνου Πόρου

3943	Βασιλική χήρα Κ. Γαλάτη	39		
3944	Μαριγώ θυγ.	16		
3946	Εὐγενεία »	14		
3947	Στυλιανός υἱός	11		
3948	Ζαφείρω θυγ.	9		
3949	Εὐστάθιος υἱός	9		
3950	Ἀναστάσιος υἱός	7		
3951	Σταμάτιος υἱός	2		
3953	Μαρία χήρα Γ. Παπακυριακοῦ	59		
3954	Κωνσταντῖνος Γ. Παπακυριακοῦ	27		
3955	Ἑλένη σύζ.	25		
3956	Δημήτριος Γρύμης	47	Ναύτης	
3957	Σταμάτω σύζ.	36		
3958	Διαμάντω θυγ.	15		
3959	Ἀγγελική »	11		
3960	Ἰωάννης υἱός	5		
3961	Μαρίνα θυγ.	2		
3963	Αἰκατερίνα χήρα Α. Τίτα	42		
3964	Γεώργιος υἱός	32	Ναύτης	
3965	Ἀλέξανδρος »	16	Ξυλουργός	Πειραιάς, 1891
3966	Ἑλένη θυγ.	14		
3967	Ἰωάννης υἱός	12		
3968	Πετροῦλα θυγ.	4		
3969	Κωνσταντῖνος υἱός	μην. 6		
3970	Ἑλένη χήρα Ν. Τσακίρη	37		
3972	Ἰωάννης υἱός	16	Τεχνίτης	
3973	Ἀναστασία θυγ.	14		
3974	Κωνσταντῖνος υἱός	9		
3975	Μαρία θυγ.	6		
3976	Χαράλαμπος	μην. 4		
3977	Ἑλένη χήρα Γ. Καρατζᾶ	42		
3978	Μπήλιω θυγ.	19		
3979	Εὐστάθιος υἱός	16		
3980	Αἰκατερίνα θυγ.	13		
3981	Σταμάτιος υἱός	11		
3982	Ἰωάννης Γ. Μπιτούνης	35	Καλαφάτης	

3983	Παρασκευή σύζ. Ίω. Γ. Μπιτούνη	27		
3984	Αίκατερίνα θυγ.	13		
3985	Γεώργιος υιός	12		
3986	Εύγενεία θυγ.	7		
3987	Έλενη »	4		
3988	Άναστάσιος υιός	2		
3989	Γεώργιος Μαρίνης	47	Καλαφάτης	
3990	Σταμάτω σύζ.	42		
3991	Σπυρίδων υιός	20	Ναύτης	
3992	Θεοφάνα θυγ.	18		
3993	Ίωάννης υιός	17		
3994	Γεωργοῦλα θυγ.	10		
3995	Δημήτριος υιός	7		
3996	Χρυσή θυγ.	5		
3997	Άνδρέας υιός	3		
3998	Μαρίνα χήρα Θ. Παγώνη	64	Οικ. ἔργα	
3999	Γεώργιος υιός	30	Ναύτης	
4000	Νικόλαος »	25		
4001	Κωνσταντῖνος Ίω. Γρύμης	49	Ναύτης	
4002	Έλενη σύζ.	32		
4003	Διαμάντω θυγ.	12		
4004	Ίωάννης υιός	11		
4005	Μαριγώ θυγ.	3		
4008	Δημήτριος Ίω. Μητρομάδης	28	Ναύτης	
4009	Θεοφάνης » »	25	[Ναύτης]	
4010	Θεοδώρα » »	16		
4011	Παναγιώτης Σ. Διαμαντόπουλος	46	Ναύτης	
4012	Αίκατερίνα σύζ.	40		
4013	Μαρία θυγ.	18		
4014	Μαρίνα »	16		
4015	Άναστασία »	16		
4016	Κυριάκος υιός	10		
4017	Άνδρέας υιός	7		
4019	Μαρία χήρα Θ. Πιπίνου	54		
4020	Γεώργιος υιός Θ. Πιπίνου	34		
4021	Άγγελική θυγ. » »	22		
4022	Κωνσταντῖνος υιός » »	17		
4025	Γεώργιος Χρυσικόπουλος	56	Έργατης	
4026	Τριανταφυλλιά σύζ.	46		
4027	Ζαχαροῦλα θυγ.	10		
4028	Ίωάννης Μπέσης	60	Φανοποιός	
4029	Καλομοῖρα σύζ.	46		
4030	Κωνσταντῖνος υιός	30	Ναύτης	
4031	Χρῆστος »	18		
4032	Καλλιόπη θυγ.	25		
4033	Καλλιόπη »	15		
4034	Σταμάτω »	11		
4035	Παναγῆς υιός	6		
4036	Έλενη θυγ.	3		
4037	Δημήτριος Ίω. Κώστας	60	Έργατης	

4038	Αϊκατερίνα σύζ.	32		
4039	Ίωάννης υιός	16		
4040	Παναγής »	13		
4041	Έλενη θυγ.	10		
4042	Βασίλειος υιός	6		
4043	Άναστάσιος »	2		
4044	Κωνσταντῖνος Πιαδίτης	34	Έργατης	
4045	Σοφία σύζ.	25		
4046	Έλενη θυγ.	7		
4047	Νικόλαος υιός	4		
4048	Μαργαρίτα χήρα Κων. Φράγγου	54	Οίκ. έργα	
4049	Γεώργιος υιός	30	Ναύτης	
4050	Σπυρίδων Γ. Παπανικολάου	25	Κτηματίας	
4051	Μαριγώ σύζ.	18		
4052	Βασίλειος Χαμακιώτης	40	Κτίστης	
4053	Σταμάτω σύζ.	35		
4054	Θεοδώρα θυγ.	15		
4055	Κονδύλω θυγ.	13		
4056	Έλενη θυγ.	11		
4057	Κωνσταντῖνος υιός	10		Ναύπλιο, 1890
4058	Δημητροῦλα θυγ. Β. Χαμακιώτου	8		
4059	Σοφία » »	6		
4060	Θεοφάννης υιός »	4		Ναύπλιο, 1891
4061	Αϊκατερίνα θυγ. »	1		
4063	Μάνθος Μυλάκας	60	Παντοπώλης	
4064	Πάνος Παυλῆς ἢ Μεθενίτης	45	Υποκελευστής	
4065	Πανούργια σύζ.	40		
4066	Μαριγώ θυγ.	25		
4067	Νικόλαος υιός	15		
4068	Άσημίνα θυγ.	12		
4069	Γεώργιος υιός	6		
4070	Έλενη θυγ.	3		
4071	Άντώνιος υιός	1		
4072	Εύγενεία χήρα Π. Παυλῆ	74	Οίκ. έργα	
4073	Ίωάννης Στεργίου	29	Άσβεστοποιός	Πειραιάς, 1885
4074	Εύγενεία σύζ.	27		[Πειραιάς, 1885]
4075	Άντώνιος Π. Λάφης	46	Κτηματίας	
4076	Μαρία σύζ.	42		
4077	Μιχαήλ υιός	20	Ποιμὴν	
4078	Έπαμεινώνδας υιός	14		
4079	Καλλιόπη θυγ.	13		
4080	Γεώργιος υιός	10		
4081	Κωνσταντῖνος »	8		
4082	Μάρθα θυγ.	6		
4085	Χρυσούλα χήρα Άντ. Γκούμα	52		
4086	Ίωάννης υιός » »	30		
4087	Άννα θυγ.	17		
4088	Άντώνιος Δ. Εύσταθίου	30	Ξυλουργός	
4089	Καλλιόπη σύζ.	22		
4090	Μαρδίτσα θυγ.	3		

4092	Άθανάσιος Κ. Καλλίνικος	17		
4094	Θεόδωρος Γαβριήλης	40	Κτίστης	
4095	Κωνσταντίνα σύζ.	32		
4096	Νικόλαος υιός	8		
4097	Πάνος »	5		
4098	Πάνος Γκούμας	55	Ναύτης	
4099	Μαρία σύζ. Πάνου Γκούμα	52		
4100	Κυριακοῦλα θυγ.	15		
4101	Άνάργγυρος Ν. Πινδέρης	39	Ξυλουργός	
4102	Μπήλιω σύζ.	29		
4103	Νικόλαος υιός	6		
4104	Ίωάννης »	3		
4105	Έλένη θυγ.	1		
4106	Νικόλαος Πιντέρης	56	Ξυλουργός	
4107	Έλένη σύζ.	48		
4108	Δημήτριος υιός	26	Ξυλουργός	
4109	Κυριάκος »	21	[Ξυλουργός]	
4110	Κυριακή θυγ.	16		
4111	Δημήτριος Άντ. Μπρουζᾶς	55	Χύτης	
4112	Μαρία σύζ.	39		
4113	Έλένη θυγ.	21		
4114	Είρήνη »	17		
4115	Παναγιοῦλα θυγ.	15		
4116	Σταμάτω »	13		
4117	Άναστάσιος υιός	10		
4118	Ξανθή θυγ.	7		
4119	Γεώργιος υιός	4		
4120	Κυριάκος Καλούδης	40	Κτίστης	Πειραιάς, 1882
4121	Αίκατερίνα σύζ.	32		[Πειραιάς, 1882]
4122	Χρήστος υιός	16		[Πειραιάς, 1882]
4123	Μαρία θυγ.	10		[Πειραιάς, 1882]
4124	Δημήτριος υιός	7		[Πειραιάς, 1882]
4125	Νικόλαος »	4		[Πειραιάς, 1882]
4126	Γεώργιος »	1		[Πειραιάς, 1882]
4128	Θεοδώρα χήρα Δ. Χασάφθη	57		
4129	Νικόλαος υιός	33	Ναύτης	
4132	Μαρίνα θυγ.	23		
4133	Γεώργιος Χ. Σταύρου ἢ Παπουτσῆς	55	Ναύτης	
4134	Εύγενεία σύζ.	40		
4135	Θεόφιλος υιός	24	Ναύτης	
4136	Δημήτριος »	16	[Ναύτης]	
4137	Λάζαρος »	16		
4138	Ίωάννης υιός Γ. Χ. Σταύρου ἢ Παπουτζῆ	14		
4139	Κωνσταντῖνος » » »	12		
4141	Μαρία χήρα Γ. Μπουγιουκλή	19		
4142	Σπυρίδων Δ. Χασάφθης	40	Καλαφάτης	
4143	Μαροῦσα σύζ.	28		
4144	Δημήτριος υιός	12		
4146	Σταμάτιος »	5		
4147	Άγγελική θυγ.	3		

4148	Βικτωρία »	1		
4149	Άγγελική χήρα Δ. Χασάφθη	58	Οίκ. έργα	
4150	Βασίλειος Παγώνης	37	Ναύτης	
4151	Μαρία σύζ.	29		
4152	Θεοφάνης υιός	10		
4153	Βασίλειος Μυλάκας	72	Ναύτης	
4154	Έλενη θυγ.	22		
4157	Δημήτριος Α. Κατσαούνης	68	Έργατης	
4158	Έλενη Δ. » »	12		
4159	Γεώργιος Ίω. Κώστας	62	Ποιμήν	
4160	Κονδύλω σύζ.	45		
4161	Ίωάννης υιός	25	Ποιμήν	
4162	Έμμανουήλ »	22	[Ποιμήν]	
4163	Δημήτριος »	18		
4164	Μαρία θυγ.	15		
4165	Διαμάντω »	9		
4166	Μαρία χήρα Άντ. Χαλιώτου	65	Οίκ. έργα	
4167	Λουκάς υιός	30	Ναύτης	
4168	Άντώνιος »	10		
4169	Μαρία χήρα Δ. Χαλιώτου	27		
4170	Άντώνιος υιός	4		
4171	Γεώργιος »	2		
4172	Έμμανουήλ Κολονέλος	52	Ψάπτης	
4173	Δεσποινού σύζ.	42		
4174	Μαρία θυγ.	18		
4175	Νικόλαος υιός	16		
4176	Χρήστος »	14		
4178	Ίωάννης υιός Έμμ. Κολονέλος	12		
4179	Άλέξανδρος » » »	10		
4180	Άγγελική θυγ. » »	8		
4181	Τερψιχώρη » » »	5		
4182	Μαρίνα » » »	3		
4183	ἄρρεν ἀβάπτιστον [Γεώργιος]	μην. 3		
4187	Δημήτριος Ίω. Καράτζης	24	Ναύτης	
4188	Θεοφάνης » »	13	[Ναύτης]	
4190	Πετρούλα » »	15		
4191	Εύθυμία » »	10		
4192	Άπόστολος Κασιώτης	70	Κτίστης	
4193	Διαμάντω θυγ.	21		
4194	Χριστόδουλος Άν. Κατσαούνης	20	Ποιμήν	
4195	Αίκατερίνα σύζ.	17		
4196	Αίκατερίνα χήρα Ν. Κεραμιδά	50	Οίκ. έργα	
4197	Ίωάννης υιός » »	25		Πειραιάς, 1889
4198	Παναγιούλα θυγ.	16		
4199	Δημήτριος υιός	7		
4200	Δημήτριος Ι. Μπουγιουκλής	27	Ναύτης	
4201	Σταμάτω σύζ.	22		
4202	Γεώργιος Δ. Εύσταθίου	26	Ναύτης	
4203	Έλενη σύζ.	20		
4204	Ίωάννης Κανέλλου	35	Ναύτης	

4205	Σταμάτω σύζ.	24		
4206	Ἀντώνιος Α. Κόρμπης	29	Ναύτης	
4207	Ἑλένη σύζ.	20		
4208	Μαργαρίτα θυγ.	2		
4209	Ἰωάννης Δ. Παπακαραμάνου	45	Τεχνίτης	
4210	Θεοδώρα σύζ.	30		
4211	Στυλιανός υἱός	8		
4212	Σταμάτω θυγ.	4		
4213	Σταμάτιος υἱός	μην. 4		
4214	Νικόλαος Π. Δριτζόνας	68	Ναύτης	
4215	Γκίκας υἱός	27		
4216	Ἐμμαν. Παπαγιαννόπουλος	55	Ἵποκελευστής	
4217	Ἑλένη σύζ. Ἐμμ. Παπαγιαννοπούλου	50		
4218	Νικόλαος υἱός »	26	Ναύτης	
4219	Βασιλική Ἰωάννου	45		
4220	Ἀριστείδης Ζεντέλης	32	Ξυλουργός	
4221	Σταμάτω σύζ.	25		
4222	Ἑλένη θυγ.	2		
4223	ἄρρην ἀβάπτιστον [Ἰωάννης]	μην. 2		
4224	Χρῆστος Βάβαρης	58	Βαφεύς	
4225	Σταμάτω σύζ.	48		
4226	Ἀγγελική θυγ.	20		
4227	Ἑλένη »	18		
4228	Εἰρήνη »	15		
4229	Ἀθανάσιος Γρίβας	46	Τεχνίτης	
4230	Διαμάντω σύζ.	40		
4231	Εὐαγγελῆς υἱός	13		Πειραιάς, 1885
4233	Σοφία χήρα Στ. Καραμάνου	47		
4234	Κωνσταντῖνος υἱός	22	Ναύτης	
4235	Ἀλέξανδρος »	20	Ξυλουργός	
4236	Μαρία θυγ.	18		
4237	Ἀντώνιος υἱός	15		
4238	Ἀθανάσιος υἱός	4		
4241	Αἰκατερίνα χήρα Χ. Δροσινοῦ	40		
4242	Ἰωάννης υἱός	25		
4243	Βασίλειος »	18		
4244	Εὐφροσύνη θυγ.	16		
4247	Γεώργιος υἱός	9		
4248	Ἀνθοῦλα θυγ.	6		
4249	Χαρίκλεια θυγ.	2		
4250	Στέφανος Στεφάνου ἢ Κοντοῦ	55	Ναύτης	
4251	Μαρία σύζ.	50		
4252	Σοφία Στ. Στεφάνου	25		
4253	Δημήτριος υἱός	22		
4254	Δαμιανός »	16		
4255	Μαρία χήρα Δ. Πιαδίτου	37	Οἰκ. ἔργα	
4256	Ἑλένη σύζ.	18		
4257	Νικόλαος υἱός	16		
4258	Κανέλλος υἱός Δ. Πιαδίτου	14		
4259	Ἰωάννης υἱός » »	11		

4261	Δημήτριος Κ. Κανέλου	26	Κυβερνήτης	
4262	Ἀντώνιος » »	24	Ναύτης	
4263	Ἰωάννης Γ. Εὐσταθίου	65	Ἐργάτης	
4264	Μαρίνα σύζ.	52		
4265	Γεώργιος υἱός	24		
4266	Γεώργιος Γιαννακόπουλος	42	Οἰνοπώλης	
4267	Σοφία σύζ.	40		
4268	Ἰωάννης υἱός	14		
4270	Αἰκατερίνα θυγ.	6		
4271	Ἑλένη »	3		
4272	Πανούργια χήρα Ν. Ἡλία	54	Οἰκ. ἔργα	
4273	Αἰκατερίνα θυγ.	14		
4274	Ἑλένη Νικολάου Μεθενίτου	30	Οἰκ. ἔργα	
4275	Κυριάκος » »	27	Ναύτης	
4276	Μαρία » »	22		
4277	Σταμάτιος » »	19	Καφφεπώλης	
4278	Ἀντώνιος Ι. Γκούμας	52	Ναύτης	
4279	Αἰκατερίνα σύζ.	42		
4280	Ἰωάννης υἱός	28	Ναύτης	
4281	Κυριάκος »	26	[Ναύτης]	
4282	Νικόλαος »	19		
4283	Ἑλένη θυγ.	12		
4284	Βικτωρία »	8		
4285	Κωνσταντῖνος υἱός	6		
4286	Ἀγγελική θυγ.	3		
4287	Μαρία χήρα Γ. Εὐσταθίου	42	Οἰκ. ἔργα	
4288	Αἰκατερίνα θυγ.	19		
4289	Μαρία »	16		
4290	Ἀλέξανδρος υἱός	16		
4291	Εὐστάθιος »	17		
4292	Θεόδωρος Ζαχαριάδης	50	Λογιστῆς	
4293	Ἀθανασία σύζ.	42		
4294	Γεώργιος υἱός	22		
4295	Παναγιώτης »	18		Χαλκίδα, 1884
4296	Νικόλαος υἱός Θ. Ζαχαριάδου	8		
4297	Χρῆστος » » »	1		
4298	Ἰωάννης Καραχάλιος	52	Κτίστης	
4299	Ἀρχόντω σύζ.	43		
4300	Σταμάτω θυγ.	9		
4301	Ἑλένη »	7		
4302	Στυλιανός υἱός	4		
4304	Νικόλαος Γλιμάνος	60	Ναύτης	Πειραιάς, 1888
4305	Βασιλική συζ.	25		
4306	Εὐστάθιος Ν. Γλιμάνος	22	Πρεσβύτες	Πειραιάς, 1884
4307	Αἰκατερίνα χήρα Γ. Καλῆ	56	Οἰκ. ἔργα	
4308	Ἀντώνιος υἱός	30	Ναύτης	
4309	Ἀναστάσιος »	26	[Ναύτης]	
4310	Ἑλένη θυγ.	24		
4311	Σταμάτω »	20		
4312	Χαράλαμπος Ἴω. Παπαδόπουλος	24	Βαφεύς	

4314	Άνδρέας Έμμ. Κουνέλης	27	Ναύτης	Πειραιάς, 1885
4315	Κωνσταντῖνα σύζ.	22		[Πειραιάς, 1885]
4316	Έμμανουήλ υἱός	5		
4317	Δημήτριος »	3		
4319	Έλένη χήρα Δ. Βολιώτου	43	Οίκ. ἔργα	
4320	Αἰκατερίνα θυγ.	23		
4321	Καλλιόπη »	22		
4323	Σοφία χήρα Γ. Ἀρτέμη	26		
4324	Θεοδώρα θυγ.	9		
4325	Παρασκευή »	7		
4326	Δημήτριος Γ. Καστριώτου	35	Ξυλουργός	
4327	Εἰρήνη σύζ.	25		
4328	Ἀρχόντω θυγ.	5		
4331	Μαρίνα χήρα Χ. Μπεμπεκοπούλου	40	Οίκ. ἔργα	
4332	Μπήλιω θυγ.	19		
4333	Τριανταφυλλιά θυγ.	14		
4334	Μαριγώ »	13		
4335	Ἀναστάσιος Γερασίμου	68	Κτηματίας	
4336	Φλωροῦ σύζ.	48		
4337	Ἰωάννης υἱός	23	Ναύτης	
4338	Σπυρίδων υἱός Α. Γερασίμου	19	Ναύτης	
4339	Έλένη θυγ.	14		
4340	Έλένη χήρα Ἀντ. Δαμάλα	44	Οίκ. ἔργα	
4341	Γεώργιος υἱός	20	Ναύτης	
4342	Δεσποινού θυγ.	18		
4343	Ἀντώνιος Ν. Φράγγου	66	Ῥάπτης	
4344	Έλένη σύζ.	51		
4345	Νικόλαος υἱός	32	Ναύτης	
4346	Κοσμᾶς »	28	[Ναύτης]	
4347	Στυλιανός »	19	[Ναύτης]	Πειραιάς, 1907
4348	Άνδρέας »	16	[Ναύτης]	
4349	Ἀναστάσιος Γαρδαλῖνος	35	[Ναύτης]	
4350	Εἰρήνη σύζ.	33		
4351	Ἀθανάσιος Μεσολογγίτης	44	Ἀγωνιάτης	
4352	Μπήλιω σύζ.	36		
4353	Δημήτριος υἱός	17		
4354	Μαρία θυγ.	15		
4355	Κωνσταντῖνος υἱός	12		
4356	Γεώργιος »	8		
4357	Ἀσημίνα θυγ.	5		
4358	Ζαφείρω »	2		
4359	Παναγῆς υἱός	1		
4360	Ἀντώνιος Ῥαδίτσας	40	Ναύτης	
4361	Μαρδίτσα σύζ.	32		
4362	Στυλιανός υἱός	10		Πειραιάς, 1899
4363	Ἄγγελῆς »	6		
4364	Έλένη θυγ.	2		
4365	Ἀντώνιος Μπιθικήκερας	56	Βαφεύς	
4366	Ἀναστασία σύζ.	38		
4367	Γεώργιος υἱός	3		Πειραιάς, 1889

4368	Κυριάκος υιός	1		[Πειραιάς, 1889]
4369	Νικόλαος υιός	9		
4372	Εύφροσύνη χήρα Κ. Γεώργα	25		
4373	Ζαχαρούλα θυγ.	4		
4374	Μαρία »	2		
4377	Γκίκας Φλώκος	60	Ναύτης	
4378	Σταμάτω σύζ. Γκίκα Φλόκου	53		
4379	Άναστασία θυγ. » »	23		
4380	Άπόστολος υιός » »	21		
4381	Θεοφάνα θυγ. » »	18		
4382	Μαρία » » »	16		
4383	Καλλιόπη » » »	12		
4384	Άρχόντω χήρα Μπουρνόβαλη	30		
4387	Άγγελική χήρα Μυλάκα Δημητρίου	32		
4388	Έλενη θυγ.	8		
4389	Βασίλειος υιός	4		
4390	Ίωάννης »	2		Δ. Ανακτορίων, 1896
4391	ἄρρεν ἀβάπτιστον	μην. 2		
4392	Σταμάτω θυγ.	6		
4394	Σοφία χήρα Στούμπου	48		
4395	Ίωάννης υιός	26	Ναύτης	
4396	Σπυρίδων υιός	18		
4397	Χρυσούλα θυγ.	16		
4398	Έλευθέριος υιός	9	Ναύτης	
4399	Δῆμας Λάμπρου	57	Πρεσβύτες	
4400	Μαρία σύζ.	50		
4402	Παντελῆς υιός	21	Ναύτης	
4403	Δημήτριος Κ. Βοσπιτσιάνος	40		
4404	Μαρία σύζ.	23		
4405	Άγγελική θυγ.	1		
4406	Ευστάθιος Κουκούλης	32	Βαρελοποιάς	
4407	Κασάνδρα σύζ.	22		Πειραιάς, 1886
4409	Ίωάννης υιός	6		[Πειραιάς, 1886]
4410	Καλλιόπη θυγ.	4		[Πειραιάς, 1886]
4411	Έλενη »	2		[Πειραιάς, 1886]
4414	Γεώργιος Μ. Ραμπαλάκος	60	Κτηματίας	
4415	Δημήτριος υιός	26		
4416	Ίωάννης »	23		
4417	Δεσποινού θυγ.	13		
4418	Γεώργιος Π. Ραμπαλάκος	46	Άγωγιάτης	
4419	Μαρίνα σύζ.	32		
4420	Παναγῆς υιός Γ. Π. Ραμπαλάκου	7		
4421	Αίκατερίνα θυγ. » »	4		
4422	Άνδρέας υιός » »	2		
4423	Γεώργιος Σικέρογλους	51	Ράπτης	
4424	Σουσάνα σύζ.	36		
4425	Άγγελική θυγ.	19		
4426	Μαρία »	15		
4427	Θεμιστοκλῆς υιός	10		

4428	Σοφία θυγ.	1		
4429	Γεώργιος Ι. Καψάλης	42	Ναύτης	
4430	Βασιλική σύζ.	28		
4431	Παναγιώτης υιός	6		
4432	Αίκατερίνα χήρα Δ. Χορόζη	36		
4433	Μπήλιω θυγ.	22		
4435	Μαρίνα »	18		
4436	Έλένη »	14		
4437	Άννα »	12		
4438	Έλευθερία »	4		
4439	Δημήτριος Ίω. Καρατζᾶς	38	Ναύτης	
4440	Χρυσούλα σύζ.	35		
4441	Ίωάννης υιός	11		Σαλαμίνα, 1882
4442	Έμμανουήλ Κουνέλης	64	Πρεσβύτες	
4443	Έλένη σύζ.	50		
4444	Άπόστολος υιός	22		
4445	Κωνσταντῖνος »	17		
4446	Παναγιούλα θυγ.	9		
4448	Άρχόντω χήρα Γκίτση	30		
4449	Αίκατερίνα θυγ.	9		
4450	Δημήτριος υιός	6		
4451	Θεμιστοκλής »	4		
4452	Γεώργιος »	2		
4453	Ίωάννης Μαργούνης	41	Ύποκελευστής	
4454	Χρυσούλα σύζ.	39		
4455	Γεώργιος υιός	25	Ναύτης	
4456	Ζαχαρίας »	20		
4457	Έλευθέριος »	18		
4458	Κωνσταντῖνος »	16		
4459	Σταμάτω θυγ. Ίω. Μαργούνη	12		
4460	Αίκατερίνα » »	6		
4461	Άντώνιος υιός »	2		
4462	Ίωάννης Κοντοπαναγιώτης	45	Παντοπώλης	
4463	Δημήτριος υιός	14		
4465	Κυριάκος »	10		
4466	Πανούργια θυγ.	8		
4467	Άναστασία »	6		
4468	Άνδρέας υιός	2		
4468	Ίωάννης Π. Στοῦμπος	47	Πλοίαρχος	
4469	Αίκατερίνα σύζ.	40		
4470	Έλένη θυγ.	18		
4471	Βασιλική θυγ.	11		
4472	Παῦλος υιός	8		
4473	Νικόλαος »	2		
4475	Ίωάννης Γ. Τσάκονας	35	Έργάτης	
4476	Σοφία σύζ.	25		
4477	Μαρία θυγ.	9		
4478	Εύφροσύνη »	4		
4479	Κωνσταντῖνος υιός	2		
4481	Ίωάννης Τσεσμελής	36	Ναύτης	

4482	Χριστίνα σύζ.	22		
4483	Σοφία θυγ.	1		
4484	Κυριάκος Κ. Παπακυριακού	40	Ναύτης	
4485	Μαρία σύζ.	32		
4486	Διαμάντω θυγ.	5		
4487	Θεαγένη »	2		
4488	Κυριάκος Ίω. Κοθρῆ	40	Ναύτης	
4489	Μπεμπενιώ σύζ.	32		
4491	Μαρίνα χήρα Ι. Κοθρῆ	64		
4492	Ἀνδρέας υἱός	27	Μεταπράτης	
4493	Ἰωάννης Κ. Γερασίμου	52	Ναύτης	
4494	Θεοχάρα σύζ.	44		
4495	Εὐαγγελῆς υἱός	14		Πειραιάς, 1884
4496	Ἀσημίνα θυγ.	12		
4497	Γεώργιος υἱός	10		
4499	Μπήλιω χήρα Ίω. Μέξη	42		
4500	Μιρτίκας υἱός	27	Καλαφάτης	
4501	Κυριάκος »	18		
4502	Δημήτριος »	13		
4503	Μαρία θυγ.	11		
4504	Κωνσταντῖνος υἱός	5		
4505	Γεώργιος »	3		
4506	Αἰκατερίνα θυγ.	1		
4507	Ἰωάννης Π. Μακρῆς	46	Ἄλιεύς	
4508	Μπήλιω σύζ.	42		
4509	Μαργαρίτα θυγ.	10		
4510	Μαρία »	7		
4511	Σταμάτω »	3		
4512	Ἰωάννης Θεοφίλου	40	Ξυλουργός	
4513	Αἰκατερίνα σύζ.	32		
4514	Σουσάνα θυγ.	11		
4515	Ἐλένη »	3		
4516	Θεόφιλος υἱός	7		
4517	Ἰωάννης Θ. Παγώνης	42		
4518	Ἀναστασία σύζ.	30		
4519	Νικόλαος υἱός	4		
4520	Ἰωάννης Κ. Δροῦδες	40	Ναύτης	
4521	Μπήλιω σύζ.	32		
4522	Ἰωάννης Γκίκα Φλόκου	40	Ἵποκελευστής	Πειραιάς, 1891
4523	Ἄγγελικὴ σύζ.	30		
4524	Γκίκας υἱός	4		
4526	Πιπίνα χήρα Κ. Κασάρη	40		
4527	Ἰωάννης Γ.	54	Βαρελοποῖός	
4528	Εἰρήνη σύζ.	48		
4529	Μαρία θυγ.	15		
4530	Ἰωάννης Μιγόπουλος	30	Ναύτης	
4531	Σοφία σύζ.	30		
4532	Σπυρίδων υἱός	10		Πειραιάς, 1883
4533	Δημήτριος υἱός	3		
4534	Κυριάκος Ίω. Παπῆς	32	Ναύτης	

4535	Ζαφείρω σύζ.	25	
4536	Σταμάτω θυγ. Κυρ. Ίω. Παπῆ	7	
4537	Μπήλιω » » »	4	
4538	Ίωάννης υἱός » »	1	
4539	Πάνος Γ. Πιέσχας	42	Ναύτης
4540	Δεσποινιώ σύζ.	34	
4541	Σπυρίδων υἱός	10	
4542	Αἰκατερίνα θυγ.	6	
4543	Ἄγγελική »	4	
4544	Γεώργιος υἱός	2	
4545	Ίωάννης »	1	
4546	Νικόλαος Σπ. Μπουγιουκλιῆ	32	Ναύτης
4547	Μαρία σύζ.	22	
4548	Σπυρίδων υἱός	6	
4549	Ἄντωνία θυγ.	2	
4550	Νικόλαος Γαρδαλῖνος	34	Κτίστης
4551	Μαρία σύζ.	25	
4552	Παναγιοῦλα θυγ.	5	
4553	Φλωροῦ »	2	
4554	Ίωάννης υἱός	1	
4555	Ίωάννης Σκοδριάνος	46	Ναύτης
4556	Εἰρήνη σύζ.	32	
4557	Κυριάκος υἱός	19	
4558	Κωνσταντῖνος »	17	
4559	Βασίλειος »	1	
4561	Πάνος Ίω. Καψάλης	40	Ἐργάτης
4562	Λασκαρίνα σύζ.	34	
4563	Ίωάννης υἱός	15	
4564	Σπυρίδων »	10	
4565	Νικόλαος »	5	
4566	Θεοδώρα θυγ.	2	
4567	Παρασκευᾶς Παπαδόπουλος	42	Μηχανικός
4568	Σταμάτω σύζ.	32	
4569	Ίωάννης υἱός	12	
4570	Ἄννα χήρα Μ. Πιαδίτου	51	Οἰκ. ἔργα
4571	Αἰκατερίνα θυγ. »	18	
4572	Γεώργιος υἱός »	14	
4573	Σοφία θυγ. Μ. Πιαδίτου	12	
4574	Παναγιοῦλα χήρα Μ. Τσάκωνα	35	
4575	Εἰρήνη θυγ.	14	
4576	Εὐφροσύνη »	12	
4577	Αἰκατερίνα »	7	
4578	Μιχαήλ Βερεμόπουλος	36	Καλαθοποιός
4579	Θεοδώρα σύζ.	24	
4580	Αἰκατερίνα θυγ.	5	
4581	Γκίκας Κουπιτῶρης	51	Ξυλουργός
4582	Ἐλένη σύζ.	42	
4583	Γαρουφαλιά θυγ.	17	
4584	Θεόδωρος υἱός	12	
4585	Αἰκατερίνα θυγ.	7	

4586	Μαρία »	1		
4587	Παναγιώτης Σαλαπάτας	53	Κτηματίας	
4588	Μαρία σύζ.	46		
4589	Ίωάννης υιός	23	Ναύτης	
4590	Άναστάσιος »	18		
4591	Γεώργιος »	13		
4592	Μαροῦσα θυγ.	10		
4593	Δημήτριος υιός	8		
4594	Σπυρίδων »	5		
4595	Βασίλειος »	3		
4596	Παναγ. Ίω. Παράσχου	36	Ναύτης	
4597	Ίωάννης υιός	5		
4598	Παρασκευή χήρα Πάλιγη	52	Οίκ. έργα	
4599	Γεώργιος υιός	25	Ναύτης	
4600	Μαροῦσα θυγ.	15		
4601	Σταμάτω »	12		
4602	Χρῆστος υιός	7		
4603	Σταμάτιος Δ. Πασχάλης	38	Κτηματίας	
4604	Αίκατερίνα σύζ.	26		
4605	Δημήτριος υιός	5		
4606	Παναγιώτης »	3		
4607	Άννέζω θυγ.	1		
4609	Άντωνία χήρα Σταμ. Χαρίτου ἢ Παποῦ	44		
4610	Σταμάτω χήρα Ίω. Βούλγαρη	41		
4611	Άνδρέας υιός	16		
4612	Έλένη θυγ.	10		
4614	Γεώργιος Κ. Δροῦδες	38	Ναύτης	
4615	Νικόλαος » »	24	[Ναύτης]	
4616	Γεώργιος Κ. Καλαγκάτζης	30	[Ναύτης]	
4617	Έλένη χήρα Ά. Στεργίου	55	Οίκ. έργα	
4618	Χρῆστος υιός	26	Καλαφάτης	
4619	Λασκαρίνα θυγ.	22		
4621	Μπήλιω χήρα Μυλωνά	58		
4622	Εὐστάθιος υιός	28	Όπλοποιός	
4623	Κωνσταντῖνος υιός	20	Ναύτης	
4624	Δαμιανός υιός	12	Ξυλουργός	Πειραιάς, 1884
4625	Ίωάννης υιός	28		
4626	Καλλιόπη θυγ.	10		
4627	Φλωροῦ χήρα Κ. Μητρονάκη	52	Οίκ. έργα	
4628	Δημήτριος υιός	28	Ναύτης	
4629	Έλένη θυγ.	22		
4630	Σταμάτω θυγ.	18		
4631	Ζαφείρω »	15		
4632	Κυριακή »	12		
4633	Αίκατερίνα »	6		
4635	Έλένη χήρα Ν. Σοφικήτου	64	Οίκ. έργα	
4636	Ίωάννης υιός » »	23		
4637	Δημήτριος Άνδρ. Καθρή	40		
4638	Γιαννούλα χήρα Ίω. Ζεντέλη	58	Οίκ. έργα	
4639	Νικόλαος υιός	25	Ναύτης	

4640	Άνδρέας »	19	[Ναύτης]	
4641	Ζαφείρω Ίω. Παπαγεωργίου	23	Οίκ. Έργα	
4642	Κωνσταντίνος Ίω. Καψάλης	33	Ναύτης	
4643	Έλενη χήρα Δ. Σοφικήτου	65	Οίκ. Έργα	
4644	Κυριάκος υιός	34	Ναύτης	
4645	Ήλίας »	27	[Ναύτης]	
4646	Καλομοΐρα χήρα Στ. Κακούρη	55	Οίκ. Έργα	
4647	Άνδρέας υιός	24	Κελευστής	Πειραιάς, 1882
4648	Μπήλιω θυγ.	19		
4649	Ζαχαρούλα θυγ. Στ. Κακούρη	16		
4650	Ίωάννης Κ. Παπακυριακού	24	Ναύτης	
4651	Έλενη χήρα Κ. Δορμπάρη	42	Οίκ. Έργα	
4652	Αίκατερίνα θυγ.	14		
4653	Γιαννοῦλα »	12		
4654	Παναγιώτης υιός	9		
4655	Άγγελική θυγ.	6		
4656	Κωνσταντίνος Π. Γερακίτου	14		
4658	Μιχαήλ Π. Γερακίτου	7		Πειραιάς, 1882
4659	Δημήτριος Ίω. Ήλίας	22	Ναύτης	
4661	Ίωάννης Δ. Μεθενίτης	22	[Ναύτης]	
4662	Μιχαήλ Δ. Μεθενίτης	14	[Ναύτης]	
4664	Άλέξανδρος Θ. Κολικαλής	26	[Ναύτης]	
4665	Νικόλαος Θ. Κολικαλής	27	[Ναύτης]	
4666	Γιαννοῦλα Θ. Κολικαλή	21	[Ναύτης]	
4667	Χρυσούλα Θ. Κολικαλή	15	[Ναύτης]	
4668	Αίκατερίνα χήρα Γ. Μαρίνη	46	Οίκ. Έργα	
4669	Δημήτριος υιός	18	Έργατης	
4670	Έλενη θυγ.	14		
4671	Άγγελική θυγ.	11		
4672	Νικόλαος Έμμ. Γαλουτζή	58	Άσβεστοποιός	
4673	Άθανάσιος Ν. »	29	[Άσβεστοποιός]	
4674	Σοφία σύζ.	22		
4675	Νικόλαος υιός	2		
4676	Μιχαήλ Ν. Σοφικήτου	27	Καλαφάτης	
4677	Νικόλαος υιός	2		
4678	Άναστάσιος Μαυρέας	29	Σανδαλοποιός	
4679	Έλενη σύζυγος	22		
4680	Κωνσταντίνος Θ. Αναγνωστόπουλος	22	Ναύτης	
4681	Σταμάτω σύζ.	17		
4682	Σπυρίδων Χριστοδούλου	22	Ναύτης	
4683	Πετροῦλα σύζ.	15		
4684	Γεώργιος υιός	1		
4685	Ίωάννης Ν. Δριτσόνας	34	Ναύτης	
4687	Σταμάτιος Κ. Σπανός ή Κουμπής	56	Πλοίαρχος	
4688	Μαροῦσα σύζ.	44		
4689	Μπήλιω θυγ. Στ. Σπανού	20		
4690	Κωνσταντίνος υιός » »	20		
4691	Θεοφάνα θυγ. » »	18		
4692	Νικόλαος υιός » »	15		
4693	Καλλιόπη θυγ. » »	13		

4694	Μαρία » » »	9		
4695	Γεώργιος Ν. Λύκος	35	Ξυλουργός	
4696	Μπήλιω σύζ.	26		
4697	Νικόλαος υιός	8		
4698	Δημήτριος »	6		
4699	Ίωάννης »	4		Πειραιάς, 1885
4701	Άπόστολος Δ. Κόρμης ή Τάρταρης	32	Ναύτης	
4702	Ζαχαροῦλα σύζ.	23		
4703	Άναστασία θυγ.	2		
4704	Γεώργιος Β. Λαζάρου	34	Μάγειρος	
4705	Αίκατερίνα σύζ.	29		
4706	Σταμάτιος υιός	7		
4707	Έλένη θυγ.	5		
4708	Άθανάσιος Τζοῦκας	39	Σιδηρουργός	
4709	Έλένη σύζ.	29		
4710	Θεόφιλος υιός	16		
4711	Μαρίνα θυγ.	9		
4712	Ίωάννης υιός	1		
4713	Κωνσταντῖνος Κουκέας	55	Φύλαξ	
4714	Έλένη σύζ.	47		
4715	Αίκατερίνα θυγ.	18		
4716	Τερέζα »	16		
4717	Τατιανή »	13		
4718	Βαρβάρα »	10		
4719	Γρηγόριος υιός	8		
4720	Άντώνιος »	6		
4721	Άναστασία θυγ.	5		
4722	Νικόλαος υιός	4		
4723	Όθων »	2		
4724	Γεώργιος Ζαχαρίας	60	Πρεσβύτες	
4725	Παναγιώτα σύζ.	49		
4726	Ίωάννης υιός Γ. Ζαχαρία	19		
4727	Νικόλαος » »	16		
4728	Σπυρίδων » »	8		
4729	Άννα θυγ. » »	11		
4730	Άντώνιος Τσάκονας	45	Έργατης	
4731	Κυριακή σύζ.	39		
4732	Γεώργιος υιός	12		
4733	Λάζαρος »	8		
4734	Μιχαήλ »	2		
4735	Ζαφείρω Ν. Όκταπόδου	25	Οίκ. έργα	

θ. Ενορία Γενεθλίου Θεοτόκου Πόρου

4736	Ίωάννης Σωτηριάδης	40	Ίερεύς	
4737	Αϊκατερίνα σύζ.	30		
4738	Σοφία θυγ.	10		
4739	Άντωνία »	8		
4740	Έλένη »	5		
4741	Άθανάσιος υιός	6		
4742	Σταμάτιος »	3		
4743	Σωτήριος »	14		
4744	-	-		
4745	Σπυρίδων Σωτηριάδης	26	Υπάλληλος	
4746	Γεώργιος Σωτηριάδης	24	Ναύτης	
4747	Άγγελής Πτωχέσας	45	Ναύτης	
4748	Πινοῦλα σύζ.	38		
4749	Κωνσταντῖνος υιός	10		
4750	Δημήτριος »	8		
4751	Γεώργιος »	6		
4752	Έλένη θυγ.	4		
4754	Έλένη θυγ. Χ. Μπαλούρδου	10		
4755	Λασκαρίνα » »	8		
4756	Κυριάκος Γ. Παγώνης	40	Ξυλουργός	
4757	Μαρία σύζ.	28		
4758	Άντωνία θυγ.	2		
4759	Ίωάννης Κ. Κατσάρες	40	Ναύτης	
4760	[Άντον;] Ειρήνη σύζ.	30		
4761	Άντωνία θυγ.	10		
4762	Σωτήριος υιός Ίω. Κατσάρε	7		
4763	Σταματίνα θυγ. » »	5		
4764	Σταμάτα χήρα Δ. Μποῦτα	65	Οίκ. ἔργα	
4765	Αϊκατερίνα θυγ.	30		
4766	Γεώργιος υιός	27		
4767	Γεώργιος Κ. Βιτῶρες	45	Ναύτης	
4769	Κυριάκος υιός	15		
4770	Ίωάννης »	12		
4771	Εὐγενεία θυγ.	10		
4772	Έλένη »	8		
4773	Άντώνιος υιός	5		
4774	Ίωάννης Γ. Δ. Κριεζῆ	45	Κτηματίας	
4775	Μαριγῶ σύζ.	30		
4777	Μαρίνα θυγ.	12		
4778	Αϊκατερίνα »	10		
4779	Βασίλειος υιός	8		
4780	Μαροῦσα θυγ.	6		
4781	Έλένη θυγ. Άλ. Παπαϊωάννου	30		
4782	Κωνσταντῖνος Δ. Καραβάκης	37	Ναύτης	
4783	Έλένη σύζ.	27		
4784	Δημήτριος υιός	13		
4785	Σταματοῦλα θυγ.	10		
4786	Ζαφείρω »	8		

4787	Χρήστος υιός	6	
4788	Ἀντώνιος »	3	
4789	Εἰρήνη θυγ.	1	
4791	Σταματίνα Στ. Περαμαντζῆ	18	
4792	Κωνσταντῖνος Β. Κοντοδημας	40	Κτηματίας
4793	Μαροῦσα σύζ.	30	
4794	Γιαννοῦλα Ἰω. Πάπουκα	18	Ἵππρέτρια
4796	Ἐλισάβετ Β. Καπασάκη	55	Μοναχή
4797	Ἀντώνιος Στ. Περαμαντζῆς	30	Ναύτης
4798	Αἰκατερίνα σύζ.	26	
4799	Φλωροῦ θυγ.	30	
4801	Αἰκατερίνα χήρα Γ. Παπουτζῆ	23	
4802	Δημήτριος υιός	4	
4803	Βασίλειος υιός Γ. Παπουτζῆ	2	
4804	Εὐγενεία χήρα Στ. Γιρδένη	45	Οἰκ. ἔργα
4805	Ἀντώνιος Ῥαμπαλάκος	48	Ναύτης
4806	Καλλιόπη σύζ.	33	
4807	Ἀντωνία θυγ.	13	
4811	Ἀντώνιος Ἐλευθ. Γκλίστης	11	
4812	Γεώργιος » »	9	
4813	Μαριγώ θυγ. » »	6	
4815	Σταματίνα » » »	2	
4816	Κυριάκος Χ. Ὀκταπόδη	65	
4817	Σοφία σύζ.	49	
4825	Μαρδίτσα χήρα Ἰ. Οἰκονόμου	60	
4826	Ἀγγελική θυγ. Δ. Κιούρτη	18	
4827	Φλωροῦ » » »	16	
4828	Θεοφάνα χήρα Ἀντ. Σκοδριάνου	16	
4829	Μιχαήλ Ἀντ. Κοσμᾶ	58	Κτηματίας
4830	Αἰκατερίνα σύζ.	45	
4832	Γιαννοῦλα θυγ.	20	
4833	Σταματίνα »	17	
4834	Ἀγγελική »	15	
4835	Βασιλική »	13	
4836	Δημήτριος υιός	11	
4837	Ἐμμανουήλ »	9	
4838	Ἐλένη θυγ.	8	
4840	Θεόδωρος υιός	4	
4842	Νικόλαος Ἀναστ. Γαλένθη	30	Ναύτης
4843	Δημήτριος » »	28	Κυβερνήτης
4844	Κωνσταντῖνος » »	25	Ναύτης
4846	Δημήτριος Π. Γιαννάκου	25	Καφφεπώλης
4847	Ἀντώνιος Ι. Κιζάνης	60	Κτηματίας
4848	Σταμάτα σύζ.	45	
4849	Γεώργιος υιός	25	Ναύτης
4851	Ἀγγελική θυγ.	20	
4852	Εὐγενεία »	17	
4853	Ἐλένη »	14	
4854	Πέτρος Ν. Οἰκονόμου	32	Οἰνοπώλης
4855	Ἐλένη σύζ. Πέτρου Ν. Οἰκονόμου	25	

4856	Θεοδώρα χήρα Δ. Μπάθα	60	Οίκ. ἔργα	
4857	Χρυσούλα θυγ. Δ. Μπάθα	30	[Οίκ. ἔργα]	
4858	Νικόλαος υἱός	3		
4859	Νικόλαος Δ. Μπάθα	30	Ναύτης	
4860	Ἡλίας » »	28		
4861	Ἐμμανουήλ » »	26		
4862	Σταμάτιος Δ. Μήτζου	45	Ναύτης	
4863	Μαρία σύζ.	35		
4867	Γεώργιος Δ. Γκίκας	35	Ναύτης	
4868	Δαμιανός	30		
4870	Εὐγενεία χήρα Γ. Ῥαδίτζα	40		
4874	Καλλιόπη θυγ.	16		
4876	Φεβρανία »	12		
4877	Γαρουφαλιά »	9		
4878	Εὐάγγελος υἱός	5		
4883	Πέτρος Δ. Κύρλης	26		
4886	Ἀνδρέας » »	18		
4889	Βασίλω χήρα Α. Μεθενίτου	50		
4890	Ἀντώνιος υἱός	33	Ξυλουργός	
4891	Σταμάτιος »	30	[Ξυλουργός]	
4892	Γεώργιος »	17	[Ξυλουργός]	
4893	Παναγιούλα χήρα Ν. Καραμπατάκη	55	Οίκ. ἔργα	
4896	Σταμάτιος υἱός » »	16		
4897	Ἐλένη θυγ. » »	14		
4898	Σταυροῦλα χήρα Κ. Πιπίνου	50	Οίκ. ἔργα	
4899	Μαριγώ θυγ.	20		
4900	Βασίλειος υἱός	18		Πειραιάς, 1884
4901	Γαρουφαλιά θυγ.	14		
4902	Γεώργιος υἱός	12		
4903	Ἰωάννης »	8		
4904	Φίλιππος Βαρλαβᾶς	58	Ναύτης	
4906	Θεόδωρος υἱός	26		
4907	Μαριγώ θυγ.	23		
4908	Νικόλαος υἱός	21		
4909	Αἰκατερίνα θυγ.	18		
4911	Σταμάτιος υἱός Φ. Βαρλαβᾶ	8		
4912	Ἀγγελίνα χήρα Δ. Γριτζάλα	43		
4913	Ἰωάννης υἱός » »	18		
4914	Εὐγενῆ θυγ. » »	16		
4915	Γεώργιος υἱός » »	14		
4916	Εὐστάθιος » » »	11		
4917	Ἐλένη θυγ. » »	8		
4918	Σταμάτιος υἱός	4		
4919	Κυριάκος Σαλέπης	60	Ναύτης	
4920	Σοφία σύζ.	50		
4921	Ἰωάννης υἱός	30		
4922	Δημήτριος »	28		
4923	Ἐλευθερία θυγ.	30		
4924	Γεώργιος υἱός	16		
4926	Μαρία χήρα Ἄντ. Μητρομπήλια	54		

4927	Δημήτριος υιός	»	»	35	Ναύτης	
4928	Ἀνδρέας	»	»	30		
4929	Παναγιουῖλα θυγ.		»	23		
4330	Σταμάτα	»	»	16		
4931	Ἑλένη χήρα Δ. Πασιώτου			45	Οἰκ. ἔργα	
4932	Καλομοῖρα θυγ.	»		24		
4938	Αἰκατερίνα	»		14		
4939	Μιλτιάδης υιός			9		
4940	Ἀντώνιος	»		7		
4941	Πηγή θυγ.			5		
4942	Δημήτριος υιός			1		
4943	Καλομοῖρα χήρα Α. Πασιώτου			70	Οἰκ. ἔργα	
4944	Γεώργιος υιός			48	Λεπτουργός	
4948	Κωνσταντῖνος Ἰω. Δαλάκου			14	Ναύτης	
4951	Νικόλαος Παγώνης			40	Κουρεύς	
4952	Πηνελόπη σύζ.			30		
4953	Ἀγγελική θυγ.			10		
4954	Ἑλένη	»		8		
4955	Αἰκατερίνα	»		6		
4956	Ἰωάννης υιός			2		
4958	Μαρία χήρα Χ. Σταύρου			50		
4959	Σταύρος υιός Χ. Σταύρου			28	Ναύτης	
4960	Νικόλαος	»	»	26		
4961	Ἑλένη χήρα Ν. Ραδίτσα			30	Οἰκ. ἔργα	
4962	Παρασκευή θυγ.	»		5		
4963	Παναγιώτης Ι. Κουμπῆς			30	Ἐργάτης	
4964	Φλωροῦ σύζ.			20		
4966	Διαμάντω χήρα Γ. Στριγγογιάννη			50		
4967	Ἰωάννης υιός			30	Ναύτης	
4968	Σταμάτιος	»		26	[Ναύτης]	
4969	Νικόλαος	»		20	[Ναύτης]	
4970	Κανέλος Α. Ἀλειφαντῆς			35	[Ναύτης]	
4971	Μαρίνα σύζ.			26		
4972	Ἰωάννης Λολάτσης			60	Ναύτης	
4974	Γεώργιος υιός			30	[Ναύτης]	
4975	Σπυρίδων υιός			25	[Ναύτης]	
4977	Δημήτριος Βάθης			30	Ἀλιεύς	
4978	Φλωροῦ σύζ.			25		
4979	Αἰκατερίνα χήρα Ἀν. Αἰγενήτου			35	Πλυντρία	
4981	Ἑλένη θυγ.			9		
4983	Ἐλισάβετ χήρα Α. Κόρμπη			16		
4984	Χρῆστος Γ. Στριζώνης			40	Κτηματίας	
4986	Γεώργιος υιός			10		
4987	Ἑλένη θυγ.			7		
4989	Μαριγώ χήρα Ν. Λέκα			35		
4990	Αἰκατερίνα θυγ.			14		
4992	Σοφία	»		8		
4993	Σωτήρα	»		6		
4994	Σταματίνα	»		2		
4995	ἄρρεν ἀβάπτιστον			1		

4996	Έλενη χήρα Ι. Κύρλη	45	Οίκ. έργα	
4997	Δημητρούλα θυγ.	14		
4998	Αίκατερίνα »	11		
5002	Έμμανουήλ Ι. Κλήσας	30		
5003	Γεώργιος Ι. »	20		
5004	Θεοδόσιος » »	14		
5005	Κωνσταντῖνος » »	12		
5006	Σταμάτιος Ι. Κλήσας	8		
5007	Αίκατερίνα θυγ.	5		
5008	Ματρώνα »	2		
5009	Αίκατερίνα χήρα Στ. Ρόδε	50		
5010	Στυλιανός υἱός	22		
5011	Γιαννούλης »	20		
5013	Άγγελική θυγ.	12		
5014	Άλέξανδρος Π. Καραδήμας	45	Ναύτης	
5015	Αίκατερίνα σύζ.	35		
5016	Μαρδίτσα θυγ.	16		
5017	Εύγενεία »	14		
5018	Παντελῆς υἱός	18		
5019	Άνδριάνα θυγ.	11		
5020	Ζαφείρω »	8		
5021	Άγγελική »	5		
5022	Άννα »	2		
5023	Δημήτριος Κουλίκης	40	Ναύτης	
5024	Βασιλική σύζ.	28		
5025	Άντώνιος υἱός	2		
5026	Έλευθερία χήρα Ι. Μπαρλαβᾶ	60	Οίκ. έργα	
5027	Βασίλειος υἱός	37		
5028	Κυριάκος »	28		
5029	Μαρδίτσα θυγ.	12		
5032	Άντώνιος υἱός	32		
5033	Δημήτριος Παπαγεωργίου	55	Βαφεύς	
5034	Άννέζω σύζ.	50		
5035	Κωνσταντῖνος υἱός	30	Ναύτης	
5036	Χαραλάμης »	26	Βαφεύς	
5037	Διαμάντω θυγ.	20		
5038	Εύγενεία »	14		
5039	Γεώργιος υἱός	12		
5040	Μιχαήλ »	10		
5044	Άναστασοῦλα χήρα Άλ. Άγουρίδε	28		
5045	Μαρδίτσα θυγ.	10		
5046	Αίκατερίνα »	4		
5047	Διαμάντω χήρα Ι. Σταύρου ἢ Μάρκου	45	Οίκ. έργα	
5048	Άθανάσιος υἱός Σ. Σταύρου ἢ Μάρκου	30		
5050	Άντώνιος » » »	20		
5052	Μαρία θυγ. » »	17		
5053	Έλενη » » »	10		
5054	Ίωάννης Γκίνης	65	Ποιμὴν	
5055	Μάλθα σύζ.	50		
5056	Σταμάτιος υἱός	20		

5057	Μηνᾶς Κοντολέων	40	Έργατης	
5058	Έλενη σύζ.	30		
5059	Καλλιόπη θυγ.	4		
5060	Παναγιώτης υιός	1		
5061	Ίωάννης Δ. Όκταπόδης	44	Κυβερνήτης	
5062	Έλενη σύζ.	40		
5063	Φλωροῦ θυγ.	16		
5064	Σταματίνα »	14		
5065	Σταμάτιος υιός	10		
5066	Γεώργιος »	7		Πειραιάς, 1889
5067	Δημήτριος Άναργ. Κόρμης	40	Ναύτης	
5068	Μυρία σύζ.	30		
5069	Άνάργυρος υιός	6		Πειραιάς, 1888
5070	Ίωάννης »	3		
5071	Γεώργιος Λουκάς ἢ Τσετσεκλής	42	Όινοπόλης	Ερμούπολη, 1897
5072	Κονδύλω σύζ.	30		
5073	Λουκάς υιός	4		
5074	Μαρία θυγ.	6		
5075	Σταματίνα »	1		
5076	Άπόστολος Μήτζος	45	Πρεσβύτες	
5077	Έλενη σύζ.	30		
5078	Ήλίας Χρ. Κιμίνοῦ	45	Ναύτης	
5080	Γεώργιος υιός	1		
5081	Θεόδωρος Βαρκιζής	60	Λεμβοῦχος	
5082	Μαρία θυγ.	35		
5083	Νικόλαος υιός	30	Ναύτης	
5084	Γεώργιος »	25	[Ναύτης]	
5085	Έλενη θυγ.	20		
5086	Αίκατερίνα »	16		
5087	Σταμάτιος Δέδες	55	Βαρελοποίος	
5089	Ματθαῖος υιός	30		
5090	Γεώργιος »	25		Αθήνα, 1879
5091	Έλενη θυγ.	18		
5092	Ίωάννης υιός	15		
5093	Δέδες »	13		Πειραιάς, 1896
5094	Μαρδίτσα θυγ.	11		
5095	Κωνσταντῖνος υιός	7		
5096	Αίκατερίνα θυγ.	4		
5098	Άγγελίνα χήρα Α. Σαδικάκη	43		
5099	Δημήτριος υιός	30		
5100	Ίωάννης »	26	Ναύτης	
5101	Εὐθύμιος »	16		
5102	Μαρδίτσα θυγ.	11		
5103	Ίωάννης Άθανασίου	60	Όρειχαλκεύς	
5104	Σταμάτα σύζ.	45		
5105	Μαργαρίτα θυγ.	16		
5106	Αίκατερίνα »	8		
5107	Κωνσταντῖνος υιός	5		
5108	Παναγής Ι. Άθανασίου	26	Όρειχαλκεύς	
5109	Φλωροῦ σύζ.	18		

5110	Χριστόδουλος Δ. Δέδες	45	Όρειχαλκεύς	
5111	Έλενη σύζ.	32		
5112	Δημήτριος υιός	11		Πειραιάς, 1885
5115	Βασίλειος Κουμάνταρης	45	Κτίστης	
5116	Φλωροῦ σύζ.	30		
5117	Μαρία θυγ.	3		
5118	Σοφία »	1		
5119	Έλενη χήρα Α. Κοντοδήμα	35		
5120	Μαριγώ θυγ.	14		
5125	Ίωάννης υιός	4		
5127	Κωνσταντῖνος Μιχαηλῆς	45	Ξυλουργός	
5128	Βασιλική σύζ.	35		
5129	Μαρία χήρα Α. Μαρκάκη	55	Οίκ. ἔργα	
5132	Γεώργιος Α. Σίδερης	30	Ναύτης	
5133	Νικόλαος » »	18	[Ναύτης]	
5134	Ίωάννης υιός Α. Σιδερη	12	Ναύτης	
5135	Γεώργιος Π. Μοσχόβης	25	[Ναύτης]	
5136	Άθανάσιος Κ. Δεληθανάσης	50	Άλιεύς	
5137	Μαροῦσα σύζ.	34		
5139	Κυριάκος υιός	14		
5140	Ίωάννης υιός	12		
5141	Νικόλαος υιός	9		
5142	Παντολέων υιός	7		
5143	Έμμανουήλ »	4		
5144	Μαρῖνος Κ. Μαρῖνος	40	Ναύτης	
5145	Έλενη σύζ.	30		
5146	Γεώργιος υιός	2		
5147	Κυριάκος »	6		
5148	Δημήτριος Σκοπελίτου	40	Σανδαλοποιός	
5149	Σταμάτα σύζ.	33		
5150	Αἰκατερίνα θυγ.	6		
5151	Έλενη θυγ.	2		
5152	Νικόλαος Μπαλοῦρδος	39	Σανδαλοποιός	
5153	Έλενη σύζ.	32		
5154	Γεώργιος υιός	15		
5155	Εὐγενεία θυγ.	12		
5156	Μαροῦσα »	6		
5157	Λουκάς Θηβαῖος ἢ Δοῦρος	45	Ναύτης	
5158	Μαρία σύζ. »	35		
5159	Γεώργιος υιός »	15		
5160	Δημήτριος » »	9		Πειραιάς, 1896
5161	Μαριγώ θυγ. »	6		
5162	Άγγελική » »	2		
5164	Εὐγενεία χήρα Στ. Στριμπάκα	50		
5166α	Ίωάννης Δροῦδες	65	Κτηματίας	
5166β	Δημήτριος υιός	30		
5167α	Μαρδίτζα σύζ.	50		
5167β	Γεώργιος »	26		
5168	Κωνσταντῖνος »	18		
5169	Σταμάτιος »	19		

5170	Έλενη θυγ.	15		
5171	Αίκατερίνα χήρα Ι. Μπακοθανάση	40	Οίκ. έργα	
5172	Νικόλαος υιός	18	Ναύτης	
5174	Δημήτριος Έλ. Βρακάς	28	[Ναύτης]	
5175	Γεώργιος » »	16	[Ναύτης]	
5177	Γαρουφαλιά » »	18		
5178	Άγγελική » »	14		
5179	Πολυχρ. Δ. Νόσης	40	Ναύτης	
5180	Σοφία σύζ.	30		
5183	Γιαννούλα χήρα Π. Δράκου	46	Οίκ. έργα	
5184	Βασιλική θυγ.	12		
5186	Φλωρού χήρα Π. Τζετζεκλή	47		
5187	Γεώργιος υιός	30	Ναύτης	
5188	Άναστάσιος »	26	[Ναύτης]	
5189	Σωτήριος »	12	[Ναύτης]	
5190	Ζαφείρω θυγ.	18		
5191	Έλενη »	10		
5192	Αίκατερίνα »	4		
5193	Δημήτριος Μαργκούνης	50	Ζαχαροπλάστης	
5195	Γεώργιος υιός	12		
5196	Βασίλειος »	8		
5198	Ζαχαρούλα θυγ.	10		
5201	Κωνσταντίνος Στ. Βρακάς	28	Ναύτης	
5202	Λάζαρος » »	24	Σιδηρουργός	
5203	Αίκατερίνα » »	15		
5204	Μαριγώ » »	12		
5207	Άργυρώ χήρα Ίω. Κύρλη	38		
5208	Άνδρέας υιός	28	Ναύτης	
5209	Δημήτριος »	22	[Ναύτης]	
5210	Θεολόγος »	5		
5211	Διαμαντούλα θυγ.	14		
5212	Έλενη »	8		
5214	Κωνσταντίνος Ποΐλος	42	Ναύτης	
5215	Έλενη σύζ.	30		
5216	Άθανάσιος Σίδερης	45	Όρειχαλκεύς	
5217	Μαροῦσα σύζ.	28		
5218	Ίωάννης υιός	4		
5219	Σταμάτα θυγ. Αθ. Σίδηρη	1		
5220	Μπήλιω χήρα Α. Γεώργα	65	Οίκ. έργα	
5221	Ζαχαράτα θυγ. » »	40	[Οίκ. έργα]	
5224	Μαρδίτσα χήρα Α. Στρατίκη	55	[Οίκ. έργα]	
5225	Δημήτριος υιός	30	Ναύτης	
5226	Πέτρος »	25	[Ναύτης]	
5227	Γιαννούλα θυγ.	18		
5228	Βασίλειος Πιγκαράς	50	Μυλωθρός	
5229	Αίκατερίνα σύζ.	45		
5230	Γεώργιος υιός	27		
5231	Ίωάννης »	22		
5232	Δημήτριος »	16		
5233	Νικόλαος »	7		

5234	Θεοδώρα θυγ.	16		
5235	Βασίλειος Ίω. Πιπίνου	40	Ξυλουργός	
5236	Μαριγώ σύζ.	30		
5237	Ευάγγελος υιός	8		
5238	Κωνσταντίνος »	3		
5246	Έλενη χήρα Α. Φίλε	28		
5247	Κωνσταντίνος υιός	4		
5248	Βασιλική θυγ.	1		
5250	Μαρδίτσα χήρα Γ. Πατσουράτη	35		
5251	Δημήτριος υιός	14		
5252	Βασιλική θυγ.	12		
5253	Παναγιούλα »	5		
5254	Μαρία χήρα Γ. Μπακάλη	68	Οίκ. έργα	
5255	Σταμάτιος Παπαθανασίου	50	Άλιεύς	
5256	Έλενη σύζ.	45		
5257	Σοφία θυγ.	18		
5258	Εύφροσύνη »	16		
5259	Άννοῦσα »	10		
5261	Μαρία χήρα Κ. Μπάθα	43		
5262	Δημήτριος υιός	25		
5263	Έμμανουήλ »	5		
5264	Σταματίνα θυγ.	16		
5265	Αίκατερίνα »	14		
5266	Είρήνη θυγ. Κ. Μπάθα	9		
5267	Μαρδίτσα » »	1		
5268	Μαρίνα Δημ. Καραβάκη	27	Οίκ. έργα	
5269	Κυριάκος Ρούσης	60	Ναύτης	
5270	Φλωροῦ σύζ.	48		
5271	Γεώργιος Κωνστ. Γκίκας ἢ Κωτσακαμάτης	26	Ναύτης	
5272	Δημήτριος » » »	18	Έργάτης	
5273	Άγγελῆς » » »	12	[Έργάτης]	
5274	Έμμανουήλ Ρούσης	55	Ναύτης	
5275	Έλενη σύζ.	45		
5276	Γεώργιος υιός	30		
5277	Σπυριδων »	8		
5278	Παρασκευή θυγ.	18		
5279	Ζαφείρω »	14		
5280	Μαριγώ »	10		
5281	Ίωάννης Μ. Μπακάλης	17	Ναύτης	Πειραιάς, 1900
5282	Άντώνιος » »	7	[Ναύτης]	
5283	Μαρδίτσα » »	2		
5284	Αίκατερίνα » »	1		
5285	Μαρία Μ. Μπακάλη	50	Οίκ. έργα	
5286	Έλενη θυγ.	17	[Οίκ. έργα]	
5287	Μαριγώ »	14	[Οίκ. έργα]	
5290	Άναστάσιος Τομαρῆς	43	Κτηματίας	
5291	Σοφία σύζ.	40		
5292	Γεώργιος υιός	24		
5293	Κυριάκος »	4		
5294	Δημήτριος »	1		Σαλαμίνα, 1893

5295	Μπήλιω θυγ.	6		
5296	Μαριγώ »	3		
5298	Χρήστος Δ. Κιούρτης	28	Ναύτης	
5299	Άνάργυρος » »	22	[Ναύτης]	
5300	Κωνσταντίνος » »	14		
5301	Έλενη θυγ. » »	20		
5302	Αίκατερίνα θυγ. » »	20		
5303	Μαριγώ » » »	18		
5304	Μαροῦσα » » »	16		
5305	Γιαννοῦλα θυγ. Δ. Κιούρτη	8		
5306	Δημήτριος Κ. Κουμπής	37	Καλαφάτης	
5307	Μαρία θυγ.	8		
5308	Μαρία χήρα Κ. Κουμπή	60	Οίκ. ἔργα	
5309	Νικόλαος υἱός	30	Ναύτης	
5310	Παναγιώτης Καμπέρος	30	Κτίστης	Πειραιάς, 1900
5311	Ἀννέζω σύζ.	30		
5312	Ἀναστάσιος υἱός	4		Πειραιάς, 1900
5313	Δημήτριος »	1		[Πειραιάς, 1900]
5314	Δέδες Δ. Δέδες	55	Ξυλουργός	
5315	Μπήλιω σύζ.	45		
5316	Κυριάκος υἱός	30	Ναύτης	
5317	Χριστόδουλος »	28		Σαλαμίνα, 1889
5318	Νικόλαος »	25		
5319	Κωνσταντίνος »	16	Ξυλουργός	
5320	Ζαφείρω θυγ.	20		
5321	Χριστίνα »	12		
5322	Σοφία »	6		
5323	Δημήτριος υἱός	32	Ναύτης	
5324	Ἀπόστολος Ἰωάννου	50	Πλοίαρχος	
5325	Μαρίνα σύζ.	45		
5326	Ἰωάννης υἱός	24		
5327	Θεοφάνα θυγ.	18		
5328	Σταματίνα »	10		
5329	Μαργαρίτα »	8		
5330	Γεώργιος υἱός	4		
5331	ἄρρην ἀβάππιστον [Βασιλείος]	-		Πειραιάς, 1900
5333	Γεώργιος Ἰω. Κουρῆς	38	Κτίστης	
5334	Ξανθή σύζ.	30		
5335	Ἀναστάσιος Κουμπής	65	Κτηματίας	
5336	Σοφία σύζ.	55		
5337	Νικόλαος υἱός	23		
5338	Δημήτριος »	30		
5339	Σταμάτιος »	26		
5340	Λάζαρος »	16		
5341	Παναγιουῖλα θυγ.	20		
5342	Αίκατερίνα θυγ. Ἀναστ. Κουμπή	15		
5343	Ἰωάννης Χ. Ἰγγλέζος	38	Ναύτης	
5344	Αίκατερίνα σύζ.	33		
5345	Καλή χήρα Ν. Βατικιώτου	48	Οίκ. ἔργα	
5346	Γεώργιος υἱός	24	Κυβερν.	

5347	Κωνσταντῖνος »	16		
5348	Ἑλένη θυγ.	12		
5349	Φλωροῦ θυγ.	7		
5352	Κωνσταντῖνος Δ. Βακάλης	16		Λαύριο, 1899
5353	Νικόλαος » »	14		
5354	Μαροῦσα » »	18		
5356	Πολυξένη » »	12		
5359	Νικόλαος Εὐστ. Κουμάνταρος	33	Κτίστης	
5360	Φίλιππος » »	16		
5361	Εὐγενεία » »	22		
5362	Αἰκατερίνα χήρα Καρανικόλα	45		
5364	Γεώργιος υἱός	22		
5365	Σταμάτιος »	14		
5367	Ζαμπέτω θυγ.	20		
5368	Μαριγώ »	16		
5369	Γαρουφαλιά χήρα Δ. Ὀκταπόδη	50		
5370	Λάζαρος υἱός	28	Ναύτης	
5371	Ἀνδρέας υἱός	15		Πειραιάς, 1884
5372	Ἐμμανουήλ »	9		Πειραιάς, 1888
5373	Μαριγώ θυγ.	18		
5374	Ἑλένη »	16		
5376	Ἑλένη χήρα Ἀντ. Παπαϊωάννου Ζήκουλη	55		
5377	Μιχαήλ υἱός	38		
5378	Σωτήριος »	26		
5379	Ἄννοῦσα θυγ.	45		
5380	Μαρίνα χήρα Π. Μπακάλη	50		
5381	Δημήτριος υἱός	30	Ναύτης	
5382	Ἀνδρέας »	24	Σιδηρουργός	
5383	Βασίλειος »	16	Ναύτης	Πειραιάς, 1888
5387	Νικόλ. Κωνστ. Νόσης	50	Ἐργάτης	
5388	Κωνσταντῖνος υἱός	25		
5389	Ἀνδριανός υἱός Νικ. Νόση	16		
5390	Αἰκατερίνα θυγ.	18		
5391	Λάζαρος Μπακοθανάσης	48	Ἄλιεύς	
5392	Σταμάτω σύζ.	45		
5393	Δημήτριος υἱός	16		
5394	Νικόλαος »	10		
5395	Γκιόνης »	7		
5396	Μαροῦσα θυγ.	18		
5397	Γιαννοῦλα »	14		
5398	Θεοφάνα »	3		
5399	Ἄγγελίνα χήρα Δ. Βουρδαχᾶ	65		
5400	Ἀνδρέας υἱός	28		
5403	Σπυρίδων Στ. Κοφινᾶς	25		
5407	Μαριγώ » »	11		
5408	Ἑλένη χήρα Ι. Μπακάλη	60		
5409	Σοφούλη θυγ.	45		
5410	Ἀννέζω » »	20		
5411	Ἀντώνιος Τρίμης ἡ Κορός	35	Ναύτης	
5412	Μαργαρίτα σύζ. »	25		

5413	Δημήτριος υἱός	3		
5414	ἄρρεν ἀβάπτιστον [Ἰωάννης]	-		
5415	Μαρίνα χήρα Κ. Δουζίνα	42		
5421	Δημήτριος υἱός	16		
5422	Ἐμμανουήλ »	14		Πειραιάς, 1884
5423	Μπήλιω θυγ.	15		
5425	Εὐγενεία »	10		
5426	Μαριγώ »	6		
5427	ἀβάπτιστον θῆλυ	-		
5428	Αἰκατερίνα θυγ.	4		
5430	Μαρίνα χήρα Ἀγγ. Τερεφοῦ	38		
5431	Γεώργιος υἱός	13		
5432	Μαργαρίτα θυγ.	8		
5433	Μαριγώ »	2		
5433	Γεώργιος Μπέρτος	46	Μυλωθρός	
5434	Καλή σύζ.	30		
5435	Μαρία χήρα Κ. Καλαφάτη	60		
5436	Θεοφάνα χήρα Ι. Περαμαντζῆ	50	Οἰκ. ἔργα	
5437	Δημήτριος υἱός	26	Ναύτης	
5438	Ἐλένη θυγ.	18		
5439	Ἀντώνιος Μῶρος	40	Ναύτης	
5440	Μαροῦσα σύζ.	27		
5441	Μιχαήλ υἱός	2		
5444	Νικόλαος Σ. Κουλίκης	24		
5445	Δημήτριος » »	16		
5446	Ζαφείρω » »	14		
5448	Μαροῦσα χήρα Α. Βερβενιώτου	25		
5450	Μαρδίτσα θυγ.	1		
5451	Ἰωάννης Δ. Σουρῆς	37	Ἐργάτης	
5452	Μαρία σύζ.	25		
5454	Ἐλένη χήρα Κ. Μάνου	33		
5455	Ἀντώνιος υἱός	9		
5456	Ἰωάννης »	7		
5457	Σταμάτιος »	2		
5458	Διαμάντω θυγ.	4		
5459	Ἐμμανουήλ Ἄνδρ. Τρύπου	35	Ναύτης	
5460	Γεωργοῦλα σύζ.	24		
5461	Ἄννα θυγ.	2		
5463	Κωνσταντῖνος Δημητρίου	30	Ναύτης	
5464	Καλομοῖρα σύζ.	30		
5465	Μαρία θυγ.	2		
5466	Δημήτριος Στ. Βουρδαχᾶ	35	Ὀινοπώλης	
5467	Αἰκατερίνα θυγ.	2		
5468	Εὐγενική »	1		
5470	Κωνσταντῖνος Ἰω. Γκίνη	37	Ναύτης	
5471	Παρασκευή σύζ.	27		
5472	Νικόλαος Λ. Τσετσεκλής	40	Λεπτοουργός	
5473	Μαρία σύζ.	25		
5474	Βασιλική θυγ.	2		
5475	Γεώργιος υἱός	1		Πειραιάς, 1888

5476	Κωνσταντῖνος Καραμπατάκης	35	Ναύτης	Πειραιάς, 1891
5477	Ἑλένη σύζ.	26		
5478	Νικόλαος υἱός	2		Πειραιάς, 1891
5479	Βασίλειος Μιχαελῆς	50	Ναύτης	
5480	Μαροῦσα σύζ.	45		
5481	Μιχαήλ υἱός	18	Ναύτης	
5482	Ἀθανάσιος Δ. Ὀκταπόδης	30	[Ναύτης]	
5484	Ἑλένη θυγ.	2		
5485	Κωνσταντῖνος Περμαντζῆς	48	Κτηματίας	
5486	Ἰωάννης Οἰκοκύρθης	65	Πλοίαρχος	
5487	Μάνθος υἱός	38	[Πλοίαρχος]	
5488	Ζαφείριος »	29	[Πλοίαρχος]	
5489	Γεώργιος Δ. Μεθενίτου	48	[Πλοίαρχος]	
5490	Εὐγενεία σύζ.	32		
5491	Δημήτριος υἱός	8		
5493	Διαμάντω χήρα Σωτηρίου Σίδερη	25		
5494	Μιχαήλ π. Μπακάλης	28	Ναύτης	
5495	Αἰκατερίνα σύζ.	26		
5496	Γεώργιος Μπαλοῦρδος	48	Ἴδιοκτήτης	
5497	Κιουράνα σύζ.	33		
5498	Ἰωάννης υἱός	12		
5499	Ἀναστάσιος »	8		
5500	Ἑλένη θυγ.	11		
5501	Νικόλαος υἱός	7		
5502	Ἀντώνιος »	5		
5503	Ζαφείρω θυγ.	3		
5504	Ἀγγελική »	1		
5508	Γεώργιος Τριανταφ. Ντρομπολιτζότης	7		
5509	Νικόλαος » »	3		
5510	Ἑλένη » »	17		
5511	Εὐγενεία » »	9		
5512	Ξανθή » »	1		
5513	Γεώργιος Δημητρ. Τρατολός	35	Ναύτης	
5514	Ζαφείρω σύζ.	26		
5515	Δημήτριος υἱός	2		
5516	Ἀντώνιος Ἀκλήρος	40	Βαφεύς	
5517	Βιολέτα σύζ.	30		
5518	Ἰωάννης υἱός	6		
5519	Συμεών »	1		
5520	Μαριγώ θυγ. Ἀντωνίου Ἀκλήρου	3		
5521	Αἰκατερίνα χήρα Ν. Γκίκα	58	Οἰκ. ἔργα	
5522	Κωνσταντῖνος υἱός	30		Ἵδρα, 1904
5523	Ἀνδρέας »	18		
5524	Μαριγώ θυγ.	20		

Ι. Ενορία Αγίου Νικολάου Πόρου

5525	Γεώργιος Παπαντωνίου	35	Ίερεύς	
5526	Άννα θυγ.	10		
5527	Έλένη »	7		
5528	Μαριγώ »	5		
5529	Έλένη χήρα Γ. Ραδίτσα	40	Οίκ. έργα	
5530	Λάζαρος υιός	21	Καφεπώλης	
5532	Μαρία χήρα Αντ. Σέρφου	50		
5533	Γεώργιος υιός	32		
5534	Ήλίας »	28		
5535	Βασίλειος »	26	Ναύτης	
5536	Κωνσταντίνος »	28	[Ναύτης]	
5537	Μπήλιω θυγ.	17		
5538	Πάνος Γιαννάκου	55	Ναύτης	
5539	Μαρία σύζ.	45		
5540	Έλένη θυγ.	11		
5541	Κωνσταντίνος υιός	9		
5542	Γεώργιος »	7		
5543	Έλένη χήρα Α. Γκίκα	55	Οίκ. έργα	
5544	Ευστάθιος υιός	35	Ίατρος	
5545	Μαροῦσα θυγ.	28		
5547	Αίκατερίνα »	18		
5548	Βασιλική »	15		
5549	Σοφία »	13		
5550	Μαρία χήρα Άποστ. Κιμίνου	45		
5551	Γεώργιος υιός	12	Ναύτης	
5553	Άντώνιος »	5		
5554	Αίκατερίνα χήρα Α. Κιμίνου	50	Οίκ. έργα	
5555	Γεώργιος υιός	25		
5556	Ίωάννης »	20		
5558	Χριστόδουλος υιός	18		
5559	Λασκαρίνα θυγ. Α. Κιμίνου	15		
5560	Έλένη »	11		
5561	Άννα χήρα Βότση	60	Οίκ. έργα	
5562	Νικόλαος υιός	20	Ναύτης	
5563	Δημητροῦλα θυγ.	16		
5564	Άγγελική »	7		
5565	Νικόλαος Σαρῆς	55	Κυβερνήτης	
5566	Θεοδώρα σύζ.	45		
5567	Μαροῦσα θυγ.	20		
5568	Ίωάννης υιός	18		
5569	Άννέζω θυγ.	15		
5570	Χαριτίνη »	11		
5571	Σταμάτιος υιός	10		
5572	Αίκατερίνα θυγ.	7		
5574	Κιουράνα χήρα Ίω. Μπούκουρα	30	Οίκ. έργα	
5575	Γεώργιος υιός	12		
5576	Νικόλαος »	10		
5577	Βασιλική θυγ.	8		

5578	Μιχαήλ υιός	7		
5579	Έλενη θυγ.	5		
5580	Σταῦρος υιός	2		
5581	Μαρία χήρα Άναργ. Οικονόμου	50	Οίκ. ἔργα	
5582	Νικόλαος υιός	23	Τροφοδότης	
5583	Χρήστος »	20	Μεταπράτης	
5584	Μαρίνα θυγ.	16		
5585	Έλενη »	11		
5586	Καλλιόπη »	6		
5588	Αίκατερίνα χήρα Εύστ. Πασχάλη	28		
5589	Άσπασία θυγ.	15		
5590	Δημήτριος υιός	13		
5591	Χρυσούλα θυγ.	8		
5592	Σταμάτω »	6		
5593	Καλλιόπη »	3		
5594	Γεώργιος Γουναρίδης	33	Έργατης	
5595	Κωνσταντίνα σύζ.	30		
5596	Έλευθέριος υιός	4		
5597	Κωνσταντίνος Νικολάου	45	Άρτοποιός	
5598	Άγγελική σύζ.	40		
5599	Άπόστολος υιός	28	Ναύτης	
5600	Αίκατερίνα θυγ.	17		
5601	Ίωάννης υιός	12		
5602	Μαρία χήρα Άθ. Οικόκυρθη	40	Μαΐα	
5603	Καλομοΐρα θυγ.	18		
5604	Κωνσταντίνος Χρυσανθόπουλος	28	Έμπορος	
5605	Χρύσανθος υιός	2		
5606	Μαρία χήρα Α. Δουσαΐτου	35	Οίκ. ἔργα	
5607	Αίκατερίνα θυγ.	10		
5608	Μπήλιω χήρα Γ. Θηβαίου	40	Οίκ. ἔργα	
5609	Εύαγγέλης υιός	20	Μυλωθρός	
5610	Λειμονιά θυγ.	18		
5611	Μαρία »	14		
5612	Χρήστος υιός	16	Λεμβούχος	
5614	Μαντζουράνα χήρα Δ. Προκοπίου	27		
5615	Άναστασία θυγ.	8		
5616	Βασιλική »	6		
5617	Γιακουμίνα »	3		
5618	ἄρρεν ἀβάπτιστον	μην. 3		
5620	Άνδρέας Κ. Προκοπίου	21	Σανδαλοποιός	
5621	Άθανάσιος Γαλάτης	45	Ναύτης	
5622	Μαρίνα σύζ.	40	[Ναύτης]	
5623	Δημήτριος υιός	22	Ναύτης	Πειραιάς, 1890
5624	Κωνσταντίνος »	20	Ξυλουργός	
5626	Μαρία χήρα Γ. Γαλάτη	60	Οίκ. ἔργα	
5628	Παναγιώτης Ραδίτσας	50		
5629	Σταμάτω »	15		
5631	Ίωάννης Γ. Καραδήμας	35	Ναύτης	Πειραιάς, 1889
5632	Μαρία σύζ.	26		
5633	Γεώργιος υιός	4		Πειραιάς, 1883

5634	Εύγενική θυγ.	1		
5636	Μαργαρίτα χήρα Γ. Μαμάκη	35		
5638	Γεωργοῦλα θυγ.	18		
5639	Ἰωάννης υἱός	8		
5640	Κωνσταντῖνος Βαρκιζῆς	40	Ναύτης	Πειραιάς, 1885
5641	Μαροῦσα σύζ.	30		[Πειραιάς, 1885]
5642	Θεόδωρος υἱός	10		
5644	Εὐφροσύνη θυγ.	8		
5645	Ἄννέζω »	6		
5647	Χριστόδουλος Ἄνδρ. Κιοῦρτης	16	Ναύτης	Πειραιάς, 1892
5649	Μπέμπω χήρα Δ. Παπαδάκη	28		
5652	Ἄγγελική χήρα Κ. Χασάφθη	55		
5653	Ἰωάννης υἱός	30	Ναύτης	
5658	Σταμάτω Στ. Νόση	16		
5659	Δημήτριος » »	14		
5660	Θεόδωρος » »	12		
5661	Ἑλένη »	3		
5662				
5663	Μπήλιω χήρα Ν. Νόση	37		
5664	Ἄγγελική θυγ.	19		
5665	Μαρία »	17		
5666	Ζαφείρω »	10		
5667	Αἰκατερίνα »	8		
5668	Ἑλένη »	4		
5671	Μαροῦσα χήρα Ι. Χριστοπούλου ἢ Πρεβεζάνου	24		
5672	Χρῆστος υἱός	6		
5673	Γεώργιος »	2		
5674	Μαροῦσα χήρα Ἀποστ. Χούθη	80	Οἰκ. ἔργα	
5675	Αἰκατερίνα θυγ.	35		
5676	Δαμιανός Ρούσης	40	Ναύτης	
5677	Ἑλένη σύζ.	28		
5678	Χρυσοῦλα θυγ.	11		
5679	Ζαφείρω »	8		
5680	Κοσμᾶς υἱός	7		
5681	Ἀναστάσιος »	3		Πειραιάς, 1885
5682	Ἰωάννης Δ. Καλαφάτης	40	Καλαφάτης	
5683	Μαρία σύζ.	25		
5684	Ἑλένη θυγ.	5		
5685	Μαργαρίτα χήρα Γ. Θηβαίου	30	Οἰκ. ἔργα	
5686	Σταμάτιος υἱός	6		
5687	Κωνσταντῖνος υἱός Γ. Θηβαίου	3		
5688	Ἀντώνιος Κ. Κιζάνης	52		
5689	Εὐγενεία σύζ.	42		
5690	Ἑλένη θυγ. Ἀναστ. Κ. Κιζάνη	14		
5691	Νικόλαος Ταπεινός	30	Κηπουρός	
5692	Γεώργιος υἱός	7		
5693	Ἀντώνιος »	1		
5694	Εὐγενεία χήρα Ἰω. Τούλη	69	Οἰκ. ἔργα	
5695	Ἀλέξανδρος υἱός	35		

5696	Ίωάννης Σ. Παγώνης	35	Καλαφάτης	
5697	Σταμάτω σύζ.	35		
5698	Σοφία θυγ.	18		
5699	Έμμανουήλ Αναστ. Κουμπής	43	Ξυλουργός	
5700	Μαρία θυγ.	15		
5701	Άναστάσιος υιός	13		
5702	Δημήτριος »	14		
5703	Σοφία θυγ.	4		
5704	Γεώργιος υιός	7		
5707	Βασίλειος Αναστ. Άράνης	22	Ναύτης	
5708	Σοφία θυγ.	20		
5709	Φραντζέσκος Κουκούλης	35	Μυλωθρός	
5710	Φλωροῦ σύζ.	28		
5711	Νικόλαος υιός	3		
5712	Μαροῦσα θυγ.	1		
5713	Ζαφείρω χήρα Λ. Κουμπή	40	Οίκ. ἔργα	
5714	Έλένη θυγ.	18		
5715	Βασιλική »	16		
5716	Αίκατερίνα »	15		
5717	Μαριγώ χήρα Μαυριδεροῦ	35	Οίκ. ἔργα	
5718	Αίκατερίνα θυγ.	8		
5719	Μαρίνα χήρα Δ. Λέκα	30		
5720	Σταμάτιος υιός	16		
5721	Γεώργιος »	14		
5722	Άνδρέας »	12		
5723	Στυλιανός »	9		
5724	Μαρία θυγ.	3		
5727	Έλένη χήρα Άργυρίου Σαλωνίτου	45	Οίκ. ἔργα	
5728	Αίκατερίνα θυγ.	22		
5729	Άναστασία »	16		
5730	Μαρία »	12		
5732	Μαρία χήρα Γ. Παγώνη	50		
5733	Έλένη θυγ.	18		
5734	Χριστόδουλος υιός	22	Καλαφάτης	
5735	Άλέξανδρος Γ. Παγώνης	36	[Καλαφάτης]	
5736	Αίκατερίνα σύζ.	22		
5738	Μαρία χήρα Γ. Κόρμπη	28		
5739	Σταμάτω θυγ.	7		
5740	Μπήλιω »	9		
5741	Άποστόλης υιός	2		
5744	Πέτρος Αναστ. Πασχάλης	22	Κτηματίας	
5745	Μαριγώ » »	17		
5746	Εὔσταθιος Αναστ. Πασχάλης	40	Κτηματίας	
5748	Ζαφείρω θυγ. » »	2		
5749	Μαριγώ » » »	1		
5750	Μπήλιω χήρα Ν. Μπαλούρδου	36		
5751	Αίκατερίνα θυγ. » »	20		
5752	Άγγελική »	17		
5753	Φωτεινή »	10		
5755	Σταμάτω »	7		

5756	Σπυρίδων υιός	6		
5757	Δημήτριος »	2		
5758	Κυριακή χήρα Αντ. Μπαλούρδου	35	Οίκ. έργα	
5759	Ίωάννης υιός » »	17		
5760	Κυριακός » » »	12		
5761	Μαρία θυγ. » »	10		
5762	Κωνσταντίνος Ρακιτζής	50	Οινοπώλης	
5763	Αίκατερίνα σύζ.	36		
5764	Σπυρίδων υιός	18		
5765	Μπήλιω θυγ.	13		
5766	Μαρία »	13		
5767	Δημήτριος υιός	11		
5768	Άναστασία θυγ.	9		
5769	Καλομοΐρα θυγ. Κ. Ρακιτζή	6		
5770	Χαρίκλεια »	4		
5771	Γεώργιος Νέγκας	60	Οινοπώλης	
5772	Έλενη σύζ.	45		
5773	Χριστόφιλος υιός	26		
5774	Ευστάθιος υιός	25	Ναύτης	
5775	Σπυρίδων Γ. Ραδίτσας	30		
5776	Άννέζω σύζ.	25		
5778	Νικόλαος υιός	1		Πειραιάς, 1907
5779	Γεώργιος »	2		
5780	Φλωροῦ χήρα Ίω. Δουζίνα	50		
5781	Σταμάτιος υιός	25	Μεταπράτης	
5782	Έλενη θυγ.	18		
5783	Θεόδωρος υιός	12		
5784	Γεώργιος Β. Μπαρμπέρης	38	Κουρεύς	
5787	Ίωάννης υιός	11		Πειραιάς, 1883
5788	Εύαγγελής »	7		
5789	Δημήτριος »	4		
5790	Άρχόντω θυγ.	2		Πειραιάς, 1885
5791	Άννέζω χήρα Β. Μπαρμπέρη	65	Οίκ. έργα	
5792	Δημήτριος Π. Καραμάνος	30	Ναύτης	
5793	Έλενη σύζ.	27		
5794	Παῦλος υιός	7		
5796	Σοφία χήρα Γ. Πολίτη	28		
5797	Άνδρέας υιός	4		
5798	Βασιλική θυγ.	3		
5799	Βασίλειος υιός	1		
5801	Σταμάτω χήρα Δ. Λουπέτου	32		
5802	Παναγής υιός	16		
5803	Ευθύμιος »	8		
5804	Μαρία θυγ.	4		
5806	Άθηνᾶ χήρα Α. Δαλάκου	25		
5807	Διαμάντω θυγ.	4		
5808	Νικόλαος υιός	3		
5810	Μαροῦσα χήρα Α. Ραδίτσα	60		
5812	Γεώργιος Μπαλῆς	40	Ψάπτης	
5813	Μπήλιω χήρα Γ. Μπαλιῆ	27		

5814	Άγγελική θυγ.	14		
5815	Χρυσούλα »	10		
5816	Ίωάννης υιός	8		
5817	Αίκατερίνη θυγ.	5		
5818	Παρασκευή »	3		
5819	Χρυσούλα χήρα Ι. Μπεζενάρη	55	Οίκ. έργα	
5820	Γεώργιος Παπαζαφειρίου	40	Ναύτης	
5821	Μαρία σύζ.	25		
5822	Άντώνιος υιός	1		
5823	Δημήτριος Βιτώρες	40	Ναύτης	
5824	Διαμάντω συζ.	30		
5825	Άνδρέας υιός	10		
5826	Μαρία θυγ.	8		
5827	Κωνσταντίνος υιός	3		
5828	Έλενη χήρα Κ. Παπαγεωργίου	40	Οίκ. έργα	
5829	Γεώργιος Μεθενίτης	30	Ναύτης	
5830	Μαρία σύζ.	22		
5831	Κωνσταντίνος υιός	3		
5832	Άννα θυγ.	1		
5833	Έλενη χήρα Ι. Εύσταθίου	60	Οίκ. έργα	
5834	Μπήλιω χήρα Στ. Μπακάλη	46	[Οίκ. έργα]	
5835	Σοφία χήρα Σπ. Παγώνη	50		
5837	Δημήτριος υιός	30	Καλαφάτης	
5838	Παναγής »	25	[Καλαφάτης]	
5839	Άναστασία θυγ.	20		
5840	Ίωάννης Σταύρου	40	Ναύτης	Πειραιάς, 1886
5841	Άγγελική σύζ.	37		[Πειραιάς, 1886]
5842	Αίκατερίνα θυγ.	7		[Πειραιάς, 1886]
5843	Έλενη »	4		[Πειραιάς, 1886]
5844	Μαρία »	2		[Πειραιάς, 1886]
5846	Μαρία χήρα Κ. Βατικιώτου	45		
5847	Κωνσταντίνος υιός	28	Ύπάλληλος	
5848	Νικόλαος »	26		
5849	Σπυρίδων »	22		
5850	Έλενη θυγ.	18		
5851	Καλλιόπη θυγ. Κ. Βατικιώτου	16		
5852	Σοφία »	13		
5853	Άντώνιος υιός	11		
5854	Θεοδώρα θυγ.	7		
5856	Φώτιος Στ. Σταύρου	40	Ύποκελευστής	
5857	Έλενη σύζ.	30		
5858	Μαρία θυγ.	7		
5859	Άθηνᾶ »	5		
5860	Χαρίκλεια »	2		
5862	Παρασκευή χήρα Ι. Πρό	55		
5863	Δημήτριος υιός	30		
5864	Βασίλειος »	12		
5866	Μαρδίτσα χήρα Δ. Δουσαίτη	30		
5868	Ίωάννης Δ. Μπάθας	46	Φύλαξ	
5869	Μαρία σύζ.	28		

5870	Έλένη θυγ.	4		
5871	Κωνσταντῖνος υἱός	2		
5872	Ἀνδρέας Ι. Κοριζῆ	40	Καλαφάτης	
5873	Έλένη σύζ.	30		
5874	Ἰωάννης υἱός	12		
5875	Σταμάτιος υἱός	10		
5876	Σταμάτω θυγ.	7		
5877	Κωνσταντῖνος υἱός	6		
5878	Δημήτριος υἱός	5		
5879	Μαρδίτσα θυγ.	3		
5882	Ἀθανάσιος Παντελάκης	40	Κτηματίας	
5883	Ξανθή σύζ.	30		
5884	Βασίλειος υἱός	16	Μαθητής	Πειραιάς, [;]
5886	Κυριάκος »	10		
5887	Γεώργιος »	4		
5888	Νικόλαος »	2		
5889	Ἰωάννης »	1		
5890	Βασίλειος Ι. Κοριζῆς	27	Καλαφάτης	
5891	Έλένη σύζ.	20		
5892	Καλομοῖρα χήρα Α. Σπιθούρη	30	Οἰκ. ἔργα	
5893	Γεώργιος υἱός	5		
5895	Μιχαήλ Κιμίνου	40	Έργάτης	
5896	Έλένη σύζ.	25		
5897	Χριστόδουλος υἱός	6		
5898	Έμμανουήλ »	1		
5900	Ἡλίας Χρ. Κιμίνου	28	Ναύτης	
5902	Γεώργιος υἱός	1		
5903	Σταμάτιος Γ. Κοριζῆ	38	Κτηματίας	
5904	Εἰρήνη σύζ.	36		
5905	Γεώργιος υἱός	10		
5906	Εὐστάθιος Ι. Πασχάλης			
5907	Μπήλιω σύζ.			
5909	Σταμάτω χήρα Κ. Δουζῖνα	40		
5910	Ἰωάννης υἱός	28		
5911	Χριστόδουλος »	26	Δικηγόρος	
5912	Γεώργιος Σοφικήτης	50	Πλοίαρχος	
5913	Έλένη σύζ.	40		
5914	Ἰωάννης υἱός	19		
5917	Ἀνδρέας »	2		
5918	Μαρίνα θυγ.	13		
5919	Εὐδοκία »	7		
5920	Μαρία »	6		
5921	Σοφία »	5		
5923	Καλομοῖρα χήρα Κ. Δουζῖνα	40		
5924	Χριστόδουλος υἱός	28		
5925	Γεώργιος »	23		
5926	Έλένη θυγ.	17		
5927	Δημήτριος Γεωργίου	39	Ναύτης	
5928	Παναγιουῖλα σύζ.	30		
5929	Σωτήριος Κουμπῆς	35	Ναύτης	

5930	Έλενη σύζ.	28	
5931	Μαρία θυγ.	10	
5932	Άλέξανδρος υιός	8	
5933	Άρετή θυγ.	7	
5934	Ίωάννης υιός	5	
5935	Πέτρος υιός	3	
5937	Μαρία χήρα Π. Σέρφου	50	
5939	Μαρία χήρα Γ. Όρλώφ	30	
5940	Δεσποινού θυγ.	2	
5941	Γιαννακός Παύλου	40	Κρεωπώλης
5942	Σταμάτω σύζ.	30	
5944	Κωνσταντίνος υιός	13	
5945	Άναστάσιος »	11	
5948	Δημήτριος »	5	
5949	Μιχαήλ »	4	
5950	Χρήστος »	2	
5951	Κωνσταντίνος Γ. Φρεαρίτης	39	Καθηγητής
5952	Ίωάννης Γ. Βαϊτάνος	38	Έμπορος
5953	Γεράσιμος Ζωχιός	42	Άξιωματικός
5954	Στέλλα σύζ.	37	
5955	Ίωάννης υιός	21	
5956	Ναυσικά θυγ.	16	
5957	Ίωάννης υιός	15	
5958	Γεώργιος Φωτόπουλος	26	Καπνοπώλης
5959	Παντελής Άθ. Στεφανάκης	28	Καφεπώλης
5960	Εύστράτιος Κυριακίδης	45	Υπάλληλος
5961	Κωνσταντίνα σύζ.	38	
5961	Νικόλαος υιός	10	
5962	Έμμανουήλ Π. Παλιεράκης	25	
5963	Σπύρος Χ. Σπηλιόπουλος	25	Έμπορος
5964	Σπυριδων Δεϊμέζης	35	Υπάλληλος
5965	Καλλιόπη σύζ.	30	
5966	Δημήτριος Κ. Καριτσότου	48	Έμπορος
5967	Λεωνίδας Μηλιώτου	34	Στρατ. Ιατρός
5968	Μαριγώ σύζ.	20	
5969	Άπόστολος Παντολέοντος	36	Ναύτης
5979	Ίωάννης Ζέρβας	60	Κηπουρός
5980	Έλευθερία σύζ.	45	
5981	Δημήτριος υιός	25	
5982	Σωτήριος »	21	
5983	Έλενη θυγ.	15	
5984	Όρσα »	13	
5985	Νικόλαος υιός	9	
5986	Γεώργιος Μπερικού	32	Έμπορος
5987	Βηθλεέμ σύζ.	29	

ια. Ενορία Αγίου Νικολάου Γαλατά

5990	Μαρία χήρα Πέτρου Σακελλίωνος	20		
5991	Άθανάσιος υιός	6		
5992	Άνδρέας »	4		
5993	Δημήτριος »	2		
5994	Σταματίνα θυγ.	1		
5996	Μαρία χήρα Α. Βεσαλᾶ	37		
5997	Μιχαήλ υιός	15		
5998	Άντωνία θυγ.	10		
5999	Σταματοῦλα »	6		
6000	Αίκατερίνα »	11		
6002	Βασίλειος Ίω. Γκλιάτης	26	Υπηρέτης	
6003	Μαρία χήρα Δημ. Γεώργα	45	Οίκ. ἔργα	
6004	Κυριακός » »	32		
6005	Δημήτριος Λειβαδίτης	45	Σιδηρουργός	
6006	Βασιλική σύζ.	40		
6007	Ίωάννης υιός	24		
6008	Γεώργιος »	22		
6009	Νικόλαος »	18		
6010	Ἐλευθέριος »	16		Πειραιάς, 1883
6011	Κωνσταντῖνος »	6		
6012	Μαρδίτσα θυγ.	10		
6013	Καλή »	4		
6014	Βασίλειος Γεωργίου	26	Σιδηρουργός	
6015	Αίκατερίνα σύζ.	20		
6016	Ἀναστάσιος Κ. Πάνου	40	Κτηματίας	
6017	Μαροῦσα σύζ.	30		
6018	Κυριακός υιός	8		
6019	Ίωάννης »	5		
6020	Ἄγγελίνα θυγ.	3		
6021	Παναγιώτης υιός	1		
6022	Νικόλαος Μήτζος	30	Σιδηρουργός	
6023	Μπήλιω σύζ.	20		
6024	Δημήτριος υιός	2		
6025	Μαρδίτσα θυγ. Νικ. Μήτζου	1		
6029	Βασιλική Ν. Νίκα	12		
6030	Σταματίνα » »	10		
6031	Νικόλαος » »	3		
6032	Ίωάννης Σαλπίνης	30	Ἐργάτης	
6033	Αίκατερίνα σύζ.			
6035	Άνδρέας Βερβενιώτης	55	Κτηματίας	
6036	Σταματίνα σύζ.	40		
6037	Ίωάννης υιός	14		
6038	Αίκατερίνα θυγ.	8		
6039	Βασίλειος Βούλγαρης	34	Κηπουρός	
6040	Φωτεινή σύζ.	20		
6041	Ίωάννης Βούλγαρης	30	Κηπουρός	
6042	Κυριάκος Πανουργιάς	55	Οἰνοπώλης	
6043	Ἐλένη σύζυγος	50		

6044	Γαροῦφα χήρα Κυρ. Μπουγιουκλή	46	Οίκ. ἔργα	
6046	Μπήλιω χήρα Μιλτιάδου Μπενάκη	22		
6047	Μάρκος υἱός	5		
6048	Ἀνδρέας »	4		
6049	Ἰωάννης Σπύρου Κιμίνου	68	Κτηματίας	
6050	Μαριγώ σύζ.	50		
6051	Σταμάτιος υἱός	22		
6052	Γεώργιος υἱός	16		
6053	Κωνσταντῖνος Α. Παύλου	28	Κτηματίας	
6054	Ἀγγελική σύζ.	20		
6055	Ἀναστάσιος υἱός	3		Πειραιάς, 1888
6056	Ἑλένη θυγ.	6		
6057	Καλομοῖρα χήρα Μ. Χίου	56	Οίκ. ἔργα	
6058	Σπυριδων υἱός	20	Κηπουρός	
6059	Δημήτριος »	11		
6060	Βασίλειος Κουμπῆς	27	Ἐργάτης	
6061	Ἀναστασοῦλα σύζ.	18		
6062	Γεώργιος υἱός	3		
6063	Μπήλιω χήρα Κουμπῆ	56	Οίκ. ἔργα	
6064	Ἰωάννης Πατσουράτης	45	Ἐργάτης	
6065	Αἰκατερίνα σύζ.	40		
6066	Παναγιώτης Νταμούλαρης	40	Κηπουρός	
6067	Καλλιόπη σύζ.	38		
6068	Ἑλένη θυγ.	12		
6069	Μαριγώ »	8		
6070	Αἰκατερίνα »	5		
6071	Κωνσταντῖνος Σκοδριάνος	45		
6072	Εὐγενεία σύζ.	40		
6073	Δημήτριος υἱός	23		
6074	Ἀνδρέας »	14		
6075	Βασίλειος »	12		
6076	Μάρκος »	5		
6077	Καλλιόπη θυγ.	10		
6078	Ἀννέζω »	2		
6079	Δημήτριος Μπασταρδῆς	50	Κηπουρός	
6080	Ἑλένη σύζ.	45		
6081	Ἀντώνιος υἱός	16		
6082	Σταμάτιος Ἀνδρειώτης	32	Ἐργάτης	
6083	Θεμιστοκλῆς Σαντοριναῖος	22	[Ἐργάτης]	
6084	Κατήγκω σύζ.	18		
6085	Ἑλένη χήρα Ἀνδρ. Μάνεση	55	Οίκ. ἔργα	
6086	Δημήτριος υἱός	32	Ναύτης	
6087	Γεώργιος »	25	[Ναύτης]	
6088	Καλλιόπη θυγ.	20		
6089	Κωνστ. Λώρης ἢ Μητρομάδης	25	Ναύτης	
6090	Μαριγώ χήρα Ἰω. Λάφη	52	Οίκ. ἔργα	
6091	Πέτρος υἱός	26		
6092	Δημήτριος »	13		
6093	Χρυσοῦλα θυγ.	18		
6094	Μαργαρίτα »	9		

6095	Χριστόδουλος Λάφης	42	Κτηματίας	
6096	Άσημω σύζ.	35		
6097	Καλλιόπη θυγ.	10		
6098	Θεόδωρος υιός	9		
6099	Κυριάκος Λάφης	38		
6100	Μαρία σύζ.	28		
6101	Κυριακός υιός	8		
6102	Γεώργιος Λάφης	60	Κτηματίας	
6103	Διαμάντω σύζ.	45		
6104	Σταματίνα θυγ.	9		
6105	Άναστασία »	7		
6106	Δημήτριος υιός	2		
6107	Μαρίνα θυγ.	17		
6108	Σταματίνα »	18		
6109	Ίωάννης υιός	12		
6110	Ίωάννης Απαθιώτης	38	Έργατης	
6111	Μαρία σύζ.	30		
6112	Κωνσταντῖνος υιός	9		
6113	Κυριάκος »	6		
6114	Σοφία θυγ.	5		
6115	Κωνστα[ντῖνος] Ζέρβας ἡ Δεληθανάσης	60	Κτηματίας	
6116	Εὐγενεία σύζ.	50		
6117	Θεοδωροῦλα θυγ.	11		
6118	Ίωάννης Δεληθανάσης	25	Μυλωθρός	
6119	Μαριγώ σύζ.	20		
6120	Άθανάσιος υιός	2		
6121	Άθανάσιος Ζέρβας ἡ Δεληθανάσης	45	Άγωγιάτης	
6122	Έλένη σύζ.	35		
6123	Μαριγώ θυγ.	5		
6124	Αἰκατερίνα »	3		
6125	ἄρρεν ἄβάπτιστον	μην. 4		
6126	Ίωάννης Μαφούτζης	35	Γεωργός	
6127	Μαγδαλινή σύζ.	35		
6128	Εὐγενεία θυγ.	6		
6130	Μαρία χήρα Λ. Ὀκταπόδη	20		
6131	Σταμάτιος υιός	4		
6132	Άννα χήρα Μιχ. Πιαδίτου	52	Οἰκ. ἔργα	
6133	Αἰκατερίνα θυγ.	20		
6134	Σοφία »	15		
6135	Γεώργιος υιός	18		
6136	Στέργιος Άθανασίου	45		
6137	Θεοφάνα σύζ.	32		
6138	Πᾶνος υιός	10		
6139	Πολυχρόνης υιός Στεργίου Άθανασίου	5		
6140	Μαροῦσα θυγ. » »	7		
6141	Ίωάννης υιός » »	3		
6142	Μαροῦσα χήρα Ίω. Ρούση	45	Οἰκ. ἔργα	
6143	Ίωάννης υιός	15		
6144	Γεώργιος »	10		
6145	Κωνσταντῖνος Άράπης ἡ Μπόγιας	56	Κηπουρός	

6146	Σταμάτα σύζ.	50		
6147	Νικόλαος υιός	23	Κηπουρός	
6148	Σωτήριος »	16		
6149	Γεώργιος »	15		
6151	Μπήλιω χήρα Δ. Μαγγινοπούλου	25		
6152	Γεώργιος υιός	16		
6153	Ίωάννης »	13		
6154	Δημήτριος Άρώνης	40	Κηπουρός	
6155	Σταμάτω σύζ.	30		
6156	Μαροῦσα θυγ.	2		
6157	Ίωάννης Καλούδης	40	Δικηγόρος	
6158	Στυλιανή σύζ.	30		
6159	Σπυρίδων υιός	12		
6160	Δημοκλής »	8		
6161	Παναγιώτης »	5		
6162	Έλενη χήρα Κ. Α. Οικονομίδου	30		
6163	Δημήτριος Κωνσταντίνου ἢ Λάγκος	30	Όπωροπώλης	
6164	Κωνσταντῖνος Λάζος	35	Ναύτης	
6165	Θεόδωρος Τρίμης ἢ Καρᾶς	30	[Ναύτης]	
6166	Λαμπρινός Δημ. Μητάκη	30	Κηπουρός	
6168	Άντώνιος Σταμ. Κοκολένιζα	30	Ναύτης	
6170	Δημήτριος Γκίκα ἢ Κάβουρα	40	[Ναύτης]	
6171	Αἰκατερίνα σύζ.	35		
6172	Βασίλειος υιός	28	Κηπουρός	
6173	Παναγιώτης Νικολάου	30	Έμπορος	
6174	Στυλιανός Μάρκου	28	[Έμπορος]	
6175	Γεώργιος Ι. Πετρακίδης	26	[Έμπορος]	
6176	Γεώργιος Άντωνιάδης	30	[Έμπορος]	
6177	Στέργιος Γ. Ν. Άνούλας	25	Έργατης	
6178	Χριστίνα σύζ. Στεργίου Άνούλα	30		
6179	Γεώργιος Κωνσταντίνου	40	Έμπορος	
6180	Μιχαήλ Ίω. Ξανθίππου	28	[Έμπορος]	

ιβ. Ενορία Αγίου Χρυσοστόμου Δαμαλά

6182	Μαρία χήρα Παπᾶ Κωνσταντίνου Πρωτόπαπα	35		
6183	Κοσμᾶς υιός	14		
6184	Ίωάννης »	9		
6185	Έλενη θυγ.	6		
6186	Πανούργια »	4		
6187	Σταματίνα »	2		
6192	Νικόλαος Άλεξ. Γ. Λογοθέτου	12		
6194	Κωνσταντῖνος » »	8		
6194	Μαριγώ θυγάτηρ Κωνστ. Γ. Λογοθέτου			
6199	Ίωάννης » »			
6200	Διαμάντω » »			
6202	Άθηνᾶ » »			

6203	ἄρρην ἀβάπτιστον	μην. 1		
6204	Μαρία χήρα Γ. Ψυχογιού	55	Οίκ. ἔργα	
6205	Ἑλένη χήρα Ἀναγ. Μεθενίτου	60	[Οίκ. ἔργα]	
6206	Δημήτριος υἱός	17		
6207	Παναγιώτα θυγ.	9		
6208	Αἰκατερίνα χήρα Ἀθ. Στρουχέλη	45	Οίκ. ἔργα	
6210	Ἀντώνιος υἱός	18		
6211	Μαριγώ θυγ.	11		
6212	Μαρίνα χήρα Πάνου Μπουτσουφάκου	32		
6214	Ἄθαν. Ν. Γεροκατσίβελος	20	Ἐργάτης	
6215	Γιαννοῦλα θυγ. Π. Μπουτσουφάκου	8		
6216	Σταύρος υἱός » »	4		
6217	Δημήτριος Ζαχαρίας	30	Ἐργάτης	
6218	Κονδύλω σύζ.	25		
6219	Μαρία θυγ.	4		
6220	Σταμάτω »	1		
6221	Γεωργοῦλα χήρα Δ. Τσοῦκα	35	Οίκ. ἔργα	
6222	Αἰκατερίνα θυγ.	7		
6223	Κωνσταντῖνος υἱός	3		
6224	Μαρία θυγ.	1		
6225	Δημήτριος Μανθόπουλος	49	Ἐργάτης	
6226	Μαρίνα σύζ.	40		
6227	Χρήστος υἱός	15		
6228	Μπήλιω χήρα Γ. Ρούση	45	Οίκ. ἔργα	
6229	Σταμάτιος υἱός	18		
6230	Γεωργίτσα θυγ.	13		
6231	Δημήτριος Μ. Μαρουλαῖς	26	Ἐργάτης	
6232	Ἑλένη σύζ.	22		
6233	Μαρῖνος υἱός	4		
6234	Παναγιώτης υἱός	2		
6235	Ἰωάννης Μαρίνου Μαρουλαῖς	28	Ἐργάτης	
6236	Ἀναστάσιος Μαρίνου Μαρουλαῖς	18	[Ἐργάτης]	
6237	Γεώργιος Δ. Λώρης	42	Γεωργός	
6238	Μαρία σύζ.	35		
6239	Σταῦρος υἱός	15		
6240	Δημήτριος »	13		
6242	Σταμάτιος »	5		
6243	Ἄγγελική θυγ.	1		
6244	Γιαννοῦλα χήρα Γεωργ. Δουσαίτου	32	Οίκ. ἔργα	
6245	Μαρίνα θυγ.	9		
6246	Ἑλένη »	3		
6247	Στυλιανός Μ. Μουστάκας	45	Ἐργάτης	
6248	Καλομοῖρα σύζ.	35		
6249	Μαριγώ θυγ.	13		
6250	Ἄντωνία »	9		
6251	Δημητροῦλα »	5		
6252	Νικόλαος υἱός	4		
6253	ἄρρην ἀβάπτιστον	μην. 1		
6255	Ἀννέζω χήρα Δημ. Παπᾶ Σωτηρίου	18		
6256	Καλομοῖρα χήρα Παπᾶ Σωτηρίου	50	Οίκ. ἔργα	

6257	Σοφία χήρα Δ. Ν. Λώρη	22	
6258	Δημήτριος υιός	4	
6259	Αϊκατερίνα χήρα Αναστ. Μπογιατζή	45	
6260	Γεώργιος υιός	18	
6261	Μαρίνα θυγ.	13	
6262	Άναστάσιος Καστροτόπουλος	45	Κηπουρός
6263	Αϊκατερίνα σύζ. Αναστ. Καστροτοπούλου	32	
6264	Δημήτριος υιός	14	
6265	Κονδύλω θυγ.	5	
6266	Γκίκας Ίω. Παπαγεωργίου	27	Κτηματίας
6267	Σταμάτω χήρα Ίω. Παπαγεωργίου	52	
6268	Ζαφείρω χήρα Δημ. Παπαγεωργίου	45	
6271	Σταμάτιος υιός	19	
6272	Ήλιος Γ. Ξερές	20	Κηπουρός
6273	Μαρία σύζ.	18	
6275	Μαρία Έμμ. Παντελοπούλου	20	
6276	Ίωάννης Έμμ. »	2	
6277	Νικόλαος Δάγκλης	40	Γεωργός
6278	Άσημω σύζ.	35	
6279	Σωτήριος Γ. Βαρελάς	15	
6280	Βασίλειος » »	13	
6281	Γεώργιος Παναγ. Ξαμπελάς	35	Μυλωθρός
6282	Άντωνία σύζ.	25	
6283	Παναγιώτης υιός	2	
6284	Πάνος Γριτζάλας	35	Γεωργός
6285	Έλένη σύζ.	25	
6286	Δημήτριος Μπεντενιώτης	70	Γεωργός
6287	Έλένη σύζ.	58	
6288	Άθανάσιος Καπετάνος	46	
6289	Γαρουφαλιά σύζ.	29	
6290	Δημήτριος υιός	16	
6291	Κωνσταντίνα θυγ.	12	
6292	Σταμάτιος υιός	5	
6293	Μαρία θυγ.	2	
6294	Σταμάτιος Π. Δαβάνης	45	Γεωργός
6294	Βασιλική θυγ.	30	
6295	Άσημάκης υιός	9	
6296	Φλωροῦ θυγ.	2	
6297	Μαρία Παναγ. Δαβάνη	20	
6298	Ίωάννης υιός	17	
6299	Ίωάννης Αναστ. Λιάτας	28	Έργατης
6300	Μπήλιω σύζ.	25	
6301	Βασιλική θυγ. Ίωάννου Αναστ. Λιάτα	2	
6302	Κωνσταντῖνος Μπάτουλης	30	Έργατης
6303	Διαμάντω σύζ.	22	
6304	Ίωάννης υιός	1	
6305	Εὐγενεία χήρα Άγγελῆ Σοφοῦ	55	Οικ. ἔργα
6306	Σταμάτιος Σκληβάνος	85	Έργατης
6307	Άθανάσιος Ίω. Παπαγεωργίου	35	Κτηματίας
6308	Άννέζω σύζ.	28	

6309	Σταμάτω θυγ.	5		
6310	Βασιλική θυγ.	2		
6315	Γεώργιος Δημ. Βασιλάκης	8		
6318	Δημήτριος Π. Δ. Λώρη	20		
6319	Αϊκατερίνα » »	14		
6320	Λουκάς Μπάτουλης	58	Έργατης	
6321	Γεώργιος υιός	26	[Έργατης]	
6322	Γεώργιος Ανδριάς	45	Σιδηρουργός	
6323	Ίωάννης Μπάτουλης	65	Γεωργός	
6324	Μαρία σύζ.	55		
6325	Νικόλαος υιός	20		
6326	Άθανάσιος Δημ. Κόλιας	27	Γεωργός	
6327	Σταμάτω σύζ.	20		
6328	Άθανάσιος Γ. Ρούσης	45	Κτηματίας	
6329	Πολίτα σύζ.	40		
6330	Μπήλιω θυγ.	15		
6331	Χρήστος υιός	7		
6332	Μαρία θυγ.	7		
6333	Κωνσταντίνος Δ. Μπεντενιώτου	38	Κηπουρός	
6334	Μαρίνα σύζ.	32		
6335	Γεώργιος υιός	4		
6336	άβάπτιστον	-		Κρανίδι, 1892
6337	Κυριακός Μπογιατζής	48	Μυλωθρός	
6338	Σταμάτα σύζ.	-		
6339	Άντωνία θυγ.	-		
6340	Άναστασία θυγ.	-		
-	καί Δημητρούλα θυγ.	-		
6341	Δημήτριος Ίω. Μπεντενιώτου	5		
6342	Ίωάννης » »	1		
6343	Γεώργιος Άγγελή Δρίβας	30	Υπηρέτης	
6344	Έλένη χήρα Δημ. Μαρουλά	55	Οίκ. έργα	
6345	Έλένη θυγ.	16		
6346	Γεώργιος Κ. Μαρουλάς	35	Έργατης	
6347	Αϊκατερίνα σύζ.	20		
6348	Χρυσάφω θυγ.	μην. 2		
6349	Κυριάκος Γ. Λογοθέτου	52	Κτηματίας	
6350	Κωνσταντίνα θυγ.	18		
6351	Σταματίνα »	16		
6352	Έλένη »	4		
6353	Ίωάννης Δαβάνης	65		
6354	Άρχόντω σύζ.	60		
6355	Άρχόντω θυγ.	7		
6356	Σωτήριος Ίω. Τίτηρης	32	Γεωργός	
6357	Καλομοΐρα σύζ.	25		
6358	Μαριγώ θυγ.	1		
6360	Σοφία χήρα Καλυβοπούλου	23		
6361	Κωνσταντίνος υιός	7		
6364	Χρυσούλα Θεοδ. Δ. Νικολάου	13		
6365	Δημήτριος » »	11		
6366	Άναγνώστης Ίωάννου	35	Κτηματίας	

6367	Χρυσούλα σύζ.	28		
6368	Ίωάννης υιός	9		
6371	Γιαννούλα χήρα Ίω. Θεοδοσίου	50	Οίκ. έργα	
6372	Άναγνώστης Γ. Λογοθέτου	60	Κτηματίας	
6373	Άναγνώστης Γ. Μπουτσουφάκου	23	Γεωργός	
6374	Ίωάννης Γ. Μπουτσουφάκου	18	[Γεωργός]	
6375	Μεταξού θυγ. Γ. »	13		
6376	Κωνσταντίνος » »	7		
6377	Ίωάννης Χρήστου Γαλουτζής	50	Γεωργός	
6378	Άναστασία σύζ.	35		
6379	Βασίλειος υιός	19		
6380	Άγγελική θυγ.	3		
6381	Στυλιανός υιός	1		
6382	Χρήστος Ίω. Χ. Γαλουτζή	28		
6383	Αίκατερίνα σύζ.	18		
6384	Σταματίνα χήρα Γ. Δ. Κόλια	40	Οίκ. έργα	
6385	Νικόλαος υιός	11		
6386	Αίκατερίνα θυγ.	5		
6387	Χρήστος Δ. Γαλουτζής	35	Μυλωθρός	
6388	Σοφία σύζ.	30		
6389	Δημήτριος υιός	7		
6390	Παναγιούλα θυγ.	5		
6391	Ίωάννης υιός	1		
6392	Δημήτριος Ίω. Παπαγεωργίου	30	Κτηματίας	
6393	Θεοδώρα σύζ.	24		
6394	Ίωάννης υιός	5		
6395	Σταματίνα θυγ.	3		
6396	Άγγελής υιός	1		
6397	Βασίλειος Άγγ. Λογοθέτου	35	Έργατης	
6398	Αίκατερίνα σύζ.	20		
6399	Άθανάσιος Νικολάου	22		
6400	Έλένη σύζ.	18		
6401	Βασίλειος Σαρδίνης	26		
6402	Μαρία σύζ.	18		
6403	Μάνθος Δ. Στεφανής	35	Γεωργός	
6404	Παρασκευή σύζ.	28		
6405	Δημήτριος υιός	4		
6406	Γεώργιος Άνδρειώτης	40	Κηπουρός	
6407	Άργύρω σύζ.	30		
6408	Μαρούσα θυγ.	3		
6409	Μαρία »	1		
6410	Έλένη θυγ. Βασιλείου Σαλονικιοῦ	5		
6411	Άναστάσιος Στεφανής	50	Γεωργός	
6412	Βενετσάνα σύζ.	45		
6413	Διαμάντω θυγ. Ίω. Τίτηρη	17		
6414	Άναστασία » »	13		
6415	Άνάργυρος υιός »	7		
6416	Σταμάτιος Μπασλής	55	Γεωργός	
6417	Σοφία σύζ.	45		
6418	Άθανάσιος υιός	19		

6419	Γεώργιος »	16	
6420	Χρήστος υιός Σταμ. Μπασλιῆ	10	
6421	Αϊκατερίνα θυγ. » »	13	
6422	Κωνσταντῖνος υιός » »	5	
6423	Ἰωάννης Σαρδίνης	45	Γεωργός
6424	Μεταξοῦ σύζ.	40	
6425	Γεώργιος	17	
6426	Δημήτριος	14	
6427	Χαραλάμπης	11	
6428	Γκίκας	4	
6429	Ἀναστασία χήρα Δ. Ποταμίτου	55	
6430	Δημήτριος Ἀργίτης	32	Ἐργάτης
6431	Μαρίνα σύζ.	30	
6432	Βασίλειος Λ. Λώρης	50	Γεωργός
6433	Σταμάτω σύζ.	25	
6434	Μαρία θυγ.	11	
6435	Αϊκατερίνα »	7	
6436	Νικόλαος Στ. Μπασλιῆς	30	Γεωργός
6437	Σοφία σύζ.	23	
6438	Αϊκατερίνα θυγ.	3	
6439	Ἑλένη	1	
6440	Ἑλένη χήρα Ἰω. Μαρουῶ	50	
6441	Παναγιώτης υιός	20	
6441	Ἄντωνία θυγ.	15	
6442	Χρυσοῦλα »	10	
6443	Γεώργιος υιός	7	
6444	Σταμάτα χήρα Ν. Βούλγαρη	33	
6445	Κωνσταντῖνος υιός	10	
6446	Ἑλένη θυγ.	5	
6447	Σταῦρος υιός	2	
6448	Δημήτριος Κόλιας	60	Μυλωθρός
6449	Παναγιώτα σύζ.	45	
6450	Λουκάς υιός	19	
6451	Κωνσταντῖνος »	17	
6452	Μαριγῶ θυγ.	10	
6453	Γεώργιος Λ. Λώρης	40	Μυλωθρός
6454	Μαρδίτσα σύζ.	35	
6455	Λουκάς υιός Γ. Λώρη	11	
6456	Κωνσταντῖνος » »	7	
6457	Αϊκατερίνα θυγ. »	5	
6458	Καλή » »	2	
6459	Ἀθανάσιος Δημόπουλος	60	Μυλωθρός
6460	Παρασκευή σύζ.	35	
6461	Γεώργιος Σ. Ζαχαρίου	20	Κτηματίας
6462	Δημήτριος Ρουμπῆς	45	Μυλωθρός
6463	Μαρία σύζ.	32	
6464	Μπήλιω θυγ.	10	
6465	Γεώργιος υιός	7	
6466	Ἀγγελική θυγ.	4	
6467	Χρήστος υιός	1	

6469	Μαρία χήρα Ίω. Δ. Λώρη	35		
6470	Δημήτριος υιός	20		
6471	Γεώργιος	15		
6472	Άθανάσιος	13		
6473	Δημήτριος Λώρης	75	Γεωργός	
6474	Θεοφάνης Δ. Λώρης	32	[Γεωργός]	
6475	Κυριακή σύζ.	30		
6476	Έλενη θυγ.	6		
6477	Λάζαρος υιός	4		
6478	Δημήτριος Γάλαρης	40	Μυλωθρός	
6479	Αίκατερίνα σύζ.	32		
6480	Φώτιος υιός	15		
6481	Παναγιώτης »	7		
6482	Παναγιούλα θυγ.	3		
6483	Άναστασία »	1		
6484	Γεώργιος Μεγαλογιάννης	55	Γεωργός	
6485	Μπήλιω σύζ.	38		
6486	Σωτήρης υιός	21		
6487	Χρήστος »	18		
6488	Δημητρούλα θυγ.	8		
6489	Άντώνιος υιός	4		
6490	Μαρία θυγ.	3		
6491	Χριστόδουλος Δ. Λώρης	26	Κηπουρός	
6492	Άγγελική σύζ.	20		
6493	Ίωάννης Τζεβᾶς	42	Κηπουρός	
6494	Μαρία σύζ.	38		
6494	Γεωργοῦλα θυγ.	11		
6495	Άθανάσιος υιός	6		
6496	Κωνσταντῖνος Δ. Λιμνιώτης	25	Έργατης	
6497	Έλενη σύζ.	23		
6498	Παγῶνα χήρα Λουκά Λώρη	48		
6499	Ίωάννης υιός	17		
6500	Βασίλειος »	14		
6501	Αίκατερίνα θυγ.	12		
6502	Άναστασία »	10		
6504	Θεοφάνα χήρα Κ. Β. Παντελοπούλου	22		
6505	Βασιλική θυγ.	3		
6506	Δημητροῦλα »	1		
6507	Σταμάτα χήρα Άγγ. Μαρίνου	50		
6508	Γεωργοῦλα θυγ.	15		
6509	Ζωΐτσα »	8		
6510	Βασίλειος Γ. Κόλιας	45	Έργατης	
6511	Δημητροῦλα σύζ.	35		
6512	Σεραφείμ υιός	7		
6513	Άναστασία θυγ.	2		
6514	Σπύρος Ζαραγκλιάς	30	Έργατης	
6515	Παναγιώτα σύζ.	23		
6516	Παρασκευή θυγ.	1		
6517	Παρασκευή χήρα Ζαραγκλιᾶ	60		
6518	Άρχόντω χήρα Β. Γαβαθά	60		

6519	Αικατερίνα χήρα Κωνστ. Τακτικοῦ	60		
6520	Γεώργιος Ξερές	60		
6521	Δημήτριος Ίω. Τίτηρης	23	Έργατης	

Ιγ. Ενορία Μεταμόρφωσης Βαλαριού

6525	Θεοδωροῦλα θυγ. Παπᾶ Σταματίου Οικονόμου	19		
6526	Δημήτριος υἱός » »	13		
6527	Άγγελῆς Αύγερινός	56	Κτηματίας	
6528	Αικατερίνη σύζ.	50		
6529	Αύγερινός υἱός Άγγελῆ Αύγερινοῦ	20		
6530	Μαργαρίτης » »	16		
6531	Παναγιώτης » »	12		
6532	Κωνσταντῖνος » »	5		
6535	Νικόλαος Πέτρου Δουσαίτης	13		
6536	Άντωνία » »	10		
6538	Γιαννοῦλα » »	4		
6540	Έλένη χήρα Παναγ. Δελῆ	28		
6541	Γεώργιος υἱός	5		
6542	Δημήτριος »	2		
6543	Γεώργιος Μεγαλογιάννης	35	Γεωργός	
6544	Αικατερίνα σύζ.	28		
6545	Μαρία θυγ.	6		
6545	Άθανάσιος υἱός	2		
6546	Ίωάννης Δ. Γιαννόπουλος	28	Γεωργός	
6547	Μαρία σύζ.	20		
6548	Δημήτριος υἱός	7		
6549	Άναστάσιος »	3		
6550	Δημήτριος Γιαννόπουλος	60	Γεωργός	
6551	Μαρία σύζ.	50		
6552	Άντώνιος Παπουτζῆς	45	Κτηματίας	
6553	Έλένη σύζ.	25		
6554	Γεώργιος υἱός	12		
6555	Άννα θυγ.	10		
6556	Κωνσταντῖνος υἱός	5		
6557	Μαροῦσα θυγ.	2		
6559	Μαρίνα χήρα Σ. Κοροβέση	30		
6560	Χρήστος υἱός	5		
6561	Νικόλαος Δελῆς	40	Κτηματίας	
6562	Άρετή σύζ.	22		
6563	Κωνσταντῖνα θυγ.	6		
6564	Άσήμω »	3		
6565	Ίωάννης υἱός	2		
6566	Μαρία χήρα Κωνστ. Σοφτᾶ	50		
6567	Μαρίνα χήρα Δ. Λιμνιώτου	55		
6568	Μαρίνα χήρα Α.Δ. Λιμνιώτου	60		
6569	Άναστάσιος Σοφτᾶς	60	Γεωργός	
6570	Σουσάνα σύζ.	60		

6571	Άντώνιος Α. Σοφτᾶς	32	Γεωργός	
6572	Αίκατερίνα σύζ.	28		
6575	Ίωάννης υἱός	2		
6576	Άναστάσιος Σπύρου	28	Έργάτης	
6577	Μαρία σύζ.	25		
6578	Ίωάννης υἱός	7		
6579	Έλένη θυγ.	5		
6580	Σταμάτω »	3		
6581	Μῆτρος Μανέτας	55	Γεωργός	
6582	Καλή σύζ.	45		
6583	Κωνσταντῖνος υἱός	20		
6584	Μπήλιω θυγ.	15		
6585	Ίωάννης υἱός	5		
6586	Άναστάσιος Γ. Κόλιας	30	Γεωργός	
6587	Έλένη σύζ.	25		
6588	Γεώργιος υἱός	5		
6589	Δημήτριος »	1		
6590	Δημήτριος Γ. Φέστου	19	Γεωργός	
6591	Άρανίτης Νικολάου	70	[Γεωργός]	
6592	Άννέζω σύζ.	60		
6593	Άναστάσιος	26		
6594	Γεώργιος	19		
6595	Μαρία	9		
6596	Νικόλαος	5		
6597	Μαριγώ	2		
6598	Βασίλειος Β. Μανετόπουλος	28	Κτηματίας	
6599	Αίκατερίνα σύζ.	20		
6601	Χρυσούλα χήρα Ν. Πιτσιλοῦ	25		
6602	Παρασκευή θυγ.	9		
6603	Κωνσταντῖνος υἱός	5		
6604	Γεώργιος »	2		
6605	Νικόλαος Καλῆς	60	Γεωργός	
6606	Άναστάσιος υἱός	9		
6607	Άθανάσω χήρα Λάμ. Γκίνη	50		
6608	Γεώργιος υἱός Λάμ. Γκίνη	15		
6609	Σοφία χήρα Ίω. Πέτρου	50	Οἰκ. ἔργα	
6611	Μπήλιω χήρα Χριστ. Δ. Πολίτου	22		
6612	Μαρία θυγ.	9		
6613	Ίωάννης υἱός	5		
6614	Μαρία χήρα Β. Παντελοπούλου	35	Οἰκ. ἔργα	
6615	Γεώργιος υἱός	14		
6616	Σταμάτω θυγ.	11		
6617	Βασίλειος υἱός	6		
6618	Άντώνιος Ν. Μανέτας	21	Γεωργός	
6619	Παναγιούλα σύζ.	19		
6620	Ίωάννης Καλῆς	68	Γεωργός	
6621	Έλένη σύζ.	60		
6622	Μπήλιω θυγ.	10		
6623	Άνδριανός Δ. Γεωργίου	28	Γεωργός	
6624	Αίκατερίνα σύζ.	22		

6626	Σοφία Τσεβᾶ	14		
6627	Κωνσταντῖνος υἱός	3		
6629	Μῆτρος Σπύρου	65	Γεωργός	
6630	Αἰκατερίνα χήρα Σπύρου Μαρουλά	60	Οἰκ. ἔργα	
6631	Ἰωάννης Ἀθ. Ἀντωνίου	22	Γεωργός	
6632	Γεώργιος Μανέτας	30	[Γεωργός]	
6633	Αἰκατερίνα σύζ.	20		
6634	Νικόλαος υἱός	5		
6635	Μαριγώ θυγ.	1		
6636	Κωνσταντῖνος Γκλιάτης	60	Γεωργός	
6637	Μαρία σύζ.	60		
6638	Ἀναστάσιος Κ. Γκλιάτης	24	Γεωργός	
6639	Αἰκατερίνη σύζ.	19		
6640	Γεώργιος Α. Σοφτᾶς	25	Γεωργός	
6641	Αἰκατερίνα σύζ.	22		
6642	Κωνσταντῖνος Φέστος	35	Γεωργός	
6643	Σταμάτω σύζ.	22		

ιδ. Ενορία Ζωοδόχου Πηγῆς Ντάρας

6644	Κωνσταντῖνος Παπᾶ Νικολάου	65	Γεωργός	
6645	Γεώργιος Κωνστ. Παπᾶ Νικολάου	25	[Γεωργός]	
6646	Μπήλιω σύζ. Γεωργ. Κ. Παπανικολάου	25		
6647	Κωνσταντῖνος υἱός	9		
6648	Μαρία θυγ.	6		
6649	Δημήτριος υἱός	3		
6650	Χρυσοῦλα θυγ.	1		
6651	Ἰωάννης Δ. Οἰκονόμου	26	Γεωργός	
6652	Μπήλιω σύζ.	22		
6653	Δημήτριος υἱός	3		
6654	Μαρία χήρα Γ. Γριτζάλα	55		

ιε. Οικισμός Πασά

6655	Ἀθανάσιος Κ. Σταύρου	40	Κτηματίας	
6656	Ἑλένη σύζ.	35		
6657	Αἰκατερίνα θυγ.	15		
6658	Βασίλειος υἱός	18		
6659	Κωνσταντίνα θυγ.	6		
6660	Δημήτριος υἱός	3		
6661	Ἀθανασία χήρα Στ. Μπομπέτση	60		
6662	Παναγιώτα χήρα Ἀντ. Μπομπέτση	45		
6663	Ἰωάννης Ἀθ. Σκούρτης	18	Γεωργός	
6664	Χρυσοῦλα σύζ.	18		
6665	Γεώργιος Ἀντ. Μπομπέτσης	30	Γεωργός	
6666	Ἀργυρώ σύζ.	25		
6667	Θεόδωρος Παπᾶ Νικολάου	40	Γεωργός	
6668	Μαρίνα σύζ.	40		

6669	Άγγελῆς υἱός	8		
6670	Άγγελίνα θυγ.	6		
6671	Σουσανιώ »	1		
6672	Άναστάσιος Κ. Βλάχου	35	Γεωργός	
6673	Χρυσάφω σύζ.	30		
6674	Ίωάννης υἱός	9		
6675	Μαριγώ θυγ.	6		
6676	Ίωάννης Κ. Τζινάρη	18	Έργατης	

ιστ. Οικισμός Μαζώματα

6677	Κυριακός Άθανασίου	60	Γεωργός	
6678	Έλένη σύζ.	40		
6679	Άθανάσιος υἱός	32		
6680	Γρηγόριος υἱός Κυρ. Άθανασίου	28		
6681	Σταμάτα θυγ. » »	12		
6682	Μαρία χήρα Ίω. Άθανασίου	50		
6683	Δημήτριος υἱός »	22		
6685	Μπήλιω χήρα Δ. Τσινάρη	40		
6686	Μῆτρος Μπομπέτσης	28	Γεωργός	
6687	Άγγελίνα χήρα Δ. Μπισσάκου	30		
6688	Βασιλική χήρα Άθ. Γριτζάλα	28		
6689	Αἰκατερίνα θυγ.	13		
6690	Δημήτριος υἱός	10		
6691	Μαριγώ θυγ.	2		
6692	Πανούργια χήρα Ίωάνν. Μανώλη	65		

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

III. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΗΓΩΝ.....	2
5. Απογραφή των κατοίκων του Πόρου (1828).....	3
6. Απογραφή των κατοίκων του Πόρου (1829).....	45
7. Δημοτολόγιο Πειραιά (1840-1900).....	132
8. Δημοτολόγιο Ερμούπολης (1846-1900).....	196
9. Βιβλίο αποθανόντων (1879-1900).....	198

**ΙΙΙ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΗΓΩΝ
(συνέχεια από τον πρώτο τόμο)**

5. Απογραφή των κατοίκων του Πόρου (1828)

«Καταγραφή γενική τών έγκατοίκων τής νήσο Πόρο»

Πηγή: ΓΑΚ, Έκτακτοι Επίτροποι, φ. 25

[Επεξηγήσεις στηλών: **Η**: Ηλικία· **Γ**: Γυναίκα· **Α**: Αρσενικά· **Θ**: Θηλυκά· **Κ**: Κτηματία]

α. α.	Ένορία	Επίθετον	Όνομα	Η	Γ	Α	Θ	Έπαγγελμα	Κ	Ξένοι	Παρατηρήσεις
1	I	Καραδίμας	Κυριάκος	50	+	1	4	Έμπορος	+		
2	I	Καρά	Σπύρος Σοτ:	27	+	3		Ναύτης	+		
3	I	Κουμπί	Δημήτριος Λ:	35	+	1	2	[Ναύτης]	+		
4	I	Εύριπιότης	Άποστόλις	40	+	1	1	[Ναύτης]	+		
5	I	Αίγινίτης	Άναγνώστης	35	+	3	3	Μαραγγός	+	Αίγενα	παροικόν 25 χρόνους
6	I	Ίγγλέζο	Άνδρέας	52	+	1	5	Ναύτης	+		
7	I	Δουζίνα	Δημήτριος	45	+	3		[Ναύτης]	+		
8	I	Πέρου	Ίωάννης	40	+		2	Έμπορος	+		
9	I	Ίάσσης	Ίωάννης	27	+		2	Ναύτης	+		
10	I	Σκροπής	Γεώργιος	57	+	1		[Ναύτης]			
11	I	Μπαπουκλή	Σταμάτης	65	+			Γεωργός	+		
12	I	Άργίτης	Άνδρειανός	30	+		3	Ναύτης	+	Άργος	παροικόν 10 χρόνους
13	I	Αίγινήτης	Δράκος	65	+		2	Τέκτον		Αίγενα	παροικόν 10 χρόνους
14	I	Κατζάρης	Δημήτριος	30	+		1	Ναύτης	+		
15	I	Σοφικίτης	Ίωάννης	45	+	1	3	Γεωργός	+	Σοφικόν	παροικόν 25 χρόνους

16	I	Σίδερης	Δημήτρης	25	+			Ναΐτης	+		
17	I	Άράπης	Κωνσταντίνος	27	+	1		[Ναΐτης]	+	[δεν αναφέρεται τόπος καταγωγής]	
18	I	Ντέλες	Άντώνιος	35	+	2	1	Μυλονάς	+		
19	I	Φορλαντζής	Πάνος	32	+	1		Τέκτον	+		
20	I	Σπανός	Άλέξανδρος	37	+	3	3	Καλαφάτης	+		
21	I	Πίλες	Ίωάννης	35	+	2		Ναΐτης	+		
22	I	Βάθης	Λάζαρος	30	+		1	[Ναΐτης]			
23	I	Κόρπις	Άναστάσιος	40	+	1	1	Γεωργός	+		
24	I	Πελοποννήσιος	Σοτήριος	45	+	1		Κτίστης	+	Πελοπόννησον	παροικόν 30 χρόνους
25	I	Ύρεβιθης	Ίωάννης	50	+	1		Ψαρᾶς	+		
26	I	Γαλέντε	Πάνος	40	+		2	Ναΐτης	+		
27	I	Γαλέντε	Σπύρος	45	+	3		[Ναΐτης]	+		
28	I	Παπαγεωργίου	Ίωάννης	50	+	3	2	Ναΐτης	+		
29	I	Ντόϊκος	Γεώργιος	55	+	1	1	Ναΐτης	+		
30	I	Νταλάκου	Κυριάκος	60	+	2		[Ναΐτης]	+		
31	I	Βάθη	Σπύρος	32	+	1		[Ναΐτης]	+		
32	I	Βερέμης	Τάνος	38	+	2		[Ναΐτης]	+	Άργος	παροικόν 20 χρόνους
33	I	Μπαμπασί	Γεώργιος	30	+	1	1	[Ναΐτης]	+		
34	I	Νόσσις	Πάνος	32	+	2		[Ναΐτης]	+		
35	I	Πεβός	Σταμάτις	35	+	1		[Ναΐτης]	+		
36	I	Σαλεπούλα	Γεώργιος	32	+	1	1	[Ναΐτης]	+		
37	I	Άθηναῖος	Πανούτζος	50	+	2	1	[Ναΐτης]		Άθήνας	παροικόν 30 χρόνους

38	I	Έλευσινότις	Γεώργιος	45	+			Κτίστης		Έλευσίνα	παροικόν 20 χρόνους
39	I	Τζουρούπας	Πάνος	25	+		1	Ναΐτης	+		
40	I	Κυριακουλάφι	Ίωάννης	30	+	1		Γεωργός	+		
41	I	Πασκάλις	Σταμάτις	35	+	1		Ναΐτης	+		
42	I	Ντέτε	Δημήτριος Μιχ:	25	+		1	Έμπορος	+		
43	I	Παπά Ζίκουλι	Γεώργιος	45	+	3	2	Ναΐτης	+		
44	I	Ίγγλέζος	Πάνος	57				Έμπορος			
45	I	Γιόργα	Κωνστατίνος	40	+	2	4	Ναΐτης	+		
46	I	Κρανιδιότις	Μανόλις	50	+	2	1	[Ναΐτης]		Κρανίδι	παροικόν 10 χρόνους
47	I	Φαναρίτης	Γεώργιος	25	+			[Ναΐτης]		Πελοπόννησον	παροικόν 3 χρόνους
48	I	Σπανός	Σταῦρος	33	+	1	4	Ψαράς	+		
49	I	Μαγγιόρος	Δημήτριος	52	+			[Ψαράς]		Μέθενα	παροικόν 30 χρόνους
50	I	Άργίτης	Ίωάννης	30	+		1	Τέκτον		Άργος	παροικόν 5 χρόνους
51	I	Καραδήμα	Δημήτριος Α:	18				Ναΐτης	+		μέ έναν αδελφόν ανήλ. ^{ov}
52	I	Λουλουῖ	Δημήτριος Ίω.	18				[Ναΐτης]	+		
53	I	Πανταζή	Παναγιώτι	20				[Ναΐτης]	+		μέ δύο αδελφῶς
54	I	Ντέντε	Βασίλιος Μιχ:	20				[Ναΐτης]	+		
55	I	Κουσουλίσι	Άντώνιος Γεωργ.	25				Έμπορος	+		μέ μίαν αδελφήν
56	I	Σαλέπις	Κυριάκος	20				Ναΐτης			μέ έναν αδελφόν ανήλ. ^{ov}
57+	I	Ντέντε	Άποστόλου χήρα				1		+		κ[αι] δύο θυλικά
58+	I	Μιτροπήλια	Γεωργίου χήρα				1		+		

59+	I	Λίσκα	Κυριάκου χήρα			1			+		
60+	I	Νταλάκου	Σταμάτι χήρα				1		+		
61+	I	Φορλαντζί	Νικολάου								
1	II	Παπακυριάκου	Γεώργιος Χρ.	38	+		1	-	+		
2	II	Λίσκα	Μηγάλης Ίλια	37	+			Ναΰτης	+		
3	II	Μαριελόμα	Θεοφάνης Κυρ: ^{κο}	40	+	2		[Ναΰτης]	+		
4	II	Γκούμα	Άντώνιος Σπύρου	42	+	3		[Ναΰτης]	+		έχει κ[αι] θυλι 1
5	II	Τζάκονας	Σοτίρος	40	+	1	4	Βαφεύς	+	Τζακονία	παροικόν 30 χρόνους
6	II	Μοραίτης	Κανέλος	50				Τέκτον	+	Πελοπονήσιος	παροικόν 30 χρόνους
7	II	Κανέλο	Σταμάτης	32	+			Βαφεύς	+		
8	II	Μεθανίτη	Παῦλος Ν:	40	+	1		Ναΰτης	+		
9	II	Στέριος	Άνδρέα	25	+			[Ναΰτης]	+		έχει μίαν αδελφήν
10	II	Στάθη	Ίω. Γεωργίου	28	+			Γεωργός	+		
11	II	Σουρούπας	Ίωάννης	56	+	2		Ναΰτης	+		κ[αι] μία Νύμφη
12	II	Καραδήμα	Ίωάννη	33	+	1		Ναΰτης	+		
13	II	Βρίση	Νικόλαος Γ. Δ.	28	+	1		Τέκτον	+	Πελοπονήσιος	παροικόν 15 χρόνους
14	II	Κοθρίς	Ίωάννης	40	+	3	3	Ναΰτης	+		
15	II	Μαρίνου	Ίωάννης Δαμ: ^{νοῦ}	40	+	2	1	[Ναΰτης]	+		
16	II	Καφούλης	Γεώργιος	40	+		1	Έμπορος	+		
17	II	Καλακάτζις	Ίωάννης	32	+			Ναΰτης	+	Πελοπονήσιος	παροικόν 30 χρόνους
18	II	Κήμενος	Ίωάννης Χ:	30	+	1		[Ναΰτης]	+		

19	II	Κοθρής	Άνδρέας	48	+	1		Γεωργός	+		
20	II	Πανοχαρίτου	Κυριάκος	38	+	3	2	Ναύτης	+		
21	II	Μυλονάς	Βασίλιος	42	+	1	3	[Ναύτης]	+		
22	II	Μιτρομάδης	Ίωάννης	22	+			[Ναύτης]	+		
23	II	Σοφικίτης	Νικόλαος	38	+		1	Άγωγιάτης	+	Σοφεκόν	παροικόν 20 χρόνους
24	II	Τζάκονας	Αντώνιος	30	+	2		Ψάπτης	+	Τζακονιά	παροικόν 15 χρόνους
25	II	Τριτζόνας	Νικόλαος	32	+	3		Ναύτης	+		
26	II	Σάκενας	Κυριάκος	58	+	1		[Ναύτης]	+		
27	II	Πιπίνος	Θεοδορής	40	+	2	4	[Ναύτης]	+		
28	II	Πιγαδίτης	Νικόλαος	42	+	2	4	Στρατιώτη	+	Πιγάδα	παροικόν 20 χρόνους
29	II	Πασκάλι	Ίωάννης Δημ. ^{ου}	45	+	2		Ναύτης	+		
30	II	Πριμικύρι	Αντώνιος Ίλια	50	+			[Ναύτης]	+		
31	II	Πριμικύρις	Κυριάκος	28	+	1		[Ναύτης]	+		
32	II	Μεθενίτης	Θανάσις	36	+	1		Παπουτζής	+	Μέθενα	κ[αι] θυλικά 2
33	II	Μανολέσας	Μανόλις	29	+	2		Ναύτης	+		
34	II	Ψούσης	Δημήτριος	46	+		1	Ναύτης	+		
35	II	Πιπίνο	Γεώργιος Βασίλι	28	+		1	[Ναύτης]	+		
36	II	Γγίτζις	Μανόλις	27	+	1		[Ναύτης]	+		
37	II	Γριγόρις	Άνδρειανός	40	+		2	Ύφαντής	+	Άθηναίος	παροικόν 30 χρόνους
38	II	Γεράσιμος	Άναστάσιος	33	+	2	1	Άγωγιάτις	+	Άργος	παροικόν 25 χρόνους
39	II	Παπακυριάκο	Κωνσταντίς Χλ. ^{ου}	40	+	2	1	Μυλονάς	+		
40	II	Κοντός	Βασίλης	40	+			Ναύτης	+		

41	II	Κοντο Βασίλης	Δημήτριος	22	+			[Ναύτης]	+		
42	II	Πιγαδίτι	Μιχάλη	35	+			Άγωγιάτης	+	Πιγάδα	παροικόν 20 χρόνους
43	II	Καψάλις	Ίωάννης	38	+	3		Γεωργός	+		
44	II	Μαρίνου	Γεώργιος	40	+	4	1	[Γεωργός]	+	Πελοπόννησον	παροικόν 20 χρόνους
45	II	Τζαλαπάτας	Παναγιότη	37	+	1	1	Άγωγιάτης	+	Άργος	παροικόν 25 χρόνους
46	II	Κυριακής	Σταύρος	32	+	1	2	Ναύτης	+		μέ τήν μητέρα του
47	II	Τρομπάρις	Παναγιότη	50	+	3	1	Δραγάτης		Μονοβασία	παροικόν 30 χρόνους
48	II	Ύδραϊος	Μήτρος	50		2		Γεωργός		Ύδρα	παροικόν 10 χρόνους
49	II	Καρβουνάρης	Δημήτριος	40	+	3	1	[Γεωργός]	+	Μονοβασία	[παροικόν] 30 χρόνους
50	II	Σκόρμπις	Άνάργηρος	30	+	2		Ναύτης	+		
51	II	Ντρούδες	Κυριάκος	32	+	1	1	Γεωργός	+		
52	II	Γκλιάτης	Κωνσταντίς	36	+		1	Βοσκός		Πελοπόννησον	[παροικόν] 15 χρόνους
53	II	Γγλιάτης	Ίωάννης	40	+	1		[Βοσκός]		[Πελοπόννησον]	[παροικόν] 15 χρόνους
54	II	Μητρομάδης	Γεώργιος	38	+		4	Ναύτης	+		
55	II	Μπουγιουκλής	Σπύρος	28	+	1	1	[Ναύτης]	+		
56	II	Πασκάλι	Λάζαρος Στάθη	40		1		[Ναύτης]	+		
57	II	Καψάλης	Κωνσταντίς	40	+	2	1	Γεωργός	+		
58	II	Μητρομάδης	Μιχάλις	42	+	1	2	Ναύτης	+	Άργος	[παροικόν] 20 χρόνους
59	II	Μητρομάδης	Μανόλις	36	+		3	[Ναύτης]	+		
60	II	Παρδάλης	Άναστάσιος	40	+	4	1	[Ναύτης]	+		
61	II	Κολομαχαίρας	Άναστάσιος	32	+	2	1	Άγωγιάτης		Πελοπόννησον	παροικόν 20 χρόνους
62	II	Καλαγκάτζις	Κοσμάς	28	+		1	Ναύτης	+		
63	II	Κόστα	Γεώργιος Ίω.	20				Βοσκός	+		με αδελφούς 3 κ[αι] αδελφήν

											μία
64	II	Καπασάκι	Παντελής Γεωργίου	18				Ναύτης	+		μέ αδελφόν 1 κ[αι] αδελφάς δύω
65	II	Χωρόζη	Δημήτριος Κωνστ:	18				[Ναύτης]	+		μέ αδελφόν 1 κ[αι] αδελφήν μία
66+	II	Ντουλκέρη	Γεωργίου χήρα			1			+		κ[αι] θυλ. 1
67+	II	Παπουτζί	Άναγνώστου χήρα			2	2		+		
68+	II	Καλινίκου	Κυριάκου χήρα			1			+		
69+	II	Πατζουράτι	Άνδρέου χήρα			1	1		+		
70+	II	Λεξούρα	Χρίστου χήρα			1			+		
71+	II	Γερασίμου	Χρίστου χήρα			1			+		
72+	II	Κοντογιάνου	Άποστόλου χήρα				5		+		
73+	II	Τρίπου	Άντωνίου Γ. χήρα				1				
74+	II	Κολομπάζα	Ίωάννου χήρα						+		
75+	II	Κοφινιότι	Άναγνώστου χήρα				1		+		
76+	II	Πιπίνου	Θεοδόρου Ν. χήρα			1	1		+		
77+	II	Κοφινιότι	Άνδρέου χήρα								
78+	II	Μπογιαντζί	Άναγνώστου								
79+	II	Μπαγκοπαναγιότι	Κυριάκου χήρα								

80+	II	Καραδήμα	Ίωάννου χήρα								
1	III	Νικολάου	Κυριάκος Αν.	45	+	1	3	-	+		μέ την μητέρα του
2	III	Νικολάου	Άναγνώστι	60	+	1		Έμπορος	+		
3	III	Καμπούρις	Γεώργιος	28	+		1	[Έμπορος]	+		μέ την μητέρα του
4	III	Άντωνίου	Άλέξανδρος	40	+	2	2	[Έμπορος]	+		
5	III	Καραδίμας	Ίωάννης	25	+			Καλαφάτις	+		
1	IV	Ντουζίνα	Γεώργιος Δ. ^{ου}	40	+	4	1	Έμπορος	+		
2	IV	Παπακυριάκου	Χριστόδουλος	70	+			[Έμπορος]	+		μέ δύο εγγόνες
3	IV	Παγώνι	Γεώργιος Σταμάτι	42	+	2	1	Καλαφάτις	+		
4	IV	Τζακίρις	Πάνος	32	+	1	1	Τέκτον	+		
5	IV	Βέτα	Δημήτριος Κ.	28	+	1	1	Ψαράς	+		
6	IV	Καράτζι	Ίωάννης	35	+		1	Ναύτης	+		
7	IV	Καράτζι	Νικόλαος	25				Έμπορος	+		
8	IV	Παπά Ίωάννου	Ίωάννης Δ.	45	+	1	2	Ναύτις	+		
9	IV	Κατζάρις	Ίωάννης	40	+	2	1	-	+		
10	IV	Μέξη	Ίωάννης Μ.	22				Έμπορος	+		μέ Μητέρα κ[αι] άδελ[φ]όν
11	IV	Οικονόμου	Νικόλαος Κ.	45	+	2		[Έμπορος]	+		
12	IV	Ξυγκάτις	Άνδρέας	35	+	1	1	Ναύτις	+		
13	IV	Τζιτζίρις	Κωνσταντίς	48	+	3	2	Γεωργός	+		
14	IV	Μιχαλάκι	Άντώνιος Ίω.	42			2	Ναύτις	+		
15	IV	Μιχαλάκι	Δημήτριος Ίω.	28				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
16	IV	Σιφνέου	Ίω. Κωνσταντί	26				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] άδελφήν

17	IV	Μεθενίτη	Δημήτριος Γ. ^{ου}	35	+	2	1	[Ναύτις]	+		
18	IV	Μεθενίτι	Ίω. Γεωργίου	40	+	3	2	[Ναύτις]	+		
19	IV	Μεθενίτι	Ίω. Αντωνίου	35	+	2		[Ναύτις]	+		
20	IV	Ντουζίνας	Άναγνώστης	37		2	2	Έμπορος	+		
21	IV	Μιχαλάκι	Ίωάννης Γ. ^{ου}	35	+		2	Καλαφάτις	+		
22	IV	Ξιφτέρι	Άναγνώστις Στ.	26	+			Ναύτις	+		
23	IV	Ίκονόμου	Στέφανος	65	+	1		-	+		
24	IV	Κολοντάρι	Ίωάννης	30	+		1	Ψαράς	+		
25	IV	Παγώνι	Άντώνιος Στ.	36	+	2		Ναύτις	+		
26	IV	Παγώνι	Άνδρέας Στ.	40	+	1	1	[Ναύτις]	+		
27	IV	Μπιτούνι	Ίωάννης	35	+	2		[Ναύτις]	+		
28	IV	Μπιτούνι	Νικόλαος	40	+	2	3	[Ναύτις]	+		
29	IV	Νώσι	Άντώνι Στ.	30	+	1		[Ναύτις]	+		
30	IV	Μπούζας	Νικόλαος	50		1	1	-	+		
31	IV	Κατζανά	Σταμάτις Πάνου	40	+	1		Ναύτις	+		κ[αι] θυλ: 2
32	IV	Καπασάκις	Βασίλιος	50	+	4		[Ναύτις]	+		
33	IV	Στεφανής	Δημήτριος	55	+	1	1	[Ναύτις]	+		
34	IV	Στεφανή	Νικόλαος Δήμ. ^{ου}	25	+			[Ναύτις]	+		
35	IV	Πίσχου	Βασίλιος	38	+	2	2	[Ναύτις]	+		
36	IV	Μεθενίτη	Ίω. Νικολάου	48	+	2	2	[Ναύτις]	+		
37	IV	Κυριακάκι	Κυριάκος Θ. ^{ου}	17				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] 3 αδελφούς
38	IV	Εύσταθίου	Παντελίδς	40	+	4		[Ναύτις]	+		

39	IV	Μπίκλι	Κωνσταντίνος Δ. ^{ου}	45	+	1	1	[Ναύτις]	+		
40	IV	Καλαφάτι	Ίωάννης Γ. ^{ου}	26				[Ναύτις]	+		μέ έναν αδελφόν
41	IV	Νικολάου	Ίωάννης Α.	36	+		1	Έμπορος	+		
42	IV	Μαρίνου	Γεώργιος	40	+	3	2	Ναύτις	+		
43	IV	Πρόϊν Λογοθέτου	Άναγνώστις Δ. ^{ου}	24	+	1	1	Έμπορος	+		
44	IV	Κόκορις	Ίωάννης	35	+		2	Μυλονάς	+		
45	IV	Κακούρι	Δημήτριος Σταμάτι	35	+	1	1	Ναύτις	+		
46	IV	Καμπανάρις	Άντώνιος	40	+	3	1	[Ναύτις]	+		
47	IV	Γκούμα	Άνδρέας Μανόλι	35	+	3	2	[Ναύτις]	+		
48	IV	Σιφνέου	Δημήτριος Κ.	35	+		2	[Ναύτις]	+		
49	IV	Μπαρλαβά	Κωνσταντίς Βασ.	32	+		1	[Ναύτις]	+		
50	IV	Λαβά	Άνδρέας Δαμιανού	50	+	3	1	[Ναύτις]	+		
51	IV	Φράγκος	Χαρίτος	40	+	4		[Ναύτις]	+		
52	IV	Γγέλας	Ίωάννης	40	+	2	2	[Ναύτις]	+		
53	IV	Καλαφάτις	Νικόλαος	35	+		1	[Ναύτις]	+		
54	IV	Γκούμα	Μανόλις Άνδρέου	70	+			[Ναύτις]	+		
55	IV	Παπά Ίωάννου	Ίω. Πέτρου	22	+			[Ναύτις]	+		

56	IV	Χρουσίνη	Νικόλαος Ίω.	24	+			[Ναύτις]	+		
57	IV	Μέξης	Χριστόδουλος	30	+			Στρατιότης	+		
58	IV	Ίκονόμου	Άναγνώστι Κ.	55				-	+		
59	IV	Καπακλίδης	Γεώργιος	30	+			Ναύτις	+		
60	IV	Ξυγκάτις	Μιχάλης	38	+			[Ναύτις]	+		
61	IV	Τζακίρη	Δημήτριος Δ.	25	+			[Ναύτις]	+		
62	IV	Μπεντενιότις	Ίωάννης	50	+			[Ναύτις]	+		
63	IV	Μπεδενιότι	Άθανάσιος Ίω.	25	+			[Ναύτις]	+		
64	IV	Άλεξανδρί	Πάνος Δήμ. ^{ου}	30				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφήν
65+	IV	Γιρδένη	Κωνσταντίνου χήρα			3			+		κ[αι] θυλ: 1
66+	IV	Ντουζίνα	Κυριάκου χήρα			1			+		κ[αι] θυλ. 2
67+	IV	Κόκορι	Μήτηρου χήρα			1			+		
68+	IV	Φλόκα	Άναγνώστου χήρα				2		+		
69+	IV	Κατζανά	Δημητρίου χήρα				2		+		
70+	IV	Ίρασπινίκη	Γεωργίου χ[ήρα]				1		+		
71+	IV	Μούρι	Γεωργίου χήρα			1			+		
72+	IV	Σιφνέου	Ίωάννου χήρα			1			+		
73+	IV	Κολικαλίδης	Μανόλι χήρα			1			+		
1	V	Περαματζίδης	Πέτρος	35	+	2	3	Έμπορος	+		
2	V	Γλίστις	Γεώργιος	62	+	2	1	Γεωργός	+		

3	V	Σπανός	Μανόλις	43	+	2		[Γεωργός]	+		
4	V	Πανούτζος	Ίωάννης	26	+	1		Ναύτις	+		
5	V	Κιούρτι	Δημήτριος Ίω.	35	+		1	Έμπορος	+		
6	V	Κιούρτις	Γεώργιος	30	+		1	Ναύτις	+		
7	V	Μπούδας	Δημήτριος	36	+	1	3	[Ναύτις]	+		
8	V	Σκροπής	Ίωάννης	67	+			Γεωργός	+		
9	V	Μπαρλαβάς	Φίλιπος	24	+			Ναύτις	+		
10	V	Μεθενίτι	Άνδρέας	37	+	2	1	[Ναύτις]	+		
11	V	Κόρμπις	Άναστάσιος	33	+		2	Γεωργός	+		
12	V	Εύριπαΐος	Μιχαΐλος	37	+			Ψωμάς		Εύριπον	παροικόν 5 χρόνους
13+	V	Κέκου	Δημητρίου χήρα				1		+		
14+	V	Θεοφάνους	Ειρήνη χ[ήρα]						+		μέ μίαν ψυχοπαΐδα
15+	V	Παπακυριάκου	Άντωνίου Κ. χήρα]				2		+		
16+	V	Παλέση	Ίωάννου χήρα				3		+		
1	VI	Ντουζίνας	Χριστόδουλος	46	+	2	2	Έμπορος	+		
2	VI	Ντουζίνας	Κωνσταντίνος Ίω.	23	+			[Έμπορος]	+		
3	VI	Ντουζίνα	Κωνσταντίνος Κυρ:	26	+	1		Ναύτης	+		
4	VI	Λέκα	Δημήτριος Ίωάννου	20				Έμπορος	+		μέ δύο αδελφούς
5	VI	Άθοϋλα	Ίω. Έλευθερίου	28	+	3	1	Ναύτης	+		

6	VI	Πασχάλις	Άναστάσιος	34	+	4	2	Έμπορος	+		μέ την Μητέρα του
7	VI	Μαριολόμα	Γεώργιος Κ. ^{ΚΟΥ}	38	+	2	1	Καλαφάτις	+		μέ την Μητέρα του
8	VI	Καραδήμα	Γεώργιος Άλ:	40	+	1	2	Ναύτης	+		
9	VI	Τούλη	Ίω. Γεωργίου	52	+	3	3	[Ναύτης]	+		
10	VI	Παπαποστόλι	Κωνσταντίς Δ.	40	+	1	2	[Ναύτης]	+		
11	VI	Νόσση	Σταμάτις Γ.	45	+	2		[Ναύτης]	+		
12	VI	Ίραφτη	Δημ. ^{ΟΥ} Κωνστ. ^{ΟΥ}	32	+	2	1	[Ναύτης]	+		
13	VI	Κιζάνη	Δημ. ^{ΟΥ} Ίωάννου	18				[Ναύτης]	+		Μέ μίαν αδελφήν
14	VI	Κιζάνης	Άντώνιος	32	+	1		Στρατιώτης	+		
15	VI	Κιζάνης	Άναστάσιος	46	+	1	1	Έμπορος	+		
16	VI	Μπαλούρδος	Ίωάννης	51	+	3		Γεωργός	+		
17	VI	Ίρακιτζί	Γεώργιος Σπύρου	20				Έμπορος	+		Μέ έναν αδελφόν
18	VI	Κόρπι	Άποστόλις	60	+	4		Μακυλάρης	+		
19	VI	Τάταρις	Δαμιανός	35	+	1	3	[Μακυλάρης]	+		
20	VI	Σαρίς	Στάθης	20				Ναύτης	+		Μέ δύο αδελφούς
21	VI	Κυμίνου	Άντώνιος Χριστοδούλου	30	+		1	[Ναύτης]	+		Μήτηρ κ[αι] αδελφός
22	VI	Κυμίνου	Κυριάκο Χρ:	28	+	1	2	[Ναύτης]	+		
23	VI	Σέρφος	Πέτρος	30	+		1	[Ναύτης]	+		μέ Μητέρα
24	VI	Πασχάλις	Χ. Στάθης	31	+			Έμπορος	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφάς 4
25	VI	Νικολάου	Ίλίας Άναγνώστου	30	+		1	Στρατιότης	+		

26	VI	Σέρφος	Άντώνιος	32	+	2	2	Έμπορος	+		
27	VI	Ζάνη	Δημ: Θανάσι	35	+	1		Ναύτης	+		μέ την Μητέρα του
28	VI	Τουμπούλης	Δημήτριος	55	+			Έμπορος	+		
29	VI	Μαριολόμης	Σπύρος	40	+	2		Καλαφάτις	+		
30	VI	Μερτίκα	Κυριάκος Ίω	28	+	1	1	Ναύτης	+		
31	VI	Κολοξής	Ίωάννης	40	+	1		[Ναύτης]	+		
32	VI	Πρώος	Νικόλαος	55	+			Μαραγγός	+		
33	VI	Πρώος	Ίω. Νικολάου	32	+		1	[Μαραγγός]	+		
34	VI	Νικοκύρθη	Ίω. Παναγιότου	31	+	1		Ναύτις	+		
35	VI	Θεοφάνη	Πάνος Γιανάκου	20				[Ναύτις]	+		μέ την Μητέρα του
36	VI	Μανιάτις	Γιοργάκις	50	+	1		[Ναύτις]	+		μέ μίαν ψυχοπαίδα
37	VI	Ντέλε	Ίω. Νικολάου	48	+	2	2	[Ναύτις]	+		
38	VI	Καραβάκις	Δημήτριος	33	+	1		Έμπορος	+		μέ θυλ: 2
39	VI	Νικοκύρθη	Άθανάσης Παν.	26	+		2	Ναύτις	+		
40	VI	Σπανός	Ίωάννης	50	+	3		[Ναύτις]	+		μέ θυλ. 1
41	VI	Ίρανδίτζας	Γεώργιος	45	+	3		Γεωργός	+		
42	VI	Καραδήμα	Γεώργιος Ίω.	40	+	3	2	Ναύτις	+		
43	VI	Χαρίτου	Κανέλος	38	+	1	2	[Ναύτις]	+		
44	VI	Ίρούσι	Κοσμάς	40	+	2	3	[Ναύτις]	+		
45	VI	Νόσι	Γιοργάκις	60	+			[Ναύτις]	+		
46	VI	Νόσι	Σταύρος Νικολάου	18				Γεωργός	+		μέ Μητέρα κ[αι] άνεψιάν
47	VI	Καρά	Σπύρος Δ. ^{ου}	30	+		3	Ναύτις	+		

48	VI	Ίγγλέζος	Γεώργιος	60	+			[Ναύτις]	+		
49	VI	Ψάππις	Κωνσταντίνος	35	+		3	Ψάππις	+		
50	VI	Ψανδίτζα	Άνδρέας Χ.	42	+	3	1	Ναύτις	+		
51	VI	Γαλάτις	Άναστάσιος	30	+	1	1	[Ναύτις]	+		
52	VI	Κιούρπις	Χριστόδουλος	52	+	1	1	Ναύτις	+		
53	VI	Λουπέτος	Πάνος	55	+	1	1	[Ναύτις]	+		
54	VI	Χάνος	Κωνσταντίνος	55	+	2	1	[Ναύτις]	+		
55	VI	Χάνου	Σταμάτις Ν.	30	+	1		[Ναύτις]	+		
56	VI	Ταούτος	Άναστάσιος	50	+	1	1	[Ναύτις]	+		
57	VI	Μπάφας	Δημήτριος	55	+	2		Ναύτις	+		μέ θυλ. 4
58	VI	Μποσναη	Δημήτριος Ν.	35	+	2	1	[Ναύτις]	+		
59	VI	Στάθη	Δημήτριος Ίω.	45	+	1		[Ναύτις]	+		
60	VI	Κύμηγος	Χριστόδουλος	50	+	2	2	Έμπορος	+		
61	VI	Νικολάου	Άναστάσιος Άναγν.	20				[Έμπορος]	+		μέ Μητέρα, αδελφόν κ[αι] αδελφή
62+	VI	Μπαλούρδου	Σπύρου χήρα				2		+		
63+	VI	Καλαφάτι	Δημητρίου χήρα			4	2		+		
64+	VI	Μερτίκα	Κωνστ. Ίω. χήρα			2			+		
65+	VI	Μπάθα	Γεωργίου χήρα			1	2		+		
66+	VI	Παύλου	Κωνσταντίνου χήρα			1			+		
67+	VI	Παραβία	Κωνσταντίνου			2	1		+		

			χήρα								
68+	VI	Σταμάτι	Άποστόλου χήρα				1		+		
69+	VI	Νόσσι	Ίωάννου χήρα			1	1		+		
70+	VI	Χάνου	Νικολάου χήρα			1			+		
71+	VI	Νόσσι	Άνδρέου Σταμάτι χήρα			1	2		+		
1	VII	Περαμαντζί	Ίω. Κωνσταντί	40	+	2	1	Έμπορος	+		
2	VII	Περαμαντζί	Σταμάτις Κ.	38	+		1	[Έμπορος]	+		
3	VII	Καραβάκις	Κωνσταντίς	65	+			Ναύτις	+		
4	VII	Καραβάκι	Ίω. Κωνσταντί	28	+			[Ναύτις]	+		
5	VII	Ψόδε	Σταύρος Γεώρ.	28	+	1		[Ναύτις]	+		
6	VII	Πασότου	Δημήτριος	18				Έμπορος	+		μέ Μιτέρα, αδελφόν κ[αι] Μαμήν
7	VII	Μητροπίλια	Αντώνιος	29	+		1	Ναύτις			
8	VII	Τζουνάπι	Ίω. Δημητρίου	15				-	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφήν
9	VII	Όκταπόδι	Στάθης Χ.	40	+		2	[Ναύτις]	+		
10	VII	Μπακάλι	Σταμάτις Μιχ.	30	+	1		[Ναύτις]	+		
11	VII	Σάμιος	Γεώργιος	29	+	1		[Ναύτις]	+	Σάμον	παροικόν 6 χρόνους
12	VII	Άράπις	Ίωάννης	70		1		[Ναύτις]	+		
13	VII	Κύρλι	Δημήτριος Άνδρέου	35	+	1	2	[Ναύτις]	+		
14	VII	Κύρλι	Άνδρέας	70	+	1		[Ναύτις]	+		
15	VII	Ψανδίτζα	Άνδρέας Γ.	32	+	1		Μαραγγός	+		

16	VII	Πιγγαρά	Σπύρος Π.	30	+	1		Ναύτις	+		
17	VII	Στρίγγου	Γεώργιος Ίω.	28	+		1	[Ναύτις]	+		
18	VII	Πολίτις	Ίωάννης	32	+		3	Έμπορος	+		
19	VII	Στρατική	Νικόλαος	60	+		2	Γεωργός	+		
20	VII	Μπαρλαβά	Ίω. Βασιλίου	33	+	1	2	Ναύτις	+		
21	VII	Μπουρδαχά	Σταμάτις Δ.	35	+	1	1	[Ναύτις]	+		
22	VII	Λολάτζι	Γεώργιος Ν.	50	+			[Ναύτις]	+		
23	VII	Λολάτζι	Ίωάννης Γ:	28	+		2	[Ναύτις]	+		
24	VII	Ντελιγιάνη	Γεώργιος Ν.	32	+	1		Γεωργός	+		
25	VII	Βούργαρι	Ίωάννης Ν.	38	+		1	Ναύτις	+		
26	VII	Κυριακής	Ίωάννης	35	+	2	3	[Ναύτις]	+		
27	VII	Κοσμά	Μιχαήλ Α. Μήτρου	20				[Ναύτις]	+		μέ την Μητέρα του
28	VII	Κοσμά	Δημ. ^{ος} Α. Μήτρου	27				[Ναύτις]	+		
29	VII	Βιτόρε	Άνδρέας Ν.	38	+	1		[Ναύτις]	+		
30	VII	Κοσμά	Βασίλιος Μ.	60	+	1		[Ναύτις]	+		
31	VII	Κοσμά	Άθανάσιος Β. Μ.	27	+			[Ναύτις]	+		
32	VII	Βιτόρε	Κυριάκος Ν.	42	+	2		Ψαράς	+		
33	VII	Ζίκουλις	Άντώνιος Παπά Ίω.	42	+	2	2	Ναύτις	+		
34	VII	Στρατική	Άλεξανδρίς Π.	32	+	3		[Ναύτις]	+		μέ γυναϊκάδελφόν
35	VII	Όκταπόδι	Δημήτριος Χ.	37	+	2		[Ναύτις]	+		

36	VII	Κουμπί	Άναστάσιος Λαζάρου	35	+	4		[Ναύτις]	+		
37	VII	Ίγγλέζο	Κωνσταντίνος Χ.	27	+	2		[Ναύτις]	+		
38	VII	Κουμπί	Γεώργιος Δ.	30	+	1		[Ναύτις]	+		
39	VII	Νόσσι	Γεώργιος Σταμ:	30	+			Έμπορος	+		μέ ψυχοπαΐδα
40	VII	Μπογιαντζί	Κωνσταντί Πανάγου	50	+			Βαφεύς	+		
41	VII	Άγουρίδας	Γεώργιος	32	+	1	1	Γεωργός	+		
42	VII	Τριζώνης	Γεώργιος	40	+	1		Ναύτις	+		
43	VII	Κύρνη	Ίωάννης Μ.	20				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφήν
44	VII	Μοραΐτις	Ίωάννης	35	+	2		Βοσκός		Πελοπόννησον	
45	VII	Μπακάλι	Γιοργάκης Μ.	45	+	1	3	Ναύτις	+		
46	VII	Κοσμά	Κοσμάς Α.	38	+		3	Καλαφάτις	+		
47	VII	Μπούζα	Παντελής Γ.	32	+			Ναύτις	+		
48	VII	Σίδερι	Άναγνώστι Σ.	26	+	1		Έμπορος	+		
49	VII	Φίλε	Γεώργιος Μιχαΐλ	32	+	1	2	Ναύτις	+		
50	VII	Μαρκάκις	Ίωάννης	30	+		3	Καλαφάτις	+		
51	VII	Τζιρίκου	Δημήτριος Α.	35	+		1	-	+		
52	VII	Κόρποι	Μιρτίκας	23	+			Ναύτις	+		
53	VII	Άθηναίος	Νικόλαος	45	+	1		Γεωργός	+	Άθηνas	παροικόν 25 χρόνους
54	VII	Ψαντίτζα	Ίωάννης Γ.	27	+	1	1	Ναύτις	+		
55	VII	Νόσσι	Θεόδωρος Γγίκα	37	+		2	[Ναύτις]	+		

56	VII	Πέρου	Νικόλαος Μ. Κ.	19				[Ναύτις]	+		μέ την Μητέρα του
57	VII	Πέρου	Κωσμάς Μ. Κ.	30	+	1	2	[Ναύτις]	+		
58	VII	Σοφικίτης	Σταύρος	47	+	1		Γεωργός	+	Σοφικόν	παροικόν 30 χρόνους
59	VII	Μπακάλι	Δημήτριος Μ.	35	+	1	3	Ναύτις	+		
60	VII	Μπακάλι	Πάνος Μ.	29	+	1	1	[Ναύτις]	+		
61	VII	Τζεντζεκλή	Παναγιώτις Γ.	26	+			[Ναύτις]	+		
62	VII	Βέτα	Έλευθέριος Κ:	32	+		1	Ψαράς	+		μέ την Μαμήν του
63	VII	Μοσκόβου	Νικόλαος Γ.	32	+		1	Ναύτις	+		
64	VII	Ντέντε	Σταμάτις Γ.	20				Βαρελάς	+		
65	VII	Τζομπάνις	Δήμας	55				Βοσκός		Πελοπόννησον	παροικόν 20 χρόνους
66	VII	Λαντίτζα	Γεώργιος	60				-			
67	VII	Κοντοδήμα	Γεώργιος Ίω.	43	+	2	1	Ναύτις	+		
68	VII	Μπίκλι	Νικόλαος Δήμου	27	+	1		[Ναύτις]	+		
69	VII	Μαροῦσα	Σταμάτις Γ.	26	+			Βοσκός	+		μέ την Μαμήν του
70	VII	Μιχαλάκι	Δημήτριος Ντ:	40	+	2		Ναύτις	+		
71	VII	Ντελιγιάνι	Δημήτριος Ν.	40	+	2	3	Γεωργός	+		
72	VII	Δράκου	Πέτρος Ν.	25				Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν
73	VII	Βέτα	Σταμάτις Κ.	37	+		1	Ψαράς	+		
74	VII	Γιώργα	Άντώνιος Κ.	35	+	1	1	Ναύτις	+		
75	VII	Πάλι	Δημήτριος Π.	16	+			-	+		
76	VII	Μπουγιουκλίσ	Γιοργάκης	45	+	1	2	Ναύτις	+		
77	VII	Πιγγαράς	Γιοργάκις	47	+	2		Μυλονάς	+		

78	VII	Κιζάνι	Γεώργιος Ίωάννου	28	+			Στρατιότις	+		
79	VII	Φίλε	Κωνσταντίνος Μιχάλι	38	+	2		Ναύτις	+		
80	VII	Στρατική	Ίω. Παντελής	47	+	2	2	[Ναύτις]	+		
81	VII	Μπουρδαχά	Άνδρέας Δημ. ^{ου}	37	+		1	[Ναύτις]	+		
82	VII	Γκίκα	Κωνσταντίνου Γ. ^{ου}	15				Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφών
83	VII	Μπακάλι	Ίω. Μιχάλις	47	+	1	1	[Ναύτις]	+		
84	VII	Παπαποστόλι	Κυριάκος Δ. ^{ου}	20				[Ναύτις]	+		μέ την Μαμήν του
85	VII	Ίρούτσι	Κυριάκος Γ. ^{ου}	26	+			[Ναύτις]	+		
86	VII	Κουμπί	Κυριάκος Δημ. ^{ου}	40	+	2	1	[Ναύτις]	+		
87	VII	Γόγγος	Άναγνώστις	32	+	2	1	[Ναύτις]	+		
88	VII	Γγίκας	Άναγνώστις	27	+	1	1	-	+		μέ την Μητέρα του
89	VII	Κιούρτι	Δημήτριος Χ.	27	+	1		[Ναύτις]	+		
90	VII	Ίγγλέζος	Χριστόδουλος	55	+	2		[Ναύτις]	+		
91	VII	Καραμάνου	Σταμάτης Άναγνώστου	28		1		[Ναύτις]	+		
92	VII	Μίτζου	Σπύρος	38	+	2	1	[Ναύτις]	+		
93	VII	Μίτζου	Γεώργιος	45			1	[Ναύτις]	+		
94	VII	Τζετζεκλίκις	Λουκάς	37	+	3	1	Έμπορος	+		
95	VII	Μιχαλάκι	Ντέντες Γ: Ντ:	27	+	1		Ναύτις	+		
96	VII	Νταρταγάνις	Ίωάννης	50	+	1	1	[Ναύτις]	+		

97	VII	Ντανταγάνι	Δημήτριος Ίω.	29	+	1	1	[Ναύτις]	+		
98	VII	Κιζάνι	Άντώνιος Κ.	18	+			Έμπορος	+		μέ Μητέρα κ[αι] δύο αδελφούς
99	VII	Ντρούδε	Ίω. Δημ. ^{ου}	20				Ναύτις	+		
100	VII	Πολιμένος	Σταύρος	50		1		[Ναύτις]		Μέθενα	παροικόν 25 χρ:
101	VII	Ψούσι	Μανόλις Γεωργίου	18				[Ναύτις]	+		
102	VII	Γγίκας	Νικόλαος	45	+		1	[Ναύτις]	+		
103+	VII	Κολομά	Δημητρίου χήρα				1		+		
104+	VII	Πασχάλι	Σταματίου Στ. [χήρα]				1		+		μέ την Μητέρα της
105+	VII	Νόσσι	Δαμιανού Στ. [χήρα]			1	1		+		
106+	VII	Περαματζί	Νικολάου [χήρα]				1		+		
107+	VII	Κάρλου	Κωνσταντίνου [χήρα]			1	1		+		
108+	VII	Σαρικήκη	Μάνθου[χήρα]				1		+		
109+	VII	Σκοπελίτη	Κωνσταντίνου [χήρα]			1			+		
110+	VII	Κοντοδῆμα	Βασιλείου [χήρα]			2	1		+		
111+	VII	Μπαλούρδου	Γεωργίου χήρα			1			+		
112+	VII	Παπά Σταμάτι	Σταμάτι Γεωργίου				1		+		

			[χήρα]								
113+	VII	Ρούσσι	Κωνσταντίνου [χήρα]				1		+		
114+	VII	Ύδραιου	Νικολάου [χήρα]			1					
115+	VII	Παπ. Παπασί	Κωνσταντίνου Λινάρδου [χήρα]			1	1		+		
116+	VII	Νόσσι	Δημητρίου Στ. [χήρα]			2	1		+		μέ τήν Μητέρα της
117+	VII	Νταλάκου	Σταμάτα Γ. ^{ου} [χήρα]				1		+		
118+	VII	Μερτζεκλί	Σπύρου [χήρα]			1	1		+		
119+	VII	Τζαμπάζι	Δημητρίου								
1	VIII	Δουζίνας	Λογοθέτης	37	+	2	1	Έμπορος	+		
2	VIII	Νικολάου	Άνδρέας Άν.	33	+		1	Ναύτις	+		
3	VIII	Λουλοῦ	Σταμάτις Δ. ^{ου}	30	+	1		[Ναύτις]	+		
4	VIII	Μπακάλι	Άπόστολος Κωνστ.	20				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
5	VIII	Ντέντες	Κυριάκος	32	+	2	1	[Ναύτις]	+		
6	VIII	Γίτζι	Σταμάτις Ν.	27				Μυλωνάς	+		μέ Μητέρα
7	VIII	Τζαράκου	Κυριάκου Ίωάννου	35	+	2	2	Ναύτις	+		
8	VIII	Τζαράκου	Γεώργιος Σταμάτι	27				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν

9	VIII	Τζαράκου	Ίωάννης Σταμ:	32	+	1		[Ναύτις]	+		
10	VIII	Σπυρούντι	Δημήτριος Ν.	45	+	3		[Ναύτις]	+		
11	VIII	Μπαμπασί	Δημήτριος Λ.	30	+			[Ναύτις]	+		
12	VIII	Πατζουράτι	Ίωάννης Ν.	41	+	1		[Ναύτις]	+		
13	VIII	Σακατάνης	Κυριάκος	45	+	4		[Ναύτις]	+		
14	VIII	Τρίπος	Γεώργιος	55	+	1	2	[Ναύτις]	+		
15	VIII	Ψαμπαλάκου	Ίω. Αντωνίου	42	+	2	1	[Ναύτις]	+		
16	VIII	Τρίπου	Πάνος Γεωργίου	33	+	1		[Ναύτις]	+		
17	VIII	Παλιέρι	Νικόλαος Ίω.	27	+	2		[Ναύτις]	+		
18	VIII	Σάκενας	Πέτρος	60		3		[Ναύτις]	+		
19	VIII	Σάκενα	Ίω. Πέτρου	32	+	2		[Ναύτις]	+		
20	VIII	Σπανοῦ	Στέφανος	45	+	3	2	[Ναύτις]	+		
21	VIII	Μοσχόβη	Σταύρος Ίω.	22				Ναύτις	+		μέ Μητέρα
22	VIII	Μοσχόβη	Δημήτριος Ίω.	30	+	1		[Ναύτις]	+		
23	VIII	Καραντζά	Ίω. Κωνσταντίς	40	+	2		[Ναύτις]	+		μέ θυλ. 1
24	VIII	Γρίλου	Σταύρος	33	+		1	[Ναύτις]	+		
25	VIII	Πασχάλι	Δημήτριος Στ.	35	+	2		[Ναύτις]	+		
26	VIII	Βεσαλά	Γεώργιος Χαρίτου	30	+	1	1	[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφήν
27	VIII	Μπασταλιές	Ίω:	46	+	1		[Ναύτις]	+		
28	VIII	Άργίτις	Σοτίρος	32	+	1		Καζάζης		Άργος	παροικόν 18 χρόνους
29	VIII	Καπόλε	Ίωάννης	38	+	1	1	Ναύτις	+		

			Σπύρου								
30	VIII	Γιανιοῦ	Μιχάλις	55	+	2	1	Καλαφάτις	+		
31	VIII	Φράγκος	Γεώργιος	56	+		2	Ναύτις	+		
32	VIII	Παραβία	Γεώργιος Μηχάλις	27	+		1	[Ναύτις]	+		
33	VIII	Γιανιοῦ	Δημήτριος	45	+		1	[Ναύτις]	+		
34	VIII	Σακατάνις	Σταμάτις	35	+	1		[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
35	VIII	Γγούτζις	Γεώργιος	18				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] δύο ἀδελφούς ἀνηλήκους
36	VIII	Γιανιοῦ	Γεώργιος	50	+	1	1	[Ναύτις]	+		
37	VIII	Μάρκου	Ἀπόστολος	60	+	1	1	[Ναύτις]	+		
38	VIII	Λεγουριότις	Νικόλαος	28	+	1		Ῥάπτις		Λεγουριό	παροικόν 18 χρόνους
39	VIII	Πατρόνις	Ἰωάννης	31	+			Ναύτις	+		
40	VIII	Μπουτρούμις	Γεώργιος	36	+			[Ναύτις]	+		
41	VIII	Μισεγιάννης	Κοσμάς	42	+	2	1	[Ναύτις]	+		
42	VIII	Παπαγιωργάκι	Γεώργιος Μ.	20	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
43	VIII	Παπά Φραντζέσκου	Φραντζέσκο	40	+			[Ναύτις]	+		
44	VIII	Τριζώνις	Ἰωάννης	35	+	1		Ἐμπορος	+		
45	VIII	Τριζώνις	Γεώργιος	25				Ναύτις	+		
46	VIII	Κορζής	Ἀνδρέας	55	+	1		[Ναύτις]	+		
47	VIII	Κορζής	Γεώργιος	45	+	1	2	Ἐμπορος	+		
48	VIII	Παράσχου	Ἰωάννης	50	+	2	1	Ναύτις	+		
49	VIII	Ῥόδε	Ἰωάννης	38	+	2	2	[Ναύτις]	+		

50	VIII	Γιανάκου	Άθανάσιος	40	+	1	1	Έμπορος	+		
51	VIII	Βότζι	Δημήτριος Ίω.	40	+	3		Ναύτις	+		
52	VIII	Γκούμα	Γεώργιος Α.	58	+			[Ναύτις]	+		
53	VIII	Μπότζις	Ίωάννης	65	+	1		[Ναύτις]	+		
54	VIII	Νικολάου	Δημήτριος	40	+	2		Παπουτζής	+		
55	VIII	Μάρκος	Άντώνιος	60	+	1		Ναύτις	+		
56	VIII	Καλαφάτι	Σταμάτις Πάνου	42	+			[Ναύτις]	+		
57	VIII	Γρίλος	Δημήτριος	50	+	3		[Ναύτις]	+		
58	VIII	Καρατζά	Άθανάσιος Κωνσταντί	35	+	2	1	[Ναύτις]	+		
59	VIII	Παπαγεωργίου	Κοσμάς	45	+	3	1	[Ναύτις]	+		
60	VIII	Μπαμπασί	Νικόλαος Λ.	35	+	2		[Ναύτις]	+		
61	VIII	Κιζάνι	Θεόδωρος Ίω.	35	+	2		Στρατιότης	+		
62	VIII	Ίλία	Σταμάτις	42	+	3		Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] ψυχοπαίδα
63	VIII	Ύραντίτσα	Άνδρέας Μ.	33	+			Γεωργός	+		
64	VIII	Μάρκου	Ίω. Α.	32	+			Ναύτις	+		μέ Πενθερά
65	VIII	Πανούργιας	Δημήτριος	55	+	1		[Ναύτις]	+		
66	VIII	Κουνέλι	Σταμάτις	30	+	2		Μυλονάς	+		
67	VIII	Καρά	Γεώργιος Σοτίρου	35	+	1	1	Ύραπις	+		
68	VIII	Τριζώνι	Νικόλαος Σταμ:	40	+	1	2	Ναύτις	+		
69	VIII	Σταύρου	Σταμάτις Ίω.	40	+	3	1	Ύραπις	+		
70	VIII	Στριγγογιάννης	Ίωάννης	55	+	2		Ναύτις	+		

71	VIII	Στριγγογιάνης	Άντώνιος	27	+			Παπουτζής	+		
72	VIII	Μάνθου	Πάνος	45	+	1		Ναύτις	+		
73	VIII	Βρίση	Γεώργιος Κυρ.	34	+	1		[Ναύτις]	+		
74	VIII	Γερόντζι	Άναγνώστις	31	+	2		Έμπορος	+		
75	VIII	Γκούμα	Άναστάσιος Σπ.	35	+	2		Ναύτις	+		
76	VIII	Γκούμας	Λάζαρος	40	+	3		[Ναύτις]	+		
77	VIII	Ζάνι	Ίλιος Θανάσι	45	+	3		Ύρπις	+		
78	VIII	Κίμνος	Σπύρος	60	+	4		Ναύτις	+		
79	VIII	Τζούρι	Ίωάννης Ν.	22				[Ναύτις]	+		μέ την Μητέρα του
80	VIII	Βερβενιώτις	Άθανάσιος	60	+	2		Δραγάτις		Βέρβεννα	παροικόν 25 χρ.
81	VIII	Ύραμπαλάκος	Σταύρος	35	+			Ναύτις	+		
82	VIII	Ύραμπαλάκος	Σταμάτις	38	+	2	2	[Ναύτις]	+		
83	VIII	Σάκενας	Δημήτρις Κωνσταντίς	35	+	2		[Ναύτις]	+		
84	VIII	Ύραμπαλάκος	Ίω.	35	+			[Ναύτις]	+		
85	VIII	Βρίση	Ίω. Κυρ.	25				Καλαφάτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν
86	VIII	Σάκενας	Νικόλαος	35	+	2	2	Ναύτις	+		
87	VIII	Πλάκεζα	Λάζαρος	37	+	1	2	[Ναύτις]	+		
88	VIII	Χρουσίνης	Κυριάκος	55	+	1	2	[Ναύτις]	+		
89	VIII	Καφάλις	Δημήτριος	50	+		1	[Ναύτις]	+		
90	VIII	Ύραμπαλάκος	Άντώνιος	40	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
91	VIII	Κιμεγγέλις	Γεώργιος	30	+			[Ναύτις]	+		
92	VIII	Ύραμπαλάκος	Γεώργιος	28	+			[Ναύτις]	+		

93	VIII	Νικήτα	Δημήτριος	35	+	1		[Ναύτις]	+		
94+	VIII	Μπουγιουκλή	Νικολάου χήρα			1	1		+		
95+	VIII	Παπασταμάτι	Σταμάτι Ν: ^{ου} [χήρα]			1			+		
96+	VIII	Ψαμπαλάκου	Γεωργίου [χήρα]				1		+		
97+	VIII	Τούλη	Φιλίπου [χήρα]			1	1		+		
1	IX	Κλιεζή	Γεώργιος Δημ. ^{ου}	55	+	1		-	+		
2	IX	Καραμάνου	Δημήτρις Στ.	38	+		1	Ναύτις	+		
3	IX	Λαζάρου	Βάθης	65		1		Μαραγγός	+		
4	IX	Μάρκου	Ίω. Ανδρέου	36	+	2	2	Ναύτις	+		
5	IX	Λέκα	Λουκάς Κ: ^{κου}	42	+		3	-	+		
6	IX	Βάθης	Σταμάτις	27	+	2		Ναύτις	+		
7	IX	Μουτζούρις	Σταμάτις	64	+	2	2	[Ναύτις]	+		
8	IX	Κοθρίς	Δημήτριος	25	+			[Ναύτις]	+		
9	IX	Στρατολός	Σπύρος	46	+	3	1	Μυλονάς	+		
10	IX	Άλέξι	Τζόρτζις	65	+		1	Έμπορος	+		
11	IX	Τζόρτζις	Δημήτριος	22	+			[Έμπορος]	+		
12	IX	Κοθρίς	Νικόλαος	36	+	1	4	Ναύτις	+		
13	IX	Μητροπίλιας	Ίω:	42	+	3	1	[Ναύτις]	+		
14	IX	Παπανικολάου	Γεώργιος	38	+	2	2	[Ναύτις]	+		
15	IX	Άλέπις	Δημήτριος	28	+			[Ναύτις]	+		

16	ΙΧ	Καραμάνου	Σπύρος Χ.	24	+	1		[Ναύτις]	+		
17	ΙΧ	Καραμάνου	Παύλος Χ.	22	+	1		[Ναύτις]	+		
18	ΙΧ	Νταλάκος	Νικόλαος	28	+	1		Έμπορος	+		
19	ΙΧ	Νταλάκος	Χριστόδουλος	36	+	1	3	Ναύτις	+		
20	ΙΧ	Καραχότζας	Κανέλος	36	+	2	2	[Ναύτις]	+		
21	ΙΧ	Καραχότζας	Άντώνιος	32	+	1	2	[Ναύτις]	+		
22	ΙΧ	Παπαγεωργίου	Νικόλαος	46	+	2		[Ναύτις]	+		
23	ΙΧ	Πιπίνος	Θεόδωρος	42	+	3		[Ναύτις]	+		κ[αι] θυλ. 2
24	ΙΧ	Πίππας	Άντώνιος	28	+		1	[Ναύτις]	+		
25	ΙΧ	Παπά Άνδρέου	Δημήτριος	35	+	2	1	Μυλονάς	+		
26	ΙΧ	Καραδήμας	Παντελής	28	+	1		Ναύτις	+		
27	ΙΧ	Κέκης	Γεώργιος	65	+	1		Έμπορος	+		
28	ΙΧ	Ντέλε	Ίω. Γεωργίου	46	+			Μυλονάς	+		
29	ΙΧ	Ποταμίτι	Δημ. ^{ος} Ίω.	30	+	1		Στρατιώτις	+		
30	ΙΧ	Τζαγκαραβέζι	Άνδρέας	26	+	1	1	Ναύτις	+		
31	ΙΧ	Τρατολοΰ	Δημ. ^{ος} Σπύρου	24	+			[Ναύτις]	+		
32	ΙΧ	Καραμάνου	Ίω. Αναγνώστου	28	+			Έμπορος	+		
33	ΙΧ	Ύραπις	Γεώργιος	37	+	2	2	Ύραπις	+		
34	ΙΧ	Καραμάνου	Πέτρος Σταμάτι	24				Ναύτις	+		μέ Μητέρα
35	ΙΧ	Καραμάνα	Μερτίκας	22	+			Έμπορος	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν
36	ΙΧ	Δημητρίου	Βασίλιος Χ.	18				Ναύτις	+		μέ μητέρα
37	ΙΧ	Σταρόβας	Άνδρέας	22				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν

38	ΙΧ	Σκούντι	Μάνθος Λαζ. ^{ου}	15				[Ναύτις]	+		μέ μητέρα του
39	ΙΧ	Πάνου	Μάνθος	35				[Ναύτις]	+		μέ μητέρα του
40	ΙΧ	Μπέκου	Παντελής Άντ. ^{ου}	20				[Ναύτις]	+		μέ μητέρα του
41	ΙΧ	Ποταμίτι	Άνδρέα Ίω.	24				[Ναύτις]	+		μέ μητέρα κ[αι] αδελφόν
42	ΙΧ	Παραβίας	Ίωάννης	20				[Ναύτις]	+		μέ μητέρα
43	ΙΧ	Παπουτζί	Πάνος Σταύρος	20				[Ναύτις]	+		μέ αδελφάς δύω
44	ΙΧ	Λολός	Δημήτριος	70				[Ναύτις]	+		
45	ΙΧ	Σταύρου	Ίωάννης	20				[Ναύτις]	+		μέ αδελφόν
46	ΙΧ	Προτοπαπά	Πέτρος	18				[Ναύτις]	+		
47+	ΙΧ	Παπασπυρίδωνος	Μηχαήλ			1	1		+		
1	Χ	Ντρούδες	Σταμάτις	43	+	2	1	Ναύτις	+		
2	Χ	Ντρούδες	Χρίστος	30	+			Βιολεντζίς	+		
3	Χ	Καραλίσ	Δημήτριος	45	+		1	Ναύτις	+		
4	Χ	Μπουκάκις	Βασίλιος	27	+	1		Έμπορος	+		
5	Χ	Καρμάδισ	Άντώνιος	41	+	1	3	Ναύτις	+		
6	Χ	Ντάγγλις	Άθανάσιος	31	+	2		-	+		
7	Χ	Λάφη	Δημ. ^{ος} Πέτρου	30	+		1	Γεωργός	+		
8	Χ	Θεοφάνους	Σταμάτις	58	+	2		Έμπορος	+		
9	Χ	Θεοφάνους	Γεώργιος Σταμάτι	21	+	1		[Έμπορος]	+		
10	Χ	Ίκονόμου	Νικόλαος	52	+	1		-	+		
11	Χ	Μπουκάκις	Νικόλαος	40	+	1		Έμπορος	+		
12	Χ	Δουζίνας	Γιοργάκις	50	+	3		-	+		

13	X	Δουζίνας	Ευστάθιος Γ.	25	+			-	+		
14	X	Κριεζή	Λεονάρδος	32	+	1		Έμπορος	+		
15	X	Μάρο	Δημ. ^{ος} Αναστ. ^{ου}	18				Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] 2 αδελφούς άνηλίκους
16	X	Τζοβοῦ	Αναστάσιος Μηχ.	20				Γεωργός	+		μέ μητέρα κ[αι] αδελφόν
17	X	Λεοντάρι	Άνδρέας Γγίκα	22				Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφήν
18	X	Μεθενίτου	Γεώργιος Αναγν. ^{ου}	26	+	1		Ναύτις	+		
19	X	Κοντίλος	Μανόλις	26	+			[Ναύτις]	+		
20	X	Τούλι	Ίω. Κυρ. ^{κου}	22	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] δύο αδελφάς
21	X	Ψοδίτις	Ευστάθειος	30	+			[Ναύτις]		Ψόδο	παροικόν 1 χρόνον
22+	X	Κριεζή	Αναστασίου χήρα			1	1		+		μέ μητέρα κ[αι] Μάμη
1	XI	Ίκονόμου	Σταμάτις πρόην	58	+			Έμπορος	+		
2	XI	Ίκονόμου	Δημ. ^{ος} Σταμάτι	32	+		1	[Έμπορος]	+		
3	XI	Ίκονόμου	Κωνστ: Σταμ:	30	+		1	[Έμπορος]	+		
4	XI	Θεοφάνους	Θεοφάνης Στ.	35	+		2	Ναύτις	+		
5	XI	Πολιχρόνης	Νικολίς	65	+	1	1	Έμπορος	+		
6	XI	Πολιχρόνης	Κυριάκος	34	+	1		[Έμπορος]	+		
7	XI	Καραμάνας	Γεώργιος	38	+		1	Ναύτις	+		
8	XI	Καραμάνας	Άντώνιος	36	+	1	1	Έμπορος	+		
9	XI	Σπυρούντι	Παῦλος Ν.	36	+	1	3	Ναύτις	+		
10	XI	Πλατανίτης	Δημήτριος	35	+			Ψάπις		Τζακονιά	παροικόν 15 χρόνους

11	XI	Άργίτης	Πέτρος	45	+	1	1	Τέκτον		Άργος	[παροικόν] 20 χρ:
12	XI	Τίτας	Λάζαρος	26	+	1		Ναύτις	+		
13	XI	Καπόλας	Γεώργιος	55	+	2	2	[Ναύτις]	+		
14	XI	Μεθενίτης	Άναγνώστης	60	+	1	3	Έμπορος	+		
15	XI	Ντορίς	Μάνθος	27	+			Ναύτις	+		
16	XI	Καράτζις	Ίλιος	51	+	2		[Ναύτις]	+		
17	XI	Ντρούδες	Γεώργιος	53	+	2	1	[Ναύτις]	+		
18	XI	Τζάκοντας	Χρίστος	28	+	1	1	Έμπορος	+	Τζακονιά	παροικόν 15 χρ.
19	XI	Καρατζάς	Ίωάννης	32	+	1	1	Ναύτις	+		
20	XI	Γιανάκος	Μανόλις	48	+	1	3	Ψαράς	+		
21	XI	Τζέλος	Ίωάννης	28	+	1	1	Ναύτις	+		
22	XI	Παπαποστόλι	Άποστόλις	38	+	1	1	[Ναύτις]	+		
23	XI	Μηχάλι	Μηχάλες Ίω.	32	+			Έμπορος	+		
24	XI	Άτέσις	Σταμάτις	28	+		1	Ναύτις	+		
25	XI	Λέκας	Σταμάτις	56	+	1	1	[Ναύτις]	+		
26	XI	Ντουζίνας	Ίωάννης	35	+	2		[Ναύτις]	+		
27	XI	Καραγιάνη	Κοσμάς	18	+			Έμπορος	+		μέ Μητέρα
28	XI	Φρουσίνης	Γεώργιος	17				Ναύτις	+		μέ Μητέρα
29+	XI	Ξυγκάπι	Δημητρίου χήρα			1	1		+		
30+	XI	Καρμάδι	Δαμιανοῦ χ[ήρα]			1	1		+		
31+	XI	Κοφινά	Γεωργίου χ[ήρα]			1			+		

32+	XI	Κίτζου	Ίωάννου χ[ήρα]			1	1		+		
1	XII	Σακελαρίου	Άναγνώστι	40	+	2	1	Ναύτις	+		
2	XII	Σακελαρίου	Ίωάννης	50	+	2	2	[Ναύτις]	+		
3	XII	Παπαγεωργίου	Βασίλιος	30	+	2		Ναύτις	+		μέ μητέρα
4	XII	Μαροῦσα	Ίωάννης	60	+	2	3	Γεωργός	+		
5	XII	Κυριακάκις	Άναγνώστις	40	+		5	Ναύτις	+		
6	XII	Άντωνίζα	Σταμάτις	35	+	1		[Ναύτις]	+		
7	XII	Ντέλες	Σταμάτις	35	+	2		[Ναύτις]	+		
8	XII	Ντοῦρος	Γεώργιος	32	+	1		Έμπορος	+		
9	XII	Όκταπόδι	Γεώργιος Π.	40	+	1		Ναύτις	+		
10	XII	Όκταπόδι	Σταμάτις Π.	30	+	1		[Ναύτις]	+		
11	XII	Ίκονόμου	Μηχαήλ Ν.	35	+	3		Στρατιώτης	+		
12	XII	Καλαφάτις	Σταμάτις	40	+	1	2	Γεωργός	+		
13	XII	Παγώνη	Ίωάννης Α:	28	+	1		Ναύτις	+		μέ μία αδελφήν
14	XII	Κυριακάκις	Δημήτρις	36	+	3	1	Μυλωνάς	+		
15	XII	Παπανικολάου	Κωνσταντίνος	25				Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν
16	XII	Καρατζάς	Άνδρέας	50	+		2	[Ναύτις]	+		
17	XII	Φάρσα	Γεώργιος Δημ. ^{ου}	32	+	1	1	[Ναύτις]	+		
18	XII	Πασχάλι	Άναστάσιος Δ. ^{ου}	25				Έμπορος	+		μέ Μητέρα
19	XII	Καρά	Κωνσταντίνο Σοτίρου	30	+			Έμπορος	+		
20	XII	Φλόκας	Μπερνάρδο	15				Ναύτις	+		μέ Μητέρα αδελφόν κ[αι]

											άδελφήν
21	XII	Καρά	Ίω. Σοτίρου	25				[Ναύτις]	+		
22	XII	Γόγγος	Γεώργιος	25				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
23	XII	Ζωγράφος	Γεώργιος	30	+		2	Ζωγράφος		Ύδραϊος	παροικόν 15 χρ.
24	XII	Μέξη	Ίω. Λινάρδου	62	+	1	1	Ναύτις	+		
25	XII	Δορίς	Μανόλις	74	+	1		Μυλονάς	+		
26	XII	Προτοπαπά	Κοσμάς	65	+	1		Ναύτις	+		
27	XII	Πραγματάρι	Ίωάννης	50	+	2	1	[Ναύτις]	+		
28	XII	Εύριπιότης	Σταματέλος	50	+	3	2	Γεωργός	+	Εύριπιος	παροικόν 15 χρ.
29	XII	Πραγματάρης	Δημήτριος	30	+			Ναύτις	+		
30	XII	Τζακονίτις	Παντελής	50	+	2	2	Καζάζης	+	Τζακονίτις	παροικόν 30 χρ.
31	XII	Πραγματάρης	Άθανάσιος	32	+	1		Ναύτις	+		
32	XII	Στάθη	Άναγνώστι Γ.	60	+	2	2	[Ναύτις]	+		
33	XII	Μάνεις	Άντώνιος	72	+	4		Ναύτης	+		
34	XII	Κάσκα	Γεώργιος Σταμάτι	27				[Ναύτης]	+		μέ Μητέρα
35	XII	Πραγματάρι	Ίωάννης Ν.	30	+			[Ναύτης]	+		μέ Μητέρα αδελφόν κ[αι] άδελφήν
36	XII	Πραγματάρης	Ίωάννης	85	+	1		Έμπορος	+		
37	XII	Νίκας	Κόλιας	60	+	1	1	Ναύτις	+		
38	XII	Νίκα	Νίκας Κόλια	30	+	1		[Ναύτις]	+		
39	XII	Μητρονάκη	Ίωάννης	28	+			[Ναύτις]	+		
40	XII	Βατικιότης	Άντώνιος	72	+	2	1	Κυπουρός		Βάτικα	παροικόν 30 χρόνους
41	XII	Παπουτζής	Δημήτριος	30	+			Παπουτζής	+		μέ Μητέρα

42	XII	Ψάσις	Ίωάννης	76	+	1	1	Ναύτις	+		
43	XII	Μανιάτις	Σταμάτις	40	+		1	Καλαφάτις	+		
44	XII	Ψάσις	Βασίλιος	40	+	2		Ναύτις	+		
45	XII	Καράτζις	Δημήτριος	82	+	2		Ψαράς	+		
46	XII	Ψάπις	Άντώνιος	31	+			Ψάπις	+		μέ Πενθερά του
47	XII	Ίκονόμου	Άναστάσιος Γιοργάκι	33	+	1		Ναύτις	+		
48	XII	Τομαράς	Δημήτριος	45	+	1	3	Γεωργός	+		
49	XII	Σακελαρίου	Δημήτριος	47	+	4	1	Μυλονάς	+		
50	XII	Άντώνιζα	Δημήτριος	37	+		1	Ναύτις	+		
51	XII	Ίλία	Κωνσταντίς	50	+	1		[Ναύτις]	+		
52	XII	Κοκογγέλις	Δημήτριος	40	+	3	2	Μυλονάς	+		
53	XII	Μπουρδαχάς	Νικόλαος	50	+	5	2	Ναύτις	+		
54	XII	Καραδίμας	Άναστάσιος	45	+	1		Ναύτις	+		
55	XII	Καραδηΐμας	Δηΐμας	65	+	4	1	[Ναύτις]	+		
56	XII	Μαρίνης	Ίωάννης	42	+	3	1	[Ναύτις]	+		
57	XII	Μανολέσας	Δημήτριος	60	+	2	1	[Ναύτις]	+		
58	XII	Μαριολόμα	Δηΐμας Κυρ. ^{κου}	43	+	2	3	[Ναύτις]	+		
59	XII	Μαριολόμα	Άνδρέας Κυρ. ^{κου}	52	+	3	4	[Ναύτις]	+		
60	XII	Καραδηΐμα	Άνδρέας Αλ:	35	+	1	2	[Ναύτις]	+		
61	XII	Μανιάτις	Ίωάννης	64	+	2	2	Ναύτις	+		
62	XII	Κυμίνου	Γεώργιος Α.	45	+	1	2	[Ναύτις]	+		
63	XII	Καραδηΐμας	Άντώνιος	40	+	1	1	[Ναύτις]	+		

64	XII	Τρίπος	Άνδρέας	38	+		3	[Ναύτις]	+		
65	XII	Καζάζης	Δημήτριος	25				Καζάζης	+		
66	XII	Σακελίου	Άναγνώστις	28	+	1		Ναύτις	+		
67	XII	Ίκονόμου	Άντώνιος Γ. ^{ου}	22	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα αδελφόν κ[αι] αδελφήν
68	XII	Ίλια	Ίωάννης Κ.	22	+			[Ναύτις]	+		
69+	XII	Παράσχου	Ίωάννου			1	2		+		
70+	XII	Καμπανάρι	Δημητρίου						+		
71+	XII	Χούθη	Στάθη			1	1		+		
72+	XII	Κατζανά	Νικολάου Χ.			4			+		
73+	XII	Βατικιότου	Παναγιώτου				1		+		
74+	XII	Καράτζι	Σπύρου						+		
75+	XII	Σοφικίτη	Κόλιου			2			+		
1	XIII	Δημούλκου	Βασίλιος	26	+		1	[Ναύτις]	+		
2	XIII	Γιόργα	Μανόλις Κ.	17	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα αδελφόν κ[αι] Μάμην
3	XIII	Χρουσίνης	Μάνθος	46	+		1	[Ναύτις]	+		
4	XIII	Κριεζή	Γεώργιος Σταμάτι	52	+	2		-	+		
5	XIII	Γαβαθάς	Άναστάσιος	27	+			-	+		
6	XIII	Μέτζας	Νικόλαος	40	+	1		Ναύτις	+		
7	XIII	Πιπίνος	Βασίλιος	60	+	1	1	Γεωργός	+		
8	XIII	Κριεζί	Γεώργ. ^{ος} Σπ:	48	+			Έμπορος	+		

9	XIII	Χρουσίνης	Σταύρος	28	+	1		Ναύτις	+		
10	XIII	Κριεζί	Δημήτριος Ελ.	19				-	+		μέ αδελφόν
11	XIII	Σούρπας	Άντώνιος	55		2	2	Ναύτις	+		
12	XIII	Πιπίνης	Μάνθος	45	+	2		[Ναύτις]	+		
13	XIII	Ύφαντις	Άναστάσιος	30	+	1		[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
14	XIII	Γιοργάκη	Ευστάθειος	56	+	4		[Ναύτις]	+		
15	XIII	Πάνου	Σπύρος	30	+	1		Έμπορος	+		
16	XIII	Πιπίνος	Ίωάννης	36	+	1		Ναύτις	+		
17	XIII	Πάνου	Γεώργιος	30	+	1		Έμπορος	+		
18	XIII	Βασιλίου	Μάνθος	17				Ναύτις	+		μέ Μητέρα αδελφόν, αδελφήν κ[αι] μάμην
19	XIII	Πέρου	Ίωάννης Κ.	25				[Ναύτις]	+		μέ μητέρα κ[αι] τρεις αδελφούς
20	XIII	Δριτζας	Άνδρέας	30	+	1		[Ναύτις]	+		
21	XIII	Μάνεσις	Κωνσταντίνος	32	+	1		[Ναύτις]	+		μέ Πενθερά
22	XIII	Χούθης	Χατζή Χ.	46	+	1	1	[Ναύτις]	+		
23	XIII	Κριεζή	Σταμάτις Γ: ^{ου}	30	+			[Ναύτις]	+		
24	XIII	Πάνου	Λάζαρος	43	+	1	3	[Ναύτις]	+		
25	XIII	Λογοθέτου	Παντελίσ	48	+		1	[Ναύτις]	+		
26+	XIII	Ίκονόμου	Δημητρίου Κ.			3			+		
27+	XIII	Μεθενήτου	Νικολάου Θεοδόρου						+		
28+	XIII	Καλινίκου	Κωνσταντίνου				1		+		

1	XIV	Γρηγορίου	Άναστάσιος	45	+		2	[Ναύτις]	+		
2	XIV	Τζουνάπης	Άθανάσιος	33	+		1	[Ναύτις]	+		
3	XIV	Κορζής	Σταμάτις	23	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
4	XIV	Εύσταθίου	Μάνθος	35	+	2		[Ναύτις]	+		
5	XIV	Κατζούλας	Ίωάννης	30	+		1	[Ναύτις]	+		
6	XIV	Φράγκου	Κωνσταντίνος	50	+		3	[Ναύτις]	+		
7	XIV	Μπασταλές	Δημήτριος	35	+			[Ναύτις]	+		
8	XIV	Πανταζή	Δημήτριος	36	+		1	[Ναύτις]	+		
9	XIV	Καρμάδης	Σταμάτις	35	+	2	1	[Ναύτις]	+		μέ Πενθερά
10	XIV	Παπαφραντζέσκου	Γεώργιος	35	+	2		[Ναύτις]	+		
11	XIV	Μακρίς	Δήμας	48	+	5	2	[Ναύτις]	+		
12	XIV	Παπουτζή	Δήμας Ν.	18				[Ναύτις]	+		
13	XIV	Βασιλίου	Χριστόδουλος	15				[Ναύτις]	+		
14+	XIV	Βατικιότι	Γεωργίου			1	1		+		
15+	XIV	Λεγουριότι	Άναγνώστου			1	1		+		
1	XV	Μάνεσης	Χατζή Αν.	60	+	2		Έμπορος	+		
2	XV	Καλής	Ίωάννης Ν.	45	+	4		[Έμπορος]	+		
3	XV	Μπαρπέρης	Γεώργιος	61	+	1		Μπαρμπέρης	+		
4	XV	Μπικίλης	Γεώργιος	43	+	2	1	Ναύτις	+		
5	XV	Δετόρις	Ίωάννης	50	+			Βοσκός	+		
6	XV	Βρίση	Δημήτριος Π.	43	+			Ναύτις	+		
7	XV	Πέρου	Ίω. Δημ. ^{ου}	41	+	2	2	[Ναύτις]	+		

8	XV	Γιώργα	Δημ. ^{ος} Κυρ. ^{κου}	30	+	1		[Ναύτις]	+		
9	XV	Βρίση	Βασίλιος	45	+	3		[Ναύτις]	+		
10	XV	Μπούζας	Γεώργιος	50	+	4	2	[Ναύτις]	+		
11	XV	Κοντοπαναγιώτου	Ίωάννης	46	+	2	3	Μυλωνάς	+		
12	XV	Λύκου	Ίωάννης	45	+	3	1	Γεωργός	+		
13	XV	Μπακάλις	Δημήτριος	46	+	3	1	[Γεωργός]	+		
14	XV	Μάγηρος	Άναστάσιος	34	+	3	1	[Γεωργός]	+		
15	XV	Τουραΐδης	Νικόλαος	47	+	1	1	Ναύτις	+		
16	XV	Τομαράς	Άναγνώστι	34	+		1	[Ναύτις]	+		
17	XV	Ζάνης	Άντώνιος	46	+	3		[Ναύτις]	+		κ[αι] θυλ. 2
18	XV	Μάνεσις	Γεώργιος	39	+	2		[Ναύτις]	+		
19	XV	Κανέλου	Ίωάννης	60	+		2	Γεωργός	+		
20	XV	Κούλις	Ίωάννης	32	+			Έμπορος	+		
21	XV	Βατικιότις	Δημήτριος	29	+	1		Ναύτις	+		
22	XV	Λουλάκι	Γεώργιος	31	+	1		[Ναύτις]	+		
23	XV	Πανάγου	Άντώνιος	50	+	3	2	Έμπορος	+		
24	XV	Καπασάκις	Χαράλαμπος	32	+	1		Ναύτις	+		
25	XV	Μοραΐτις	Ίωάννης	46	+	1	2	Γεωργός	+		
26	XV	Πιπίνου	Γεώργιος Ίω.	38	+	2		Ναύτις	+		
27	XV	Φλόκας	Γγίκας	38	+	1	3	Ναύτις	+		
28	XV	Σάφκας	Γεώργιος	34	+	2	1	Γεωργός	+		
29	XV	Σάφκας	Κόλιας	31	+		1	Γεωργός	+		
30	XV	Μπουμπέτζις	Άντώνιος	32	+	1	1	Βοσκός	+		

31	XV	Σοφικίτης	Δημήτριος	35	+	1	1	Ναύτις	+	Σοφικόν	παροικόν 5 χρ.
32	XV	Πραγματάρης	Δημήτριος	34	+			[Ναύτις]	+		
33	XV	Ίλια	Κυριάκος	35	+	2	3	Γεωργός	+		
34	XV	Κορίνθιος	Σπύρος	30	+	1		Ναύτις	+	Κόρινθο	παροικόν 20 χρ.
35	XV	Σπανός	Κωνσταντίνος	43	+	5		[Ναύτις]	+		κ[αι] θυλ. 2
36	XV	Κοφινάς	Άνδρέας	29	+	1		[Ναύτις]	+		
37	XV	Ψαμπαλάκου	Άνδρέας	37	+	1	1	Ψαράς	+		
38	XV	Βλάχος	Ίωάννης	48	+	1	1	Βοσκός	+		
39	XV	Άλεξανδρί	Δήμας	49	+	1	1	Ναύτις	+		
40	XV	Μπουγιουκλίδης	Ίωάννης	37	+	2	2	[Ναύτις]	+		
41	XV	Γγέλια	Σταμάτις	32	+		1	[Ναύτις]	+		
42	XV	Καραντζάς	Σοτίρος	31	+	1		[Ναύτις]	+		
43	XV	Τομαράς	Κυριάκος	53	+	3	2	Γεωργός	+		
44	XV	Καπασάκις	Γεώργιος	41	+	1	4	Ναύτις	+		
45	XV	Γεράσιμος	Κωνσταντίνος	43	+	1		Γεωργός	+		
46	XV	Ζάνης	Δημήτριος	49	+	1		Ναύτις	+		
47	XV	Μοραΐτις	Ίωάννης	39	+	1	1	Γεωργός	+	Πελοπόννησον	παροικόν 15 χρ.
48	XV	Λάλας	Σπύρος	37	+	1	2	Ναύτις	+		
49	XV	Μανολέσας	Κωνσταντίνος	31	+			Γεωργός	+		
50	XV	Πολίτις	Μανόλις	40	+		2	Ναύτις	+	Κωνσταντινού- πολι	παροικόν 30 χρ.
51	XV	Τζουμπού	Ίωάννης	60	+	4	1	Βοσκός	+		
52	XV	Καρατζάς	Δημήτριος	60	+	3	1	Ψαράς	+		

53	XV	Καρατζάς	Γεώργιος	29	+			[Ψαράς]	+		
54	XV	Ψούσης	Ίωάννης	43	+	2	2	Ναύτις	+		
55	XV	Ψόδες	Δημήτριος	48	+	2		Γεωργός	+		
56	XV	Κοτζαράπης	Γεώργιος	33	+	1		Ναύτις	+		
57	XV	Τάρταρις	Κωνσταντίνος	32	+	2	2	[Ναύτις]	+		
58	XV	Άνιφαντίς	Άναστάσιος	50	+	3	2	Γεωργός	+		
59	XV	Μπουμπέτζης	Μάνθος	27	+		2	[Γεωργός]	+		
60	XV	Πιπίνου	Νικόλαος Ίωάννου	40	+			Ναύτις	+		
61	XV	Γγίκας	Άνδρέας	30	+			Έμπορος	+		μέ μία Μητέρα
62	XV	Κανέλου	Ίωάννης	35	+	1	1	Γεωργός	+		
63	XV	Βατικιότις	Κυριάκος	27	+		1	Ναύτις	+		
64	XV	Στεφάνου	Στέφανος Δημ. ^{ου}	28	+		1	[Ναύτις]	+		
65	XV	Ψούσι	Νικόλαος Ίω.	29	+			[Ναύτις]	+		
66	XV	Άρτινός	Άναγνώστις	40	+	2	1	[Ναύτις]	+	Άρτα	παροικόν 20 χρ.
67	XV	Μπίκλις	Ίωάννης	45	+	2	1	[Ναύτις]	+		
68	XV	Μανιάτις	Μανόλις	27	+	1		[Ναύτις]	+		
69	XV	Φλόκας	Βασίλιος	29	+	2	1	[Ναύτις]	+		
70	XV	Τζοβός	Νικόλαος	42	+	2	1	Γεωργός	+		
71	XV	Μπακτίς	Σταμάτις	25	+			Ναύτις	+		μέ Μητέρα
72	XV	Σπανός	Δημήτριος	25	+	1		[Ναύτις]	+		
73	XV	Στεφανή	Παύλος	34	+	1	1	[Ναύτις]	+		

74	XV	Καπασάκης	Νικόλαος	26	+			[Ναύτις]	+		
75	XV	Νικοδήμου	Ίωάννης	23	+			[Ναύτις]	+		
76	XV	Πανάγου	Πάνος Α.	27	+			[Ναύτις]	+		
77	XV	Βιρδής	Πάνος	25	+		1	[Ναύτις]	+		
78	XV	Προτοπαπά	Θεόδωρος	42	+	1	5	Ναύτις	+		
79	XV	Παπής	Ίωάννης	24	+	1	1	[Ναύτις]	+		
80	XV	Ξίστρας	Νικόλαος	46	+	5	1	Ύραπτης	+	Βάτικα	παροικόν 25 χρ.
81	XV	Κεραμιδάς	Ίωάννης	58	+	3	1	Γεωργός	+		
82	XV	Κεραμιδάς	Γεώργιος	26	+	1	2	Ναύτις	+		
83	XV	Λύκος	Νικόλαος	36	+	3	1	Γεωργός	+		
84	XV	Άλεξανδρής	Ίωάννης	38	+	3		Ναύτις	+		
85	XV	Κριτικός	Ίωάννης	28	+			[Ναύτις]	+	Κρίτην	παροικόν 16 χρ.
86	XV	Δοϊκος	Άντώνιος	38	+	3		[Ναύτις]	+		
87	XV	Λάλας	Κυριάκος	37	+	1		[Ναύτις]	+		μέ θυλ. 2
88	XV	Ματζάμας	Γεώργιος	36	+		1	[Ναύτις]	+		
89	XV	Γκούμας	Λουκάς	37	+	2		[Ναύτις]	+		
90	XV	Παρδάλις	Δημήτριος	48	+	1	3	Γεωργός	+		
91	XV	Πιπίνου	Δαμιανός	25				Ναύτις	+		μέ Μητέρα κ[αι] αδελφόν
92	XV	Παπά Ίωάννου	Δημήτριος	26	+	1		[Ναύτις]	+		
93	XV	Δήμας	Δῆμας Ίω.	25				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
94	XV	Παπά Ίωάννου	Πάνος	22	+			[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα
95	XV	Πραγματάρης	Γεώργιος	25				Ναύτις	+		μέ Μητέρα αδελφούς 3 κ[αι] ανεψιάν

96	XV	Μανιάτις	Γεώργιος	18				[Ναύτις]	+		μέ Μητέρα κ[αι] δύο αδελφούς
97	XV	Λεμπέσις	Άναστάσιος	22	+	1		[Ναύτις]	+		
98	XV	Παπά Άρανίτου	Σοτίρος	13	+			[Ναύτις]	+		μητέρα κ[αι] αδελφόν
99	XV	Τζούρι	Γεώργιος Θανάσι	20				[Ναύτις]	+		Μητέρα κ[αι] αδελφόν
100+	XV	Φλόκου	Ίωάννου						+		
101+	XV	Βλάχου	Γεωργίου			1			+		
102+	XV	Λαζάρου	Φιλίπου						+		
103+	XV	Κοκοβίλα	Δημητρίου						+		
104+	XV	Μαριολόμα	Κυριάκου						+		
105+	XV	Κοφινά	Σπύρου						+		
106+	XV	Ίλία	Ίωάννου						+		
107+	XV	Ίρούσι	Σπύρου						+		
108+	XV	Βρίση	Νικολάου						+		
109+	XV	Πιπίνου	Σταμάτι				1		+		
110+	XV	Ύδραίου	Σταμάτι				2		+		
111+	XV	Πέππα	Νικόλα				1		+		

»	2	Καποτᾶ Βασίλειος [του] Κῶστα	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἰωάννα
7	1	Ἀργήτης Ἀνδριανός	+		2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
8	1	Καρά Σταματίου χῆρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἰδρέος Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Ἰδρα
9	1	Κατζάρης Δημήτριος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κουλοχέρης Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	5	1	-	-	Ἰωάννα
10	1	Φαναρτζής Ἰωάννης	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
11	1	Σίδερης Δημήτριος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12	1	Κοτζαράκης Κωνσταντίνος	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Στάθης Ἀποστόλης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Θήβα
13	1	Μπογιατζής Χατζῆ Δημήτρης	+		-	-	-	-	-	2	1	5	-	1	Ἰδρα
14	1	Κρασιδιώτης Μανώλης	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
15	1	Δουζῖνας Ἀλέξανδρος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νταλάκου Σταματίου χῆρα ἢ Πενθερά του			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Ἡλία Κυριάκου χῆρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
16	1	Σπανός Ἀλεξανδρῆς	+		2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καριστυνῖος Χρῖστος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Κάριστω
17	1	Πήλης Ἰωάννης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καριστυνῖος Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Κάριστω
18	1	Γιώργα Κωνσταντῖνος	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
19	1	Κουσουλήνη Γεωργίου χῆρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
20	1	Ντέντε Ἀποστόλου χῆρα			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Καλαφάτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Υδρα
21	1	Σοφικιώτης Ίωάννης	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
22	1	Μαστρονικόλα Πάνος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	1	Κυζάνης Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παναγιώτας Λάζαρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Υδρα
»	3	Χιώτης Ίωάννης Γαμβρός του	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Χίος
24	1	Καραδήμα Κυριάκος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
25	1	Σωτήρενας Σπύρος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τρατάρη Ίωάννη χήρα		μέ νύμφην της	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
26	1	Παπά Αύξέντιος			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Άνδρος
27	1	Τζουΐσης Σωτήρης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καραογλάνης Στρατής	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Αίβαλη
28	1	Τρατᾶς Σταῦρος	+		2	1	4	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χιώτης Μηχάλης			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Χίος
29	1	Κόμπης Αντώνιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
30	1	Γαλέντες Πᾶνος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άνδριανού Στᾶμος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Άθινα
31	1	Γαλέντες Σπύρος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζουΐσης Γεώργιος, Καποτάς	+	καί Μητέρα του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	Άσπροπόταμο
32	1	Λωλοῦ Ίωάννη χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
33	1	Σπανός Δημήτριος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
34	1	Γγλέζος Πᾶνος			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Εὔριπέος Ἀποστόλης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	

35	1	Ντέντες Δημήτριος	+		2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
36	1	Αιγενίτης Αναγνώστης	+		2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
37	1	Σαλέπη Ιωάννου χήρα			1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
38	1	Βρύσης Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τουτοῦνης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	Υδρα
39	1	Μαντζόρος Μήτρος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
40	1	Νόση Πᾶνος [του] Γεωργίου	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
41	1	Πανατζή Παναγιώτου χήρα			1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καποτά Άθασίου χήρα		μέ Άνδράδελφόν της	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	Άσπροπόταμο
42	1	Παῖ Γεωργίου Ιωάννης	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σιγουνᾶς Χρῖστος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	-	Άθῆνα
»	3	Παῖ Γαυριήλ			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	Ψαῖα
43	1	Πυγκαῖς Γεώργιος	+		2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	
44	1	Στρατίκης Άλέξανδρος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
45	1	Στρατίκης Ιωάννης	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
46	1	Φίλη Κωνσταντῖνος [του] Μηχάλη	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μιτηλινῖος Χριστόφας	+	καί γυναικαδελ:	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	Άἶβαλή
47	1	Νόση Δημητρίου χήρα		μέ Μητέραν της	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
48	1	Μπουγιουκλῆς Γεώργιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Προτσιγγέλου Στρατή χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	Άθῆνα
49	1	Νταλᾶκου Κυριάκου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άἶβαλιώτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	Άἶβαλή
»	3	Χιώτης Μανόλης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	Χῖος

76	1	Πρός Ίωάννης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
77	1	Ντέντες Δημήτριος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
78	1	Νόσης Θεόδωρος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
79	1	Μπουῦρδου Γεωργίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καποτᾶς Ἀποστόλης	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	2	3	-	-	Ἀσπροπόταμο
»	3	Τζήνη Μανόλη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Σπέτζαις
80	1	Μοσκόβης Νικόλαος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σταματίου Τζίκας	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Λειβαδία
81	1	Παπά Ίωάννου Γεώργιος	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Δημητρίου Ίωάννης			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Μέγαρα
82	1	Χίος Γεώργιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζοῦση Μῆτρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Ἀθήνα
83	1	Κοντοδήμα Βασιλείου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζοῦση Νᾶστου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	Ἀθήνα
»	3	Κόρμπης Μηρτίκας	+	καί ἀδελφήν της	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
84	1	Σωτήρος Ἀναγνώστης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Δημητρίου Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Θήβα
»	3	Γεώργιος	+	Πατέραν του καί ἀδελφόν του	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	Πάτρα
85	1	Μπουῦζα Σταματίου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἀργύτης Μῆτρος	+	καί Μητέραν του	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Σουλιώτης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	1	1	Καλαῦριτα
86	1	Μαρουκάκης Ίωάννης	+		2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Πολίτης Βασίλειος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	Σάλωνα
99	1	Μήτζος Σπύρος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
100	1	Τζιτζεκλής Λουκάς	+		2	3	2	-	1	-	-	-	-	-	
101	1	Παπᾶ Καπούλη Ίσιδωρος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μήτζος Γεώργιος			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
102	1	Κοντοδήμα Γεώργιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Περαματζής Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Θήβα
103	1	Μπήκλη Νικόλαος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἄνα Ὀρφανή			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Αἶβαλή
104	1	Σαρικάκης Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χιώτης Μηχάλης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Χίος
»	3	Θηβιώτης Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Θήβα
105	1	Ντέντες Σταμάτιος	+	καί Πεθεράν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
106	1	Οἰκονόμου Ἰωάννης [του] Γεωργίου	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Εὐριπιώτης Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Εὐριπο
»	3	Ἀθηναῖος Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἀθήνα
107	1	Σκοπελίτη Κωνσταντίνου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζοῦσης Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἰωάνινα
»	3	Κωνσταντῖνος ἀδελφός του			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
108	1	Τζοπάνης Δήμας	+	καί πεθεράν του	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
109	1	Ἀγουρίδας Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
110	1	Καλαφάτης Κωσμάς	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Δριμούσης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	Θήβα
»	3	Ζαχαριά Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
»	4	Μπαρκετζούλη Αποστόλου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Άνατωλή
163	1	Ζιάνης Ήλίας	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
164	1	Παλέσση Ίωάννου χήρα			1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζή Ντρίτζα Σπιῦρος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
165	1	Βρύσι Νικολάου χήρα			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χριστοδοῦλου Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Αἶβαλή
»	3	Κανουῆλης Παρασκευᾶς	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	
166	1	Κουλήκης Μπέμπε	+	καί Μητέρα του	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
167	1	Κολιοντάρης Σωτήρης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ίωάννου Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Θήβα
»	3	Μποῦρδη Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Άθήνα
168	1	Μπουρνταῆς Νικόλαος	+		2	5	2	-	-	-	-	-	-	-	
169	1	Οἰκονόμου Νικόλαος [του] Κ:	+		2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	
170	1	Πύσκος Ἀνδρέας	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζή Αποστόλου Ίωάννου χήρα		μέ ἀδελφόν της	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Αἶβαλή
»	3	Παπᾶ Ἀνδρέου Ἀνδρέας	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Υῶρα
171	1	Καραδήμας Ἀναστάσιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
172	1	Μπάθας Δημήτριος	+		2	3	4	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ντουραμάνης Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Αἶβαλή
173	1	Νόση Ἀνδρέου χήρα			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Φαναρτζῆς Παῦλος	+	καί Μητέρα του	-	-	-	-	-	3	2	2	-	-	Λειβαδία

174	1	Σαλεπούλας Δημήτριος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σαχτοῦρης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	1	Υδρα
175	1	Γκῆκας Δημήτριος	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σταμπολής Έλευθέριος	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	Αἰβαλή
»	3	Μηχαΐλου χήρα		μέ Μητέραν της	-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
176	1	Μπαρλαμπᾶς Φίλιππος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σκροπῆς Ἰωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
177	1	Κόρμης Ἀναστάσιος	+	καὶ Πεθεράν του	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
178	1	Σωφικίτης Σταῦρος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
179	1	Χατζή Εὐστάθιος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Καπούλη Στᾶμος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Μούρη Κυριάκου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	4	Μπότζης Ἡλίας	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Θύβα
180	1	Οἰκονόμου Γεωργίου χήρα		μέ Γαμβρόν της Πάνον	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
181	1	Μποῦντας Δημήτριος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
182	1	Σέρφος Ἀντώνιος	+		2	2	2	1	-	-	-	-	-	-	
183	1	Κουῦρτης Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
184	1	Κέκου Δημητρίου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
185	1	Δουζίνα Γεώργιος [του] Δημητρίου	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λειβαδίτης Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Λειβαδία
186	1	Περαματζῆς Πέτρος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
187	1	Περαματζῆς Ἰωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	

188	1	Περαματζής Σταμάτιος	+		2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
189	1	Σπανός Μανόλης	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μακαρατζής Αντώνιος			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Μητιλήνη
190	1	Μαγαζί													
191	1	Μαγαζί													
192	1	Μανολέσιος Βασίλειος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μανολέσιος Άθανάσιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
193	1	Κοκόνης Νικόλαος		μέ καλφάδες [2]	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Κρίτη
194	1	Κολωκούβαρου Άναγνώστου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σεβαστός	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Σμίρνη
195	1	Μαγαζί													
196	1	Κύμηνος Χριστόδουλος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
197	1	Χατζή Ευστάθιος	+	καί Μητέραν του	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πιαντίνης Πέτρος		μέ καλφάδες του [4]	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	Τίνος
198	1	Κατζομήτης, αναφορογράφος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
199	1	Κιζάνης Άναστάσιος	+		2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
200	1	Κοτζίνης Δημήτριος			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Θήβα
»	2	Κιμπιζής Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Κούντουρα
»	3	Κόλιζας Γεώργιος	+	καί αδελφόν της	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	Λειβαδία
»	4	Ίρουμελιώτου Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
201	1	Μαγαζί													
202	1	Μαγαζί													
203	1	Μπαλούρδος Άντώνιος		μέ αδέλφια του [2]	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	

225	1	Δουζίνας Κωνσταντίνος, λογοθέτης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
226	1	Δουζίνας Ίωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
227	1	Μαγαζι													
228	1	Μαγαζι													
229	1	Δουζίνας Γεώργιος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
230	1	Δουζίνας Ευστάθιος	+		2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
231	1	Μαγαζι													
232	1	Μαγαζι													
233	1	Μαγαζι													
234	1	Κριεζής Λεονάρδος	+		2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	
235	1	Μαγαζι													
236	1	Μπουκάκη Δημητρίου χήρα			1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	ή Μητέρα της		καί Μάμη της	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Μπογιατζής Βασίλειος			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Αθήνα
237	1	Ίωάννου Βασίλειος		μέ αδελφόν του	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
238	1	Κυριακάκης Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
239	1	Μηχάλη Μηχάλης [του] Ίωάννου	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
240	1	Καραλής Δημήτριος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπογαζιανός Κωστής	+		-	-	-	-	-	2	2	2	1	1	Μπογάζια
241	1	Μαγαζι													
242	1	Οικονόμου Δημήτριος [του] Σταματίου	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Κωνσταντῖνος ἀδελφός του	+	καί Μητέρα του	3	-	1	1	2	-	-	-	-	-	
»	3	Κωφινᾶ Γεωργίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
243	1	Μαγαζῖ													
244	1	Καραγιάννης Κωσμᾶς	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σορδῆς Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	1	1	Ἄρτα
245	1	Ντροῦδες Χρῖστος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
246	1	Ζόης Σταῦρος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἀθήνα
»	2	Θεοφάνενας Θεοφάνης	+		2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	
247	1	Μαγαζῖ													
248	1	Πολυχρόνης Νικόλαος	+		2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Ἰωάννικης		μέ Μητέραν του	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	
»	3	Δημήτριος		Νικόλαος καί Νικόλαος Μαραγκοί	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Ἵδρα
249	1	Πολυχρόνης Κυριάκος	+		2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	Μαρουλάκης Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	Ἀθήνα
»	3	Ἴατρος τῆς Κουρβέτας			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Ἐγγλητέρα
250	1	Κουούρτης Δημήτριος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ζαγουριανός Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Ζαγορά
251	1	Ἄντωνίου Δημήτριος	+	καί Μητέραν της	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
252	1	Παγώνης Σπύρος	+		2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	
»	2	Κουμποῦλης Δημήτριος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
253	1	Μεθενήτης Ἀναστάσιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Εὐριπέου Ἀναστασίου [χήρα]		καί Βρετοῦ Κυριαζή χήρες	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Εὐριπος

254	1	Νταλάκου Δημητρίου χήρα			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πησκήρης Μηχάλης	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	
255	1	Βητόρης Ανδρέας	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τοπάλης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Τένεδο
»	3	Κομήνη Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
256	1	Χᾶνος Κωνσταντῖνος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νικολάου Αντώνιος	+	καί Μητέρα του	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	Εύριπος
257	1	Λουπέτος Πᾶνος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μουριανοῦ Μάρα χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Υῶδρα
258	1	Κυοῦρτης Χριστόδουλος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
259	1	Χάνου Κώλια χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χάνου Σταμάτιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
260	1	Γαλέντες Ἀναστάσιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Εύριπέος Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Εύριπος
261	1	Κασάφτης Κωσταντῖνος	+		2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γγλέζος Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
262	1	Νόση Ἰωάννου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νόσης Σταῦρος		μέ Μητέρα του	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Ἄιβαλιώτης Χατζῆς, ἰατρός	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ἄιβαλή
263	1	Κοῦλης Ανδρέας	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λιβαδίτη Κωνσταντῖνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
264	1	Νόσης Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἀποστόλη Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα

»	3	Θηβαίησα χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
265	1	Καζάζης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Άργος
266	1	Τουτουντζής Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	Τροπολιτζά
»	2	Μεθενήτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Μέθενα
267	1	Τίτας Δημήτριος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καπέλης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Θήβα
268	1	Οικονόμου Άναγνώστης		μέ Νύμφην του	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζή Μήτρακα Δημήτρης	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Άιβαλή
»	3	Χαϊδεμένος Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
269	1	Παπᾶ Γεωργόπουλου Γεωργάκης	+	καί Μητέρα του	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	Λεβαδία
270	1	Κοκογγέλης Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	3	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
271	1	Καραμάνου Δημητρίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καραμάνης Παυλάκης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Θιβιώτου Άντωνίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
»	4	Παναγιωτόπουλος Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Λειβαδία
272	1	Φλόκου Άναγνώστου χήρα		μέ Μητέρα της	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
273	1	Πίτζαλης Παναγιώτης	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	Θιάκη
»	2	Άιβαλιώτης Άποστόλης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άιβαλή
»	3	Ντέλες Σταμάτιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
274	1	Γιανιώτης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	Ίωάννινα
»	2	Ούθη Άποστόλου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
275	1	Ίοϋσης Κωσμάς	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαραγκοῦ Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Άιβαλή

276	1	Χαρίτου Κανέλος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
277	1	Ίραντήτζας Γεώργιος	+		2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	
278	1	Καραδήμας Γεώργιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
279	1	Καραδήμας Αντώνιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζή Ίωάννης	+	καί Πεθερόν του	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	Ζιτούνη
»	3	Μπεκλιβάνου Μηχαήλου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Αϊβαλή
280	1	Κωφοῦ Ανδρέου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
281	1	Ντέλε Ίωάννης [του] Κώλη	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ίαύτης Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Τροπολιτζά
282	1	Πάνος Άθανάσιος	+	καί Πεθεράν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
283	1	Καραβάκης Δημήτριος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ψυροῦκης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Αϊβαλή
»	3	Μαυροθαλασσίτης Μηχαήλ	+	καί ἀδέλφια της [2]	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	
284	1	Καρμανιώλας Γεώργιος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζή Κωνσταντίνου Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
285	1	Παπᾶ Αντώνιος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
286	1	Παπᾶ Σακελάριος	+		2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	
287	1	Θεοφάνη Ίωάννου χήρα			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γιαννίκλης Ζαφίρης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
»	3	Καριστηνιός Κωνσταντίνος	+	καί ἀδέλφια του [3]	-	-	-	-	-	5	-	4	-	-	Κάριστος
288	1	Πάνος Ίωάννης	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νήτη Ανδρέου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Αϊβαλή

289	1	Κύμηνος Άποστόλης		μέ την Μητέρα του	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
290	1	Είρήνη Κωνσταντίνου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Ψουμेलιώτης Πέτρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ψουμελι
»	3	Κατζίκας Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Άιβαλή
291	1	Πρός Νικόλαος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μεταξάς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Σμήρνη
»	3	Ύδρεος Παυλῆς	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	Ύδρα
292	1	Μπάθα Γεωργίου χήρα			1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπάμπαρης Γεώργιος	+	καί Πεθερά του	-	-	-	-	-	3	-	1	1	-	Άθήνα
»	3	Μπρούσαλη Έλευθερίου χήρα			-	-	-	-	-	1	4	3	-	-	Άιβαλή
»	4	Καραγιάννης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
293	1	Χατζή Χταπόδα Κυριάκος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
294	1	Κοροζῆς Ίωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαραγκός Στρατῆς	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
295	1	Σέρφος Πέτρος	+	καί Μητέρα του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
296	1	Κύμηνος Κυριάκος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
297	1	Κύμηνος Άντώνιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
298	1	Οικονόμου Νικόλαος	+		2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	Νικολάου Άνάργυρος	+		2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
299	1	Παραβῆ Κωνσταντίνου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
300	1	Κατζάκη Δημήτριος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
301	1	Πίκουλος Σπιῦρος		μέ Γαμβρόν του Τρικαλιώτην Φώτην	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άθήνα

315	1	Παπᾶ Ἰωάννη Ἰωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
316	1	Καρατζῆς Ἀνδρέας	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Τζαράκος Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
317	1	Ξηγκάκης Ἀνδρέας	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
318	1	Χταπόδης Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Μαυρομάτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	Θήβα
319	1	Χταπόδης Σταμάτιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
320	1	Λολός Σταμάτιος	+	καὶ Πατὴρ του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
321	1	Σπανός Ἰωάννης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
322	1	Θεόδωρος Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-
»	2	Πανάγου Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-
»	3	Παπᾶ Λουκᾶ Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
»	4	Κωρινός Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-
323	1	Λάφης Δημήτριος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Μπουχτούμης Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	2	3	-	-	-	-
324	1	Δουζήνας Γεώργιος	+		2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	ἰατρός ἀμερικάνος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	2	-
325	1	Ντούρος Γεώργιος	+		2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
326	1	Γγρητένη Κωνσταντῖνου χήρα		μὲ Μητέραν της καὶ Πεθεράν της	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Παπᾶ Ἰωάννη Γεώργιος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	3	Πολυχρόνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	Καλήπολι
»	4	Πανοῦσιου Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	Θήβα

»	5	Μπόκλης Λουκάς	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	6	Γενάρης Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	
»	7	Χασιώτη Ίσιδώρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Άθήνα
327	1	Κυργιακάκης Άναγνώστης	+		2	-	5	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ζαντακούλης Άνδρέας	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	3	1	-	-	Άιβαλή
»	3	Μπανάνας Μήτρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άθήνα
328	1	Παπᾶ Σακελίον		μέ υἰόν του Άναγνώστην καί Σύζυγόν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
329	1	Σακελαρίου Ίωάννης	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Θήβα
330	1	Σακελαρίου Άναγνώστης	+		2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	
331	1	Παπᾶ Γεωργίου Βασίλειος	+	καί Μητέραν του	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
332	1	Παπᾶ Γεωργίου Ίωάννης	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
333	1	Παπᾶ Γεωργίου Νικόλαος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Οἰκονόμου Μηχάλης [του] Νικολάου	+		2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	
»	3	Δημήτριος		καί Άνδρέας Καζάζιδες	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ύδρα
»	4	Παναγιώτης		καί Γεώργιος ραυτάδες	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Όλυμπος
334	1	Πήσκος Βασίλειος	+	καί Πεθεράν του	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
335	1	Μπάρμπογλους Σταῦρος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Σμήρνη
»	2	Καρακίτζος Φίλης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Μέγαρα
336	1	Παπᾶ Γεωργίου Σταμάτιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χιώτης Άναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Χίος

337	1	Σακελαρίου Δημήτριος	+		2	3	1	1	-	-	-	-	-	-	
338	1	Παπᾶ Οἰκονόμος	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
339	1	Μαργελόμας Γεώργιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
340	1	Μαγαζῖ													
341	1	Κάρας Ἰωάννης			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
342	1	Κάρας Γεώργιος	+		2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
343	1	Σταῦρου Σταμάτιος	+		2	4	1	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	Ζώη Κούζηα		μέ Δρακάκη Ζωή και Φλοροῦ	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Ἀθήνα
344	1	Φλογαῖτης Ν: εἰρινοδίκης			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Ἐπτάνησος [βλ. οικία 151, 3]
345	1	Τριζώνης Νικόλαος	+		2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	
346	1	Παπᾶ Σταματίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
347	1	Πασχάλη Δημητρίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
348	1	Λάκοζας Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
349	1	Μαγαζῖ													
350	1	Γκρήτζη Νικολάου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
351	1	Τζαράκου Σταματίου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
352	1	Τζαράκος Κυριάκος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κωνσταντῖνος		καί Ἰωάννης ραῦτες	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ἵδρα
353	1	Κατζάρη Κυριάκου χήρα			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
354	1	Καρβελᾶς Γεώργιος Ζογράφος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
355	1	Ντέντες Κυριάκος	+		2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	

373	1	Καμπανάρης Σταμάτιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
374	1	Γύφτος Νικόλαος [του] Δημητρίου	+		-	-	-	-	-	2	2	-	2	-	Υδρα
»	2	Μήτζος Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	3	Νικολάου Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	1	-	
»	4	Μαστροπούρου Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
»	5	Μεθενίτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	1	-	
375	1	Σπαλιέρης Νικόλαος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
376	1	Ψαμπαλάκος Ίωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
377	1	Πέτρου Σταμάτιος			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
378	1	Άνδρέου Άθανάσιος	+		2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	
379	1	Τρίπος Πάνος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τρίπος Γεώργιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Κοντογιάννη Άποστόλου χήρα			1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	
380	1	Μπογιατζής Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άθινα
»	2	Παναγιώτης Γαμβ: Καλαιτζή	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Λειβαδιά
381	1	Κυπριώτης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	Άιβαλή
»	2	Άιβαλιώτου Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
»	3	Άκριδοΰλλα Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
382	1	Σιακαντάνης Κριάκος	+		2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μλέ Άγαπίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Σάλωνα
»	3	Λαφροτζουκόπουλος Δήμας	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
383	1	Τούλη Κυριάκου χήρα			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	

384	1	Γιαραμπής Ιωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
385	1	Σπυρούνης Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
386	1	Μαγαζί													
387	1	Μέξης Ιωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
388	1	Μέξης Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
389	1	Νικήτας Δημήτριος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Καλιβήτης Δημήτριος		μέ Μητέραν του	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Υδρα
390	1	Τζιριμπάκης Παντελής	+		2	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-
391	1	Μελιγιώτης Γεώργιος	+		2	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-
392	1	Ίραντίτσα Άνδρέας [του] Μηχάλη	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
393	1	Βίσκας Σταμάτιος	+	καί Μητέρα του	3	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-
394	1	Κυζάνης Θεόδωρος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Μάρκος Σπιῦρος		μέ αδελφόν του καί αδελφαίς του [2]	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	Άθήνα
395	1	Γρίλος Σταῦρος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
396	1	Λεμονής Ιωάννης	+	καί Πεθεράν του	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
397	1	Στοῦπας Παυλάκης	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Κολιμπήρη Διαμαντῆς	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Θήβα
»	3	Κατζίκης Δημήτρης	+	Μητέραν του καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
398	1	Ίωάννου Άθανάσιος	+	καί Πεθεράν του	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
399	1	Σακελίου Γεώργιος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Χατζῆ Παναγιώτου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	-

400	1	Κοροζής Ανδρέας	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
401	1	Παπᾶ Φραντζέσκου Φραντζέσκος	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
402	1	Τριζόνης Ίωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τριζόνης Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Φύλη Μηχάλη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
403	1	Πανούργιας Δημήτριος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
404	1	Σωτήρχου Δήμας	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
405	1	Έριπηνον													
406	1	Κοθρής Νικόλαος	+	καί Μητέραν του	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	
407	1	Γριπιώτης Σταματέλλος	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
408	1	Έριπηνον													
409	1	Μισογιάννης Κωσμάς	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κουρτέσης Κωνσταντῖνος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Άθήνα
410	1	Κοῦμθη Μανόλη χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ταμπάκης Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Σμήρνη
»	3	Νικοκίρθης Κωνσταντῖνος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
411	1	Οἰκονόμου Ἀναστάσιος	+	καί Πεθεράν του	3	1	-	-	3	-	-	-	-	-	
412	1	Κοκοντῖνης Σωτῆρης	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Θήβα
413	1	Καλαφάτης Νικόλαος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νίτης Ἀποστόλης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Ένος
»	3	Φαναρτζή Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Εὔριπος
414	1	Γιανέσιας Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Ίωάννου Ἀναγνώστης		μέ Μητέραν του	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Μέγαρο

»	2	Παναγιώπουλος Κωνσταντίνος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Ζητούνη
427	1	Πανταζής Δημήτριος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαραγκός Μαστροτζόνης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Ύδρα
428	1	Ύπομαχος Σταμάτιος	+	καί Πεθεράν του	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παργιανού Θεοδωσίου χήρα		μέ αδελφήν της	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Αίβαλή
»	3	Μακρής Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Εύριπος
»	4	Πάτρας Βασίλειος	+	καί Άργυρή	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	Άθήνα
429	1	Ντουρένα χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπερντέμπελη Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	
»	3	Τζανάκας Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
430	1	Παπᾶ Φραντζέσκου Γεώργιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
431	1	Καζαντζής Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
»	2	Μωραϊτου Άναγνώστου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
432	1	Μᾶρκος Άποστόλης			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μωραϊτης Νικόλαος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
433	1	Σιακαντάνης Σταμάτιος	+	καί Μητέραν του	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
434	1	Μακρής Δῆμας	+		2	5	2	-	-	-	-	-	-	-	
435	1	Φράγος Γεώργιος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
436	1	Γιαννέσιος Δημήτριος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σαχτούρης Άνδρέας	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	1	Ύδρα
437	1	Μπουγιουκλή Νικολάου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πλατανίτης Νικόλαος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	Πελοπόννησος
»	3	Χατζῆ Άνδρέου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Εύριπος

»	4	Πιτουῦρης Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
438	1	Γιαννέσιας Μηχάλης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
439	1	Καμπόλης Ἰωάννης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μεθενήτης Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
440	1	Μπασταλιᾶς Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
441	1	Στάχτης Δημήτριος	+		2	2	2	-	1	-	-	-	-	-	
442	1	Κουκάκης Σαράντος	+	καί Μητέραν του	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γιαννέσια Σωτήρης	+		2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	
443	1	Λιοντάρης Γγίκας	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαρκοῦρης Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ἀθήνα
»	3	Μαρκοῦρης Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
444	1	Βεσιαλᾶς Γεώργης	+	καί Μητέρα του	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
445	1	Πιτζιλλός Ἰωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπουτρουμιώτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	Ἀνατολή
446	1	Πραματάρης Ἰωάννης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σαρίφης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Θήβα
447	1	Μοσκόβης Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἰωαννήτης Γεώργιος, ἰατρός	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	Ἰωάννινα
448	1	Προτόπαπα Κωσμάς	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζελίκη Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Ἵδρα
449	1	Σπανός Στέφανος	+		2	4	2	-	-	-	-	-	-	-	
450	1	Σάκενας Ἰωάννης	+	καί Πατέραν του	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπάμπαρης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἀθήνα

»	3	Τοπάλης Μηχάλης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Αϊβαλή
451	1	Μπήλια Ίωάννης [του] Μήτρου	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
452	1	Κιμαλής Χατζή Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	
»	2	Ρουμελιώτη Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
»	3	Μπουρνάζου Παρασκευᾶ χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
453	1	Παπᾶ Ίωάννη Ίωάννης	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
454	1	Ντορῆς Μανόλης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ντρίτζας Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Θήβα
»	3	Δριγούτη Ίωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
455	1	Χατζή Άποστόλη Στρατῆς	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	Αϊβαλή
456	1	Παπᾶ Δημητρίου Χρῖστος	+	καί Πεθεράν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
457	1	Κωνσταντίνου Άποστόλης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
458	1	Μπακάλης Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
459	1	Λότος Δημήτριος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
460	1	Τζέλος Ίωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πάλμας Ραφαήλ		μέ Λιορέντζα καί Σύζυγόν του	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	Άνάπολι
»	3	Μπελεγρῆς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Άθήνα
»	4	Ξηράφης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Εύριπος
461	1	Καράτζης Ήλίας	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
462	1	Καράτζης Ίωάννης	+		2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
463	1	Καραγιάννης Χρῖστος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζάκονας Κωσταντῖνος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	

464	1	Ίωάννου Μανόλης	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
465	1	Τροπολιτζιώτης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	1	-	Τροπολιτζά
»	2	Τροπολιτζιώτης Χαραλάμης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	3	Σαμαρτζής Ίωάννης	+	καί χήρα Τζανάκα	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	Άθινα
466	1	Ντρούδες Γεώργιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Όζοϋνης Σπύρος	+	καί Πατέραν του	-	-	-	-	-	3	3	2	-	-	
»	3	Λιμιώτης Γεώργιος	+	καί χήρα Δημητράκενα	-	-	-	-	-	3	-	2	-	1	Εύριπος
467	1	Έριπηον													
468	1	Κοντίλης Μανόλης	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παγώνενα χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Άθινα
469	1	Ντρούδες Σταμάτιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σφατζιανός Μηχάλης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	3	Πολίτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	4	Άλατζατζή Θεοδώρου			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
»	5	Έλιμπιώτης Φύλιππας	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	Ύδρα
470	1	Ντορής Μάνθος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χιώτης Θεόδωρος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Χίος
471	1	Φροσίνη Γεωργίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κερίπης Θεοδωρής	+		-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	Άιβαλή
472	1	Μεθενήτης Άναγνώστης	+		2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σαλωνίτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Σάλωνα
»	3	Μουστάκας Σταύρος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Άιβαλή
473	1	Καραμάδη Δαμηανοϋ χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Κουτζοῦκος Μηχάλης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
»	3	Φότζαλης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	2	3	-	-	
»	4	Κοντάρης Ἐλευθέριος	+		-	-	-	-	-	2	2	3	-	-	
»	5	Σπανός Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
474	1	Καπόλης Γεώργιος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζῆ Κύπρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	2	Κύπρος
475	1	Τίτας Λάζαρος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ξηγκάτζη Μῆτρου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Ποῦλος Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Ἀθήνα
476	1	Καραμάνος Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ῥάφτης Σταμάτιος		μέ Μητέρα του	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Μάνη
»	3	Χατζῆ Αἰβαλιώτης			-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	
477	1	Καραμάνος Ἀντώνιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λιοῦμη Ἀντωνίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Ἀθήνα
»	3	Θεογνώστης Πέτρος			-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	Ὀδισσός
478	1	Σπυρούνης Παυλάκης	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
479	1	Πλατανίτης Δημήτριος	+		2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	
480	1	Ἀργήτης Πέτρος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
481	1	Παπᾶ Γεωργίου Κωσμάς	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
482	1	Τζακίρη Πᾶνου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
483	1	Καραδήμας Παντελῆς	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
484	1	Καράτζης Ἰωάννης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τριχοῦτη Μηχάλη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Εὔριπος

»	3	Πάλη Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
485	1	Βότζης Δημήτριος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
486	1	Λάλα Χρῖστος [του] Κώλια	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καράτζη Σπύρου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
487	1	Βρακάς Δημήτριος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κουτζιλήκη Μανόλη χήρα		μέ αδελφές της [2]	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	Άιβαλή
488	1	Χατζή Ντρίτζα Γεώργιος	+		2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	
489	1	Μανιάτη Ίωάννου χήρα			1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπαρμπέρης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Πελοπόννησος
490	1	Κοροζής Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
491	1	Παράσχος Ίωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άνδριανός Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	2	1	-	-	Αθήνα
492	1	Καράτζης Δημήτριος			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
493	1	Ίόδης Ίωάννης	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σμυρλής Στρατής	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Άιβαλή
»	3	Μπογαζιανός Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
494	1	Ντρέσιενας Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κολημπάδης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Ύδρα
»	3	Μελισσάρη Παναγιώτου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα
495	1	Βότζος Άντώνιος	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
496	1	Άναγνώστενας Κυριάκος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καράτζης Παντελής	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Μυλονάς Δῆμας	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	

»	4	Μυλονᾶς Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
»	5	Μυλονᾶς Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
»	6	Μυλονᾶ Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
»	7	Ἀδάμη Ἄγγελου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
»	8	Τζίνης Πανούσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	Μέγαρα
»	9	Μπαρμπέρη Ἀθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Ἵδρα
497	1	Μάρκος Ἀντώνιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
498	1	Μπιθλάπας Ἰωάννης			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
499	1	Παπουτζῆς Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σπετζιώτης Ἡλίας, ἱατρός	+	καί Πεθεράν του	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Παπουτζῆς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Αἶβαλή
500	1	Ἐρίπηον													
501	1	Μπελογιαννόπουλος Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Ἄργος
»	2	Γγατζοῦρης Δημητράκης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ἀθήνα
502	1	Παπᾶ Ἀνδρέα Δημήτριος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κουτζούρη Ἀθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα
503	1	Παπᾶ Ἰωάννου Ἰωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Αἶβαλιώτησα χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Αἶβαλή
504	1	Σακελίου Παπᾶ Ἀθανάσιος	+	καί Πεθεράν του	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
505	1	Τρίπος Ἀνδρέας	+		2	1	4	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζοῦσση Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Ἀθήνα
506	1	Λέκα Λουκᾶς [του] Κυριάκου	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πολίτης Μηχάλης	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	

»	3	Μπαλακοῦρας Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	Αἶβαλή
507	1	Καμποῦρης Γεώργιος	+	καί Μητέραν του	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
508	1	Μεθενήτης Σταμάτιος	+		2	1	4	-	1	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπακογιάννης Αναγνώστης	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	Υδρα
509	1	Αναγνώστενας Αναγνώστης			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
510	1	Χατζῆ Δαμασκυνός	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	Αθήνα
»	2	Σπᾶτας Γεώργιος			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	Υδρα
511	1	Καραδήμας Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
512	1	Παπᾶ Σπύρου Μηχάλη χήρα		μέ Μητέρα της	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γονατᾶς Παρασκευᾶς	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	Αἶβαλή
»	3	Σπανός Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	
»	4	Σπανός Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	
»	5	Γονατᾶς Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	
513	1	Μηρίσας Ἀθανάσιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
514	1	Κολοκούβαρος Ἀλέξανδρος	+		2	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
515	1	Καλαφάτης Σταμάτης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χαϊμαντά Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	Αθήνα
»	3	Καλοπαναγιώτου Ἀντωνίου χήρα		μέ Πεθεράν της	-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	-	
516	1	Ῥάσσης Ἰωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ταμπᾶτση Φιλαχτοῦ χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	
»	3	Κατσογιάννης Χριστόφιλος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	Υδρα
517	1	Γρίλλος Δημήτριος	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Αἶβαλιώτου Στᾶμου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	Αἶβαλή

»	3	Μοριάλλος Γιουζέπης		μέ Ύολη Νατάλλα	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Μάλτα
518	1	Καλαγκάτζης Ίωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καράτζα Παναγιώτου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Θήβα
519	1	Καραδήμας Άνδρέας	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σταματίου Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	
»	3	Παναγιώτου Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
520	1	Μανιάτης Σταμάτιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χτίστης Νικόλαος		μέ τούς Συντρόφους του [3]	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	Ύδρα
521	1	Κυρικῆς Δημήτριος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
522	1	Ύάσσης Βασίλειος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
523	1	Καλαφάτης Χατζῆ Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	3	1	-	
524	1	Παπᾶ Σπύρου Παπᾶ Δημήτριος			1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	Κούρη Νικολᾶου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	Άθήνα
»	3	Άιβαλιώτης Παναγιώτης	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	2	4	-	-	Άιβαλή
525	1	Έλεοτριβιό													
526	1	Κουνέλης Σταμάτιος	+	καί Μητέραν του	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μυλονᾶς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	Θήβα
527	1	Κολοκούβαρος Ίωάννης	+		2	-	1	1	1	-	-	-	-	-	
»	2	Σαμιώτης Μανόλης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Ύδρα
528	1	Ντέλες Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
529	1	Άλέξης Τζόρτζης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χριστόδουλος ύγειοαστυνόμος		μέ συνοδιαν του [3]	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	

546	1	Παπᾶ Σταμάτη Σταματίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κανέλου Χατζή Γεώργιος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Ἀθήνα
547	1	Βάθης Σταμάτιος	+	καί Πεθεράν του ἰάτρησα	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
548	1	Σάβας ψυχογιός Καλεφουρνά	+		-	-	-	-	-	2	4	2	-	-	
»	2	Μπακαράτζη Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	Θήβα
»	3	Ἄγγελου Νικολᾶου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
549	1	Φάβα Λάζαρου [του] Κώλια χήρα			1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
550	1	Καλαφάτης Ἰωάννης		μέ ἀδέλφια του [2]	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Στινη Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Ἀθήνα
»	3	Λουκά Γεωργάκης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
551	1	Στεφανέσιος Δημήτριος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νικόλαος ἀδελφός του	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Βελισάριος, Ἀρμάσης*			-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	Μωθόνη
»	4	Κατζέλη Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Θήβα
552	1	Μέξης Νικόλαος	+	καί Μητέραν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
553	1	Τζακίρης Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
554	1	Καπασάκης Βασίλειος	+		2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
555	1	Τζακαραβέζη Δημητρίου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζακαραβέζης Ἄνδρέας	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Ῥόγας Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	Θήβα
556	1	Νταρλαντούσης Ἄνδρέας	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ῥόκας Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
557	1	Μπόρσας Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ἀθήνα

»	2	Μπελιατζή Δημητρίου χήρα		μέ Μητέραν της	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
558	1	Καμπανάρης Αντώνιος	+	καί Μητέραν του	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
559	1	Νίκας Κώλιας	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Ἀθανασίου Αντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Πελοπόννησος
560	1	Νάκης Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
561	1	Νῆκα Νήκας [του] Κώληα	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νικόλα Σπύρος [του] Κουτζοῦκ	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Θήβα
»	3	Φαμακᾶ Γιαννός	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	
562	1	Πύπας Αντώνιος	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μανδρᾶς Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Ἀθήνα
563	1	Κόκορος Ἰωάννης	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ντοῦρου Σωτήρου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	Θήβα
»	3	Πολίτη Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
564	1	Ἐρίπηον													
565	1	Βυρλῆ Νικολάου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
566	1	Σωφικιώτου Νικολάου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπακοθανάσης Γεώργιος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
567	1	Μπακάλη Δημήτριος [του] Χαρίτου	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
568	1	Μαριολόμας Ἰωάννης	+	καί Μητέραν του	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπέκας Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
569	1	Πυπύνος Ἰωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζότζαλης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	

»	3	Θωμά Ἀγγελῆ χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
»	4	Παπᾶ Ἰωάννου Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Υδρα
570	1	Πριμικίρης Ἀντώνιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πριμικίρης Κυριάκος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
571	1	Πέρου Γεωργίου χήρα			1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Αἰβαλιώτης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Αἰβαλή
572	1	Κυργακάκη Θεωφάνου χήρα			1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ξεροτάγαρος Ἀναγνώστης			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Ἀθήνα
»	3	Μπάτζη Πανούσιου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Θήβα
»	4	Μέξης Ἀγγελῆς	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
573	1	Τρίτζας Ἀνδρέας	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
574	1	Μάνεσης Κωσταντάκης	+	καὶ Πεθεράν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χρώνη Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
575	1	Χατζῆ Οὐθης	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σκεβᾶ Μανόλη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Κρίτη
»	3	Κορθιάτης Ἀναστάσιος			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Κορφοῦς
»	4	Χατζῆ Μπακάλης	+		-	-	-	-	-	2	4	4	-	-	Θήβα
»	5	Κριεζῆς Σταμάτιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
576	1	Χαρίτου Λάζαρος [του] Πᾶνου	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
577	1	Μεθενήτου Ἰωάννης [του] Κώλια	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
578	1	Χατζῆ Καραμάνου Σπύρος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λαμπήρης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	2	1	-	Ἀθήνα
»	3	Μπερνέας Νικολῆς		μέ Ἀδελφάδες του [2]	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	

»	4	Κριτικοῦ Ζαχαρία χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Κρίτη
579	1	Σιοῦρμπας Ἀντώνιος			1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	
»	2	Κανέλου Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Ἀθήνα
»	3	Λουτζέτης Σωτήρχος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
»	4	Λουτζέτη Στάμου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
580	1	Λογοθέτου Παντελῆς	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σαλωνίτης Παναγιώτης		μέ ἀδελφὴν του	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Σάλωνα
581	1	Φροσίνης Νικόλαος	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
582	1	Ἀντώνιζας Δημήτριος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χατζῆ Θηβαῖος	+		-	-	-	-	-	2	4	3	-	-	Θήβα
»	3	Κορφιῶτης Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Κορφούς
»	4	Ῥαύτης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Πελοπόννησος
583	1	Λογοθέτου Ἀναγνώστης [του] Δημητρίου	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
584	1	Φροσύνης Σταῦρος	+	καί Μητέραν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
585	1	Πυπύνης Βασίλειος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χαραλάμπου χήρα			-	-	-	-	-	1	5	4	-	-	Θήβα
586	1	Φροσύνης Μᾶνθος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καζαντζῆς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	4	2	-	-	Ἀθήνα
587	1	Καραμάνου Ἀναγνώστου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καραμάνος Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Ἀνδρέου Μανόλης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ἰίβαλη
»	4	Ὁράσσης Μηκέλης			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Μαρσίλια

588	1	Οικονόμου Δημητρίου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Σπετζιέρης Σπύρος [του] Κοκόλης		καί Κωνσταντίνος	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	Κέρκηρα
589	1	Πυπύνος Μᾶνθος	+		2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	1	Ἀνιφαντῆς Ἀναστάσιος	+	καί Μητέραν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Κανέλου Δαμιανός	+		-	-	-	-	-	2	4	3	-	-	-	-	Ἀθήνα
»	3	Μπεκοῦσης Ἰσιδωρος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-
591	1	Ντᾶβος Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	Ἕδρα
»	2	Χατζή Φραντζέσκου Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
»	3	Ντάβαρης Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	-	-	Ἀθήνα
592	1	Μαγαζί															
593	1	Στεφανή Στέφανος [του] Δημητρίου	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Λεμπέσι Ἀντωνίου χήρα			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	3	Νίτης Ἀγγελουῖδης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	Νένω
»	4	ὄρφανά Κορίτσα		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	Θήβα
594	1	Κωφινᾶ Ἀναγνώστου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Σπυριδόπουλος Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
»	3	Ῥαύτης Χριστόφας	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	Αἶβαλή
»	4	Τζουρέλης Κωνσταντίνος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
»	5	Τζιβούλης Φώτιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
»	6	Καράμπελας Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	Σμίρνη
»	7	Λιμιώτης Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	-	-	Εὔριπος
595	1	Χατζή Ντρίτζας	+		2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-

»	2	Μπόρσας Νικόλαος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	Άθήνα
596	1	Βρυζάκης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	4	2	-	1	Θήβα
»	2	Άναστασίου Νέρης	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	
»	3	Λάμπρου Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
597	1	Πυπύνος Θεοδωρής	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ψαράκης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Σμίρνη
»	3	Γιωργαντά Γιαννούλης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Θήβα
598	1	Καλαγκάτζης Κωσμάς	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πέτρου Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	Άνατολή
599	1	Σάκενας Κυριάκος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
600	1	Φλόκος Γκύκα	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπακάλη Σπύρου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	2	-	-	Θήβα
601	1	Φλόκος Βασίλειος	+	καί Μητέραν του	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καζατζής Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Άθήνα
»	3	Καζάκος Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Άιβαλή
602	1	Λάλας Σπύρος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
603	1	Γγέλιος Σταμάτιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καζάκας Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
»	3	Τζίνης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Άθήνα
604	1	Πύπας Δημήτριος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
605	1	Κατζανός Σταμάτιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ίραχοβίτης Ευστάθιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Λειβαδιά
606	1	Καπακλής Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Μπούτζαλης Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Αθήνα
607	1	Εύσταθίου Αναγνώστης	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πεώνη Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα
»	3	Σαρδέλας Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
608	1	Ούθη Εύσταθίου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λαλαοΰνης Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Αθήνα
609	1	Μάνεζας Αντώνης	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
610	1	Ταρλαντούσης Μανόλης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πολίτη Σταματίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
611	1	Στριγγογιάννης	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Στριγγογιάννης Αντώνιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
612	1	Σαλεπούλα Κωνσταντίνου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ροΰσης Κυριάκος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
613	1	Μεθενίτης Δημήτριος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Έγγελης Αναστάσης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Θήβα
»	3	Γιώργα Σταμέλου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
614	1	Κολιαντάρης Ιωάννης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπαλντοΰμη Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
615	1	Τζούρη Σταματίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
616	1	Κατζανᾶ Σταματίου χήρα			1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καρταλᾶς Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Αθήνα
617	1	Λότος Αντώνιος		μέ Μητέραν του	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λουκᾶ Αναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Λειβαδία

»	3	Άθανασίου Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
»	4	Μουχλῆ Αγγελῆς	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Λειβαδία
618	1	Λότος Ίωάννης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
619	1	Μοῦρη Γεωργίου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
620	1	Σταρόβα Ίωάννου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Διαμαντή Ίωάννου χήρα		μέ αδέλφοια της [2]	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	Θήβα
621	1	Λίσκας Κωνσταντῖνος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λίσκας Ίωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
622	1	Δουζῖνας Ἀναγνώστης	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μανδράς Λᾶμπρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Ἀθήνα
»	3	Μποτζελοῦ Παρασκευᾶς	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
623	1	Ούζοῦνης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
»	2	Σαχενᾶ Ίωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
»	3	Ἀδελφοῦλης Βασίλειος	+	καί Πατέραν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	
»	4	Θηβαίου Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
624	1	Ξυφτέρης Ἀναγνώστης	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
625	1	Μάνθου Πᾶνου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζημπιρίμης Χρῖστος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Υἶδα
»	3	Κωρονιός Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
626	1	Σκορντάνης Ἀντώνιος	+	καί Πεθεράν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γγατζοῦρη Μανόλη χήρα			-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	Θήβα
627	1	Σαλεποῦλα Ίωάννου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἄντωνάδου Χρῖστος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	4	1	-	-	Λειβαδία

628	1	Μαστόροι Κτίσται Τζούσιδες		[3]	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	Πελοπόννησος
629	1	Φράνγγος Χαρίτος	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
630	1	Νταλάκος Χριστόδουλος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παίδες Άργυροῦ Μαυρομάτη		[2]	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Θήβα
631	1	Καλικαντζάρη Γεωργίου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καλικαντζάρης Αναστάσιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Παγώνης Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
»	4	Παγώνης Αναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
632	1	Βερβενιώτης Άθανάσιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Βερβενιώτης Ανδρέας	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
633	1	Τζοῦρη Ἰωάννου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γύφτος Αντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	3	4	-	-	Ύδρα
634	1	Μανολέσιας Δημήτριος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
635	1	Νταλάκος Κώλης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
636	1	Σπανός Κωνσταντῖνος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άγγελή Παναγιώτου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Θήβα
637	1	Σιάπκας Νικόλαος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαυρομάτης Κώλης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
638	1	Καραχότζας Κανέλος	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπήλιας Αναστάσιος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
639	1	Μπήκλης Ἰωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παναγιώτου Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	3	Μαζαράκου Ζωγράφου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	

»	4	Κωλιοσιάτη Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
640	1	Σάκενας Δημήτριος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Θαλάμου Ήλθα χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
»	3	Καβάλλας Κώτζος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
641	1	Πολίτης Μανώλης	+		2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ίατρος Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άθήνα
642	1	Κοντοβασίλης Δημήτρης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λέκας Αποστόλης	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
»	3	Κοροπιώτης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
643	1	Μπομπέτζης Αντώνιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
644	1	Μάδης Γεώργιος	+		2	-	4	-	-	-	-	-	-	-	
645	1	Καψάλης Μήτρος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γκλιάτης Κωνσταντίνος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
646	1	Ντέντε Ντέντες [του] Γεωργίου	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
647	1	Πολίτη Ίωάννου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κόμπης Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
648	1	Ύραπαλάκου Μηχάλη χήρα			1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σοφικίτης Σταμάτιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
649	1	Κοντογιάννης Πάνος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χριστοδοΰλου Σωτήριος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
650	1	Γιώργας Άνδρέας	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χουντουΰμης Κωνσταντίνος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
651	1	Καπαντριώτου Άναγνώστου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	2	-	-	Άθήνα

652	1	Μανιάτη Ανδρέα χήρα			1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
653	1	Τοῦλλη Φίλλης χήρα			1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
654	1	Παρδάλλης Δημήτριος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
655	1	Παρδάλλης Αναστάσιος	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
656	1	Ρόχα Γεωργίου χήρα		Με Πεθεράν της	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
657	1	Γιώργα Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ντεντεψίθης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	3	3	-	-	Υδρα
658	1	Κοτζαράνης Γεώργιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
659	1	Βατικιώτης Δημήτριος	+	καί Πεθεράν του	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
660	1	Κυμνηγγέλης Γεώργιος	+	καί Πεθεράν του	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
661	1	Μπουγιουκλής Σπύρος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σοῦνης Λουκάς			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Θήβα
662	1	Μητρομάδης Μανόλης	+	μέ Μητέραν του	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
663	1	Μητρομάδης Μηχάλης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Δοῦκας Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
664	1	Κόρμης Ανάργυρος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
665	1	Μπητοῦνης Βασίλειος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σωφικίτης Δημήτριος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Κουντουριώτης Σωτήρχος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
666	1	Μανολάκη Κωνσταντῖνος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πριποῦσης Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
667	1	Πιέσκη Γεωργίου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπαλακοῦτα Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Άσπροπόταμο

»	3	Ταϊδόνη Στέργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
668	1	Τροϋδης Κυριάκος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μωραϊτης Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Πελοπόννησος
669	1	Κριτικός Ίωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χελιώτης Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	Άθήνα
670	1	Στοϋπος Δημήτριος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Ἀθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Θήβα
671	1	Σιαλαπάτας Παναγιώτης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
672	1	Βλάχος Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
»	2	Βλάχος Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
673	1	Τουρκογιάννη Ίωάννου χήρα			1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
674	1	Καρβουνιάρης Δημήτριος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Φιντίκου Ἀναστασίου χήρα		Με ἀδελφήν της	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
»	3	Παῖδες Κώστα Μείντάνη		[2]	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Άθήνα
675	1	Ῥαμπαλάκος Ἀνδρέας	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καρβελλᾶς Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	
»	3	Τζουτζοῦρης Σταῦρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
676	1	Λύκος Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
677	1	Πανταζῆς Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ίωάννινα
»	2	Θυγατέραις Ίωάννου Φραντζέσκου		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άθήνα
678	1	Κουμοῦλης Ἀντώνιος	+	καί θεῖον του	-	-	-	-	-	3	2	2	-	-	Θήβα
»	2	Τζορορός Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	

679	1	Καλαϊτζής Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Άργος
»	2	Λιβαδίτη Ίωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Λειβαδιά
»	3	Λιβαδίτης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
680	1	Φουρτούνας Κώλης	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Αθήνα
»	2	Άθηνιός Μητρος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
681	1	Σιάμπα Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
682	1	Κοντοβασίλης Βασίλειος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άιβαλιώτης Ανάργυρος	+		-	-	-	-	-	2	4	1	-	-	Άιβαλή
683	1	Πυγιαδίτης Μηχάλης	+	καί Πεθερόν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
684	1	Κεραμιδάς Ίωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μποῦκρας Σπῦρος	+		-	-	-	-	-	2	4	2	-	-	Αθήνα
»	3	Κούνκουλη Κύρντενα χήρα			-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	
685	1	Μπεντενιώτης Ίωάννης	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαζομίτης Μητρος			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Μέθενα
686	1	Δημοῦλκος Νικόλαος	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Δράκαρου Σπῦρου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Αθήνα
687	1	Κεραμιδάς Γεώργιος	+		2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
688	1	Σφακιανός Ανδρέας	+		-	-	-	-	-	2	2	4	-	-	Υδρα
»	2	Πανάγου Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	Άιβαλή
»	3	Κατζάνος Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	Σοφικό
689	1	Λεμπέση Αντωνίου χήρα			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Θηβαίου Χρῖστος [του] Σπῦρου	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Αθήνα
»	3	Μοστροῦς Κωσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	

690	1	Μηγάλη Γεωργίου χήρα			1	4	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ξερονᾶς Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
691	1	Μπήλια Χριστού χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
»	2	Κασκαβελιώτη Ἰωάννου ἀδελφαῖς		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
692	1	Τζόπορης Ἰωάννης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
693	1	Καραδήμας Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
694	1	Κουμπέτος Μηγάλης		μέ Συνοδιαν του Κτίσται [24]	-	-	-	-	-	25	-	-	-	-	Πελοπόννησος
695	1	Καψάλης Κωνσταντῖνος	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
696	1	Ντεντόρος Ἰωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κιατίπης Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Θήβα
697	1	Παπῆς Ἰωάννης	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Περαματζῆς Κωληός	+		-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	
698	1	Ἡλῆα Γεώργιος	+	καί Πεθεράν του	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
699	1	Χορόζη Κωνσταντῖνου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μεγαρίτης Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Μέγαρα
700	1	Χατζῆ Κατζανᾶ χήρα			1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Παπᾶ Ἀναστασίου Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Θήβα
»	3	Αὔτεξούσιος Ἰωάννης			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Λειβαδία
701	1	Μπακτῆ Σταμάτιος	+	καί Μητέραν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
702	1	Παρδάλης Δῆμας	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
703	1	Ῥαμπαλάκας Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κρομίδης Σωτήρχος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Θήβα

719	1	Μανιάτης Μανόλης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ζιάνης Δημήτριος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
720	1	Μάγερας Άναστάσιος	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
721	1	Σωφικιώτης Άποστόλης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
722	1	Προτόπαπα Θεόδωρος	+		2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Πανάγος Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
723	1	Ξήστρας Νικόλαος	+	καί Μητέραν του	3	5	1	-	-	-	-	-	-	-	
724	1	Πανάγου Άναγνώστης [του] Γαμ:	+	καί γυναικαδέλφιά του [2]	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ψαμπαλάκος Ίωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
725	1	Φροσύνης Κυριάκος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
726	1	Κολιμπέτζης Ίωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
727	1	Τζοϋρη Άθανασίου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νταντεγλιής Ίω[ά]ννης	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	Άϊβαλή
728	1	Καρατζάς Δημήτριος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
729	1	Κοφινάς Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Άϊβαλιώτου Ίσιδώρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
730	1	Γκοϋμας Λουκάς	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γκοϋμας Κωσταντίνος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
731	1	Βλάχου Γεωργίου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζοπάνης Ίωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Καλαφάτης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Ύδρα
732	1	Μαργιολόμας Δῆμας	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τουμπανιάρης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Μέγαρα

733	1	Μπαμπουκλής Ίωάννης	+	καί Πεθεράν του	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
734	1	Παραυήα Ίωάννου χήρα		μέ αδελφαίς της [2]	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Ίουμελιώτης Στέφανος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	Υδρα
»	3	Βατικιώτης Κυριάκος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
735	1	Γεράσιμος Κωνσταντίνος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
736	1	Παπᾶ Κυριάκου Κωνσταντίνος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Κεβᾶ Ίωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	-
737	1	Πατζουράτη Δημητρίου χήρα			1	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Καράτζη Κυριάκου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	3	Γύφτος Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	-	-
738	1	Γριγόρης Άνδριανός	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
739	1	Σωφικίτης Νικόλαος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Μπήτρη Μήτρου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	Εύριπος
740	1	Τζορορός Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	Θήβα
»	2	Τζορορός Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
741	1	Γεράσιμος Άναστάσιος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Ευστάθιος Κτίστης		μέ συνοδιαν του [9]	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	Πελοπόννησος
742	1	Εύσταθήου Λάζαρος			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
743	1	Γεράσιμου Χρίστου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Μᾶρκου Άναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	Άθήνα
744	1	Κατζαγόνης Άναστάσιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
»	2	Πᾶνου Δημητρίου θυγατέρις		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
»	3	Παπᾶ Σταματίου Δῆμας	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	Θήβα

754	1	Τομαράς Κυριάκος	+		2	4	2	-	-	-	-	-	-	-	
755	1	Πυπύνου Θεοδώρου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κοροζής Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
756	1	Τριτζόνας Νικόλαος	+	καί Μητέραν του	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζακόνης Σοφιανός	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Υδρα
757	1	Εύκερον													
758	1	Παπουτζής Αθανάσιος	+	καί Πεθεράν του	3	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
759	1	Μπαρμπέρης Νικόλαος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαστροραφαλιά Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
»	3	Σουπέζηζας Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
760	1	Τομαράς Αναγνώστης	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μανολέσις Μανόλης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Κρεμίδης Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
761	1	Παπά Γιάννη Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Χάνου χήρα			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
762	1	Λάτζης Γεώργιος	+		2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	
763	1	Βατικιώτου Παναγιώτου χήρα			1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπαρμπέρης Στυλιανός	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Σμύρνη
764	1	Κρικητζές Νικόλαος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ξιδόνη Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Θήβα
»	3	Λεβής Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	4	-	-	Αθήνα
»	4	Λάγιου Νικολάου χήρα		μέ αδελφήν της	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	
765	1	Σπανός Κωνσταντῖνος	+		2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Παναγιώτου Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
779	1	Βρύσης Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
780	1	Ψαμπαλάκος Ίωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
781	1	Μπεντενιώτης Ίωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπεντενιώτης Άθανάσιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Παπουτζής Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Σαλονίκη
782	1	Τζύμπης Γεώργιος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
783	1	Γκοῦμας Άναστάσιος	+		2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Βαρελάς Ίωάννης, Πελοποννησιώτης			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Πελοπόννησος
784	1	Γερώντης Αναγνώστης	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
785	1	Άρπακουλάρας Άνδρέας	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Κρίτη
786	1	Γιώργα Κωνσταντίνου χήρα		μέ Πεθεράν της	2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μοσκάκης Πολιχρόνης	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
»	3	Μοσκάκη Ίωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
787	1	Μάτζης Γιωργάκης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Στάϊκος Σωτήρχος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
»	3	Δραῖκος Σωτήρχος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
788	1	Οίκονόμου Στέφανος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
789	1	Λάλλας Κυριάκος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
790	1	Ψαμπαλάκου Γεωργίου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
791	1	Ψαμπαλάκου Σταματίου χήρα			1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μποσνάκου Γεωργίου χήρα			1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	3	Γκορίτζας Κωσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	3	3	-	-	Υδρα
»	4	Μαφή Κωσμά χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
»	5	Χαμούτση Παναγιώτη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Θήβα
»	6	Μπόρος Αναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
792	1	Ραμπαλάκος Σταμάτιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
793	1	Σαρικάκης Δημήτριος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαρκοῦρης Χριστόδουλος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άθήνα
794	1	Γκατζοῦρης Λουκάς	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Θήβα
795	1	Καραγιάννης Ανδρέας		μέ Μητέραν του	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
796	1	Κοῦλλης Ἰωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζακόνη Ἰωάννου χήρα			1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
797	1	Μπουτοῦνης Ἰωάννης	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λιμιώτης Παπᾶ Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Εὔριπος
798	1	Μαργιωλόμας Αντώνιος			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Λάμπρου Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
799	1	Σκοντριάνου Νικολάου χήρα			1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἀθηναῖος Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άθήνα
»	3	Βαλμᾶ Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα
800	1	Σκοντριάννης Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γρυγόρη Μανόλη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Αἰβαλή
»	3	Κουφέλλης Στρατῆς	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
801	1	Μαργιωλόμας Ανδρέας	+		2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
802	1	Μπουτοῦνης Νικόλαος	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Μπαρμπέρη Ίωάννου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
816	1	Κορθής Άνδρέας	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
817	1	Πυπύνος Θεόδωρος	+		2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μάρκος Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
818	1	Πιγιαδήτης Νικόλαος	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
819	1	Ίοϋσης Νικόλαος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
820	1	Ίόδης Δημήτριος	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ίόδης Άντώνιος	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Δοϋκας Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
»	4	Σωτήρχου Ίωάννης			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
821	1	Πασχάλης Ίωάννης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
822	1	Κύμιμος Ίωάννης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μπόρσας Διονύσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άθήνα
»	3	Μπόρσας Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
823	1	Κασκαντοϋλα Ίωάννου χήρα			1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
824	1	Κοριζής Άντώνιος	+		2	2	-	3	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καστριώτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Υδρα
»	3	Άργύτη Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
825	1	Καψούλης Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ντάρας Σταμάτιος			-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	Χίος
»	3	Κότου Γεωργίου χήρα		μέ Πατέραν της	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Άθήνα
826	1	Νικόδημος Ίωάννης	+	καί Πεθεράν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ίολογά Δημητρίου παίδες		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Εύριπος

»	2	Λισμάνης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	3	-	-	Υδρα
»	3	Πανταζή Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	4	-	-	Θήβα
837	1	Μαργιολόμας Θεοφάνης	+		2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τρικαλιανός Δημήτριος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	Τρικάλλα
»	3	Τζιωβαΐρης Παπά Παρθένιος			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
838	1	Λίσκας Μηχάλης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ντέγλερης Άργυρός	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Άθήνα
»	3	Θιάσπρας Σπύρος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
»	4	Κουτζωγιάννη Χατζή Σπύρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
»	5	Ήλίας Μηχάλης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	6	Περγαντής Λουκάς	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Λειβαδία
839	1	Χριστοδούλου Γεώργιος	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μελές Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Άθήνα
»	3	Παγώνη Κώληα χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
»	4	Φύστης Χρῖστος			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
840	1	Διδάσκαλος Νικιφόρος			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Πελοπόννησος
»	2	Κῶστας Βασιλείος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Άθήνα
»	3	Τροῦγγα Σπύρου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
»	4	Καραογλάνη Άντωνίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	
»	5	Χρίστος Παναγιῶτης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Θήβα
841	1	Μυλονᾶς Βασιλείος	+		2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
842	1	Κύρλλη Βασιλείου		μέ Μητέραν της χήρα	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Λουκά Ἡλήας [του] Γέρου	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Σάλωνα
843	1	Πυπῦνου Νικολάου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Νταλάκου Δημητρίου χήρα			1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Χριστοδούλου Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Θήβα
844	1	Καζάζης Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	3	3	-	-	Ἀθήνα
»	2	Κασαβέτης Γεωργαντᾶς	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
»	3	Παπᾶ Δῆμα Λουκάς	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	Λειβαδία
845	1	Ἐλεοτριβιό													
846	1	Καλή Ἰωάννης [του] Κώληα	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
847	1	Χαρίτου Κυριάκος	+		2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
848	1	Σουρμελῆς Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Ἀθήνα
»	2	Μαλακόπουλος Ἀνδρῖκος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
»	3	Κουβελάνου Ἀποστόλου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	6	-	-	
849	1	Πᾶνος Γεώργιος	+		2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	
850	1	Ζιᾶνης Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
851	1	Πυπῦνος Νικόλαος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Δῆμα Ἰωάννου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
852	1	Καλή Πάνος [του] Κώληα	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Καλή Σπῦρος [του] Κώληα	+		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Μανδρά Ἐλευθερίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	
853	1	Πανάγος Ἀντώνιος	+	καί Πεθεράν του	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-	
854	1	Στέργιος Ἀνδρέας	+		2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

»	2	Καλοῦδης Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Χίος
855	1	Παπουτζή Ἀναγνώστου χήρα		μέ Μητέραν της	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κουμετζάκης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	1	Κρίτη
856	1	Μακρή Σταμάτιος [του] Κανέλου	+	καί Πατέραν του	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
857	1	Μεθενήτης Παυλῆς	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Σιαμπάνη Ἰωάννη χήρα			-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	Ἀθήνα
»	3	Μπόρσας Χρῖστος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	
»	4	Κοντός Σπύρος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	
»	5	Γεροντιότης Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Ἀνατολή
»	6	Σταθόπουλος Λουκάς	+		-	-	-	-	-	2	1	4	-	-	Λειβαδία
858	1	Ἀνιφαντής Ἀναστάσιος	+		2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τουφετζῆς Χατζή Δῆμος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	1	Ἀθήνα
859	1	Στάθης Ἰωάννης	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
860	1	Καλινῆκου Κυριάκου χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τζήτζηλλας Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Πελοπόννησος
»	3	Βλάχος Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ρούμελη
861	1	Μεθενήτη Νικόλαος [του] Ἰωάννου	+	καί Πεθεράν του	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μαραγκοί		[3]	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	Ἔγενα
»	3	Μπουρνάζος Γεώργιος		μέ Πεθεράν του	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Θήβα
862	1	Εὐσταθίου Παντελῆς	+		2	5	-	1	1	-	-	-	-	-	
»	2	Χρίστου Σωτήρης [του] Ἰωάννου	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	3	Χρίστου Ἰωάννης [του] Ἰωάννου	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	

863	1	Γκοῦμας Ἰωάννης	+		2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Γκοῦμας Γεώργιος	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	3	Σταῦρου Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	Λειβαδία
864	1	Πρυμικήρης Κωνσταντῖνος	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἀποστολόπουλος Γεώργιος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	Πελοπόννησος
865	1	Ἐλεοτριβιό														
866	1	Στάθη Εὐστάθιος [του] Γεωργίου	+		2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κιωσῆς Μηχαήλ	+		-	-	-	-	-	2	-	-	1	1		Ἵδρα
867	1	Κοφινᾶς Ἄνδρέας	+	καί Μητέραν του	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Μανιάτη Νικόλαος [του] Κώλια	+		-	-	-	-	-	2	-	4	-	-		
868	1	Τζεβᾶς Νικόλαος	+		2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
869	1	Πραματάρη Ἀναγνώστου χήρα			1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
870	1	Παπᾶ Τομαρᾶ χήρα			1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
871	1	Τομαρᾶ Δημήτριος	+		2	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Ἀθηνᾶ χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	Ἀθήνα
872	1	Ἴριγα Μῆτρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	Θήβα
873	1	Καπασάκης Χαραλάμπης	+		2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κώστα Δήμας	+		-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-	
874	1	Νόσης Ἀντώνιος	+		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Κοντογιάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
875	1	Πρυμικήρης Γεώργιος	+		2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
»	2	Τομαρᾶς Δράκος			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	Θήβα
»	3	Τομαρᾶς Λάμπρος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	1		

876	1	Ζεντέλης Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
877	1	Ξηγκάκης Μηχάλης	+	καί Μητέραν του	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
878	1	Σοφικίτης Νικόλαος			1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
879	1	Βασίλας Σωτήρχος	+		-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	
880	1	Μπαρόνος Σπύρος		καί Γιάνκος	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	Ίθάκη
881	1	Μαγαζί													
882	1	Μαγαζί													
883	1	Μενάγιας Κωνσταντῖνος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	3	2	1	1	Κεφαλινηά

Καλήβαις εἰς τὴν Νήσον

1	1	Μπρατζιώτης Ἀναστάσιος			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Θήβα
2	1	Ντρουοῦτης Νικόλαος			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
3	1	Γιωργαντζιώπουλος Φιλιππῆς	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Λειβαδία
4	1	Μανάρας Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ἀθήνα
»	2	Χουντουμάδης Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
»	3	Μπαλόκα Μῆτρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα
5	1	Γκλιάτης Σταμάτιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ἀθήνα
»	2	Λαλιντρέ Κωνσταντῖνου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
6	1	Παπᾶ Θεοχάρη Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
7	1	Κωνσταντῖνου Μῆτρος	+	Μητέραν του καί ἀδέλφια του [3]	-	-	-	-	-	6	1	1	-	-	

8	1	Στυλόμης Γιωργαντᾶς	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
9	1	Πρίφτης Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	
10	1	Γεωργίου Σταμάτιος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	2	1	-	-	
11	1	Παπᾶ Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
12	1	Παπᾶ Ἰσιδωρος			-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	
»	2	Ἀλαγιάννης Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
13	1	Κοργιαζῆς Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
»	2	Θεοδώρου Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
14	1	Θεοδώρου Ἄγγελος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
15	1	Ἐγγελῆς Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Ἀθήνα
16	1	Γεράσιμος Νικόλαος	+	καί Πατέραν του	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	
»	2	Γκήκα Μηχάλη χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	

Καλήβαις τό ἔξω ἄντικρι μέρος

1	1	Γγενοβέζος Μπαλᾶνος		μέ Διαμάντο	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	Σμύρνη
2	1	Κακοῦρης Κωσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Ἀθήνα
3	1	Μαρκοπουλιῶτου Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
4	1	Χασιῶτης Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
5	1	Τουφεχτζῆς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
6	1	Γιώργος Κωνσταντῖνος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	
7	1	Βλάχος Τραντάφιλος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Λειβαδία

»	2	Χρέμος Λουκάς	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
8	1	Καραδήμα Δήμας	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	
9	1	Άργύρη Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Θήβα
»	2	Πουρική Κώτζου χήρα		μέ Πεθεράν της	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
10	1	Λάζαρος Λουκάς		μέ Νύμφην του	-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	
11	1	Ντοϋνης Χαράλαμπος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	
»	2	Φράγγου Ίωάννης			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
12	1	Λιβαδίτσα Μαρία		Λιβαδίτσα Άνα και Γριπέσα Μαρία	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
13	1	Σεργόπουλος Μανόλης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Σμύρνη
14	1	Άιβαλιώτσα Γαροϋφα		Σπετζιώτσα Έλένη, Ύδρέσα Έλένη	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
15	1	Κλιμπήρης Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
16	1	Λάζαρος Αθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	
17	1	Καλής Χρῖστος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
18	1	Καλής Αθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Θήβα
19	1	Πυλήτζης Χαράλαμπος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
»	2	Πυλήτζης Αθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
20	1	Μπότζαρης Μάρκος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
21	1	Κουτουμουλιώτης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
22	1	Ζογράφος Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
23	1	Λύκου Δημητρίου χήρα		μέ αδελφήν της	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
24	1	Λύκου Κωνσταντῖνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	

25	1	Μέλος Νικιφόρος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	
26	1	Κόντου Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
27	1	Κολημπήρης Δήμας	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
28	1	Εύριπέος Ζήσος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Εύριπος
29	1	Σουσάνα χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Πελοπόννησος
30	1	Λάμπρου Αναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Θήβα
31	1	Λιάκος Βασίλειος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	
32	1	Μιστρότισα Μαγδαλινή		καί Ύδρέσα Μαρία	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
33	1	Βοΰση Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	
34	1	Ντερκοΰλης Αναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
»	2	Ντερκοΰλης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
35	1	Λιμιός Μανόλης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Εύριπος
»	2	Σαντορινιά Σμαράγδο			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
36	1	Σφιρίδη Παναγιώτα, Συριανή			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Σύρα
»	2	Ταμπάκη Βασιλική		μέ αδελφόν της	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
37	1	Κυρικόπουλος Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	Ήλιούπολι
38	1	Παπᾶ Λουκᾶ Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Θήβα
39	1	Κουκουδάκης Σταῦρος		μέ τήν Συνοδίαν του [7]	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	Ύδρα
40	1	Λεμπέσης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	Θήβα
41	1	Μαρίνης Κώτζος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
42	1	Μπητζάκης Σωτήρης [του] Ντελή	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άιβαλή
»	2	Άιβαλιώτησα Κωνσταντινιά,		καί Σμυρνιά Έλένη	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
43	1	Παναγιώτου Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα

»	2	Άιβαλιώτισσα Σοφία		καί Μισολογγήτισσα Μπήλια	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
64	1	Τζήτζα Άναστασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Εύριπος
»	2	Θηβιά Μαρία			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Θήβα
65	1	Τζιτζάνη Άναγνώστου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Λειβαδιά
66	1	Σαμαρτζής Παναγιώτης			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Κόρινθος
67	1	Τζαλίκης Αντώνιος		καί Παπᾶ Άνδρέα Άνδρέας	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ύδρα
68	1	Σαρής Άνδρέας		μέ αδελφούς του [2]	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
69	1	Μπογιατζής Γεώργιος		μέ Άράπογλου	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70	1	Κοκολιῶτης Μῆτρος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θῆβαι
71	1	Γιώργενας Παναγιῶτου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
72	1	Τζίνης Άναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άθήνα
73	1	Τζίνης Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
74	1	Ζαγάρης Λᾶμπρος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
»	2	Καπαρελιῶτης Σωτήρης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Θήβα
»	3	Σαλωνίτη Χρῖστου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Σάλωνα
75	1	Γεωργίου Άναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άθήνα
»	2	Μπουτζίης Σιδέρης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
»	3	Μπουτζίης Μῆτρος	+	καί συμπεθέραν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
76	1	Εύριπέου Στᾶμου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Εύριπος
77	1	Ζαγαριῶτης Λᾶμπρος	+	καί Πεθερόν του	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	Θήβα
78	1	Πατρατζικιῶτου Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Πατρατζίκη
79	1	Σπᾶχος Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Άσπροπόταμο
80	1	Παριανή Μαρία		Άιβαλιώτισσα Τρανταφιλία,	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	

				καί Μαροῦσα											
81	1	Παπᾶ Νικόλα Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	5	1	-	-	Λειβαδία
82	1	Πέπας Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Ἀθήνα
83	1	Ντάσκα Κῶστας			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Ἰωάννινα
84	1	Καπανδριώτης Παπᾶ Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Λειβαδία
85	1	Κατσογιάννης Κωνσταντῖνος			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Ἀσπροπόταμο
»	2	Κατσογιάννης Δῆμος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
86	1	Μπρατζιώτου Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	Θήβαι
87	1	Σταμέλου Ἰωάννης	+	καί Παπᾶ Δημήτρη	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Λειβαδία
88	1	Πανούσης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
89	1	Δῆμα Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
90	1	Ἀργίτης Ντάνος	+	καί Κόλιαδάμι Φλοροῦ	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
91	1	Στουραῖτης Ἀναγνώστης			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Ἀθήναι
92	1	Κόρδατση Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	
»	2	Μπόστας Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
93	1	Τζάλιζα Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
94	1	Δημητρίου Πανούσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Θήβα
»	2	Παπαμικροῦ Ἀναστάσιος		μέ Μητέραν του	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
95	1	Μπρατζιώτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
96	1	Παραμπουνιώτης Δῆμας	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
97	1	Τζουνάρη Βασιλείου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	
98	1	Χασιώτης Κωσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	
99	1	Λουκάς Ντέντες	+	καί γυνή Ἐγγιουλη Βασίλη	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	Λειβαδία

100	1	Κότζου Χριστοδοῦλου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
101	1	Τζάλιζας Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Θήβα
102	1	Στιχιός Μητρος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
»	2	Πέτρου Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
103	1	Καπαρελιῶτης Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
104	1	Κώλη Αἰθανάσιος			-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	
»	2	Παναγιώτενας Μηχάλης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
»	3	Φουρτοῦνας Σταμάτιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
105	1	Σουρτζῆς Ἀναστάσιος	+	καί Σουρτζῆν Νικόλαον	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	
106	1	Βαγενᾶς Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Λειβαδία
107	1	Τουλοῦμας Ἀργυρός	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἰωάννινα
108	1	Κανατᾶς Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Χίος
»	2	Κανατᾶς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
109	1	Κουσουλίνη Λουκά χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Λειβαδία
110	1	Ῥιμοκαστρίτης Μητρος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Θήβα
111	1	Φίληππας Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ἀσπροπόταμο
112	1	Ἀγνάτος Δημήτριος			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
113	1	Κανίρου Ἀθανασίου παῖδες		[2]	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Λειβαδία
114	1	Εὐριπέου Κωσταντῖνου χήρα		μέ ἀδελφῆν της	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Εὐριπος
115	1	Κῶστα Μᾶρκου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Θήβα
116	1	Ἀγγελῆς Ἰωάννης	+	καί Τζαντζικο Κωλιό	-	-	-	-	-	3	-	6	-	-	
117	1	Καστελιῶτης Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Εὐριπος
118	1	Παπᾶ Γεώργιος	+	καί Πατέραν του	-	-	-	-	-	3	2	2	-	-	Θήβα

»	2	Τζίκα Άθανασίου παίδες		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
119	1	Άγγελου Μήτρος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Θήβα
120	1	Δαδιώτου Δημήτριος [του] Στάμου			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Λειβαδία
121	1	Βλάχος Αντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
122	1	Θεοδώρου Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	Θήβα
»	2	Λάμπρου Εύσταθίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
123	1	Πουτζής Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
124	1	Όρφανού Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	
125	1	Άνιφαντής Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
126	1	Παπᾶ Κυργιαζή χήρα		μέ Μητέραν της	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Λειβαδία
127	1	Θηβαῖος Νικόλαος			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Θήβα
128	1	Νικολάου Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	Λειβαδία
129	1	Μαρτίκας Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
130	1	Νικολοῦ Σταματήου χήρα			-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	
»	2	Άρμᾶτα Δηαμαντή χήρα			-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	
131	1	Μπουρδουσιέτος Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Θήβα
132	1	Κώτζενα χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Λειβαδία
133	1	Ίωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
134	1	Κοντοδημήτρης Άναστάσιος	+	καί Πεθεράν του	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	
135	1	Καντζιστράς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
136	1	Δημηντοῦνης Ίωάννης	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	2	2	-	-	
137	1	Μητᾶς Εύστάθιος	+		-	-	-	-	-	2	3	4	-	-	

138	1	Μερτήτης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
139	1	Γιώργος Κώτζος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Θήβα
140	1	Γιαννάτση Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Λειβαδία
141	1	Συρτζανιώτης Λουκάς	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Θήβα
142	1	Ντομπρονιώτης Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Λειβαδία
»	2	Βλαχοπαναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
143	1	Παπᾶ Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Ἀθήνα
144	1	Ίατρος Χαραλάμης		μέ Μαρίαν	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Τροπολιτζᾶ
145	1	Ντερμητζάκης Ίωάννης		μέ Τουρκοκατερήναν	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Κρίτη
146	1	Πυτζούνης Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Εύριπος
147	1	Ψουκά Στέργιου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Ἀσπροπόταμο
148	1	Λουρτάρι Ψίζου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
149	1	Βούργαρη Δῆμα χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
150	1	Βούργαρη Στέργιου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
151	1	Μαντενοχωρίτης Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	
152	1	Μπαρμπέρης Δῆμος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
153	1	Ξηντάρης Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
154	1	Χελιώτης Χρῖστος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Πελοπόννησος
155	1	Μπαλτζιώτης Παπᾶ Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	Θήβα
156	1	Γριπιός Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Εύριπος
»	2	Φράγγος Σταμάντης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
157	1	Μαγκιώρος Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
»	2	Χαλανδρή Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Εύριπος

158	1	Βλάχος Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Άσπροπόταμο
159	1	Ντουράκος Ίωάννης			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Λειβαδία
160	1	Μητιλινέος Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Μυτιλήνη
161	1	Χρισσοχός Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Άσπροπόταμο
162	1	Μπρατζιώτης Άγγελής	+		-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	Θήβα
163	1	Παμπέκης Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Άσπροπόταμο
164	1	Άναστασίου Ίωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	Λειβαδία
165	1	Πολίτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Άθήνα
166	1	Τουλούμης Άδάμης			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Άσπροπόταμο
167	1	Γεωργάκη Άθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Θήβα
168	1	Τζουριώτης Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	Εύριπος
169	1	Ποϋλου Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	Άσπροπόταμο
170	1	Σκέντος Κώστας	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
171	1	Άνιφαντής Μαρίνος			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Θήβα
172	1	Παναγιώτου Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	2	Στέρπης Κωληός			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
173	1	Περγαμτζής Δημήτρης	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Άθήνα
174	1	Γκράβιζας Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
175	1	Τζεβās Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Άνατολή
176	1	Τζόκας Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	Θήβα
»	2	Στενοϋ Δήμα χήρα		μέ αδελφήν της	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
177	1	Σϋνης Άθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
178	1	Εϋσταθίου Κωνσταντίνος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	

179	1	Ντουνιαῖς Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἀθήνα
»	2	Ὀρφανοῦ Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
180	1	Σμυρνιαῖ Παναγιώτα		καί Συριανή Μαρία	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
181	1	Κριτικιά Κατερίνα			-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	
182	1	Θηβιά Ἀσήμο		καί Λιβαδίτισα Σταθοῦ	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
183	1	Δημητρόπουλος Κωνσταντῖνος			-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	Σάμος
»	2	Σκλαβοῦνος Λάζαρος		μέ Μπαλάζη Ἀθανάσιον	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Κωνσταντινούπολις
»	3	Ἰωάννης		καί Ἀντώνιος	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Κεφαλονιά
184	1	Βαθιώτης Ἀναγνώστης	+		-	-	-	-	-	2	4	3	-	-	Θήβα
185	1	Κουκουρέλη Ἰωάννη χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	Λειβαδία
186	1	Βαλμαῖς Δήμας	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Θήβα
187	1	Ξερομερίτου Παναγιώτου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Λιβαδία
188	1	Στεβελόπουλου Θεοφάνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
189	1	Καστριτζάνου Χρῖστου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	Πάτρα
190	1	Κουντουκιά Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	3	-	-	Ζητοῦνη
191	1	Ντέλες Ἰωάννης	+		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
192	1	Ἐγγελῆς Δημήτριος			-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	Λειβαδία
193	1	Ταμπακιά Ἀναστασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
194	1	Ξανθήα Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
195	1	Κοστάκη Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	Ἀσπροπόταμο
196	1	Κώλια Σπύρου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Θήβα
197	1	Λαμπρόπουλος Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	4	1	-	-	Πελοπόννησος
198	1	Ἀεστόπουλος Παναγιώτης	+		-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	

199	1	Ψώνης Θεόδωρος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Πελοπόννησος
200	1	Δριμονόπουλος Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
201	1	Μαρκόβης Πανᾶγος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	
202	1	Πλακοῦ Ἀντωνίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
203	1	Σταματίου Σωτήρης	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	Θήβα
204	1	Γκήζας Βασίλειος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
»	2	Γκήζας Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
205	1	Γκαμιλιάρης Ἀλεξανδρής	+	καί Πατέραν του	-	-	-	-	-	3	2	1	-	-	
»	2	Σταβάρης Κῶτζος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
206	1	Παπᾶ Σωτήρη Γεώργιος	+	καί Μητέραν του	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	
207	1	Κατζέλη Ἀθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	
208	1	Κουρουμπέτζης Γιώργας			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
209	1	Χελιώτης Παπᾶ Ἰωάννης			-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	Εὔριπος
210	1	Πολύμερης			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Λειβαδία
211	1	Μπρατζιώτης Ἰωάννης			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Θήβα
212	1	Θᾶνος Γεώργιος	+	καί Πατέραν του	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	
213	1	Μᾶρκου Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
214	1	Ἀνιφαντῆς Ἀθανάσιος			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
215	1	Κοῦτρου Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	Ταλάντι
216	1	Σλιμπιώτης Ἰωάννης	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Λειβαδία
217	1	Βελιτζιώτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	
218	1	Ἀλιφάνη Ἰωάννη χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
219	1	Γιαμάτζη Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	

220	1	Παπᾶ Ἰωάννη Χριστοῦ χήρα			-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	
221	1	Μπαθρά Ἰωάννου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
222	1	Κουτζοῦρας Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Ἀνατολή
223	1	Κοκοσιῶτης Δημήτριος	+	καὶ Πεθερόν του	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	Θήβα
224	1	Μπρατζιώτης Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
225	1	Βρομουσιῶτου Ἀθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
226	1	Βλάχος Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Θήβα
227	1	Ἀνιφαντί Πανούσιου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
228	1	Βλάχος Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
229	1	Τόζης Ἀντώνιος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	Εὔριπος
230	1	Ζαχαριᾶς Χριστός	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	Θήβα
»	2	Ζαχαριᾶ Ἀναστάσιος			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
231	1	Βιριῶτης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	
232	1	Γιαραλιῶτης Γεώργιος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
233	1	Λαλαοῦνης Ἀναστάσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	Ἀθήνα
234	1	Κάτζου Παναγιῶτου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	Θήβα
235	1	Καλῆς Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
»	2	Καλῆς Παναγιῶτης			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
236	1	Σοῦντης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
237	1	Σωτήρχου Ἀθανάσιος	+		-	-	-	-	-	2	3	3	-	-	
238	1	Πρίφτη Ἀθανασίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
239	1	Πρίφτη Κωνσταντῖνος	+		-	-	-	-	-	2	2	4	-	-	Λειβαδία
»	2	Μαργαρίτη Γεωργίου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Θήβα

240	1	Παπᾶ Λᾶμπρου Δῆμας	+		-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	
»	2	Λυμπέριου Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	
241	1	Παιζάνη Νικολάου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	Ἰωάννινα
242	1	Κόκιζας Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Θήβα
243	1	Ἀθηναῖος Γεώργιος	+		-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	Ἀθήνα
244	1	Πατρινή Γιανουῖλλα,		καί Παπά Ἰωάννη Μαρία	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
245	1	Βούργαρης Ἀγγελῆς	+		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	Σέρες
246	1	Σῦνης Ἀθανάσιος			-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	Θήβα
»	2	Σῦνης Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
247	1	Κότζου Κωνσταντίνου χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
»	2	Γιώργα Παναγιῶτου θυγατέρις		[1]	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
248	1	Βρανιζέος Παναγιῶτης	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	Λειβαδία
»	2	Καραμάνος Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	Πάτρα
»	3	Καραμάνος Νικόλαος		με την Μητέρα του	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
»	4	Τζορομάνης Παναγιῶτης	+		-	-	-	-	-	2	5	2	-	-	
»	5	Κοτζονόπουλος Ἡλίας			-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
»	6	Θεοδώσενα χήρα			-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	Μυσολόγη
»	7	Πολιζῶη Ἀσιμάκη χήρα			-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	
»	8	Χουλάρα Δημητρίου χήρα			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
249	1	Ντέλες Ἀντώνιος	+	καί συμπέθερόν του	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
250	1	Κυργιαζῆς Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	Ἀθήνα
»	2	Κυργιαζῆς Δημήτριος	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	
»	3	Μπουλοῦκας Νικόλαος	+		-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	

»	4	Μανταδάκης Σπύρος	+		-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	
»	5	Μανταδάκης Άνδρέας	+		-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	
»	6	Κακοῦρης Χρῖστος			-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	

7. Δημοτολόγιο Πειραιά (1840-1900)

Πηγή: Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πειραιώς & Δήμος Πειραιώς, Γενικό Αρχείο

α.α.	Επώνυμο, όνομα και πατρώνυμο	Ηλ.	Επάγγελμα	Οικ. Κατ.	Υπόλοιπα μέλη	Ηλικ.	Τόπος γεννήσεως	Επάγγελμα	ΣΑ Μ	Χρόνος εγγραφής	Παρατηρήσεις
1	Ταβουλάρης Λεωνίδας του Θ.	66	Χρυσοχόος	-	-	-	-	-	1	22-04-1840	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1· ΙΑΔΠ, 1836-1863
2	Παπαδόπουλος Δημήτρ. του Αντ.	57	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία	45	Πόρος	Οικιακά	2	29-04-1844	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1
3	Παπαδόπουλος Διονύσιος	52	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	08-05-1844	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1
4	Ταβολάρης Κωνσταντίνος του Θ.	23	Έμπορος	-	-	-	-	-	1	23-06-1845	ΙΑΔΠ, 1836-1863
5	Χρηστίνα χήρα Κωσταντίνου Σουγλά	40	Οικιακά	Χήρ.	Τέκνα: Παναγιώτης Ιωάννης Σοφούλα Αικατερίνα	18 15 19 8	Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς	Κτήστης Κτήστης Οικιακά Οικιακά	5	20-03-1847	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1
6	Κοφινάς Δημήτρ.	50	Ναυτικός	Χήρ.	Τέκνα: έν θήλεον	-	-	-	2	08-12-1847	ΙΑΔΠ, 1836-1863
7	Ταβολάρης Αλέξανδ. του	36	Ράπτης	Άγ.	-	-	-	-	1	27-02-1850	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1· ΙΑΔΠ, 1836-1863

	Θ.										
8	Μανιάτης ή Γαλάτης Δημήτ. του Ι.	60	Καλαφάτης	-	-	-	-	-	1	12-08-1853	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1· ΙΑΔΠ, 1836-1863
9	Κυριαζοπούλου Καλλιόπη	28	Οικιακά	Χήρ.	Τέκνα: Νικόλαος Πολύδωρος Αικατερίνα	9 7 12	Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς	- - Οικιακά	4	1858	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1
10	Κυριαζόπουλος Παντ.	35	Υπάλληλος	Έγγ.	Σύζυγος: Παναγιώτα. Τέκνα: Αντώνιος Ιωάννης Νικόλαος Πέτρος Θεόδωρος Γεώργιος Αιμιλία Κονδύλω	26 9 8 7 5 3 2 1 1 μν.	Ύδρα Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς	Οικιακά Μαθητής Μαθητής Καπνοπώλης Καπνοπώλης Καπνοπώλης Μαθητής Οικιακά Οικιακά	10	10-07-1859	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1
11	Τροχαλίτης Γιακουμής	28	Ναύτης	Έγγ.	Σύζυγος: [δεν αναφέ- ρεται όνομα]				2	22-11-1859	ΙΑΔΠ, 1836-1863
12	Κασιώτης Παναγιώτης του Θεοδ.	26	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Μπιλιώ	16			2	10-03-1861	ΙΑΔΠ, 1836-1863· ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
13	Πατζουράτης Ιωάννης του Γ.	32	Ναυτικός	Άγ.	-	-	-	-	1	29-11-1861	ΙΑΔΠ, 1836-1863· ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
14	Κιούρτη	50	Μεταπρά-	Έγγ.	Σύζυγος:				8	08-07-1864	ΙΑΔΠ, 1836-1863·

	Σπυρίδων του Γεωρ.		της		Ελένη. Τέκνα: Αικατερίνη Μαριγώ Μαρδίτζα Ιωάννης Γεώργιος Πανόρια	30 14 14 9 6 5 3	- - - - - -	- - - - - -			ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1, όπου η σύζυγος του αρχηγού παρουσιάζεται ως χήρα.
15	Καζάζης Εμμαν. του Σ.	44	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη. Τέκνα: Σπύρος Αικατερίνα	30 7 5	Πόρος Πόρος Πόρος	Οικιακά - Οικιακά	4	02-08-1864	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 1· ΙΑΔΠ, 1869
16	Παπαδόπουλος Κοσμάς του Γεωρ.	24	Χωροφύλαξ	-	-	-	-	-	1	01-09-1865	ΙΑΔΠ, 1869
17	Σπυριδάκης Μάρκος του Σωτ.	25	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Θεοδωρούλα. Τέκνα: θήλυ αβάπτιστον	20 - -	- - -	- - -	3	20-03-1867	ΙΑΔΠ, 1869· ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
18	Κοκέας Δημ. του Κωνστ.	28	Λεμβούχος	-	-	-	-	-	1	28-04-1869	ΙΑΔΠ, 1869· ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
19	Μπίκλη Μιχ. του Ανδρ.	37	Μαουινέρης	Έγγ.	Σύζυγος: Άννα. Τέκνα: Αυγουστίνα Ευαγγελίτσα	35 2 4	- - -	- - -	7	22-08-1869	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44· ΙΑΔΠ, 1869

					Μιλτιάδης Εμμανουήλ Ουρανία	19 17 13	- - -	- - -			
20	Χαρατσάρης Ιωάννης	50	-	Έγγ.	Σύζυγος: Φλωρού. Τέκνα: Σπύρος Νικόλαος Μαρούσα Παρασκευούλα Φωτεινή	45 26 11 21 19 15	- - - - - -	- - - - - -	7	10-12-1869	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
21	Μωραϊτης Ιωάννης	37	-	Έγγ.	Σύζυγος: Σοφία. Τέκνα: Πελαγία Δημήτριος	27 9 1 μν.	- - -	- - -	4	15-05-1872	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
22	Δέδες Νικόλαος του Σ.	33	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Κωσταντίνος*	28	-	-	2	02-01-1873	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44. *Έτος εγγραφής 1896
23	Μπατσουλές Λαμπρ. του Ιω.	55	-	Έγγ.	Σύζυγος: [δεν αναφέ- ρεται όνομα]. Τέκνα: Ιωάννης Θεόδωρος	- 28 18	- - -	- - -	4	02-01-1873	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
24	Γαλάτης Ιωσήφ του Αθ.	30	-	-	-	-	-	-	1	08-06-1873	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
25	Σπυριδάκης	29	-	Έγγ.	Σύζυγος:				4	29-05-1874	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44.

	Γεώργιος του Σπυρ.				Αρετή.* Τέκνα: Σωτήριος Ευθυμία*	50 1886 24	- - -	- - -			*Έτος εγγραφής: 1906
26	Σπυριδάκης Παναγ. του Σπυρ.	27	-	-	-	-	-	-	1	29-05-1874	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 44
27	Δέδες Ιωάννης του Σταματίου	36	-	-	-	-	-	-	1	19-05-1879	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 51
28	Γερασίμου Γεώργιος του Ιω.	31	-	-	-	-	-	-	1	19-07-1880	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 59
29	[...]ίνος Γεώργιος του Κ.	33	-	-	-	-	-	-	1	1881	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 59
30	Παντελάκης Βασίλειος του Α.	34	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μπίλιο. Τέκνα: Ξανθή	28 1	- -	- -	3	1881	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 59
31	Πολυχρόνης Νικόλαος του Ιωάν.	30	-	-	-	-	-	-	1	1881	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 59
32	Κοταράς Γκίκας του Γκ.	30	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	14-04-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
33	Μάνεσης Δημήτριος του Β.	26	Αμαξάς	-	-	-	-	-	1	14-04-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
34	Γερακίτης	32	Σουβατζής	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

	Μιχαήλ του Ιω.										
35	Καλούδης Γεώργιος του Κυρ.	24	Θερμαστής, εργατικός	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3 και 8
36	Καλούδης Δημήτ. του Κ.	30	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
37	Καλούδης Νικόλαος του Κυρ.	27	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
38	Καλούδης Χρήστος του Κ.	36	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
39	Κωτσαράκος Γεώργιος του Χρ.	32	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
40	Λύκος Αντώνιος του Ν.	45	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
41	Λύκος Γεώργιος του Ιω.	28	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
42	Λύκος Ιωάννης του Ν.	60	Υπαξιω- ματικός	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
43	Λύκος Νικόλαος του Ιω.	30	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
44	Λύκος Σταμάτιος του	30	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

	Ιω.										
45	Μανωλέσης Δημήτρ. του Β.	35	Μουσικός	-	Μανωλέσης Σωτήριος του Βάθη· Γεώργιος Μανωλέσης του Βάθη	33	Πόρος	Θερμαστής	3	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. Είναι αδέρφια.
						-	Πόρος	Μπογιατζής			
46	Μυγόπουλος Σπύρος του Ιω.	35	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
47	Παναγιώτου Γεώργιος του Κωστ.	33	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
48	Τερεφός Γεώργιος του Άγγ.	35	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
49	Τσιράκος Αναστάσιος του Ιω.	33	Γύφτος	-	-	-	-	-	1	19-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
50	Κακούρης Ανδρέας του Σταύρου	46	Υπαξ. Ναυτικού	-	-	-	-	-	1	27-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
51	Παπαζαχαρίου Σωτήριος	48	Μετα- πράτης	-	-	-	-	-	1	27-05-1882	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
52	Γιαννιάσας Μιχαήλ του Ιω.	36	Υπαξ, Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Καλλιόπη.* Τέκνα: Αικατερίνη*	55	-	-	4	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Προφανώς προστέθηκαν σε μεταγενέστερο
						24	-	-			

					Αντώνιος*	21	-	Υπάλληλος			χρόνο
53	Κασκαντάμης Βασίλειος του Α.	28	Σιδη-ρουργός	-	-	-	-	-	1	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
54	Κασκαντάμης Κοσμάς του Ανδρ.	36	Υπαξ. Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Χαρίκλεια.* Τέκνα: Ανδρέας* Νικόλαος* Γεώργιος* Στυλιανός* Σταύρος* Σταματίνα* Λασκαρίνα*	43 17 15 9 7 5 14 14	- - - - - - - -	- - - - - - -	9	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3 και 4, όπου δύο ακόμη τέκνα, η Αικατερίνη και η Αγγελική. Το έτος 1908 μεταδημότευσε στον Δ. Πατρών. *Έτος εγγραφής: 1901
55	Κασκαντάμης Παναγ. του Ανδ.	24	Σιδη-ρουργός	-	-	-	-	-	1	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
56	Μητρομπιλίας Ιωάννης του Β.	30	Υπαξ. Β. Ν.	-	Καλλιρρόη Ελένη Σταματίνα Ευαγγελία Μαρία Αικατερίνη	48 26 17 15 13 21	- - - - - -	- - - - - -	7	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. Μάλλον αδελφία.
57	Μπάθας Ανδρέας του Ν.	23	Σιδη-ρουργός	-	-	-	-	-	1	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
58	Μπάθας Παναγιώτης	38	Υπαξ. Β. Ν.	[Χήρ;]	Τέκνα: Δαμιανός*	20	-	-	2	24-05-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής:

	του Ν.										1906
59	Ανδρόνικος Ανδρέας του Γ.	27	Ναύτης Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	25-11-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
60	Γιαννάκου Γεώργιος	35	Υπαξ, Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	25-11-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. Το 1893 μεταδη- μότευσε στον Δ. Τροιζηνίων.
61	Ζουρδός Ανδρέας	26	Υπαξ, Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	25-11-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. Το 1893 μεταδη- μότευσε στον Δ. Τροιζηνίων.
62	Καλαφάτης Δημήτρ. του Β.	37	Δημ. κλητήρ	-	-	-	-	-	1	25-11-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
63	Καλής Γκίκας του Δ.	37	Ναύτης του Β. Ναυτικού	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη	-	-	-	2	25-11-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
64	Καλής Κωσταντίνος του Δ.	37	Ναύτης του Β. Ναυτικού	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική.* Τέκνα: Δημήτριος*	25	-	-	3	25-11-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1896
65	Βρόντος Ευστάθιος του Ιω.	37	Κτίστης	Έγγ.	Σύζυγος: Παναγούλα	29	-	-	2	16-12-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
66	Λύκος Ιωάννου του Ν.	66	Λεμβούχος	Έγγ.	Σύζυγος: Θεοφάνα. Τέκνα: Νικόλαος Σταμάτιος Γεώργιος	50 32 30 28	- - - -	- Θερμαστής Κτίστης Εργάτης	8	16-12-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

					Μπήλιω Σταματίνα Χρήστος	26 17 12	- - -	- - -			
67	Γκόγκος Κωσταντίνος του Α.	55	Ναυτικός	[Χήρ;]	Τέκνα: Γεώργιος Δημήτριος Ιωάννης Αντώνιος	26 23 20 17	- - - -	Ναυτικός Ξυλουργός Ναύτης Ξυλουργός	5	30-12-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3 και 10. Το 1895 μεταδη- μότευσε στον Δ. Τροιζηνίων.
68	Δαμαλίτης Χρήστος του Κ.	42	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	30-12-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
69	Κυριαζής Παναγής του Κ.	50	-	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη Τέκνα: Κωνσταντίνος* Νικόλαος Ιωάννης Ελένη Αυγουστίνα	25 12 7 6 5 4	- - - - - -	- - - - - -	7	30-12-1883	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Μεταδημότευσε στη Σαλαμίνα.
70	Μπαρμπέρης Ιωάννης του Γ.	35	Λεμβούχος	-	-	-	-	-	1	03-01-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
71	Πέλερ Βύκτωρ του Ν.	32	Μετα- πράτης	Έγγ.	Σύζυγος: Λαμπρινή.* Τέκνα: Βικτωρία* Άννα* Ιγνάτιος*	39-40 12 8 7	- - - -	- - - -	5	25-02-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1902
72	Πιππίος	40	Επιστάτης	-	-	-	-	-	1	25-02-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

	Βασιλειος του Κυρ.										
73	Κοντός Χαρίτος του Στεφ.	42	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	06-03-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
74	Κοκόλης Χαράλ. του Σ.	45	Αξιωματικός	Έγγ.	Σύζυγος: Γασπαρίνα. Τέκνα: Σπυρίδων Μιχαήλ*	49 1872 11	- - -	- - -	4	20-03-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *«Άπεβίωσε φονευθείς».
75	Μεντελένης Νικόλ. του Κωστ.	47	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	29-03-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
76	Παπαγιάννης Δημήτρ. του Ιω.	67	Ναυτικός	[Χήρ;]	Τέκνα: Ευάγγελος	19	-	Εργατικός	2	29-03-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
77	Ρώσσοσ Παναγ. του Ν.	41	Τορνευτής	-	-	-	-	-	1	02-04-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
78	Μάμαλης Σπυρίδων του Αθ.	45	Θερμαστής	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ. Τέκνα: Αθανάσιος Ευαγγελία Έρωτας Κυριάκος Γρηγόριος Κωσταντίνος*	30 13 8 5 4 3 7	- - - - - - -	- - - - - - -	9	17-04-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1893

					Γεώργιος*	4	-	-			
79	Μητρομπήλια Κωσαντ. του Β.	35	Μηχα- νουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ, το γένος Π. Τέλσα.* Τέκνα: Ευγενία Ελένη	40 1894 1900	- - -	- - -	4	17-04-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. Το 1914 μεταδη- μότευσε στην Ύδρα. *Έτος εγγραφής: 1906
80	Δουζίνας Εμμανουήλ του Κ.	36	Ξενοδόχος	-	-	-	-	-	1	20-04-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
81	Οικονόμου Ιωάννης του Α.	45	Κτηματίας	-	-	-	-	-	1	28-04-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
82	Βασιλείου Ανδρέας του Β.	75	Καλαφάτης	Έγγ.	Σύζυγος: Ζαφείρω. Τέκνα: Αυγουστίνα Γεώργιος Αννέζω Ελένη Βασιλική	50 32 30 28 25 20	- - - - - -	- - Μαουνιέρης - - -	7	02-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
83	Βασιλείου Γεώργιος του Α.	29	Μαουνιέρης	-	-	-	-	-	1	02-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
84	Φλώκος Κωσαντ. του Β.	46	Ναυτικός	[Χήρ;]	Τέκνα: Βασίλειος Ιωάννης*	16 12	- -	- -	4	10-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1887

					Σοφία*	13	-	-			
85	Ζαμπούνης Γεώργιος του Θεοδ.	42	Θερμαστής	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ. Τέκνα: Ελένη Ματθαίος Παναγιώτης Λουκάς*	30 8 4 2 17	- - - - -	- - - - -	6	31-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1904
86	Κούρκουλας Η. του Κ.	42	Θερμαστής	Έγγ.	Σύζυγος: Ανέζω. Τέκνα: Κωσταντίνος Αγγελική Μαριγώ Θεοδώρα	38 12 8 6 2	- - - - -	- - - - -	6	31-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
87	Μυλωνάς Δαμιαν. του Στ.	41	Ξυλουργός	-	-	-	-	-	1	31-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ 3
88	Σάπκου Δημήτρ. του Ν.	55	Υπαξ. Β. Ναυτικού	Έγγ.	Σύζυγος: Παρασκευή. Τέκνα: Μπήλιω Ευαγγελία	45 25 16	- - -	- - -	4	31-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
89	Σπαλιέρης Σταμάτ. του Ν.	38	-	Έγγ.	Σύζυγος: Καλλιόπη. Τέκνα: Ασπασία Σπυρίδων	30 4 1	- - -	- - -	4	31-05-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

90	Καπασάκης Χαρ. του Ανδρ.	22	Σοβατζής	-	-	-	-	-	1	06-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
91	Καραδήμας Θεόδωρος του Α.	30	Αμαξιάς	-	-	-	-	-	1	07-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ.3
92	Κουτσοδόντος Σωτήριος του Α.	22	Ξυλουργός	[Χήρ;]	Τέκνα: Άννα Γιαννούλα	1910 1917	- -	- -	3	07-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
93	Λειβαδίτης Ελευθέριος του Δημ.	38	Σιδη- ρουργός	[Χήρ;]	Τέκνα: Αλεξάνδρα Δημήτριος	4 2	- -	- -	3	07-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
94	Πολίδης Ευστάθιος του Δ.	22	Κτίστης	Έγγ.	Σύζυγος: Χρύσω.* Τέκνα: Ιωάννης* Ελένη	46 20 1882	- - -	- - -	4	07-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1904
95	Πολίδης Κωσταντ. του Δ.	35	-	-	-	-	-	-	1	07-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
96	Κούμας ή Γκούμας Λουκάς του Κ.	28	Σοβατζής	-	-	-	-	-	1	10-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
97	Σαρρής Αν. του Ανδρ.	35	Σιδη- ρουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη. Τέκνα: Σοφία Μαρία Παναγιωτίτσα	26 7 4 3	- - - -	- - - -	6	10-07-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

					Ανδρέας	2	-	-			
98	Σαρρής Σταματ. του Α.	36	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	12-08-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
99	Γερασίμου Αγγελής του Ιω.	36	Λεμβούχος	-	-	-	-	-	1	14-08-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
100	Οικονόμου Απόστ. του Ιω.	27	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	14-08-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
101	Πιπίνου Μαρία του Σπ.	45	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Ελένη Νικόλαος	24 17	- -	- -	3	20-08-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
102	Μπογόρης Αναστ. του Θ.	38	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	01-09-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
103	Μπογόρης Γεώργιος του Θεοδ.	37	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	01-09-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
104	Μπογόρης Δημήτρ. του Θ.	36	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	01-09-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
105	Μπογόρης Κωσταντίνος του Θ.	32	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	01-09-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
106	Ευσταθίου Αθανάσιος του Γεωρ.	24	Ναύτης	-	-	-	-	-	1	25-10-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
107	Ευσταθίου Ιωάννης του Γεωργ.	22	Ναύτης	-	-	-	-	-	1	25-10-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

108	Ευσταθίου Σταμάτιος του Γ.	32	Ναύτης	[Χήρ;]	Τέκνα: Βασίλειος* Ζαφείρω*	8 3	- -	- -	3	25-10-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1894
109	Καρατζάς Σταμάτιος του Ιω.	47	Καρα- γωγεύς	-	-	-	-	-	1	21-11-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
110	Κουρής Νικόλαος του Ιω.	45	Κτίστης	-	-	-	-	-	1	28-11-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
111	Μεταξάς Γεώργιος του Ανδ.	59	Σιδη- ρουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Σοφία. Τέκνα: Σταμάτιος	- 16	- -	- -	3	28-11-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
112	Οκταπόδης Ανδρέας του Δ.	38	Αμαξάς	-	-	-	-	-	1	28-11-1884	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
113	Καρατζάς Γεώργιος του Ιω.	64	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	08-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
114	Ντάνος Βασίλειος του Γεωρ.	42	Θερμαστής, υπαξ/κός του ναυτι- κού	-	-	-	-	-	1	17-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
115	Περοβολή- σμιος Κωστ. του Ηλ.	31	Μηχανικός	-	-	-	-	-	1	17-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
116	Ευσταθίου Γεώργιος του	68	Κελευστής	Έγγ.	Σύζυγος: Ζαφείρω.	53	-	-	3	18-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

	Νικόλ.				Τέκνα: Αικατερίνη	22	-	-			
117	Κατσαράρης Γεώργιος του Χρ.	38	Ναύτης του B. N.	Έγγ.	Σύζυγος: Αθηνά.* Τέκνα: Χαρίκλεια*	45 13	- -	- -	3	18-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1903
118	Κουνέλης Ανδρέας του Εμμ.	50	Ναύτης του B. N.	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ. Τέκνα: Εμμανουήλ Δημήτριος Ιωάννης Σταμάτιος	41 30 29 19 15	- - - - -	- - - - -	6	18-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
119	Μητρομπιλίας Βασίλειος του Ιωάννου	65	Αξιωματικός του B. Ναυτικού	[Χήρ;]	Τέκνα: Ιωάννης Κωσταντίνος*	33 29	- -	- Τεχνίτης	3	18-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1890
120	Ρούσσης Αναστάσιος του Δαμ.	28	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	18-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
121	Χέλμης Δημήτρ. του Λαζ.	51	Φύλαξ	-	-	-	-	-	1	18-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. Μεταδημότευσε στον Δ. Αθηναίων
122	Αμουργιανός Σταμάτιος του Αθ.	32	Ασβεστο- πόλις	-	-	-	-	-	1	19-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
123	Βαρκαντζής Κωσταντ. του Θ.	75	Συντα- ξιούχος	-	-	-	-	-	1	19-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3

124	Γκαγκάδας Αναστ. του Χαρ.	42	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	19-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
125	Στεργίου Ιωάννης του Στερ.	50	Ασβεστο- πόλις	-	-	-	-	-	1	19-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
126	Γερόντζης Χρήστος του Ιωάν.	36	Ναύτης του Β. Ναυτικού	-	-	-	-	-	1	21-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
127	Γερόντζης Παύλος του Ιω.	22	Ναύτης του Β. Ναυτικού	-	-	-	-	-	1	21-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3
128	Γερόντζης Σταύρος του Ιω.	40	Εργατικός	Έγγ.	Σύζυγος: Ευφροσύνη.* Τέκνα: Ευάγγελος*	45 17	- -	- -	3	21-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 3. *Έτος εγγραφής: 1907
129	Τριζόπουλος Χρήστος του Παναγ.	23	-	Άγ.	-	-	-	-	1	30-01-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
130	Γρίβας Ευάγγελος του Αθ.	39	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία*	50	-	-	2	04-08-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1907
131	Καζάλης Ηλίας του Κωνσταντ.	65	-	-	-	-	-	-	1	30-08-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
132	Παπαγεωργίου Ιωάννης του Λεων.	25	-	Έγγ.	Σύζυγος: Δεσποινιώ. Τέκνα: Ιωάννα*	18 18	- -	- -	8	01-10-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. Μεταδημότευσε στον Δ. Γλυφάδας. *Έτος εγγραφής:

					Λοξάνδρα* Μαρία* Λεωνίδας* Ουρανία* Αντιγόνη*	15 13 11 6 4	- - - - -	- - - - -			1906
133	Παπαγεωργίου Δημήτριος του Λεων.	22	-	-	-	-	-	-	1	07-10-1885	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
134	Σπύρου Ιωάννης του Σταμ.	76	-	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική. Τέκνα: Επαμεινώνδας	55 22	- -	- -	3	09-01-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
135	Μπαμπούκης Κλωνάρης	47	-	-	-	-	-	-	1	11-01-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
136	Ψύλλας Δημήτριος του Πετρ.	29	-	Έγγ.	Σύζυγος: Σοφία.* ¹ Τέκνα: Σταματίνα* ¹ Πέτρος* ¹ Αμαλία* ¹ Παναγιώτης* ² Ναυσικά* ²	29 7 4 3 3 1	- - - - - -	- - - - - -	7	16-01-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. * ¹ Έτος εγγραφής: 1899. * ² Έτος εγγραφής: 1904
137	Παναγιώτου Παναγ. του Ηλία	46	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ.* Τέκνα: Ηλίας* Λουκάς* Γεώργιος	34 20 19 13	- - - -	- - - -	8	30-01-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1892

					Μιχαήλ* Χαράλαμπος Σταματίνα	2 1 4	- - -	- - -			
138	Μποχόρης Τριανταφ. του Θεοδ.	24	-	-	-	-	-	-	1	02-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
139	Ανατολίτης Γεώργιος του Κωστ.	51	-	Έγγ.	Σύζυγος: Φλωρού. Τέκνα: Κωστής* Σταμάτιος* Ηλίας* Κυριάκος* Φρόσω* Μάνθος* Άννα*	- 28 17 15 12 16 22 25	- - - - - - -	- - - - - - -	9	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1893
140	Θωμόπουλος Σταύρος του Λεων.	25	-	-	-	-	-	-	1	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49.
141	Καράς Σωτήριος του Ιω.	48	-	-	-	-	-	-	1	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49.
142	Μάρκου Ιωάννης του Ανδρ.	25	-	Έγγ.	Σύζυγος: Χρυσώ Ιωάν. Χελιώτη.* Τέκνα: Ελένη* Σωτήριος*	35 15 13	- - -	- - -	13	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1905

					Μαρία* Ευάγγελος* Αικατερίνη* Μαρούσα* Γεώργιος* Βαρβάρα* Ανάργυρος* Πελαγία Νίκη	10 9 7 5 3 2 1 1912 1919	- - - - Πειραιεύς - - - Πειραιεύς	- - - - - - - - -			
143	Μέξης Κων/τίνοσ του Γ.	50	-	Έγγ.	Σύζυγοσ; Αγγλική. Τέκνα: Γεώργιοσ Ελένη Ειρήνη Μπήλιω	35 19 15 29 1921	- - - - -	- - - - -	6	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49.
144	Παναγιώτου Αντώνιοσ του Ν.	42	-	-	-	-	-	-	1	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
145	Παναγιώτου Ηρακλήσ του Νικολ.	31	-	-	-	-	-	-	1	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
146	Παναγιώτου Μιχαήλ του Νικολ.	27	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Παναγιούλα	1906	-	-	2	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
147	Παναγιώτου Παναγιώτησ του Νικολ.	41	-	-	-	-	-	-	1	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49

148	Τσέγκας Αντώνιος του Παντ.	52	-	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη. Τέκνα: Παντελής Πέτρος Γεώργιος Βασίλειος Χρυσούλα Παρασκευού- λα Κων/τίνος*	22 19 16 8 4 13 11 24	- - - - - - - -	- - - - - - - -	9	04-07-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1888
149	Ντάνος Ιωάννης του Γεωργ.	29	-	-	-	-	-	-	1	09-08-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
150	Ψύλλας Εμμανουήλ του Πέτρου	22	-	-	-	-	-	-	1	17-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. Το 1916 μεταδημότευσε στην Ύδρα.
151	Βενετάς Δημήτρ. του Χαρ.	25	-	-	-	-	-	-	1	18-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
152	Βενετάς Παναγ. του Χαρ.	22	-	-	-	-	-	-	1	18-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
153	Καμπέρος Αναστ. του Π.	27	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	18-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49 και 9, όπου παρουσιάζεται έγγαμος με τη

											Θεοχαρίστη
154	Καμπέρος Παναγ.	65	-	-	-	-	-	-	1	18-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
155	Σπυριδάκης Κωσταντ. του Σωτ.	24	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Ευθυμία Μαρίνα	1896 1898	Πειραιεύς Πειραιεύς	- -	3	18-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
156	Καμπέρος Δημητριος του Π.	28	-	-	-	-	-	-	1	19-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
157	Σπυριδάκης Δημήτριος του Σωτ.	35	-	-	-	-	-	-	1	19-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
158	Γλυμανό- πουλος Ευστάθιος του Ν.	22	-	-	-	-	-	-	1	27-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
159	Καλός Θεόδωρος του Σπ.	27	-	-	-	-	-	-	1	27-09-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
160	Μπρουτζάς Κωσταντ.	38	-	-	-	-	-	-	1	01-10-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
161	Μπρουτζάς ή Σίσερης Ιωάννης του Αθ.	27	-	-	-	-	-	-	1	18-10-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49 και 50, όπου παρουσιάζεται έγγαμος με 4 τέκνα.
162	Γκούμας Δημήτρ. του Γ.	27	-	-	-	-	-	-	1	20-10-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
163	Γκούμας	22	-	-	-	-	-	-	1	20-10-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49

	Ελευθέριος του Γ.										
164	Γκούμας Λάζαρος του Γ.	32	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία.* Τέκνα: Ευάγγελος*	28 3	- -	- -	3	20-10-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1897
165	Μπερμπαθιώ- της Δημήτρ. του Παν.	44	-	-	-	-	-	-	1	22-10-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
166	Κουνέλης Γεώργιος του Εμμ.	30	-	-	-	-	-	-	1	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
167	Κουνέλης Δημήτριος του Εμμ.	34	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρδίτσα.* ¹ Τέκνα: Αρχόντω* ²	24 7	- -	- -	3	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. * ¹ Έτος εγγραφής: 1886. * ² Έτος εγγραφής: 1895
168	Κουνέλης Θεμιστοκλής του Εμμ.	32	-	-	-	-	-	-	1	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
169	Πανταζόπου- λος Βασίλειος του Αθ.	24	-	-	-	-	-	-	1	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
170	Πανταζόπου- λος Ιωάννης του Αθ.	28	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία. Τέκνα: Ολυμπία	- 1912	- Πειραιεύς	-	3	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
171	Πασχάλης	42	-	[Χήρ;]	Τέκνα:				2	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49

	Γεώργιος του Κωστ.				Ευμορφία	1897	-	-			
172	Ρούσης Κοσμάς του Δαμιανού	32	-	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη. Τέκνα: Δαμιανός Αντώνιος Ιωάννης Παναγιώτης	36 1888 1890 1892 1896	- - - - -	- - - - -	6	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
173	Στέλλιος Δημήτριος του Π.	41	-	-	-	-	-	-	1	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
174	Ταμπάκης Γεώργιος του Κ.	50	-	-	-	-	-	-	1	01-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
175	Καρατζάς Γεώργιος του Ανδρ.	34	Εργατικός	Έγγ.	Σύζυγος: Παγώνα*	26	-	-	2	07-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1896
176	Κουμπής Δημήτριος του Αλεξ.	60	-	-	-	-	-	-	1	22-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
177	Κουμπής Λάζαρος του Αλεξ.	55	-	-	-	-	-	-	1	22-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
178	Κουμπής Φραντζέσκος του Αλεξ.	65	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Χρηστίνα	1920	-	-	2	22-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
179	Μακρής	45	-	Έγγ.	Σύζυγος:				3	22-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49.

	Σπυρίδων του Κ.				Ασημίνα*. Τέκνα: Γεώργιος	50 20	- -	- -			*Έτος εγγραφής: 1891
180	Σαμαδούρας Ιωάννης του Δημ.	45	-	-	-	-	-	-	1	22-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
181	Σίδηρης Λουκάς του Γεωργ.	34	-	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη του Γ. Ευσταθίου.* Τέκνα: Ευάγγελος* Ηλίας* Ζαφειρία*	45 17 12 10	- - - -	- - - -	5	22-11-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1907
182	Βρακάς Λάζαρος του Σ.	44	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
183	Καπασάκης Ανδρέας του Χρ.	60	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
184	Καρατζάς Αντώνιος του Ν.	32	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
185	Κίμιнос Εμμανουήλ του Μιχ.	28	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
186	Κίμιнос Ιωάννης του Μιχ.	23	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
187	Κίμιнос	32	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49

	Χριστόδουλος του Μιχ.										
188	Μακρής Γεώργιος	65	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
189	Μακρής Δημήτριος του Γ.	35	-	-	-	-	-	-	1	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
190	Μακρής Σπύρος του Γ.	25	-	Έγγ.	Σύζυγος: Παρασκευή.* Τέκνα: Γεώργιος* Χρυσάνθη*	32 11 4	- - -	- - -	4	21-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1906
191	Δορής Σωτήριος του Ιω.	42	-	Έγγ.	Σύζυγος: Αναστα- σούλα.* Τέκνα: Ιωάννης*	50 20	- -	- -	3	22-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1898
192	Σκαβάτσος Γεώργιος του Ν.	42	-	-	-	-	-	-	1	22-12-1886	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49
193	Γάλκας Ιωσήφ του Π.	43	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Παναγιώτης* Γεώργιος* Στυλιανός* Κούλα* Θεόδωρος* Αναστασία*	20 18 16 9 6 2	- - - - - -	- - - - - -	7	02-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49. *Έτος εγγραφής: 1892
194	Μακρής	62	-	[Χήρ;]	Τέκνα:				2	02-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 49

	Νικόλαος του Κ.				Κωσταντίνος	27	-	-			
195	Καραμάνος Μιχαήλ	37	-	-	-	-	-	-	1	07-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
196	Καρατζάς Δημήτρ. του Ανδ.	36	Λεμβούχος	-	-	-	-	-	1	07-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
197	Πασχάλης Δημήτριος του Σταματίου	52	Κελευστής	[Χήρ;]	Τέκνα: [;] [;] [;] [;]	13 19 17 12	- - - -	- - - -	5	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
198	Γαλάτης Αθανάσιος	70	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
199	Γαλάτης Κωσταντ. του Αθ.	46	Ξυλουργός	-	-	-	-	-	1	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
200	Γερακίτης Μιχαήλ του Π.	33	Σουβατζής	-	-	-	-	-	1	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
201	Ρούσσος Δημ. του Κ.	66	Ναυτικός	[;]	Δαμιανός	-	-	-	2	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
202	Τσαλίκης Κοσμάς του Αντ.	42	Κρεωπώλης	-	-	-	-	-	1	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
203	Τσαλίκης Νικόλαος του Αντ.	49	Κρεωπώλης	-	-	-	-	-	1	12-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
204	Κατζάρης	28	Λεμβούχος	-	-	-	-	-	1	13-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4

	Σωτήριος του Ιω.										
205	Καφαντάρης Γεώργιος του Ιω.	35	Ναύτης Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Φλώρα.* Τέκνα: Χρυσούλα* Σπιρίδων* Θεόδωρος.* Αντώνιος Ιω. Καφαντάρης, αδελφός αρχηγού*	40 18 13 7 24	- - - - -	- - - - -	6	13-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1900
206	Καφαντάρης Σταμάτιος του Ιω.	27	Ναύτης Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγιά.* Τέκνα: Ιωάννης* Σωτήρης	30 10 1903	- - -	- - -	4	13-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1903
207	Πασχάλης Εμμανουήλ του Λ.	22	Δίοπος	-	-	-	-	-	1	13-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
208	Πολίτης Ιωάννης του Γεωρ.	26	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Θεοδώρα*	35	-	-	2	13-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1905
209	Τσόπουρης Γεώργιος του Κ.	28	Υποκελευ- στής	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική.* Τέκνα: Βιολέτα* Μαρία*	34 11 8	- - -	- - -	4	13-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1905

210	Γκούμας Ανδρέας του Κωστ.	37	Χρωματι- στής	Έγγ.	Σύζυγος: Ουρανία.* Τέκνα: Ευαγγελία*	- 3	- -	- -	3	14-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1894
211	Γλιάτης Δημήτρ. του Κ.	51	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	14-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
212	Στρατάκος Παναγ. του Σ.	48	Κουρεύς	Έγγ.	Σύζυγος: Καλλιόπη.* Τέκνα: Ευστράτιος* Σταυρούλα* Δημήτριος* Ευδοκία* Αγησίλαος* Γεώργιος*	38 18 16 10 13 4 2	- - - - - - -	- - - - - - -	8	16-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1888
213	Τριζόπουλος Δημήτρ. του Π.	28	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	16-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
214	Αλεξάνδρου Ιωάννης του Αντ.	47	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη.* Τέκνα: Αντώνιος* Αικατερίνη* Παναγιωτίτσα*	40 20 14 12	- - - -	- - - -	5	17-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1891
215	Γκλιάτης Δημήτριος του Κ.	51	Υπαξιω- ματικός	-	-	-	-	-	1	17-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
216	Μανωλέσσας	39	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	17-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4

	Σωτήριος του Β.										
217	Νάκης Σταμάτιος του Κωστ.	34	Σιδη-ρουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη.* Τέκνα: Πολυξένη* Κωνσταντίνος* Γεώργιος*	40 8 5 3	- - - -	- - - -	5	17-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1906
218	Ραδίτσας Ευάγγελος του Α.	27	Ναύτης	Έγγ.	Σύζυγος: Σταματίνα.* Τέκνα: Μαρία* Θεόδωρος* Γεώργιος*	30 10 7 6	- - - -	- - - -	5	17-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1899
219	Τρατωλός Γεώργιος του Βασιλ.	23	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	18-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
220	Τρατωλός Ιωάννης του Βασιλ.	25	Θερμαστής Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	18-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
221	Αλιφαντής Θεοφάνης του Ιω.	44	Ναύτης Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Κυριακούλα.* Τέκνα: Πάνος* Παντελής* Γεώργιος* Ευάγγελος* Αναστάσιος*	38 19 17 14 10 7	- - - - - -	- - - Μαθητής - -	7	19-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. Το έτος 1889 μεταδημότευσε στον Δ. Σαλαμίνος. *Έτος εγγραφής: 1888

222	Μπετενιώτης Χρήστος του Αθ.	40	Υποκελευ- στής	Έγγ.	Σύζυγος: Σταματίνα.* Τέκνα: Αγγελική* Ελένη* Κατίνα* Ανάργυρος*	39 15 13 3 26	- - - - -	- - - - -	6	19-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1893
223	Προτόπαππας Αθανάσιος του Παντελ.	30	Υποκε- λευστής	-	-	-	-	-	1	19-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
224	Προτόπαππας Θεόδωρος του Παντ.	29	Υποκε- λευστής	-	-	-	-	-	1	19-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
225	Παπαγεωρ- γίου Κυριάκος του Ιω.	61	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	20-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
226	Φλώκος Βασίλειος του Ιω.	32	Υπαξιω- ματικός	Έγγ.	Σύζυγος: Ναταλία.* Τέκνα: Φωτεινή* Μαρία	27 4 1900	- - -	- - -	4	20-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1898
227	Γκίνης Γεώργιος του Γ.	49	Κελευστής	-	-	-	-	-	1	21-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
228	Κατζάρης Αντώνιος του Ιω.	24	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	21-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
229	Φλώκος	66	Σιδη-	Έγγ.	Σύζυγος:				2	21-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4.

	Ιωάννης του Β.		ρουργός		Αικατερίνη*	-	-	-			*Έτος εγγραφής: 1899
230	Δουζίνας Γεώργιος του Ιω.	57	Ναυτικός συνταξιούχος	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη*	58	-	-	2	23-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1898
231	Μπάθας Δημήτρ. του Κ.	45	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	23-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
232	Μπελαβιένας Ιωάννης του Γ.	25	Ναύτης Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	24-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
233	Φιδάς Κωσταντίνος του Ιω.	48	Κτίστης	Έγγ.	Σύζυγος: Παγώνα.* Τέκνα: Δημήτριος* Μαριγώ*	46 21 19	- - -	- Ξυλουργός -	4	26-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1897
234	Μπακοθανάσης Δημήτριος του Λ.	39	Κελευστής	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ.* Τέκνα: Μαρούσα* Αγλαΐα* Λάζαρος*	35 12 2 9	- - - -	- - - -	5	27-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1893
235	Γρυτζάλας Σταμάτιος του Δημητρ.	27	Ναύτης Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	28-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
236	Γρυτζάλης Ευστάθιος του Δημητρ.	38	Μάγειρος του Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	28-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
237	Δουζίνας Ιωάννης του Γ.	26	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	28-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4

238	Σακαρέλος Ανδρέας του Δημητρ.	45	Αμαξιάς	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ. Τέκνα: Κωνσταντίνος* Νικόλαος* Γαρυφαλλιά*	40 15 10 19	- - - -	- - - -	5	28-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1904
239	Τζάννης Ιωάννης του Χρ.	33	Δύοπος	-	-	-	-	-	1	28-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
240	Τζάννης Κυριάκος του Χαρ.	32	Ναύτης Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	28-01-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
241	Χατζηανδρέου Νικόλαος του Εμμ.	47	Υπαξ. του Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη. Τέκνα: Εμμανουήλ Ειρήνη Αγγελική	32 15 10 5	- - - -	- - - -	5	20-11-1887	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
242	Πασχάλης Παντελής του Λ.	29	Υπαξ. Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	26-01-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
243	Παύλου Αναστάσιος του Κ.	28	Κρεωπώλης	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη. Τέκνα: Κωνσταντίνος* Αντώνιος*	25 5 5 μν.	- - -	- - -	4	28-01-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1893
244	Παύλου Μιχαήλ του Κ.	23	Κρεωπώλης	-	-	-	-	-	1	28-01-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4

245	Τσαλίκης Αντώνιος του Γ.	25	Κρεωπώλης	-	-	-	-	-	1	28-01-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
246	Αρσένης Ανδρέας	29	Εργάτης τελωνείου	-	-	-	-	-	1	01-02-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
247	Γιουμπής ή Σπανός Αλέξανδρος του Φρ.	33	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	01-02-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
248	Γλυμενόπου- λος Νικόλαος του Σ.	60	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	01-02-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
249	Θεοδοσόπου- λος Στυλιανός του Α.	29	Μηχανικός	-	-	-	-	-	1	01-02-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4 και 50
250	Μπακάλης Βασίλειος του Π.	48	Προυντζάς	-	-	-	-	-	1	01-02-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
251	Τσιτσικλής Γεώργιος του Ν.	28	Ξυλουργός	-	-	-	-	-	1	01-02-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
252	Αρσένης Παναγιώτης	27	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική.* Τέκνα: Παναγιώτης*	45	-	-	3	15-03-1888	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1906
253	Βεσαλός Παναγιώτης του Γ.	35	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	10-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4

254	Δέδες Απόστολος του Γ.	37	Υπαξιω- ματικός	Έγγ.	Σύζυγος: Καλομοίρα. Τέκνα: Αγγελική Αικατερίνη	36 1884 1891	- - -	- - -	4	14-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
255	Δέδες Ιωάννης του Γ.	32	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	14-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
256	Δέδες Μερτικός του Γ.	27	Τεχνίτης	Έγγ.	Σύζυγος; Αγγελική.* Τέκνα: Γεώργιος* Μαρία*	34 8 3	- - -	- - -	4	14-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1910
257	Δέδες Σπ. του Δ.	44	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη.* Τέκνα: Δημήτριος* Κωσταντίνος* Σοφία*	45 21 19 16	- - - -	- - - -	5	14-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1898
258	Δουζίνας Αναστάσιος του Σ.	30	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	14-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
259	Τσιτσικλής Λουκάς του Ν.	22	Ξυλουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρίνα του Σταμ. Καπασάκη.* ² Τέκνα: Νικόλαος* ¹ Μαρία* ²	35 11 10	- - -	- - -	5	14-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. * ¹ Έτος εγγραφής: 1898. * ² Έτος εγγραφής: 1909

					Μαρούσα* ²	1	-	-			
260	Κόρμπας Ανάργυρος του Δ.	32	Υπαξιω- ματικός	Έγγ.	Σύζυγος: Μαργαρώ.* Τέκνα: Μαρίτσα* Νικόλαος* Δημήτριος* Μαρία* Λέανδρος* Βασίλειος*	35 13 12 8 5 3 1	- - - - - - -	- - - - - - -	8	15-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1904
261	Κεραμυδής Ιωάννης του Ν.	43	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	17-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
262	Οκταπόδης Εμμανουήλ του Δημ.	37	Καρα- γωγεύς	-	-	-	-	-	1	20-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
263	Γλυμενόπου- λος Κανέλος του Ν.	23	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	21-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
264	Δέδες Δημήτριος του Γ.	35	Υπάλληλος	-	-	-	-	-	1	24-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
265	Λέκας Ευάγγελος του Ν.	28	-	Έγγ.	Σύζυγος: Φαννή. Τέκνα: Νικόλαος* Σπιρίδων* Μαρία*	30 14 12 13	- - - -	- - - -	5	24-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. *Έτος εγγραφής: 1897

266	Οκταπόδης Γεώργιος του Ι.	31	Καπνο- πώλης	-	-	-	-	-	1	26-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4. Το έτος 1914 μεταδημότευσε στον Δ. Σαλαμίνος.
267	Σπανός ή Κουμπής Ιωάννης του Κ.	40	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	27-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
268	Καραδήμας Γεώργιος του Ιω.	31	Ξυλουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Ελένη. Τέκνα: Ιωάννης	24 2	- -	- -	3	28-01-1889	ΔΠ ΓΑ, Δημ. 4
269	Καραδήμας Ιωάννης του Γ.	62	Συντα- ξιούχος	[;]	Ευγενεία Παναγιώτα Γεώργιος	- - 31	- - -	- - -	4	28-01-1889	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 4
270	Γαλάτης Δημήτριος του Αθ.	51	-	-	-	-	-	-	1	13-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
271	Πιτσάκης Ιωάννης του Κ.	53	-	-	-	-	-	-	1	13-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
272	Λάσκαρης Δημήτριος	-	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Κίμων Κων/τίνος Άγγελος	33 31 28	- - -	- - -	4	16-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
273	Λάλας Σπύρος του Χρ.	53	-	Έγγ.	Σύζυγος: Ζαφείρω.* Τέκνα:	42	-	-	6	23-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50. *Έτος εγγραφής: 1898

					Αθανάσιος*	13	-	-			
					Ιωάννης*	10	-	-			
					Παναγιώτης*	8	-	-			
					Ανδρέας*	6	-	-			
274	Τριτόπουλος Κων/τίνος του Π.	41	-	-	-	-	-	-	1	27-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
275	Παπουτζής Σταμάτιος του Γεωργίου	27	-	-	-	-	-	-	1	30-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
276	Σιδέρης Δημήτριος του Σωτηρίου	22	-	-	-	-	-	-	1	30-01-1890	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
277	Καρδαράς Κων/τίνος του Ιωάννη	51	-	Χήρ.	Τέκνα: Αναστασία	1907	Πειραιεύς	-	2	10-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
278	Μεταξάς Σταμάτιος του Α.	23	-	-	-	-	-	-	1	15-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
279	Γεώργας ή Καριντέλης Κυριάκος του Δημητρίου	37	-	-	-	-	-	-	1	16-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
280	Δουζίνας Γεώργιος του Σταματ.	25	-	-	-	-	-	-	1	16-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
281	Δουζίνας Σταμάτιος του	28	-	Έγγ.	Σύζυγος: Ειρήνη	-	-	-	3	16-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50

	Σπύρου				Χριστόφилου Βολότσου Τέκνα: Σοφία	1905	Πειραιεύς	-			
282	Νικήτας Φίλιππος του Δημητρ.	64	-	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική Τέκνα: Ισμήνη	60 23	- -	- -	3	16-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
283	Τομαράς Γεώργιος του Χρήστου	26	-	-	-	-	-	-	1	16-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
284	Μακρής Γεώργιος του Ευστ.	34	-	-	-	-	-	-	1	21-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
285	Πανταζόπου- λος Ιωάννης	35	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ.* Τέκνα: Γεωργία* Ελένη*	55 32 17	- - -	- - -	4	21-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50. *Έτος εγγραφής: 1907
286	Κριεζής Γεώργιος του Λεονάρδου	62	-	Έγγ.	Σύζυγος: Χαρίκλεια Τέκνα: Κων/τίνος Λεάνδρος Σόλων Αντώνιος Ζουλίτσα	38 25 23 19 12 6	- - - - - -	- - - - - -	7	22-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
287	Δουζίνας	52	-	[Χήρ;]	Τέκνα:				2	23-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50

	Δημήτριος του Ευστ.				Ευστάθιος	-	-	-			
288	Γερόντζης Σταμάτιος του Ιωάννη	23	-	-	-	-	-	-	1	24-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
289	Σιδέρης ή Μπρουτζάς Αθανάσιος	51	-	-	-	-	-	-	1	24-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
290	Κοντοβασιλείου Ανδρέας του Παράσχου	33	-	-	-	-	-	-	1	26-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
291	Μπρουτζάς Αντώνιος του Αθανασ.	27	-	-	-	-	-	-	1	26-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
292	Μπρουτζάς Ιωάννης του Παναγ.	29	-	-	-	-	-	-	1	26-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
293	Σακαρέλος Εμμανουήλ	51	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Μαρία	1909	Πειραιεύς	-	2	26-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
294	Ντρισόλας Γκίκας του Ν.	55	-	-	-	-	-	-	1	27-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
295	Βούλγαρης Κων/τίνος του Ι.	24	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
296	Γαλουτζής Γεώργιος του Χρήστου	35	-	Έγγ.	Σύζυγος: Βικτωρία ή Μπίλιω. Τέκνα:	26	-	-	8	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50. *1 Έτος εγγραφής: 1899. *2 Έτος εγγραφής:

					Χρήστος* ¹ Σοφία* ¹ Δημήτριος* ¹ Ισμήνη* ² Επαμειν/δας* ² Παναγιώτης* ²	10 6 1,5 6 1,5 5	- - - - - -	- - - - - -			1906
297	Γκούμας Στέφανος του Κ.	55	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
298	Καστριώτης Θεοφάνης του Λαζάρου	28	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
299	Κόρμπης Απόστολος του Δημ.	62	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
300	Λαδάς Νικόλαος του Ιωάννη	23	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
301	Μπίκλης Δημήτριος του Σπ.	29	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρίνα* Τέκνα: Καλλιόπη* Μιχαήλ*	32 4 8 μν.	- - -	- - -	4	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50. Μεταδημότευσε στον Δ. Ύδρας. *Έτος εγγραφής: 1900
302	Μπίκλης Νικόλαος του Σπ.	27	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
303	Μηρουτζάς Ιωάννης του	80	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50

	A.										
304	Ορφανόπουλος Αθανάσιος του Π.	42	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
305	Ορφανόπουλος Γεώργιος του Π.	25	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
306	Παναγιώτου Κων/τίνος	38	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Μαρία*	18	-	-	2	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50. *Έτος εγγραφής: 1908
307	Σαλιπούλας Θεμιστοκλής	57	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
308	Τριζόπουλος Χρήστος του Π.	27	-	-	-	-	-	-	1	28-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
309	Θεοδοσόπου- λος Ν. του Α.	26	-	-	-	-	-	-	1	29-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
310	Μοσχόβας Νικόλαος του Σταμ.	36	-	Έγγ.	Σύζυγος: Σταματίνα* Τέκνα: Μαριγώ* Κατίνα* Ευγενεία* Γεώργιος*	40 15 11 8 14	- - - - -	- - - - -	6	29-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50. *Έτος εγγραφής: 1904
311	Μπρουτζάς Παναγιώτης του Ι.	53	-	-	-	-	-	-	1	29-01-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 50
312	Ζαραφονίτης	56	-	Έγγ.	Σύζυγος:				7	08-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 26

	Πάνος του Ζαχαρ.				Μαριγώ Τέκνα: Ιωάννης Αδαμαντία Αικατερίνη Ελένη Παρασκευή	43 15 13 11 7 5	- - - - - -	- - - - - -			
313	Σπανός Στέφανος του Κυρ.	46	-	-	-	-	-	-	1	08-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 26
314	Φλώκος Νικόλαος του Ψ.	34	-	-	-	-	-	-	1	08-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 26
315	Ζορμπάς Αλέξανδρος του Ιωάννη	49	-	-	-	-	-	-	1	11-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 26
316	Καραπατάκης Εμμανουήλ του Κ.	28	-	-	-	-	-	-	1	18-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
317	Μοσχόβης Βασίλειος του Δημ.	31	-	-	-	-	-	-	1	18-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
318	Πατρίκιος Κωσταντίνος	42	-	-	-	-	-	-	1	18-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
319	Ανδριανού Γεώργιος του Α.	31	-	-	-	-	-	-	1	19-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
320	Καλής	44	-	-	-	-	-	-	1	19-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7

	Κωσταντίνος του Δημ.										
321	Καραπατάκας Νικόλαος του Κ.	31	-	-	-	-	-	-	1	19-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7. Το έτος 1914 μεταδημότευσε στην Ύδρα.
322	Τσίμης Γεώργιος του Δ.	40	-	Έγγ.	Σύζυγος: Φρόσω*	-	-	-	2	19-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7. *Έτος εγγραφής: 1899
323	Τσίμης Θεοδ. του Δ.	38	-	Έγγ.	Σύζυγος: Θεοδώρα του Πάνου Μασούτσου. Τέκνα: Ζαχαρούλα	1888	-	-	3	19-02-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
324	Γκούμας Σταμάτιος του Αντ.	55	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική. Τέκνα: Μαριγώ Αναστάσιος Γεώργιος Νικόλαος	40	-	-	6	02-12-1891	ΔΠ, ΓΑ, Δημ.7
325	Κιούρτης Χριστόδουλος του Αθ.	45	Υπαξ. του Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	27-01-1892	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
326	Παπαδόπουλος Ιωάννης του Χαρ.	22	Έμπορος	[Χήρ;]	Τέκνα: Ισμήνη	1914	Πειραιεύς	Οικιακά	2	29-01-1892	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7

327	Τζιμης Αντώνιος του Δ.	48	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Μαριγώ. Τέκνα: Ζαχαρούλα Ελένη	25 4 1	- - -	- - -	4	14-03-1892	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
328	Δουζινας Κωσταντίνος του Σπυρ.	22	Μηχανικός	-	-	-	-	-	1	11-01-1893	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
329	Λάλας Δημήτριος του Αντ.	57	Κελευστής του Β.Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρίνα. Τέκνα: Μαρδίτσα Ελένη Κυριάκος Ευάγγελος Αντώνιος Παναγιούλα* Κωνσταντίνος*	39 13 7 4 1 9 6 5	- - - - - - - -	- - - - - - - -	9	14-01-1893	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7. *Έτος εγγραφής: 1900
330	Μέξης Νικόλαος του Αθ.	34	Υπαξιωμ. του Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	14-01-1893	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
331	Τσαράκος Αντώνιος του Ιω.	42	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	23-02-1893	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
332	Γαβαλάς Θεόδωρος του Εμμανουήλ	44	Υπαξιωμ. του Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Παναγιωτίτσα	29	-	-	2	26-04-1893	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
333	Κουνέλης	23	Τορνεύς	-	-	-	-	-	1	17-01-1894	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7

	Σταμάτιος του Ανδ.										
334	Κουμπής ή Σπανός Στέφανος του Ιω.	37	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	27-01-1894	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7 και 8
335	Λογοθέτης Σωτήριος του Θ.	22	Ναύτης	-	-	-	-	-	1	28-01-1894	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7. Το έτος 1897 μεταδημότευσε στον Δ. Πατρέων
336	Πατρίκιος Πέτρος του Ιω.	51	Σιδηρο-χύτης	-	-	-	-	-	1	28-01-1894	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
337	Τεσμελής Ιωάννης	60	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	29-01-1894	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
338	Βιτώρης Λεωνίδας του Δ.	38	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	30-01-1894	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
339	Κατσαούνη Σταματίνα του Δημητρίου	47	Ιδιώτης	[Χήρ;]	Τέκνα: Ελευθερία Παρασκευή Αναστάσιος Δημήτριος	19 17 16 9	- - - -	- - - -	5	24-08-1894	ΔΠ ,ΓΑ, Δημ. 7
340	Γερόντζης Δημ. του Ιω.	25	Εργατικός	[Χήρ;]	Τέκνα: Ειρήνη	1916	- -	- -	2	16-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
341	Τρατολός Δημήτρ. του Β.	24	Εργάτης	-	-	-	-	-	1	18-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7
342	Παππαγεωργίου Ευαγ. του	30	Υπάλληλος	-	-	-	-	-	1	20-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 7

	Αθ.										
343	Αλεξάνδρου Αντώνιος του Ιωάννη	24	-	-	-	-	-	-	1	21-01-1895	ΔΠ ,ΓΑ, Δημ. 34
344	Αντωνίου Κοσμάς του Δημητρίου	25	Υποδηματο- ποιός	-	-	-	-	-	1	24-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8 και 9
345	Δρίβας Δήμ. του Νικολ.	36	Βαφεύς	-	-	-	-	-	1	24-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
346	Καραμάνος Αντ. του Σ.	49	Μηχανικός	[Χήρ;]	Τέκνα: Δημήτριος	25	Πόρος	Ναυτικός	2	24-01-1895	ΔΠ ,ΓΑ, Δημ. 8
347	Λάλας Ιωαν. του Αντ.	60	Υπαξ. ναυτικού	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία. Τέκνα: Αργυρώ* Σωτήριος* Κυριάκος* Παναγιώτης*	45 23 21 19 17	- - - - -	- - - - -	6	26-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1899
348	Πέππας Γεώργιος	57	Υπαξ. ναυτικού	-	-	-	-	-	1	26-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8.
349	Αναργύρου Ανάργ. του Γ.	41	Αρχικε- λευστής	Έγγ.	Σύζυγος: Χρηστίνα. Τέκνα: Ελένη* Γεώργιος* Ευάγγελος* Δημήτρης* Αντώνιος*	35 14 12 7 4 1	- - - - - -	- - - - - -	7	30-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1907

350	Στριζόπουλος Κωνστ. του Π.	46	Συνταξιουχ. Πολ. Ν.	-	-	-	-	-	1	30-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
351	Στριζόπουλος Χρήστος του Π.	34	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	30-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
352	Αντωνίου Απόστολος του Δ.	26	Ψάλτης	-	-	-	-	-	1	31-01-1895	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
353	Τζαπέτρος Κυριάκος του Κόλια	57	Απόστρ. Υπαξιωμα- τικός	-	-	-	-	-	1	18-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
354	Αληφαντής Αναστ. του Ιω.	52	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Ελένη* Στυλιανός* Αικατερίνη	23 17 1909	- - -	- - -	4	23-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1899
355	Αληφαντής Θεοφάνης του Τ.	50	Συντα- ξιούχος	-	-	-	-	-	1	23-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
356	Αληφαντής Πάνος του Θεοφ.	25	Σιδη- ρουργός	[Χήρ;]	Τέκνα: Κυριακή*	1916	-	-	2	23-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
357	Αληφαντής Παντελ. του Θ.	22	Τορπιλεύς	[Χήρ;]	Τέκνα: Κυριακούλα* Χρυσούλα* Μαρία* Άννα Αδαμαντία* Θεοφάνης*	13 11 8 1922 5 μν. -	- - - - - -	- - - - - -	7	23-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1922

358	Βακάλης Γεώργιος του Β.	25	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	24-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
359	Βακάλης Παναγ. του Βασιλείου	26	Λεβητο- ποιός	-.	-	-	-	-	1	24-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ.8
360	Δέδες Δέδες του Σταματ.	50	Κελευστής	Έγγ.	Σύζυγος; Ελένη [του] Δ. Τσώμπη*	45	-	-	2	24-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1900
361	Πλάκεζας Λάζαρος του Σπυρίδων	24	Υπάλληλος	-	-	-	-	-	1	24-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
362	Γκούμας Κωνσταντίνος του Στέφανου	27	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	27-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
363	Τρατωλού Ελευθέριος του Κωνστ.	22	Σιδη- ρουργός	[Χήρ;]	Τέκνα: Ελένη* Σταματίνα*	16 9	- -	- -	3	30-01-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1931
364	Κατζάλης Μιχαήλ του Πάνου	50	Αξιωματ. μηχαν.	Έγγ.	Σύζυγος: Σοφία.* Τέκνα: Πάνος* Νικόλαος* Δημήτριος* Γεώργιος* Μαρία* Ελένη*	42 21 19 16 4 14 12	- - - - - - -	- - - - - - -	8	27-02-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 1899
365	Μερτίρης	58	Συντα-	[Χήρ;]	Τέκνα:				2	27-02-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8.

	Αναστάσιος του Γ.		Ξιούχος		Λουκία*	1890	Πειραιεύς	-			*Μεταδημότευσε στον Δ. Πόρου
366	Γκλιάτης Ανδρέας του Δημητρίου	25	Θερμαστής	Έγγ.	Σύζυγος: Ζωή.* Τέκνα: Μαρία* Δημήτριος*	32 8 14	- - -	- - -	4	01-06-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8. *Έτος εγγραφής: 190[4]
367	Βουγιουκλής Σπυρ. του Δ.	33	Ναύτης Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	06-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
368	Γεωργούσης Εμμ. του Γεώρ.	28	Λεβητοποιός	-	-	-	-	-	1	06-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
369	Γκούμας Γεώργιος του Κωνσταντίνου	52	Σιδηρουργός	[Χήρ;]	Τέκνα: Κωνσταντίνος Μαρία Κιουράννα Βασιλική Γιαννούλα	1885 1889 1891 1893 1894	Πόρος Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς	- - - - -	6	06-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
370	Δούρου Δημήτριος του Λουκά	46	Θερμαστής	Έγγ.	Σύζυγος: Ελευθερία. Τέκνα: Ευάγγελος Ελένη Λουκάς Μαριγώ	35 14 12 6 4	- - - - -	- - - - -	6	06-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
371	Κασιώτης Θεοδ. του Παν.	24	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	06-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8

372	Παπαδόπου- λος Κωνσταντίνος του Χαραλ.	22	Υπάλληλος	-	-	-	-	-	1	06-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
373	Γεώργα Γεώργιος του Αναστασίου	32	-	-	-	-	-	-	1	15-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
374	Πορτοκάλλης Χρήστος του Γεωρ.	55	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	15-07-1896	ΔΠ, ΓΑ, Δημ.8
375	Μπογιαντζής Παναγής του Κ.	48	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	18-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
376	Ραδίτσας Γεώργιος του Μ.	40	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	19-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
377	Αληφαντής Αναστάσιος του Κανέλλου	35	Υπαξ. Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	30-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8 και 9
378	Γκούμας Ιωάννης του Διονυσίου	24	Υπαξιωμ. Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	30-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
379	Γκούμας Λουκάς του Κ.	37	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	30-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
380	Μεθενίτης Ιωάννης του Σταύρου	61	Λεβητο- ποιός	-	-	-	-	-	1	30-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
381	Στριζώνης	34	Υπαξ. Β. Ν.	-	-	-	-	-	1	30-01-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8 και 9,

	Κωνσταντίνος του Χ.										όπου παρουσιάζεται έγγαμος με 2 τέκνα
382	Χατζηανδρέου Εμμ. Νικολάου	27	Σιδη- ρουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Αγγελική. Τέκνα: Νικόλαος Λουκάς Χριστόδουλος	22 4 2 1	- - - -	- - - -	5	20-08-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
383	Αποστόλου Απόστολος του Γεωργίου	27	Ναυτικός, λεμβούχος	-	-	-	-	-	1	15-10-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8 και 9
384	Αργυρίου Ανδρέας του Ιω.	46	Ναυτικός	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρίνα. Τέκνα: Ιωάννης	37 13	- -	- -	3	15-10-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
385	Γιανίσας Λάζαρος του Γ.	24	Εργατικός	Έγγ.	Σύζυγος: Χρυσάνθη	1891	-	-	2	15-10-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8.
386	Κουμπής ή Σπανός Γεώργιος	34	Λεβητο- ποιός	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη. Τέκνα: Φρατζέσκος Χρήστος Σταματίνα	- 7 2 3	- - - -	- - - -	5	15-10-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8.
387	Τσίγκος Λάζαρος του Ιω.	63	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	15-10-1897	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8.
388	Γκιωνάκης Σπυριδων του	62	Κτηματίας	Έγγ.	Σύζυγος: Φωτεινή.	42	-	-	5	27-01-1898	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8.

	Γ.				Τέκνα: Γεώργιος Αναστάσιος Μαρούσα	11 10 6	- - -	- - -			
389	Αναστασίου Αναστάσιος του Χρήστος	26	-	-	-	-	-	-	1	16-06-1898	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34.
390	Αναστασίου Χρήστος	55	-	-	-	-	-	-	1	16-06-1898	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34.
391	Μπουκάκη Καλομοίρα, σύζ. Δημητρίου	-	-	Χήρ.	-	-	-	-	1	28-11-1898	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34.
392	Καμπέρος Αγγελής του Π.	25	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	25-01-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
393	Δριτζόνας Εμμανουήλ του Γκίκα	23	-	-	-	-	-	-	1	27-02-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
394	Μάνεσης Ιωάν. του Κωνστ.	44	Υπάλληλος	[Χήρ;]	Τέκνα: Μαρίνα*	1907	-	-	2	27-02-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9. *Έτος εγγραφής: 1907
395	Σταμάρας Σταμάτιος του Αλέξανδρ.	37	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	27-02-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
396	Φλώκας Ιωάννης του Γκίκα	74	Συντα- ξιούχος	Έγγ.	Σύζυγος Α' : Αγγελική. Τέκνα: Γκίκας*	56 36	- -	- -	8	27-02-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9. *Έτος εγγραφής: 1906

					Χρηστίνα, σύ- ζυγος του [Γκίκα]* Αγγελική θυγ. του [Γκίκα]* Ειρήνη θυγ. του [Γκίκα]* Ιωάννης υιός του [Γκίκα]* Αικατερίνη θυγ. Ιω. Φλόκου*	35 15 14 9 25	- - - - -	- - - - -			
397	Αντωνίου Φίλιππος του Αποστόλου	35	Κελευστής B.N.	-	-	-	-	-	1	22-09-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
398	Ραδίτσας Αντώνιος του Στυλ.	26	-	Έγγ.	Σύζυγος: Πολυξένη.* Τέκνα: Ασπασία Στυλιανός Σοφία	20 1905 1906 1918	- - - -	- - - -	5	22-09-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9. *Έτος εγγραφής: 1905
399	Ραδίτσας Στυλιανός του Αντ.	45	Απόστρατ. B. N.	Έγγ.	Σύζυγος: Ασπασία.* ¹ Τέκνα: Γεώργιος* ² Ανέζως* ² Ευτέρπης* ²	44 16 14 12	- - - -	- - - -	7	22-09-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9. * ¹ Έτος εγγραφής: 1905. * ² Έτος εγγραφής: 1901

					Εμμανουήλ* ² Παρασκευή* ²	5 1	- -	- -			
400	Καψάλης Πάνος του Μιχ.	22	Μηχανικός	-	-	-	-	-	1	27-09-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
401	Γκλιάτης Θεμιστοκλής του Δημ.	23	Λεβητο- ποιός	-	-	-	-	-	1	29-09-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9, όπου και δεύτερη εγγραφή, στην οποία παρουσιάζεται έγγαμος
402	Κόκορης Σταμάτιος του Ιω.	27	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	10-11-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
403	Λύκος Ιωάννης του Γεωρ.	41	Μαραγκός	-	-	-	-	-	1	10-11-1899	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
404	Μεθενίτης Σταύρος του Ιωάννη	35	-	-	-	-	-	-	1	1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
405	Ξεντέλης Γεώργιος του Νικολάου	-	-	-	-	-	-	-	1	1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 8
406	Αργυρού Ανδρέας του Ν.	49	-	-	-	-	-	-	1	08-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
407	Καραδήμας Ιωάν. του Μιχ.	24	-	-	-	-	-	-	1	11-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
408	Μάμαλης Ερωτόκριτος του Σπύρου	24	-	-	-	-	-	-	1	11-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9

409	Δουζίνας Γεωρ. του Π.	27	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	16-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
410	Σοφικίτης Γεώργιος του Ιω.	44	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	16-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
411	Μεθενίτης Νικόλαος του Πάνου	50	Θερμαστής	Έγγ.	Σύζυγος: Βασιλική	36	-	-	2	17-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
412	Γκίνης Σταμάτιος του Κωνσταντίνου	37	Υπαξιωμ. B.N.	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία. Τέκνα: Άρρεν Θήλυ	25 2 1	- - -	- - -	4	30-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
413	Δαμαλίτης Χαράλαμπος του Κωσταντίνου	47	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	30-03-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
414	Ιστιπλής Ιάκωβος του Αντωνίου	44	Κουρεύς	-	-	-	-	-	1	01-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
415	Καμπέρος Σπύρος του Παναγιώτου	25	Ναύτης	-	-	-	-	-	1	01-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
416	Καραδήμας Ιωάννης του Δημητρίου	33	Λεβητο- ποιός	-	-	-	-	-	1	01-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
417	Καράτσας Αντώνιος του	27	Εργατικός	-	-	-	-	-	1	01-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9

	Ανδρέου										
418	Λειβαδίτης Δημήτριος του Γεωργίου	32	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	01-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
419	Πιντέρης Γεώργιος του Αναργύρου	30	Τορνευτής	-	-	-	-	-	1	06-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
420	Πιπίνος Ιωάννης του Κωνσταντίνου	26	Ξυλουργός	-	-	-	-	-	1	06-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
421	Φιδάς Δημήτριος του Κων/νου	24	-	-	-	-	-	-	1	07-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34
422	Τρατολός Παναγιώτης του Βασιλ.	31	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	11-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
423	Βακάλης Ιωάννης του Μιχαήλ	54	-	-	-	-	-	-	1	24-04-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
424	Δουζinas Πέτρος του Ιωάννη	59	-	-	-	-	-	-	1	23-08-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34
425	Κολιόπουλος Γεώργιος του Χρήστου	34	-	-	-	-	-	-	1	28-08-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
426	Αράρης Αναστάσιος του Βασιλ.	25	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Μαρία	1911	-	-	2	23-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10

427	Γκούμας Αναστάσιος του Σταματ.	31	-	Έγγ.	Σύζυγος Β' : Μαρία [του] Θ. Ζαντιώτου. Τέκνα: Μπίλιω	- 1914	- -	- -	3	25-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
428	Γκούμας Κωνσταντίνος του Σ.	32	Καρα- γωγεύς	[Χήρ;]	Τέκνα: Ελένη	1912	-	-	2	26-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
429	Δέδες Βασίλειος του Δέδε	42	Λεβητο- ποιός	Έγγ.	Σύζυγος: Γαρυφαλίτσα	33	-	-	2	27-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
430	Δέδες Δημήτριος του Ιωάννη	31	-	Έγγ.	Σύζυγος: Ειρήνη Σ. Περαντάκου.* Τέκνα: Άννα Φλώρα Στυλιανή	- 1916 1918 1919	- Πειραιεύς Πειραιεύς Πειραιεύς	- - -	5	27-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34
431	Ευσταθίου Αθανάσιος του Αναστασίου	31	-	-	-	-	-	-	1	27-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
432	Ευσταθίου Ιωάννης του Αναστασίου	26	-	-	-	-	-	-	1	27-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
433	Ζεντέλης Παναγιώτης του Νικολάου	22	-	Έγγ.	Σύζυγος: Ελευθερία Ι. Φαρουντζή	-	-	-	2	28-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9. Θάνατος στη Βηρυτό το 1934

434	Καζαντζής Δημήτριος του Αθαν.	27	Λεβητο- ποιός	[Χήρ;]	Τέκνα: Μαρία Αθηνά	1916 1919	- -	- -	3	28-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
435	Καρατζάς Αθανάσιος του Δημ.	26	Λεβητο- ποιός	Έγγ.	Σύζυγος: Λουκία του Μ. Μαρίνου	-	-	-	2	28-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
436	Καρυστινός Δημήτριος του Θεοδώρου	23	Λεβητο- ποιός	-	-	-	-	-	1	28-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
437	Κεραμιδάς Γεώργιος του Ανδρέα	25	-	-	-	-	-	-	1	28-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
438	Κούρτης Εμμανουήλ του Γ.	49	-	-	-	-	-	-	1	28-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
439	Καζαντζής Κωνσταντίνος του Αθαν.	39	Λεβητο- ποιός	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
440	Καλαμάς Κοσμάς του Αναστας.	-	Σιδη- ρουργός	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
441	Κανελλάκης Κανέλλος του Σταμάτη	28	Λεβητο- ποιός	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
442	Καραμάνος Σπυρίδων του Πέτρου	47	-	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
443	Κάρκουλας	27	Θερμαστής	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10

	Κωνσταντίνος του Νικολ.										
444	Κασκανδάμης Ιωάννης του Νικολάου	43	Λεβητοποιός	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
445	Κουνεζής Παναγιώτης του Ιωάννη	32	-	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
446	Κουνεζής Σωτήριος του Ιωάννη	30	-	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
447	Λάλας Σωτήριος του Ιωάννου	23	-	Έγγ.	Σύζυγος: Άννα Μ. Μαρίνου. Τέκνα: Ελένη	- 1919	- -	- -	3	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
448	Μάνεσης Ανδρέας του Δημητρ.	32	-	[Χήρ;]	Τέκνα: Αμαλία Ευθυμία	1922 1921	- -	- -	3	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9
449	Μέξης Ιωάννης του Θεοδωρ.	31	-	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
450	Μπιθικίκερης Γεώργιος του Αντωνίου	43	-	-	-	-	-	-	1	29-09-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
451	Μέξης Πέτρος του Αθανασίου	25	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρία	1890	Πόρος	-	2	05-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34
452	Νάκης Ιωάννης του Δημ.	41	-	-	-	-	-	-	1	05-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 34

453	Πέρρου Γεώργιος του Αντωνίου	46	Ξυλουργός	Έγγ.	Σύζυγος: Άννα.* Τέκνα: Αντώνιος* Σπυρίδωνας* Σοφία* Μαρία* Ιωάννης*	35 17 16 14 6 4	- - - - - -	- - - - - -	7	10-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10. *Έτος εγγραφής: 1901
454	Σακελίωνος Αναστάσιος του Γεωργ.	39	Σιδηρουρ- γός εκ Β. Ν.	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη.* ¹ Τέκνα: Αγγελική* ¹ Γεώργιος* ¹ Επαμεινών- δας* ¹ Διονύσιος* ¹ Σαράντος* ²	33 12 10 4 2 1	- - - - - -	- - - - - -	7	10-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9. * ¹ Έτος εγγραφής: 1901. * ² Έτος εγγραφής: 1904
455	Πανουργιάς Λουκάς του Σπύρου	59	-	-	-	-	-	-	1	10-10-1900 [;]	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
456	Σακελαριάδης Βασίλειος του Παναγ.	37	-	-	-	-	-	-	1	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10. Το έτος 1907 μεταδημότευσε στον Δ. Τροιζηνίων
457	Σακελαριάδης Γεώργιος του Παναγιωτ.	33	-	Έγγ.	Σύζυγος: Αικατερίνη	1900	Πειραιάς	-	2	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
458	Σακελαριάδης	23	-	-	-	-	-	-	1	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10

	Ιωάννης του Παναγιώτου										
459	Σακκελαριάδης Χρήστος του Παναγιώτου	30	-	-	-	-	-	-	1	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
460	Ταμπάκης Κωνσταντίνος του Θεόδωρ.	23	-	-	-	-	-	-	1	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
461	Ταμπάκης Ξενοφών του Θεοδώρου	25	-	Έγγ.	Σύζυγος: Μαρίκα	1886	-	-	2	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
462	Χασάφθης Αναστάσιος του Σπυρίδ.	36	Λεβητοποιός	-	-	-	-	-	1	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
463	Χασάφθης ή Ράπτης Κωνσταντίνος του Ιωάννου	34	Λεβητοποιός	-	-	-	-	-	1	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
464	Χούθης Κωνσταντίνος του Ελευθερ.	34	Λεβητοποιός	Έγγ.	Σύζυγος: Κυριακούλα (του) Δημητρίου Καρατζά. Τέκνα: Σταματίνα Πελαγία Ελένη	- 1911 1912 1915	- - -	- - -	5	14-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 10
465	Καφαντάρης	37	Ναυτικός	-	-	-	-	-	1	16-10-1900	ΔΠ, ΓΑ, Δημ. 9

	Αντώνιος του Ιωάννη		B.N.								
--	------------------------	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Δημοτολόγιο Ερμούπολης (1846-1900)

Πηγή: ΓΑΚ, Αρχεία Νομού Κυκλάδων, Δημοτολόγια

[Επεξηγήσεις: **Η:** Ηλικία· **Α:** Άγαμος· **Ε:** Έγγαμος· **Χ:** Χήρος· **Π:** Πόρος· **Τ:** Τροιζηνία]

α.α.	Όνοματεπώνυμο	Η	Πατρίς	Οικογ. Κατάσταση	Επάγγελμα	Τόπος όρκου	Χρόνος όρκου	α.α. δημοτ.
1	Παντολέων Π. Κύγμαγυς	23	Π	Α	Βυρσοδέφης	Δημ. Ερμ.	28/09/1846	6146
2	Σταύρος Δ. Παρίσης	25	Π	Α	Μαθητής	Δημ. Ερμ.	23/06/1852	7356
3	Ευστράτιος Α. Ρεγκίνας	38	Π	Ε	Μαραγκός	Δημ. Ερμ.	29/08/1865	11449
4	Νικόλαος Φίλες	52	Π	Χ	Μαραγκός	Δημ. Ερμ.	16/03/1872	13105
5	Ιωάννης Κυζάνης	42	Π	Α	Ναύτης	Δημ. Ερμ.	12/05/1875	14017
6	Νικόλαος Γκίκας	30	Π	Ε	Ναύτης	Δημ. Ερμ.	19/04/1877	14415
7	Ανδρέας Ι. Γκούμας	38	Π	Α	Σιδηρουργός	Δημ.	04/04/1882	15715
8	Γεώργιος Ιωάν. Μπελαβιένας	45	Π	Ε	Ναυτικός	Δημ.	12/04/1882	16012
9	Αντώνιος Αποστ. Αντωνίου	25	Π	Ε	Ναυτικός	Δημ.	12/04/1882	16013
10	Σταμάτιος Νικολ. Μεθενίτης	42	Π	Ε	Θαλαμηπόλος	Δημ.	12/04/1882	16014
11	Δημήτριος Κωνστ. Κουμπής	42	Π	Ε	-	Δημ.	14/04/1882	16015
12	Ανδρέας Γεωργ. Γκούμας	30	Π	Ε	Βαστάζος	Δημ.	14/04/1882	16016
13	Κυριάκος Γ. Παγώνης	60	Π	Ε	Ξυλουργός	Δημ.	14/04/1882	16017
14	Αντώνιος Ι. Λειμονής	45	Π	Α	-	Δημ.	14/04/1882	16018
15	Κυριάκος Βασιλ. Σακατάκης	43	Π	Ε	-	Δημ.	14/04/1882	16019
16	Ιωάννης Βώκος Πλάκιζας	50	Π	Ε	Ναυτικός	Δημ.	14/04/1882	16020

17	Παναγιώτης Γ. Καψάλης	42	Π	Ε	-	Δημ.	14/04/1882	16021
18	Χαράλαμπος Καπασάκης	42	Π	Ε	-	Δημ.	14/04/1882	16022
19	Εμμανουήλ Α. Κουμπής	63	Π	Χ	-	Δημ.	14/04/1882	16023
20	Σταμάτιος Α. Κουμπής	46	Π	Α	-	Δημ.	14/04/1882	16024
21	Ιωάννης Α. Κουμπής	62	Π	Ε	-	Δημ.	14/04/1882	16025
22	Λουκάς Γ. Τσιτσικλής	28	Π	Α	-	Δημ.	14/04/1882	16026
23	Ιωάννης Γ. Λεμονής	48	Π	Ε	Τρυπανιστής	Δημ.	21/04/1882	16080
24	Χρήστος Ν. Σπαλιέρος	42	Π	Ε	-	Δημ.	22/04/1882	16132
25	Μιλτιάδης Ιωάν. Δουζίνας	55	Π	Ε	Ξυλουργός	Δημ.	14/01/1887	17682
26	Μιχαήλ Α. Γερασίμου	65	Π	Ε	Πουργουντζής	Δημ.	22/06/1888	18630
27	Αναστάσιος Μ. Γερασίμου	34	Π	Α	Καφεπώλης	Δημ.	22/06/1888	18631
28	Δημήτριος Μ. Γερασίμου	30	Π	Α	Καφεπώλης	Δημ.	22/06/1888	18632
29	Ηλίας Μ. Γερασίμου	24	Π	Α	Καφεπώλης	Δημ.	22/06/1888	18633
30	Γεώργιος Αποστ. Αντωνίου	46	Π	Ε	Σκυτοτόμος	Δημ.	08/12/1889	19146
31	Ευάγγελος Αθ. Παπαγεωργίου	26	Π	Α	Εμποροϋπάλληλος	Δημ.	08/01/1891	20329
32	Αναστάσιος Ευστρ. Μακρής	37	Π	Α	Υπάλληλος	Δημ.	09/01/1892	20936
33	Ιωάννης Γκούμος	40	Τ	Ε	Θερμαστής	Δημ. Ερμ.	05/05/1869	12529
34	Ιωάννης Π. Μαστροπέτρος	48	Τ	Ε	-	Δημ.	29/04/1882	16292
35	Λάζαρος Δημ. Ζάννης	60	Τ	Ε	Ναυτικός	Δημ.	24/05/1882	16415
36	Γεώργιος Μανθ. Κουλικής	48	Τ	Ε	-	Δημ.	14/05/1882	16416
37	Ιωάννης Καν. Κανέλος	58	Τ	Ε	Ναυτικός	Δημ.	15/01/1891	20384
38	Ιωάννης Σπυρ. Γκούμας	25	Τ	Α	Οψοπώλης	Δημ.	25/01/1891	20557
39	Ηλίας Σταμ. Νόσης	28	Τ	Ε	Ξυλουργός	Δημ.	09/02/1891	20624
40	Παναγ. Απ. Αντωνίου	32	Τ	Ε	Ζαχαροπλάστης	-	22/11/1900	23582

9. Βιβλίο αποθανόντων (1879-1900)

Πηγή: Δήμος Πόρου

α.α.	Ημερομηνία θανάτου			Φύλο	Καταγωγή	Ηλικία			Αιτία θανάτου	Παρατηρήσεις
	Έτος	Μήνας	Ημέρα			Ετών	Μηνών	Ημερών		
1	1879	1	15	Θ	Πόρος	-	-	20	Αϋφνης	
2	1879	1	17	A	Πόρος	-	7	-	Αϋφνης	
3	1879	1	17	A	Πόρος	56	-	-	Φθίσιν	
4	1879	1	21	A	Πόρος	90	-	-	Γήρας	
5	1879	1	22	A	Πόρος	60	-	-	Αιμορραγίας	
6	1879	1	25	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρας	
7	1879	1	27	Θ	Πόρος	-	1	-	Άτροφία	
8	1879	1	30	Θ	Πόρος	12	-	-	Φόνος	
9	1879	2	1	A	Βαλτέτση	20	-	-	Φόνος	
10	1879	2	3	A	Ψάντον	45	-	-		
11	1879	2	5	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρας	
12	1879	2	6	Θ	Πόρος	4	-	-	-	
13	1879	2	18	A	Πόρος	60	-	-		
14	1879	2	19	Θ	Πόρος	19	-	-	Αϋφνης	
15	1879	2	21	Θ	Πόρος	-	-	6	Αϋφνης	
16	1879	2	25	A	Πόρος	1	-	-	-	
17	1879	3	3	Θ	Πόρος	60	-	-	Φθίσιν	
18	1879	3	7	A	Πόρος	70	-	-	Αϋφνης	
19	1879	3	8	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσιν	
20	1879	3	10	Θ	Πόρος	45	-	-	-	

21	1879	3	12	A	Πόρος	75	-	-	Γήρας	
22	1879	3	13	Θ	Πόρος	-	8	-	Διαρρίας	
23	1879	3	19	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
24	1879	3	21	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρας	
25	1879	4	10	A	Πόρος	70	-	-	Αποπληξίας	
26	1879	4	13	A	Πόρος	-	8	-	Υδροραχίτης	
27	1879	4	16	A		62	-	-	Αποπληξίας	
28	1879	4	20	A	Αίβαλι	90	-	-	Αύφνης	
29	1879	4	23	A	Πόρος	-	9	-	-	
30	1879	4	24	Θ		20	-	-	Φθίσιν	
31	1879	4	25	Θ	Πόρος	-	7	-	Αύφνης	
32	1879	4	30	A	Πόρος	5	-	-	Φυμ. μυνιγγίτης	
33	1879	5	3	Θ	Πόρος	22	-	-	Φθίσιν	
34	1879	5	7	A	Πόρος	36	-	-	Αποπληξία	
35	1879	5	7	Θ	Πόρος	12	-	-	Τυφ. πυρετού	
36	1879	5	11	Θ	Πόρος	25	-	-	Αύφνης	
37	1879	5	14	A	Πόρος	58	-	-	Καρκίνου	
38	1879	5	17	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
39	1879	5	21	A	Πόρος	70	-	-	Διάρροια	
40	1879	5	29	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρας	
41	1879	5	31	A	Πόρος	-	7	-	Συνεχοῦς πυρετού	
42	1879	5	30	Θ	Πόρος	-	-	40	-	
43	1879	6	2	A	Πόρος	1	-	-	Κακοήθους πυρετού	
44	1879	6	5	A	Υδρα	85	-	-	Καρδιακόν	
45	1879	6	9	Θ	Πόρος	55	-	-	Αιμορραγίας	
46	1879	6	11	Θ	Πόρος	-	1	-	-	Νόθον
47	1879	6	14	A	Πόρος	-	18	-	Πυρετού	

48	1879	6	15	A	Πόρος	-	4	-	-	
49	1879	6	15	Θ	Πόρος	13	-	-	-	
50	1879	6	21	Θ	Πόρος	-	4	-	Πυρετόν	
51	1879	6	23	A	Πόρος	-	5	-	-	
52	1879	6	22	Θ	Πόρος	-	4	-	-	
53	1879	6	26	A	Πόρος	-	5	-	-	
54	1879	6	30	A	Πόρος	-	8	-	Διαρροίας	
55	1879	7	1	A	Άργος	80	-	-	Γήρας	
56	1879	7	10	A	Πόρος	62	-	-	Γήρας	
57	1879	7	10	Θ	Πόρος	15	-	-	-	
58	1879	7	17	A	Πόρος	-	16	-	Δυσεντερίας	
59	1879	7	18	Θ	Πόρος	20	-	-	Πυρετόν	
60	1879	7	24	Θ	Πόρος	50	-	-	Φθίσιν	
61	1879	7	25	A	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
62	1879	7	30	Θ	Πόρος	17	-	-	Φθίσιν	
63	1879	7	31	Θ	Πόρος	3	-	-	Διαρροίας	
64	1879	8	7	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
65	1879	8	9	A	Πόρος	-	-	8	-	
66	1879	8	16	A	Πόρος	-	7	-	-	Νόθος
67	1879	8	19	Θ	Πόρος	30	-	-	Αιμοραγίας	
68	1879	8	25	Θ	Πόρος	82	-	-	Γήρας	
69	1879	9	4	Θ	Πόρος	-	8	-	Αΰφνης	
70	1879	9	5	A	Πόρος	4	-	-	-	
71	1879	9	6	A	Πόρος	45	-	-	-	
72	1879	9	12	Θ	Πόρος	13	-	-	Φθίσιν	
73	1879	9	13	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
74	1879	9	15	A	Πόρος	60	-	-	Αΰφνης	

75	1879	9	20	A	Πόρος	-	9	-	-	
76	1879	9	20	Θ	Πόρος	-	10	-	Διαρροίας	
77	1879	9	24	Θ	Πόρος	-	16	-	Αϋφνης	
78	1879	9	25	Θ	Πόρος	96	-	-	Γήρας	
79	1879	9	29	A	Πόρος	32	-	-	Φθίσιν	
80	1879	10	3	Θ	Πόρος	80	-	-	Φθίσιν	
81	1879	10	7	Θ	Πόρος	56	-	-	-	
82	1879	10	10	Θ	Πόρος	13	-	-	Δηλητιριάσεως	
83	1879	10	14	A	Πόρος	50	-	-	-	
84	1879	10	16	A	Πόρος	60	-	-	Κεραυν. άποπληξια	
85	1879	10	16	A	Πόρος	-	7	-	Διαρροίας	
86	1879	10	19	Θ	Πόρος	107	-	-	Γήρας	
87	1879	10	22	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
88	1879	11	3	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρας	
89	1879	11	3	A	Πόρος	2	-	-	-	
90	1879	11	9	A	Πόρος	10	-	-	Αϋφνης	
91	1879	11	11	A	Πόρος	2	-	-	Διαρροίας	
92	1879	11	11	A	Πόρος	32	-	-	-	
93	1879	11	15	A	Πόρος	-	6	-	-	
94	1879	11	30	Θ	Πόρος	45	-	-	Καρκίνον μήτρας	
95	1879	12	4	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
96	1879	12	7	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
97	1879	12	8	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
98	1879	12	10	A	Πόρος	-	2	-	Αϋφνης	
99	1879	12	11	Θ	Πόρος	-	2	-	-	
100	1879	12	12	A	Πόρος	90	-	-	-	
101	1879	12	14	A	Πόρος	-	14	-	-	

102	1879	12	17	Θ	Πόρος	-	2	-	-	
103	1879	12	18	A	Πόρος	90	-	-	-	
104	1879	12	28	Θ	Κρανίδιον	35	-	-	Φθίσιν	
105	1879	12	29	A	Καντη- λιώτης	70	-	-	Γήρας	
106	1879	12	30	A	Ποτάμιον	20	-	-	-	
107	1879	12	31	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
108	1880	1	4	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρας	
109	1880	1	4	Θ	Δαμαλά	3	-	-	-	
110	1880	1	5	Θ	Πόρος	10	-	-	-	
111	1880	1	5	A	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
112	1880	1	13	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
113	1880	1	14	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρας	
114	1880	1	14	A	Πόρος	18	-	-	Φονευθείς	
115	1880	1	18	Θ	Πόρος	-	-	5	-	
116	1880	1	19	A	Πόρος	30	-	-	-	
117	1880	1	19	A	Πόρος	45	-	-	-	
118	1880	1	20	A	Πόρος	45	-	-	-	
119	1880	1	22	A	Πόρος	20	-	-	-	
120	1880	1	22	A	Πόρος	70	-	-	-	
121	1880	1	25	Θ	Πόρος	5	-	-	-	
122	1880	1	28	Θ	Πόρος	60	-	-	Γήρας	
123	1880	1	30	A	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
124	1880	1	31	Θ	Πόρος	-	1	-	-	
125	1880	2	1	Θ	Πόρος	5	-	-	-	
126	1880	2	1	A	Πόρος	90	-	-	Γήρας	
127	1880	2	1	Θ	Πόρος	-	-	3	-	

128	1880	2	5	A	Πόρος	26	-	-	Αΰφνης	
129	1880	2	7	A	Πόρος	3	-	-	-	
130	1880	2	10	A	Πόρος	95	-	-	Γήρας	
131	1880	2	9	A	Πόρος	7	-	-	Έλωνοσίας	
132	1880	2	11	Θ	Πόρος	35	-	-	Φθίσιν	
133	1880	2	14	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
134	1880	2	15	A	Πόρος	60	-	-	Φθίσις	
135	1880	2	17	A	Τρίπολις	70	-	-	Πνευμονίας	
136	1880	2	18	A	Κρανίδιον	60	-	-	Αΰφνης	
137	1880	2	23	A	Πόρος	50	-	-	-	
138	1880	2	26	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
139	1880	2	27	A	Πόρος	4	-	-	-	
140	1880	2	27	A	Πόρος	30	-	-	-	
141	1880	3	1	A	Πόρος	90	-	-	Γήρας	
142	1880	3	5	A	Πόρος	20	-	-	-	
143	1880	3	6	Θ	Βαλαριώ	6	-	-	-	
144	1880	3	8	A	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
145	1880	3	9	A	Πόρος	16	-	-	-	
146	1880	3	10	Θ	Πόρος	5	-	-	-	
147	1880	3	11	Θ	Πόρος	60	-	-	Φθίσις	
148	1880	3	13	Θ	Πόρος	10	-	-	Μηνιγγίτης	
149	1880	3	16	A	Πόρος	12	-	-	Μηνιγγίτης	
150	1880	3	19	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρας	
151	1880	3	21	Θ	Πόρος	8	-	-	Έντερίτιδα	
152	1880	3	21	A	Πόρος	10	-	-	Μηνιγγίτης	
153	1880	3	23	A	Πόρος	3	-	-	Δυφτερίτης	
154	1880	3	23	A	Πόρος	3	-	-	-	

155	1880	3	27	A	Πόρος	45	-	-	Κακοήθους πυρ.	
156	1880	3	28	A	Πόρος	22	-	-	Πλευρίτης	
157	1880	3	30	Θ	Πόρος	55	-	-	-	
158	1880	4	1	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
159	1880	4	2	Θ	Πόρος	16	-	-	Φθίσις	
160	1880	4	3	A	Πόρος	70	-	-	-	
161	1880	4	5	A	Πόρος	80	-	-	-	
162	1880	4	6	A	Πόρος	3	-	-	Διφτερίτης	
163	1880	4	9	Θ	Κρανίδιον	-	18	-	Μαρασμόν	
164	1880	4	12	Θ	Πόρος	-	-	22	Μαρασμόν	
165	1880	4	16	A	Πόρος	45	-	-	Καρκίνον	
166	1880	4	18	A	Πόρος	22	-	-		
167	1880	4	19	A	Πόρος	-	10	-	-	
168	1880	4	28	A	Πόρος	60	-	-	Συγκοπή	
169	1880	5	6	A	Πόρος	50	-	-	Φθίσις	
170	1880	5	7	A	Πόρος	-	7	-	-	
171	1880	5	10	A	Πόρος	3	-	-	-	
172	1880	5	12	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
173	1880	5	13	A	Πόρος	25	-	-	Φθίσις	
174	1880	5	15	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρας	
175	1880	5	20	Θ	Πόρος	23	-	-	Φθίσις	
176	1880	5	26	A	Πόρος	66	-	-	Ποδαλία	
177	1880	5	27	Θ	Πόρος	4	-	-	Διφθερίτης	
178	1880	5	30	A	Πόρος	-	1	-	-	
179	1880	5	30	Θ	Πόρος	-	3	-	-	
180	1880	5	31	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
181	1880	6	1	Θ	Πόρος	-	8	-	-	

182	1880	6	4	A	Πόρος	1	-	-	-	
183	1880	6	8	Θ	Πόρος	-	4	-	-	
184	1880	6	8	A	Πόρος	18	-	-	Τύφον	
185	1880	6	11	A	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
186	1880	6	12	A	Πόρος	4	-	-	Πλευρίτιδα	
187	1880	6	12	Θ	Πόρος	7	-	-	Πλευρίτιδα	
188	1880	6	13	Θ	Πόρος	60	-	-	Φθίσις	
189	1880	6	13	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
190	1880	6	16	A	Πόρος	50	-	-	Τύφος	
191	1880	6	22	Θ	Πόρος	100	-	-	Γήρας	
192	1880	6	25	Θ	Πόρος	23	-	-	Φθίσις	
193	1880	6	25	A	Πόρος	60	-	-	Ύδρυπος	
194	1880	6	26	Θ	Πόρος	95	-	-	Γεροντ. μαρασμού	
195	1880	6	26	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
196	1880	6	28	Θ	Πόρος	-	6	-	-	
197	1880	6	29	Θ	Πόρος	7	-	-	Τυφ. πυρετού	
198	1880	6	29	Θ	Πόρος	24	-	-	Τυφ. πυρετού	
199	1880	6	30	A	Πόρος	-	7	-	Διαρροίας	
200	1880	7	3	Θ	Πόρος	20	-	-	-	
201	1880	7	3	Θ	Πόρος	-	-	15	Διαρροίας	
202	1880	7	3	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρας	
203	1880	7	4	Θ	Πόρος	18	-	-	Φθίσις	
204	1880	7	8	A	Πόρος	8	-	-	-	
205	1880	7	9	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
206	1880	7	9	Θ	Πόρος	-	11	-	-	
207	1880	7	5	Θ	Πόρος	76	-	-	-	
208	1880	7	10	A	Πόρος	4	-	-	-	

209	1880	7	11	A	Πόρος	8	-	-	Τυφ. πυρετός	
210	1880	7	12	A	Πόρος	35	-	-	Περιπνευμονία	
211	1880	7	13	A	Πόρος	20	-	-	-	
212	1880	7	13	A	Πόρος	8	-	-	Κακοήθους	
213	1880	7	14	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
214	1880	7	16	Θ	Πόρος	1,5	-	-	-	
215	1880	7	18	A	Πόρος	10	-	-	-	
216	1880	7	20	A	Πόρος	55	-	-	Φθίσις	
217	1880	7	26	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
218	1880	7	26	A	Πόρος	1	-	-	-	
219	1880	7	27	Θ	Πόρος	22	-	-	-	
220	1880	7	28	A	Πόρος	6	-	-	-	
221	1880	7	30	A	Πόρος	64	-	-	-	
222	1880	8	2	A	Πόρος	26	-	-	Δισεντ. κατάρρου	
223	1880	8	4	A	Πόρος	18	-	-	-	
224	1880	8	8	A	Πόρος	48	-	-	-	
225	1880	8	9	A	Πόρος	70	-	-	-	
226	1880	8	12	A	Πόρος	28	-	-	Φθίσεως	
227	1880	8	12	A	Πόρος	40	-	-	Έκτόματος κοψίας	
228	1880	8	16	Θ	Πόρος	-	6	-	-	
229	1880	8	17	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
230	1880	8	19	A	Πόρος	29	-	-	-	
231	1880	8	23	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
232	1880	8	23	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
233	1880	8	25	A	Πόρος	3	-	-	Τυφ. πυρετού	
234	1880	8	25	A	Πόρος	2	-	-	-	
235	1880	8	26	A	Πόρος	-	1	-	-	

236	1880	8	27	Θ	Πόρος	-	1	-	-	
237	1880	8	31	A	Πόρος	2	-	-	-	
238	1880	9	2	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
239	1880	9	5	A	Πόρος	75	-	-	-	
240	1880	9	6	A	Πόρος	65	-	-	-	
241	1880	9	10	Θ	Πόρος	10	-	-	-	
242	1880	9	14	A	Πόρος	1	-	-	-	
243	1880	9	16	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
244	1880	9	21	Θ	Πόρος	16	-	-	-	
245	1880	9	26	A	Πόρος	3	-	-	-	
246	1880	9	27	Θ	Πόρος	37	-	-	-	
247	1880	9	29	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακών	
248	1880	10	7	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
249	1880	10	7	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
250	1880	10	8	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
251	1880	10	14	A	Πόρος	-	7	-	-	
252	1880	10	18	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
253	1880	10	18	Θ	Πόρος	2,5	-	-	-	
254	1880	10	20	A	Πόρος	70	-	-	-	
255	1880	10	20	A	Πόρος	55	-	-	-	
256	1880	10	21	Θ	Πόρος	9	-	-	-	
257	1880	10	22	A	Πόρος	-	7	-	Διαρροίας	
258	1880	10	25	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
259	1880	10	28	A	Πόρος	1	-	-	Διαρροίας	
260	1880	10	29	A	Πόρος	50	-	-	Διαλ. πυρετός	
261	1880	10	30	Θ	Πόρος	-	-	5	-	
262	1880	11	2	Θ	Πόρος	19	-	-	-	

263	1880	11	6	A	Πόρος	-	8	-	-	
264	1880	11	8	Θ	Πόρος	60	-	-	Γήρατος	
265	1880	11	9	Θ	Πόρος	8	-	-	-	
266	1880	11	10	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονία	
267	1880	11	10	Θ	Πόρος	1	-	-	Δυσεντερία	
268	1880	11	10	Θ	Πόρος	6	-	-	-	
269	1880	11	12	A	Πόρος	-	-	15	Άτροφία	
270	1880	11	12	A	Πόρος	9	-	-	-	
271	1880	11	13	A	Πόρος	-	3	-	Αΰφνης	
272	1880	11	14	A	Πόρος	103	-	-	Γήρατος	
273	1880	11	16	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονία	
274	1880	11	21	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
275	1880	11	21	Θ	Πόρος	-	2	-	Άτροφία	
276	1880	11	22	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
277	1880	11	27	Θ	Πόρος	60	-	-	Αποπληξία	
278	1880	11	29	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
279	1880	12	4	A	Πόρος	3	-	-	Διαρροίας	
280	1880	12	5	A	Σπέτσαι	70	-	-	Πνηγείς	
281	1880	12	7	A	Πόρος	60	-	-	-	
282	1880	12	8	A	Πόρος	17	-	-	Αΰφνης	
283	1880	12	11	A	Πόρος	70	-	-	Αποπληξία	
284	1880	12	12	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
285	1880	12	14	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτροφία	
286	1880	12	15	A	Πόρος	2	-	-	Άτροφία	
287	1880	12	19	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
288	1880	12	24	A	Πόρος	80	-	-	Αποπληξία	
289	1880	12	24	Θ	Πόρος	60	-	-	Αΰφνης	

290	1880	12	28	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
291	1881	1	7	Θ	Πόρος	50	-	-	Άποπληξία	
292	1881	1	8	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
293	1881	1	9	Θ	Πόρος	60	-	-	Διαλ. πυρετόν	
294	1881	1	10	Θ	Πόρος	2	-	-	Έντερίτιδος	
295	1881	1	16	A	Πόρος	50	-	-	Γήρατος	
296	1881	1	18	Θ	Πόρος	100	-	-	Μαρασμοῦ	
297	1881	1	21	A	Πόρος	-	-	45	Άτροφίας	
298	1881	1	-	A	Πόρος	38	-	-	-	
299	1881	1	21	A	Πόρος	85	-	-	Γεροντικοῦ μαρασμοῦ	
300	1881	1	23	A	Πόρος	25	-	-	Τυφοδ. πυρετοῦ	
301	1881	1	29	Θ	Πόρος	80	-	-	Ένδοκαρδίτιδος	
302	1881	1	31	Θ	Πόρος	40	-	-	Πλευρήτιδος	
303	1881	2	1	A	Πόρος	2	-	-	-	
304	1881	2	1	A	Πόρος	4	-	-	-	
305	1881	2	6	Θ	Πόρος	20	-	-	Πνευμονική φθίσις	
306	1881	2	9	A	Πόρος	80	-	-	Γεροντ. μαρασμοῦ	
307	1881	2	15	A	Πόρος	26	-	-	Πνευμονίας	
308	1881	2	17	A	Πόρος	8	-	-	Ίλερην	
309	1881	2	18	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονίας	
310	1881	2	19	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
311	1881	2	21	A	Πόρος	5	-	-	-	
312	1881	2	17	Θ	Πόρος	1	-	-	Πνευμονία	
313	1881	2	21	A	Πόρος	60	-	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
314	1881	2	23	A	Πόρος	5	-	-	Τύφου	
315	1881	2	23	A	Πόρος	38	-	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
316	1881	2	24	A	Πόρος	3	-	-	Γάγραινα ἄνω καί κάτω	

317	1881	2	27	A	Πόρος	3	-	-	Πλευρίτης	
318	1881	2	28	A	Πόρος	75	-	-	Πνευμονίας	
319	1881	3	1	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
320	1881	3	5	A	Πόρος	4	-	-	Ίλαρά	
321	1881	3	7	A	Πόρος	2	-	-	Πνευμονίας	
322	1881	3	10	A	Πόρος	33	-	-	Πνευμονίας	
323	1881	3	15	A	Πόρος	50	-	-	Φυματιώσεως	
324	1881	3	17	A	Πόρος	87	-	-	Πνιγμονή	
325	1881	3	19	A	Πόρος	-	15	-	Πνευμονία	
326	1881	3	19	Θ	Πόρος	-	7	-	Άτροφία	
327	1881	3	19	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
328	1881	3	21	Θ	Πόρος	-	2	-	-	
329	1881	3	22	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
330	1881	3	24	A	Πόρος	-	3	-	-	
331	1881	3	28	A	Πόρος	5	-	-	-	
332	1881	3	31	Θ	Πόρος	88	-	-	Γεροντικού μαρασ.	
333	1881	3	25	Θ	Πόρος	-	2	-	Βρογχοπνευμονίας	
334	1881	4	2	A	Πόρος	50	-	-	-	
335	1881	4	4	A	Πόρος	60	-	-	Ύδροπος	
336	1881	4	6	A	Πόρος	28	-	-	Πνευμονίας	
337	1881	4	8	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
338	1881	4	7	Θ	Πόρος	50	-	-	Καρκίνου	
339	1881	4	13	A	Πόρος	70	-	-	-	
340	1881	4	13	A	Πόρος	30	-	-	Πλευρίτης	
341	1881	4	17	Θ	Πόρος	-	4	-	-	
342	1881	4	18	Θ	Πόρος	13	-	-	Φθίσις	
343	1881	4	21	Θ	Πόρος	60	-	-	Πνευμονία	

344	1881	4	23	A	Πόρος	40	-	-	-	
345	1881	4	25	Θ	Πόρος	30	-	-	Υδρωπος	
346	1881	4	30	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
347	1881	5	1	Θ	Δαμαλά	13	-	-	Μηνιγγίτιδος	
348	1881	5	5	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
349	1881	5	7	Θ	Πόρος	15	-	-	-	
350	1881	5	7	Θ		-	18	-	Διάρροια	
351	1881	5	8	A	Πόρος	45	-	-	άνευ ιατροῦ	
352	1881	5	8	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
353	1881	5	10	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
354	1881	5	15	Θ	Πόρος	20	-	-	Πνευμονία	
355	1881	5	17	A	Πόρος	-	-	1	Άτέλεια	
356	1881	5	23	Θ	Πόρος	-	11	-	-	
357	1881	5	24	A	Πόρος	24	-	-	Φθίσις	
358	1881	5	26	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
359	1881	6	1	A	Πόρος	80	-	-	-	
360	1881	6	6	A	Πόρος	25	-	-	-	
361	1881	6	15	A	Πόρος	90	-	-	Γεροντικού μαρασμοῦ	
362	1881	6	16	Θ	Πόρος	30	-	-	Κακ. πυρετοῦ	
363	1881	6	17	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
364	1881	6	20	A	Πόρος	40	-	-	Πνευμονίας	
365	1881	6	22	A	Πόρος	70	-	-	Άποπληξίας	
366	1881	6	24	A	Πόρος	72	-	-	Άποπληξίας	
367	1881	6	29	A	Πόρος	-	8	-	-	
368	1881	7	2	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
369	1881	7	11	Θ	Πόρος	80	-	-	Δυσεντερία	
370	1881	7	12	Θ	Πόρος	2	-	-	Δυσεντερία	

371	1881	7	21	A	Πόρος	6	-	-	-	
372	1881	7	22	A	Πόρος	8	-	-	-	
373	1881	8	5	Θ	Πόρος	12	-	-	Τύφου	
374	1881	8	10	Θ	Πόρος	-	17	-	Διάρροια	
375	1881	8	12	A	Πόρος	38	-	-	Κύρωσιν	
376	1881	8	12	A	Πόρος	6	-	-	-	
377	1881	8	15	A	Πόρος	-	15	-	Διαρροίας	
378	1881	8	15	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
379	1881	8	15	Θ	Πόρος	60	-	-	Καρκίνου	
380	1881	8	15	A	Πόρος	-	8	-	-	
381	1881	8	16	Θ	Πόρος	2,5	-	-	-	
382	1881	8	17	A	Πάτραι	22	-	-	Τύφος	
383	1881	8	18	Θ	Πόρος	-	3	-	-	
384	1881	8	18	A	Πόρος	25	-	-	Τύφος	
385	1881	8	19	Θ	Πόρος	3	-	-	Διαρροίας	
386	1881	8	22	A	Πόρος	45	-	-	Φθίσιν	
387	1881	8	24	A	Πόρος	70	-	-	Πλευρίτιδος	
388	1881	8	25	A	Πόρος	1	-	-	-	
389	1881	8	27	Θ	Πόρος	-	22	-	-	
390	1881	8	31	A	Πόρος	55	-	-	Περικαρδίτιδος	
391	1881	9	3	A	Πόρος	70	-	-	Φθίσιν	
392	1881	9	3	A	Πόρος	4	-	-	Διάρροια	
393	1881	9	4	Θ	Πόρος	4	-	-	Διάρροια	
394	1881	9	9	Θ	Πόρος	7	-	-	Πυρετόν	
395	1881	9	9	A	Πόρος	50	-	-	Πυρετόν	
396	1881	9	11	Θ	Πόρος	9	-	-	-	
397	1881	9	15	A	Πόρος	45	-	-	-	

398	1881	9	19	Θ	Πόρος	22	-	-	-	
399	1881	9	28	Θ	Πόρος	1,5	-	-	Δυσεντερία	
400	1881	10	6	Θ	Πόρος	2	-	-	Δυσεντερία	
401	1881	10	7	Θ	Πόρος	18	-	-	Χοιράδωσις	
402	1881	10	8	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
403	1881	10	9	Θ	Πόρος	-	7	-	Άτροφία	
404	1881	10	10	A	Πόρος	65	-	-	-	
405	1881	10	13	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
406	1881	10	19	A	Πόρος	70	-	-	Διάρροια	
407	1881	10	24	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
408	1881	10	26	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
409	1881	10	29	A	Πόρος	-	3	-	Άτροφία	
410	1881	11	3	A	Πόρος	80	-	-	Πνευμονία	
411	1881	11	4	A	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
412	1881	11	5	Θ	Πόρος	50	-	-	Πνευμονία	
413	1881	11	6	Θ	Πόρος	60	-	-	Φθίσιν	
414	1881	11	13	A	Πόρος	55	-	-	Αίφνηδιως	
415	1881	11	17	A	Πόρος	85	-	-	Μαρασμοῦ	
416	1881	11	20	A	Πόρος	45	-	-	Έρεσιπελας	
417	1881	11	21	Θ	Πόρος	100	-	-	Γήρατος	
418	1881	11	21	A	Πόρος	45	-	-	Πνευμονία	
419	1881	11	23	A	Πόρος	2	-	-	Καχεξία	
420	1881	12	1	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
421	1881	12	4	A	Πόρος	-	11	-	-	
422	1881	12	6	Θ	Πόρος	45	-	-	-	
423	1881	12	7	Θ	Πόρος	3	-	-	Πνευμονία	
424	1881	12	8	A	Πόρος	8	-	-	Τύφος	

425	1881	12	10	Θ	Πόρος	80	-	-	Γεροντικοῦ μαρασμ.	
426	1881	12	16	A	Πόρος	4	-	-	Διφθερίτης	
427	1881	12	16	Θ	Πόρος	81	-	-	Γεροντικοῦ μαρασμ.	
428	1881	12	10	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
429	1881	12	11	A	Πόρος	65	-	-	Ἀποπληξίας	
450	1881	12	18	A	Πόρος	40	-	-	-	
451	1881	12	18	A	Πόρος	4	-	-	-	
452	1881	12	19	A	Πόρος	55	-	-	-	
453	1881	12	23	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
454	1881	12	24	A	Πόρος	2	-	-	-	
456	1881	12	24	A	Πόρος	28	-	-	-	
457	1881	12	29	A	Πόρος	78	-	-	Πνευμονία	
458	1882	1	2	Θ	Πόρος	-	-	4	Ἀτροφία	
459	1882	1	3	A	Πόρος	40	-	-	-	
460	1882	1	4	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
461	1882	1	4	A	Πόρος	8	-	-	-	
462	1882	1	10	Θ	Πόρος	40	-	-	Φθίσις	
463	1882	1	10	A	Πόρος	-	-	3	-	
464	1882	1	15	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
465	1882	1	15	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
466	1882	1	18	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
467	1882	1	20	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
468	1882	1	20	Θ	Πόρος	20	-	-	Τύφου	
469	1882	1	25	A	Πόρος	70	-	-	Πνευμονία	
470	1882	1	26	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
471	1882	1	29	A	Πόρος	-	-	5	-	
472	1882	1	29	Θ	Πόρος	90	-	-	-	

473	1882	1	29	A	Πόρος	100	-	-	-	
474	1882	1	31	A	Πόρος	-	-	7	-	
475	1882	2	1	A	Πόρος	5	-	-	-	
476	1882	2	1	Θ	Πόρος	-	-	5	-	
477	1882	2	1	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
478	1882	2	6	A	Πόρος	80	-	-	-	
479	1882	2	10	A	Πόρος	28	-	-	-	
480	1882	2	8	Θ	Πόρος	-	27	-	-	
481	1882	2	10	Θ	Πόρος	95	-	-	-	
482	1882	2	14	Θ	Πόρος	3	-	-	Διφθερίτης	
483	1882	2	17	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
484	1882	2	18	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
485	1882	2	18	A	Πόρος	42	-	-	Φονευθείς	
486	1882	2	19	Θ	Πόρος	28	-	-	Φθίσιν	
487	1882	2	22	A	Πόρος	1	-	-	Μαρασμός	
488	1882	2	24	A	Πόρος	-	-	13	-	
489	1882	2	26	A	Πόρος	6	-	-	-	
490	1882	2	26	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
491	1882	3	1	A	Πόρος	8	-	-	-	
492	1882	3	3	A	Πόρος	70	-	-	-	
493	1882	3	4	Θ	Πόρος	76	-	-	-	
494	1882	3	18	Θ	Πόρος	30	-	-	Πνευμονίας	
495	1882	3	18	A	Πόρος	-	-	1	-	
496	1882	3	19	A	Πόρος	60	-	-	-	
497	1882	3	20	A	Πόρος	2	-	-	-	
498	1882	3	22	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
499	1882	3	22	A	Πόρος	50	-	-	-	

500	1882	3	27	A	Πόρος	3	-	-	-	
501	1882	3	29	A	Πόρος	65	-	-	-	
502	1882	4	4	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
503	1882	4	5	Θ	Πόρος	-	-	10	-	
504	1882	4	6	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
505	1882	4	6	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
506	1882	4	7	A	Πόρος	32	-	-	Υδρωπος	
507	1882	4	13	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
508	1882	4	18	A	Πόρος	36	-	-	Απόστημα ύπατος	
509	1882	4	26	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
510	1882	4	28	Θ	Πόρος	7	-	-	Τυφ. πυρετού	
511	1882	4	29	A	Πόρος	57	-	-	Πνευμονία	
512	1882	5	4	A	Πόρος	65	-	-	Αποπληξία	
513	1882	5	5	Θ	Πόρος	65	-	-	Γήρατος	
514	1882	5	8	A	Πόρος	60	-	-	Μαρασμός	
515	1882	5	9	Θ	Πόρος	-	9	-	-	
516	1882	5	10	Θ	Πόρος	4	-	-	-	
517	1882	5	10	A	Πόρος	35	-	-	Τύφου	
518	1882	5	17	Θ	Πόρος	5	-	-	Διφθερίτης	
519	1882	5	17	A	Πόρος	-	-	3	Διφθερίτης	
520	1882	5	19	A	Πόρος	35	-	-	Φυματίωσης	
521	1882	5	19	A	Πόρος	45	-	-	Τυφοειδοῦς	
522	1882	5	25	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
523	1882	5	19	A	Πόρος	-	2	-	Άτροφία	
524	1882	5	21	A	Πόρος	5	-	-	-	
525	1882	5	21	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
526	1882	5	26	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	

527	1882	5	26	A	Πόρος	55	-	-	Τύφου	
528	1882	5	31	A	Πόρος	-	7	-	Άτροφία	
529	1882	6	1	Θ	Πόρος	-	-	50	-	
530	1882	6	4	Θ	Πόρος	9	-	-	-	
531	1882	6	6	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
532	1882	6	6	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
533	1882	6	10	A	Πόρος	7	-	-	-	
534	1882	6	14	Θ	Πόρος	35	-	-	Αιμορραγία	
535	1882	6	14	Θ	Πόρος	20	-	-	Φθίσις	
536	1882	6	15	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
537	1882	6	17	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
538	1882	6	17	Θ	Πόρος	-	7	-	Τυφ. πυρετού	
539	1882	6	24	Θ	Πόρος	-	7	-	Συνεχής πυρετός	
540	1882	6	24	Θ	Πόρος	-	26	-	-	
541	1882	6	27	A	Πόρος	-	6	-	Άτροφία	
542	1882	6	28	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
543	1882	6	29	Θ	Πόρος	85	-	-	Τυφ. πυρετός	
544	1882	6	30	Θ	Πόρος	80	-	-	Δυσεντερία	
545	1882	7	1	Θ	Πόρος	2	-	-	Εύλογια	
546	1882	7	2	Θ	Πόρος	-	6	-	Διάρροια	
547	1882	7	3	Θ	Πόρος	3	-	-	Εύλογια	
548	1882	7	5	A	Πόρος	85	-	-	-	
549	1882	7	7	Θ	Πόρος	-	10	-	Άτροφία	
550	1882	7	8	A	Πόρος	20	-	-	Φθίσις	
551	1882	7	8	A	Πόρος	60	-	-	Αποπληξία	
552	1882	7	9	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
553	1882	7	14	Θ	Πόρος	18	-	-	Εύλογια	

554	1882	7	15	A	Πόρος	4	-	-	Εύλογία	
555	1882	7	17	A	Πόρος	2	-	-	-	
556	1882	7	17	Θ	Πόρος	6	-	-	Γαστ. πυρετός	
557	1882	7	20	Θ	Πόρος	76	-	-	-	
558	1882	7	22	Θ	Πόρος	4	-	-	-	
559	1882	7	23	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
560	1882	7	28	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
561	1882	7	28	Θ	Πόρος	17	-	-	-	
562	1882	7	29	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
563	1882	7	30	A	Πόρος	4	-	-	-	
564	1882	7	31	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
565	1882	8	2	A	Πόρος	-	8	-	-	
566	1882	8	2	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
567	1882	8	4	Θ	Πόρος	-	-	10	-	
568	1882	8	5	Θ	Πόρος	-	7	-	Εύλογίας	
569	1882	8	5	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
570	1882	8	10	A	Πόρος	7	-	-	Εύλογίας	
571	1882	8	10	A	Πόρος	6	-	-	-	
572	1882	8	11	A	Πόρος	7	-	-	Εύλογίας	
573	1882	8	13	A	Πόρος	70	-	-	Άποπληξία	
574	1882	8	14	A	Πόρος	24	-	-	-	
575	1882	8	16	A	Πόρος	7	-	-	Πυρετού	
576	1882	8	16	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
577	1882	8	17	Θ	Πόρος	70	-	-	Δυσεντερίας	
578	1882	8	18	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
579	1882	8	16	Θ	Πόρος	28	-	-	-	
580	1882	8	20	Θ	Πόρος	3	-	-	-	

581	1882	8	21	A	Πόρος	-	-	-	Κακοήθους πυρετού	
582	1882	8	22	Θ	Πόρος	6	-	-	Εύλογίας	
583	1882	8	23	Θ	Πόρος	3	-	-	Εύλογίας	
584	1882	8	24	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
585	1882	8	25	Θ	Πόρος	7	-	-	Εύλογίας	
586	1882	8	26	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
587	1882	8	26	Θ	Πόρος	-	-	50	-	
588	1882	8	26	Θ	Πόρος	5	-	-	-	
589	1882	8	27	A	Πόρος	4	-	-	-	
590	1882	8	29	A	Πόρος	45	-	-	Ύδρωπος	
591	1882	8	30	A	Πόρος	5	-	-	Εύλογίας	
592	1882	8	30	A	Πόρος	9	-	-	Εύλογίας	
593	1882	8	30	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
594	1882	9	1	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
595	1882	9	1	A	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
596	1882	9	2	A	Πόρος	10	-	-	Διαλ. πυρετός	
597	1882	9	4	A	Πόρος	20	-	-	Φθίσις	
598	1882	9	4	Θ	Πόρος	17	-	-	Εύλογίας	
599	1882	9	5	Θ	Πόρος	10	-	-	Εύλογίας	
600	1882	9	5	Θ	Πόρος	6	-	-	Εύλογίας	
601	1882	9	6	Θ	Πόρος	40	-	-	Φθίσις	
602	1882	9	8	Θ	Πόρος	1,5	-	-	Πυρετού	
603	1882	9	9	Θ	Πόρος	13	-	-	Εύλογίας	
604	1882	9	9	A	Πόρος	1	-	-	Δυσεντερίας	
605	1882	9	11	A	Πόρος	1	-	-	Εύλογίας	
606	1882	9	11	Θ	Πόρος	18	-	-	Φθίσεως	
607	1882	9	12	Θ	Πόρος	25	-	-	Τυφ. πυρετού	

608	1882	9	14	A	Πόρος	-	4	-	Τύφου	
609	1882	9	14	Θ	Πόρος	6	-	-	Εύλογίας	
610	1882	9	16	A	Πόρος	4	-	-	Εύλογίας	
611	1882	9	15	A	Πόρος	-	3	-	Άτροφίας	
612	1882	9	17	A	Πόρος	2	-	-	Εύλογίας	
613	1882	9	17	Θ	Πόρος	100	-	-	Γήρατος	
614	1882	9	17	Θ	Πόρος	9	-	-	Εύλογίας	
615	1882	9	18	A	Πόρος	2	-	-	Εύλογίας	
616	1882	9	20	Θ	Πόρος	1	-	-	Εύλογίας	
617	1882	9	21	A	Πόρος	6	-	-	Εύλογίας	
618	1882	9	22	Θ	Πόρος	1	-	-	Εύλογίας	
619	1882	9	24	Θ	Πόρος	6	-	-	Διφθερίτης	
620	1882	9	24	A	Πόρος	1	-	-	Διφθερίτης	
621	1882	9	24	Θ	Πόρος	3	-	-	Έλωδους καχεξίας	
622	1882	9	25	Θ	Πόρος	30	-	-	Εύλογίου	
623	1882	9	26	A	Πόρος	45	-	-	Πνευμονίας	
624	1882	9	29	Θ	Πόρος	-	7	-	Διφθερίτης	
625	1882	9	30	Θ	Πόρος	30	-	-	Εύλογία	
626	1882	10	1	Θ	Πόρος	1,5	-	-	Άτροφία	
627	1882	10	1	A	Πόρος	2	-	-	Εύλογία	
628	1882	10	2	A	Πόρος	-	8	-	Εύλογία	
629	1882	10	2	A	Πόρος	-	10	-	Εύλογία	
630	1882	10	3	A	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
631	1882	10	3	Θ	Πόρος	14	-	-	Εύλογία	
632	1882	10	4	A	Πόρος	4	-	-	Κακοήθ. πυρετού	
633	1882	10	5	A	Πόρος	4	-	-	Γαστρικός πυρετός	
634	1882	10	4	A	Πόρος	28	-	-	έκ τραύματος	

635	1882	10	4	A	Πόρος	8	-	-	Εύλογία	
636	1882	10	5	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
637	1882	10	5	Θ	Πόρος	4	-	-	Εύλογία	
638	1882	10	6	A	Πόρος	-	8	-	Εύλογία	
639	1882	10	7	Θ	Πόρος	5	-	-	Διφθερίτης	
640	1882	10	7	Θ	Πόρος	15	-	-	Φθίσις	
641	1882	10	7	A	Πόρος	3	-	-	Εύλογία	
642	1882	10	7	Θ	Πόρος	3	-	-	Άτροφία	
643	1882	10	8	A	Πόρος	35	-	-	Εύλογία	
644	1882	10	9	Θ	Πόρος	-	6	-	Εύλογία	
645	1882	10	9	Θ	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
646	1882	10	10	A	Πόρος	1	-	-	Εύλογία	
647	1882	10	12	A	Πόρος	2	-	-	Εύλογία	
648	1882	10	13	Θ	Πόρος	14	-	-	Εύλογία	Υπηρέτρια
649	1882	10	13	A	Πόρος	62	-	-	Φθίσις	
650	1882	10	14	A	Πόρος	12	-	-	Εύλογία	
651	1882	10	14	A	Πόρος	-	-	3	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
[651]	1882	10	14	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
652	1882	10	17	Θ	Πόρος	30	-	-	Εύλογία	
653	1882	10	18	A	Πόρος	4	-	-	Εύλογία	
654	1882	10	20	Θ	Πόρος	30	-	-	Ἐπιλοχ. πυρετοῦ	
655	1882	10	20	Θ	Πόρος	2	-	-	Εύλογία	
656	1882	10	20	A	Πόρος	2	-	-	Διφθερίτης	
657	1882	10	21	Θ	Πόρος	9	-	-	Τυφοειδοῦς πυρετοῦ	
658	1882	10	23	A	Πόρος	3	-	-	Διφθερίτης	
659	1882	10	24	A	Πόρος	15	-	-	Εύλογία	
660	1882	10	24	A	Πόρος	5	-	-	Εύλογία	

661	1882	10	24	Θ	Πόρος	3	-	-	Διφθερίτης	
662	1882	10	24	A	Πόρος	60	-	-	Τυφ. πυρετός	
663	1882	10	25	A	Πόρος	-	-	3	Άτελής	
664	1882	10	26	Θ	Πόρος	4	-	-	Εύλογια	
665	1882	10	27	A	Πόρος	85	-	-	Μαρασμοῦ	
666	1882	10	27	Θ	Πόρος	4	-	-	Εύλογίας	
667	1882	10	28	Θ	Πόρος	10	-	-	Εύλογίας	
668	1882	11	3	A	Πόρος	-	-	2	Άτελής	
669	1882	11	4	Θ	Πόρος	-	2	-	Εύλογια	
670	1882	11	5	A	Πόρος	70	-	-	Βρογχίτης	
671	1882	11	5	Θ	Πόρος	5	-	-	Εύλογια	
672	1882	11	5	A	Πόρος	8	-	-	Εύλογια	
673	1882	11	6	A	Πόρος	4	-	-	Διφθερίτης	
674	1882	11	7	A	Πόρος	1	-	-	Εύλογίας	
675	1882	11	8	Θ	Πόρος	28	-	-	Άτελής ανάπτυξης	
676	1882	11	10	Θ	Πόρος	6	-	-	Εύλογια	
677	1882	11	11	Θ	Πόρος	4	-	-	Εύλογια	
678	1882	11	11	A	Πόρος	-	-	40	Εύλογια	
679	1882	11	11	A	Πόρος	8	-	-	Εύλογίας	
680	1882	11	14	Θ	Πόρος	4	-	-	Εύλογίας	
681	1882	11	15	A	Πόρος	3	-	-	Εύλογίας	
682	1882	11	16	Θ	Πόρος	1	-	-	Άθρεψίας	
683	1882	11	20	Θ	Πόρος	5	-	-	Κακοήθ. πυρετοῦ	
684	1882	11	23	Θ	Πόρος	35	-	-	Εύλογίας	
685	1882	11	24	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
686	1882	11	24	Θ	Πόρος	45	-	-	Καρκίνου	
687	1882	11	26	A	Πόρος	65	-	-	Πλευρίτιδος	

688	1882	11	28	Θ	Πόρος	-	5	-	Εύλογίας	
689	1882	11	29	Θ	Πόρος	60	-	-	Άποπληξία	
670	1882	11	30	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
671	1882	12	2	A	Πόρος	60	-	-	Χρον. νεφρίτιδος	
672	1882	12	2	Θ	Πόρος	1	-	-	Εύλογίας	
673	1882	12	2	A	Πόρος	7	-	-	Εύλογίας	
674	1882	12	3	Θ	Πόρος	1	-	-	Άτροφίας	
675	1882	12	5	Θ	Πόρος	-	-	2	Άτροφίας	
676	1882	12	5	Θ	Πόρος	20	-	-	Εύλογίας	
677	1882	12	6	Θ	Πόρος	24	-	-	Πνευμονίας	
678	1882	12	7	A	Πόρος	38	-	-	Εύλογίας	
679	1882	12	8	Θ	Πόρος	-	-	6	-	
680	1882	12	8	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
681	1882	12	10	A	Πόρος	14	-	-	Διφθερίτης	
682	1882	12	10	A	Πόρος	-	7	-	Εύλογίας	
683	1882	12	10	A	Πόρος	-	-	15	Εύλογίας	
684	1882	12	12	A	Πόρος	60	-	-	-	
685	1882	12	13	Θ	Πόρος	-	7	-	Εύλογίας	
686	1882	12	15	A	Πόρος	2	-	-	Εύλογίας	
687	1882	12	16	A	Πόρος	11	-	-	Εύλογίας	
688	1882	12	16	A	Πόρος	5	-	-	Εύλογίας	
689	1882	12	16	A	Πόρος	45	-	-	-	
690	1882	12	17	A	Πόρος	50	-	-	-	
691	1882	12	17	Θ	Πόρος	65	-	-	Πνευμονίας	
692	1882	12	20	Θ	Πόρος	5	-	-	Εύλογίας	
693	1882	12	20	A	Πόρος	70	-	-	Αιμορραγίας	
694	1882	12	21	Θ	Πόρος	75	-	-	Μαρασμός	

695	1882	12	30	Θ	Πόρος	12	-	-	Εύλογίας	
696	1883	1	1	A	Πόρος	-	-	-	-	
697	1883	1	1	A	Πόρος	50	-	-	-	
698	1883	1	1	Θ	Πόρος	65	-	-	-	
699	1883	1	2	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
670	1883	1	3	Θ	Πόρος	-	4	-	-	
671	1883	1	3	A	Πόρος	-	6	-	-	
672	1883	1	5	Θ	Πόρος	-	11	-	Εύλογίας	
673	1883	1	5	A	Δαμαλίτης	79	-	-	-	Ίερεύς
674	1883	1	8	Θ	Πόρος	-	3	-	-	
675	1883	1	8	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
676	1883	1	10	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
677	1883	1	12	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
678	1883	1	12	A	Πόρος	8	-	-	Εύλογίας	
679	1883	1	13	Θ	Πόρος	33	-	-	-	
680	1883	1	16	Θ	Πόρος	17	-	-	-	
681	1883	1	16	A	Πόρος	50	-	-	-	
682	1883	1	19	A	Πόρος	-	6	-	Πνιγείς	
683	1883	1	20	A	Πόρος	55	-	-	-	
684	1883	1	22	A	Πόρος	-	5	-	Άτελής ανάπτυξις	
685	1883	1	25	A	Πόρος	45	-	-	Εύλογίας	
686	1883	1	25	A	Πόρος	45	-	-	-	
687	1883	1	26	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
688	1883	1	27	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
689	1883	1	30	A	Πόρος	82	-	-	-	
690	1883	2	2	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
691	1883	2	4	Θ	Πόρος	-	2	-	-	

692	1883	2	4	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
693	1883	2	11	A	Πόρος	93	-	-	Μαρασμοῦ	
694	1883	2	11	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
695	1883	2	17	Θ	Πόρος	18	-	-	-	
696	1883	2	20	A	Πόρος	85	-	-	-	
697	1883	2	24	A	Πόρος	40	-	-	-	
698	1883	2	28	A	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
699	1883	2	28	Θ	Πόρος	-	15	-	-	
700	1883	2	28	Θ	Πόρος	54	-	-	-	
701	1883	3	3	A	Πόρος	38	-	-	-	
702	1883	3	14	A	Πόρος	70	-	-	-	
703	1883	3	15	A	Πόρος	30	-	-	-	
704	1883	3	15	A	Πόρος	85	-	-	-	
705	1883	3	3	A	Πόρος	65	-	-	-	
706	1883	3	18	A	Πόρος	85	-	-	-	
707	1883	3	19	Θ	Πόρος	78	-	-	-	
708	1883	3	27	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
709	1883	3	25	A	Πόρος	42	-	-	-	
710	1883	3	28	Θ	Πόρος	101	-	-	Μαρασμοῦ	
711	1883	4	4	Θ	Πόρος	75	-	-	-	
712	1883	4	5	A	Πόρος	8	-	-	-	
713	1883	4	7	A	Πόρος	65	-	-	-	
714	1883	4	10	A	Πόρος	30	-	-	Πνηγείς	
715	1883	4	11	A	Πόρος	-	-	2	-	
716	1883	4	11	A	Πόρος	7	-	-	-	
717	1883	4	14	Θ	Πόρος	-	4	-	-	
718	1883	5	2	Θ	Πόρος	-	2	-	-	

719	1883	5	6	Θ	Πόρος	14	-	-	-	
720	1883	5	7	A	Πόρος	48	-	-	Πνευμονίας	
721	1883	5	20	Θ	Πόρος	70	-	-	Μρασμοῦ	
722	1883	5	26	Θ	Πόρος	60	-	-	Ἀποπληξία	
723	1883	5	27	A	Πόρος	70	-	-	-	
724	1883	5	30	Θ	Πόρος	24	-	-	-	
725	1883	6	4	A	Πόρος	-	4	-	-	
726	1883	6	4	A	Πόρος	40	-	-	-	
727	1883	6	5	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
728	1883	6	6	Θ	Πόρος	-	7	-	-	
729	1883	6	7	A	Πόρος	3	-	-	-	
730	1883	6	10	A	Πόρος	-	5	-	-	
731	1883	6	10	Θ	Πόρος	-	6	-	-	
732	1883	6	17	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
733	1883	6	18	A	Πόρος	8	-	-	-	
734	1883	6	22	A	Πόρος	82	-	-	-	
735	1883	6	23	A	Πόρος	2	-	-	-	
736	1883	6	25	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
737	1883	6	28	A	Πόρος	90	-	-	-	
738	1883	6	28	Θ	Πόρος	24	-	-	-	
739	1883	6	30	Θ	Πόρος	5	-	-	-	
740	1883	7	1	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
741	1883	7	1	A	Πόρος	-	-	-	-	
742	1883	7	1	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
743	1883	7	2	Θ	Πόρος	10	-	-	-	
744	1883	7	2	A	Πόρος	65	-	-	-	
745	1883	7	5	Θ	Πόρος	2	-	-	-	

746	1883	7	11	A	Πόρος	2	-	-	-	
747	1883	7	12	A	Πόρος	22	-	-	-	
748	1883	7	13	Θ	-	40	-	-	-	
749	1883	7	15	A	-	90	-	-	-	
750	1883	7	22	Θ	-	1	-	-	-	
751	1883	7	22	A	-	-	4	-	-	
752	1883	7	30	Θ	-	45	-	-	-	
753	1883	8	4	A	-	42	-	-	-	
754	1883	8	10	A	-	50	-	-	-	
755	1883	8	13	Θ	-	-	5	-	-	
756	1883	8	14	Θ	-	-	3	-	-	
757	1883	8	14	Θ	-	1	-	-	-	
758	1883	8	18	Θ	-	90	-	-	-	
759	1883	8	25	Θ	-	28	-	-	-	
760	1883	8	28	A	-	39	-	-	-	
761	1883	9	7	Θ	-	46	-	-	-	
762	1883	9	11	Θ	-	22	-	-	-	
763	1883	9	19	A	-	-	6	-	-	
764	1883	10	1	Θ	-	-	-	5	-	
765	1883	10	2	A	-	45	-	-	-	
766	1883	10	4	A	-	-	-	10	-	
767	1883	10	18	Θ	-	75	-	-	-	
768	1883	10	20	Θ	-	30	-	-	-	
769	1883	10	8	Θ	-	1	-	-	-	
770	1883	10	25	A	-	65	-	-	-	
771	1883	10	16	A	-	66	-	-	-	
772	1883	10	24	Θ	-	20	-	-	-	

773	1883	10	29	Θ	-	22	-	-	-	
774	1883	10	31	A	-	55	-	-	-	
775	1883	11	7	Θ	-	22	-	-	-	
776	1883	11	8	A	-	5	-	-	-	
777	1883	11	8	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
778	1883	11	11	A	Πόρος	9	-	-	-	
779	1883	11	11	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
780	1883	11	14	Θ	Πόρος	-	-	25	-	
781	1883	11	16	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
782	1883	11	18	Θ	Πόρος	20	-	-	-	
783	1883	11	25	A	Πόρος	3	-	-	-	
784	1883	11	26	A	Πόρος	40	-	-	-	
785	1883	11	27	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
786	1883	11	29	Θ	Πόρος	20	-	-	-	
787	1883	12	9	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
788	1883	12	11	Θ	Πόρος	100	-	-	-	
789	1883	12	16	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
790	1883	12	23	Θ	Πόρος	6	-	-	-	
791	1884	1	4	Θ	Πόρος	27	-	-	-	
792	1884	1	9	A	Πόρος	22	-	-	-	
793	1884	1	13	Θ	Πόρος	110	-	-	-	
794	1884	1	22	A	Πόρος	74	-	-	-	
795	1884	1	22	A	Πόρος	42	-	-	-	
796	1884	1	26	A	Πόρος	80	-	-	-	
797	1884	1	27	A	Πόρος	-	5	-	-	
798	1884	1	27	A	Πόρος	40	-	-	-	
799	1884	1	30	Θ	Πόρος	2	-	-	-	

800	1884	2	2	A	Πόρος	7	-	-	-	
801	1884	2	2	A	Πόρος	60	-	-	-	
802	1884	2	5	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
803	1884	2	5	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
804	1884	2	5	A	Πόρος	60	-	-	-	
805	1884	2	6	A	Πόρος	25	-	-	-	
806	1884	2	9	Θ	Πόρος	100	-	-	-	
807	1884	2	12	A	Πόρος	2	-	-	-	
808	1884	2	12	A	Πόρος	-	7	-	-	
809	1884	2	13	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
810	1884	2	13	Θ	Πόρος	8	-	-	-	
811	1884	2	23	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
812	1884	3	3	Θ	Πόρος	9	-	-	-	
813	1884	3	3	Θ	Πόρος	90	-	-	-	
814	1884	3	5	A	Δάρα	60	-	-	-	
815	1884	3	5	Θ	Ίταλιν	2	-	-	-	
816	1884	3	7	Θ	Πόρος	-	-	7	-	
817	1884	3	9	A	Πόρος	80	-	-	-	
818	1884	3	10	A	Πόρος	8	-	-	-	
819	1884	3	11	A	Πόρος	70	-	-	-	
820	1884	3	15	Θ	Πόρος	-	-	8	-	
821	1884	3	18	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
822	1884	3	21	Θ	Πόρος	100	-	-	-	
823	1884	3	28	Θ	Πόρος	12	-	-	-	
824	1884	3	30	A	Πόρος	-	4	-	-	
825	1884	4	9	A	Πόρος	55	-	-	-	
826	1884	4	10	A	Πόρος	2	-	-	-	

827	1884	4	10	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
828	1884	4	14	A	Πόρος	-	6	-	-	
829	1884	4	15	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
830	1884	4	17	Θ	Πόρος	75	-	-	-	
831	1884	4	18	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
832	1884	4	18	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
833	1884	4	21	A	Πόρος	30	-	-	-	
834	1884	4	22	A	Πόρος	11	-	-	-	
835	1884	4	24	A	Πόρος	-	8	-	-	
836	1884	4	25	Θ	Πόρος	15	-	-	-	
837	1884	4	28	A	Πόρος	1	-	-	-	
838	1884	4	29	A	Πόρος	1	-	-	-	
839	1884	4	29	A	Πόρος	49	-	-	-	
840	1884	4	30	A	Πόρος	50	-	-	-	
841	1884	5	1	A	Πόρος	-	-	8	-	
842	1884	5	1	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
843	1884	5	3	A	Πόρος	-	8	-	-	
844	1884	5	6	A	Πόρος	6	-	-	-	
845	1884	5	9	Θ	Πόρος	90	-	-	-	
846	1884	5	13	A	Πόρος	3	-	-	-	
847	1884	5	14	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
848	1884	5	15	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
849	1884	5	16	A	Πόρος	50	-	-	-	Άγνωστος πατρός
850	1884	5	17	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
851	1884	5	18	A	Πόρος	75	-	-	-	
852	1884	5	19	Θ	Πόρος	5	-	-	-	
853	1884	5	20	Θ	Πόρος	35	-	-	-	

854	1884	5	20	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
855	1884	5	23	A	Πόρος	-	-	4	-	
856	1884	5	25	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
857	1884	5	27	A	Πόρος	80	-	-	-	
858	1884	5	30	A	Πόρος	84	-	-	-	
859	1884	6	3	A	Πόρος	-	2	-	-	
860	1884	6	14	A	Πόρος	60	-	-	-	
861	1884	6	16	A	Πόρος	70	-	-	-	
862	1884	6	18	Θ	Πόρος	12	-	-	-	
863	1884	6	20	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
864	1884	6	21	A	Πόρος	40	-	-	-	
865	1884	6	26	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
866	1884	6	27	Θ	Πόρος	9	-	-	-	
867	1884	7	4	A	Πόρος	2	-	-	-	
868	1884	7	8	Θ	Πόρος	-	3	-	-	
869	1884	7	10	A	Πόρος	70	-	-	-	
870	1884	7	11	A	Πόρος	-	3	-	-	
871	1884	7	15	A	Πόρος	50	-	-	-	
872	1884	7	17	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
873	1884	7	25	A	Πόρος	25	-	-	-	
874	1884	7	31	A	Πόρος	50	-	-	-	
875	1884	8	5	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
876	1884	8	11	Θ	Πόρος	18	-	-	-	
877	1884	8	11	A	Πόρος	30	-	-	-	
878	1884	8	16	A	Πόρος	2	-	-	-	
879	1884	8	19	A	Πόρος	35	-	-	-	
880	1884	8	19	A	Πόρος	75	-	-	-	

881	1884	8	22	A	Πόρος	-	8	-	-	
882	1884	8	25	A	Πόρος	60	-	-	-	
883	1884	8	28	A	Πόρος	-	6	-	-	
884	1884	8	30	A	Πόρος	75	-	-	-	
885	1884	9	4	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
886	1884	9	4	A	Πόρος	20	-	-	-	
887	1884	9	4	Θ	Πόρος	27	-	-	-	
888	1884	9	7	A	Πόρος	17	-	-	-	
889	1884	9	8	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
890	1884	9	10	A	Πόρος	1	-	-	-	
891	1884	9	13	Θ	Πόρος	17	-	-	-	
892	1884	9	24	Θ	Πόρος	85	-	-	-	
893	1884	9	13	A	Πόρος	2	-	-	-	
894	1884	10	2	Θ	Πόρος	65	-	-	-	
895	1884	10	6	Θ	Πόρος	-	-	15	-	
896	1884	10	6	A	Πόρος	70	-	-	-	
897	1884	10	15	A	Πόρος	80	-	-	-	
898	1884	10	22	Θ	Πόρος	30	-	-	-	
899	1884	10	22	Θ	Πόρος	17	-	-	-	
900	1884	10	23	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
901	1884	10	29	Θ	Πόρος	45	-	-	-	
902	1884	10	31	A	Πόρος	50	-	-	-	
903	1884	11	7	Θ	Πόρος	45	-	-	-	
904	1884	11	9	A	Πόρος	-	2	-	-	
905	1884	11	12	A	Πόρος	4	-	-	-	
906	1884	11	19	A	Πόρος	74	-	-	-	
907	1884	11	22	Θ	Πόρος	1	-	-	-	

908	1884	11	23	A	Πόρος	-	5	-	-	
909	1884	11	30	Θ	Πόρος	-	-	1	-	
910	1884	12	11	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
911	1884	12	19	A	Πόρος	-	10	-	-	
912	1884	12	21	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
913	1884	12	24	A	Πόρος	30	-	-	-	
914	1884	12	26	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
915	1884	12	27	Θ	Πόρος	82	-	-	-	
916	1885	1	9	A	Πόρος	3	-	-	-	
917	1885	1	10	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
918	1885	1	12	Θ	Πόρος	33	-	-	Έπιλ. πυρετού	
919	1885	1	20	A	Πόρος	45	-	-	Πνευμονίας	
920	1885	1	24	Θ	Πόρος	70	-	-	Έμφισήματος	
921	1885	1	26	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
922	1885	1	31	Θ	Πόρος	30	-	-	Καρδιακόν	
923	1885	1	31	Θ	Πόρος	-	-	20	Δυσεντερία	
924	1885	2	1	A	Πόρος	70	-	-	Αποπληξία	
925	1885	2	6	Θ	Πόρος	-	15	-	-	
926	1885	2	9	Θ	Πόρος	42	-	-	Μηνιγγίτης	
927	1885	2	10	Θ	Πόρος	12	-	-	Μηνιγγίτης	
928	1885	2	10	A	Πόρος	-	5	-	Άνεπάρκια	
929	1885	2	10	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
930	1885	2	16	A	Πόρος	40	-	-	Περιπνευμονία	
931	1885	2	17	Θ	Πόρος	50	-	-	Αποπληξία	
932	1885	2	19	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
933	1885	2	22	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
934	1885	2	24	A	Πόρος	1	-	-	Δυσεντερία	

935	1885	2	26	Θ	Πόρος	50	-	-	Φθίσις	
936	1885	3	2	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
937	1885	3	3	Θ	Πόρος	3	-	-	Άνεπάρκια	
938	1885	3	10	Θ	Πόρος	82	-	-	Γήρατος	
939	1885	3	10	Θ	Πόρος	65	-	-	Γήρατος	
940	1885	3	13	Θ	Πόρος	6	-	-	Διφθερίτης	
941	1885	3	14	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
942	1885	3	18	A	Πόρος	2	-	-	Πνευμονία	
943	1885	3	24	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονία	
944	1885	3	24	Θ	Πόρος	40	-	-	Κακοήθους πυρετ.	
945	1885	3	25	Θ	Πόρος	55	-	-	-	
946	1885	3	28	Θ	Πόρος	50	-	-	Μηνιγγίτης	
947	1885	3	28	A	Πόρος	50	-	-	Μηνιγγίτης	
948	1885	3	29	A	Πόρος	14	-	-	Έγκεφαλίτης	
949	1885	3	30	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
950	1885	4	2	A	Πόρος	80	-	-	Άποπληξία	
951	1885	4	3	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
952	1885	4	5	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
953	1885	4	8	Θ	Πόρος	8	-	-	-	
954	1885	4	9	Θ	Πόρος	6	-	-	-	
955	1885	4	14	Θ	Πόρος	13	-	-	-	
956	1885	4	15	A	Πόρος	25	-	-	Φθίσις	
957	1885	4	18	A	Πόρος	88	-	-	-	
958	1885	4	22	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
959	1885	4	26	Θ	Πόρος	-	6	-	-	
960	1885	4	27	Θ	Πόρος	50	-	-	-	
961	1885	4	27	A	Πόρος	4	-	-	-	

962	1885	4	28	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
963	1885	4	29	A	Πόρος	15	-	-	-	
964	1885	4	29	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
965	1885	5	4	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
966	1885	5	5	A	Πόρος	25	-	-	-	
967	1885	5	13	A	Πόρος	45	-	-	-	
968	1885	5	15	Θ	Πόρος	1,5	-	-	-	
969	1885	5	23	A	Πόρος	-	4	-	-	
970	1885	5	25	Θ	Πόρος	30	-	-	-	
971	1885	5	27	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
972	1885	5	28	A	Πόρος	-	6	-	-	
973	1885	5	29	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
974	1885	5	31	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
975	1885	6	1	Θ	Πόρος	3	-	-	-	
976	1885	6	2	Θ	Πόρος	-	-	15	-	
977	1885	6	7	A	Πόρος	-	-	7	-	
978	1885	6	7	A	Πόρος	45	-	-	-	
979	1885	6	8	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
980	1885	6	14	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
981	1885	6	15	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
982	1885	6	18	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
983	1885	6	18	A	Πόρος	1	-	-	-	
984	1885	6	20	A	Πόρος	35	-	-	-	
985	1885	6	22	Θ	Πόρος	1	-	-	-	
986	1885	6	22	Θ	Πόρος	30	-	-	-	
987	1885	6	24	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
988	1885	6	24	Θ	Πόρος	-	3	-	-	

989	1885	6	26	A	Πόρος	70	-	-	-	
990	1885	6	26	A	Πόρος	85	-	-	-	
991	1885	6	26	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
992	1885	6	26	A	Πόρος	1	-	-	-	
993	1885	6	27	A	Πόρος	-	1	-	-	Δυσεντερίας
994	1885	6	28	Θ	Πόρος	60	-	-	-	Διαρροίας
995	1885	6	30	A	Πόρος	80	-	-	-	Όργανικής α[...]
996	1885	7	2	A	Πόρος	40	-	-	-	
997	1885	7	3	A	Πόρος	21	-	-	-	Αίμορραγίας
998	1885	7	5	A	Πόρος	-	2	-	-	Δυσεντερίας
999	1885	7	5	A	Πόρος	-	5	-	-	Κηρίου κεφαλής
1000	1885	7	7	A	Πόρος	2	-	-	-	
1001	1885	7	7	A	Πόρος	16	-	-	-	Καρδιακού
1002	1885	7	10	Θ	Πόρος	-	8	-	-	Όδοντοφυΐας
1003	1885	7	11	A	Πόρος	-	3	-	-	
1004	1885	7	11	Θ	Πόρος	2	-	-	-	Ίλαράς
1005	1885	7	13	Θ	Πόρος	30	-	-	-	Πυρετού
1006	1885	7	16	A	Πόρος	1	-	-	-	
1007	1885	7	16	Θ	Πόρος	-	7	-	-	Έλώδης καχεξία
1008	1885	7	21	A	Πόρος	2	-	-	-	Έλώδης καχεξία
1009	1885	7	22	Θ	Πόρος	1	-	-	-	Ίλαρά
1010	1885	7	22	A	Πόρος	50	-	-	-	Ότιτης χρονία
1011	1885	7	26	A	Πόρος	3	-	-	-	Μηλιγγίτης
1012	1885	7	29	Θ	Πόρος	1	6	-	-	
1013	1885	7	29	A	Πόρος	40	-	-	-	
1014	1885	8	1	A	Πόρος	20	-	-	-	Καρδιακών
1015	1885	8	3	A	Πόρος	23	-	-	-	

1016	1885	8	6	Θ	Πόρος	100	-	-	-	
1017	1885	8	8	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
1018	1885	8	10	A	Πόρος	-	-	6	-	
1019	1885	8	14	A	Πόρος	70	-	-	-	
1020	1885	8	14	A	Πόρος	10	-	-	-	
1021	1885	8	15	A	Πόρος	6	-	-	Βρογχίτης	
1022	1885	8	19	Θ	Πόρος	1	-	-	Διάρροια	
1023	1885	8	20	A	Πόρος	25	-	-	Χρονίας πνευμονίτιδος	
1024	1885	8	21	Θ	Πόρος	-	2	-	Κηρίου	
1025	1885	8	22	A	Πόρος	10	-	-	Διφθερίτης	
1026	1885	8	23	Θ	Πόρος	2	-	-	Κακοήθους ίλαρᾶς	
1027	1885	8	24	Θ	Πόρος	3	-	-	Έγκαύματος	
1028	1885	8	28	Θ	Πόρος	3	-	-	Διαρροίας	
1029	1885	8	29	Θ	Πόρος	-	8	-	Διαρροίας	
1030	1885	8	30	Θ	Πόρος	20	-	-	Έλῶδους καχεξίας	
1031	1885	9	1	A	Πόρος	2	-	-	Διαρροίας	
1032	1885	9	5	A	Πόρος	45	-	-	Αίμορ. πνευμονική	
1033	1885	9	5	A	Πόρος	2	-	-	Έντερικοῦ καταρ.	
1034	1885	9	7	A	Πόρος	84	-	-	Δυσουρίας	
1035	1885	9	7	A	Πόρος	23	-	-	Φθίσις	
1036	1885	9	10	Θ	Πόρος	50	-	-	Άνθρακος	
1037	1885	9	10	A	Πόρος	70	-	-	Βουβονοκίλη	
1038	1885	9	12	A	Πόρος	15	-	-	Φυματ. μηνιγγίτιδος	
1039	1885	9	12	A	Πόρος	80	-	-	Έγκεφ. άποπληξίας	
1040	1885	9	12	A	Πόρος	55	-	-	Τραῦμα	
1041	1885	9	17	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
1042	1885	9	-	Θ	Πόρος	90	-	-	Άποπληξία	

1043	1885	9	18	Θ	Πόρος	80	-	-	Άποληξία	
1044	1885	9	18	A	Πόρος	70	-	-	Χρον. ρευματισμοί	
1045	1885	9	22	A	Πόρος	-	8	-	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
1046	1885	9	24	A	Πόρος	24	-	-	Ἐπιληψίας	
1047	1885	9	28	A	Πόρος	50	-	-	Βρογχίτης	
1048	1885	9	30	A	Πόρος	-	6	-	Βρογχίτης	
1049	1885	10	1	A	Πόρος	75	-	-	Δυσεντεροηδῆς	
1050	1885	10	5	Θ	Πόρος	3	-	-	Ἵδροκέφαλος	
1051	1885	10	10	Θ	Πόρος	86	-	-	Τυφ. πυρετοῦ	
1052	1885	10	14	A	Πόρος	-	2	-	Ἀτροφίας	
1053	1885	10	15	A	Πόρος	45	-	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
1054	1885	10	17	A	Πόρος	-	2	-	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
1055	1885	10	18	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1056	1885	10	20	A	Πόρος	-	-	1	Ἀτελές	
1057	1885	10	22	Θ	Πόρος	80	-	-	Χρονία διάρροια	
1058	1885	10	23	A	Πόρος	-	9	-	Ὄδοντοφυΐας	
1059	1885	10	24	A	Πόρος	-	-	7	Ἀτροφίας	
1060	1885	10	25	Θ	Πόρος	-	7	-	-	
1061	1885	10	28	Θ	Πόρος	1,5	-	-	Ὄδοντοφυΐας	
1062	1885	10	28	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονίας	
1063	1885	10	30	Θ	Πόρος	6	-	-	Διφθερίτιδος	
1064	1885	11	3	A	Πόρος	-	5	-	Διφθερίτιδος	
1065	1885	11	3	Θ	Πόρος	35	-	-	Γαγραίνης ποδός	
1066	1885	11	5	A	Πόρος	45	-	-	Γαγραίνης ποδός	
1067	1885	11	8	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1068	1885	11	10	A	Πόρος	22	-	-	Ἐλώδου καχεξίας	
1069	1885	11	16	Θ	Πόρος	3	-	-	Ἴλαρᾶς	

1070	1885	11	17	A	Πόρος	-	5	-	Καχεξίας	
1071	1885	11	23	A	Πόρος	1	-	-	-	
1072	1885	11	23	Θ	Πόρος	33	-	-	Ίδρωπος	
1073	1885	11	24	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1074	1885	11	24	Θ	Πόρος	8	-	-	Τύφου	
1075	1885	11	26	A	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1076	1885	11	28	A	Πόρος	58	-	-	Πνευμονίας	
1077	1885	11	29	A	Πόρος	-	1	-	Άτροφίας	
1078	1885	12	5	Θ	Πόρος	24	-	-	Φθίσις	
1079	1885	12	5	Θ	Πόρος	14	-	-	-	
1080	1885	12	9	A	Πόρος	32	-	-	Πνευμονία	
1081	1885	12	9	Θ	Πόρος	36	-	-	Φθίσις	
1082	1885	12	10	A	Πόρος	2	-	-	Τύφου	
1083	1885	12	17	Θ	Πόρος	2	-	-	Τύφου	
1084	1885	12	18	A	Πόρος	1	-	-	Άτροφίας	
1085	1885	12	20	Θ	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1086	1885	12	29	Θ	Πόρος	2	-	-	Τύφου	
1087	1886	1	1	A	Πόρος	70	-	-	Πνευμονίας	
1088	1886	1	2	A	Πόρος	-	1	-	Άτροφία	
1089	1886	1	3	Θ	Πόρος	80	-	-	Κακοήθους πυρετ.	
1090	1886	1	3	A	Πόρος	80	-	-	Χρονίας κήλης	
1091	1886	1	5	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμός	
1092	1886	1	25	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1093	1886	1	25	A	Πόρος	30	-	-	Φθίσεως	
1094	1886	1	30	Θ	Πόρος	95	-	-	Μαρασμοῦ	
1095	1886	2	2	A	Πόρος	75	-	-	Πνευμονία	
1096	1886	2	3	A	Πόρος	35	-	-	Έλώδους καχεξ.	

1097	1886	2	4	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμός	
1098	1886	2	4	A	Πόρος	-	8	-	Πνευμονίας	
1099	1886	2	10	Θ	Πόρος	-	-	15	Άτροφίας	
1100	1886	2	11	A	Πόρος	-	-	10	Άτροφίας	
1101	1886	2	13	Θ	Πόρος	95	-	-	Μαρασμοῦ	
1102	1886	2	15	Θ	Πόρος	3	-	-	Έλώδου καχεξίας	
1103	1886	2	17	Θ	Πόρος	70	-	-	Λευκοματουρίας	
1104	1886	2	19	A	Πόρος	2	-	-	Έλώδης καχεξία	
1105	1886	2	20	Θ	Πόρος	110	-	-	Μαρασμός	
1106	1886	2	21	A	Πόρος	80	-	-	Βρίχθιον	
1107	1886	2	26	Θ	Πόρος	45	-	-	Καρκίνου	
1108	1886	3	5	A	Πόρος	62	-	-	Αιμορραγίας	
1109	1886	3	9	A	Πόρος	9	-	-	Πνευμονίας	
1110	1886	3	10	A	Πόρος	3	-	-	Πνευμονίας	
1111	1886	3	11	A	Πόρος	26	-	-	Φθίσις	
1112	1886	3	15	A	Πόρος	80	-	-	Γεροντικοῦ μαρασμ.	
1113	1886	3	20	A	Πόρος	70	-	-	Συγκοπῆς	
1114	1886	3	29	Θ	Πόρος	20	-	-	Μαστίτις	
1115	1886	4	1	Θ	Πόρος	1	-	-	Όδοντοφυΐας	
1116	1886	4	10	A	Πόρος	1	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1117	1886	4	18	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1118	1886	4	25	A	Πόρος	42	-	-	Καρκίνου	
1119	1886	4	27	A	Πόρος	70	-	-	Καρκίνου	
1120	1886	5	4	Θ	Πόρος	65	-	-	Άθρίτιδος	
1121	1886	5	7	A	Πόρος	60	-	-	Πλευρίτιδος	
1122	1886	5	9	Θ	Πόρος	26	-	-	Φθίσεως	
1123	1886	5	10	Θ	Πόρος	2	-	-	Έλώδους καχεξίας	

1124	1886	5	11	A	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
1125	1886	5	13	Θ	Πόρος	65	-	-	Πνευμονίας	
1126	1886	5	13	Θ	Πόρος	-	11	-	Φυματίωσης	
1127	1886	5	14	Θ	Πόρος	25	-	-	Έπιλοχ. πυρετός	
1128	1886	5	18	Θ	Πόρος	-	-	17	Άτροφίας	
1129	1886	5	19	Θ	Πόρος	6	-	-	Στοματίτιδος	
1130	1886	5	22	Θ	Πόρος	-	3	-	Δυσεντερίας	
1131	1886	5	30	Θ	Πόρος	3	-	-	Τύφου	
1132	1886	5	30	A	Πόρος	-	4	-	Τύφου	
1133	1886	6	4	Θ	Πόρος	1	-	-	Τύφου	
1134	1886	6	8	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1135	1886	6	10	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1136	1886	6	11	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
1137	1886	6	12	Θ	Πόρος	32	-	-	Καρκίνου	
1138	1886	6	12	Θ	Πόρος	-	-	52	Άτροφίας	
1139	1886	6	13	Θ	Πόρος	40	-	-	Καρκίνου	
1140	1886	6	16	Θ	Πόρος	40	-	-	Φθίσεως	
1141	1886	6	18	Θ	Πόρος	3	-	-	Δυσεντερίας	
1142	1886	6	18	A	Πόρος	64	-	-	Βρογχίτιδος	
1143	1886	6	20	A	Πόρος	-	6	-	Όδοτοφυΐας	
1144	1886	6	24	Θ	Πόρος	50	-	-	Διαρροίας	
1145	1886	6	26	A	Πόρος	-	14	-	Πνευμονίας	
1146	1886	6	26	Θ	Πόρος	1	-	-	Άτροφίας	
1147	1886	6	29	Θ	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
1148	1886	7	5	Θ	Πόρος	45	-	-	Έλκους	
1149	1886	7	6	A	Πόρος	38	-	-	Έπνιγη	
1150	1886	7	10	Θ	Πόρος	103	-	-	Μαρασμοῦ	

1151	1886	7	10	A	Πόρος	21	-	-	Κακοήθ. πυρετού	
1152	1886	7	11	A	Πόρος	-	6	-	Τύφου	
1153	1886	7	16	A	Πόρος	-	2	-	Μηνιγγίτιδος	
1154	1886	7	18	A	Πόρος	23	-	-	Θανατ. τραύματος	
1155	1886	7	20	Θ	Πόρος	70	-	-	Τυφοειδής πυρετ.	
1156	1886	7	24	A	Πόρος	8	-	-	Τυφοειδ. πυρετού	
1157	1886	7	25	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονίας	
1158	1886	7	28	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1159	1886	7	31	A	Πόρος	1	6	-	Τύφου	
1160	1886	8	3	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1161	1886	8	16	Θ	Πόρος	2	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1162	1886	8	17	Θ	Πόρος	-	-	7	Άτελης διάπλασις	
1163	1886	8	23	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1164	1886	8	23	Θ	Πόρος	5	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1165	1886	8	27	A	Πόρος	5	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1166	1886	8	28	A	Πόρος	-	10	-	Τύφου	
1167	1886	8	30	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1168	1886	8	31	A	Πόρος	3	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1169	1886	9	5	A	Πόρος	-	3	-	Έγκεφαλίτιδος	
1170	1886	9	12	A	Πόρος	65	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1171	1886	9	12	[;]	Πόρος	-	-	-	-	Νεκροτόκιον
1172	1886	9	13	A	Πόρος	-	-	ώρ. 7	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1173	1886	9	17	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
1174	1886	9	18	Θ	Πόρος	2	-	-	Όδοτοφυΐας	
1175	1886	10	3	Θ	Πόρος	28	-	-	Πυαιμίας	
1176	1886	10	4	A	Πόρος	70	-	-	Καρκίνου	
1177	1886	10	4	A	Πόρος	-	9	-	Όδοντοφυΐας	

1178	1886	10	5	A	Πόρος	37	-	-	Φθίσις	
1179	1886	10	8	Θ	Πόρος	88	-	-	Γήρας	
1180	1886	10	14	Θ	Πόρος	27	-	-	Φθίσις	
1181	1886	10	15	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1182	1886	10	15	Θ	Πόρος	-	3	-	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1183	1886	10	21	Θ	Πόρος	-	-	ώρ. 3	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1184	1886	10	22	Θ	Πόρος	6	-	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
1185	1886	10	24	Θ	Πόρος	-	8	-	Κοκκίτιδος	
1186	1886	10	29	Θ	Πόρος	2	-	-	Ἐλώδους καχεξίας	
1187	1886	10	31	A	Πόρος	1	-	-	Τύφου	
1188	1886	11	2	A	Πόρος	55	-	-	Νεφρίτιδος	
1189	1886	11	2	Θ	Πόρος	1	-	-	Ἐλώδους καχεξίας	
1190	1886	11	7	Θ	Πόρος	-	-	ώρ. 3	Άτελοῦς διαπλάσεως	
1191	1886	11	8	A	Πόρος	-	-	16	Ἀτροφία	
1192	1886	11	14	A	Πόρος	-	18	-	Ὄδοντοφυΐα	
1193	1886	11	16	Θ	Πόρος	17	-	-	Ἐλώδους καχεξίας	
1194	1886	11	17	A	Πόρος	42	-	-	-	
1195	1886	11	19	A	Πόρος	75	-	-	Ἀποπληξίας	
1196	1886	11	20	A	Πόρος	-	-	2	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
1197	1886	11	21	A	Πόρος	-	-	12	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
1198	1886	11	25	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1199	1886	11	25	Θ	Πόρος	10	-	-	Πνευμονίας	
1200	1886	11	26	A	Πόρος	-	18	-	Ἐλώδους καχεξίας	
1201	1886	12	1	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1202	1886	12	5	A	Πόρος	70	-	-	Μαρασμοῦ	
1203	1886	12	9	A	Πόρος	35	-	-	Βρίχθιον	
1204	1886	12	17	Θ	Πόρος	22	-	-	Φθίσεως	

1205	1886	12	17	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1206	1886	12	19	A	Πόρος	70	-	-	Πνευμονίας	
1207	1886	12	24	A	Πόρος	50	-	-	Ἀποπληξία	
1208	1887	1	7	Θ	Πόρος	-	9	-	Δυσεντερία	
1209	1887	1	12	A	Πόρος	60	-	-	Πλευρίτιδος	
1210	1887	1	17	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1211	1887	1	20	A	Πόρος	70	-	-	Μαρασμοῦ	
1212	1887	1	22	Θ	Πόρος	-	-	12	Ἐλώδους	
1213	1887	1	26	Θ	Πόρος	3	-	-	Κακοήθους πυρ.	
1214	1887	2	3	A	Πόρος	45	-	-	Κακοήθους πυρ.	
1215	1887	2	11	A	Πόρος	60	-	-	Ἐφρονεύθη	
1216	1887	2	12	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμός	
1217	1887	2	13	A	Πόρος	-	4	-	Δυσεντερία	
1218	1887	2	14	Θ	Πόρος	30	-	-	Συγκ. καρδίας	
1219	1887	2	23	A	Πόρος	65	-	-	Πνευμονίας	
1220	1887	2	24	A	Πόρος	37	-	-	Πνευμονίας	
1221	1887	3	1	A	Πόρος	45	-	-	Φθίσις	
1222	1887	3	4	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμός	
1223	1887	3	7	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμός	
1224	1887	3	10	Θ	Πόρος	-	-	2	-	
1225	1887	3	11	A	Πόρος	80	-	-	Πνευμονίας	
1226	1887	3	18	Θ	Πόρος	40	-	-	Καρκίνου	
1227	1887	3	18	A	Πόρος	70	-	-	Μαρασμοῦ	
1228	1887	3	18	A	Πόρος	50	-	-	-	
1229	1887	4	5	A	Πόρος	38	-	-	-	
1230	1887	4	10	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1231	1887	4	11	Θ	Πόρος	1	-	-	Βρογχίτης	

1232	1887	4	11	A	Πόρος	22	-	-	Κακοήθου πυρετού	
1233	1887	4	16	A	Πόρος	-	-	ώρ. 3	Άτελής	
1234	1887	4	24	Θ	Πόρος	40	-	-	Φθίσις	
1235	1887	4	25	Θ	Πόρος	45	-	-	Πνευμονία	
1236	1887	4	25	A	Πόρος	29	-	-	Φθίσις	
1237	1887	5	3	A	Πόρος	6	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1238	1887	5	4	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1239	1887	5	18	A	Πόρος	-	3	-	Άτροφίας	
1240	1887	5	20	Θ	Πόρος	-	5	-	Διάρροια	
1241	1887	5	21	Θ	Πόρος	-	5	-	Κακοήθους πυρετού	
1242	1887	5	24	Θ	Πόρος	4	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1243	1887	6	9	A	Πόρος	65	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1244	1887	6	12	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμοῦ	
1245	1887	6	16	Θ	Πόρος	-	-	15	Άτελής	
1246	1887	6	16	A	Πόρος	85	-	-	Μαρασμοῦ	
1247	1887	6	16	Θ	Πόρος	15	-	-	Φθίσις	
1248	1887	6	18	A	Πόρος	5	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1249	1887	6	19	Θ	Πόρος	65	-	-	Πνιγμός	
1250	1887	6	25	Θ	Πόρος	-	7	-	Κακοήθους πυρετού	
1251	1887	7	3	Θ	Πόρος	28	-	-	Πνευμονία	
1252	1887	7	3	A	Πόρος	2	-	-	Άτελής	
1253	1887	7	5	A	Πόρος	85	-	-	Μαρασμός	
1254	1887	7	8	Θ	Πόρος	-	5	-	Μηνιγγίτιδος	
1255	1887	7	11	A	Πόρος	1	-	-	Διαρροίας	
1256	1887	7	15	A	Πόρος	40	-	-	Πνιγμός	
1257	1887	7	20	A	Πόρος	16	-	-	έκ πτώσεως	
1258	1887	7	21	A	Πόρος	45	-	-	Πνιγμός	

1259	1887	7	27	A	Πόρος	1	-	-	Όδοντοφυΐας	
1260	1887	7	27	A	Πόρος	75	-	-	Μαρασμός	
1261	1887	8	4	A	Πόρος	-	5	-	Κακοήθους έγκεφ. πυρ.	
1262	1887	8	8	A	Πόρος	17	-	-	Πνιγμός	
1263	1887	8	13	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμός	
1264	1887	8	25	Θ	Πόρος	-	6	-	Δυσεντερίας	
1265	1887	8	28	Θ	Πόρος	30	-	-	Ύστερισμού	
1266	1887	9	2	Θ	Πόρος	70	-	-	Παράλυσις κύστης	
1267	1887	9	6	Θ	Πόρος	65	-	-	Ύστερισμού	
1268	1887	9	10	Θ	Πόρος	18	-	-	Φυματώσις	
1269	1887	9	14	Θ	Πόρος	-	8	-	Τύφου	
1270	1887	9	24	Θ	Πόρος	90	-	-	-	
1271	1887	9	26	A	Πόρος	80	-	-	Άποπληξίας	Μοναχός
1272	1887	9	28	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμός	
1273	1887	9	29	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμός	
1274	1887	10	2	A	Πόρος	-	-	3	Άτέλεια	
1275	1887	10	5	A	Πόρος	-	6	-	Διαρροίας	
1276	1887	10	7	A	Πόρος	22	-	-	Νεφρίτης	
1277	1887	10	10	Θ	Πόρος	1	-	-	Όδοντοφυΐας	
1278	1887	10	10	Θ	Πόρος	57	-	-	Τύφου	
1279	1887	10	12	A	Πόρος	90	-	-	Μαρασμού	
1280	1887	10	13	Θ	Πόρος	2	-	-	Διαρροίας	
1281	1887	10	16	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμός	
1282	1887	10	17	A	Πόρος	90	-	-	Μαρασμός	
1283	1887	10	23	A	Πόρος	-	5	-	Διαρροίας	
1284	1887	10	23	A	Πόρος	70	-	-	Χρον. έντερικού κατ.	
1285	1887	10	24	A	Πόρος	2	-	-	Διαρροίας	

1286	1887	10	26	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονία	
1287	1887	10	26	A	Πόρος	2	-	-	Διαρροίας	
1288	1887	10	29	Θ	Πόρος	40	-	-	Έκτροσις	
1289	1887	10	29	Θ	Πόρος	2	-	-	Διάρροια	
1290	1887	11	7	Θ	Πόρος	-	8	-	Διάρροια	
1291	1887	11	11	Θ	Πόρος	-	10	-	-	
1292	1887	11	12	Θ	Πόρος	-	8	-	Διάρροια	
1293	1887	11	13	Θ	Πόρος	40	-	-	Πνευμονία	
1294	1887	11	17	A	Πόρος	-	-	8	Άτελειας	
1295	1887	11	17	A	Πόρος	55	-	-	Βρίχθειον	
1296	1887	11	18	Θ	Πόρος	-	1	-	Διάρροια	
1297	1887	11	20	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1298	1887	11	20	Θ	Πόρος	26	-	-	Έπιλοχ. πυρετού	
1299	1887	11	29	Θ	Πόρος	-	6	-	Όδοντοφυΐας	
1300	1887	11	29	Θ	Πόρος	-	18	-	Όδοντοφυΐας	
1301	1887	12	2	Θ	Πόρος	-	18	-	Όδοντοφυΐας	
1302	1887	12	5	Θ	Πόρος	2	-	-	Όδοντοφυΐας	
1303	1887	12	7	Θ	Πόρος	30	-	-	Έπιλοχ. πυρετού	
1304	1887	12	8	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμού	
1305	1887	12	12	A	Πόρος	-	18	-	Όδοντοφυΐας	
1306	1887	12	13	A	Πόρος	-	6	-	Βρογχίτης	
1307	1887	12	13	Θ	Πόρος	13	-	-	Αίμορ. στομάχου	
1308	1887	12	19	Θ	Πόρος	20	-	-	Φθίσις	
1309	1887	12	23	Θ	Πόρος	3	-	-	Διφθερίτης	
1310	1888	1	3	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονία	
1311	1888	1	3	Θ	Πόρος	-	-	25	Κοκκίτου	
1312	1888	1	6	Θ	Πόρος	-	5	-	Βρογχοπνευμ.	

1313	1888	1	9	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1314	1888	1	9	Θ	Πόρος	93	-	-	Γήρατος	
1315	1888	1	10	A	Πόρος	3	-	-	Έλώδους πυρ.	
1316	1888	1	11	Θ	Πόρος	50	-	-	Πνευμονία	
1317	1888	1	11	A	Πόρος	16	-	-	Πνευμονία	
1318	1888	1	11	Θ	Πόρος	4	-	-	Πνευμονία	
1319	1888	1	15	Θ	Πόρος	25	-	-	Φθίσις	
1320	1888	1	20	Θ	Πόρος	35	-	-	Άσματος	
1321	1888	1	25	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
1322	1888	1	29	A	Πόρος	40	-	-	Μηνιγγίτης	
1323	1888	2	2	A	Πόρος	2	-	-	Κοκκίτου	
1324	1888	2	3	A	Πόρος	3	-	-	Μαρασμοῦ	
1325	1888	2	4	A	Πόρος	-	-	-	Μαρασμοῦ	
1326	1888	2	5	A	Πόρος	-	-	-	Φθίσις	
1327	1888	2	8	A	Πόρος	68	-	-	Άποπληξία	
1328	1888	2	8	A	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1329	1888	2	13	A	Πόρος	1	-	-	Έλώδους πυρετοῦ	
1330	1888	2	14	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1331	1888	2	19	Θ	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1332	1888	2	20	Θ	Πόρος	20	-	-	Έπιλ. πυρετοῦ	
1333	1888	2	25	A	Πόρος	-	-	15	Άτέλεια	
1334	1888	2	27	A	Πόρος	53	-	-	Άποπληξίας	
1335	1888	3	8	A	Πόρος	75	-	-	Άθρίτης	
1336	1888	3	11	A	Πόρος	4	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1337	1888	3	12	Θ	Πόρος	20	-	-	Φυματίωσης	
1338	1888	3	22	Θ	Πόρος	5	-	-	Έλώδους καχεξ.	
1339	1888	3	24	Θ	Πόρος	25	-	-	Πνευμονίας	

1340	1888	3	29	A	Πόρος	-	2	-	Βρογχίτης	
1341	1888	4	4	Θ	Πόρος	4	-	-	Έλωδους καχεξίας	
1342	1888	4	10	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1343	1888	4	19	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονίας	
1344	1888	4	22	Θ	Πόρος	35	-	-	Έπιλ. πυρετοῦ	
1345	1888	4	28	A	Πόρος	-	2	-	Κοκκίτου	
1346	1888	4	29	A	Πόρος	2	-	-	-	
1347	1888	5	3	A	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
1348	1888	5	5	Θ	Πόρος	1	-	-	Όδοτοφυΐας	
1349	1888	5	8	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονίας	
1350	1888	5	9	A	Πόρος	-	-	3	Άτελές	
1351	1888	5	10	A	Πόρος	60	-	-	Γαγγρένης	
1352	1888	5	22	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτελές	
1353	1888	5	22	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτελές	
1354	1888	5	23	A	Πόρος	45	-	-	Κακοήθους πυρετ.	
1355	1888	5	25	A	Πόρος	-	15	-	Όδοτοφυΐας	
1356	1888	5	27	A	Πόρος	75	-	-	Άποπληξίας	
1357	1888	5	30	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1358	1888	5	31	Θ	Πόρος	-	9	-	Όδοτοφυΐας	
1359	1888	6	2	Θ	Πόρος	60	-	-	Χρον. Ρευματισμῶν	
1360	1888	6	4	A	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1361	1888	6	7	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1362	1888	6	9	Θ	Πόρος	80	-	-	Χρον. δυσεντερίας	
1363	1888	6	9	A	Πόρος	45	-	-	Φυματιώσεως	
1364	1888	6	13	Θ	Πόρος	3	-	-	Κοκκίτου	
1365	1888	6	14	A	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
1366	1888	6	18	A	Πόρος	-	7	-	Κακοήθ. πυρετοῦ	

1367	1888	6	20	A	Πόρος	-	3	-	Κακοήθ. πυρετού	
1368	1888	6	21	A	Πόρος	-	3	-	Κακοήθ. πυρετού	
1369	1888	6	23	A	Πόρος	23	-	-	Βίαιος θάνατος	
1370	1888	6	24	A	Πόρος	22	-	-	Τυφοειδ. πυρετ.	
1371	1888	6	25	Θ	Πόρος	-	3	-	Τυφοειδ. πυρετ.	
1372	1888	6	26	Θ	Πόρος	-	18	-	Διαλυπ. πυρετού	
1373	1888	6	26	Θ	Πόρος	90	-	-	Πτώσεως	
1374	1888	6	28	A	Πόρος	-	9	-	Όδοντοφυΐας	
1375	1888	6	29	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμού	
1376	1888	6	30	Θ	Πόρος	35	-	-	Αίμορραγίας	
1377	1888	7	1	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1378	1888	7	2	Θ	Πόρος	-	1	-	Όδοντοφυΐας	
1379	1888	7	9	A	Πόρος	80	-	-	Μαρασμού	
1380	1888	7	10	Θ	Πόρος	40	-	-	Διαλ. πυρετού	
1381	1888	7	15	A	Πόρος	65	-	-	Βρογχίτιδος	
1382	1888	7	20	Θ	Πόρος	70	-	-	Πυρετού	
1383	1888	7	30	Θ	Πόρος	-	18	-	Όδοντοφυΐας	
1384	1888	8	5	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1385	1888	8	5	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
1386	1888	8	8	A	Πόρος	-	5	-	Κακοήθ. πυρετού	
1387	1888	8	8	Θ	Πόρος	-	6	-	Κακοήθ. πυρετού	
1388	1888	8	13	A	Πόρος	18	-	-	Κακοήθ. πυρετού	
1389	1888	8	13	Θ	Πόρος	60	-	-	Γήρατος	
1390	1888	8	14	A	Πόρος	55	-	-	Συγκοπής	
1391	1888	8	20	Θ	Πόρος	25	-	-	Άνθραξ	
1392	1888	8	21	Θ	Πόρος	76	-	-	Μαρασμού	
1393	1888	8	22	Θ	Πόρος	2	-	-	Έλωδους καχεξ.	

1394	1888	8	24	A	Πόρος	18	-	-	Φόνος εξ άμελείας	
1395	1888	8	30	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1396	1888	9	7	A	Πόρος	65	-	-	Ύφεσίμου πυρετ.	
1397	1888	9	14	Θ	Πόρος	60	-	-	Δυσεντερ. κατάρου	
1398	1888	9	29	A	Πόρος	40	-	-	Φθίσεως	
1399	1888	10	5	A	Πόρος	4	-	-	Περιτονίτιδος	
1400	1888	10	10	A	Πόρος	90	-	-	Κατάγματος	
1401	1888	10	15	A	Πόρος	45	-	-	Φθίσις	
1402	1888	10	16	Θ	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1403	1888	10	17	A	Πόρος	4	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1404	1888	10	19	Θ	Πόρος	60	-	-	Άποπληξία	
1405	1888	10	19	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμού	
1406	1888	10	28	Θ	Πόρος	30	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1407	1888	10	30	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1408	1888	11	2	Θ	Πόρος	13	-	-	Έντερ. άπωστήματος	
1409	1888	11	13	Θ	Πόρος	55	-	-	Βρογχικού καταρ.	
1410	1888	11	13	Θ	Πόρος	85	-	-	Άποπληξία	
1411	1888	11	14	A	Πόρος	55	-	-	Φυματιώσεως	
1412	1888	11	14	Θ	Πόρος	40	-	-	Πνευμονία	
1413	1888	11	21	A	Πόρος	35	-	-	Πνευμονία	
1414	1888	11	25	A	Πόρος	-	1	-	Κοκκίτης	
1415	1888	12	3	Θ	Πόρος	110	-	-	Γήρατος	
1416	1888	12	4	A	Πόρος	-	1	-	Άτελής	
1417	1888	12	10	Θ	Πόρος	65	-	-	Έξογκωσις κύστης	
1418	1888	12	11	Θ	Πόρος	60	-	-	Συγκοπή	χήρα
1419	1888	12	15	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
1420	1888	12	22	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	

1421	1888	12	22	A	Πόρος	60	-	-	Γήρατος	
1422	1888	12	27	Θ	Πόρος	55	-	-	Πνευμονίας	
1423	1888	12	28	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
1424	1889	1	2	Θ	Πόρος	85	-	-	Καρδιακοῦ	
1425	1889	1	5	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1426	1889	1	8	A	Πόρος	-	4	-	Κακοήθους πυρετ.	
1427	1889	1	9	A	Πόρος	-	1	-	Κακοήθους πυρετ.	
1428	1889	1	10	Θ	Πόρος	80	-	-	Δυσεντερίας	
1429	1889	1	12	Θ	Πόρος	-	18	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
1430	1889	1	15	A	Πόρος	2	-	-	Δισεντερίας	
1431	1889	1	21	A	Πόρος	85	-	-	Δισεντερικοῦ κατ.	
1432	1889	1	26	A	Πόρος	65	-	-	Συνεχοῦς πυρετοῦ	
1433	1889	1	26	A	Πόρος	33	-	-	Συγκοπῆς	
1434	1889	1	28	A	Πόρος	45	-	-	Ύδρωπος	
1435	1889	2	1	Θ	Πόρος	75	-	-	Ἡμιπληγίας	
1436	1889	2	8	A	Πόρος	65	-	-	Πνευμονίας	
1437	1889	2	10	A	Πόρος	60	-	-	Ύδρωπος	
1438	1889	2	11	Θ	Πόρος	45	-	-	Χολολίθων	
1439	1889	2	26	A	Πόρος	26	-	-	Λαρυγγίτιδος	
1440	1889	3	16	Θ	Πόρος	55	-	-	Φθίσεως	
1441	1889	3	19	Θ	Πόρος	19	-	-	Φθίσεως	
1442	1889	3	20	A	Πόρος	4	-	-	Ἐφονεύθη ἀπὸ ἡμίονον	
1443	1889	3	22	Θ	Πόρος	7	-	-	Ὄστεϊτιδος	
1444	1889	3	23	A	Πόρος	80	-	-	Πνευμονίας	
1445	1889	3	29	Θ	Πόρος	90	-	-	Ἀποπληξίας	
1446	1889	3	30	A	Πόρος	46	-	-	Ἀποπληξίας	
1447	1889	3	31	A	Πόρος	11	-	-	Μηνιγγίτιδος	

1448	1889	4	15	Θ	Πόρος	25	-	-	Άνεσθησίας	
1449	1889	4	14	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμοῦ	
1450	1889	4	20	A	Πόρος	5	-	-	Μηλιγγίτης	
1451	1889	4	21	A	Πόρος	60	-	-	Περιτονίτης	
1452	1889	4	28	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1453	1889	4	29	A	Πόρος	-	18	-	Άθρεψίας	
1454	1889	5	6	A	Πόρος	58	-	-	Πνευμονίας	
1455	1889	5	8	Θ	Πόρος	1	-	-	Πνευμονίας	
1456	1889	5	13	Θ	Πόρος	21	-	-	Φθίσις	
1457	1889	5	14	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
1458	1889	5	15	A	Πόρος	7	-	-	-	
1459	1889	5	16	Θ	Πόρος	1	6	-	Κακοήθους έντεριτ.	
1460	1889	5	22	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1461	1889	5	22	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1462	1889	5	28	Θ	Πόρος	-	8	-	Άτροφίας	
1463	1889	5	30	Θ	Πόρος	11	-	-	Πυρετοῦ	
1464	1889	6	2	A	Πόρος	-	7	-	Μηνιγγίτιδος	
1465	1889	6	6	Θ	Πόρος	78	-	-	Λαριγγίτιδος	
1466	1889	6	7	A	Πόρος	70	-	-	Άποπληξία	
1467	1889	6	12	A	Πόρος	2	-	-	-	
1468	1889	6	13	A	Πόρος	1	-	-	Κατάρρου	
1469	1889	6	15	Θ	Πόρος	-	10	-	Άτροφίας	
1470	1889	6	17	A	Πόρος	70	-	-	Φθίσις	
1471	1889	6	18	Θ	Πόρος	-	2	-	Άτροφίας	
1472	1889	7	1	Θ	Πόρος	-	3	-	Άτροφίας	
1473	1889	7	2	A	Πόρος	2	-	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
1474	1889	7	4	Θ	Πόρος	20	-	-	[;]	

1475	1889	7	4	A	Πόρος	24	-	-	Φθίσις	
1476	1889	7	5	A	Πόρος	5	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1477	1889	7	7	Θ	Πόρος	18	-	-	Τυφ. πυρετού	
1478	1889	7	8	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1479	1889	7	13	Θ	Πόρος	16	-	-	Φθίσις	
1480	1889	7	17	Θ	Πόρος	4	-	-	Κακοήθους πυρετού	
1481	1889	7	13	Θ	Πόρος	18	-	-	Δηλητηρίασις	
1482	1889	7	27	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονίας	
1483	1889	7	30	Θ	Πόρος	-	-	ώρ. 8	Άτελοῦς ἀναπτύξεως	
1484	1889	8	1	A	Πόρος	-	6	-	Τυφ. πυρετού	
1485	1889	8	4	Θ	Πόρος	-	9	-	Μηνιγγίτιδος	
1486	1889	8	5	A	Πόρος	-	-	5	Άτροφίας	
1487	1889	8	6	Θ	Πόρος	9	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1488	1889	8	16	A	Πόρος	-	-	ώρ. 5	Πρώρου τοκετού	
1489	1889	8	16	Θ	Πόρος	2	-	-	Καχεξίας	
1490	1889	8	23	A	Πόρος	45	-	-	Χρονίας διαρρ.	
1491	1889	8	23	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1492	1889	8	27	A	Πόρος	12	-	-	Λιθιάσεως	
1493	1889	8	30	A	Πόρος	70	-	-	Συγκοπής	
1494	1889	9	1	Θ	Πόρος	-	18	-	Άτροφίας	
1495	1889	9	2	A	Πόρος	5	-	-	Έγκεφαλίτης	
1496	1889	9	5	Θ	Πόρος	65	-	-	Κακοήθου όγκου	
1497	1889	9	5	A	Πόρος	-	3	-	Άτροφίας	
1498	1889	9	5	A	Πόρος	40	-	-	Έκλαμψίας	
1499	1889	9	17	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1500	1889	9	21	Θ	Πόρος	2	6	-	Άτροφίας	
1501	1889	9	25	Θ	Πόρος	80	-	-	Αποπληξίας	

1502	1889	10	3	Θ	Πόρος	27	-	-	Έλωδ. πυρετού	
1503	1889	10	4	A	Πόρος	-	9	-	Μηνιγγίτης	
1504	1889	10	6	Θ	Πόρος	50	-	-	Μαρασμού	
1505	1889	10	11	A	Πόρος	45	-	-	Πλευρίτιδος	
1506	1889	10	13	Θ	Πόρος	-	5	-	Έντερ. καταρ.	
1507	1889	10	14	A	Πόρος	50	-	-	Νεοπλάσματος	
1508	1889	10	17	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1509	1889	10	17	A	Πόρος	70	-	-	Φθίσις	
1510	1889	10	26	A	Πόρος	82	-	-	Γήρατος	
1511	1889	10	28	Θ	Πόρος	45	-	-	Συγκοπής	
1512	1889	10	28	Θ	Πόρος	-	-	30	Δυσεντ. καταρ.	
1513	1889	11	6	Θ	Πόρος	1	-	-	Δυσεντ. καταρ.	
1514	1889	11	7	A	Πόρος	76	-	-	Γήρατος	
1515	1889	11	12	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1516	1889	11	14	A	Πόρος	60	-	-	Υδρωπος	
1517	1889	11	22	Θ	Πόρος	35	-	-	Χρονίας νόσου	
1518	1889	11	23	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1519	1889	11	30	Θ	Πόρος	55	-	-	Γήρατος	
1520	1889	12	1	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1521	1889	12	4	A	Πόρος	18	-	-	Φθίσις	
1522	1889	12	14	A	Πόρος	65	-	-	Πνευμονίας	
1523	1889	12	16	Θ	Πόρος	-	5	-	Άτροφίας	
1524	1889	12	20	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1525	1889	12	24	A	Πόρος	75	-	-	Έμφυσίματος	
1526	1889	12	26	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1527	1890	1	2	Θ	Πόρος	-	-	4	Άτροφίας	
1528	1890	1	2	Θ	Πόρος	65	-	-	Βρογχίτης	

1529	1890	1	3	A	Πόρος	1	6	-	Λαριγγίτιδος	
1530	1890	1	6	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1531	1890	1	8	A	Πόρος	2	-	-	Βρογχίτης	
1532	1890	1	10	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1533	1890	1	10	Θ	Πόρος	85	-	-	Φυσικού θανάτου	
1534	1890	1	15	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1535	1890	1	19	A	Πόρος	55	-	-	Βρογχίτιδος	
1536	1890	1	19	A	Πόρος	25	-	-	Τραυματικού πυρετ.	
1537	1890	1	19	A	Πόρος	48	-	-	Κοκκίτιδος	
1538	1890	1	22	Θ	Πόρος	2	-	-	Χρονίου καταρ.	
1539	1890	1	23	A	Πόρος	23	-	-	Συνεχοῦς πυρετοῦ	
1540	1890	1	29	A	Πόρος	96	-	-	Γήρατος	
1541	1890	2	2	Θ	Πόρος	52	-	-	Πνευμονίας	
1542	1890	2	6	A	Πόρος	22	-	-	Φθίσης	
1543	1890	2	7	A	Πόρος	2	6	-	Βρογχίτιδος	
1544	1890	2	7	Θ	Πόρος	45	-	-	Άποπληξίας	
1545	1890	2	17	Θ	Πόρος	50	-	-	Συνεσφυγμένης κοίλης	
1546	1890	2	17	A	Πόρος	-	11	-	Άτροφίας	
1547	1890	2	19	A	Πόρος	-	20	-	Άτροφίας	
1548	1890	2	20	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1549	1890	2	21	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
1550	1890	2	25	Θ	Πόρος	40	-	-	Βρογχίτιδος	
1551	1890	2	26	A	Πόρος	-	3	-	Βρογχίτιδος	
1552	1890	2	27	Θ	Πόρος	30	-	-	Ψωνοαίματος	
1553	1890	3	3	Θ	Πόρος	1	-	-	Έκλαμψίας	
1554	1890	3	4	A	Πόρος	35	-	-	Τριχοειδής [;]	
1555	1890	3	4	Θ	Πόρος	-	7	-	Πυρετοῦ	

1556	1890	3	8	A	Πόρος	3	6	-	Κακοήθους πυρ.	
1557	1890	3	8	Θ	Πόρος	56	-	-	Φθίσις	
1558	1890	3	18	Θ	Πόρος	98	-	-	Γήρατος	
1559	1890	3	19	A	Πόρος	55	-	-	Φθίσις πνευμ.	
1560	1890	3	20	Θ	Πόρος	-	10	-	Άτροφίας	
1561	1890	3	20	Θ	Πόρος	-	2	-	Άτροφίας	
1562	1890	3	21	Θ	Πόρος	25	-	-	Κακοηθ. όγκου	
1563	1890	3	23	A	Πόρος	6	-	-	Φθίσεως	
1564	1890	3	23	A	Πόρος	65	-	-	Φθίσις	
1565	1890	4	5	A	Πόρος	-	6	-	Άτροφίας	
1566	1890	4	7	A	Πόρος	58	-	-	-	
1567	1890	4	18	A	Πόρος	65	-	-	Καρδιακοῦν	
1568	1890	4	21	Θ	Πόρος	27	-	-	Φθίσις	
1569	1890	4	24	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1570	1890	4	26	A	Πόρος	-	34	-	Άτροφίας	
1571	1890	5	2	A	Πόρος	-	3	-	Άτροφίας	
1572	1890	5	2	Θ	Πόρος	55	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1573	1890	5	5	A	Πόρος	55	-	-	Φθίσις	
1574	1890	5	5	A	Πόρος	-	2	-	Καχεξίας	
1575	1890	5	9	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1576	1890	5	17	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1577	1890	5	18	A	Πόρος	-	-	13	Άτροφίας	
1578	1890	5	21	A	Πόρος	70	-	-	Άποπληξία	
1579	1890	5	21	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
1580	1890	5	22	Θ	Πόρος	70	-	-	Άποπληξία	
1581	1890	5	23	Θ	Πόρος	-	5	-	Γαστροεντερίτιδος	
1582	1890	5	24	A	Πόρος	55	-	-	Πνευμονίας	

1583	1890	5	24	Θ	Πόρος	22	-	-	Φθίσις	
1584	1890	6	5	Θ	Πόρος	18	-	-	Βρογχίτιδος	
1585	1890	6	7	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1586	1890	6	8	A	Πόρος	14	-	-	Πνευμονίας	
1587	1890	6	13	Θ	Πόρος	-	11	-	Γαστροεντερίτιδος	
1588	1890	6	18	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1589	1890	6	25	Θ	Πόρος	65	-	-	Καρ[δ]ιακού νοσημ.	
1590	1890	6	25	A	Πόρος	-	7	-	Κακοήθους πυρετ.	
1591	1890	6	27	Θ	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1592	1890	6	28	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1593	1890	7	1	Θ	Πόρος	-	-	8	-	
1594	1890	7	1	A	Πόρος	20	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1595	1890	7	2	Θ	Πόρος	2	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
1596	1890	7	2	Θ	Πόρος	3	-	-	Πνευμονίας	
1597	1890	7	4	Θ	Πόρος	1	6	-	Βρογχίτιδος	
1598	1890	7	4	A	Πόρος	-	-	4	Άτελείας	
1599	1890	7	5	A	Πόρος	-	14	-	Κακοήθους πυρ.	
1600	1890	7	6	Θ	Πόρος	1	-	-	Κακοήθους πυρ.	
1601	1890	7	6	Θ	Πόρος	21	-	-	Φθίσις	
1602	1890	7	7	A	Πόρος	2	6	-	Ίλαρᾶς	
1603	1890	7	9	Θ	Πόρος	-	9	-	Ίλαρᾶς	
1604	1890	7	10	Θ	Πόρος	-	14	-	Έντερίτιδος	
1605	1890	7	10	Θ	Πόρος	65	-	-	Χρονίου πυρετού	
1606	1890	7	12	Θ	Πόρος	5	-	-	Βρογχίτιδος	
1607	1890	7	13	A	Πόρος	2	6	-	Ίλαρᾶς	
1608	1890	7	13	A	Πόρος	18	-	-	Μαρασμού	
1609	1890	7	13	A	Πόρος	3	-	-	Βρογχίτιδος	

1610	1890	7	14	Θ	Πόρος	18	-	-	Διφτερίτιδος	
1611	1890	7	16	Θ	Πόρος	11	-	-	Ίλαρᾶς	
1612	1890	7	16	A	Πόρος	8	-	-	Ίλαρᾶς	
1613	1890	7	17	A	Πόρος	-	9	-	Όδοντοφυΐας	
1614	1890	7	18	Θ	Πόρος	70	-	-	Κακοήθους ὄγκου	
1615	1890	7	21	A	Πόρος	-	10	-	Ίλαρᾶς	
1616	1890	7	23	A	Πόρος	-	9	-	Δισεντερίας	
1617	1890	7	24	Θ	Πόρος	-	8	-	Βρογχοπνευμονίας	
1618	1890	7	25	Θ	Πόρος	-	6	-	Ίλαρᾶς	
1619	1890	7	26	A	Πόρος	36	-	-	Φθίσις	
1620	1890	7	31	A	Πόρος	-	14	-	Ίλαρᾶς	
1621	1890	7	24	Θ	Πόρος	23	-	-	Ίλαροπνευμονίας	
1622	1890	7	24	A	Πόρος	-	5	-	Ίλαρᾶς	
1623	1890	8	2	Θ	Πόρος	18	-	-	Ίλαρᾶς	
1624	1890	8	4	A	Πόρος	-	12	-	Ίλαρᾶς	
1625	1890	8	5	A	Πόρος	-	12	-	Διαρροΐας	
1626	1890	8	5	A	Πόρος	-	10	-	Τύφου	
1627	1890	8	9	Θ	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1628	1890	8	9	Θ	Πόρος	30	-	-	Ένδομητρίτιδος	
1629	1890	8	11	Θ	Πόρος	-	7	-	Έντερικουΐ καταρ.	
1630	1890	8	11	Θ	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
1631	1890	8	11	Θ	Πόρος	96	-	-	Γήρατος	
1632	1890	8	11	A	Πόρος	-	18	-	Τυφοειδοΐς	
1633	1890	8	11	Θ	Πόρος	-	18	-	Διαρροΐας	
1634	1890	8	12	A	Πόρος	-	18	-	Κατάρρου	
1635	1890	8	13	Θ	Πόρος	23	-	-	Λοχίου πυρετουΐ	
1636	1890	8	16	A	Πόρος	12	-	-	Πνευμονίας	

1637	1890	8	16	A	Πόρος	5	-	-	Λευκωματουρίας	
1638	1890	8	17	A	Πόρος	70	-	-	Έγκεφ. συμφορήση	
1639	1890	8	21	A	Πόρος	-	11	-	Δυσεντερ. κατάρρου	
1640	1890	8	23	A	Πόρος	-	18	-	Ίλαρᾶς	
1641	1890	8	24	A	Πόρος	-	8	-	Ίλαρᾶς	
1642	1890	8	24	Θ	Πόρος	-	7	-	Ίλαρᾶς	
1643	1890	8	25	A	Πόρος	1	6	-	Φθίσις	
1644	1890	8	25	A	Πόρος	2	-	-	Δυσεντερίας	
1645	1890	8	28	Θ	Πόρος	-	9	-	Άτροφίας	
1646	1890	8	29	A	Πόρος	-	12	-	Ίλαρᾶς	
1647	1890	8	29	A	Πόρος	1	6	-	Έντερ. κατάρρου	
1648	1890	8	29	A	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1649	1890	8	31	A	Πόρος	45	-	-	Φθίσις	
1650	1890	9	2	Θ	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1651	1890	9	2	Θ	Πόρος	-	18	-	Ίλαρᾶς	
1652	1890	9	3	A	Πόρος	2	6	-	Τύφου	
1653	1890	9	8	A	Πόρος	2	-	-	Διφθερίτιδος	
1654	1890	9	9	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1655	1890	9	14	A	Πόρος	-	9	-	Άσιτίας	
1656	1890	9	-	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1657	1890	9	-	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1658	1890	9	-	Θ	Πόρος	70	-	-	Άποπληξίας	
1659	1890	9	20	Θ	Πόρος	70	-	-	Άποπληξίας	
1660	1890	9	20	A	Πόρος	-	4	-	Έντερίτιδος	
1661	1890	9	20	A	Πόρος	75	-	-	Ύφεσίμου πυρετού	
1662	1890	9	24	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1663	1890	9	28	A	Πόρος	-	8	-	Κακοήθους πυρετ.	

1664	1890	9	29	Θ	Πόρος	-	12	-	Έντερικού καταρ.	
1665	1890	9	30	A	Πόρος	-	12	-	Βρογχοπνευμονίας	
1666	1890	9	30	Θ	Πόρος	18	-	-	Φθίσεως	
1667	1890	9	30	Θ	Πόρος	-	7	-	Άτροφίας	
1668	1890	10	3	A	Πόρος	3	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1669	1890	10	3	A	Πόρος	-	8	-	Έντερίτιδος	
1670	1890	10	10	Θ	Πόρος	4	-	-	Ίλαρᾶς	
1671	1890	10	14	Θ	Πόρος	2	-	-	Ίλαρᾶς	
1672	1890	10	14	Θ	Πόρος	1	6	-	Έντερικοῦ καταρ.	
1773	1890	10	30	A	Πόρος	-	-	10	-	
1674	1890	11	14	A	Πόρος	63	-	-	-	
1675	1890	11	14	Θ	Πόρος	60	-	-	Έγκεφαλ. νοσήματος	
1676	1890	11	15	Θ	Πόρος	-	11	-	Έντερικοῦ καταρ.	
1677	1890	11	23	A	Πόρος	27	-	-	Φθίσεως	
1678	1890	11	23	Θ	Πόρος	16	-	-	Διαρροίας	
1679	1890	11	28	A	Πόρος	-	7	-	Διφθερίτιδος	
1680	1890	11	29	Θ	Πόρος	2	-	-	Διφθερίτιδος	
1681	1890	12	4	Θ	Πόρος	6	-	-	Ίλαρᾶς	
1682	1890	12	5	A	Πόρος	45	-	-	-	
1683	1890	12	8	A	Πόρος	27	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1684	1890	12	13	Θ	Πόρος	55	-	-	Καρκίνου	
1685	1890	12	14	Θ	Πόρος	60	-	-	Άποπληξίας	
1686	1890	12	17	Θ	Πόρος	35	-	-	ἐκ τοκετοῦ	
1687	1890	12	17	Θ	Πόρος	-	-	4	Άτροφίας	
1688	1890	12	20	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
1689	1890	12	22	A	Πόρος	40	-	-	Ψύχους	
1690	1890	12	23	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	

1691	1890	12	24	A	Πόρος	65	-	-	Φθίσις	
1692	1890	12	24	A	Πόρος	-	5	-	Έκζέματος	
1693	1890	12	30	Θ		20	-	-	Παθήσεως νεφρών	
1694	1890	12	30	Θ		90	-	-	Γήρατος	
1695	1891	1	1	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1696	1891	1	6	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1697	1891	1	8	A	Πόρος	-	5	-	Άτροφίας	
1698	1891	1	8	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσεως	
1699	1891	1	10	Θ	Πόρος	-	2	-	Άτροφίας	
1700	1891	1	10	Θ	Πόρος	-	2	-	Άτροφίας	
1701	1891	1	10	Θ	Πόρος	1	-	-	Φθίσεως	
1702	1891	1	12	Θ	Πόρος	22	-	-	Φθίσεως	
1703	1891	1	14	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσεως	
1704	1891	1	17	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1705	1891	1	23	A	Πόρος	75	-	-	Καρδιακού	
1706	1891	1	26	Θ	Πόρος	80	-	-	Νεφρίτιδος	
1707	1891	1	27	A	Πόρος	75	-	-	Καρδιακού	
1708	1891	1	28	Θ	Πόρος	75	-	-	Πνευμονία	
1709	1891	1	28	A	Πόρος	65	-	-	Πνευμονία	
1710	1891	1	31	Θ	Πόρος	2	-	-	Διστυρίας	
1711	1891	1	31	Θ	Πόρος	55	-	-	Φθίσις	
1712	1891	1	31	A	Πόρος	-	6	-	Άτέλεια	
1713	1891	2	2	Θ	Πόρος	-	4	-	Άτέλεια	
1714	1891	2	2	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1715	1891	2	2	A	Πόρος	-	-	11	Άτέλεια	
1716	1891	2	11	A	Πόρος	2	-	-	Φθίσις	
1717	1891	2	14	Θ	Πόρος	1	6	-	Τύφος	

1718	1891	2	14	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτέλεια	
1719	1891	2	15	A	Πόρος	21	-	-	Πνευμονία	
1720	1891	2	22	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1721	1891	2	23	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1722	1891	2	23	A	Πόρος	50	-	-	Πνευμονία	
1723	1891	2	25	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1724	1891	2	24	Θ	Πόρος	-	1,5	-	Άτροφία	
1725	1891	3	4	Θ	Πόρος	1	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1726	1891	3	5	A	Πόρος	9	-	-	Φθίσις	
1727	1891	3	5	A	Πόρος	60	-	-	Τραύμα	
1728	1891	3	15	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1729	1891	3	16	A	Πόρος	13	-	-	Έγκεφαλ. νοσηματ.	
1730	1891	3	17	Θ	Πόρος	93	-	-	Άποπληξίας	
1731	1891	3	19	A	Πόρος	92	-	-	Γήρατος	
1732	1891	3	21	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1733	1891	3	28	A	Πόρος	1	-	-	Όδοντοφυΐας	
1734	1891	4	11	A	Πόρος	-	1	-	Άτροφία	
1735	1891	4	11	A	Πόρος	-	10	-	Άτροφία	
1736	1891	4	12	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
1737	1891	4	19	Θ	Πόρος	3	-	-	Φθίσις	
1738	1891	4	25	A	Πόρος	3	-	-	Ψαχίτης	
1739	1891	5	6	Θ	Πόρος	88	-	-	Γήρατος	
1740	1891	5	7	Θ	Πόρος	2	-	-	Έντερικού καταρ.	
1741	1891	5	11	A	Πόρος	5	-	-	Ύπερτροφίας	
1742	1891	5	14	A	Πόρος	9	-	-	Γρύπης	
1743	1891	5	14	Θ	Πόρος	2	-	-	Κατάρουν	
1744	1891	5	18	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακού	

1745	1891	5	24	A	Πόρος	8	-	-	Ίλαρᾶς	
1746	1891	5	25	A	Πόρος	60	-	-	Μαρασμοῦ	
1747	1891	5	29	Θ	Πόρος	-	8	-	Ἀτροφίας	
1748	1891	5	30	A	Πόρος	48	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
1749	1891	5	31	Θ	Πόρος	-	10	-	Ἀτροφία	
1750	1891	6	1	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1751	1891	6	7	A	Πόρος	-	5	-	Πνευμονίας	
1752	1891	6	18	Θ	Πόρος	-	5	-	Πνευμονίας	
1753	1891	6	19	Θ	Πόρος	35	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1754	1891	6	21	Θ	Πόρος	45	-	-	Συμφορήσεως	
1755	1891	6	21	A	Πόρος	-	3	-	Δυσεντερίας	
1756	1891	6	24	A	Πόρος	50	-	-	Γαγραίνης	
1757	1891	7	1	Θ	Πόρος	2	-	-	Πνευμονία	
1758	1891	7	3	Θ	Πόρος	-	8	-	Ἀτροφία	
1759	1891	7	8	Θ	Πόρος	14	-	-	Φθίσις	
1760	1891	7	16	A	Πόρος	53	-	-	Πνευμονία	
1761	1891	7	16	Θ	Πόρος	25	-	-	Ἐπιλοχ. πυρετοῦ	
1762	1891	7	27	Θ	Πόρος	16	-	-	Τύφου	
1763	1891	7	27	Θ	Πόρος	2	-	-	Καχεξίας	
1764	1891	7	27	Θ	Πόρος	2	-	-	Ἐντεροκατάρου	
1765	1891	7	30	Θ	Πόρος	-	4	-	Ἐντεροκατάρου	
1766	1891	7	30	Θ	Πόρος	18	-	-	Τύφου	
1767	1891	8	5	Θ	Πόρος	-	4	-	Ἐντεροκατάρου	
1768	1891	8	6	Θ	Πόρος	78	-	-	Γήρατος	
1769	1891	8	7	A	Πόρος	53	-	-	Περιτονίτιδος	
1770	1891	8	7	A	Πόρος	80	-	-	Τύφου	
1771	1891	8	7	A	Πόρος	-	8	-	Καχεξίας	

1772	1891	8	14	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
1773	1891	8	16	A	Πόρος	60	-	-	Συγκοπής	
1774	1891	8	24	A	Πόρος	42	-	-	Φθίσις	
1775	1891	8	27	Θ	Πόρος	-	-	-	Τύφου	
1776	1891	8	27	Θ	Πόρος	16	-	-	Τύφου	
1777	1891	9	6	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1778	1891	9	7	A	Πόρος	77	-	-	Γήρατος	
1779	1891	9	7	Θ	Πόρος	-	3	-	Άτροφία	
1780	1891	9	12	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1781	1891	9	13	Θ	Πόρος	10	-	-	Κακοήθους πυρ.	
1782	1891	9	13	Θ	Πόρος	1	6	-	Κακοήθους πυρ.	
1783	1891	10	1	A	Πόρος	78	-	-	Γήρατος	
1784	1891	10	3	Θ	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1785	1891	10	4	Θ	Πόρος	30	-	-	Έπιλοχίου πυρετοῦ	
1786	1891	10	7	Θ	Πόρος	75	-	-	Καρκίνου	
1787	1891	10	17	Θ	Πόρος	1	6	-	Δυσεντερία	
1788	1891	10	18	Θ	Πόρος	80	-	-	Άποπληξία	
1789	1891	10	23	Θ	Πόρος	17	-	-	Φθίσις	
1790	1891	10	26	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1791	1891	10	31	Θ	Πόρος	83	-	-	Γήρατος	
1792	1891	11	4	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1793	1891	11	4	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1794	1891	11	6	Θ	Πόρος	50	-	-	Γήρατος	
1795	1891	11	6	Θ	Πόρος	100	-	-	Γήρατος	
1796	1891	11	8	A	Πόρος	89	-	-	Γήρατος	
1797	1891	11	11	A	Πόρος	-	4	-	Άτροφία	
1798	1891	11	12	A	Πόρος	38	-	-	Πνευμονία	

1799	1891	11	16	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
1800	1891	11	19	Θ	Πόρος	51	-	-	Λαριγγίτιδος	
1801	1891	11	19	Θ	Πόρος	40	-	-	Τοκετού	
1802	1891	11	20	A	Πόρος	42	-	-	Όξους κατάρρου	
1803	1891	11	22	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1804	1891	11	22	Θ	Πόρος	1	-	-	Άτροφία	
1805	1891	11	27	Θ	Πόρος	3	-	-	Γλωτίδος	
1806	1891	11	27	Θ	Πόρος	25	-	-	Φθίσις	
1807	1891	11	27	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1808	1891	12	7	Θ	Πόρος	25	-	-	Τύφου	
1809	1891	12	18	A	Πόρος	50	-	-	Ύπατος	
1810	1891	12	12	A	Πόρος	1	-	-	Άτροφίας	
1811	1891	12	20	A	Πόρος	38	-	-	Νευρικής νόσου	
1812	1891	12	21	A	Πόρος	60	-	-	Γήρατος	
1813	1891	12	26	A	Πόρος	5	-	-	Λαριγγίτιδος	
1814	1891	12	27	Θ	Πόρος	2	-	-	Λαριγγίτιδος	
1815	1891	12	28	A	Πόρος	45	-	-	Όγκου τῆς κοιλίας	
1816	1891	12	30	A	Πόρος	4	-	-	-	
1817	1894	1	4	A	Πόρος	38	-	-	Απόστημα ὑπατος	
1818	1894	1	5	Θ	Πόρος	56	-	-	Αποπληξία	
1819	1894	1	7	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
1820	1894	1	6	A	Πόρος	18	-	-	Άσταλίας	
1821	1894	1	6	Θ	Γαλατᾶ	5	-	-	Άσταλίας	
1822	1894	1	12	Θ	Πόρος	60	-	-	Γρύπης	
1823	1894	1	5	A	Πόρος	75	-	-	Πνευμονία	
1824	1894	1	12	Θ	Πόρος	60	-	-	Αποπληξία	
1825	1894	1	16	A	Πόρος	6	-	-	Πνευμονία	

1826	1894	1	18	Θ	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
1827	1894	1	18	A	Γαλατᾶ	8	-	-	Ἀτελείας	
1828	1894	1	19	Θ	Πόρος	60	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
1829	1894	1	22	Θ	Πόρος	70	-	-	Πνευμονίας	
1830	1894	1	27	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
1831	1894	1	27	A	Πόρος	75	-	-	Πνευμονίας	
1832	1894	1	27	A	Πόρος	-	-	6	Ἀτροφίας	
1833	1894	1	29	A	Πόρος	-	-	-	Πνευμονίας	
1834	1894	1	30	A	Πόρος	9	-	-	Πνευμονίας	
1835	1894	1	31	A	Πόρος	6	-	-	Ἀτελοῦς ἀναπηξ.	
1836	1894	2	2	A	Πόρος	2	-	-	Τυφοειδοῦς	
1837	1894	2	4	Θ	Πόρος	22	-	-	Φθίσεως	
1838	1894	2	5	Θ	Πόρος	18	-	-	Πνευμονίας	
1839	1894	2	6	Θ	Πόρος	70	-	-	Ἀποπληξίας	
1840	1894	2	7	A	Πόρος	80	-	-	Πνευμονίας	
1841	1894	2	7	Θ	Πόρος	33	-	-	Ἵπετροφίας καρδίας	
1842	1894	2	9	Θ	Πόρος	20	-	-	Φθίσις	
1843	1894	2	11	A	Πόρος	-	-	2	Ἀτελοῦς ἀναπτ.	
1844	1894	2	13	A	Πόρος	85	-	-	Μαρασμοῦ	
1845	1894	2	15	A	Πόρος	50	-	-	Κηρώσεως ὕπατος	
1846	1894	2	25	Θ	Πόρος	-	-	7	-	
1847	1894	2	26	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
1848	1894	2	26	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1849	1894	2	28	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1850	1894	3	1	Θ	Πόρος	3	-	-	Τύφου	
1851	1894	3	2	A	Πόρος	7	-	-	Καχεξίας	
1852	1894	3	5	Θ	Πόρος	-	-	4	Πνευμονίας	

1853	1894	3	6	A	Βαλτέτσι	24	-	-	Θανατηφόρου τραυμ.	
1854	1894	3	11	A	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
1855	1894	3	12	A	Πόρος	-	-	22	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1856	1894	3	13	Θ	Πόρος	-	-	23	Βρογχοπνευμον.	
1857	1894	3	14	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
1858	1894	3	16	Θ	Πόρος	10	-	-	Πυρετοῦ	
1859	1894	3	30	A	Πόρος	-	2	-	Πνευμονίας	
1860	1894	4	2	A	Πόρος	80	-	-	Πνευμονίας	
1861	1894	4	4	A	Πόρος	2	-	-	Ἐγκαύματος	
1862	1894	4	17	A	Πόρος	1	-	-	Πνευμονίας	
1863	1894	4	25	A	Πόρος	25	-	-	Φθίσις	
1864	1894	4	5	Θ	Πόρος	90	-	-	Γερ. μαρασμοῦ	
1865	1894	4	5	A	Πόρος	45	-	-	Ἐγκεφ. νοσηματ.	
1866	1894	4	5	Θ	Πόρος	90	-	-	Γερ. μαρασμοῦ	
1867	1894	4	5	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακοῦ	
1868	1894	5	14	Θ	Πόρος	50	-	-	Ἀποπληξίας	
1869	1894	5	15	A	Πόρος	70	-	-	Ἐγκεφ. νοσήματος	
1870	1894	5	20	Θ	Πόρος	85	-	-	Γερ. μαρασμοῦ	
1871	1894	5	26	A	Πόρος	50	-	-	Τύφου	
1872	1894	5	29	A	Πόρος	-	6	-	Δυσεντερίας	
1873	1894	5	26	Θ	Πόρος	22	-	-	Φθίσις	
1874	1894	6	8	Θ	Πόρος	-	18	-	Βρογχοπνευμονίας	
1875	1894	6	10	A	Πόρος	5	-	-	Ἐλώδους καχεξ.	
1876	1894	6	12	A	Πόρος	-	11	-	Κακοήθους πυρ.	
1877	1894	6	15	A	Πόρος	22	-	-	Μηνιγγίτιδος	
1878	1894	6	16	A	Πόρος	-	4	-	Τύφου	
1879	1894	6	18	Θ	Πόρος	-	2	-	Κατάρρου	

1880	1894	6	21	Θ	Πόρος	-	11	-	Γαστροεντερίτιδ.	
1881	1894	6	26	A	Πόρος	8	-	-	Έλώδους καχεξίας	
1882	1894	6	28	Θ	Πόρος	-	12	-	Έλώδους καχεξ.	
1883	1894	6	28	Θ	Πόρος	45	-	-	Δυσεντερίας	
1884	1894	7	1	A	Πόρος	3	-	-	Τύφου	
1885	1894	7	6	Θ	Πόρος	-	15	-	Βρογχοπνευμον.	
1886	1894	7	10	Θ	Πόρος	-	5	-	Έντερίτιδος	
1887	1894	7	12	Θ	Πόρος	-	7	-	Έντερίτιδος	
1888	1894	7	12	Θ	Πόρος	-	5	-	Έντερίτιδος	
1889	1894	7	12	Θ	Πόρος	-	7	-	Έντερίτιδος	
1890	1894	7	14	A	Πόρος	70	-	-	Καρδιακού	
1891	1894	7	14	A	Πόρος	-	-	40	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1892	1894	7	15	A	Μέθυνα	60	-	-	Πνιγμοῦ	
1893	1894	7	15	A	Μέθυνα	17	-	-	Πνιγμοῦ	
1894	1894	7	15	Θ	Μέθυνα	7	-	-	Πνιγμοῦ	
1895	1894	7	15	A	Τρίπολις	50	-	-	Πνιγμοῦ	
1896	1894	7	15	A	Μέθυνα	35	-	-	Πνιγμοῦ	
1897	1894	7	15	A	Μέθυνα	55	-	-	Πνιγμοῦ	
1898	1894	7	15	A	Πόρος	22	-	-	Πνιγμοῦ	
1899	1894	7	18	A	Πόρος	-	-	6	Μηνιγγίτιδος	
1900	1894	7	23	[;]	Πόρος	-	-	-	Γαστροεντεριτ.	ἀρτιγέννητον βρέφος
1901	1894	7	24	Θ	Πόρος	-	17	-	Γαστροεντεριτ.	
1902	1894	7	25	Θ	Πόρος	-	7	-	Έλώδους πυρ.	
1903	1894	7	26	Θ	Πόρος	25	-	-	Έντερικῶ κατ.	
1904	1894	7	27	A	Πόρος	-	8	-	Έντερικῶ κατ.	
1905	1894	7	28	A	Πόρος	28	-	-	Χρονίου λευκ.	
1906	1894	8	1	A	Πόρος	75	-	-	Μηνιγγίτιδος	

1907	1894	8	2	A	Πόρος	5	-	-	Μηनिγγίτιδος	
1908	1894	8	8	A	Πόρος	-	6	-	Πνευμονίας	
1909	1894	8	13	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
1910	1894	8	13	Θ	Πόρος	60	-	-	Φθίσις	
1911	1894	8	15	Θ	Πόρος	-	2	-	Όξείας έντεριτ.	
1912	1894	8	15	A	Πόρος	-	4	-	Τύφου	
1913	1894	8	16	A	Πόρος	-	6	-	Άτροφίας	
1914	1894	8	22	Θ	Πόρος	3	-	-	Πνευμονίας	
1915	1894	8	23	Θ	Πόρος	75	-	-	Καρδιακού	
1916	1894	8	24	Θ	Πόρος	-	15	-	Μηनिγγίτιδος	
1917	1894	8	27	A	Πόρος	-	7	-	Πυρετού	
1918	1894	8	28	A	Πόρος	28	-	-	Κηρώσεως ύπατ.	
1919	1894	8	28	Θ	Πόρος	-	8	-	Τύφου	
1920	1894	8	30	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
1921	1894	8	30	Θ	Πόρος	2	-	-	Πνευμονίας	
1922	1894	8	30	Θ	Πόρος	2	-	-	Πνευμονίας	
1923	1894	9	2	Θ	Πόρος	2	-	-	Έντερικού κατ.	
1924	1894	9	3	Θ	Πόρος	-	7	-	Έντερικού κατ.	
1925	1894	9	6	A	Πόρος	18	-	-	Ύδρωπος	
1926	1894	9	9	A	Πόρος	-	-	12	Άτροφίας	
1927	1894	9	13	A	Πόρος	-	-	12	Φυμ. μηνιγγιτ.	
1928	1894	9	13	A	Πόρος	-	-	11	Δυσεντερίας	
1929	1894	9	17	Θ	Πόρος	-	-	8	Δυσεντερίας	
1930	1894	9	19	Θ	Πόρος	40	-	-	Μηनिγγίτιδος	
1931	1894	9	19	A	Πόρος	3	-	-	Μηनिγγίτιδος	
1932	1894	9	25	A	Πόρος	4	-	-	Κατάρου	
1933	1894	9	25	A	Πόρος	-	-	βρέφος	Άτελοϋς άναπτ.	

1934	1894	9	27	Θ	Πόρος	90	-	-	Καρδιακού	
1935	1894	9	27	A	Πόρος	-	8	-	Κατάρου	
1936	1894	9	29	Θ	Πόρος	75	-	-	Μαρασμοῦ	
1937	1894	10	3	A	Πόρος	-	5	-	Άτροφίας	
1938	1894	10	8	A	Πόρος	75	-	-	Άποπληξίας	
1939	1894	10	8	A	Πόρος	-	8	-	Πυρετού	
1940	1894	10	10	A	Πόρος	-	15	-	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1941	1894	10	10	Θ	Πόρος	50	-	-	Καρκίνου	
1942	1894	10	12	Θ	Πόρος	3	-	-	Πνευμονίας	
1943	1894	10	17	Θ	Πόρος	45	-	-	Χρον. κατάρου	
1944	1894	10	17	Θ	Πόρος	4	-	-	Διφθερίτιδος	
1945	1894	10	18	Θ	Πόρος	7	-	-	Άτροφίας	
1946	1894	10	18	Θ	Πόρος	-	-	7	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1947	1894	10	23	Θ	Πόρος	-	8	-	Κατάρου	
1948	1894	10	27	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
1949	1894	10	28	A	Πόρος	1	-	-	-	
1950	1894	10	29	Θ	Πόρος	2	-	-	Ίλαρῶς	
1951	1894	10	29	Θ	Πόρος	-	-	5	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1952	1894	11	7	A	Πόρος	-	-	40	Άτελοῦς ἀναπτ.	
1953	1894	11	12	A	Πόρος	3	-	-	-	
1954	1894	11	13	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
1955	1894	11	17	A	Πόρος	4	-	-	-	
1956	1894	11	19	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακού	
1957	1894	11	22	Θ	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
1958	1894	11	22	A	Πόρος	30	-	-	Πνευμονίας	
1959	1894	11	22	A	Πόρος	-	-	ἀρτι- γενν.	-	

1960	1894	11	23	A	Πόρος	2	-	-	Πνευμονίας	
1961	1894	11	23	A	Πόρος	-	2	-	Άτροφίας	
1962	1894	11	26	Θ	Πόρος	-	3	-	Άτροφίας	
1963	1894	11	27	Θ	Πόρος	-	10	-	Άτροφίας	
1964	1894	11	27	A	Πόρος	80	-	-	Κατάρου	
1965	1894	12	5	A	Πόρος	-	-	άρτι- γενν.	-	
1966	1894	12	8	A	Πόρος	70	-	-	Συγκοπής	
1967	1894	12	18	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτελείας	
1968	1894	12	19	A	Πόρος	-	1	-	Άτελείας	
1969	1894	12	20	Θ	Πόρος	100	-	-	Μαρασμοῦ	
1970	1894	12	27	Θ	Πόρος	10	-	-	Φθίσις	
1971	1894	12	30	A	Πόρος	-	-	3	Άτελείας	
1972	1895	1	1	A	Γαλατᾶ	-	-	5		
1973	1895	1	4	Θ	Πόρος	38	-	-		
1974	1895	1	7	A	Πόρος	-	-	17		
1975	1895	1	9	A	Πόρος	22	-	-		
1976	1895	1	19	A	Πόρος	-	-	νεογνόν		
1977	1895	1	22	A	Πόρος	70	-	-		
1978	1895	1	23	Θ	Πόρος	50	-	-		
1979	1895	1	29	Θ	Πόρος	45	-	-		
1980	1895	1	31	Θ	Πόρος	75	-	-		
1981	1895	1	1	A	Πόρος	18	-	-		
1982	1895	1	2	Θ	Πόρος	23	-	-		
1983	1895	1	5	A	Πόρος	65	-	-		
1984	1895	1	9	Θ	Πόρος	90	-	-		
1985	1895	1	9	A	Πόρος	-	-	8		

1986	1895	2	18	Θ	Πόρος	90	-	-		
1987	1895	2	19	A	Πόρος	70	-	-		
1988	1895	2	25	Θ	Πόρος	85	-	-		
1989	1895	3	1	Θ	Πόρος	-	-	2		
1990	1895	3	2	A	Γαλατᾶ	20	-	-		
1991	1895	3	3	A	Πόρος	70	-	-		
1992	1895	3	8	Θ	Πόρος	80	-	-		
1993	1895	3	11	Θ	Πόρος	-	-	5		
1994	1895	3	17	A	Πόρος	4	-	-		
1995	1895	3	20	A	Πόρος	-	-	14		
1996	1895	3	22	A	Γαλατᾶ	-	11	-		
1997	1895	3	27	A	Πόρος	2	-	-		
1998	1895	3	28	A	Πόρος	-	-	ἀρτι- γένν.		
1999	1895	3	30	A	Πόρος	10	-	-		
1900	1895	3	30	Θ	Πόρος	62	-	-		
2001	1895	3	31	Θ	Πόρος	-	6	-		
2002	1895	4	3	A	Πόρος	-	11	-		
2003	1895	4	5	Θ	Πόρος	60	-	-		
2004	1895	4	6	Θ	Πόρος	65	-	-		
2005	1895	4	9	Θ	Πόρος	2	-	-		
2006	1895	4	15	A	Πόρος	-	15	-		
2007	1895	4	15	A	Πόρος	75	-	-		
2008	1895	4	17	Θ	Πόρος	-	-	10		
2009	1895	4	18	Θ	Γαλατᾶ	35	-	-		
2010	1895	4	19	Θ	Πόρος	60	-	-		
2011	1895	4	21	Θ	Πόρος	50	-	-		

2012	1895	4	21	A	Πόρος	45	-	-		
2013	1895	4	22	A	Πόρος	4	-	-		
2014	1895	4	25	A	Πόρος	-	14	-		
2015	1895	4	25	Θ	Πόρος	4	-	-		
2016	1895	4	26	A	Πόρος	53	-	-		
2017	1895	4	30	A	Πόρος	90	-	-		
2018	1895	5	1	Θ	Πόρος	3	-	-		
2019	1895	5	2	A	Πόρος	40	-	-		
2020	1895	5	6	A	Πόρος	1	-	-		
2021	1895	5	9	Θ	Πόρος	75	-	-		
2022	1895	5	10	Θ	Πόρος	80	-	-		
2023	1895	5	11	[;]	Πόρος	-	3	-		
2024	1895	5	11	Θ	Πόρος	2	-	-		
2025	1895	5	12	Θ	Πόρος	-	6	-		
2026	1895	5	15	A	Πόρος	-	-	7		
2027	1895	5	21	Θ	Πόρος	2	-	-		
2028	1895	5	24	Θ	Πόρος	3	-	-		
2029	1895	5	27	A	Πόρος	-	7	-		
2030	1895	5	29	A	Δαμαλά	14	-	-		
2031	1895	5	30	A	Πόρος	-	6	-		
2032	1895	5	31	Θ	Πόρος	5	-	-		
2033	1895	5	31	A	Πόρος	35	-	-		
2034	1895	6	1	Θ	Γαλατά	7	-	-		
2035	1895	6	1	A	Πόρος	20	-	-		
2036	1895	6	1	Θ	Πόρος	-	7	-		
2037	1895	6	3	A	Πόρος	-	8	-		
2038	1895	6	3	Θ	Γαλατά	3	-	-		

2039	1895	6	3	A	Πόρος	1	6	-		
2040	1895	6	4	A	Πόρος	82	-	-		
2041	1895	6	5	Θ	Γαλατᾶ	-	5	-		
2042	1895	6	6	Θ	Πόρος	-	16	-		
2043	1895	6	6	A	Πόρος	94	-	-		
2044	1895	6	6	Θ	Πόρος	80	-	-		
2045	1895	6	7	Θ	Γαλατᾶ	3	-	-		
2046	1895	6	9	Θ	Πόρος	65	-	-		
2047	1895	6	11	A	Πόρος	4	-	-		
2048	1895	6	12	Θ	Πόρος	1	-	-		
2049	1895	6	13	A	Πόρος	3	-	-		
2050	1895	6	15	A	Πόρος	75	-	-		
2051	1895	6	18	Θ	Πόρος	23	-	-		
2052	1895	6	20	Θ	Πόρος	-	6	-		
2053	1895	6	20	A	Γαλατᾶ	-	3	-		
2054	1895	6	22	Θ	Πόρος	-	7	-		
2055	1895	6	24	Θ	Πόρος	-	4	-		
2056	1895	6	24	A	Πόρος	5	-	-		
2057	1895	6	25	Θ	Πόρος	45	-	-		
2058	1895	6	25	Θ	Πόρος	2	-	-		
2059	1895	6	25	A	Πόρος	-	-	5		
2060	1895	6	26	Θ	Πόρος	-	15	-		
2061	1895	6	26	Θ	Γαλατᾶ	-	15	-		
2062	1895	6	27	Θ	Πόρος	-	7	-		
2063	1895	6	28	A	Πόρος	-	18	-		
2064	1895	6	30	A	Πόρος	3	-	-		
2065	1895	7	1	A	Πόρος	3	-	-		

2066	1895	7	2	Θ	Πόρος	80	-	-		
2067	1895	7	7	A	Πόρος	-	4	-		
2068	1895	7	10	Θ	Πόρος	-	4	-		
2069	1895	7	11	Θ	Πόρος	2	-	-		
2070	1895	7	13	A	Πόρος	5	-	-		
2071	1895	7	14	A	Πόρος	21	-	-		
2072	1895	7	16	Θ	Πόρος	-	7	-		
2073	1895	7	16	Θ	Πόρος	-	9	-		
2074	1895	7	18	Θ	Πόρος	30	-	-		
2075	1895	7	18	Θ	Πόρος	7	-	-		
2076	1895	7	19	A	Πόρος	75	-	-		
2077	1895	7	30	A	Πόρος	-	10	-		
2078	1895	7	31	Θ	Πόρος	2	6	-		
2079	1895	8	3	A	Πόρος	25	-	-		
2080	1895	8	5	A	Γαλατά	60	-	-		
2081	1895	8	6	A	Πόρος	75	-	-		
2082	1895	8	6	A	Πόρος	70	-	-		
2083	1895	8	13	Θ	Πόρος	35	-	-		
2084	1895	8	15	A	Πόρος	78	-	-		
2085	1895	8	15	A	Πόρος	-	6	-		
2086	1895	8	17	Θ	Πόρος	4	-	-		
2087	1895	8	17	Θ	Πόρος	35	-	-		
2088	1895	8	19	A	Πόρος	13	-	-		
2089	1895	8	19	Θ	Πόρος	2	-	-		
2090	1895	8	22	Θ	Πόρος	-	3	-		
2091	1895	8	22	Θ	Πόρος	-	10	-		
2092	1895	9	2	A	Πόρος	36	-	-		

2093	1895	9	3	Θ	Πόρος	60	-	-	
2094	1895	9	4	A	Πόρος	-	-	1	
2095	1895	9	12	A	Γαλατᾶ	60	-	-	
2096	1895	9	19	A	Πόρος	1	6	-	
2097	1895	9	26	Θ	Πόρος	52	-	-	
2098	1895	9	27	Θ	Πόρος	65	-	-	
2099	1895	10	1	A	Πόρος	-	7	-	
2100	1895	10	2	Θ	Πόρος	-	5	-	
2101	1895	10	15	A	Πόρος	1	6	-	
2102	1895	10	15	A	Γαλατᾶ	16	-	-	
2103	1895	10	21	A	Πόρος	-	9	-	
2104	1895	10	26	A	Πόρος	45	-	-	
2105	1895	10	31	Θ	Γαλατᾶ	-	8	-	
2106	1895	11	2	A	Πόρος	50	-	-	
2107	1895	11	4	Θ	Πόρος	34	-	-	
2108	1895	11	4	A	Πόρος	69	-	-	
2109	1895	11	14	Θ	Πόρος	-	-	5	
2110	1895	11	15	Θ	Πόρος	50	-	-	
2111	1895	11	17	A	Πόρος	35	-	-	
2112	1895	11	18	Θ	Πόρος	-	6	-	
2112β	1895	11	20	A	Πόρος	-	-	-	
2113	1895	11	29	A	Γαλατᾶ	65	-	-	
2114	1895	12	2	Θ	Πόρος	30	-	-	
2115	1895	12	10	A	Πόρος	-	2	-	
2116	1895	12	21	A	Πόρος	52	-	-	
2117	1895	12	22	Θ		-	-	20	
2118	1895	12	25	A	Πόρος	70	-	-	

2119	1895	12	29	A	Πόρος	70	-	-		
2120	1895	12	31	A	Πόρος	-	7	-		
2121	1896	1	3	A	Πόρος	90	-	-		
2122	1896	1	8	A	Πόρος	25	-	-		
2123	1896	1	9	A	Πόρος	-	5	-		
2124	1896	1	9	Θ	Πόρος	-	-	9		
2125	1896	1	11	Θ	Πόρος	28	-	-		
2126	1896	1	12	A	Πόρος	60	-	-		
2127	1896	1	14	A	Πόρος	4	-	-		
2128	1896	1	14	A	Πόρος	75	-	-		
2129	1896	1	15	A	Πόρος	80	-	-		
2130	1896	1	17	Θ	Πόρος	55	-	-		
2131	1896	1	19	Θ	Πόρος	90	-	-		
2132	1896	1	22	Θ	Πόρος	2	-	-		
2133	1896	1	22	Θ	Πόρος	50	-	-		
2134	1896	1	23	Θ	Πόρος	90	-	-		
2135	1896	1	24	A	Πόρος	-	-	2		
2136	1896	1	25	Θ	Πόρος	-	-	8		
2137	1896	1	26	A	Πόρος	3	-	-		
2138	1896	1	26	Θ	Πόρος	90	-	-		
2139	1896	1	26	A	Πόρος	40	-	-		
2140	1896	1	27	A	Πόρος	-	11	-		
2141	1896	1	27	A	Πόρος	80	-	-		
2142	1896	1	28	A	Πόρος	-	-	40		
2143	1896	1	30	Θ	Πόρος	70	-	-		
2144	1896	1	30	Θ	Πόρος	-	-	8		
2145	1896	1	30	A	Πόρος	-	-	4		

2146	1896	2	2	A	Πόρος	90	-	-	
2147	1896	2	2	A	Πόρος	-	-	3	
2148	1896	2	1	A	Πόρος	75	-	-	
2149	1896	2	4	Θ	Πόρος	8	-	-	
2150	1896	2	4	Θ	Πόρος	1	-	-	
2151	1896	2	7	Θ	Πόρος	40	-	-	
2152	1896	2	8	Θ	Πόρος	2	-	-	
2153	1896	2	10	Θ	Πόρος	8	-	-	
2154	1896	2	11	A	Πόρος	50	-	-	
2155	1896	2	12	Θ	Πόρος	-	-	6	
2156	1896	2	15	Θ	Πόρος	-	-	12	
2157	1896	2	15	A	Πόρος	1	-	-	
2158	1896	2	16	A	Πόρος	65	-	-	
2159	1896	2	17	A	Πόρος	2	-	-	
2160	1896	2	18	A	Πόρος	-	10	-	
2161	1896	2	18	Θ	Πόρος	8	-	-	
2162	1896	2	18	Θ	Πόρος	75	-	-	
2163	1896	2	25	A	Πόρος	25	-	-	
2164	1896	2	26	Θ	Πόρος	35	-	-	
2165	1896	2	26	A	Πόρος	35	-	-	
2166	1896	2	26	A	Πόρος	50	-	-	
2167	1896	2	29	Θ	Πόρος	4	-	-	
2168	1896	2	29	A	Πόρος	75	-	-	
2169	1896	3	4	Θ	Πόρος	18	-	-	
2170	1896	3	4	Θ	Πόρος	-	4	-	
2171	1896	3	4	A	Πόρος	72	-	-	
2172	1896	3	6	Θ	Πόρος	2	-	-	

2173	1896	3	13	A	Πόρος	-	3	-	
2174	1896	3	15	Θ	Πόρος	5	-	-	
2175	1896	3	16	Θ	Πόρος	45	-	-	
2176	1896	3	16	Θ	Πόρος	90	-	-	
2177	1896	3	16	A	Πόρος	20	-	-	
2178	1896	3	17	Θ	Πόρος	40	-	-	
2179	1896	3	19	A	Πόρος	80	-	-	
2180	1896	3	20	A	Πόρος	80	-	-	
2181	1896	3	22	A	Πόρος	10	-	-	
2182	1896	3	29	A	Πόρος	60	-	-	
2183	1896	4	2	A	Πόρος	25	-	-	
2184	1896	4	8	A	Πόρος	50	-	-	
2185	1896	4	8	Θ	Γαλατᾶ	85	-	-	
2186	1896	4	10	A	Γαλατᾶ	80	-	-	
2187	1896	4	13	Θ	Γαλατᾶ	21	-	-	
2188	1896	4	13	Θ	Γαλατᾶ	90	-	-	
2189	1896	4	18	A	Γαλατᾶ	-	-	3	
2190	1896	4	20	A	Γαλατᾶ	86	-	-	
2191	1896	4	22	A	Γαλατᾶ	10	-	-	
2192	1896	4	28	A		9	-	-	
2193	1896	4	29	Θ	Γαλατᾶ	40	-	-	
2194	1896	4	30	A	Πόρος	35	-	-	
2195	1896	5	4	Θ	Πόρος	85	-	-	
2196	1896	5	18	A	Γαλατᾶ	-	-	13	
2197	1896	5	11	Θ	Πόρος	90	-	-	
2198	1896	5	22	A	Πόρος	55	-	-	
2199	1896	5	24	Θ	Πόρος	24	-	-	

2200	1896	5	27	Θ	Πόρος	70	-	-		
2201	1896	5	28	Θ	Πόρος	70	-	-		
2202	1896	6	3	A	Πόρος	-	-	3		
2203	1896	6	6	Θ	Πόρος	80	-	-		
2204	1896	6	11	A	Πόρος	-	5	-		
2205	1896	6	13	Θ	Πόρος	-	4	-		
2206	1896	6	17	A	Πόρος	-	5	-		
2207	1896	6	17	A	Πόρος	85	-	-		
2208	1896	6	23	A	Πόρος	-	5	-		
2209	1896	6	25	A	Πόρος	90	-	-		
2210	1896	6	25	A	Πόρος	2	6	-		
2211	1896	6	26	Θ	Πόρος	-	8	-		
2212	1896	6	30	Θ	Πόρος	2	-	-		
2213	1896	7	4	Θ	Πόρος	-	6	-		
2214	1896	7	7	A	Πόρος	35	-	-		
2215	1896	7	13	A	Πόρος	90	-	-		
2216	1896	7	14	Θ	Πόρος	17	-	-		
2217	1896	7	15	Θ	Πόρος	3	-	-		
2218	1896	7	16	A	Πόρος	-	9	-		
2219	1896	7	16	Θ	Πόρος	-	1	-		
2220	1896	7	17	Θ	Πόρος	1	-	-		
2221	1896	7	21	Θ	Πόρος	-	6	-		
2222	1896	7	21	Θ	Πόρος	4	-	-		
2223	1896	7	28	A	Πόρος		-	βρέφος		
2224	1896	7	28	A	Πόρος	60	-	-		
2225	1896	7	29	A	Πόρος	55	-	-		
2226	1896	7	31	A	Πόρος	-	4	-		

2227	1896	7	31	A	Πόρος	58	-	-		
2228	1896	8	1	A	Πόρος	-	4	-		
2229	1896	8	3	Θ	Πόρος	-	7	-		
2230	1896	8	4	A	Πόρος	-	3	-		
2231	1896	8	4	Θ	Πόρος	-	2	-		
2232	1896	8	5	Θ	Πόρος	1	6	-		
2233	1896	8	8	Θ	Πόρος	82	-	-		
2234	1896	8	14	A	Πόρος	26	-	-		
2235	1896	8	18	Θ	Πόρος	80	-	-		
2236	1896	8	25	Θ	Πόρος	-	-	50		
2237	1896	8	26	Θ	Πόρος	5	-	-		
2238	1896	8	29	Θ	Πόρος	5	-	-		
2239	1896	8	30	A	Πόρος	-	5	-		
2240	1896	9	1	A	Πόρος	40	-	-		
2241	1896	9	3	Θ	Πόρος	75	-	-		
2242	1896	9	6	A	Πόρος	-	7	-		
2243	1896	9	8	Θ	Πόρος	80	-	-		
2244	1896	9	10	Θ	Πόρος	22	-	-		
2245	1896	9	15	A	Πόρος	22	-	-		
2246	1896	9	24	Θ	Πόρος	56	-	-		
2247	1896	9	25	Θ	Πόρος	3	-	-		
2248	1896	9	27	A	Πόρος	18	-	-		
2249	1896	9	28	Θ	Πόρος	40	-	-		
2250	1896	9	30	A	Πόρος	-	5	-		
2251	1896	9	30	Θ	Πόρος	15	-	-		
2252	1896	10	2	A	Υδρα	75	-	-	Συγκοπής	
2253	1896	10	2	A	Πόρος	-	-	-	Άτελουξ ανάπτήξεως	

2254	1896	10	10	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτελοῦς ἀναπήξεως	
2255	1896	10	13	Θ	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
2256	1896	10	16	Θ	Πόρος	85	-	-	Μαρασμοῦ	
2257	1896	10	17	Θ	Πόρος	70	-	-	Φυματιώσεως	
2258	1896	10	21	Θ	Γαλατᾶ	-	-	-	Τύφου	
2259	1896	10	21	Θ	Πόρος	-	6	-	Δυσεντερίας	
2260	1896	10	21	Θ	Πόρος	-	-	-	Φυματιώσεως	
2261	1896	10	21	Α	Πόρος	-	-	-	Νεφρίτιδος	
2262	1896	10	26	Θ	Πόρος	105	-	-	Μαρασμοῦ	
2263	1896	10	27	Θ	Πόρος	5	-	-	Ἑλμινθιάσεως	
2264	1896	10	27	Θ	Πόρος	4	-	-	Διφθερίτης	
2265	1896	10	27	Θ	Πόρος	40	-	-	Καρκίνου	
2266	1896	10	28	Θ	Πόρος	75	-	-	Ἀποπληξίας	
2267	1896	11	2	Α	Πόρος	50	-	-	Ἀποπληξίας	
2268	1896	11	5	Θ	Πόρος	20	-	-	Μητροπεριτονίτιδος	
2269	1896	11	8	Α	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
2270	1896	11	16	Θ	Πόρος	7	-	-	Ἐλώδους καχεξίας	
2271	1896	11	17	Α	Πόρος	75	-	-	Μαρασμοῦ	
2272	1896	11	19	Α	Γαλατᾶ	15	-	-	Διαλ. χρον. πυρετοῦ	
2273	1896	11	21	Α	Πόρος	28	-	-	Νεφρίτιδος	
2274	1896	11	21	Α	Πόρος	92	-	-	Μαρασμοῦ	
2275	1896	11	22	Θ	Πόρος	45	-	-	Φθίσις	
2276	1896	11	23	Θ	Πόρος	-	9	-	Λαρυγγίτιδος	
2277	1896	11	24	Α	Πόρος	-	11	-	Βρογχοπνευμονίας	
2278	1896	11	27	Α	Πόρος	85	-	-	Ἑγκεφ. αἱμοραγίας	
2279	1896	11	27	Α	Πόρος	32	-	-	Αἱματομουλίτιδος	
2280	1896	11	29	Α	Πόρος	4	-	-	Φυματ. μηνιγγίτιδ.	

2281	1896	12	1	Θ	Πόρος	80	-	-	Μαρασμοῦ	
2282	1896	12	3	A	Πόρος	65	-	-	Χρον. έμφ. βρογχιτ.	
2283	1896	12	6	Θ	Πόρος	4	-	-	Λαρυγγίτιδος	
2284	1896	12	8	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
2285	1896	12	17	Θ	Πόρος	2	-	-	Πνευμονίας	
2286	1896	12	17	A	Πόρος	35	-	-	Φυματιώσεως	
2287	1896	12	19	Θ	Πόρος	30	-	-	Περιτονίτιδος	
2288	1896	12	21	A	Πόρος	22	-	-	Τυφώδους γρύπης	
2289	1897	1	2	A	Ψάρι Στυμ.	32	-	-	Φυματιώσεως	
2290	1897	1	2	A	Πόρος	-	-	5	Άτελοῦς άναπήξεως	
2291	1897	1	4	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακοῦ νοσημ.	
2292	1897	1	5	A	Πόρος	80	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
2293	1897	1	11	A	Πόρος	60	-	-	Άποπληξίας	
2294	1897	1	17	Θ	Πόρος	-	-	20	Άτροφίας	
2295	1897	1	17	A	Πόρος	-	-	-	Λαρυγγίτιδος	
2296	1897	1	21	Θ	Πόρος	3	-	-	Πνευμονίας	
2297	1897	1	23	Θ	Σπέτσας	20	-	-	Φυματιώσεως	
2298	1897	1	27	Θ	Πόρος	19	-	-	Φυματιώσεως	
2299	1897	1	29	[;]	Γαλατᾶ	-	-	έμβριον	Τεχθέν τεθνεῶς	
2300	1897	1	30	A	Πόρος	30	-	-	Φυματιώσεως	
2301	1897	2	1	A	Πόρος	60	-	-	Πνευμονίας	
2302	1897	2	2	A	Πόρος	65	-	-	Καρκίνου	
2303	1897	2	8	Θ	Πόρος	-	9	-	Έγκεφ. νοσήματος	
2304	1897	2	8	Θ	Πόρος	-	-	3	Άτροφίας	
2305	1897	2	18	Θ	Πόρος	29	-	-	Φυματιώσεως	
2306	1897	2	18	Θ	Πόρος	-	-	άρτι- γεννη.	Πρώρου τοκετοῦ	

2307	1897	2	24	A	Πόρος	28	-	-	Φυματιώσεως	
2308	1897	2	23	A	Πόρος	20	-	-	Φυματιώσεως	
2309	1897	2	26	Θ	Πόρος	87	-	-	Γήρατος	
2310	1897	2	26	Θ	Πόρος	-	-	-	Φυματιώσεως	
2311	1897	2	27	A	Πόρος	50	-	-	Φθίσις	
2312	1897	2	28	A	Πόρος	7	-	-	-	
2313	1897	3	1	A	Πόρος	79	-	-	Αποπληξίας	
2314	1897	3	2	A	Πόρος	58	-	-	Φθίσις	
2315	1897	3	6	Θ	Πόρος	-	6	-	Βρογχίτιδος	
2316	1897	3	13	A	-	19	-	-	Πνευμονίας	
2317	1897	3	19	A	Γαλατᾶ	-	7	-	Ἀτροφίας	
2318	1897	3	20	A	Πόρος	-	-	50	Βρογχίτιδος	
2319	1897	3	21	A	Πόρος	80	-	-	Καρδ. νοσήματος	
2320	1897	3	24	Θ	Πόρος	-	10	-	Βρογχοπνευμον.	
2321	1897	3	26	Θ	Πόρος	80	-	-	Γεροντ. μαρασμ.	
2322	1897	3	30	A	Πόρος	65	-	-	Φυματιώσεως	
2323	1897	3	31	Θ	Πόρος	-	-	ἀρτιγέν- νητον	-	
2324	1897	4	3	Θ	Πόρος	1	-	-	Ἀτροφίας	
2325	1897	4	5	Θ	Πόρος	50	-	-	Φθίσις	
2326	1897	4	10	Θ	Πόρος	-	-	-	Γαστροεντερίτ.	
2327	1897	4	11	Θ	Πόρος	2	-	-	Βρογχοπνευμον.	
2328	1897	4	15	A	Πόρος	65	-	-	Καρκίνου	
2329	1897	4	17	Θ	Πόρος	9	-	-	Ὀστρακιάς	
2330	1897	4	20	A	Πόρος	60	-	-	Γαστροεντ. κατάρ.	
2331	1897	4	22	A	Πόρος	18	-	-	Ἐγκ. αἱμορραγ.	
2332	1897	4	23	A	Πόρος	34	-	-	Ἐγκ. νοσήματος	

2333	1897	4	27	A	Πόρος	7	-	-	Όστρακιάς	
2334	1897	4	29	Θ	Πόρος	4	-	-	Όστρακιάς	
2335	1897	5	2	A	Πόρος	4	-	-	Όστρακιάς	
2336	1897	5	4	A	Πόρος	3	6	-	Όστρακιάς	
2337	1897	5	5	Θ	Πόρος	3	-	-	Γαστροεντερίτ.	
2338	1897	5	7	A	Πόρος	8	-	-	Όστρακιάς	
2339	1897	5	8	Θ	Πόρος	1	-	-	Όστρακιάς	
2340	1897	5	8	Θ	Πόρος	3	-	-	Όστρακιάς	
2341	1897	5	11	Θ	Πόρος	70	-	-	Ύδρωπος	
2342	1897	5	12	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
2343	1897	5	13	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
2344	1897	5	13	A	Πόρος	-	13	-	Όστρακιάς	
2345	1897	5	14	Θ	Πόρος	3	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2346	1897	5	15	Θ	Πόρος	2	6	-	Νεφρίτιδος	
2347	1897	5	21	Θ	Πόρος	-	4	-	Μηνιγγίτιδος	
2348	1897	5	21	A	Πόρος	1	6	-	Όστρακιάς	
2349	1897	5	24	A	Πόρος	3	-	-	Έγκεφ. νοσήματος	
2350	1897	5	24	A	Πόρος	27	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2351	1897	5	28	A	Πόρος	-	3	-	Γαστροεντερίτιδ.	
2352	1897	5	29	A	Πόρος	22	-	-	Φθίσις	
2353	1897	5	30	A	Πόρος	2	-	-	Όστρακιάς	
2354	1897	5	30	Θ	Πόρος	30	-	-	Έπιλ. πυρετού	
2355	1897	5	30	Θ	Πόρος	70	-	-	Γερ. μαρασμού	
2356	1897	5	2	Θ	Πόρος	-	12	-	Όστρακιά	
2357	1897	5	5	A	Πόρος	-	3	-	Γαστροεντερίτιδος	
2358	1897	5	6	Θ	Πόρος	-	11	-	Πνευμονίας	
2359	1897	5	8	Θ	Πόρος	-	3	-	Βρογχίτιδος	

2360	1897	5	9	Θ	Πόρος	-	3	-	Έγκεφ. νοσήματος	
2361	1897	5	11	A	Πόρος	70	-	-	Έγκεφ. νοσήματος	
2362	1897	5	13	Θ	Πόρος	10	-	-	Λευκεματουρίας	
2363	1897	5	19	A	Πόρος	17	-	-	Φθίσις	
2364	1897	5	19	A	Πόρος	19	-	-	Πνευμονίας	
2365	1897	5	20	A	Πόρος	3	-	-	Όστρακιάς	
2366	1897	5	22	A	Πόρος	-	6	-	Όστρακιάς	
2367	1897	5	27	A	Πόρος	70	-	-	Έντερ. κατάρρου	
2368	1897	5	28	Θ	Πόρος	2	-	-	Όστρακιάς	
2369	1897	5	30	A	Πόρος	60	-	-	Έγκεφ. μαλάκας	
2370	1897	7	1	A	Πόρος	32	-	-	Φυματώσεως	
2371	1897	7	10	A	Πόρος	80	-	-	Γεροντικού μαρασμ.	
2372	1897	7	11	Θ	Πόρος	60	-	-	Έγκεφ. άποπληξίας	
2373	1897	7	14	Θ	Πόρος	45	-	-	Φυματώσεως	
2374	1897	7	14	A	Πόρος	-	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2375	1897	7	15	A	Πόρος	27	-	-	Έγκεφ. άποπληξίας	
2376	1897	7	16	Θ	Πόρος	90	-	-	Γεροντ. μαρασμού	
2377	1897	7	18	A	Πόρος	3	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2378	1897	7	19	A	Πόρος	2	-	-	Νεφρίτιδος	
2379	1897	7	21	Θ	Πόρος	1	-	-	Άτροφίας	
2380	1897	7	31	A	Πόρος	80	-	-	Ρευματισμούς	
2381	1897	8	1	Θ	Πόρος	73	-	-	Πυρετού	
2382	1897	8	7	Θ	Πόρος	1	6	-	Έγκεφαλική νόσος	
2383	1897	8	11	Θ	Πόρος	17	-	-	Πυρετού	
2384	1897	8	17	Θ	Πόρος	-	11	-	Πνευμονίας	
2385	1897	8	18	Θ	Πόρος	-	9	-	Έντερ. κατάρρου	
2386	1897	8	25	Θ	Πόρος	70	-	-	Έλκος στομάχου	

2387	1897	8	26	Θ	Πόρος	15	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2388	1897	9	1	A	Πόρος	-	7	-	Βρογχίτης	
2389	1897	9	2	Θ	Πόρος	19	-	-	Φυματίωσης	
2390	1897	9	3	Θ	Πόρος	-	7	-	Φλεγμ. έκζεματώδους	
2391	1897	9	7	A	Πόρος	3	-	-	Πνευμονίας	
2392	1897	9	7	A	Γαλατᾶ	1	6	-	Λαρυγγίτιδος	
2393	1897	9	8	Θ	Πόρος	40	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
2394	1897	9	8	A	Πόρος	2	-	-	Πυρετοῦ	
2395	1897	9	9	Θ	Πόρος	4	-	-	Οὔρ. νοσήματος	
2396	1897	9	13	A	Πόρος	-	2	-	Ἀτροφίας	
2397	1897	9	13	Θ	Πόρος	25	-	-	Φυματίωσης	
2398	1897	9	15	A	Πόρος	75	-	-	Καρδ. νοσήματος	
2399	1897	9	16	Θ	Πόρος	-	15	-	Τυφ. πυρετοῦ	
2400	1897	9	18	Θ	Πόρος	18	-	-	Ἐπιληψίας	
2401	1897	9	21	Θ	Πόρος	62	-	-	Γαγγρένης	
2402	1897	9	24	A	Πόρος	-	8	-	Βρογχ. κατάρρου	
2403	1897	9	24	A	Ἀθήναι	19	-	-	Φθίσις	
2404	1897	9	24	A	Βαλτέτσι	25	-	-	Διαμπ. τραῦμα	
2405	1897	9	27	Θ	Ἵδρας	75	-	-	[;]	
2406	1897	9	27	Θ	Πόρος	-	7	-	Χρονίας διαρροίας	
2407	1897	10	2	A	Γαλατᾶ	-	7	-	Ἀτελείας	
2408	1897	10	2	A	Γαλατᾶ	-	7	-	Ἀτελείας	
2409	1897	10	3	Θ	Πόρος	1	6	-	Ἐλώδους καχεξίας	
2410	1897	10	8	[;]	Πόρος	-	-	-	ἐγεννήθη νεκρόν	
2411	1897	10	14	Θ	Γαλατᾶ	65	-	-	-	
2412	1897	10	16	A	Γαλατᾶ	14	-	-	Ἐλώδους καχεξίας	
2413	1897	10	17	Θ	Πόρος	-	-	-	Ἐλώδους καχεξίας	

2414	1897	10	22	A	Πόρος	-	15	-	Άτροφίας	
2415	1897	10	25	Θ	Πόρος	30	-	-	Πλευρίτιδος	
2416	1897	10	25	A	Πόρος	6	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2417	1897	10	28	A	Πόρος	-	1	-	Άτελείας	
2418	1897	10	29	A	Πόρος	-	11	-	Δυσεντ. κατάρρου	
2419	1897	10	30	Θ	Πόρος	70	-	-	Συγκοπής	
2420	1897	11	1	A	Γαλατά	-	-	-	-	
2421	1897	11	4	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2422	1897	11	5	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2423	1897	11	5	A	Πόρος	-	-	-	-	
2424	1897	11	11	A	Πόρος	-	-	-	-	
2425	1897	11	22	A	Πόρος	-	-	-	-	
2426	1897	11	22	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2427	1897	11	28	A	Πόρος	-	-	-	-	
2428	1897	12	1	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2429	1897	12	4	A	Πόρος	-	-	-	-	
2430	1897	12	8	A	Πόρος	-	-	-	-	
2431	1897	12	15	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2432	1897	12	17	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2433	1897	12	20	Θ	Πόρος	-	-	-	-	
2434	1897	12	23	A	Πόρος	-	-	-	-	
2435	1898	1	3	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακού	
2436	1898	1	8	Θ	Πόρος	3	-	-	Έλωδους καχεξίας	
2437	1898	1	10	A	Πόρος	70	-	-	Πνευμονίας	
2438	1898	1	13	A	Πόρος	75	-	-	Συγκοπής	
2439	1898	1	14	Θ	Πόρος	-	-	-	Χρονίας έντεροκύλης	
2440	1898	1	16	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	

2441	1898	1	18	A	Πόρος	2	-	-	Πνευμονίας	
2442	1898	1	31	[;]	Πόρος	-	-	βρέφος	Ίκτέρου	
2443	1898	1	31	Θ	Πόρος	-	-	-	Έπιλοχ. πυρετού	
2444	1898	2	8	A	Πόρος	70	-	-	Γήρατος	
2445	1898	2	14	Θ	Πόρος	46	-	-	Μελίτιδος σπονδ. στήλης	
2446	1898	2	21	Θ	Πόρος	5	-	-	Συγκοπής καρδιάς	
2447	1898	2	22	A	Πόρος	-	3	-	Μηνιγγίτιδος	
2448	1898	2	25	Θ	Πόρος	65	-	-	Ήμιπληγίας	
2449	1898	2	26	Θ	Πόρος	-	-	-	Τύφου	
2450	1898	2	28	A	Πόρος	-	-	-	Φυματώσης λαρυγγ.	
2451	1898	3	9	Θ	Πόρος	80	-	-	Χρον. δυσεντερ. καταρ.	
2452	1898	3	12	Θ	Πόρος	-	20	-	Ψευδολαριγγίτιδος	
2453	1898	3	13	Θ	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
2454	1898	3	16	Θ	Πόρος	3	-	-	Έλώδους καχεξίας	
2455	1898	3	17	Θ	Πόρος	-	14	-	Τυφοειδοῦς πυρ.	
2456	1898	3	20	A	Πόρος	70	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2457	1898	3	20	Θ	Πόρος	70	-	-	Πλευρίτιδος	
2458	1898	3	22	Θ	Πόρος	13	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2459	1898	3	20	A	Πόρος	-	-	9	Έγκεφ. νοσήματος	
2460	1898	4	2	[;]	Πόρος	-	-	-	Νεκρόν	
2461	1898	4	5	A	Πόρος	50	-	-	Έλεοῦ	
2462	1898	4	10	Θ	Πόρος	-	2	-	Βρογχίτιδος	
2463	1898	4	11	A	Πόρος	-	12	-	Βρογχίτιδος	
2464	1898	4	11	A	Πόρος	-	-	40	Πνευμονία	
2465	1898	4	14	A	Πόρος	-	17	-	Τριχ. βρογχίτιδος	
2466	1898	4	14	A	Πόρος	50	-	-	Συγκοπής	
2467	1898	4	19	A	Πόρος	19	-	-	Βρογχίτιδος	

2468	1898	4	26	A	Πόρος	-	10	-	Άθρεψίας	
2469	1898	4	27	Θ	Μέθυνα	22	-	-	Άποληξίας	
2470	1898	4	29	Θ	Πόρος	80	-	-	Ίκτέρου	
2471	1898	4	29	A	Πόρος	-	-	-	Άσφυξίας	
2472	1898	4	30	Θ	Πόρος	-	-	-	Πρώρου τοκετού	
2473	1898	4	28	A	Πόρος	18	-	-	Έρισιπέλατος	
2474	1898	5	2	A	Πόρος	-	6	-	Πνευμονίας	
2475	1898	5	3	A	Πόρος	60	-	-	Δυσεντεροίας	
2476	1898	5	6	Θ	Πόρος	-	6	-	Βρογχίτιδος	
2477	1898	5	7	A	Πόρος	-	-	25	Σπασμών	
2478	1898	5	8	Θ	Γαλατᾶ	11	-	-	Φθίσις	
2479	1898	5	9	Θ	Πόρος	2	6	-	Έντερ. κατάρρου	
2480	1898	5	9	Θ	Πόρος	26	-	-	Σηψαιμίας	
2481	1898	5	10	Θ	Πόρος	20	-	-	Φθίσις	
2482	1898	5	10	Θ	Πόρος	1	-	-	Δυσεντερροίας	
2483	1898	5	23	A	Πόρος	-	7	-	Έγκαστρίτιδος	
2484	1898	5	24	A	Πόρος	1	-	-	Δυσεντερ. καταρ.	
2485	1898	5	25	Θ	Πόρος	3	-	-	Βρογχίτιδος	
2486	1898	5	26	Θ	Πόρος	1	6	-	Δυσεντερίας	
2487	1898	5	30	A	Πόρος	-	4	-	Άτροφίας	
2488	1898	5	31	Θ	Πόρος	78	-	-	Άποληξίας	
2489	1898	6	1	Θ	Πόρος	6	-	-	Δυσεντερίας	
2490	1898	6	2	Θ	Πόρος	16	-	-	Φυματίωσης	
2491	1898	6	2	Θ	Πόρος	50	-	-	Έγκεφαλίτιδος	
2492	1898	6	4	A	Πόρος	46	-	-	Φυματώσεως	
2493	1898	6	5	Θ	Πόρος	13	-	-	Τυφοειδοῦς	
2494	1898	6	6	A	Πόρος	35	-	-	Τυφοειδοῦς	

2495	1898	6	7	A	Πόρος	23	-	-	Τυφοειδοῦς	
2496	1898	6	9	A	Πόρος	82	-	-	Καρδιακοῦ	
2497	1898	6	11	A	Πόρος	-	11	-	Ἄτροφίας	
2498	1898	6	13	A	Πόρος	-	5	-	Βρογχοπνευμον.	
2499	1898	6	20	A	Πόρος	22	-	-	Φυματίωσης	
2400	1898	6	22	A	Πόρος	2	-	-	Συνεχοῦς πυρετοῦ	
2501	1898	6	22	Θ	Πόρος	19	-	-	Τυφοειδοῦς	
2502	1898	6	23	Θ	Πόρος	2	-	-	Ὄδοντοφυΐα	
2503	1898	7	1	A	Πόρος	-	18	-	Χρονίας δυσεντερ.	
2504	1898	7	1	Θ	Πόρος	50	-	-	Κακοήθους πυρετ.	
2505	1898	7	2	Θ	Πόρος	-	1	-	Ὄξείας δυσεντερ.	
2506	1898	7	5	A	Πόρος	-	11	-	Ὄδοντοφυΐας	
2507	1898	7	5	Θ	Πόρος	24	-	-	Ἐπιλοχίου πυρετοῦ	
2508	1898	7	8	Θ	Πόρος	-	11	-	Τυφοειδοῦς πυρ.	
2509	1898	7	12	Θ	Πόρος	45	-	-	Μαρασμῶδους καχ.	
2510	1898	7	18	A	Πόρος	2	6	-	Μηνιγγίτιδος	
2511	1898	7	19	A	Πόρος	-	5	-	Ἐντερίτιδος	
2512	1898	7	19	A	Πόρος	5	-	-	Βρογχοπνευμον.	
2513	1898	7	19	A	Πόρος	1	4	-	Παραλύσεως καρ.	
2514	1898	7	25	Θ	Πόρος	100	-	-	Ἐγκεφαλίτιδος	
2515	1898	7	25	A	Πόρος	60	-	-	Καρδιακοῦ νοσημ.	
2516	1898	7	26	A	Πόρος	1	-	-	Χρον. δυσεντερ.	
2517	1898	7	29	Θ	Πόρος	1	-	-	Ὄξείας δυσεντερ.	
2518	1898	7	30	Θ	Πόρος	1	6	-	Γαστροεντεριτ.	
2519	1898	8	11	A	Πόρος	18	-	-	Τυφοειδοῦς	
2520	1898	8	15	A	Πόρος	60	-	-	Νεφρίτιδος	
2521	1898	8	16	Θ	Πόρος	-	-	2	Ἄτροφίας	

2522	1898	8	16	A	Γαλατᾶ	50	-	-	Καρκίνου	
2523	1898	8	16	Θ	Πόρος	55	-	-	Φυματιώσεως	
2524	1898	8	19	Θ	-	30	-	-	Φυματιώσεως	
2525	1898	8	23	A	Πόρος	-	-	3	Ἀτελείας	
2526	1898	8	24	A	Πόρος	-	2	-	Καρκινώματος	
2527	1898	8	28	Θ	Πόρος	-	8	-	Γαστροεντερίτιδος	
2528	1898	8	29	A	Πόρος	70	-	-	Τυφοειδοῦς πυρετοῦ	
2529	1898	9	1	Θ	Πόρος	5	-	-	Πλευρίτιδος	
2530	1898	9	2	Θ	Πόρος	-	4	-	Γαστροεντερίτιδος	
2531	1898	9	25	A	Πόρος	50	-	-	Βρογχίτιδος	
2532	1898	10	1	Θ	Πόρος	-	-	1	-	
2533	1898	10	1	[;]	Πόρος	-	-	1	-	
2534	1898	10	1	A	Πόρος	-	-	ώρ. 3	-	
2535	1898	10	2	A	Πόρος	2	6	-	-	
2536	1898	10	6	Θ	Πόρος	7	-	-	-	
2537	1898	10	30	Θ	Πόρος	4	-	-	-	
2538	1898	10	30	Θ	Γαλατᾶ	2	-	-	-	
2539	1898	11	2	Θ	Γαλατᾶ	90	-	-	-	
2540	1898	11	3	A	Πόρος	90	-	-	-	
2541	1898	11	11	A	Πόρος	2	-	-	-	
2542	1898	11	12	A	Γαλατᾶ	3	-	-	-	
2543	1898	11	14	Θ	Γαλατᾶ	35	-	-	-	
2544	1898	11	17	Θ	Πόρος	103	-	-	-	
2545	1898	11	19	Θ	Πόρος	54	-	-	-	
2546	1898	11	21	Θ	Πόρος	8	-	-	-	
2547	1898	11	23	A	Πόρος	2	-	-	-	
2548	1898	11	25	Θ	Πόρος	8	-	-	-	

2549	1898	11	25	A	Πόρος	2	6	-	-	
2550	1898	11	30	Θ	Πόρος	21	-	-	-	
2551	1898	12	2	A	Πόρος	-	-	2	-	
2552	1898	12	2	A	Πόρος	28	-	-	-	
2553	1898	12	4	A	Πόρος	90	-	-	-	
2554	1898	12	8	Θ	Πόρος	-	7	-	-	
2555	1898	12	9	A	Πόρος	75	-	-	-	
2556	1898	12	12	Θ	Πόρος	25	-	-	-	
2557	1898	12	14	A	Γαλατᾶ	60	-	-	-	
2558	1898	12	16	Θ	Γαλατᾶ	-	-	4	-	
2559	1898	12	19	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
2560	1898	12	19	Θ	Πόρος	20	-	-	-	
2561	1898	12	19	Θ	Πόρος	20	-	-	-	
2562	1898	12	19	Θ	Πόρος	72	-	-	-	
2563	1898	12	29	A	Πόρος	78	-	-	-	
2564	1898	4	7	A	Πόρος	-	-	-	-	Ἐφονεύθη ἐν τῇ ἐν Λοσφακίῳ μάχῃ
2565	1897	2	1	A	Σμύρνη	40	-	-	-	
2566	1899	1	7	Θ	Βαλτέτσι	1	-	-	-	
2567	1899	1	8	A	Πόρος	45	-	-	-	
2568	1899	1	9	Θ	Πόρος	55	-	-	-	
2569	1899	1	24	A	Πόρος	60	-	-	-	
2570	1899	1	30	A	Πόρος	20	-	-	-	
2571	1899	2	2	Θ	Πόρος	-	7	-	-	Πνευμονίας
2572	1899	2	8	A	Ἄνδρου	22	-	-	-	Πλευροπνευμονίας
2573	1899	2	8	A	Πόρος	70	-	-	-	Μαρασμοῦ
2574	1899	2	11	A	Πόρος	80	-	-	-	Μαρασμοῦ

2575	1899	2	15	A	Πόρος	-	13	-	Πνευμονία	
2576	1899	2	15	A	Πόρος	28	-	-	Τυφοειδοῦς	
2577	1899	2	17	Θ	Γαλατᾶ	-	4	-	Ἀτροφίας	
2578	1899	2	20	A	Πόρου	75	-	-	Μαρασμοῦ	
2579	1899	2	27	Θ	Πόρος	-	3	-	Ἀτροφίας	
2580	1899	3	1	A	Γαλατᾶ	60	-	-	Πνευμονίας	
2581	1899	3	2	A	Πόρου	70	-	-	Ἀποπληξίας	
2582	1899	3	4	Θ	Βαλτέτσι	65	-	-	Συγκοπῆς	
2583	1899	3	7	A	Καλάμαι	35	-	-	Φθίσις	
2584	1899	3	12	A	Πόρος	80	-	-	Καρδιακοῦ	
2585	1899	3	12	A	Πόρος	-	-	ἀρτιγέν- νητον	-	
2586	1899	3	22	A	Πόρος	22	-	-	Ὄξείας διατροφῆς	
2587	1899	3	24	A	Δαμαλᾶ	35	-	-	Πνευμονίας	
2588	1899	3	1	A	Γαλατᾶ	60	-	-	Πνευμονίας	
2589	1899	3	29	A	Ψαρῶν	67	-	-	Ἀποφρ. ἐντέρου	
2590	1899	3	30	Θ	Πόρος	30	-	-	Φθίσις	
2591	1899	4	2	A	Πόρος	85	-	-	Μαρασμοῦ	
2592	1899	4	4	A	Πόρος	90	-	-	Μαρασμοῦ	
2592β	1899	4	-	A	Πόρος	-	-	-	-	
2593	1899	4	9	A	Πόρος	105	-	-	Μαρασμοῦ	
2594	1899	4	9	A	Πόρος	-	10	-	Βρογχοπνευμονίας	
2595	1899	4	17	A	Βαλτέτσι	11	-	-	Τυφοειδοῦς	
2596	1899	4	20	Θ	Πόρος	70	-	-	Καρδιακοῦ	
2597	1899	4	24	A	Πόρος	45	-	-	Ἀποπληξίας	
2598	1899	4	25	Θ	Πόρος	107	-	-	Γεροντ. μαρασμοῦ	
2599	1899	4	27	Θ	Πόρος	90	-	-	Γεροντ. μαρασμοῦ	

2600	1899	4	27	A	Πόρος	-	5	-	Όδοντοφυΐας	
2601	1899	4	28	A	Γαλατᾶ	-	-	ήμ. 2, άρτιγέν- νητον	-	
2602	1899	4	28	Θ	Γαλατᾶ	28	-	-	Φθίσις	
2603	1899	4	28	Θ	Πόρος	55	-	-	Έγκεφ. άποπληξίας	
2604	1899	5	27	A	Πόρος	-	8	-	Δυσεντ. κατάρου	
2605	1899	5	2	Θ	Πόρος	-	3	-	Έγκεφαλίτιδος	
2606	1899	5	2	A	Πόρος	60	-	-	Νεκρό τοῦ δεξιού ἄκρου	
2607	1899	5	3	A	Πόρος	-	5	-	Λακτικῶν σπασμῶν	
2608	1899	5	6	A	Πόρος	85	-	-	Άποπληξίας	
2609	1899	5	11	A	Γαλατᾶ	75	-	-	Περιφ. βουβονισμοῦ	
2610	1899	5	14	Θ	Πόρος	-	6	-	Μηνιγγίτιδος	
2611	1899	5	14	[;]	Πόρος	-	-	-	Νεκρόν	
2612	1899	5	20	Θ	Γαλατᾶ	60	-	-	Δυσεντερικοῦ	
2613	1899	5	20	A	Γαλατᾶ	55	-	-	ἐξ ὑλιοῦ	
2614	1899	5	23	Θ	Πόρος	20	-	-	Πνευμονίας	
2615	1899	5	29	Θ	Πόρος	46	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
2616	1899	5	24	Θ	Πόρος	2	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2617	1899	6	1	Θ	Πόρος	-	1	-	Άτροφίας	
2618	1899	6	1	A	Πόρος	-	9	-	Έντερίτιδος	
2619	1899	6	1	[;]	Πόρος	-	-	50	Άτροφίας	
2620	1899	6	1	A	Πόρος	24	-	-	“Υδρωπος	
2621	1899	6	1	Θ	Πόρος	2	-	-	Χρονίας διαρροίας	
2622	1899	6	1	A	Πόρος	-	5	-	Σπασμῶν	
2623	1899	6	1	Θ	Πόρος	40	-	-	Μαρασμοῦ	
2624	1899	6	30	[;]	Πόρος	-	13	-	Γαστροεντερίτιδος	

2625	1899	7	6	A	Πόρος	75	-	-	Μαρασμοῦ	
2626	1899	7	7	A	Πόρος	-	8	-	Μηνιγγίτιδος	
2627	1899	7	8	Θ	Πόρος	70	-	-	Έγκεφ. αιμορραγίας	
2628	1899	7	8	A	Πόρος	70	-	-	Καρδιακοῦ	
2629	1899	7	18	A	Πόρος	4	-	-	Βρογχίτης	
2630	1899	7	19	Θ	Πόρος	-	12	-	Έντερίτιδος	
2631	1899	7	20	Θ	Πόρος	75	-	-	Άποληξίας	
2632	1899	7	21	Θ	Πόρος	24	-	-	Έπιλοχ. πυρετοῦ	
2633	1899	7	29	Θ	Πόρος	-	-	22	Έντερίτιδος	
2634	1899	8	1	A	Πόρος	-	-	3	Έντερίτιδος	
2635	1899	8	3	Θ	Πόρος	55	-	-	έξ είλεοῦ	
2636	1899	8	3	A	Πόρος	-	5	-	Γαστρικοῦ πυρετοῦ	
2637	1899	8	7	Θ	Πόρος	70	-	-	Μαρασμοῦ γερ.	
2638	1899	8	7	Θ	Γαλατᾶ	-	-	ἀρτιγέν- νητον	-	
2639	1899	8	23	A	Πόρος	65	-	-	Βρογχοπνευμονίας	
2640	1899	8	28	A	Πόρος	70	-	-	Καρκίνου	
2641	1899	9	6	A	Πόρος	40	-	-	Κακοήθους πυρετοῦ	
2642	1899	9	6	A	Πόρος	38	-	-	Φθίσις	
2643	1899	9	7	Θ	Πόρος	35	-	-	Έλεφαντιώσεως	
2644	1899	9	14	A	Πόρος	-	9	-	Άτροφίας	
2645	1899	9	16	Θ	Πόρος	65	-	-	Άποληξία	
2646	1899	9	16	Θ	Πόρος	60	-	-	Πυρινεφρίτιδος	
2647	1899	9	19	A	Πόρος	-	2	-	Βρογχοπνευμονίας	
2648	1899	9	22	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
2649	1899	9	22	A	Πόρος	-	4	-	Άτροφίας	
2650	1899	9	22	A	Πόρος	-	-	νεογέν-	Πρώρου τοκετοῦ	

								νητον		
2651	1899	9	27	A	Πόρος	70	-	-	Καρκίνου	
2652	1899	9	27	A	Πόρος	45	-	-	Συγκοπής καρδ.	
2653	1899	9	29	Θ	Πόρος	65	-	-	Συγκοπής καρδ.	
2654	1899	9	29	Θ	Πόρος	50	-	-	Άποπληξία	
2655	1899	9	30	Θ	Πόρος	-	7	-	Έντερίτιδος	
2656	1899	10	8	A	Πόρος	40	-	-	Ύδροπικίας	
2657	1899	10	8	Θ	Πόρος	-	9	-	Άτροφίας	
2658	1899	10	9	A	Πόρος	75	-	-	Καρδιακού νοσημ.	
2659	1899	10	9	A	Πόρος	-	18	-	Μηνιγγίτιδος	
2660	1899	10	11	A	Πόρος	50	-	-	Φθίσις	
2661	1899	10	11	Θ	Πόρος	-	-	50	Άτροφίας	
2662	1899	10	15	Θ	Γαλατᾶ	12	-	-	Κακοήθους πυρετού	
2663	1899	10	18	A	Πόρος	7	-	-	Γαστροεντερίτιδος	
2664	1899	10	18	Θ	Πόρος	10	-	-	Χρονίας νεφρίτιδος	
2665	1899	10	22	Θ	Πόρος	2	-	-	Φυματίωσις	
2666	1899	10	25	A	Πόρος	8	-	-	Φυματίωσις	
2667	1899	10	30	A	Πόρος	-	-	-	Φυματίωσις	
2668	1899	10	30	A	Γαλατᾶ	95	-	-	Γήρατος	
2669	1899	11	5	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
2670	1899	11	1	Θ	Πόρος	28	-	-	-	
2671	1899	11	5	A	Πόρος	5	-	-	-	
2672	1899	11	10	Θ	Πόρος	55	-	-	-	
2673	1899	11	16	A	Πόρος	55	-	-	-	
2674	1899	11	20	Θ	Πόρος	-	-	25	-	
2675	1899	11	22	A	Πόρος	65	-	-	-	
2676	1899	11	25	Θ	Πόρος	38	-	-	-	

2677	1899	11	26	Θ	Πόρος	85	-	-	-	
2678	1899	11	27	A	Πόρος	85	-	-	-	
2679	1899	11	27	Θ	Πόρος	-	2	-	-	
2680	1899	11	28	Θ	Πόρος	95	-	-	-	
2681	1899	11	28	Θ	Πόρος	40	-	-	-	
2682	1899	12	6	Θ	Πόρος	83	-	-	Γήρατος	
2683	1899	12	8	A	Πόρος	35	-	-	Φθίσις	
2684	1899	12	15	A	Πόρος	-	5	-	Έγκεφαλίτιδος	
2685	1899	12	17	Θ	Πόρος	28	-	-	Φθίσις	
2686	1899	12	23	Θ	Πόρος	-	8	-	Πνευμ. έμφυσηματος	
2687	1899	12	23	A	Πόρος	-	-	άρτιγέν- νητον	Πρώρου τοκετού	
2688	1899	12	29	Θ	Πόρος	25	-	-	Βαρέως τοκετού	
2689	1899	5	23	A	Πόρος	-	-	-	-	Τεχνίτης συνεργείου
2690	1900	1	1	Θ	Πόρος	2	-	-	Συνεχοῦς πυρετού	
2691	1900	1	6	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
2692	1900	1	9	Θ	Πόρος	18	-	-	Φυματιώσεως	
2693	1900	1	16	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	
2694	1900	1	18	A	Πόρος	60	-	-	Αποπληξίας	
2695	1900	1	18	A	Πόρος	-	4	-	Άτροφίας	
2696	1900	1	24	Θ	Πόρος	28	-	-	Φυματιώσεως	
2697	1900	1	26	A	Πόρος	40	-	-	Πνευμονίας	
2698	1900	1	28	A	Πόρος	30	-	-	Φυματιώσεως	
2699	1900	1	28	Θ	Πόρος	-	-	9	Έγκεφαλίτιδος	
2700	1900	2	1	A	Πόρος	-	9	-	Βρογχοπνευμονίας	
2701	1900	2	2	A	Πόρος	30	-	-	Φυματιώσεως	
2702	1900	2	4	A	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	

2703	1900	2	10	A	Πόρος	23	-	-	έκ φόνου	
2704	1900	2	15	Θ	Πόρος	113	-	-	Γήρατος	
2705	1900	2	20	A	Πόρος	-	-	40	Βρογχ. κατάρου	
2706	1900	2	20	Θ	Πόρος	6	6	-	Γαγκρένης	
2707	1900	2	12	Θ	Πόρος	60	-	-	Καρδιακού νοσημ.	
2708	1900	2	25	A	Πόρος	9	-	-	Πνευμονίας	
2709	1900	3	5	A	Πόρος	50	-	-	Φυματιώσεως	
2710	1900	3	6	A	Πόρος	33	-	-	Φυματιώσεως	
2711	1900	3	9	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
2712	1900	3	12	A	Πόρος	55	-	-	Φυσικού θανάτου	
2713	1900	3	13	Θ	Πόρος	90	-	-	Γήρατος	
2714	1900	3	15	Θ	Πόρος	40	-	-	Φυματιώσεως	
2715	1900	3	17	[;]	Πόρος	-	-	40	Γαστροεντερίτιδ.	
2716	1900	3	27	A	Πόρος	-	16	-	Νεφρίτιδος	
2717	1900	3	28	A	Πόρος	-	8	-	Βρογχίτιδος	
2718	1900	4	6	Θ	Πόρος	95	-	-	Γήρατος	
2719	1900	4	7	A	Πόρος	-	8	-	Γαστροεντερίτιδ.	
2720	1900	4	10	A	Πόρος	75	-	-	Άποληξίας	
2721	1900	4	14	Θ	Πόρος	8	-	-	Βρογχοπνευμονία	
2722	1900	4	20	Θ	Πόρος	65	-	-	Καρδιακού	
2723	1900	4	26	A	Πόρος	-	2	-	Κακοήθους πυρ.	
2724	1900	4	27	Θ	Πόρος	85	-	-	Γήρατος	
2725	1900	5	1	Θ	Πόρος	22	-	-	Φυματιώσεως	
2726	1900	5	8	A	Πόρος	2	-	-	Μηνιγγίτιδος	
2727	1900	5	9	Θ	Γαλατά	50	-	-	Δυσεντερίας	
2728	1900	5	13	Θ	Πόρος	74	-	-	Συγκοπής	
2729	1900	5	21	A	Πόρος	75	-	-	Γήρατος	

2730	1900	5	26	A	Πόρος	32	-	-	Φυματιώσεως	
2731	1900	5	28	A	Πόρος	27	-	-	Φυματιώσεως	
2732	1900	5	28	A	Πόρος	30	-	-	Φυματιώσεως	
2733	1900	5	29	A	Πόρος	80	-	-	Γήρατος	
2734	1900	5	31	Θ	Πόρος	65	-	-	Καρδιακού	
2735	1900	6	1	A	Πόρος	65	-	-	-	
2736	1900	6	4	A	Πόρος	46	-	-	-	
2737	1900	6	5	Θ	Πόρος	70	-	-	-	
2738	1900	6	7	A	Πόρος	2	-	-	-	
2739	1900	6	12	Θ	Πόρος	-	11	-	-	
2740	1900	6	15	Θ	Πόρος	95	-	-	-	
2741	1900	6	15	A	Πόρος	-	6	-	-	
2742	1900	6	15	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
2743	1900	6	16	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
2744	1900	6	18	A	Πόρος	65	-	-	-	
2745	1900	6	20	A	Πόρος	-	-	30	-	
2746	1900	6	22	A	Πόρος	-	9	-	-	
2747	1900	7	7	Θ	Πόρος	27	-	-	-	
2748	1900	7	7	A	Πόρος	-	6	-	-	
2749	1900	7	11	Θ	Πόρος	-	2	-	-	
2750	1900	7	16	A	Πόρος	24	-	-	-	
2751	1900	7	17	A	Πόρος	55	-	-	-	
2752	1900	7	22	A	Πόρος	75	-	-	-	
2753	1900	7	24	A	Πόρος	-	8	-	-	
2754	1900	7	25	A	Πόρος	-	5	-	-	
2755	1900	7	25	Θ	Πόρος	75	-	-	-	
2756	1900	8	1	A	Πόρος	75	-	-	-	

2757	1900	8	4	A	Πόρος	-	10	-	-	
2758	1900	8	8	A	Πόρος	70	-	-	-	
2759	1900	8	22	Θ	Πόρος	35	-	-	-	
2760	1900	8	25	Θ	Πόρος	65	-	-	-	
2761	1900	8	29	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
2762	1900	8	29	A	Πόρος	-	6	-	-	
2763	1900	9	5	A	Πόρος	26	-	-	-	
2764	1900	9	13	Θ	Πόρος	2	-	-	-	
2765	1900	9	22	A	Πόρος	-	6	-	-	
2766	1900	9	25	Θ	Πόρος	75	-	-	-	
2767	1900	9	28	Θ	Πόρος	-	10	-	-	
2768	1900	10	1	A	Πόρος	80	-	-	-	
2769	1900	10	7	A	Πόρος	4	-	-	-	
2770	1900	10	9	A	Πόρος	-	-	15	-	
2771	1900	10	9	A	Πόρος	1	-	-	-	
2772	1900	10	10	Θ	Πόρος	-	8	-	-	
2773	1900	10	11	A	Πόρος	-	7	-	-	
2774	1900	10	14	Θ	Πόρος	75	-	-	-	
2775	1900	10	24	A	Πόρος	-	4	-	-	
2776	1900	10	25	Θ	Πόρος	-	9	-	-	
2777	1900	10	29	Θ	Πόρος	60	-	-	-	
2778	1900	10	29	A	Πόρος	57	-	-	-	
2779	1900	11	2	A	Πόρος	-	10	-	-	
2780	1900	11	8	Θ	Πόρος	80	-	-	-	
2781	1900	11	8	Θ	Πόρος	85	-	-	-	
2782	1900	11	10	Θ	Πόρος	90	-	-	-	
2783	1900	11	16	Θ	Πόρος	98	-	-	-	

2784	1900	11	21	A	Πόρος	75	-	-	-	
2785	1900	11	23	Θ	Πόρος	8	-	-	-	
2786	1900	11	25	A	Πόρος	72	-	-	-	
2787	1900	12	1	A	Πόρος	-	-	5	-	
2788	1900	12	2	A	Πόρος	73	-	-	-	
2789	1900	12	4	A	Πόρος	1	-	-	-	
2790	1900	12	5	A	Πόρος	60	-	-	-	
2791	1900	12	7	A	Πόρος	3	-	-	-	
2792	1900	12	7	A	Πόρος	80	-	-	-	
2793	1900	12	10	A	Πόρος	-	3	-	-	
2794	1900	12	10	Θ	Πόρος	-	5	-	-	
2795	1900	12	11	Θ	Πόρος	85	-	-	-	
2796	1900	12	16	A	Δαμαλά	-	-	40	-	
2797	1900	12	17	A	Δάρα	-	8	-	-	
2798	1900	12	19	A	Πόρος	-	6	-	-	
2799	1900	12	19	Θ	Πόρος	90	-	-	-	
2800	1900	12	26	A	Δίδυμον	60	-	-	-	
2801	1900	12	31	A	Πόρος	40	-	-	-	λόγου πυροσβεστών
2802	1900	5	3	A	Πόρος	-	-	-	-	B. Όλγα
2803	1900	2	18	A	Πόρος	-	-	-	-	φοιτητής Νομικής
2804	1900	11	11	A	Πόρος	22	-	-	-	